משרד האוצר
Ministry of Financial

החשב הכללי

ACCOUNTANT GENERAL
STATE OF ISRAEL

ירושלים, 04 ביולי 2023

לכבוד,

משתמשי הדוחות הכספיים,

אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של מדינת ישראל ליום 31 בדצמבר 2022 המאחדים 93 משרדי ממשלה, רשויות מדינה ויחידות הסמך, 81 חברות ממשלתיות ו- 52 תאגידים סטטוטוריים, לרבות הקרן לאזרחי ישראל.

שנת 2022 התאפיינה בעלייה בסביבת האינפלציה הגלובלית, אשר ניתן לייחס לעלייה בביקוש למוצרים ושירותים לאור היציאה ממשבר הקורונה וההתאוששות הכלכלה העולמית, לצד עליה חדה במחירי הסחורות, התובלה הבינלאומית והאנרגיה בצל פלישת רוסיה לאוקראינה בחודש פברואר 2022. מדינת ישראל, הושפעה מהעלייה בסביבת האינפלציה הגלובלית, והאינפלציה במדינת ישראל חצתה את תחום היעד כפי שקבע בנק ישראל והגיעה לרמה של 5.3% בסוף שנת 2022. עם זאת, שמרה על רמה נמוכה באופן יחסי לשיעור האינפלציה במרבית המדינות המפותחות באותה תקופה, רבות בזכות היציבות היחסית במחירי האנרגיה והחוזק היחסי של המטבע המקומי.

במטרה למתן את העלייה בשיעור האינפלציה ולהחזירה לטווח היעד, החל בנק ישראל בשנת 2022 במהלך מדורג של העלאת שיעור הריבית במשק לאחר שנים רבות בהן המשק פעל בסביבת ריבית אפסית. נכון למועד החתימה על הדוחות הכספיים ריבית בנק ישראל עומדת על שיעור של 4.75%, זאת ביחס לריבית בשיעור של 0.1% שהייתה עד לחודש אפריל 2022.

בשנת 2022 יעד הגירעון של הממשלה, כפי שנקבע בחוק, עמד על כ-3.5% מהתוצר, תוך אפשרות להגדלת הגירעון בשיעור נוסף של עד 0.4% מהתוצר עבור הוצאות הנדרשות לשם התמודדות עם משבר הקורונה. לעומת יעד הגירעון שנקבע, בשנת 2022 סיימה הממשלה את פעילותה בעודף תקציבי של כ-9.9 מיליארד ₪ שהם כ-0.6% תוצר, לראשונה מאז 1987.

גם בזירה הבינלאומית, הירידה ביחס החוב הציבורי לתוצר בולטת לטובה, הן בהשוואה למדינות מפותחות והן בהשוואה למדינות הייחוס של ישראל. בזירה הבינלאומית ניכר חוסנה הכלכלי של ישראל באופן התאוששותה ממשברים. בשנים 2021-2022 דירוג האשראי של ישראל שמר על יציבות בשלוש חברות דירוג האשראי הבינלאומיות, להרחבה בנושא ראה *ביאור 35 – בדבר אירועים לאחר תאריך המאזן* וכן ב*חלק ד – לדוחות הכספיים*.

הדוחות הכספיים של מדינת ישראל לשנת 2022, הערוכים לפי כללי חשבונאות מקובלים, ומבוססים על התקינה החשבונאית הממשלתית. הפקת ועריכת הדוחות הכספיים המאוחדים של הממשלה הינו פרויקט עצום בגודלו ומורכב ביותר, המערב מאות אנשי כספים בממשלה ובגופים המאוחדים. הדוחות כוללים מידע רב, מפורט ומעניין על פעילותה הכספית של הממשלה, על נכסיה והתחייבויותיה, כפי שבא לידי ביטוי באמצעות מוסדותיה וזרועותיה השונים.

ברצוני להפנות את תשומת ליבכם לנושאים חדשים בדוחות הכספיים לשנת 2022:

1. **קרקעות המדינה** – לראשונה, הדוחות הכספיים של מדינת ישראל לשנת 2022 כוללים יתרות מאזניות בגובה אומדני ערך קרקעות המדינה. עד כה, אומדני ערך הקרקעות הוצגו במסגרת ביאור בלבד ללא השפעה על הדוחות הכספיים. שינוי זה הינו תוצר של תהליך משותף ממושך בו לקחו חלק אגף החשב הכללי במשרד האוצר, רשות מקרקעי ישראל והשמאי הממשלתי, לצורך טיוב נתוני הקרקעות, שיפור האומדנים, עדכון מערכות המחשוב התומכות, גיבוש מתודולוגיה מתאימה להצגה חשבונאית וכן בחינת הוספת בקרות לתהליך. המידע מובא במסגרת *ביאור 13(ב) – קרקעות בידי המדינה*.

2. **תאגידים סטטוטוריים** - בהמשך לתיקון מס' 56 לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985 בנושא דוחות כספיים של תאגיד אשר פורסם בנובמבר 2021 ותקנות יסודות התקציב (כללי דיווח כספי של תאגיד), תשפ"ג-2023, מוצג במסגרת *נספח ד' בחלק ב'* לדוחות הכספיים פרק חדש בנושא התאגידים הסטטוטוריים. בפרק זה מפורט הרקע לנושא, תיאור הפעילות המתבצעת בתחום, איחוד הנתונים הכספיים של התאגידים לפי תחומי פעולה, נתונים לגבי המגמות והשינויים שחלו בדוחות 2022 ומידע נוסף לגבי התאגידים. העבודה שנעשתה בתחום זה יחד עם התאגידים הסטטוטוריים ומבקריהם החיצוניים מובילה לשיפור הדיווח הכספי בכלל ואת הדיווח הכספי כפי שמאוחד בדוחות אלו, הן מבחינת אחידות הדיווח והן בהיבטי שקיפות ורלוונטיות.

3. **הקרן לאזרחי ישראל** - בהתאם לחוק הקרן לאזרחי ישראל הוקמה קרן העושר ומטרתה ניהול הכנסות המדינה מהיטל על רווחי הגז והנפט. הקרן מאוחדת לראשונה בדוחות הכספיים של המדינה. המידע מובא במסגרת *ביאור 34 – קרנות הון ממשלתיות ונספח ו' לדוחות הכספיים.*

4. **תכניות הממשלה בתחום הדיור** - בוצע שינוי מקיף במבנה ובתוכן פרק תכניות הממשלה בתחום הדיור במסגרת *חלק ד' לדוחות הכספיים – מידע נוסף*, זאת במטרה לשקף לקורא את צעדי הממשלה בתחום זה בצורה בהירה ורלוונטית יותר.

5. **דיווח בנושא אקלים וקיימות** - במסגרת *חלק ד' לדוחות הכספיים – מידע נוסף* ניתן השנה למצוא דיווח מפורט על נושאים עיקריים בתחום אקלים קיימות וסביבה כגון: פליטות גזי חממה, שינויי אקלים, משק המים, היבטי חברה וסביבה ונושאים נוספים. זאת, בין היתר, לאור חשיבותם של הנושאים בשיח הציבורי, התפתחותם במסגרת הדיווח הכספי ובשל התפתחות התקינה החשבונאית בנושא (ה- IPSASB, IFRS ועוד).

6. **התכנית הרב שנתית של צבא הגנה לישראל לשנים 2023-2027**– בחודש יוני 2023 הוחלט על המסגרת הכוללת של התכנית הרב שנתית של צבא הגנה לישראל לשנים 2023-2027 אשר במסגרתה הוסדרו תוספות שונות בגין פנסיית הגישור למשרתי הקבע. להרחבה בנושא ראה *ביאור 19 – התחייבויות בגין זכויות עובדים*, *וביאור 35 – אירועים לאחר תאריך המאזן* וכן במסגרת *חלק ד לדוחות הכספיים – מידע נוסף*. כמו כן, על פי הסיכום תוקם מינהלת שכר וגמלאות בצה"ל בראשות חשב מטעם אגף החשב הכללי, שתקבל לידיה את כל הסמכויות של יחידת מופת על מכלול הפעולות הקשורות בניהול, ביצוע ובקרת כלל תשלומי השכר והגמלאות בצה"ל.

לסיום, ברצוני להודות לחטיבת חשבונאות ודיווח באגף החשב הכללי בראשות רות כהן-מרק, החשבונאית הראשית, לחשבים-מנהלי הכספים של משרדי הממשלה, לחשבונאים הראשיים במשרדי הממשלה ורשויות המדינה, לרשות החברות הממשלתיות ולמנהלי הכספים בחברות הממשלתיות ובתאגידים הסטטוטוריים, על ההתגייסות לאיסוף המידע, עריכה ופרסום הדוחות הכספיים.

בברכה,

יהלי רוטנברג

תוכן העניינים

חלק א'

מבוא לדוחות הכספיים

	עמוד
פרק 1 - כללי	1
פרק 2 - תכולת הדוחות הכספיים המאוחדים	2
פרק 3 - עודף/גירעון הממשלה בשנת 2022 והתפתחות העודף/גירעון כאחוז מהתוצר	2
פרק 4 - התפתחות ההוצאות וההכנסות בתקציב המדינה	10
פרק 5 - התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה	18
פרק 6 - ביצוע תקציב רב שנתי במשרדי ממשלה	22
פרק 7 - תמצית נתוני הדוחות הכספיים	28

חלק ב'

פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל ליום 31 בדצמבר

דוחות על המצב הכספי	35
דוחות על הביצוע הכספי	37
דוחות על השינויים בנכסים נטו/ הון	38

ביאורים לדוחות הכספיים:

ביאור 1 - כללי	39
ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית	44
ביאור 3(א) - מזומנים ושווי מזומנים	66
ביאור 3(ב) - אשראי לזמן קצר	66
ביאור 4 - פיקדונות והשקעות לזמן קצר	67
ביאור 5 - הלוואות לזמן ארוך	68
ביאור 6 - חייבים ויתרות חובה	72
ביאור 7 - מלאי	76
ביאור 8 - השקעות בישויות מוחזקות	77
ביאור 9 - נכסים תלויים בגין תמלוגים ממשאבי טבע	79
ביאור 10 - חייבים ויתרות חובה לזמן ארוך	81
ביאור 11 - נכסים פיננסיים ואחרים	82
ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי	85
ביאור 13(א) - רכוש קבוע	94
ביאור 13(ב) - קרקעות בידי המדינה	99
ביאור 14 - נכסים בלתי מוחשיים	102
ביאור 15 - מלוות פנים	104
ביאור 16 - מלוות חוץ	109
ביאור 17 - זכאים ויתרות זכות	113
ביאור 18 - התחייבויות לתמיכה בקרנות הפנסיה הוותיקות	115
ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים	119
ביאור 20 - עתודות בגין אירועי ביטוח	129
ביאור 21 - הפרשה לתביעות משפטיות	132
ביאור 22 - התחייבויות אחרות לזמן ארוך	133
ביאור 23 - ערבויות המדינה	135
ביאור 24 - התחייבויות תלויות	140

תוכן עניינים

תוכן עניינים (המשך)

עמוד

ביאור 25 - הכנסות ממסים ואגרות 142
ביאור 26 - הכנסות מהעברות 143
ביאור 27 - הכנסות מעסקאות חליפין 143
ביאור 28 - הכנסות אחרות 144
ביאור 29 - שכר עבודה והטבות לעובדים 145
ביאור 30 - תמיכות, הקצבות והעברות 146
ביאור 31 - הוצאות תפעוליות 149
ביאור 32 - הוצאות הנהלה וכלליות 150
ביאור 33 - הוצאות מימון, נטו 151
ביאור 34 - קרנות הון 152
ביאור 35 - אירועים לאחר מועד הדיווח 157

חלק ב' פרק 2 - דוחות כספיים מאוחדים ממשלת ישראל ליום 31 בדצמבר 2022

דוחות על המצב הכספי 163
דוחות על הביצוע הכספי 165

חלק ב' פרק 3 - נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המתיחסים לממשלת ישראל – סולו ליום 31 בדצמבר 2022

נתונים על המצב הכספי 169
נתונים על הביצוע הכספי 171
נתונים על השינויים בנכסים נטו/ הון 172
מידע נוסף 1 - כללי 173
מידע נוסף 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית 173
מידע נוסף 3 - מזומנים ושווי מזומנים 174
מידע נוסף 4(א) - השקעות בישויות מוחזקות 174
מידע נוסף 4(ב) - התחייבויות בגין הפסדי ישויות מוחזקות 179
מידע נוסף 5 - רכוש קבוע 180
מידע נוסף 6 - מלוות פנים 181
מידע נוסף 7 - מלוות חוץ 181
מידע נוסף 8 - התחייבויות בגין זכויות עובדים 182
מידע נוסף 9 - הכנסות ממסים ואגרות 183
מידע נוסף 10 - שכר עבודה והטבות לעובדים 184
מידע נוסף 11 - תמיכות, הקצבות והעברות 185
מידע נוסף 12 - קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם ישויות מאוחדות .. 187

תוכן עניינים

תוכן עניינים (המשך)

חלק ב' פרק 4 - תחומי פעילות

עמוד

תחומי פעילות 189
תחום פעילות ממשל ומינהל 192
תחום פעילות חינוך, בריאות, חברה ורווחה 203
תחום פעילות תשתיות 213
תחום פעילות ביטחון וביטחון פנים 226

נספחים לדוחות הכספיים:

נספח א - רשימת ישויות הנכללות בדיווח הכספי בשנת 2022 233
נספח ב - רשימת החברות המוחזקות על-ידי מדינת ישראל 240
נספח ג - רשימת הקרנות הדו לאומיות 243
נספח ד - רשימת התאגידים הסטטוטוריים 244
נספח ה - תמצית הנתונים הכספיים של המוסד לביטוח לאומי 256
נספח ו - תמצית הנתונים הכספיים של הקרן לאזרחי ישראל 259

חלק ג'

דוחות על ביצוע התקציב לשנת 2022

מבוא לדוחות על ביצוע התקציב 269
הגירעון התקציבי 277
הכנסות המדינה לפי תחומי פעולה 278
ביצוע תקציב ההוצאות לפי חשבויות 280
ביצוע תקציב ההוצאות לפי סעיפים תקציביים 283
השינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי חשבויות 286
השינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי סעיפים תקציביים 289
ביאורים לדוחות על ביצוע התקציב 292

חלק ד'

מידע נוסף

כללי 425
דיווח בנושא אקלים וקיימות 427
התחייבויות בתחום החברתי 444
פנסיה תקציבית 452
פרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי 477
התקשרויות מהותיות 486
החוב הממשלתי 487
החברות הממשלתיות 496
הכנסות מתמלוגים 505
הרחבה בנושא הפעילות וההשקעה הממשלתית בענף הדיור 506

חלק א'

מדינת ישראל

מבוא לדוחות הכספיים של מדינת ישראל ליום

31 בדצמבר 2022

1. כללי

הדוחות הכספיים המוגשים להלן מהווים נדבך משמעותי ביישום הרפורמה החשבונאית שמוביל אגף החשב הכללי וכוללים, בנוסף לנתונים החשבונאיים, מידע רב בעל ערך כגון דוחות על ביצוע התקציב לשנת הדוח, ניתוחים ומידע נוסף על פעילות הממשלה.

ממשלת ישראל נמצאת בשנים האחרונות בשלב של השלמת רפורמה מקיפה בחשבונאות הממשלתית, שעיקרה אימוץ הדרגתי של התקינה החשבונאית הבינלאומית למגזר הציבורי (IPSAS) ויישומה במשרדי הממשלה ובתאגידים הסטטוטוריים שאופי פעילותם אינו עסקי וזאת במסגרת החלטת ממשלה מס' 2375 שהתקבלה בשנת 2004 ביוזמת אגף החשב הכללי.

רפורמה זו כוללת ניהול חשבונאי של נכסי המדינה והתחייבויותיה, מעבר הדיווח החשבונאי מבסיס מזומן לבסיס מצטבר והגברת אמינות הדיווח הכספי באמצעות ביצוע ביקורת על הדוחות הכספיים. המטרה המרכזית של רפורמה זו היא להעניק לציבור, למקבלי ההחלטות ולמשתמשי הדוחות הכספיים האחרים, מידע אמין ושלם על מצבה הכספי של מדינת ישראל וממשלת ישראל מתוך אמונה כי שקיפות היא אבן יסוד במנהל תקין ויעיל.

לצורך מתן מידע נוסף, מלבד המידע הכספי הנכלל בדוחות הכספיים בהתאם לתקינה החשבונאית הממשלתית, המדינה שוקלת, בין היתר, את הקווים המנחים לפרקטיקה מומלצת (Recommended Practice Guidelines) אשר פורסמו על-ידי הוועדה הבינלאומית לתקני חשבונאות למגזר הציבורי (IPSASB).

> ביקורת על נתוני הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים המאוחדים של מדינת ישראל ליום 31 בדצמבר 2022 (להלן: "הדוחות הכספיים") אינם מבוקרים. עם זאת, מרבית הדוחות הכספיים של הישויות המאוחדות בדוחות הכספיים מבוקרים, וזאת לאור תהליך שאגף החשב הכללי הוביל בשנים האחרונות של מעבר משרדי הממשלה ויחידותיהם לדיווח כספי על בסיס מצטבר ומינוי רואי חשבון לביצוע ביקורת ומתן חוות דעת על דוחותיהם הכספיים. הדוחות הכספיים המאוחדים נערכו לפי מבנה היררכי המבוסס בעיקרו על כללי חשבונאות בדבר איחוד דוחות כספיים.

חלק ניכר מנתוני הדוחות הכספיים מוצג בהתאם לכללים שנקבעו בתקינה החשבונאית הבינלאומית למגזר הציבורי (IPSAS). עם זאת, מצבת הנכסים המובאת בדוח אינה מייצגת את מכלול הנכסים המאוחדים של מדינת ישראל ואינה כוללת, בשלב זה, נכסים רבים ששווים או עלותם מהותיים ביותר כגון חלק מהשקעות המדינה במערכת הביטחון, חלק מהנכסים בחו"ל וחלק מהנכסים הבלתי מוחשיים. אומדן ערך קרקעות המדינה מקבל לראשונה בדוחות אלו ביטוי במסגרת הדוחות על המצב הכספי, לפרטים נוספים *ראה ביאור 13(ב) - קרקעות בידי המדינה*.

בנוסף, יש לציין כי המידע בדבר הנכסים וההתחייבויות של מדינת ישראל אינו מנוהל במלואו במערכת רישום ודיווח חשבונאית כוללת. המידע הכספי בחלקו בלתי מבוקר ומבוסס על מערכות עזר המנוהלות לצד מערכת החשבונות הראשית וכן מדיווחים המתקבלים מגופים שונים המנהלים נכסים והתחייבויות מסוימים עבור מדינת ישראל. בידי אגף החשב הכללי אין מידע מלא על איכות תהליכי הבקרה בחלק מהגופים האמורים. על כן, בשלב זה לא ניתן לבצע בדיקה אפקטיבית לשלמות הנתונים. בדיקה כזו הכרחית לצורך קביעה כי הדוחות על המצב הכספי משקפים באופן נאות את מכלול הנכסים וההתחייבויות של מדינת ישראל וכי הדוחות על הביצוע הכספי משקפים באופן נאות את תוצאות פעולותיה.

הגירעון/העודף החשבונאי נטו אינו משקף את הגירעון/העודף התקציבי של ממשלת ישראל מאחר והוא מחושב בשיטות מדידה שונות בתכלית המבוססות על כללי חשבונאות מקובלים על בסיס מצטבר. כללים אלו מבטאים שינויים בנכסים והתחייבויות שאינם כרוכים בהכרח בזרימת מזומנים ואינם באים לידי ביטוי בתקציב המדינה בהתאם לחוק יסודות התקציב ובהתאם לדרך מדידת גירעון תקציבי.

2. תכולת הדוחות הכספיים המאוחדים

הדוחות הכספיים כוללים את פעילותן, מצבן וביצוען הכספי של למעלה מ- 200 ישויות ממשלתיות. *בנספחים א' ב' ו- ז'* לדוחות הכספים ניתן פירוט של רשימת הישויות הממשלתיות הנכללות בדוחות הכספיים בפילוח לפי תחומי פעילות.

בפרקים הבאים מובא ניתוח של התפתחות הגירעון/עודף, הוצאות והכנסות המדינה, בחלקם כאחוז מהתוצר[1] ובחלקם כאחוז ביצוע מתקציב המדינה. הניתוח מתבסס על נתונים חודשיים שהופקו על ידי חטיבת מאקרו ותקציב באגף החשב הכללי, באמצעות מערכת מידע ניהולי המייצרת אומדן חודשי של ביצוע התקציב במזומן המתבסס על תזרים המזומנים היומי של הממשלה. בנוסף, חלק זה כולל פרק נוסף העוסק בסיכום הוצאות התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה בין השנים 2020-2022. לדו"ח זה מצטרף לראשונה לינק ללוח מחוונים (Dashboard) לביצוע התקציב, ההכנסות והגירעון המנגיש בצורה נוחה את נתוני האומדן ומאפשר העמקה של ניתוח המידע, ביצוע אנליזות והשוואות[2].

3. עודף/גירעון הממשלה בשנת 2022 והתפתחות העודף/גירעון כאחוז מהתוצר

הגירעון התקציבי הינו הפער בין הכנסות המדינה לבין הוצאותיה. בדומה למדינות רבות בעולם, גם בישראל המדיניות הפיסקאלית של הממשלה המתבטאת בתקציב המדינה כוללת התנהלות תקציבית גירעונית, קרי, תכנון הוצאות גבוהות של הממשלה מהכנסותיה. תכנון הגירעון ומתן האפשרות לממשלה להוציא סכומים גבוהים מהכנסותיה מאפשר למדינה להשקיע משאבים במנועי צמיחה שיגדילו את ההכנסה הלאומית העתידית ובהתאם גם את רמת החיים במדינה ואת רווחת האזרחים. כמו כן, תכנון גירעון מאפשר לממשלה לקיים מדיניות אנטי מחזורית, לדוגמה בעתות משבר בהן חלה ירידה בהכנסות יכולה הממשלה להמשיך לפעול בצד ההוצאות באין תלות מלאה ברמת ההכנסות שלה.

מנגד, תכנון גירעונות תקציביים גבוהים של הממשלה מגדיל את סך חובותיה, דבר שמעלה את נטל תשלומי הריבית על החוב ומגדיל את צד ההוצאות של הממשלה. בנוסף לעלות התקציבית של הגדלת חוב הממשלה, גידול גבוה של חוב הממשלה עשוי להגדיל את הסיכון ליציבות הפיננסית של הממשלה.

בכדי לקיים את האיזון שבין מטרת הממשלה להגדיל את הצמיחה העתידית של המשק לבין השמירה על היציבות הפיננסית שלה, מדינות רבות בעולם קובעות כללים פיסקאליים שמטרתם שמירה על מדיניות פיסקאלית אחראית ויציבה.

בישראל קיימים שני מנגנונים פיסקאליים הקבועים בחוק "הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית"[3]. שני המנגנונים הינם תכנוניים, דהיינו באים לידי ביטוי בעת תכנון ובניית התקציב תחת מגבלות. הכלל הראשון שקבוע בחוק הוא "מגבלת ההוצאה" שמגביל את שיעור הגידול המותר של תקציב ההוצאה של הממשלה[4] בהתאם לחישוב שיעור גידול האוכלוסייה, קצב השינוי במדד המחירים לצרכן ויחס החוב תוצר של הממשלה. הכלל השני הקבוע בחוק הוא "יעד הגירעון" שמגביל את שיעור הגירעון המותר כאחוז מהתוצר של הממשלה בשנים הבאות.

בשנת 2022 יעד הגירעון של הממשלה שנקבע בחוק עמד על כ-3.5% תוצר ובנוסף נקבע בחוק כי לשם התמודדות עם משבר הקורונה, רשאית הממשלה להגדיל את שיעור הגירעון הכולל מן התוצר בשיעור נוסף של עד 0.4%. כך שלמעשה היעד הכולל עמד על כ-3.9% תוצר. לעומת יעד הגירעון שנקבע בחוק, בשנת 2022 סיימה הממשלה את פעילותה התקציבית **בעודף של כ-9.9 מיליארד ₪ שהם כ-0.6% תוצר**[5]. זו השנה הראשונה בה סיימה הממשלה בעודף תקציבי מאז שנת 1987.

[1] בכל מקום בו ישנה התייחסות לתוצר, הכוונה לתוצר מקומי גולמי במחירים שוטפים

[2] https://public.tableau.com/views/_16733448689630/sheet0?:display_count=y&:origin=viz_share_link&:showVizHome=no

[3] חוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית, התשנ"ב 1992

[4] בתקציב לחישוב מגבלת ההוצאה נכללת ההוצאה נטו (כולל החזרי ריבית), לא כולל החזרי חובות קרן (פרט להחזרי חובות למוסד לביטוח לאומי הכלולים במסגרת מגבלת ההוצאה התקציבית הקבועה בחוק)

[5] זאת על פי תוצר שנתי בסך של כ-1,753.8 מיליארדי ₪, כפי שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה באפריל 2023

תרשים 3.1 מציג את הגירעון/עודף הממשלתי בישראל בין השנים 2000-2022. ניתן לראות בתרשים השוואה של רמת הגירעון הממשלתי בתקופות המשברים בשנים אלו. משבר הקורונה הגדיל את הגירעון הממשלתי בשנת 2020 לרמה של 11.3% תוצר, הגירעון הגבוה ביותר מאז תכנית הייצוב ב-1985. הירידה מרמה זו לרמת גירעון שעדיין נחשבת לגבוהה בשנים נורמטיביות בשנת 2021 והמעבר לעודף בשנת 2022 מבטאים את השינוי החריג בשנים אלו.

תרשים 3.1

הגירעון/העודף הממשלתי בישראל (אחוז מהתוצר[6])

התרשימים הבאים מציגים את הרכב השינוי שהביא לעודף תקציבי בשנת 2022 ביחס לשנת 2021 וביחס לתקציב המדינה לשנת 2022 שאושר בחודש נובמבר 2021.

טבלה 3.1 ותרשים 3.2 מציגים את הרכב העודף בשנת 2022 ביחס לגירעון בשנת 2021. כפי שניתן לראות בטבלה, מרבית הקיטון מקורו בגידול החד בהכנסות ממיסים בשנה זו ובקיטון בהוצאות התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה ביחס לשנה הקודמת. נדגיש כי טבלה זו כוללת בתוכה את ההשפעה של הגידול בתוצר בשנת 2022 שהביאה לקיטון של כ-0.4 נקודות אחוז בגירעון הממשלתי בשנת 2022 ביחס לשנת 2021. משמעות השפעה זו היא שאילו כלל הוצאות והכנסות הממשלה הנומינליות בשנת 2022 היו זהות לאלו שבשנת 2021, הגידול בתוצר בשנת 2022 לבדו היה מקטין את הגירעון בכ-0.4 נקודות אחוז תוצר.

[6] הגירעון כאחוז מהתוצר (תוצר מקומי גולמי) המוצג לעיל מחושב לפי הסדרה המעודכנת של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה נכון לחודש יוני 2023 (תוצר 2022 בהתאם לעדכון הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה האחרון מחודש אפריל 2023), ולפיכך ייתכן כי גובה הגירעון בשנה זו או אחרת השתנה במעט מהנתון שהוצג בדוחות הכספיים לשנת 2021. הערה זו נכונה גם לנתוני ההוצאות וההכנסות כאחוז מהתוצר בפרק הבא.

◀ טבלה 3.1

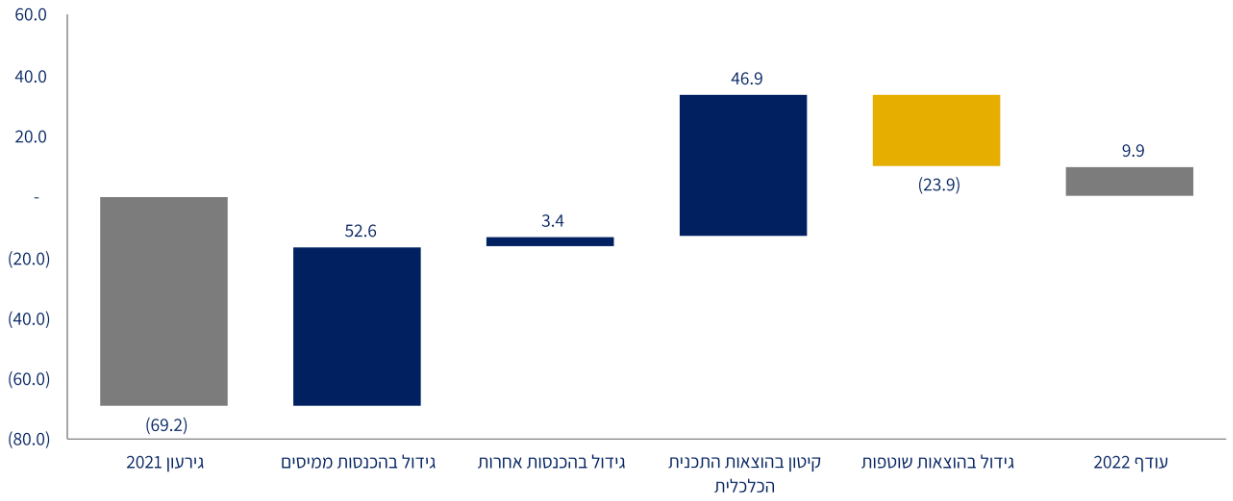
השינוי בגירעון ביחס לגירעון אשתקד (*)

רכיב	מיליארדי ₪	אחוז מהתוצר
גירעון 2021	-69.2	-4.4%
גידול בהכנסות ממיסים	52.6	3.0%
גידול בהכנסות אחרות - בעיקר הפקדות בטל"א	3.4	0.2%
קיטון בהוצאות התכנית הכלכלית	46.9	2.7%
גידול בהוצאות שוטפות	-23.9	-1.4%
גידול בתוצר (נומינלי)	-	0.4%
עודף 2022	**9.9**	**0.6%**

(*) ייתכנו פערים בשל עיגולי ספרות.

◀ תרשים 3.2

השינוי בגירעון ביחס לגירעון אשתקד (מיליארדי ₪)

טבלה 3.2 מציגה באופן שונה ניתוח של ההסבר לשינוי בגירעון בשנת 2022 ביחס לשנת 2021 ואת ההשפעה הנומינאלית כאחוז מהתוצר בצד ההכנסות ובצד ההוצאות. כאן הניתוח מתבסס על השפעת השינוי ברכיבי הגירעון ביחס לתוצר הנומינאלי שמשתנה גם הוא (בשנים נורמטיביות כל הרכיבים הנומינאליים גדלים, וכך גם התוצר). דהיינו, השינוי בתוצר מגולם כבר בשינוי של הרכיבים כאחוז מהתוצר, כך שאם לכאורה הוצאות והכנסות הממשלה היו גדלות בשיעור זהה לשיעור הגידול של התוצר ההשפעה על הגירעון של השינוי בהוצאות והכנסות הממשלה הייתה שווה לאפס, והגירעון והרכבו היו נותרים זהים לשנת 2021.

הקיטון בהוצאות בגין התוכנית הכלכלית בסך של כ-46.9 מיליארדי ₪ תרם לירידה בגירעון של כ-3.0 נקודות אחוז תוצר. לעומת זאת, על אף הגידול בהוצאות השוטפות של הממשלה, השפעתן על הגירעון כאחוז מהתוצר הייתה חיובית, קרי הן הקטינו את גירעון הממשלה. הסיבה לכך היא שהוצאות הממשלה השוטפות בשנת 2022 אמנם גדלו נומינלית בכ-5.6% אך גידול זה נמוך ביחס לגידול הנומינלי של התוצר שעמד על כ-11.1%. בצד ההכנסות, הגידול החד בהכנסות ממיסים ביחס לשנת 2021 שבה ההכנסות היו גבוהות גם כן תרם לקיטון בגירעון של כ-0.6 נקודות אחוז תוצר והגידול בהכנסות האחרות תרם לקיטון מזערי של הגירעון כאחוז מהתוצר. ניתוח באופן זה מביא למסקנה, בשונה מטבלה 3.1, כי צד ההוצאות הוא זה שהביא להשפעה העיקרית על ירידת הגירעון והמעבר לעודף.

◀ **טבלה 3.2**

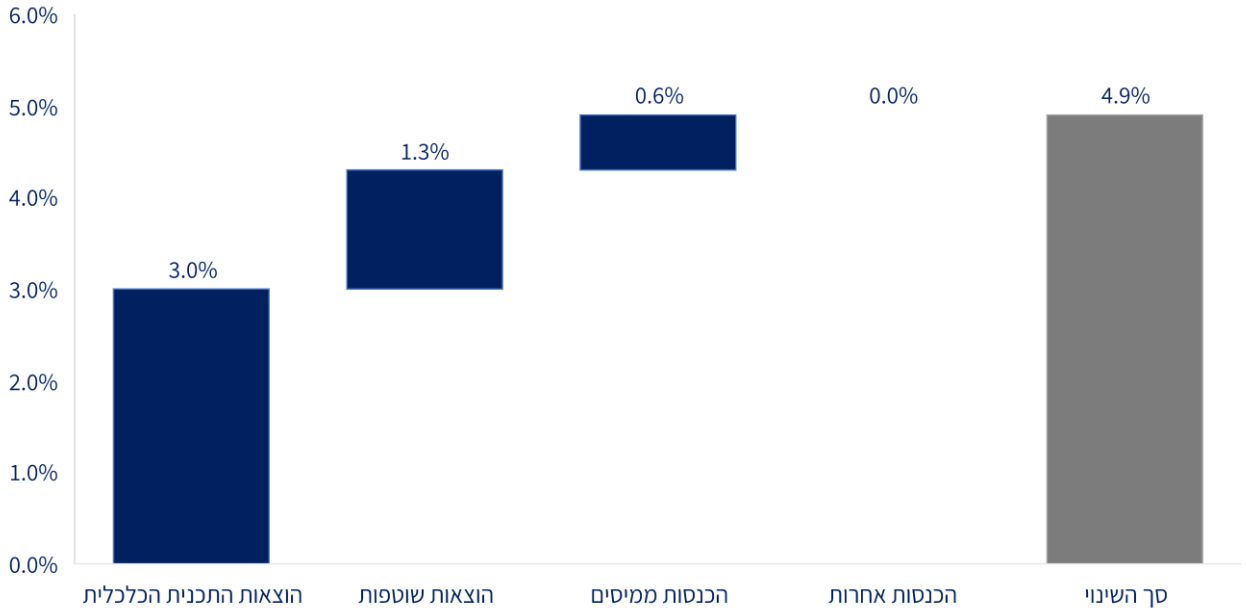
הרכב השינוי בגירעון משנת 2021 (מיליארדי ₪) (*)

רכיב	ביצוע 2021	ביצוע 2022	הפרש נומינלי (מיליארדי ₪)	השפעה על הגירעון (% תוצר)	2022 (אחוז מהתוצר)	השפעה על הגירעון כאחוז מהתוצר
הוצאות התכנית הכלכלית	55.6	8.7	46.9	3.5%	0.5%	3.0%
הוצאות שוטפות	426.0	449.9	-23.9	27.0%	25.7%	1.3%
הכנסות ממיסים ואגרות	383.5	436.1	52.6	24.3%	24.9%	0.6%
הכנסות אחרות - בעיקר הפקדות	29.0	32.4	3.4	1.8%	1.9%	0.0%
עודף (+)/גירעון (-)	**-69.2**	**9.9**	**79.1**	**-4.4%**	**0.6%**	**4.9%**
תוצר נומינלי	1578.0	1753.8	175.8			
עודף (+)/גירעון (-) כאחוז מהתוצר	**-4.4%**	**0.6%**				

(*) ייתכנו פערים בשל עיגולי ספרות.

◀ תרשים 3.3

הרכב השינוי בגירעון משנת 2021 והמעבר לעודף בשנת 2022 (באחוזים):

טבלה 3.3 מציגה השוואה של נתוני הביצוע בשנת 2022 ביחס לתקציב המקורי שאושר לשנה זו וביחס לתקציב המתוקנן שהינו שונה מהתקציב המקורי. הפער בין התקציב המקורי לתקציב המתוקנן נובע משני ההבדלים הבאים: (1) בחודש אוקטובר 2021 עודכנה כלפי מעלה תחזית הכנסות של אגף הכלכלנית הראשית במשרד האוצר לשנת 2022 בסכום של כ-14.2 מיליארדי ₪. עדכון זה הוצג בוועדת הכספים של הכנסת בעת הליך אישור התקציב לשנים 2021-2022 והובא בחשבון בעת אישור התקציב. (2) כלל הוצאות התכנית הכלכלית לשנת 2021 ואילך תוקצבו במסגרת התקציב לשנת 2021 אך לצורך חישוב גירעון הממשלה הופחת סכום של כ-12.3 מיליארדי ₪ שהוגדרו כסכום נדחה לשנת 2022 ואילך, מזה הערכת ביצוע של כ-6.7 מיליארדי ₪ בשנת 2022. למסגרת תכנית התקציב לשנת 2022 נוסף סכום רזרבה של כ-10 מיליארדי ₪ להתמודדות עם משבר הקורונה. לצורך הניתוח הנחנו כי ה"תכנון" המשוער בעיצומו של גל האומיקרון הראשון (שהביא להפשרת כלל הרזרבה) לביצוע בשנת 2022 היה בסדר גודל של כ-8 מיליארדי ₪ (כתלות ברמת התחלואה). לפיכך התקציב המתוקנן להוצאות התכנית הכלכלית עומד על כ-14.7 מיליארדי ₪ (8 מיליארדי ₪ + 6.7 מיליארדי ₪).

ביחס לתקציב המדינה לשנת 2022[7] העודף התקציבי בשנת 2022 היה נמוך בכ-4.7 נקודות אחוז תוצר. מרבית הפער בין ביצוע התקציב לבין התקציב שאושר על ידי הכנסת מקורו בהכנסות הגבוהות ממיסים שהתקבלו בשנה זו. טבלה 3.3 מציגה את פערי ביצוע התקציב ברכיבים השונים. יודגש כי ההשוואה בטבלה זו נעשית למול התקציב המקורי שאושר על ידי הכנסת ולא למול התקציב על שינוייו הכולל את השינויים התקציביים שנעשו במהלך שנת 2022 ואת עודפי התקציב משנת 2021, במטרה להשוות את ביצוע התקציב במזומן בלבד ללא התחייבויות למול התכנון המקורי של הממשלה. השוואה זו תואמת את מדידת הגירעון הנמדד על סמך ביצוע במזומן בלבד.

[7] תקציב המדינה לשנים 2021-2022 שאושר על ידי הכנסת בחודש נובמבר 2021

טבלה 3.3

ביצוע תקציב 2022 ביחס לתקציב המקורי ולתקציב המתוקנן (מיליארדי ₪) (*)

רכיב	תקציב 2022 מקורי	תקציב 2022 מתוקנן (**)	תכנית התקציב הרב שנתית (אוגוסט 2022)	ביצוע 2022	פער בין תקציב מקורי לביצוע	אחוז ביצוע מתקציב מקורי	השינוי בגירעון מתקציב מקורי (% תוצר)
הכנסות המדינה	**396.8**	**411.1**	**456.6**	**468.5**	**71.7**	**118.1%**	**4.1%**
מזה: הכנסות ממיסים	371.1	382.5	429.0	436.1	65.0	117.5%	3.7%
מזה: הכנסות אחרות - בעיקר הפקדות בטל"א	25.7	28.6	27.6	32.4	6.7	126.1%	0.4%
סך ההוצאות	**461.5**	**466.2**		**458.6**	**-2.9**	**99.4%**	**0.2%**
הוצאות התכנית הכלכלית	10.0	14.7		8.7	-1.3	87.0%	0.1%
הוצאות שוטפות	451.5	451.5		449.9	-1.6	99.6%	0.1%
עודף (+)/גירעון (-)	**-64.7**	**-55.1**		**9.9**	**74.6**		
תוצר נומינלי	1,581.0	1,628.2		1,753.8	172.8		0.4%
העודף (+)/גירעון (-) כאחוז מהתוצר	**-4.1%**	**-3.4%**		**0.6%**	**4.7%**		**4.7%**

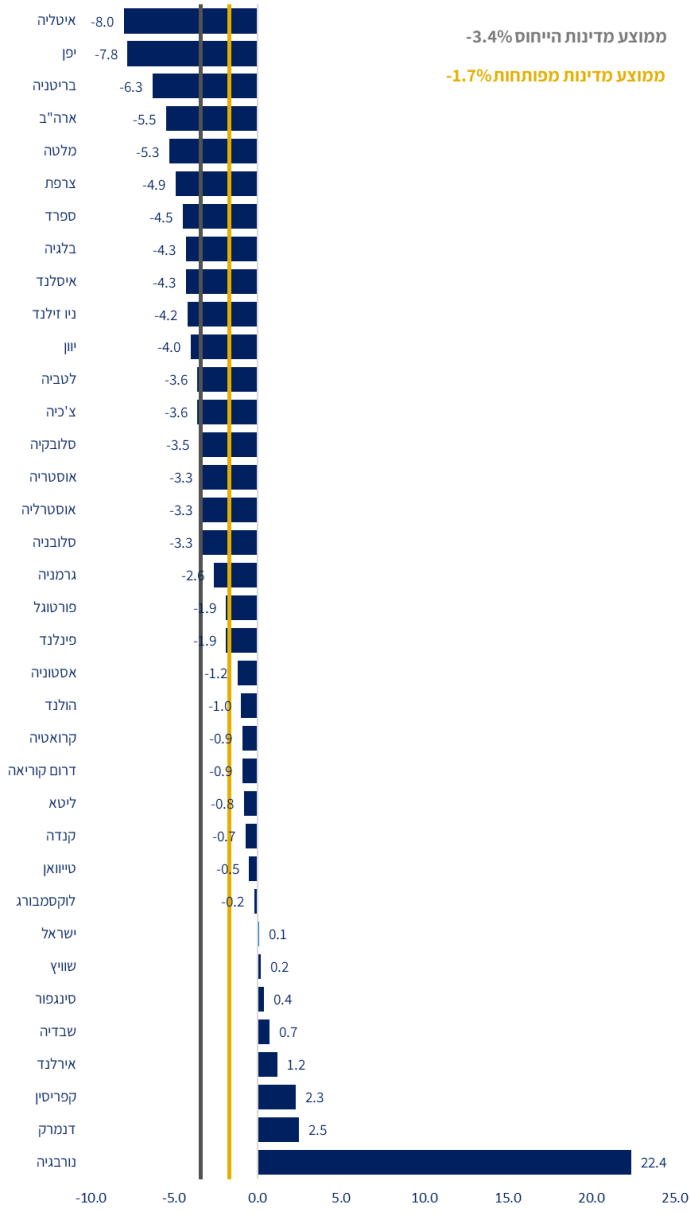
(*) ייתכנו פערים בשל עיגולי ספרות.
(**) ראה הסבר בגוף הטקסט אודות התקציב המתוקנן.

ההשוואות הבינלאומיות המוצגות בתרשימים בחלק הבא, מתבססות על נתוני ותחזיות קרן המטבע הבינלאומית (IMF) שהתפרסמו בחודש אפריל 2023[8]. נתונים אלו מתייחסים לעודף/גירעון הציבורי בהתאם להגדרות של קרן המטבע הבינלאומית, והם כוללים בישראל את נתוני העודף/גירעון של הממשלה בתוספת העודף/גירעון של המוסד לביטוח לאומי, רשויות מקומיות, מוסדות לאומיים ומוסדות ללא כוונת רווח.

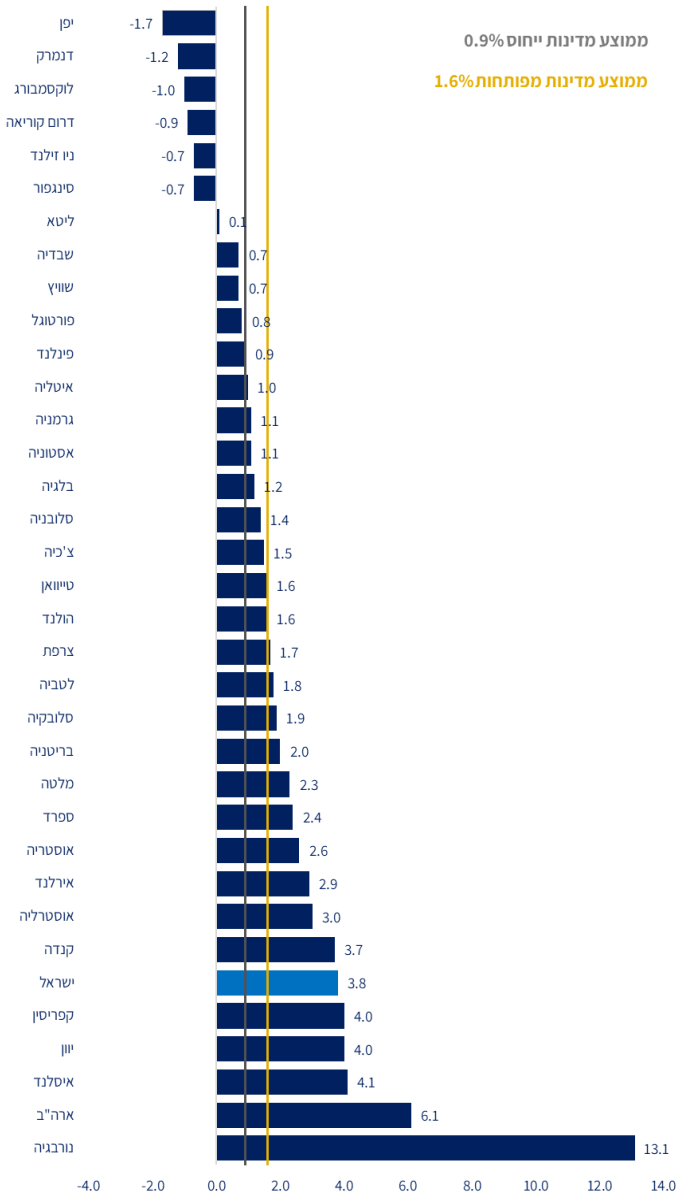
[8] הנתונים המוצגים מבוססים על נתונים שהועברו ע"י המדינות השונות ולאחר מכן עובדו ע"י ה-IMF טרם פרסומם. במדינות שנתוניהן הועברו ל-IMF עבור שנת הכספים 2022 הנתונים המוצגים הם הנתונים בפועל, ואילו עבור יתר המדינות הנתונים המוצגים מתבססים על נתונים בפועל עד לשנה שהועברה, ולשנה או שנתיים האחרונות על בסיס תחזיות והערכות של ה-IMF ביחס לניתוח התנאים הכלכליים לגבי אותה מדינה. הנתונים המוצגים עבור ישראל בדוח זה מבוססים על נתונים בפועל המעודכנים נכון לשנת הכספים 2020, והערכות ה-IMF הינן על שנות הכספים 2021 ו-2022. ביחס לשנת 2022, הוצג ע"י הלמ"ס באפריל 2023, עודף ציבורי של כ-0.6%, הגבוה מהעודף המופיע בתרשים זה שעומד על כ-0.1%.

תרשים 3.4[9]

השוואה בינלאומית לגירעון 2022 (אחוז מהתוצר)

השוואה בינלאומית לשינוי בגירעון משנה קודמת (נק' אחוז תוצר)

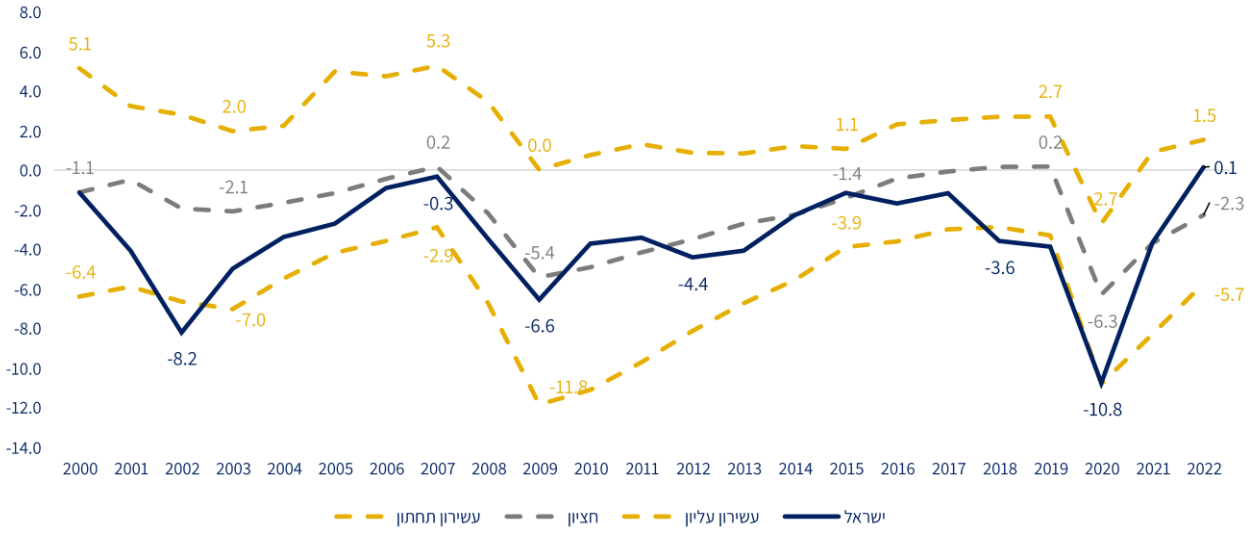

[9] מקור: עיבוד חטיבת מאקרו ותקציב לנתוני קרן המטבע הבינלאומית (IMF) אפריל 2023. המדינות המפותחות כהגדרתן ב- IMF (Advanced Economies) ללא אנדורה, פורטו-ריקו, סן מרינו, הונג-קונג ומקאו הנכללות בהגדרת ה- IMF. מדינות הייחוס: צ'כיה, סלובקיה, סלובניה, אסטוניה, מלטה, סינגפור וטאיוואן.

בתרשימים 3.4 ו-3.5 ניתן לראות כי מצבה הפיסקאלי של מדינת ישראל במונחי גירעון תקציבי השתפר משמעותית בשנים 2021-2022 ביחס לעולם.

תרשים 3.5

התפתחות הגירעון בישראל ביחס למדינות המפותחות משנת 2000 (אחוז מהתוצר)[10]

[10] מקור: עיבוד חטיבת מאקרו ותקציב לנתוני קרן המטבע הבינלאומית (WEO), אפריל 2023

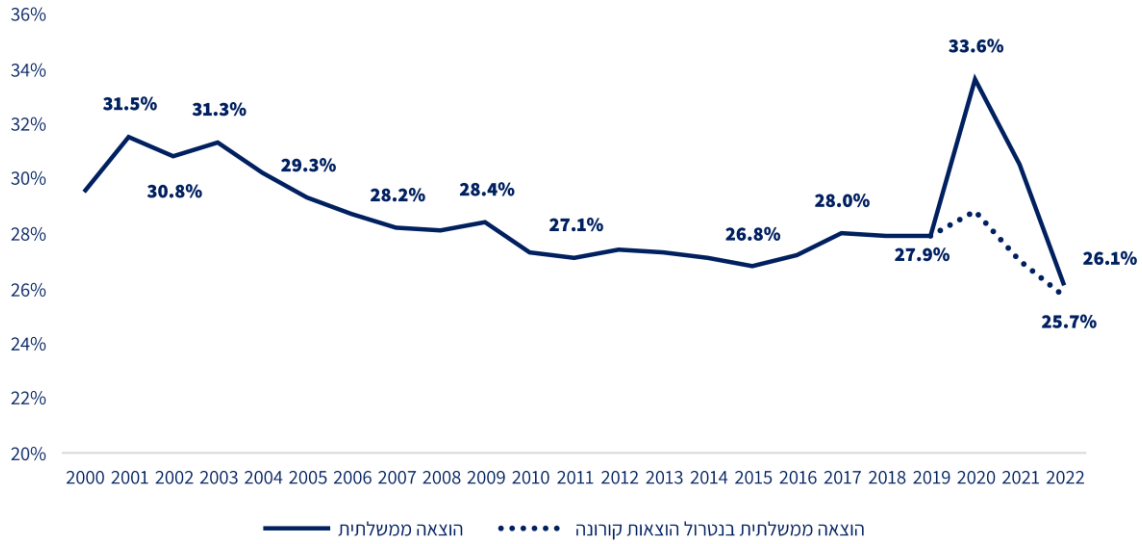
4. התפתחות ההוצאות וההכנסות בתקציב המדינה

הוצאות הממשלה[11] בשנת 2022 עמדו על כ-458.6 מיליארדי ₪ שהם כ-26.1% תוצר, בהשוואה לשנת 2021 בה הוצאות הממשלה עמדו על כ-30.5% תוצר. הוצאות הממשלה קטנו בכ-23.0 מיליארדי ₪ המורכבים מקיטון בהוצאות התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה של כ-46.9 מיליארדי ₪ ומגידול בהוצאות השוטפות של כ-23.9 מיליארדי ₪.

תרשים 4.1 מציג את הוצאות הממשלה כאחוז מהתוצר בין השנים 2000-2022. ניתן לראות שבשנים האחרונות קיימת מגמת קיטון בהוצאות הממשלה (בנטרול הוצאות הקורונה) כאחוז מהתוצר.

תרשים 4.1

התפתחות ההוצאה הממשלתית (אחוז מהתוצר)

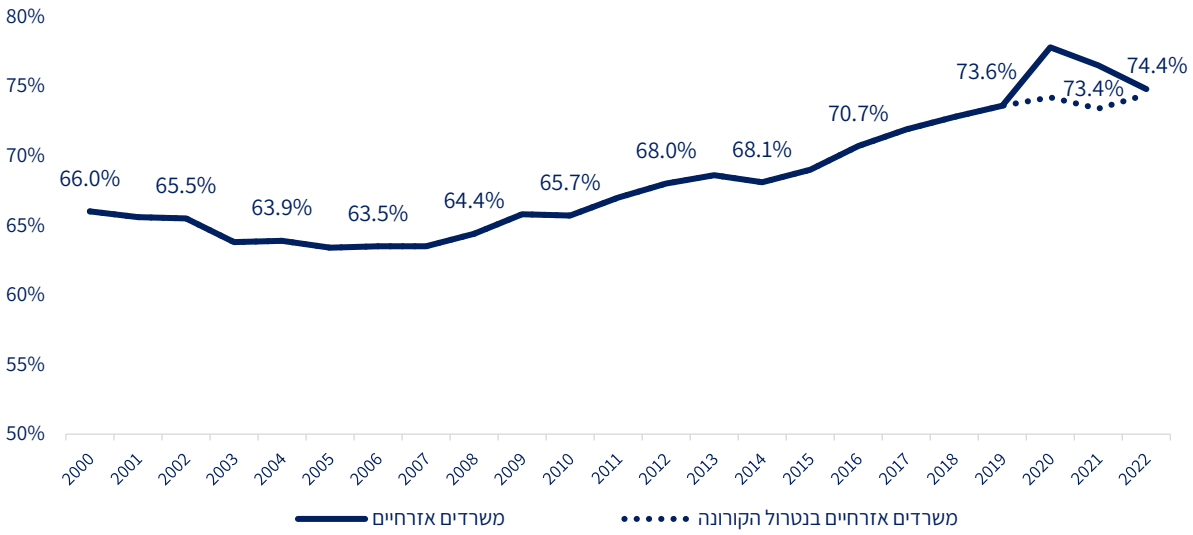
פילוח הוצאות הממשלה השוטפות כאחוז מביצוע התקציב בין השנים 2000-2022 מראה כי בעשור האחרון הוצאות הריבית על החוב הממשלתי והוצאות הביטחון של הממשלה נמצאות במגמת ירידה, דבר שהגדיל את הוצאות המשרדים האזרחיים בשנים אלו.

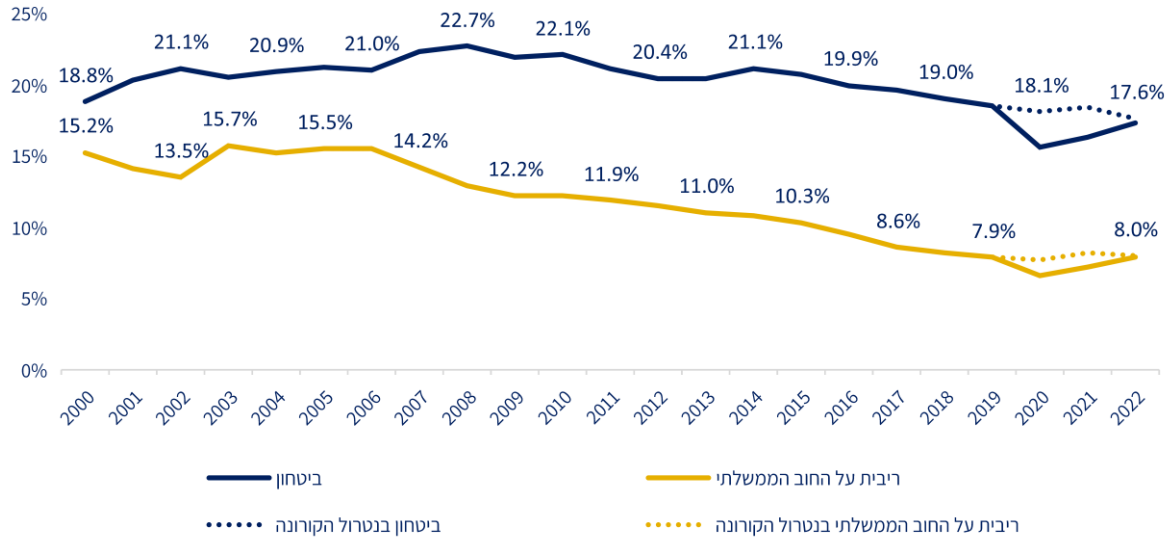
תרשים 4.2 מציג את הוצאות המשרדים האזרחיים, הביטחון והריבית של הממשלה כאחוז מסך ביצוע התקציב. בשנת 2022 הוצאות הריבית של הממשלה על החוב הממשלתי והוצאות הביטחון עמדו ביחד על כ-25.6% מביצוע התקציב בנטרול הוצאות הקורונה. בהשלמה, הוצאות הממשלה על המשרדים האזרחיים עמדו על כ-74.4% מביצוע התקציב המנוטרל.

[11] הוצאות ממשלה ללא מתן אשראי בהתאם לחישוב גירעון הממשלה

תרשימים 4.2

התפתחות הוצאות המשרדים האזרחיים, הביטחון והריבית (הוצאות נטו כ-% מביצוע התקציב)

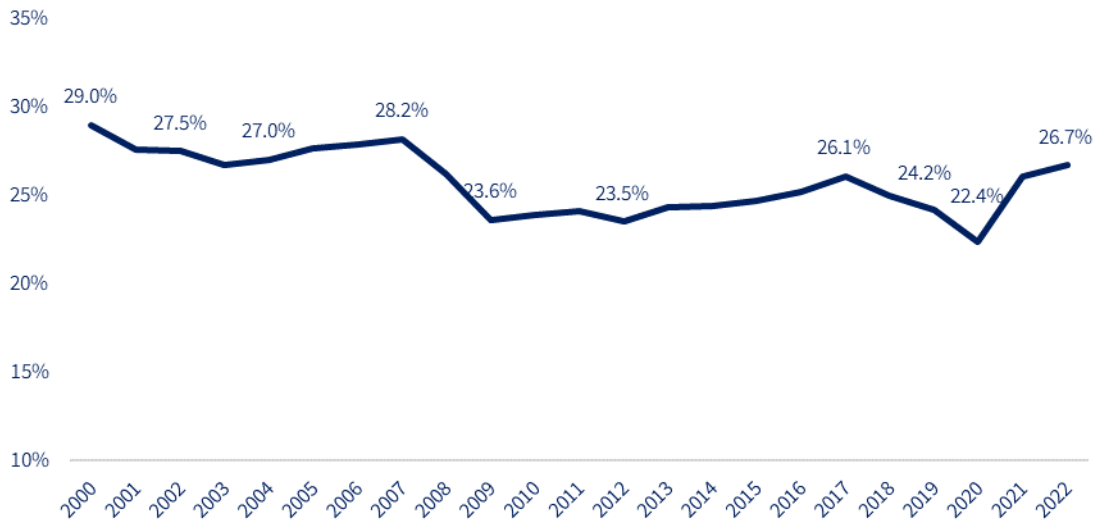

התרשים הבא מציג את הכנסות הממשלה כאחוז מהתוצר בין השנים 2000-2022. כפי שניתן לראות בתרשים, הכנסות הממשלה קטנו באופן חד בין השנים 2007-2009 (המשבר הכלכלי) ובשנים לאחר מכן נראתה מגמת עלייה בהכנסות הממשלה עד לשנת 2018 בה החלו הכנסות הממשלה לרדת. באופן טבעי הנקודה הנמוכה ביותר היא בשנת 2020 בה פרץ משבר הקורונה. על אף משבר הקורונה הכנסות הממשלה בשנים 2021-2022 גדלו באופן חד ועמדו בשנת 2022 על כ-26.7% תוצר שהם 468.5 מיליארדי ₪.

תרשים 4.3

הכנסות הממשלה 2000-2022 (אחוז מהתוצר)

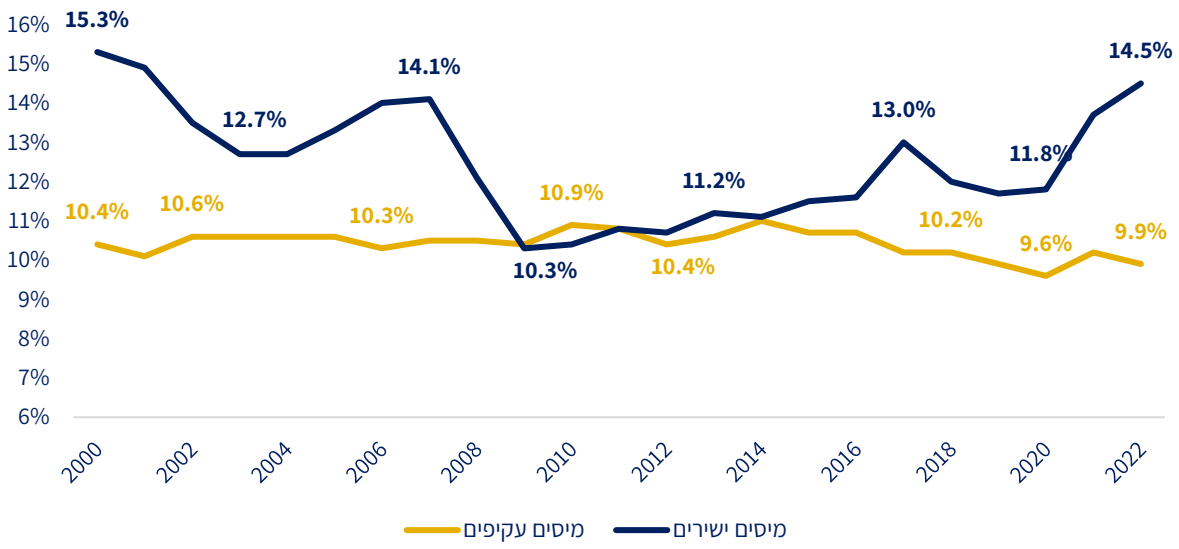

התרשים הבא מציג את הכנסות הממשלה ממיסים ישירים ומיסים עקיפים בין השנים 2000-2022. בחינת הכנסות הממשלה בפילוח זה מראה כי ההכנסות ממיסים ישירים תנודתיות יותר מהכנסות הממשלה ממיסים עקיפים. כפי שניתן לראות בתרשים, הכנסות הממשלה ממיסים ישירים קטנו באופן חד בשנים 2007-2009, כך שבשנים 2009-2014 הגביה ממסים ישירים השתוותה בקירוב לגביה ממסים עקיפים. לאחר שנת 2009 גביית המסים הישירים נמצאת במגמת עלייה שמרביתה נרשמה החל משנת 2021. הכנסות הממשלה ממיסים ישירים בשנת 2022 עמדו על כ-14.5% תוצר שהם כ-254.9 מיליארדי ₪. סכום גבוה בכ-39.2 מיליארדי ₪ מתקבולי המיסים הישירים בשנת 2021. מרבית הגידול נרשם בניכויים משכר, מס חברות ומיסי מקרקעין. יצוין כי הגידול במיסים אלו כאחוז מהתוצר התמתן לאור הצמיחה הנומינאלית הגבוהה בשנת 2022.

לאורך השנים 2000-2022 הכנסות הממשלה ממיסים עקיפים נעו בטווח שבין 9%-11%. בחינת נתוני הכנסות אלו מראה כי בין השנים 2014-2020 נראתה מגמת קיטון בהכנסות הממשלה ממיסים עקיפים והן הגיעו לרמה הנמוכה ביותר בשנת 2020. בשנת 2021 נרשם גידול חד בתקבולי המיסים העקיפים ובשנת 2022 ההכנסות קטנו במעט ועמדו על כ-9.9% תוצר שהם כ-173.9 מיליארדי ₪. הקיטון במיסים אלו כאחוז מהתוצר מתקבל לצד הגידול הנומינאלי שנרשם במיסי היבוא, מע"מ ומס קנייה על רכבים שהם חלק מתקבולי המיסים העקיפים.

◀ תרשים 4.4

הכנסות הממשלה ממיסים ישירים ועקיפים 2000-2022 (אחוז מהתוצר)

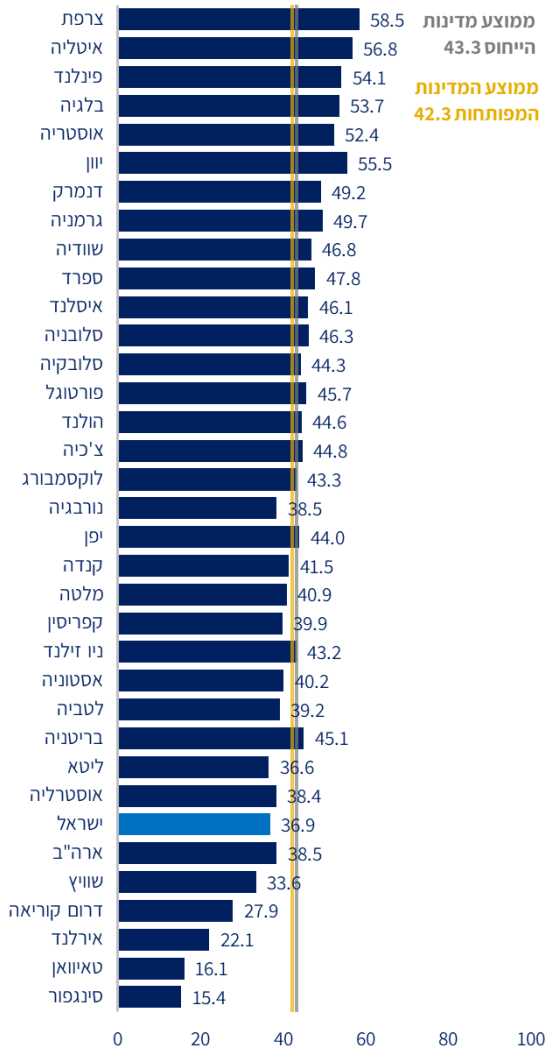

ההשוואות הבינלאומיות המוצגות בתרשימים הבאים מתבססות על נתוני ותחזיות קרן המטבע הבינלאומית (IMF) שהתפרסמו בחודש אפריל 2023. נתונים אלו מתייחסים להכנסות וההוצאות הציבוריות בהתאם להגדרות קרן המטבע הבינלאומית והם כוללים בישראל את נתוני ההכנסות וההוצאות של הממשלה בתוספת ההכנסות וההוצאות של המוסד לביטוח לאומי, רשויות מקומיות, מוסדות לאומיים ומוסדות לא כוונת רווח. כמו כן, ראו הערות שוליים בנושא נתוני ההשוואה של ה-IMF בפרק 3 שבחלק זה.

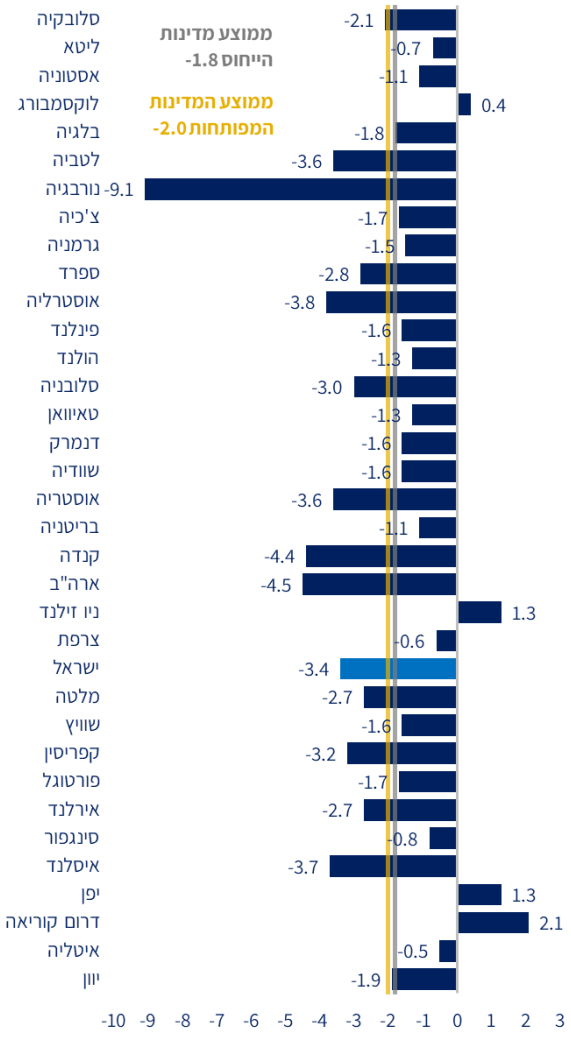
בשנת 2022 נרשמה ירידה בהוצאה הציבורית כאחוז מהתוצר בדומה למגמה של מרבית המדינות. עם זאת הירידה בהוצאה הציבורית בישראל עמדה על כ-3.4 נקודות אחוז לעומת קיטון של כ-2.0 נקודות אחוז בממוצע המדינות המפותחות וקיטון של כ-1.8 נקודות אחוז בממוצע מדינות הייחוס. שתי סיבות מרכזיות לקיטון הגבוה בהוצאה הציבורית בישראל באחוז מהתוצר הן הירידה החדה בהוצאות הקורונה והצמיחה הנומינאלית הגבוהה של התוצר בשנת 2022.

תרשימים 4.5

השוואה בינלאומית להוצאות הציבוריות בשנת 2022 (אחוז מהתוצר)

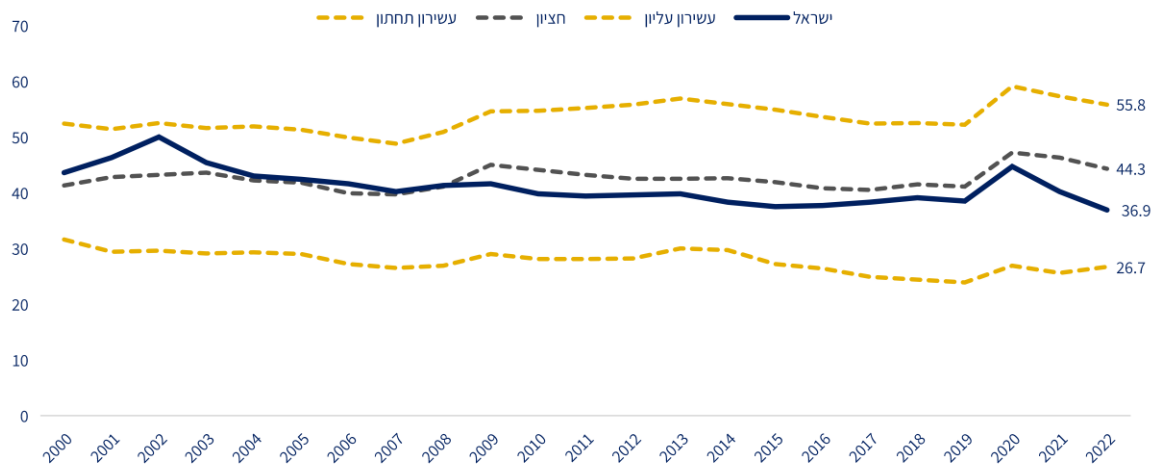
השוואה בינלאומית לשינוי בהוצאות הציבוריות משנת 2021 (נק' אחוז תוצר)

תרשים 4.6 מציג את ההוצאה הציבורית במדינות המפותחות החל משנת 2000. ניתן לראות שבין השנים 2000-2008 ההוצאה הציבורית בישראל הייתה גבוהה מההוצאה החציונית של המדינות המפותחות, ואף הגיעה לשיא בשנת 2002 בה ההוצאה בישראל הייתה קרובה לזו של האחוזון ה-90 של המדינות. ניתוח ההוצאה הציבורית בישראל בשני העשורים האחרונים מראה כי ההוצאה הציבורית בישראל הייתה במגמת קיטון הדרגתית החל משנת 2002 והיא ירדה בשנת 2009 מתחת להוצאה החציונית של המדינות המפותחות, מגמה שהתחזקה בשנת 2021 והביאה את ישראל בשנת 2022 להוצאה הנמוכה בכ-7.4 נקודות אחוז תוצר מההוצאה החציונית של המדינות המפותחות.

◀ תרשים 4.6

השוואה בינלאומית להתפתחות ההוצאות הציבוריות 2000-2022 (אחוז מהתוצר)

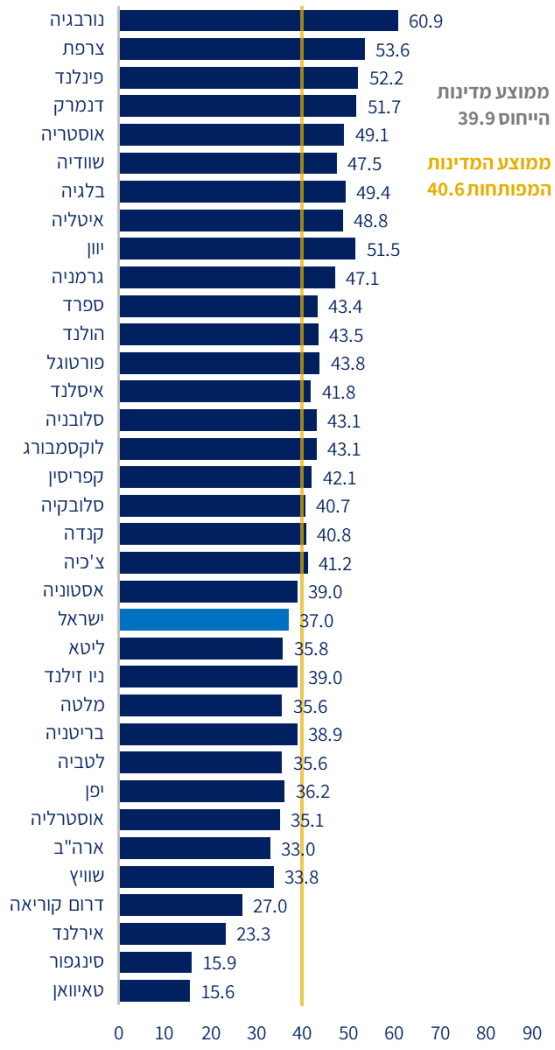

תרשימים 4.7 מציגים השוואה להכנסה הציבורית בישראל. ההכנסה הציבורית בישראל בשנת 2022 עמדה על כ-37.0 אחוז תוצר. בהשוואה לממוצע המדינות המפותחות ההכנסה הציבורית נמוכה בכ-3.6 נקודות אחוז תוצר. בהשוואה לממוצע מדינות הייחוס, ההכנסה הציבורית בישראל נמוכה בכ-2.9 נקודות אחוז.

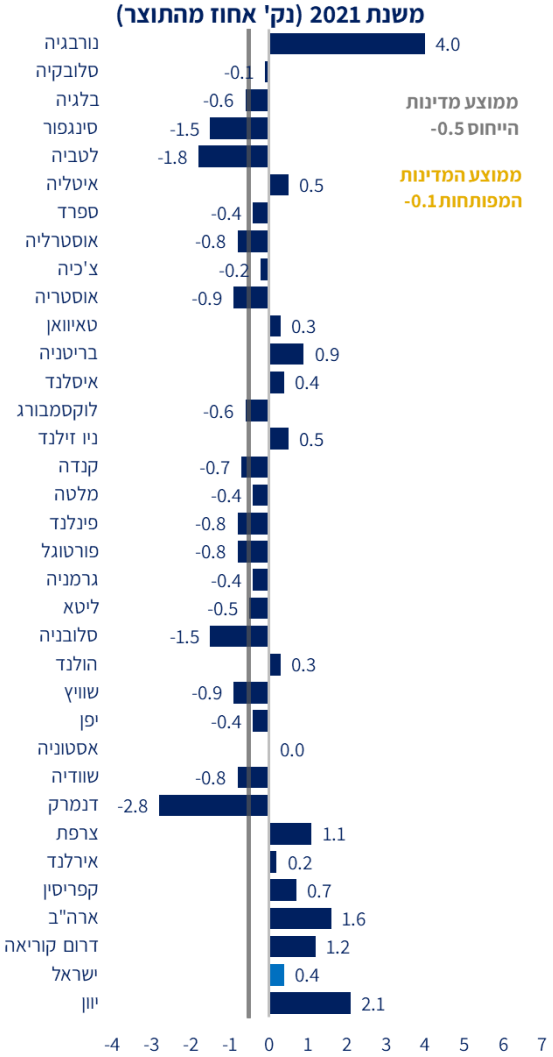
ביחס לשנת 2021 ההכנסה הציבורית בישראל בשנת 2022 גדלה בכ-0.4 נקודות אחוז. זאת ביחס לשינויים מזעריים בממוצע המדינות המפותחות ומדינות הייחוס.

תרשימים 4.7 ◀

השוואה בינלאומית להכנסות הציבוריות בשנת 2022 (אחוז מהתוצר)

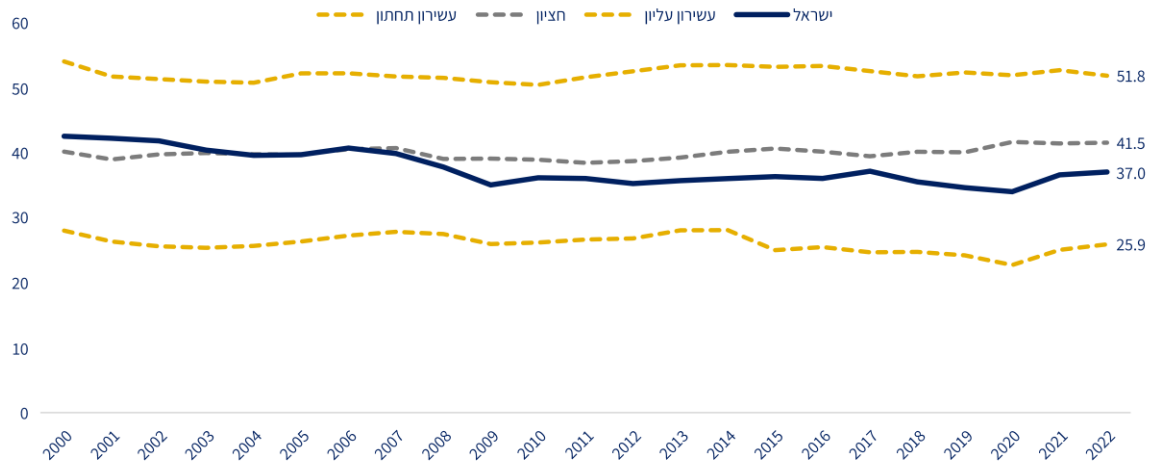
השוואה בינלאומית לשינוי בהכנסות הציבוריות משנת 2021 (נק' אחוז מהתוצר)

ההכנסה הציבורית בישראל בין השנים 2000-2006 הייתה גבוהה מההכנסה החציונית של המדינות המפותחות ומשנת 2007 ההכנסה הציבורית בישראל נמוכה באופן עקבי מההכנסה החציונית של המדיניות המפותחות. בין השנים 2017-2020 הפער בין ההכנסה הציבורית בישראל להכנסה החציונית גדל והגיע ל-7.6 נקודות אחוז. ההכנסות הגבוהות בישראל בשנים 2021-2022 צמצמו את הפער והוא עמד על כ-4.5 נקודות אחוז בשנת 2022.

◀ תרשים 4.8

השוואה בינלאומית להתפתחות ההכנסה הציבורית 2000-2022 (אחוז מהתוצר)

5. התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה

בסוף שנת 2019 התפשט נגיף הקורונה (COVID-19), נגיף המאופיין בקצב התפשטות גבוה במיוחד, ללא הימצאות חיסון מניעתי עד לתחילת שנת 2021. לצורך מניעת התפשטות המגיפה, ננקטו בעולם ובישראל צעדי הגבלות התקהלות, שהובילו לירידה בהיקף הפעילות הכלכלית. עם פרוץ המשבר, נדרשה הממשלה להוצאה תקציבית ניכרת בטווח המידי, בין היתר לצורך תגבור מערך הבריאות וסיוע לאזרחים ועסקים שנפגעו כתוצאה מההגבלות. לשם כך אושרה תכנית סיוע רב שנתית להתמודדות המשק עם המשבר (להלן: "התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה"). היקף התכנית השתנה לאורך השנים ונכון לסוף שנת 2022 עמד על כ-196.3 מיליארדי ₪ (מזה כ-146.7 מיליארדי ₪ תקציבי). הביצוע המצטבר במזומן והתחייבויות לשנים 2020-2022 עומד כ-180.6 מיליארדי ₪ (מזה כ-138.8 מיליארדי ₪ סיוע תקציבי), המשקף אחוז ביצוע בהיקף של כ-92% (טבלה 5.1). ניתן לצפות בכלל נתוני הביצוע של התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה ולבצע ניתוח אינטראקטיבי בלוח המחוונים (Dashboard) שבאתר החשב הכללי[12].

השפעת המשבר על כלכלת ישראל התבטאה בעיקר בשנת 2020 (תקופת טרום הימצאות החיסון המניעתי) בהאטת הפעילות במשק, שהתבטאה בצמיחה שלילית של כ-1.9%, שיעורי אבטלה וחל"ת גבוהים, גידול חד בגירעון ובחוב הממשלתי, ובהיקף מימוש חודשי גבוה יותר של תכנית הסיוע בשנת 2020 למול היקף המימוש בשנים 2021-2022. את התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה ניתן לחלק לשני סיווגי הוצאה מרכזיים:

(1) פילוח לפי מקור ההוצאה:

- תקציבי – הוצאות שתוקצבו כחלק מהוצאות התקציביות של הממשלה;
- אשראי ותזרים – סיוע באמצעות מתן אשראי במקומות בהם זוהה קושי תזרימי כתוצאה ממשבר הקורונה;
- ביטוח לאומי – סיוע לעובדים באבטלה וחל"ת מתוך תקציב המוסד לביטוח לאומי;
- הכנסות המדינה – מתן הטבות שהקטינו את הכנסות המדינה.

(2) פילוח לפי קטגוריות סיוע:

- מענה בריאותי אזרחי – סיוע מידי להתמודדות עם נגיף הקורונה. מרבית התקצוב בקטגוריה זו הינו לפעילות משרד הבריאות, ובנוסף תקצוב בגין היערכות משרדי הממשלה ומענה לאוכלוסיות בסיכון שמבוצע בעיקרו על-ידי משרד הרווחה ומשרד החינוך;
- ביטחון סוציאלי – רשת ביטחון סוציאלית הכוללת בעיקרה את התשלומים שניתנו בגין אבטלה, חופשות ללא תשלום ומענקי הסיוע לעצמאים. רובד זה כולל גם את המענקים שניתנו לכל אזרח;
- המשכיות עסקית – סיוע שניתן לעסקים בעיקר באמצעות מענקים כגון מענק הוצאות קבועות והלוואות לעסקים בערבות המדינה;
- האצה ופיתוח המשק – תכנית המבוצעת בעיקרה על ידי האצת פרויקטים בתחבורה ובענפי משק אחרים. תכנית זו כוללת גם עידוד תעשיית "היי-טק" באמצעות הרשות לחדשנות.

[12] https://public.tableau.com/views/_16229767583440/sheet0?:showVizHome=no&utm_source=go.gov.il&utm_medium=referral

טבלאות 5.1-5.2 מציגות את הוצאות התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה בין השנים 2020-2022 לפי שני הפילוחים האמורים. הטבלאות כוללות הן את הביצוע במזומן בין השנים והן את יתרת ההתחייבויות שניתנו בשנים אלו והוצאתן טרם בוצעה.

טבלה 5.1

התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה בפילוח למקורות סיוע (מיליארדי ₪, % ביצוע) (*)

מקור ההוצאה	סך מסגרת	ביצוע מזומן 2020	ביצוע מזומן 2021	ביצוע מזומן 2022	ביצוע מצטבר 2020-2022 מזומן	ביצוע מצטבר 2020-2022 מזומן והתחייבויות	אחוז ביצוע ממסגרת
סיוע מתקציב המדינה	146.7	68.6	55.6	8.7	132.9	138.8	95%
סיוע באמצעות אשראי ותזרים	35.2	26.2	2.1	0.2	28.5	28.5	81%
סיוע באמצעות המוסד לביטוח לאומי	12.0	11.4	0.4	-0.8	11.1	11.1	92%
סיוע באמצעות הקטנת הכנסות המדינה	2.4	0.2	1.0	1.1	2.3	2.3	94%
סה"כ	**196.3**	**106.4**	**59.2**	**9.2**	**174.8**	**180.6**	**92%**

(*) ייתכנו פערים בשל עיגולי ספרות.

טבלה 5.2

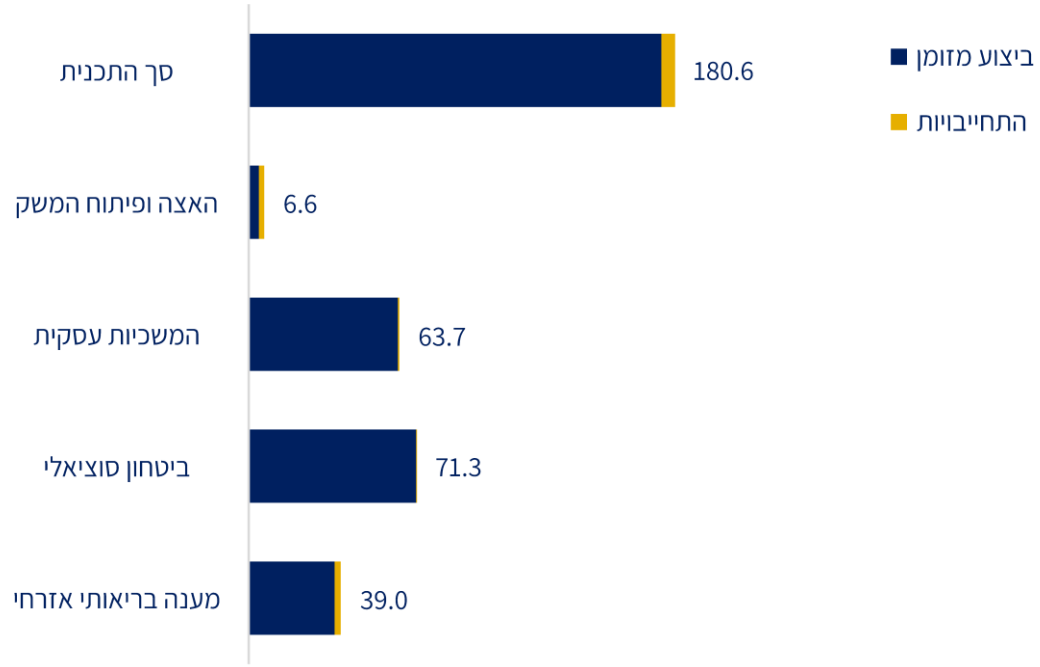
התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה בפילוח לקטגוריות סיוע (מיליארדי ₪) (*)

קטגוריית סיוע	תכנון	ביצוע מזומן 2020	ביצוע מזומן 2021	ביצוע מזומן 2022	סה"כ ביצוע מזומן 2020- 2022	יתרת התחייבויות סוף 2022	סה"כ ביצוע מזומן והתחייבויות 2020-2022	אחוז ביצוע
מענה בריאותי אזרחי	44.1	14.1	15.4	6.9	36.4	2.6	39.0	88%
ביטחון סוציאלי	73.5	44.8	27.0	-0.8	70.9	0.4	71.3	97%
המשכיות עסקית	70.8	45.4	15.5	2.2	63.2	0.6	63.7	90%
האצה ופיתוח המשק	7.9	2.1	1.3	0.9	4.3	2.3	6.6	84%
סך התכנית	**196.3**	**106.4**	**59.2**	**9.2**	**174.8**	**5.8**	**180.6**	**92%**

(*) ייתכנו פערים בשל עיגולי ספרות.

◀ **תרשים 5.1**

התפלגות ביצוע התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה בין השנים 2020-2022 (מיליארדי ₪)

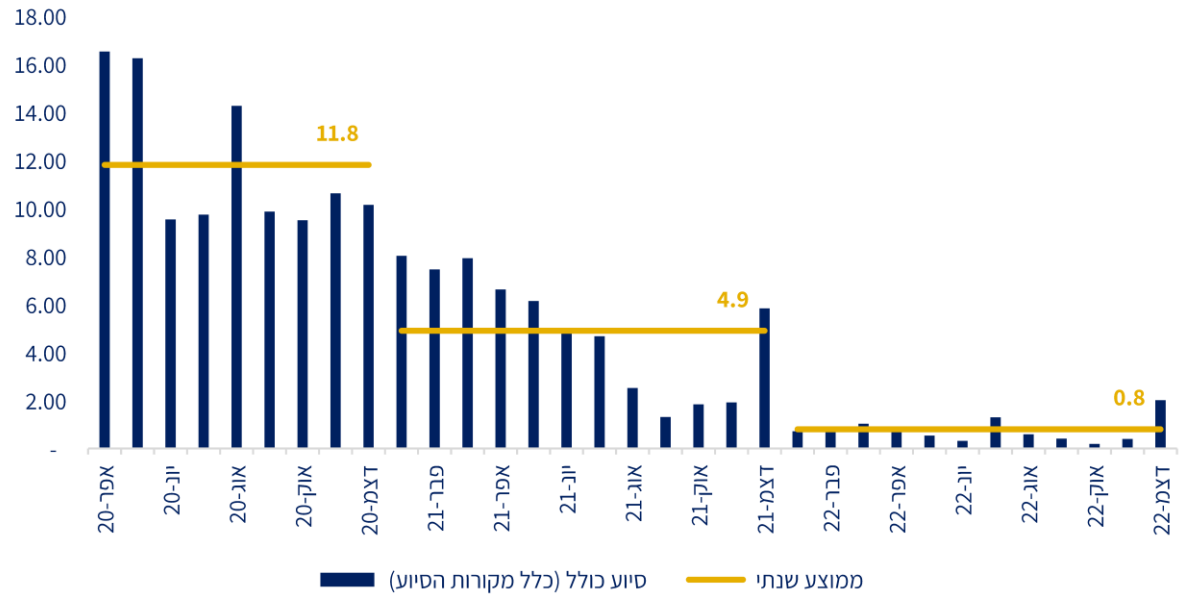

בבחינת פריסת ביצועים חודשית ניתן להבחין בהתאוששות שחלה בשנת 2021 למול שנת 2020 (תרשימים 5.2-5.3). החל מחודש אוגוסט 2021 הוצאות התכנית קטנו באופן משמעותי בשל סיומן של תכניות סיוע מרכזיות שנכללו בתכנית כדוגמת רשת הביטחון לשכירים בחל"ת/אבטלה, עצמאים ועסקים בינוניים וגדולים שהתבטאה בצעדי אבטלה ומענקים (בחודש דצמבר 2021 הוצאות התכנית עלו באופן חד בשל תשלום בגין התחייבויות התכנית בקטגוריית מענה בריאותי אזרחי).

בשנת 2020 הוצאות התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה מכלל מקורות הסיוע (סיוע תקציבי, אשראי ותזרים, סיוע באמצעות ביטוח לאומי וסיוע באמצעות הקטנת הכנסות המדינה) במזומן בלבד (ללא התחייבות), עמדו על כ-11.8 מיליארדי ₪ בממוצע לחודש .בשנת 2021, בה כאמור הובאו לסיומן מספר תכניות סיוע, הוצאות התכנית קטנו ועמדו על כ-4.9 מיליארדי ₪ בממוצע לחודש. לעומת זאת, בשנת 2022 הוצאות התכנית קטנו ועמדו על כ-0.8 מיליארדי ₪ בממוצע לחודש (מרביתן הוצאות תקציביות).

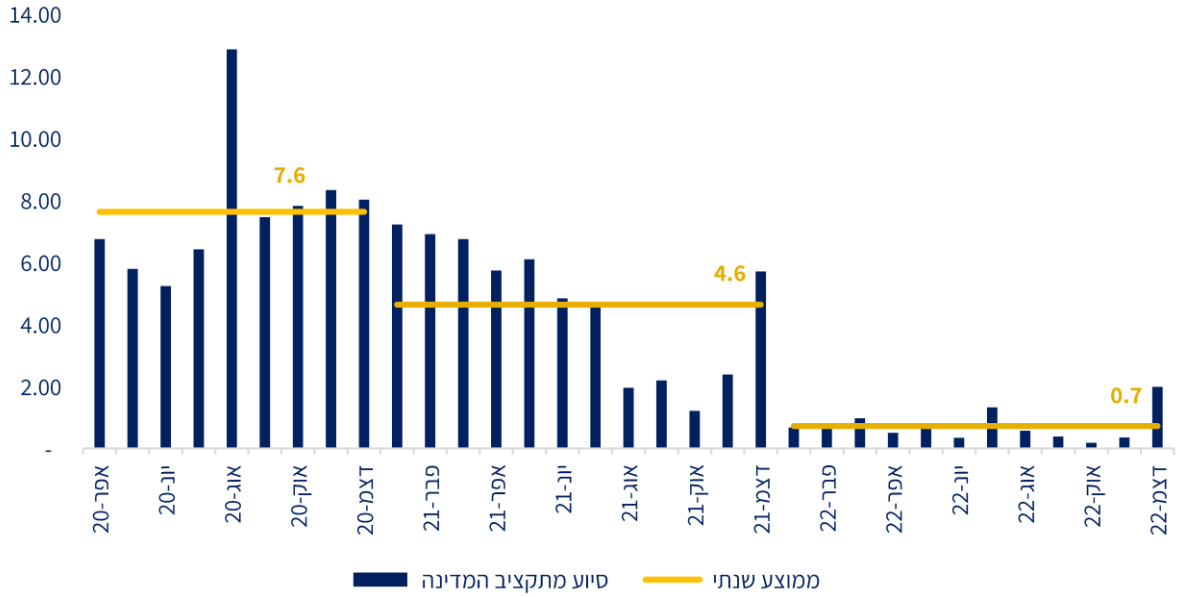
◀ תרשים 5.2

התפלגות ביצוע כולל במזומן של התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה (כלל מקורות הסיוע) בין השנים 2020-2022 (מיליארדי ₪)

◀ תרשים 5.3

התפלגות ביצוע ההוצאה במזומן ממקורות תקציביים בלבד של התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה בין השנים 2020-2022 (מיליארדי ₪)

6. ביצוע תקציב רב שנתי במשרדי ממשלה (במיליוני ₪)

א. ביצוע נטו ושיעורי שינוי בהוצאות משרדי הממשלה (*)

	ביצוע רב שנתי (נטו) במיליוני ₪								שיעור השינוי						
	ביצוע 2017	ביצוע 2018	ביצוע 2019	ביצוע 2020 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	ביצוע 2021 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	ביצוע 2022	ביצוע 2022 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2019 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	2021/ 2020	2021/ 2020 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	2022/ 2021	2022/ 2021 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית
נשיא המדינה	57	56	56	69	64	76	76	(2%)	0%	23%	23%	(7%)	(7%)	19%	19%
כנסת	770	848	1,999	1,455	1,532	1,645	1,645	10%	136%	(27%)	(27%)	5%	5%	7%	7%
ראש הממשלה	2,158	2,270	2,329	2,385	2,511	2,865	2,770	5%	3%	2%	2%	8%	5%	11%	10%
אוצר	7,857	8,696	9,008	9,176	8,816	8,904	8,904	11%	4%	2%	2%	(3%)	(4%)	0%	1%
פנים	987	1,528	1,434	975	1,026	1,194	1,193	55%	(6%)	(32%)	(32%)	5%	5%	16%	16%
ביטחון פנים	16,908	17,711	18,735	19,251	19,430	21,331	21,263	5%	6%	4%	3%	1%	1%	9%	9%
משפטים	3,362	3,706	3,692	3,652	3,884	4,125	4,112	10%	(0%)	(1%)	(1%)	7%	6%	6%	6%
חוץ	1,569	1,733	1,617	1,473	1,546	1,878	1,877	11%	(7%)	(8%)	(9%)	5%	5%	21%	21%
מבקר המדינה	301	318	339	323	344	368	368	6%	7%	(5%)	(5%)	7%	7%	7%	7%
גמלאות ופיצויים	15,487	16,397	17,180	18,077	18,522	19,753	19,753	6%	5%	5%	5%	3%	3%	7%	7%
מדע, תרבות וספורט	1,735	1,908	2,359	2,386	2,620	2,587	2,516	10%	24%	4%	1%	7%	(1%)	(1%)	7%
הגנת הסביבה	257	382	593	554	492	408	358	49%	55%	66%	(7%)	(50%)	(35%)	(17%)	(1%)
סה"כ משרדים מנהליים	**51,448**	**55,553**	**59,341**	**59,776**	**61,120**	**65,134**	**64,835**	**8%**	**7%**	**2%**	**1%**	**1%**	**1%**	**7%**	**7%**
רשויות מקומיות	5,565	6,037	6,442	6,066	7,934	6,915	6,786	9%	7%	46%	(6%)	(16%)	12%	(13%)	0%
חינוך	56,361	59,212	62,265	64,079	68,658	72,548	71,920	5%	5%	6%	3%	4%	4%	6%	8%
השכלה גבוהה	10,864	10,753	11,666	12,294	12,856	12,934	12,894	(1%)	9%	11%	5%	(0%)	3%	1%	2%
דתות	696	756	859	734	773	842	838	9%	14%	(13%)	(15%)	4%	4%	9%	10%
רווחה	7,014	7,631	8,163	8,436	8,971	9,807	9,669	9%	7%	11%	3%	(1%)	2%	9%	12%
המוסד לבטוח לאומי	40,282	44,044	46,571	46,779	66,917	53,583	53,671	9%	6%	42%	0%	2%	7%	(20%)	7%
בריאות	33,581	35,026	38,541	41,014	54,744	50,090	44,304	4%	10%	34%	6%	6%	4%	(9%)	4%
בינוי ושיכון	4,382	5,347	5,322	5,563	4,233	3,239	3,204	22%	(1%)	5%	5%	(24%)	(24%)	(23%)	(24%)
קליטת עליה	1,723	1,532	1,598	1,406	1,516	1,484	2,505	(11%)	4%	(10%)	(12%)	5%	6%	66%	69%
סה"כ משרדים חברתיים	**160,468**	**170,338**	**181,427**	**186,371**	**226,602**	**193,479**	**205,791**	**6%**	**7%**	**23%**	**3%**	**2%**	**4%**	**(6%)**	**6%**

א. ביצוע נטו ושיעורי שינוי בהוצאות משרדי הממשלה (המשך) (*)

	ביצוע רב שנתי (נטו) במיליוני ₪								שיעור השינוי						
	ביצוע 2017	ביצוע 2018	ביצוע 2019	ביצוע 2020 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	ביצוע 2021	ביצוע 2021 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	ביצוע 2022	ביצוע 2022 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2019 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	2021/ 2020	2021/ 2020 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	2022/ 2021	2022/ 2021 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית
חקלאות ופתוח הכפר	1,891	1,916	1,828	1,976	1,642	1,819	1,872	1,856	1%	(5%)	8%	(1%)	(17%)	(12%)	14%	16%
אנרגיה ומים	533	769	543	573	596	573	568	568	44%	(29%)	6%	6%	4%	4%	(5%)	(5%)
כלכלה	6,472	6,359	6,268	10,859	7,509	6,010	7,204	6,244	(2%)	(1%)	73%	(4%)	(31%)	(8%)	(4%)	13%
תיירות	751	900	820	548	705	528	676	576	20%	(9%)	(33%)	(36%)	29%	(13%)	(4%)	25%
תקשורת	64	76	76	79	88	79	95	95	19%	0%	4%	4%	11%	11%	8%	8%
תחבורה	19,277	21,758	25,333	31,150	33,423	29,684	32,814	32,403	13%	16%	23%	17%	7%	11%	(2%)	(1%)
מים וביוב	640	718	741	795	739	795	704	704	12%	3%	7%	7%	(7%)	(7%)	(5%)	(5%)
מרכז למיפוי ישראל	100	109	102	104	86	104	85	85	9%	(6%)	2%	2%	(17%)	(17%)	(1%)	(1%)
סה"כ משרדים כלכליים	**29,728**	**32,605**	**35,711**	**46,084**	**44,788**	**39,592**	**44,018**	**42,531**	**10%**	**10%**	**29%**	**11%**	**(3%)**	**6%**	**(2%)**	**2%**
הוצאות שונות (א)	4,109	2,388	2,854	27,122	19,943	2,588	4,740	4,638	(42%)	20%	850%	(9%)	(27%)	(28%)	(76%)	149%
סה"כ משרדים אזרחיים	**245,753**	**260,884**	**279,333**	**356,068**	**352,453**	**288,327**	**326,360**	**317,795**	**6%**	**7%**	**27%**	**3%**	**(1%)**	**3%**	**(7%)**	**7%**
סה"כ מערכת הביטחון	**64,899**	**67,701**	**69,709**	**71,467**	**74,586**	**70,370**	**75,009**	**74,848**	**4%**	**3%**	**3%**	**(2%)**	**4%**	**5%**	**1%**	**1%**
סה"כ הוצאות משרדים	**310,652**	**328,585**	**349,042**	**427,535**	**427,039**	**358,697**	**401,369**	**392,643**	**6%**	**6%**	**22%**	**3%**	**(0%)**	**4%**	**(6%)**	**5%**

(א) ללא השקעות בבנקים מולטי-ליטרליים (בשנת 2022 ההשקעה הסתכמה בכ-46 מיליוני ₪). בקטגוריה זו מוכלות ההוצאות בגין מענקי הסיוע לעסקים ולעצמאים כחלק מתוכנית הסיוע בעקבות הקורונה.

(*) הערות:

1. הנתונים לעיל הופקו ממערכת מידע ניהולי, כאשר "המשרדים" מוגדרים ומסווגים לפי תחומי פעולה. הנתונים לא כוללים סעיפי חובות (כ-126.6 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2022), ריבית ועמלות (כ-42.1 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2022), מפעלים עסקיים (כ-56.9 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2022) והוצאות המותנות בהכנסות מיועדות במשרדי הממשלה (כ-47.3 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2022).
2. נעשו התאמות סיווג על פני השנים.
3. נתוני הנה"ח (מערכת מרכב"ה) ביצוע תקציב נטו במזומן (ללא יתרת התחייבויות), כולל מתן אשראי. ההוצאות ברוטו בסך המשרדים בשנת 2022 גבוהות בכ-47.3 מיליארדי ₪, מתוכם במערכת הביטחון גבוהות בכ-22.8 מיליארדי ₪.
4. הפילוח לעיל אינו זהה לפילוח *בחלק ג' - דוחות על ביצוע התקציב*.

ב. ביצוע ברוטו ושיעורי שינוי בהוצאות משרדי הממשלה (*)

	ביצוע רב שנתי (ברוטו) במיליוני ₪								שיעור השינוי							
	ביצוע 2017	ביצוע 2018	ביצוע 2019	ביצוע 2020 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	ביצוע 2021	ביצוע 2022	ביצוע 2021 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	ביצוע 2022 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020	2020/ 2019 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	2021/ 2020 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	2022/ 2021	2022/ 2021 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית
נשיא המדינה	60	59	58	70	65	78	65	78	(2%)	(2%)	21%	(7%)	21%	(7%)	20%	20%
כנסת	770	848	1,999	1,455	1,532	1,645	1,532	1,645	10%	136%	(27%)	5%	(27%)	5%	7%	7%
ראש הממשלה	2,177	2,282	2,341	2,399	2,587	2,781	2,519	2,876	5%	3%	3%	8%	2%	5%	11%	10%
אוצר	8,677	9,262	9,508	9,679	9,673	9,663	9,573	9,663	7%	3%	2%	(0%)	2%	(1%)	(0%)	1%
פנים	1,090	1,574	1,502	1,021	1,075	1,246	1,074	1,247	44%	(5%)	(32%)	5%	(32%)	5%	16%	16%
ביטחון פנים	17,750	18,429	19,368	20,145	20,095	21,813	19,959	21,880	4%	5%	4%	(0%)	3%	0%	9%	9%
משפטים	4,353	4,749	4,806	4,907	5,039	5,362	5,020	5,376	9%	1%	2%	3%	2%	2%	7%	7%
חוץ	1,603	1,757	1,639	1,498	1,591	1,895	1,582	1,896	10%	(7%)	(9%)	6%	(9%)	6%	19%	20%
מבקר המדינה	301	318	339	323	344	368	344	368	6%	7%	(5%)	7%	(5%)	7%	7%	7%
גמלאות ופיצויים	16,255	17,243	18,131	18,836	19,485	20,598	19,485	20,598	6%	5%	4%	3%	4%	3%	6%	6%
מדע, תרבות וספורט	1,765	1,917	2,474	2,466	2,632	2,532	2,372	2,603	9%	29%	(0%)	7%	(3%)	(1%)	(1%)	7%
הגנת הסביבה	855	984	1,198	1,629	1,174	1,067	1,044	1,117	15%	22%	36%	(28%)	0%	(13%)	(5%)	2%
סה"כ משרדים מנהליים	**55,656**	**59,422**	**63,363**	**64,428**	**65,292**	**69,048**	**64,569**	**69,347**	**7%**	**7%**	**2%**	**1%**	**1%**	**1%**	**6%**	**7%**
רשויות מקומיות	5,571	6,043	6,447	9,429	7,940	6,792	6,773	6,921	9%	7%	46%	(16%)	(6%)	12%	(13%)	0%
חינוך	59,757	62,463	66,021	69,767	72,308	76,195	70,150	76,823	5%	6%	6%	4%	3%	3%	6%	9%
השכלה גבוהה	10,864	10,753	11,666	12,904	12,856	12,894	12,596	12,934	(1%)	9%	11%	(0%)	5%	3%	1%	2%
דתות	706	768	872	753	782	849	772	854	9%	14%	(14%)	4%	(15%)	4%	9%	10%
רווחה	9,139	9,878	10,556	11,484	11,504	12,352	11,173	12,490	8%	7%	9%	0%	3%	3%	9%	11%
המוסד לבטוח לאומי	40,282	44,044	46,571	65,949	66,917	53,671	49,933	53,583	9%	6%	42%	2%	0%	7%	(20%)	8%
בריאות	38,292	39,904	42,828	56,138	59,045	48,791	46,875	54,587	4%	7%	31%	5%	7%	3%	(8%)	4%
בינוי ושיכון	7,319	7,914	8,313	8,527	7,927	8,938	7,906	8,973	8%	5%	3%	(7%)	3%	(7%)	13%	13%
קליטת עליה	1,725	1,534	1,601	1,446	1,518	2,612	1,486	2,617	(11%)	4%	(10%)	5%	(12%)	6%	72%	76%
סה"כ משרדים חברתיים	**173,655**	**183,301**	**194,875**	**236,397**	**240,797**	**223,094**	**207,664**	**229,782**	**6%**	**6%**	**21%**	**2%**	**3%**	**4%**	**(5%)**	**7%**

ב. ביצוע ברוטו ושיעורי שינוי בהוצאות משרדי הממשלה (המשך) (*)

	ביצוע רב שנתי (ברוטו) במיליוני ₪										שיעור השינוי					
	ביצוע 2017	ביצוע 2018	ביצוע 2019	ביצוע 2020	ביצוע 2020 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	ביצוע 2021	ביצוע 2021 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	ביצוע 2022	ביצוע 2022 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2019 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	2021/ 2020	2021/ 2020 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית	2022/ 2021	2022/ 2021 בנטרול הוצאות התוכנית הכלכלית
חקלאות ופתוח הכפר	2,113	2,130	2,085	2,230	2,073	1,907	1,859	2,136	2,119	1%	(2%)	7%	(1%)	(15%)	(10%)	12%	14%
אנרגיה ומים	544	775	547	577	577	600	600	573	573	43%	(29%)	6%	6%	4%	4%	(5%)	(5%)
כלכלה	6,967	6,960	6,911	11,374	6,525	8,122	6,130	7,928	6,968	(0%)	(1%)	65%	(6%)	(29%)	(6%)	(2%)	14%
תיירות	800	956	873	590	570	727	484	713	612	20%	(9%)	(32%)	(35%)	23%	(15%)	(2%)	26%
תקשורת	76	97	98	110	110	120	120	305	305	28%	1%	12%	12%	9%	9%	154%	154%
תחבורה	19,623	21,929	26,058	31,394	29,928	33,763	33,153	33,725	33,313	12%	19%	21%	15%	8%	11%	(0%)	1%
מים וביוב	642	720	742	795	795	739	739	704	704	12%	3%	7%	7%	(7%)	(7%)	(5%)	(5%)
מרכז למיפוי ישראל	113	118	112	117	117	99	99	97	97	4%	(5%)	5%	5%	(15%)	(15%)	(2%)	(2%)
סה"כ משרדים כלכליים	**30,878**	**33,685**	**37,426**	**47,187**	**40,695**	**46,077**	**43,184**	**46,181**	**44,691**	**9%**	**11%**	**26%**	**9%**	**(2%)**	**6%**	**0%**	**3%**
הוצאות שונות (א)	4,733	2,995	3,579	27,385	2,851	20,672	2,596	5,587	5,485	(37%)	20%	665%	(20%)	(25%)	(9%)	(73%)	111%
סה"כ משרדים אזרחיים	**264,922**	**279,403**	**299,243**	**375,397**	**307,656**	**372,838**	**318,013**	**350,897**	**342,318**	**5%**	**7%**	**25%**	**3%**	**(1%)**	**3%**	**(6%)**	**8%**
סה"כ מערכת הביטחון (ב)	**82,047**	**85,968**	**86,127**	**87,583**	**86,486**	**86,638**	**85,860**	**97,808**	**97,647**	**5%**	**0%**	**2%**	**(1%)**	**0%**	**(1%)**	**13%**	**14%**
סה"כ הוצאות משרדים	**346,969**	**365,371**	**385,370**	**462,980**	**394,142**	**459,476**	**403,873**	**448,705**	**439,965**	**5%**	**5%**	**20%**	**2%**	**(1%)**	**3%**	**(2%)**	**9%**

(א) ללא השקעות בבנקים מולטי-ליטרליים (בשנת 2022 ההשקעה הסתכמה בכ-46 מיליוני ₪). בקטגוריה זו מוכלות ההוצאות בגין מענקי הסיוע לעסקים ולעצמאים כחלק מתוכנית הסיוע בעקבות הקורונה.

(ב) תקציב וביצוע הוצאות מערכת הביטחון ברוטו כוללים בכל השנים המוצגות את מענקי הסיוע הביטחוני.

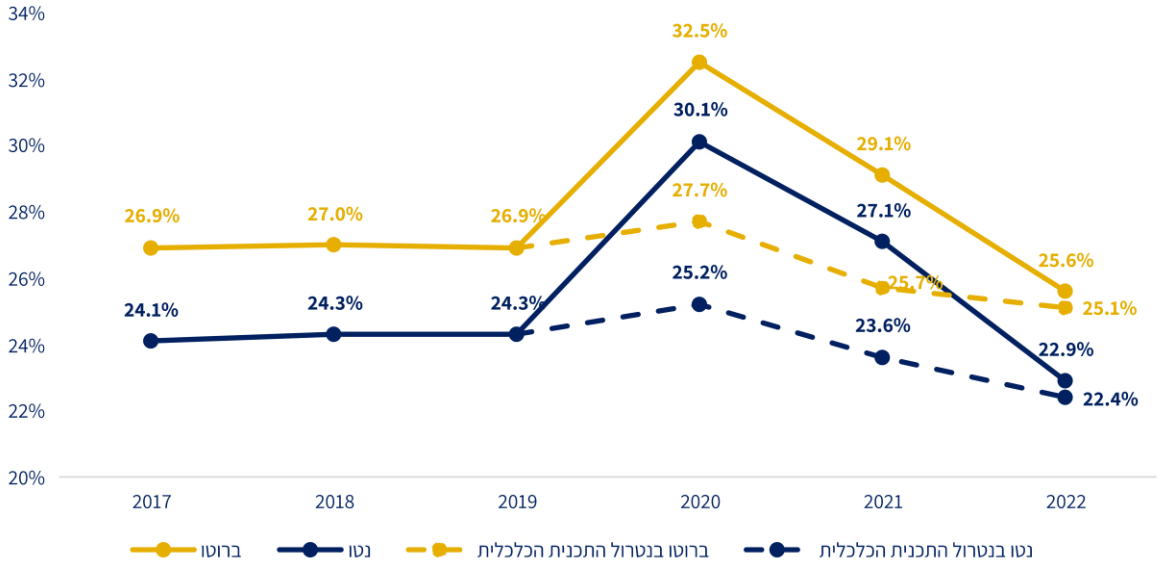
(*) הערות:

1. הנתונים לעיל הופקו ממערכת מידע ניהולי, כאשר "המשרדים" מוגדרים ומסווגים לפי תחומי פעולה. הנתונים לא כוללים סעיפי חובות (כ-126.6 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2022), ריבית ועמלות (כ-42.1 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2022), מפעלים עסקיים (כ-56.9 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2022). הנתונים כוללים הוצאות המותנות בהכנסות מיועדות במשרדי הממשלה (כ-47.3 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2022).
2. נעשו התאמות סיווג על פני השנים.
3. נתוני הנה"ח (מערכת מרכב"ה) ביצוע תקציב ברוטו במזומן (ללא יתרות התחייבויות), כולל מתן אשראי.
4. הפילוח לעיל אינו זהה לפילוח המוצג *בחלק ג' - דוחות על ביצוע התקציב*.

ג. הצגה גרפית ומבט על ביצוע התקציב במשרדי הממשלה ברוטו ונטו

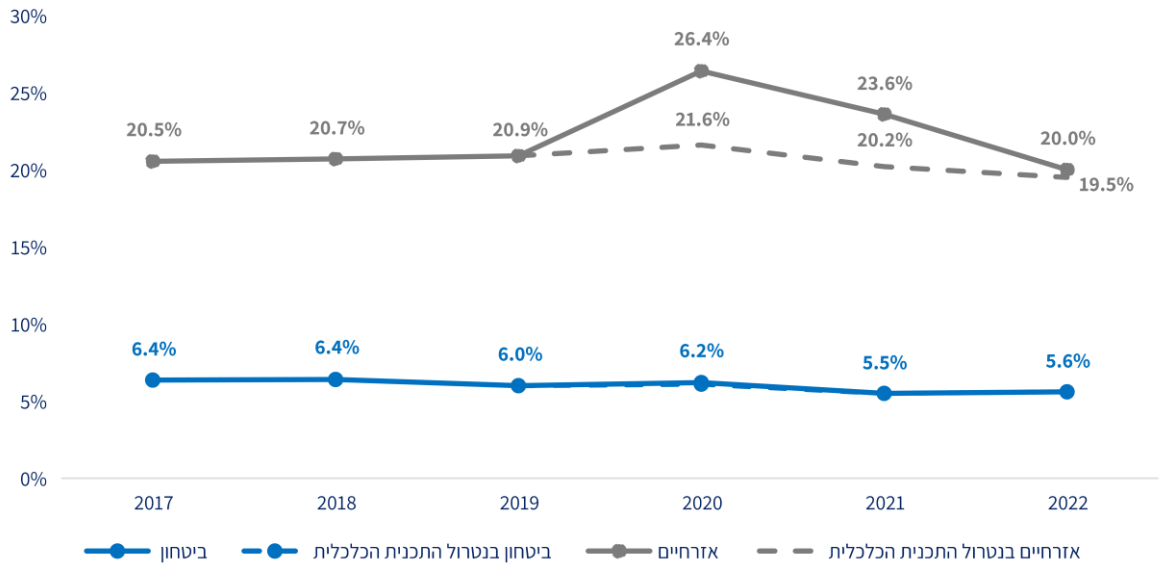
תרשים 6.1

ביצוע תקציב הוצאות משרדים, כאחוז מהתוצר בשנים 2017-2022 ברוטו ונטו

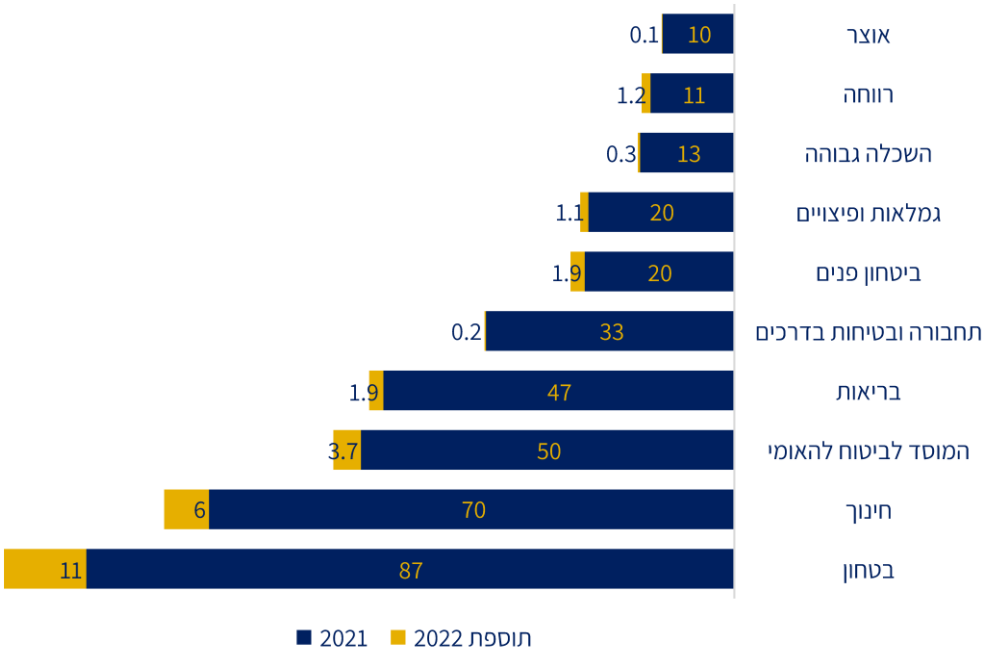
תרשים 6.2

ביצוע מרכיבי הוצאות ברוטו, כאחוז מהתוצר בשנים 2017-2022

תרשים 6.3

ביצוע הוצאות משרדי הממשלה ברוטו בנטרול הוצאות התכנית הכלכלית לשנת 2022 – תחומי הוצאה מרכזיים (מיליארדי ₪)

7. תמצית נתוני הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים מספקים לממשלה, לכנסת ולכלל הציבור, תמונת מצב מקיפה על האופן בו מנוהלים כלל המשאבים של הישויות הממשלתיות. פעילותה של ממשלת ישראל ממומנת בעיקר מכספי מסים, המשמשים למימוש מדיניותה בתחומי הפעילות הבאים: ממשל ומינהל, חינוך, בריאות, חברה ורווחה, תשתיות, ביטחון וביטחון פנים. מידע מפורט בדבר הכנסותיה והוצאותיה, נכסיה והתחייבויותיה, יחד עם נושאים כספיים חשובים אחרים, מוצג במסגרת הדוחות הכספיים ובביאורים הנלווים אליהם. מידע כאמור, עשוי לתרום להבנה טובה יותר של תהליכים כלכליים בממשלה בעלי השפעה על המדינה ואזרחיה, ומתוך כך, גם לשיפורם וייעולם.

> תמצית הנתונים הכספיים של מדינת ישראל (במיליארדי ₪)

	מדינת ישראל מאוחד		ממשלת ישראל סולו	
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)	2022	2021 (*)
הביצוע הכספי				
הכנסות ממסים ואגרות	535	474	475	419
הכנסות מהעברות	17	15	18	15
הכנסות מעסקאות חליפין	124	107	62	52
הכנסות אחרות	13	9	8	7
סך הכל הכנסות	**689**	**605**	**563**	**493**
שכר עבודה והטבות לעובדים	160	149	135	125
תמיכות, הקצבות והעברות	232	412	249	273
הוצאות תפעוליות	143	130	92	87
הוצאות הנהלה ואחרות	12	9	10	7
הוצאות מימון, נטו	71	40	88	51
סך הכל הוצאות	**618**	**740**	**574**	**543**
חלק ברווחי (הפסדי) ישויות מוחזקות	**-**	**-**	**86**	**(82)**
עודף (גירעון) חשבונאי נטו (**)	**71**	**(135)**	**75**	**(132)**
המצב הכספי				
נכסים שוטפים	191	181	120	120
השקעות פיננסיות והלוואות	57	43	136	129
רכוש קבוע והשקעה בפרויקטים	569	549	413	399
קרקעות בידי המדינה	1,166	-	1,166	-
חייבים ונכסים אחרים	26	26	17	19
סך הכל נכסים	**2,009**	**799**	**1,852**	**667**
התחייבויות שוטפות	222	218	173	176
מלוות פנים וחוץ לזמן ארוך	1,015	1,011	1,186	1,172
התחייבויות בגין זכויות עובדים	822	970	805	950
עתודות בגין אירועי ביטוח	982	1,048	1	-
התחייבויות אחרות לזמן ארוך	218	206	939	1,021
סך הכל התחייבויות	**3,259**	**3,453**	**3,104**	**3,319**
התחייבויות נטו/ גירעון בהון (**)	**(1,250)**	**(2,654)**	**(1,252)**	**(2,652)**

(*) הוצג מחדש.

(**) הגירעון החשבונאי נטו וההתחייבויות נטו/גרעון בהון בדוחות המאוחדים, כוללים את חלק המיעוט ובעלי זכויות שאינן מקנות שליטה.

< עודף חשבונאי נטו כנגד עודף תקציבי (במיליוני ₪)

תיאור	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
עודף תקציבי (*)	**9,944**
זכויות עובדים - רווח אקטוארי וקיטון בהפרשות אחרות בניכוי תשלומים	13,129
שינויים בישויות מוחזקות שאינם מקבלים ביטוי בתקציב	87,667
מלוות - הוצאות מימון נטו בניכוי תשלומים במזומן	(53,431)
תמיכה בקרנות פנסיה - הוצאות שהתהוו בניכוי תשלומים	(3,230)
רכוש קבוע ונכסים קבועים אחרים - הוצאות פחת בניכוי רכישות במזומן השנה	9,663
הלוואות המדינה - הכנסות מימון נטו בניכוי גביה במזומן	(370)
התחייבויות אחרות לזמן ארוך	(3,379)
חייבים בגין עסקאות חליפין ולא חליפין, נטו	4,352
הפרשות לזמן קצר ויתרות זכאים	(4,683)
חייבים ויתרות חובה לזמן ארוך	(1,307)
השקעות בחברות שונות	714
הכנסות הון ממכירה קרקע	16,167
שינויים אחרים בנכסים, התחייבויות ומלוות	(3,710)
עודף חשבונאי, נטו	**71,526**

(*) ראה חלק ג' - דוחות על ביצוע התקציב לשנת 2022.

דוחות כספיים - בסיס מצטבר

- הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים על בסיס מצטבר וכוללים מידע על מצבת הנכסים והתחייבויות המדינה (כלומר: חובות המדינה אל מול התחייבויותיה) וכן מידע על תוצאות הפעילות של המדינה.
- דוחות כספיים מספקים מידע כולל על המצב הכספי של המדינה אשר מסייע בקבלת החלטות ניהוליות ומציג כיצד המדינה נשאה באחריותיות (Accountability) בעת השימוש בסך המשאבים שהופקדו בידיה.
- הכנסות - מוכרות בעת התהוותן ללא קשר למועד גבייתן.
- הוצאות - מוכרות בעת היווצרות המחויבות ללא קשר למועד הפירעון.
- הדוחות הכספיים כוללים גם את נתוני הישויות המאוחדות – חברות ממשלתיות ותאגידים סטטוטוריים.
- עודף הכנסות על הוצאות מציג עודף חשבונאי בתקופה הנתונה ואילו עודף הוצאות על הכנסות מציג גירעון חשבונאי לתקופה.

דוח ביצוע התקציב - בסיס מזומן

- התקציב הינו הכלי המרכזי המשמש את הממשלה לתכנון ובקרה של ההוצאות הממשלתיות. התקציב מחולק לסעיפים שמייצגים פעילויות מרכזיות של הממשלה.
- דוח ביצוע תקציב מתאר את האופן בו המדינה עשתה שימוש במקורות שעמדו לרשותה במהלך תקופה נתונה, להשגת מטרותיה במהלך אותה תקופה.
- תקבולים - סכומים המתקבלים במזומן כגון מסים ואגרות שנגבו.
- תשלומים - סכומים ששולמו במזומן כגון תשלומי קצבאות.
- דוח זה איננו כולל את תקציב הישויות המאוחדות בדוח אלא את תקציב משרדי הממשלה ויחידות הסמך שלהם בלבד.
- עודף תקבולים על תשלומים נקרא "עודף תקציבי" ועודף תשלומים על תקבולים נקרא "גירעון תקציבי".

> ניתוח נתונים פיננסיים נבחרים מהדוחות הכספיים המאוחדים של מדינת ישראל

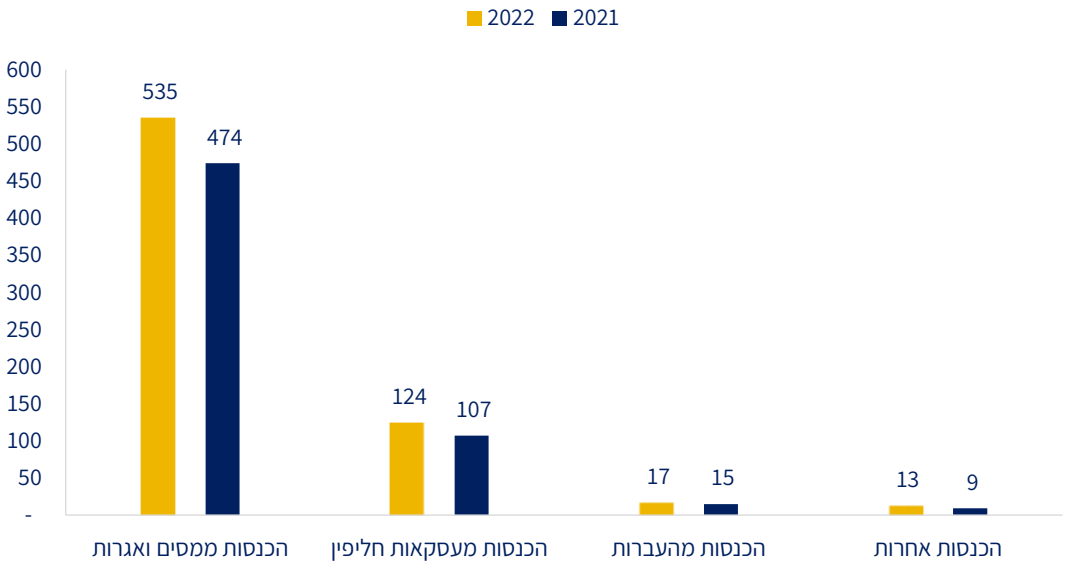
כאמור לעיל הדוחות הכספיים של מדינת ישראל כוללים למעלה מ-200 ישויות: משרדי ממשלה ויחידות סמך, חברות ממשלתיות ותאגידים סטטוטוריים. שנת 2022 הסתיימה בעודף חשבונאי של כ- 71.5 מיליארדי ₪.

הכנסות

ההכנסות לשנת 2022 הסתכמו לסך של כ- 689 מיליארדי ₪ לעומת כ- 605 מיליארדי ₪ בשנת 2021 (גידול של כ-14%). עיקר הגידול נובע מעליה בהכנסות ממיסים בשנת 2022.

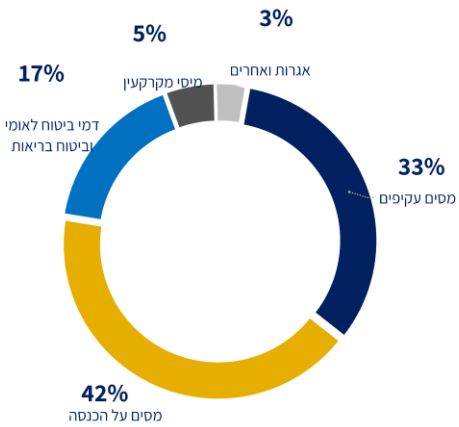
תרשים 7.1

הכנסות מדינת ישראל (במיליארדי ₪)

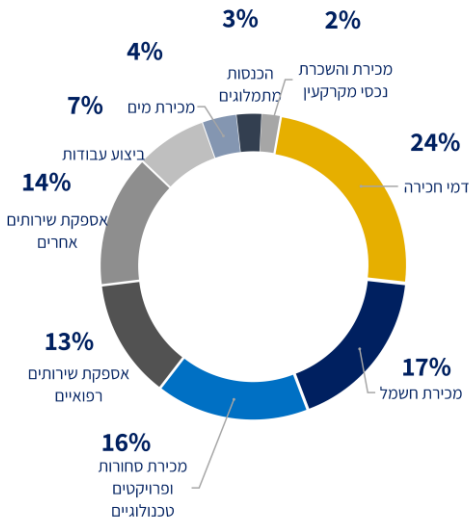

תרשים 7.2

פילוח הכנסות ממסים

פילוח הכנסות מעסקאות חליפין

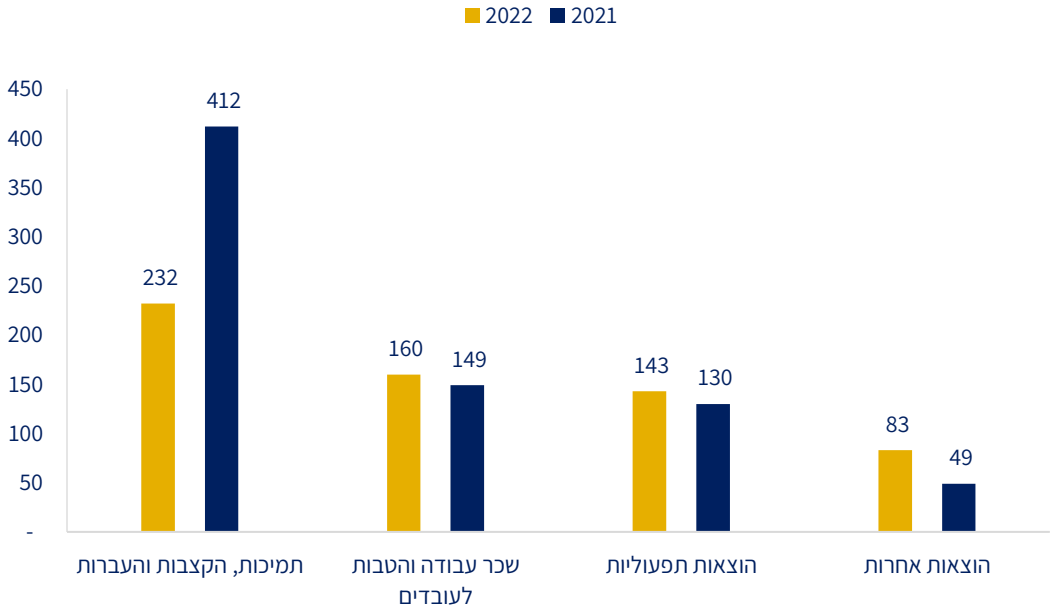

הוצאות

ההוצאות לשנת 2022 הסתכמו לסך של כ- 618 מיליארדי ₪ לעומת כ- 740 מיליארדי ₪ בשנת 2021 (קיטון של כ-16%). עיקר הקיטון נובע מגידול בשיעור ריבית ההיוון בשנת 2022 שהביא לקיטון בקרנות ביטוח לאומי.

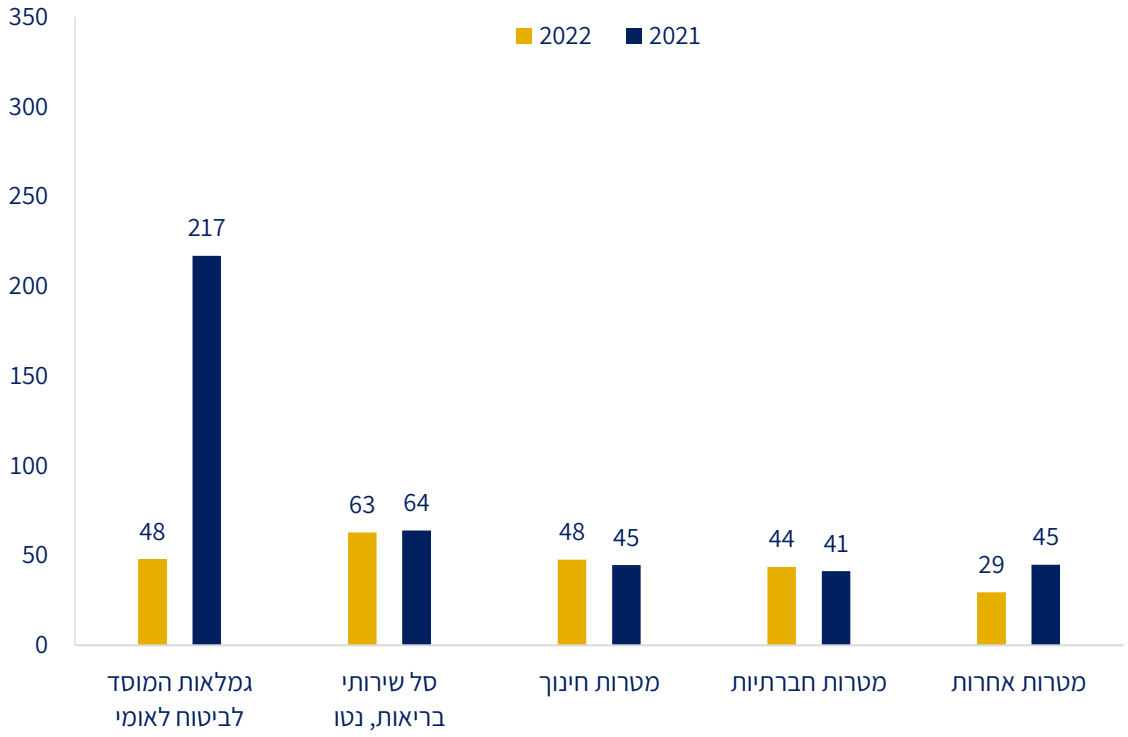
תרשים 7.3

הוצאות מדינת ישראל (במיליארדי ₪)

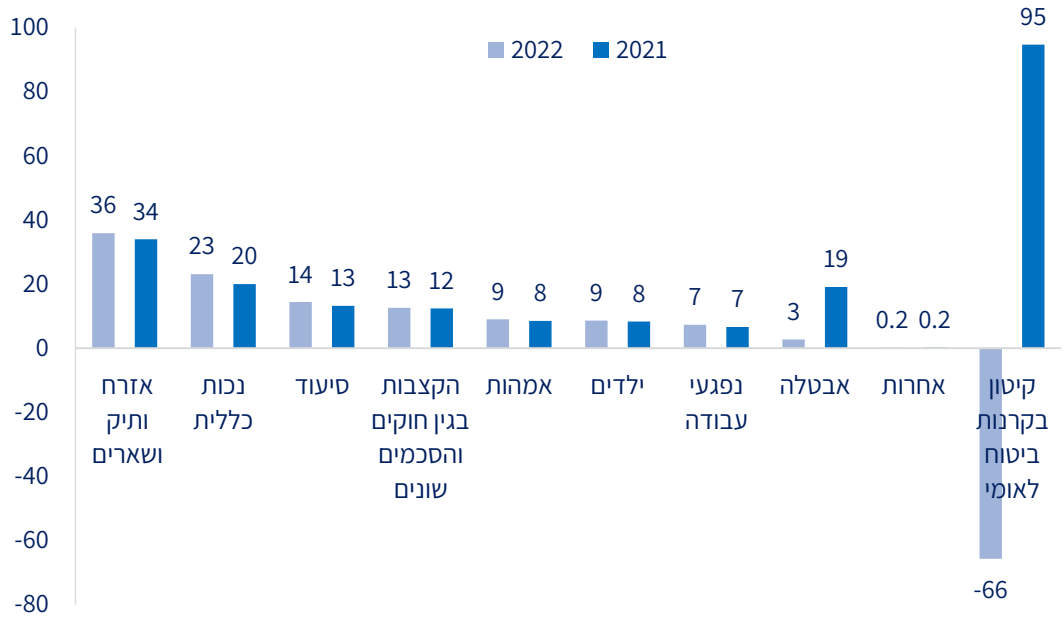
תרשים 7.4

פילוח הוצאות תמיכות (במיליארדי ₪)

תרשים 7.5

פילוח גמלאות המוסד לביטוח לאומי (במיליארדי ₪)

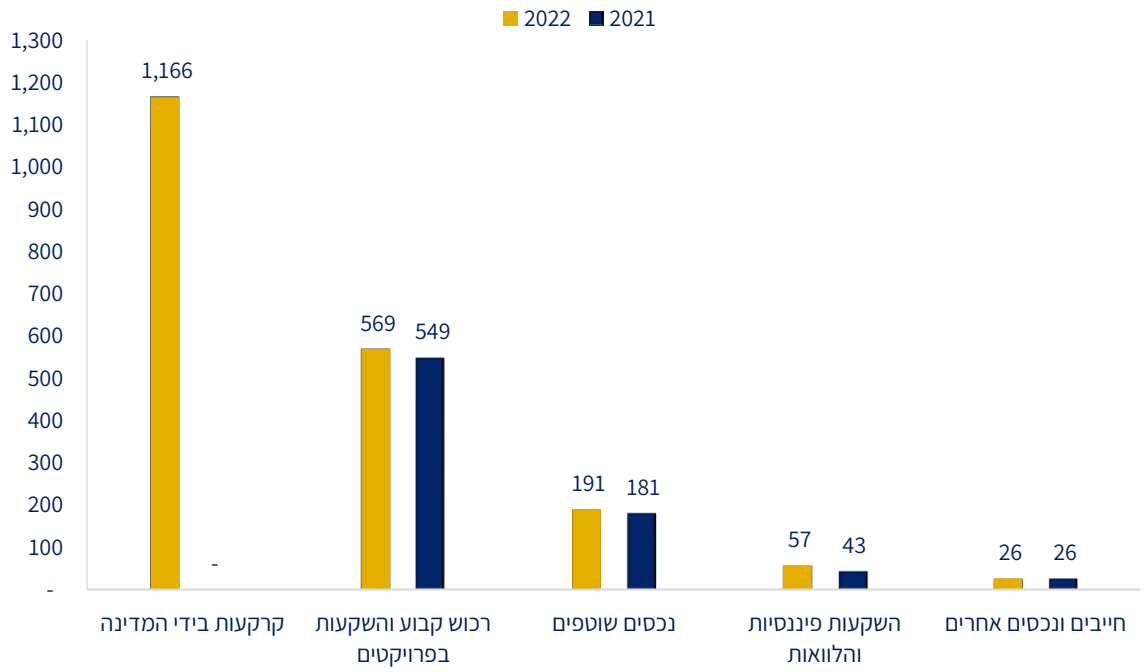

נכסים

הנכסים ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמו לסך של כ- 2,009 מיליארדי ₪ לעומת כ- 799 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021 (גידול של כ- 151.4%). עיקר הגידול נובע מהצגה לראשונה של קרקעות בידי המדינה, לפירוט נוסף *ראה ביאור 13(ב) - קרקעות בידי המדינה*. נכסי המדינה המוצגים בתרשים אינם כוללים נכסים בעלי ערך כגון זיכיונות ממשאבי טבע (אומדן השווי ליום 31 בדצמבר 2022 הינו בסך של כ- 35 מיליארדי ₪).

תרשים 7.6

הרכב נכסי מדינת ישראל (במיליארדי ₪)

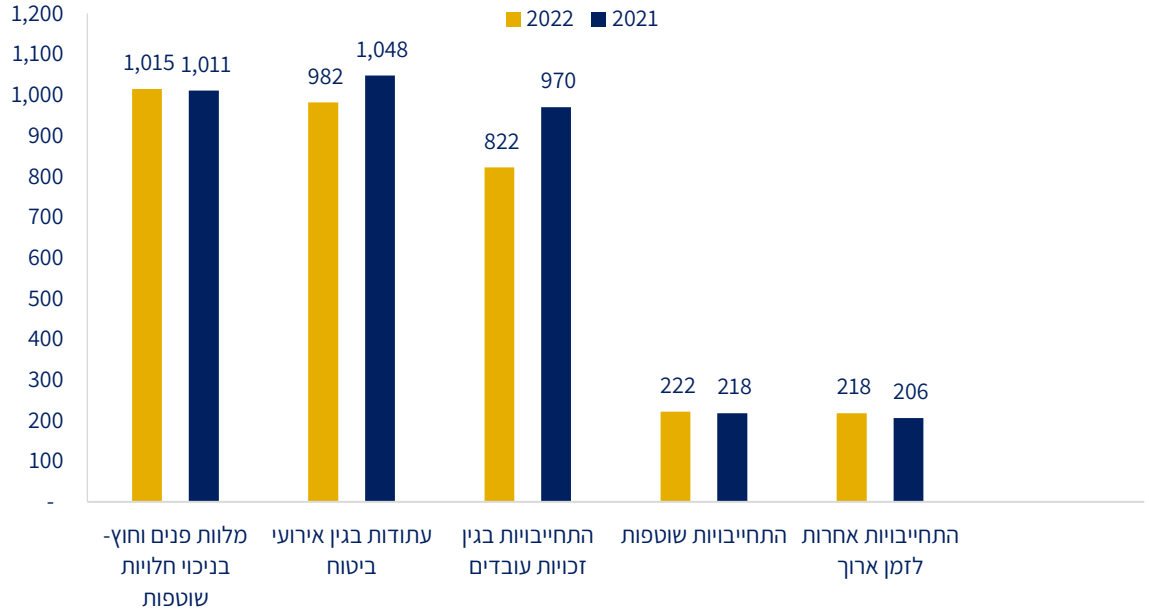

התחייבויות

ההתחייבויות ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמו לסך של כ-3,259 מיליארדי ₪ לעומת כ- 3,453 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021 (קיטון של כ-5.6%).

תרשים 7.7

הרכב התחייבויות מדינת ישראל (במיליארדי ₪)

חלק ב' • פרק 1

מדינת ישראל

דוחות כספיים מאוחדים ליום

31 בדצמבר 2022

(בלתי מבוקרים)

דוחות על המצב הכספי מאוחדים (במיליוני ₪)

	ביאור	31 בדצמבר 2022	2021 (*)
נכסים שוטפים			
מזומנים ושווי מזומנים	3(א)	65,383	71,099
פיקדונות והשקעות לזמן קצר	4	25,459	21,700
הלוואות לזמן ארוך- חלויות שוטפות	5	1,068	1,237
חייבים ויתרות חובה	6	88,943	79,098
מלאי שוטף	7	9,654	7,617
סך הכל נכסים שוטפים		**190,507**	**180,751**
נכסים שאינם שוטפים			
הלוואות לזמן ארוך	5	6,864	7,078
השקעות בישויות מוחזקות	8	3,875	3,744
נכסים פיננסיים ואחרים	11	46,594	32,616
חייבים ויתרות חובה לזמן ארוך	10	11,595	12,246
מלאי בלתי שוטף	7	5,722	5,794
השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי	12	36,932	31,429
רכוש קבוע	13(א)	531,757	518,021
קרקעות בידי המדינה	13(ב)	1,165,916	-
נכסים בלתי מוחשיים	14	8,750	7,368
סך הכל נכסים שאינם שוטפים		**1,818,005**	**618,296**
נכסים תלויים בגין תמלוגים ממשאבי טבע	9		
סך הכל נכסים		**2,008,512**	**799,047**

(*) הוצג מחדש.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 מוצגים לראשונה נתוני הקרקעות בידי המדינה. הצגתם משפרת את שלמות ומהימנות הדוחות הכספיים ובאופן טבעי מקטינה משמעותית את הגירעון בהון כפי שהוצג טרם הכללתם בדוחות הכספיים של מדינת ישראל. לפרטים נוספים *ראה ביאור 13(ב).*

לאור תיקון 56 בחוק יסודות התקציב בנושא דוחות כספיים של תאגיד ופרסום תקנות יסודות התקציב (כללי דיווח כספי של תאגיד), חל בדוחות הכספיים של המדינה גידול משמעותי במספר התאגידים שהגישו דוחות כספיים מבוקרים למועד פרסום הדוחות הכספיים של המדינה (מ-65% מהתאגידים בדוחות 2021 ל-89%) ובמספר התאגידים שיישמו בדוחותיהם הכספיים תקינה חשבונאית ממשלתית (מ-35% מהתאגידים בדוחות 2021 ל-80%), לפרטים נוספים – *ראה נספח ד - רשימת התאגידים הסטטוטוריים.*

מצבת הנכסים המובאת בדוח אינה מייצגת את מכלול הנכסים המאוחדים של מדינת ישראל. במסגרת מצבת הנכסים המוצגת בדוח לא כלולים עדיין נכסים רבים ששווים או עלותם מהותיים ביותר כגון, השקעות המדינה במערכת הביטחון, חלק מהנכסים בחו"ל וחלק מהנכסים הבלתי מוחשיים.

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על המצב הכספי מאוחדים (במיליוני ₪)

	ביאור	31 בדצמבר 2022	2021 (*)
התחייבויות שוטפות			
אשראי לזמן קצר	3(ב)	1,922	4,957
מלוות פנים- חלויות שוטפות	15	84,321	91,692
מלוות חוץ- חלויות שוטפות	16	20,628	20,223
זכאים ויתרות זכות	17	114,671	101,219
סך הכל התחייבויות שוטפות		**221,542**	**218,091**
התחייבויות שאינן שוטפות			
מלוות פנים- בניכוי חלויות שוטפות	15	866,172	871,287
מלוות חוץ- בניכוי חלויות שוטפות	16	148,655	140,153
התחייבויות לתמיכה בקרנות הפנסיה הוותיקות	18	138,755	135,526
התחייבויות בגין זכויות עובדים	19	822,271	970,354
עתודות בגין אירועי ביטוח	20	982,178	1,047,922
הפרשה לתביעות משפטיות	21	7,857	7,575
התחייבויות אחרות לזמן ארוך	22	42,357	37,479
התחייבויות בגין פרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי	12	29,620	24,349
סך הכל התחייבויות שאינן שוטפות		**3,037,865**	**3,234,645**
סך הכל התחייבויות		**3,259,407**	**3,452,736**
ערבויות המדינה	23		
התחייבויות תלויות	24		
נכסים נטו/ הון (התחייבויות נטו/ גירעון בהון)			
מיוחס למדינת ישראל		(1,251,184)	(2,653,977)
מיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		289	288
סך הכל התחייבויות נטו/ גירעון בהון		**(1,250,895)**	**(2,653,689)**
סך הכל התחייבויות וגירעון בהון		**2,008,512**	**799,047**

(*) הוצג מחדש.

הגירעון בהון הינו מספר שיורי שאינו מייצג את הגירעון הממשלתי המצטבר, מאחר ומצבת הנכסים כפי שמוצגת בדוחות הכספיים המאוחדים איננה שלמה. לעניין זה אנו מפנים את תשומת הלב לאמור *בחלק א' - מבוא לדוחות הכספיים ובביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים.*

תאריך אישור הדוחות	יהלי רוטנברג, רו"ח החשב הכללי	רות כהן-מרק, רו"ח החשבונאית הראשית
04 ביולי 2023		

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על הביצוע הכספי מאוחדים (במיליוני ₪)

	ביאור	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	2021 (*)
הכנסות			
הכנסות ממסים ואגרות	25	534,822	473,987
הכנסות מהעברות	26	17,343	14,513
סך הכל הכנסות מעסקאות שאינן חליפין		**552,165**	**488,500**
הכנסות מעסקאות חליפין	27	124,377	107,396
הכנסות אחרות	28	13,061	9,125
סך הכל הכנסות		**689,603**	**605,021**
הוצאות			
שכר עבודה והטבות לעובדים	29	160,289	149,136
תמיכות, הקצבות והעברות	30	231,715	411,867
הוצאות תפעוליות	31	143,111	129,620
הנהלה וכלליות	32	10,115	7,622
הוצאות מימון, נטו	33	70,717	40,104
הוצאות אחרות		2,209	1,854
סך הכל הוצאות		**618,156**	**740,203**
חלק ברווחי / (הפסדי) ישויות מוחזקות	8	**83**	**(122)**
עודף / (גירעון) נטו		**71,530**	**(135,304)**
מיוחס ל			
מדינת ישראל		71,526	(135,311)
בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		4	7
עודף / (גירעון) נטו		**71,530**	**(135,304)**

(*) הוצג מחדש.

הנתונים על הביצוע הכספי אינם מנוהלים במלואם במערכת רישום ודיווח חשבונאית כוללת. לעניין זה, מבוסס הדיווח על הביצוע הכספי, בין היתר, על מערכות עזר המנוהלות ליד מערכת החשבונות הראשית ועל שימוש בהערכות ואומדנים.

העודף/הגירעון החשבונאי המאוחד נטו אינו משקף את העודף/הגירעון התקציבי של מדינת ישראל, מאחר והוא מחושב באמצעות שיטות מדידה שונות בתכלית המבוססות על כללי חשבונאות מקובלים על בסיס מצטבר. כללים אלה מבטאים שינויים בנכסים והתחייבויות שאינם כרוכים בהכרח בזרימת מזומנים ואינם משתקפים במלואם בתקציב המדינה, בהתאם לחוק יסודות התקציב ובהתאם למדידת העודף/הגירעון התקציבי כפי שמקובלת בעולם. העודף/הגירעון החשבונאי נטו מביא לידי ביטוי הוצאות הנמדדות חשבונאית כבר היום אך יתממשו לכדי הוצאה במזומן וחיוב תקציבי בעתיד. לעניין זה אנו מפנים את תשומת הלב לאמור *בחלק א' - מבוא לדוחות הכספיים ובביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים*.

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על השינויים בנכסים נטו/ הון (התחייבויות נטו/ גרעון בהון) מאוחדים (במיליוני ₪)

	ביאור	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	שינויים בנכסים נטו (**)	עודף נטו לתקופה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	מיוחס למדינה	מיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
גירעונות נצברים		**(2,683,987)**	1,330,083	71,530	**(1,282,374)**	(1,282,663)	289
סך הכל קרנות הון	34	**30,298**	1,181	-	**31,479**	31,479	-
סך הכל		**(2,653,689)**	**1,331,264**	**71,530**	**(1,250,895)**	**(1,251,184)**	**289**

(*) הוצג מחדש.

(**) לרבות מייעוד עודפים, מהשפעה מצטברת לתחילת השנה כתוצאה מהכרה בנכסים, משינוי שיטה חשבונאית והערכה מחדש של נכסים והתחייבויות ומרווחים או הפסדים אקטואריים.

הגירעון בהון המאוחד הינו מספר שיורי שאינו מייצג את הגירעון הממשלתי המצטבר, מאחר ומצבת הנכסים כפי שמוצגת בדוחות הכספיים המאוחדים איננה שלמה. לעניין זה אנו מפנים את תשומת הלב לאמור *בחלק א' - מבוא לדוחות הכספיים ובביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים*.

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022

<< ביאור 1 - כללי

א. הדוחות הכספיים המאוחדים של מדינת ישראל ליום 31 בדצמבר 2022 (להלן: "הדוחות הכספיים") מוגשים בהתאם לסעיף 12 בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], ובהתאם לסעיף 49 בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

ב. הדוחות הכספיים המאוחדים משקפים את פעילותה, מצבה והביצוע הכספי של המדינה וכוללים ישויות של הרשות המחוקקת, הרשות המבצעת, הרשות השופטת, החברות הממשלתיות וכן מרבית התאגידים הסטטוטוריים. לפירוט *ראה נספח א - רשימת ישויות שדוחותיהן הכספיים נכללים בדיווח הכספי המאוחד לשנת 2022.*

להלן תיאור תמציתי אודות סוגי הגופים הנכללים בדוחות הכספיים:

(1) **הרשות המחוקקת** - כנסת ישראל (להלן: "הכנסת") היא הרשות המחוקקת ובית הנבחרים של מדינת ישראל. הכנסת מבצעת שלושה תפקידים עיקריים נוספים: פיקוח על עבודת הממשלה, בחירת נשיא המדינה ומבקר המדינה ודיון בענייני המדינה באמצעות ועדות הכנסת ועבודת המליאה. בכנסת פועלות 12 ועדות קבועות בנושאים כגון כספים, כלכלה, חוץ וביטחון, פנים, חוקה וחוק ומשפט. הוועדות דנות בהצעות חוק, בתקנות שקבעה הממשלה, בהצעות לסדר היום ובבקשות שהגישו תושבי המדינה לכנסת ולממשלה.

(2) **הרשות המבצעת** - ממשלת ישראל היא הרשות המבצעת של מדינת ישראל, בראשה עומד ראש הממשלה וחברים בה שרים אשר ממונים על משרדי הממשלה השונים. בידי ממשלת ישראל הסמכות ברוב ההיבטים הממלכתיים והציבוריים והיא מייצגת את מדינת ישראל כלפי חוץ.

(3) **הרשות השופטת** - הרשות השופטת בישראל מורכבת מבתי משפט ומבתי דין, שלהם העניק חוק יסוד השפיטה, התשמ"ד-1984 - סמכות שפיטה. בידי בתי המשפט סמכות שפיטה כללית: בעניינים פליליים, אזרחיים ומנהליים. בידי בתי הדין סמכות שפיטה מיוחדת לעניינים מסוימים ולאנשים מסוימים. במילוי תפקידי השפיטה אין הרשות השופטת תלויה באדם או ברשות אחרת, אי התלות היא אישית ועניינית.

(4) **החברות הממשלתיות** - החברות הממשלתיות כפופות לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ונמצאות בפיקוח רשות החברות הממשלתיות, המהווה גורם מטה ממשלתי לעניין פיקוח ובקרה עליהן, הפרטתן וביצוע שינויים מבניים בהן. לאור קיומה של שליטה, כהגדרתה בתקן חשבונאות בינלאומי למגזר הציבורי מספר 35, אוחדו בדוחות כספיים אלה נתוניהן הכספיים של החברות הממשלתיות הנשלטות. לפירוט בדבר שיעורי ההחזקה של ממשלת ישראל בחברות הממשלתיות, וכן מידע לגבי הדיווח הכספי שהתקבל מכל אחת מהן. *ראה נספח א - רשימת ישויות שדוחותיהן הכספיים נכללים בדיווח הכספי המאוחד לשנת 2022 ונספח ב - רשימת החברות המוחזקות על-ידי מדינת ישראל.* מידע נוסף לגבי הדוחות הכספיים של החברות הממשלתיות ניתן למצוא באתר האינטרנט של רשות החברות הממשלתיות שכתובתו https://mof.gov.il/gca .

(5) **התאגידים הסטטוטוריים** - התאגידים הסטטוטוריים הוקמו בחקיקה מיוחדת שהיא מקור הסמכות לפעולתם. בישראל הוקמו תאגידים סטטוטוריים שמטרותיהם מגוונות ולחלקם פעילות חשבונאית נפרדת מזו של הממשלה. לאור קיומה של שליטה, כהגדרתה בתקן חשבונאות בינלאומי למגזר הציבורי מספר 35, אוחדו בדוחות כספיים אלה נתוניהן הכספיים של מרבית התאגידים הסטטוטוריים הנשלטים.

בקשר לתאגידים סטטוטוריים יוזכר כי במהלך 2021 אושר תיקון חקיקה בפרק ד' לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה - 1985, אשר עוסק בין השאר בהוראות החלות על תאגידים שהוקמו בחוק ואשר ממלאים תפקידים ציבוריים. טרם חקיקת החוק, לא חלה הסדרה רוחבית ואחידה אשר תאפשר אחידות בין התאגידים השונים בתחום השקיפות והדיווחים הכספיים.

<< ביאור 1 - כללי (המשך)

מטרת תיקון החקיקה הינו להבטיח כי תאגידים אשר מהווים חלק מהמגזר הציבורי יכינו דוחות כספיים, אשר יהיו ערוכים ומבוקרים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, וכן פרסומם של הדוחות כאמור, לציבור, והגשתם לשר הממונה על ביצוע החוק שלפיו הוקם התאגיד ולחשב הכללי במשרד האוצר.
כמו כן, בחודש נובמבר 2022 פורסמו לעיון הציבור תקנות יסודות התקציב (כללי דיווח כספי של תאגיד) וכן בחודש ינואר 2023 פורסמו התקנות לפיהן הדוחות הכספיים של תאגיד ייערכו לפי כללי החשבונאות המקובלים והתקינה החשבונאית הממשלתית, למעט במקרים של ישות ממשלתית עסקית. כמו כן, נקבעו בתקנות אלו כללים נוספים בדבר עריכת הדוחות הכספיים ואופן הגשתם.
תיקון חוק יסודות התקציב כאמור והתקנות שבעקבותיו מהווים רפורמה בדיווחים הכספיים של התאגידים במדינת ישראל. רפורמה זו הינה נדבך נוסף במסגרת הרפורמה החשבונאית הכוללת במגזר הממשלתי, לאור החלטת ממשלה 2375 מחודש אוגוסט 2004.

למידע לגבי הדיווח הכספי שהתקבל מהתאגידים, *ראה נספח א - רשימת ישויות שדוחותיהן הכספיים נכללים בדיווח הכספי המאוחד לשנת 2022 ונספח ד - רשימת התאגידים הסטטוטוריים.*

ג. פעילותה הכספית של מדינת ישראל באמצעות מנגנוני השלטון ובכלל זה משרדי הממשלה, חברות ממשלתיות והגופים הסטטוטוריים, הינה רחבה ומגוונת. לצרכי דיווח כספי על בסיס מגזרי, אופיינו ארבעה תחומים מרכזים המורכבים משנים עשר תחומי משנה המשקפים את הפעילות השלטונית, החברתית, התשתיתית והביטחונית. למידע מפורט על פעילותיה של מדינת ישראל לפי תחומי פעילות *ראה חלק ב' פרק 4 - תחומי פעילות.*

ד. מערכות מידע

הדוחות הכספיים מבוססים על נתונים שנרשמו במערכות הפיננסיות ובמערכות השונות של הישויות הממשלתיות: מערכת רוחבית כוללת במשרדי הממשלה (להלן: "מרכב"ה"[13]); מערכת "אביב פיננסית" בחלק מבתי החולים הממשלתיים; מערכת "אנפה" המרכזת את המידע מהחברות הממשלתיות ומערכות ייעודיות נוספות הנמצאות בשימוש הישויות הממשלתיות, **חלק מנתוני מערכות אלה אינם מבוקרים.**

ה. ביקורת על הנתונים

ביקורת המדינה

כאמור בסעיף א' לעיל, הדוחות הכספיים מוגשים בהתאם לסעיף 12 בחוק מבקר המדינה. מבקר המדינה אחראי על ביצוע ביקורת חיצונית על מגוון פעולותיהם של משרדי ממשלה, השלטון המקומי וגופים ציבוריים שונים, כדי להבטיח שפעולותיהם נעשות בהתאם לחוק, למינהל התקין ולטוהר המידות ועל פי עקרונות של יעילות וחיסכון. ההיבטים שעל מבקר המדינה לבחון הם אלה: חוקיות וסדירות, חיסכון, יעילות, אפקטיביות, טוהר המידות ושמירה על זכויות הפרט. ביקורת המדינה חלה על כל משרדי הממשלה, מוסדות המדינה, כל זרועות מערכת הביטחון, הרשויות המקומיות, החברות הממשלתיות והתאגידים הסטטוטוריים.

ביקורת על הדוחות הכספיים

כמפורט *בנספח א' לדוחות הכספיים*, מרבית מהישויות הממשלתיות בוקרו על-ידי רואי חשבון חיצוניים. יחד עם זאת, יצוין כי חלק מהמידע, לרבות מספרי ההשוואה, המוצג בדוחות הכספיים אינו מבוקר וייתכן כי קיימות במסגרתו סטיות מהותיות ביחס לתוצאות בפועל. נוסף על כך, המידע הנכלל בדוחות הכספיים המתקבל מהחברות הממשלתיות באמצעות רשות החברות הממשלתיות ומהתאגידים הסטטוטוריים, ברובו מבוקר, אך בחלק מהמקרים מבוסס על דוחות כספיים לא מבוקרים ליום 31 בדצמבר 2022 או על דוחות כספיים לתקופות קודמות (מבוקרים או לא מבוקרים). במקרים אלה הנתונים המבוקרים שיפורסמו לאחר תאריך אישור הדוחות

[13] מערכת מרכב"ה הינה מערכת ארגונית- תשתיתית החובקת את המערכות המנהליות במרבית המערך הממשלתי. מטרת המערכת לנהל ביעילות את הרישום והמעקב אחר נכסי המדינה ומשאביה. הנושאים המנוהלים במרכב"ה כוללים בין היתר את מערך הניהול הפיננסי, ביצוע התשלומים, מצבת התחייבויות המדינה, נכסי המדינה, משאבי אנוש, העברות ותמיכות.

<< ביאור 1 - כללי (המשך)

הכספיים המאוחדים של המדינה, עשוי להיות שונה באופן מהותי מהמידע שעל בסיסו נערכו ואוחדו הדוחות הכספיים.

ו. השפעות האינפלציה ועליית שיעור הריבית

בעקבות התפתחויות מאקרו כלכליות גלובליות שהתרחשו במהלך שנת 2022, חלה עליה חדה בשיעורי האינפלציה ברחבי העולם, לאחר מעל לעשור של סביבה אינפלציונית נמוכה יחסית.

בישראל, עמד שיעור האינפלציה בסוף שנת 2022 על 5.3%, לעומת 2.8% בסוף שנת 2021 – הגבוה מאז שנת 2008. עליית המחירים בישראל הושפעה הן מאירועים גיאופוליטיים חיצוניים בהם מלחמת רוסיה-אוקראינה, שהובילו לעלייה חדה במחירי הסחורות ובפרט במחירי האנרגיה, זאת לצד המשך שיבושים בשרשראות האספקה שנבעו ממדיניות "אפס קורונה" בסין, והן מעליה בגורמי ביקוש מקומיים על רקע היציאה ממשבר הקורונה והסיוע הממשלתי שניתן בהיקפים כספיים רחבים.

כחלק מהצעדים שננקטו במטרה לבלום את עליית המחירים, החלו בנקים מרכזיים ברחבי העולם, ובכללם בנק ישראל, לבצע תהליך צמצום מוניטרי מהיר במסגרתו בוצעו העלאות ריבית חדות. במהלך שנת 2022 העלה בנק ישראל את הריבית בשש העלאות רצופות מרמה של 0.1% לרמה של 3.25%. במהלך הרבעון הראשון והשני של שנת 2023 בוצעו 4 העלאות נוספות, כך שנכון לחודש יוני 2023 עומדת ריבית בנק ישראל על רמה של 4.75%.

לעלייה באינפלציה ובשיעורי הריבית, לצד הציפיות להמשך עלייתן, קיימת השפעה על תוצאות הפעילות המשתקפת בדוחות הכספיים המאוחדים של מדינת ישראל. השפעה זו עשויה להתבטא בביקוש למוצרים, במבנה העלויות התפעוליות (בפרט בעלות חומרי הגלם וכוח אדם), בעלויות המימון של התחייבויות קיימות, בעלויות הגיוס של חוב חדש, בשווי נכסים ועוד.

להלן <u>עיקרי</u> ההשפעות שתוארו כאמור כפי שהן באות לידי ביטוי במסגרת הדוחות הכספיים:

(1) **בחינת ירידת ערך נכסים** – במהלך השנה כאמור, חלה עליה בשיעורי הריבית בשוק. עליה זו סביר כי השפיעה על שיעורי הניכיון המשמשים בחישוב שווי השימוש של נכסים, ובכך עשויה להביא לקיטון סכום בר ההשבה של הנכסים.

(2) **עתודות בגין אירועי ביטוח – קרנות המוסד לביטוח לאומי** – הערך הנוכחי של התחייבויות אלו מחושב על בסיס הערכה אקטוארית העושה שימוש בשיעורי היוון של אגרות חוב תלוש אפס (Zero Coupon חסרות סיכון וצמודות למדד). בשל עליית וקטור הריביות לעומת וקטור הריביות בשנה הקודמת חל קיטון בעתודות לקרנות הביטוח הנאמד בכ-139 מיליארד ₪. להרחבה נוספת *ראה ביאור 20 לדוח הכספי*.

(3) **התחייבויות בגין זכויות עובדים** – התחייבויות אלו נמדדות בערכן המהוון, בהתבסס על ריביות עתידיות בהתאם לתקופת ההתחייבויות הרלוונטיות. שיעורי הריבית להיוון משפיעים על מדידה זו. במהלך שנת 2022 חל גידול בשיעור הריבית המשמשת להיוון ההתחייבות האקטוארית, שהוביל להקטנת ההתחייבויות הנ"ל. להרחבה נוספת *ראה ביאור 19 לדוח הכספי*.

(4) **מלוות פנים ומלוות חוץ** – עליית האינפלציה תורמת לעליית מלאי החוב הקיים הצמוד למדד המחירים לצרכן, המהווה כ- 52% ממלאי החוב נכון לסוף שנת 2022. לעליית הריבית השפעה על עלויות גיוס החוב העתידי, הן מלוות פנים והן מלוות חוץ. כאשר סביבת הריביות לגיוס חוב עולה, כך הוצאות הריבית על החובות העתידיים גדלות.

(5) **התחייבויות בגין פרויקטים בשיתוף המגזר העסקי** – יתרת ההתחייבויות הפיננסיות (קרי: יתרת התשלומים לזכיין שאינם מותנים בביקוש למוצר ו/או השירות ושטרם שולמו) נגזרת מהתאמת היתרה לסלי ההצמדות

הנקובים בחוזה הזיכיון ולשינויים במדדים אלו. ככל שהמדד המשוקלל של המדדים הללו יעלה, יתרת ההתחייבות הפיננסיות תעלה ולהפך.

(6) **הכנסות והוצאות הממשלה –** השפעת האינפלציה על הכנסות והוצאות הממשלה הינה בכיוונים מנוגדים. מחד, **הכנסות הממשלה** גדלות כתוצאה מגידול במיסים העקיפים והישירים, אשר גדלים עם עליית מדד המחירים. מאידך, עליית הריבית שנועדה לבלום את האינפלציה, מביאה לצמצום הפעילות הכלכלית ולפגיעה ברמת הצמיחה של המשק אשר עלולה להוביל לקיטון ריאלי בהכנסות ממיסים. **הוצאות הממשלה** גדלות בשל עליית האינפלציה, הגורמת לעליה בהוצאות ביניהן: עליה בתשלומי שכר, הן בטווח המידי עבור אלו הצמודים לאינפלציה והן בטווח הזמן הארוך, הגדלת ההעברות והתמיכות הממשלתיות הצמודות למדד ועוד כמפורט לעיל. מנגד, שמירה על מדיניות פיסקאלית אחראית אשר תמנע המשך האצת האינפלציה צפויה לסייע להפחתת ההוצאות.

(7) **הוצאות מימון -** העלייה בשיעורי האינפלציה והריבית תרמו לגידול בהוצאות המימון, בעיקר בגין התחייבויות הצמודות למדד המחירים לצרכן, אשר נזקפו לסעיף הוצאות המימון.

ז. <u>השלכות משבר נגיף הקורונה</u>

בסוף שנת 2019 התפרץ נגיף הקורונה (COVID-19) בסין והחל להתפשט למדינות נוספות רבות בעולם, כולל ישראל. ביום 11 במרץ 2020 ארגון הבריאות העולמי הכריז על התפרצות נגיף הקורונה כמגיפה עולמית. מגיפה זו הביאה לירידה בהיקפי הפעילות הכלכלית באזורים רבים בעולם, כולל בישראל.

להתפשטות נגיף הקורונה בישראל, לרבות הווריאנטים השונים, היו השלכות רוחביות על פעילותה הכלכלית של המדינה, אשר השפיעו על התקציב ופעילות כלל משרדי הממשלה, כפי שהשתקף מנתוני הדוחות הכספיים לשנת 2020 ו-2021. בשנת הדוח חל צמצום משמעותי של פעילות המדינה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה, עם זאת עשויה להיות לפעילות זו השפעה על הקצאת המשאבים לפעילויות השונות של המדינה. פעילות המשל"ט הסתיימה בחודש מרץ 2023, וזאת בהתאם להחלטת הממשלה מיום 15 בינואר 2023 להארכת תוקף פעילות המשל"ט עד ליום 31 במרץ 2023.

להלן עיקרי השלכות הקורונה כפי שבאים לידי ביטוי במסגרת הדוחות הכספיים:

(1) התוכנית הכלכלית חולקה לארבעה רבדים עיקריים של סיוע, מענה בריאותי, ביטחון סוציאלי, המשכיות עסקית והאצת המשק, זאת בנוסף לחלוקה אחרת לפי מקור ההוצאה: תקציבי, אשראי ותזרים, הוצאה באמצעות המוסד לביטוח לאומי וכן הקטנת הכנסות. מידע נוסף בנושא, ניתן למצוא בהרחבה *בחלק א' - מבוא לדוחות הכספיים ו- חלק ג' - דוחות על ביצוע התקציב לשנת 2022.*

(2) גיוס החוב בשנת 2022 נעשה בהתאם לתכנית האסטרטגית לניהול החוב הממשלתי, תוך התאמות טקטיות לאורך השנה. שנת 2022 התאפיינה בירידה בצרכי המימון, על רקע המשך התאוששות המשק ממשבר הקורונה שהתבטאה בין היתר בעליה חדה בהכנסות ממסים, מנגד, נצפתה עליה חדה בשיעור האינפלציה. סך הגיוס בשנת 2022 עמד על כ-63 מיליארד ₪, לעומת כ-165 מיליארד ₪ בשנת 2021. פירוט לנושא ניתן למצוא ב*ביאור 15 - מלוות פנים ו- ביאור 16 - מלוות חוץ וכן בחלק ד' - מידע נוסף.*

(3) המשך פעילותן של תכניות סיוע מיוחדות למגזר הפרטי במטרה לסייע לעסקים לצלוח את מצוקת הנזילות שחוו, כדוגמת קרנות למתן הלוואות לעסקים להתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה במסלולים שונים ותכנית טופ אפ קורונה. התכניות נסגרו להגשת בקשות חדשות במהלך שנת 2022 והן מקבלות ביטוי הן במסגרת *ביאור 23 - ערבויות המדינה* והן במסגרת *ביאור 34 - קרנות הון.*

>> ביאור 1 - כללי (המשך)

(4) סיוע לחברות התעופה – בהתאם להחלטת ממשלה 982 המדינה העניקה סיוע תזרימי לחברות התעופה ורכשה מהן מראש, לתקופה של כ-20 שנה, כרטיסי טיסה לכלל עובדי מערך אבטחת התעופה. בהתאם להסכמים בין המדינה לבין חברות התעופה שילמה המדינה בשנת 2022 סיוע בסך של כ-89 מיליון ₪ (בשנת 2021 שולם 734 מיליון ₪).

הלוואות לחברת אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ ולישראייר תעופה ותיירות בע"מ- בהתאם להחלטות ממשלה מספר 375 ו- 989 שעניינם מתן סיוע לחברות התעופה הישראליות בעקבות משבר הקורונה, במהלך השנים 2021 ו-2022 ניתנו לחברת אל על הלוואות בסך של 45 מיליוני דולר. הלוואות אלו נפרעו במלואן במהלך שנת 2022. בנוסף, במהלך שנת 2022 העבירה המדינה 33 מיליון ₪ לחברת ישראייר תמורת הנפקת אגרת חוב המירה למניות לתקופה של 3 שנים.

בהתאם להחלטת ממשלה מספר 375 מיום 13 בספטמבר 2020 בדבר מתן סיוע לחברת אל-על נתיבי אוויר לישראל בע"מ, בשנת 2020 רכשה המדינה תמורת 115 מיליון ₪ כ-14% ממניות החברה במסגרת הנפקת מניות לציבור. יתרת ההשקעה בסך של 71 מיליון ₪ מקבלת ביטוי במסגרת ביאור 4 - פיקדונות והשקעות לזמן קצר, ואולם יצוין כי מרבית המניות נמכרו ב-2023, לפירוט נוסף *ראה ביאור 35- אירועים לאחר תאריך המאזן*.

תשלום לרשות שדות התעופה - בהתאם להחלטות ממשלה בעניין בינוי אוהל קורונה בנתב"ג הועבר ממשרד האוצר בשנת 2022 סך של 10 מיליון ₪ לרשות שדות התעופה.

(5) גידול בהכנסות ממסים כתוצאה מהתאוששות המשק הישראלי, מידע אודות הנושא מובא במסגרת *ביאור 25- הכנסות ממסים ואגרות*.

(6) אחוז מהותי מההוצאה התקציבית בגין התוכנית הכלכלית, מקבל ביטוי במסגרת ביאור התמיכות בדוחות הכספיים של המדינה בו מפורטים סוגי העברות שונות שבוצעו על ידי הממשלה, באמצעות משרדי הממשלה השונים במתווה של תמיכות והעברות שונות. בין העברות אלו ניתן למנות, תמיכות בנושא חינוך, תמיכות לרשויות המקומיות למטרות חינוך ולמטרות כלכליות, תמיכות בנושא רווחה ועוד. להרחבה ראה *ביאור 30 – תמיכות, הקצבות והעברות*, במסגרתו ניתן לראות את הירידה בתמיכות שהועברו בגין מגיפת הקורונה וכן *חלק ג'- דוחות על ביצוע התקציב לשנת 2022*, שם ניתן גילוי ברמת משרד ממשלתי ביחס לביצועי התוכנית הכלכלית.

(7) השלכה נוספת של המשבר מקבלת ביטוי בהוצאה התקציבית הן בצד המלאי והן בצד ההוצאות התפעוליות זאת בשל ההצטיידות שנדרשה במסגרת ההתמודדות עם המשבר. מעבר לכך, הוצאו הוצאות נוספות על ידי ישויות מאוחדות אחרות, אשר לא מומנו באופן ישיר מתקציב המדינה אלא ממקורותיהן.

הרחבה בנוגע להוצאות אלו ניתן למצוא *בחלק ג' לדוחות הכספיים* בו מפורטים ביאורים ייעודיים בנושא קורונה בתקציב המשרדים השונים.

סך התוכנית הכלכלית, נכון לסוף שנת 2022 עמדה על כ-196.3 מיליארד ₪ (מתוכם כ-146.7 מיליארד ₪ תקציבי). הביצוע המצטבר במזומן והתחייבות לשנים 2020-2022 עמד על כ-180.6 מיליארד ₪ (מתוכם כ-138.8 מיליארד ₪ סיוע תקציבי). כלל הוצאות התוכנית הכלכלית לשנת 2021 ואילך תוקצבו במסגרת התקציב לשנת 2021 אך לצורך חישוב גירעון הממשלה הופחת סכום של 12.3 מיליארד ₪ שהוגדר כסכום נדחה לביצוע בשנת 2022 ואילך. למסגרת התכנית הכלכלית בשנת 2022 נוסף סכום רזרבה של כ-10 מיליארד ₪ להתמודדות עם משבר הקורונה (כתלות ברמת התחלואה). להרחבה בנושא לרבות עיון בנתוני ביצוע התקציב ברמת משרד בגין התוכנית הכלכלית, *ראה חלקים א' וג' לדוחות הכספיים*.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים המאוחדים של מדינת ישראל ליום 31 בדצמבר 2022 (להלן: "הדוחות הכספיים") נערכו בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים המפורסמים על-ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית. תקנים אלה מבוססים על תקני חשבונאות בין לאומיים למגזר הציבורי (IPSAS) המפורסמים על-ידי הוועדה הבין לאומית לתקני חשבונאות למגזר הציבורי (IPSASB) של הפדרציה הבין לאומית של רואי החשבון (IFAC), תוך התאמתם לסוגיות מיוחדות העולות מעריכת הדוחות הכספיים של מדינת ישראל. דוחותיהן של הישויות העסקיות המאוחדות, נערכו בהתאם לתקני הדיווח הכספי הבין לאומיים (IFRS) או בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

בקשר לעריכת דוחות כספיים אלה יצוין כדלקמן:

(1) **בסיס הדיווח**

ממשלת ישראל הובילה במהלך השנים האחרונות רפורמה חשבונאית, במהלכה עברה לדיווח על בסיס מצטבר בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים המפורסמים על-ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית. עיקרי המדיניות החשבונאית המפורטים להלן יושמו באופן עקבי לגבי כל תקופות הדיווח המוצגות בדוחות כספיים מאוחדים אלה, למעט במקרים בהם טרם יושמו תקני החשבונאות במלואם או בחלקם וניתן גילוי על כך.

(2) **בסיסי המדידה ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים**

הדוחות הכספיים ערוכים על בסיס העלות ההיסטורית, למעט נכסים והתחייבויות שונים המוצגים על בסיס מדידה אחר, כמפורט בביאורים לדוחות הכספיים. עיקרי המדיניות החשבונאית המתוארים להלן יושמו באופן עקבי ביחס לכל השנים המוצגות, אלא אם כן צוין אחרת.

(3) **שימוש באומדנים ושיקול דעת**

בעת הכנתם של הדוחות הכספיים, עריכתם והצגתם על פי כללי החשבונאות המקובלים, נדרשו הנהלות הישויות הממשלתיות להשתמש בשיקול דעת, אומדנים והנחות בעלי השפעה על יישום המדיניות החשבונאית ועל סכומים של נכסים והתחייבויות. מעצם טיבם של אומדנים והנחות, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשות הנהלות הישויות הממשלתיות להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול הדעת בקביעת האומדנים מתבססות ההנהלות על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים, וכן על הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת. לעניין אומדנים קריטיים ראה סעיף כה' להלן.

(4) **תקופת המחזור התפעולי**

תקופת המחזור התפעולי של המדינה הינה שנה, מכיוון שתקופת המחזור התפעולי של מרבית הישויות הממשלתיות הינה שנה. לפיכך הנכסים השוטפים וההתחייבויות השוטפות כוללים פריטים המיועדים והצפויים להתממש בתקופת המחזור התפעולי העוקבת.

>> ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. בדוחות כספיים אלה

הממשלה	-	ממשלת ישראל.
רשויות המדינה	-	בית נשיא המדינה, הכנסת, ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, משרד מבקר המדינה, מערכת בתי המשפט והנהלת בתי הדין הרבניים.
מדינת ישראל	-	רשויות המדינה, הממשלה והישויות המאוחדות על ידה.
ישות מאוחדת	-	ישות המאוחדת בדוחות הכספיים של מדינת ישראל (להרכב הישויות המאוחדות ראה *נספח א - רשימת ישויות שדוחותיהן הכספיים נכללים בדיווח הכספי המאוחד לשנת 2022*).
ישות בשליטה משותפת	-	ישות אשר בה יש למדינה שיתוף מוסכם של שליטה בפעילות, על פי הסדר מחייב (להרכב הישויות בשליטה משותפת ראה *נספח ב - רשימת החברות המוחזקות על-ידי מדינת ישראל ונספח ג - רשימת הקרנות הדו לאומיות).*
ישות כלולה	-	ישות בה יש למדינה השפעה מהותית ושאינה ישות בשליטה משותפת או ישות מאוחדת (להרכב הישויות הכלולות ראה *נספח ב - רשימת החברות המוחזקות על-ידי מדינת ישראל.*
ישות מוחזקת	-	ישות כלולה או ישות בשליטה משותפת או ישות מאוחדת.
דוחות כספיים מאוחדים	-	דוחות כספיים של קבוצת ישויות (המורכבת מהישות השולטת ומהישויות הנשלטות), המוצגים כדוחות כספיים של ישות בודדת.
משרד ממשלתי	-	משרד ממשלתי או יחידת סמך של הממשלה (להרכב המשרדים הממשלתיים ראה *נספח א - רשימת ישויות שדוחותיהן הכספיים נכללים בדיווח הכספי המאוחד לשנת 2022*).
ישות ממשלתית	-	משרד ממשלתי או ישות מאוחדת.
חברה ממשלתית	-	חברה ממשלתית או חברה מעורבת כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה - 1975 (לרשימת החברות הממשלתיות ראה *נספח ב - רשימת החברות המוחזקות על-ידי מדינת ישראל*).
תאגיד סטטוטורי	-	ישות משפטית שהוקמה מכוח חוק או חיקוק או צו הממלאת תפקיד בעל אופי ציבורי שלא למטרת השאת רווחים (לרשימת התאגידים הסטטוטוריים ראה *נספח ד - רשימת התאגידים הסטטוטוריים*).
חשכ"ל	-	אגף החשב הכללי במשרד האוצר.
שווי הוגן	-	מחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או מחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.
מדד	-	מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מעת לעת.
הוראות תכ"ם	-	הוראות "תקנון כספים ומשק" הכוללות הנחיות אופרטיביות ומקצועיות של אגף החשב הכללי במשרד האוצר, המחייבות את משרדי הממשלה ויחידות הסמך. ההוראות מגדירות את המדיניות הממשלתית ודרכי הפעולה התקינות בנושאים כגון: כספים, התקשרויות, נכסים ולוגיסטיקה. מערך ההוראות מפורסם באתר האינטרנט שכתובתו: www.mof.gov.il/takam.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. דוחות כספיים מאוחדים

כאשר למדינה יש הכוח, בין במישרין ובין בעקיפין, לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של ישות כדי להשיג הטבות מפעולותיה, והוא ניתן למימוש בהווה, מתקיימת שליטה בישות והיא תסווג כישות מאוחדת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות שניתן לממשן באופן מיידי.
הדוחות הכספיים המאוחדים של המדינה, מציגים את מדינת ישראל כישות כלכלית אחת, הכוללת ישויות החל מהמועד שבו מושגת שליטה בישות ועד למועד אובדן השליטה בישות.

ככלל, יתרות הדדיות, הכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין ישויות ממשלתיות, בוטלו במסגרת איחוד הדוחות הכספיים. עשויות להיות יתרות ו/או הכנסות והוצאות פנימיות שלא בוטלו במלואן.

המדינה ערכה בשנים האחרונות מבחני שליטה על פי התקינה החשבונאית הממשלתית. בהתאם למבחנים אלה נקבע אם מתקיימת שליטה. ישויות שבהן מתקיימת שליטה נכללו בדוחות הכספיים כמפורט *בנספח א - רשימת ישויות שדוחותיהן הכספיים נכללים בדיווח הכספי המאוחד לשנת 2022.*
כאשר מתקיימת שליטה בישות בהתאם למבחנים לעיל, נתוני הישות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום אובדן השליטה.
במקרים מסוימים הותאמה המדיניות החשבונאית המיושמת בישויות המאוחדות לפי הצורך, על מנת להבטיח עקביות עם המדיניות החשבונאית שאומצה על ידי המדינה.

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה מייצגות את החלק בנכסים נטו ואת החלק ברווחים ובהפסדים של ישויות מאוחדות, שאינו מוחזק על-ידי המדינה. אם חלקו של המיעוט בהפסדים של ישות שאוחדה עולה על זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של הישות המאוחדת, עודף ההפסדים, המיוחסים למיעוט, מוקצים למדינה, למעט במקרים שקיימת למיעוט מחויבות ניתנת לאכיפה (binding obligation) ויש לו יכולת לבצע השקעה נוספת כדי לכסות את ההפסדים. אם לאחר מכן הישות שאוחדה מדווחת על עודפים, עודפים אלה מוקצים למדינה, עד אשר יושב במלואו חלק המיעוט בהפסדים שהוכר קודם לכן על ידי המדינה. זכויות שאינן מקנות שליטה מוצגות בסעיף נפרד במסגרת הדוח על המצב הכספי המאוחד של המדינה במסגרת הנכסים נטו/הון.

איבוד שליטה

בעת איבוד שליטה בישות מאוחדת, מכירה המדינה ברווח או בהפסד בגובה ההפרש בין ערכם המצרפי של התמורה שהתקבלה והשווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה בישות המאוחדת לשעבר, לבין ערכם בספרים של הנכסים, ההתחייבויות והזכויות שאינן מקנות שליטה בישות המאוחדת לשעבר.
השווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה בישות המאוחדת לשעבר נחשב לשווי ההוגן במועד ההכרה לראשונה בנכס פיננסי, או לעלות בעת ההכרה לראשונה בישות כלולה או בהסדר משותף.

יצוין כי נתוני הישויות ששימשו לצורך האיחוד מבוססים על הדוחות הכספיים של הישויות המאוחדות ליום 31 בדצמבר 2022. במקרים בהם לא התקבלו דוחות כאמור, נכון למועד תאריך אישור הדוחות הכספיים המאוחדים, הנתונים מבוססים על הדוחות הכספיים לשנה קודמת שהתקבלו מאותן ישויות או על טיוטות של דוחות כספיים.
לצורך עריכת הדוחות הכספיים, בחלק מהמקרים, נלקחו נתוני הישויות המאוחדות כלשונם מהדוחות הכספיים של הישויות ללא התאמות הנדרשות למדיניות החשבונאית של המדינה.
הדוחות כוללים איחוד של התאגידים הסטטוטוריים הנמצאים בשליטת המדינה. נכון לדוחות כספיים אלה, מאוחדים בדוחות הכספיים נתוני 52 תאגידים סטטוטוריים מתוך רשימת התאגידים הסטטוטוריים - *ראה נספח ד - רשימת התאגידים הסטטוטוריים.* נתוני יתר התאגידים הסטטוטוריים אינם מקבלים ביטוי כספי בדוחות כספיים אלה, וטרם הושלמה הבחינה לעניין ההשלכות שבהחזקת תאגידים אלה, העשויים להיות בשליטתה של המדינה בהיבט של דיווח כספי.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מטבע הפעילות ועסקאות במטבע חוץ

(1) מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

הדוחות הכספיים של המדינה מוצגים בשקל חדש (₪) שהינו מטבע הפעילות של המדינה, ומייצג באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית בה פועלת המדינה ואת עסקאותיה ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

(2) עסקאות במטבע חוץ

עסקאות שבוצעו במטבע השונה ממטבע הפעילות (להלן: "מטבע חוץ") מתורגמות למטבע הפעילות לפי שערי החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים, הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה או ביום היווצרות הפריט, כמאוחר, כשהיא מותאמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ לפי שער החליפין לסוף השנה.

נכסים והתחייבויות לא כספיים, הנקובים במטבע חוץ והנמדדים בשווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום שבו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא כספיים, הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים בדרך כלל בדוח על הביצוע הכספי, פרט להפרשים אשר מוכרים בדוח על השינויים בנכסים נטו/הון, הנובעים מתרגום של פריטים הנזקפים ישירות לדוח על השינויים בנכסים נטו/הון.

(3) פעילות חוץ

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. הכנסות והוצאות של פעילויות חוץ, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות.

הפרשי השער בגין התרגום מוכרים בדוח על השינויים בנכסים נטו/הון ומוצגים במסגרת השינויים בנכסים נטו/הון.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(4) פרטים בדבר מדד המחירים לצרכן ושערי מטבע חוץ

להלן פרטים על מדדי המחירים לצרכן, שערי החליפין של מטבעות עיקריים ושיעורי השינוי בתקופת הדוח, ראה הרחבה בקשר להשפעות השינויים במדד המחירים לצרכן *בביאור 1 כללי* :

	31 בדצמבר	
	2022	2021
מדד המחירים לצרכן (בנקודות)	123.19	117.03
דולר של ארה"ב (ב- ש"ח ל- 1 דולר)	3.519	3.110
אירו (ב- ש"ח ל- 1 אירו)	3.753	3.520

	שיעור השינוי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (באחוזים)	
	2022	2021
מדד המחירים לצרכן	5.26	2.80
דולר של ארה"ב	13.15	(3.27)
אירו	6.62	(10.75)

ה. מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים ושווי מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנות לשימוש מיידי ופיקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר אשר משך הזמן ממועד ההפקדה המקורי ועד למועד הפדיון הינו עד שלושה חודשים, ברמת נזילות גבוהה, אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי. שווי מזומנים כוללים, בין היתר, פיקדונות לזמן קצר שהופקדו בבנק ישראל או בבנקים אחרים, אשר מקיימים את הקריטריונים לעיל.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. ירידת ערך נכסים פיננסיים

בכל תאריך דוח על המצב הכספי נבחן אם קיימת ראיה אובייקטיבית לירידת ערך של נכס פיננסי או של קבוצת נכסים פיננסיים.

ראיה אובייקטיבית לירידת ערך של נכס פיננסי או של קבוצת נכסים פיננסיים עשויה לכלול מידע הניתן לצפייה, ושהובא לתשומת לב המדינה באשר לאירועי הפסד של חייב, כגון קשיים פיננסיים משמעותיים, הפרת חוזה, אי עמידה בתנאים (default), פיגור בתשלומי ריבית או קרן, צפי כי החייב ייכנס להליך פשיטת רגל או להסדר פיננסי חדש וסימנים נוספים.

הפרשה לחובות מסופקים

בדוחות הכספיים בוצעו הן הפרשות כלליות והן הפרשות ספציפיות. ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים מחושבת באופן ספציפי בגין חובות מזוהים אשר לדעת המדינה גבייתם מוטלת בספק. ההפרשה הכללית לחובות מסופקים נקבעת בין השאר בהתבסס על יתרות חוב למועד הדיווח, גיל החוב ועל פי ניסיון העבר. הפרשה לחובות מסופקים יושמה בהתאם לאמור להלן:

(1) הלוואות שיכון/הלוואות לדיור

הפרשה לחובות מסופקים בגין הלוואות לשיכון/הלוואות לדיור הינה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, אשר אימץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב- הפרשות להפסדי אשראי צפויים (Current - CECL Expected Credit Loss) והוראות ספציפיות נוספות בקשר להלוואות לדיור.

הכללים החדשים מציגים מתודולוגיה חדשה לרישום הפסדי אשראי, אשר בעיקרה מביאה להכרה מוקדמת יותר בהפסדי אשראי שעלולים להתרחש לאורך חיי האשראי. בהתאם למתודולוגיה המעודכנת ,ההפרשה להפסדי אשראי מורכבת הן מנדבך כמותי והן מנדבך איכותי. עיקרי השינויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים בעקבות יישום כללים אלה, הינם בין היתר:

- ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה;
- באומדן ההפרשה להפסדי אשראי, נעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שמשקף תחזיות סבירות ונתמכות לגבי אירועים כלכליים עתידיים.

(2) הלוואות אחרות

ההפרשה לחובות מסופקים נקבעה בהתבסס על הערכה לגבי ההפסדים הגלומים בהלוואות ובהתחשב במכלול הסיכונים הקשורים באיתנותו הפיננסית של החייב, בהיקף המידע עליו ובטיבו, והביטחונות שנתקבלו בגין ההלוואות.

(3) חייבים אחרים

בוצעו הפרשות נוספות לחובות מסופקים בגין יתרות חייבים מעסקאות חליפין ועסקאות שאינן חליפין, אשר חושבו בחלקן באופן ספציפי ובחלקן בהתאם לאומדן.

ככלל, המדינה רושמת *בביאור 28 - הכנסות אחרות*, את הסכומים בגין הקטנת הפרשה לחובות מסופקים או גביית חוב שהוכר כאבוד בשנים קודמות.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. מלאי שוטף ומלאי בלתי שוטף

מלאי נמדד כנמוך מבין העלות ושווי המימוש נטו. העלות של מלאי כוללת את העלויות לרכישתו ולהבאתו למיקומו ולמצבו הקיים כגון עלויות הובלה, עלויות חומרי גלם, עבודה ישירה, עלויות ישירות אחרות ועלויות תקורה קבועות בייצור, המבוסס על קיבולת נורמלית של מתקני היצור.

כאשר ישות רוכשת מלאי בהסדר הכולל מרכיב אשראי אפקטיבי, ההפרש בין מחיר הרכישה בתנאי אשראי רגילים ובין הסכום ששולם מוכר כהוצאות ריבית במהלך תקופת המימון.

מלאי, המוחזק לצורך חלוקה ללא תמורה או בתמורה סמלית, או מלאי, המשמש לצריכה בתהליך ייצור של סחורות המיועדות לחלוקה ללא תמורה או בתמורה סמלית, נמדד כנמוך מבין העלות ועלות השחלוף הנוכחית.

מלאי בלתי שוטף הינו מלאי שאינו מיועד ואינו צפוי להתממש בתוך שנה ממועד הדיווח או בתקופת המחזור התפעולי הרגיל של הישות, אם היא עולה על שנה. מלאי בלתי שוטף כולל גם מלאי חירום שהישות מחויבת להחזיק בו לצורך שימוש בעתות חירום.

עלות המלאי נקבעת בהתאם לנוסחאות האלה:

חומרי גלם	-	בעיקר עלות מזוהה
תוצרת בתהליך ותוצרת גמורה	-	ממוצע משוקלל ועלות מזוהה
דלקים	-	ממוצע משוקלל
חלקי חילוף ופריטים כלליים	-	בעיקר ממוצע משוקלל
תרופות	-	ממוצע משוקלל
ציוד עזר רפואי	-	ממוצע משוקלל
מזון	-	ממוצע משוקלל
אחר	-	ממוצע משוקלל ועלות מזוהה

כאשר מלאי נמכר, מוחלף או מחולק, יוכר הערך בספרים של מלאי זה כהוצאה בתקופה שבה הוכרו ההכנסות הקשורות. אם אין הכנסות קשורות, תוכר ההוצאה כאשר הסחורות מחולקות או עם מתן השירות הקשור. הסכום של הפחתה כלשהי של מלאי וכל ההפסדים בגין מלאי מוכרים כהוצאה בתקופה שבה התרחשו. סכום הביטול של ירידת ערך כלשהי של מלאי מוכר כהוצאה בתקופה שבה מתרחש הביטול.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. השקעות בישויות כלולות ובישויות בשליטה משותפת

(1) ישויות כלולות

ישויות כלולות הינן ישויות שבהן יש למדינה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אשר אינן ישויות בשליטה משותפת או ישויות מאוחדות.

קיימת חזקה הניתנת לסתירה לפיה החזקה בשיעור של 20% או יותר מכוח ההצבעה בישות מושקעת מקנה השפעה מהותית.

בבחינת קיומה של השפעה מהותית מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות הישות המוחזקת.

(2) ישויות בשליטה משותפת

ישויות בשליטה משותפת הינן ישויות שבהן יש למדינה שיתוף מוסכם של שליטה בפעילות, על פי הסדר מחייב.

השקעות בישויות כלולות והשקעות בישויות בשליטה משותפת מטופלות בדוחות הכספיים בהתאם לשיטת השווי המאזני. זאת למעט השקעות בישויות כלולות וישויות בשליטה משותפת, אשר נרכשו ומוחזקות במטרה לממשן תוך שנה ממועד רכישתן לראשונה, אשר מטופלות לפי שיטת העלות.

על פי שיטת השווי המאזני, ההשקעות מוכרות לראשונה לפי עלותן, לרבות עלויות עסקה, ונכללות בדוח על המצב הכספי בעלות המותאמת לשינויים שאירעו לאחר הרכישה בחלקה של המדינה בנכסים נטו/הון של הישות הכלולה או הישות בשליטה משותפת. מוניטין הקשור לישות הכלולה או לישות בשליטה משותפת נכלל בערך בספרים של ההשקעה. חלוקות שהתקבלו מהישות מקטינות את הערך בספרים של ההשקעה. כאשר חלקה של המדינה בהפסדי הישות עולה על זכויות המדינה באותה ישות (כולל זכויות כלשהן לזמן ארוך אשר במהותן הינן חלק בהשקעות המדינה נטו בישות), הערך של אותן זכויות מופחת במלואו, והמדינה לא מכירה בהפסדים נוספים של הישות. זאת, אלא אם כן קיימת מחויבות משפטית או משתמעת של המדינה לתמיכה בישות, או מחויבות לשלם או שבוצעו תשלומים בעבור הישות שאם כך מוכרת התחייבות בהתאם. אם הישות מדווחת לאחר מכן על עודפים, המדינה שבה להכיר בחלקה באותם עודפים רק לאחר שחלקה בעודפים משתווה לחלקה בגירעונות שלא הוכרו.

הדוח על הביצוע הכספי משקף את חלקה של המדינה בתוצאותיהן של ישויות כלולות או ישויות בשליטה משותפת. כאשר חל שינוי, אשר נזקף ישירות לנכסים נטו/הון של הישות הכלולה או הישות בשליטה משותפת, המדינה מכירה בחלקה בשינוי האמור בדוח על השינויים בנכסים נטו/הון. עודפים וגירעונות, הנובעים מעסקאות בין המדינה לבין ישויות כלולות או ישויות בשליטה משותפת, בוטלו בהתאם לשיעור ההחזקה של המדינה באותה ישות.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(3) אובדן השפעה מהותית או שליטה משותפת

המדינה מפסיקה ליישם את שיטת השווי המאזני החל מאותו מועד שבו איבדה את ההשפעה המהותית או את השליטה המשותפת. אם נותרה השקעה בישות, היא מטופלת כנכס פיננסי. במועד זה המדינה מכירה בדוחות על הביצוע הכספי בכל הפרש בין תמורה כלשהי ממימוש ההשקעה בישות לבין הערך בספרים של ההשקעה.

קביעת השווי המאזני של ההשקעות בישויות כלולות ובישויות בשליטה משותפת מבוססת על דוחות כספיים של הישויות ליום 31 בדצמבר 2022 או לתקופות קודמות כמפורט *בביאור 2 ג*, כפי שהתקבלו מהן או מרשות החברות הממשלתיות.

לרשימת הישויות המוחזקות לרבות שיעורי ההחזקה בהן ומידע על הדוחות הכספיים שעליהם התבססה קביעת השווי המאזני (דוח מבוקר/ טיוטה) - *ראה נספחים ב ו-ג לדוחות הכספיים*.

ט. השקעות אחרות

השקעות בניירות ערך סחירים

מוצגות לפי שווי שוק או לפי ערך הפדיון נכון למועד הדיווח. עליות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

השקעות בשטרי הון המירים

מוצגות לפי עלות בתוספת ריבית ו/או הצמדה בהתאם לתנאי שטרי ההון.

הלוואות לזמן ארוך

מוצגות לפי יתרה משוערכת למועד הדיווח בתוספת ריבית ו/או הצמדה שנצברה על ההשקעה וטרם נפרעה.

נגזרים פיננסיים

מוצגים לפי אומדן שווי הוגן, המבוסס על תזרים מזומנים עתידי מהוון למועד הדיווח. עליות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

י. השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי

הסדר זיכיון למתן שירות (הסדרי P.P.P - Public Private Partnership), הינו הסדר מחייב בין המדינה לבין המפעיל, שבו המפעיל משתמש בנכס זיכיון למתן שירות על מנת לספק שירותים ציבוריים מטעמה של המדינה למשך תקופת זמן מוגדרת, ומקבל תמורה בגין השירותים שהוא מספק לאורך תקופת ההסדר.

המדינה מכירה בנכס המסופק על ידי המפעיל ו/או בשדרוג של נכס קיים של המדינה כנכס זיכיון למתן שירות, אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

(1) המדינה שולטת או מסדירה אילו שירותים המפעיל חייב לספק בהקשר לנכס, למי הוא חייב לספק אותם ובאיזה מחיר; וכן,

(2) המדינה שולטת בזכות שייר משמעותית כלשהי בנכס בתום תקופת ההסדר - באמצעות בעלות, זכות מוטב (beneficial entitlement) או בדרך אחרת.

המדינה מודדת לראשונה את נכס הזיכיון למתן שירות לפי שווי הוגן. במקביל, מוכרת התחייבות באותו הסכום שבו נמדד נכס זיכיון למתן שירות, תוך התאמה בגין כל תמורה כספית אחרת כלשהי המועברת מהמדינה למפעיל או מהמפעיל למדינה.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בהסדרים הכוללים מרכיב של הקמה, המדינה מכירה בנכס בשלב ההקמה, אם צפוי שהטבות כלכליות עתידיות או פוטנציאל שירות הקשורים לפריט יזרמו אל המדינה, וכן כאשר עלות הפריט או שוויו ההוגן ניתנים למדידה באופן מהימן. אחרת המדינה מכירה בנכס במועד הראשון שבו התנאים לעיל מתקיימים.

בהסדרים הכוללים נכס קיים, אשר מקיים את התנאים להכרה בנכס זיכיון למתן שירות, הנכס מסווג מחדש כנכס זיכיון למתן שירות.

הסדרי P.F.I - הסדרים שבהם המדינה נושאת בעלויות הספקת השירותים מהנכס

בהסדרים אלה המדינה משלמת למפעיל תשלומים קבועים ו/או משתנים, המעוגנים בחוזה ההסדר, לאורך תקופת ההסדר, במסגרת הסדרים אלה מכירה המדינה בנכס זיכיון למתן שירות ובמקביל בהתחייבות פיננסית.

כאשר קיימת מחויבות בלתי מותנית לשלם למפעיל מזומן או נכס פיננסי אחר בעבור שירותי ההקמה או השדרוג, ההתחייבות הפיננסית משקפת את התשלומים הבלתי מותנים שעתידים להיות משולמים למפעיל.

הנכס וההתחייבות הפיננסית הקשורה נמדדים לראשונה לפי שוויו ההוגן של הנכס.

מדידת השווי ההוגן של הנכס נעשית בהתאם לשיטת היוון תזרים מזומנים עתידי בגין רכיב ההקמה. היוון תזרים המזומנים נעשה לפי שיעור התשואה הגלום בפרויקט ובהתחשב במאפייני ההסדר והסיכונים הספציפיים של היזם בפרויקט. במקרים שבהם שיעור זה אינו זמין, נעשה שימוש בשיעור התשואה על אג"ח ממשלתית צמודת מדד לתקופה הזהה לתקופת ההסדר.

הסדרי B.O.T - הסדרים שלא כוללים תשלומים למפעיל או הסדרים שכוללים תשלומים מופחתים

בהסדרים אלה המדינה מתגמלת את המפעיל בגין נכס הזיכיון למתן השירות על ידי מתן זכות להפיק הכנסות ממשתמשים שהינם צדדים שלישיים.

הנכס נמדד לראשונה בהתאם לעלויות שהתהוו למפעיל במהלך תקופת ההקמה. במקביל, מוכרת התחייבות באותו הסכום שבו נמדד נכס זיכיון למתן שירות, תוך התאמה בגין כל תמורה כספית אחרת כלשהי המועברת מהמדינה למפעיל או מהמפעיל למדינה.

התמורה למפעיל מפוצלת לחלק של התחייבות פיננסית ולחלק של הכנסות נדחות בגין הזכות שניתנה למפעיל להפיק הכנסות ממשתמשים שהינם צדדים שלישיים, אשר יוכרו לאורך תקופת ההסדר.

הסדרי B.O.O - בניה, הפעלה, בעלות (Build-Operate-Own)

בהסדרים אלו המפעיל בונה, מתפעל ובתום התקופה הנכס נשאר בבעלותו.

הסדרים אלו יכנסו לתחולת הסדר זיכיון למתן שירות רק במידה ולמשרד שליטה בדרך אחרת בזכות השייר או כאשר ההסדר הוא למשך מלוא אורך החיים השימושיים של הנכס.

בהסדרים אלו יש לבחון האם כולל מודל התחייבות פיננסית, מודל הענקת זכות למפעיל או השילוב ביניהם.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

פחת

פחת נזקף לדוח על הביצוע הכספי לפי שיטת הקו הישר, על פי אומדן אורך החיים השימושיים של כל חלק משמעותי מפריטי נכסי ה- P.P.P, קרקעות אינן מופחתות. אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו כדלקמן:

כבישים	-	125 שנים
מתקני התפלה	-	40 שנים
רכבת קלה	-	20 שנים
מבני ציבור	-	50 שנים
תחנות כוח סולאריות	-	40 שנים

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש בכל שנת דיווח. שינויים מטופלים כשינוי באומדן חשבונאי.

יא. רכוש קבוע

רכוש קבוע הוא פריט מוחשי, אשר מוחזק לצורך שימוש בייצור או בהספקת סחורות או שירותים, או להשכרה לאחרים או לצרכים מנהליים, אשר חזוי כי ישתמשו בו במשך יותר מתקופה אחת.

הכרה ומדידה

רכוש קבוע מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן ליחסן במישרין לרכישת רכוש קבוע או להקמתו לשם הבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו באופן שבו התכוונה ההנהלה. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ואת שכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו באופן שבו התכוונה ההנהלה. כמו כן, עלות הרכוש הקבוע כוללת את אומדן עלויות פירוק ופינוי הפריטים ואת שיקום האתר שבו ממוקם הפריט (כאשר קיימת מחויבות לפירוק ופינוי או שיקום האתר). כאשר נכס מתקבל ללא עלות או בעלות סמלית, עלותו היא שוויו ההוגן במועד קבלתו. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד המקושר אליה, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

פריט רכוש קבוע, שהוחלף עבור פריט לא כספי אחר במסגרת עסקה בעלת מהות מסחרית, נמדד במועד ההכרה לראשונה בהתאם לשווי ההוגן של הנכס שנמסר.

חלקי חילוף, ציוד עזר וציוד גיבוי מסווגים כרכוש קבוע כאשר הם עומדים בהגדרת רכוש קבוע בהתאם לתקן חשבונאות ממשלתי מספר 17, אחרת הם מסווגים כמלאי. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע.

שינויים במחויבות לפירוק ופינוי פריטים ושיקום האתר שבו הם ממוקמים, למעט שינויים הנובעים מחלוף הזמן, מתווספים או מנוכים מעלות הנכס בתקופה שבה הם מתרחשים. הסכום שמנוכה מעלות הנכס לא יעלה על ערכו בספרים. יתרה, אם קיימת, מוכרת מיידית בדוח על הביצוע הכספי.

בתקופות שלאחר ההכרה לראשונה פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי עלותם בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

רווח או הפסד הנובע מגריעת פריט רכוש קבוע ייקבע כהפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם קיימת, לבין הערך בספרים של הפריט, ויירשם בסעיף הכנסות אחרות או הוצאות אחרות, לפי העניין, בדוח על הביצוע הכספי.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרות כחלק מהערך בספרים של אותו פריט, אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית או פוטנציאל השירות הגלומים בפריט תזרום לישות וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

פחת

פחת הינו הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר פחת הינו העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר שלו.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו באופן שבו התכוונה ההנהלה.

פחת נזקף לדוח על הביצוע הכספי, לפי שיטת הקו הישר על פי אומדן אורך החיים השימושיים של כל חלק משמעותי מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ששיטה זאת משקפת את דפוס צריכת ההטבות הכלכליות העתידיות או את פוטנציאל השירות הגלומים בנכס. קרקעות בבעלות אינן מופחתות. נכסים חכורים בחכירה מימונית, לרבות קרקעות ושיפורים במושכר מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת השכירות לבין אורך החיים השימושיים של הנכס.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו כדלקמן:

נכסי תשתית אזרחיים	-	125-20 שנים
נכסי צבא וציוד בטחוני	-	50-10 שנים
מבנים	-	25-10 שנים
נכסי הדיור הציבורי	-	15 שנים ויותר
מכונות וציוד	-	10-4 שנים
ציוד וריהוט משרדי	-	15-7 שנים
כלי רכב ותחבורה	-	15-4 שנים
חומרה ומערכות מחשוב	-	10-3 שנים
ציוד ומכשור רפואי	-	14-5 שנים

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש בכל שנת דיווח. שינויים, אם ישנם, מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נכסי מורשת

נכסי מורשת הינם נכסים בעלי חשיבות תרבותית, סביבתית או היסטורית, כגון, בניינים היסטוריים, אנדרטאות היסטוריות, אתרים ארכיאולוגים, אתרי שימור, שמורות טבע ויצירות אומנות. ערכם התרבותי, הסביבתי, החינוכי וההיסטורי של נכסי מורשת אינו משתקף במלואו בערך הכספי המבוסס אך ורק על מחירי שוק, לפיכך ניתן גילוי בלבד באשר לנכסי המורשת. עם זאת, כאשר לנכס מורשת קיימת עלות כספית כלשהי, היא נכללת בסעיף הרלוונטי בקבוצות הרכוש הקבוע, בעיקר בסעיף מבנים ונכסים בהקמה.

מצבת הנכסים, לרבות רכוש קבוע, כפי שמוצגת בדוחות על המצב הכספי אינה שלמה, טרם הוכרו חלק מנכסי מערכת הביטחון, מהנכסים בחו"ל ומנכסי הנדל"ן בארץ.

במסגרת סקר נכסי הדיור הממשלתי צפויות להתבצע פעולות נוספות במטרה להשלים את מיפוי נכסי המדינה, ביניהן: עדכון השווי הכספי של המבנים הרשומים במערכות המידע אשר חסרים לגביהם נתוני עלות או שווי הוגן בארץ ובחו"ל, השלמת סקרי נכסי מקרקעין, קליטתם במערכות המידע וביצוע רישום בספרי המדינה והשלמת תהליך ההכרה בנכסי מקרקעין של בתי החולים הממשלתיים.

כמו כן יצוין כי בעקבות אילוצים שמקורם בקושי שבאיתור מסמכי הרכישה המקוריים ו/או חוסר יכולת לגזור את העלות ממסמכי בעלות ישנים, הופעל לגבי חלק מהנכסים מודל לקביעת שווי הוגן. לפיכך, המדיניות החשבונאית שיושמה בדוח זה אינה בהכרח עקבית בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

קיימות קבוצות נכסים נוספות של מקרקעי מוסדות חינוך ומבניהם אשר הוקצו על-ידי המדינה ללא תמורה לרשויות מקומיות, ולגביהן בכוונת המדינה לבחון הקמת מערך הערות אזהרה לצורך מעקב ומניעת שינויים בנכסים.

יב. קרקעות בידי המדינה

הקרקעות בידי המדינה פולחו לשתי קבוצות על פי הזכות הקניינית, באופן הבא:

1. קרקעות אשר עיקר הזכויות בהן הועברו (הוחכרו) לגורמים אחרים (להלן: "קרקעות תפוסות");

2. קרקעות אשר עיקר הזכויות בהן טרם הועברו (הוחכרו) לגורם אחר והינן בידי מדינת ישראל (להלן: "קרקעות פנויות"). בגין חלק מקרקעות אלו קיימים הסכמים לזכויות שימוש בקרקע לתקופה ובזכויות שאינן מגיעות לידי זכות חכירה מימונית בקרקע.

קרקעות תפוסות:

בהתאם לתנאי החכירה של קרקעות אלה, העבירה המדינה לחוכרים את רוב הסיכונים והתשואות הכרוכים בבעלות ועל כן חכירות אלה מסווגות כחכירות מימוניות.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 הכירה המדינה לראשונה בגין קרקעות אלה בנכס חייבים בגין חכירה מימונית (להלן: "חייבים בגין חכירה מימונית") בגובה הערך הנוכחי של דמי החכירה השנתיים (להלן: "דח"ש") תוך שימוש בשיעורי היוון בטווח של 0.775%-1% בחוזי חכירה הצמודים למדד יוקר המחיה, ובשיעורי היוון בטווח של 3.397%-3.457% בחוזי חכירה שאינם צמודים. יתרת החייבים בגין חכירה מימונית מוצגת בביאור 11 – נכסים פיננסיים ואחרים.

ככלל, בעסקאות חכירה מימונית בהן מוחכר נכס, מוכר נכס בגובה הערך הנוכחי של תשלומי החכירה המינימליים ובתוספות ערך השייר הבלתי מובטח. הכנסות מימון בגין חכירה מימונית מוקצות בין תקופות הדיווח החשבונאי באופן שישקפו שיעור תשואה תקופתי קבוע על נכס החייבים בגין עסקת החכירה.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יתרת החייבים בגין חכירה מימונית ליום 31 בדצמבר 2022 אינה כוללת אומדן של ערך השייר הבלתי מובטח בשל מגבלות במערך הנתונים הקיים. שיעורי ההיוון ששימשו בקביעת הערך הנוכחי של יתרת החייבים בגין חכירה התבססו על שיעורי התשואה של אגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד ושאינן צמודות בהתאם לסוגי חוזה החכירה המהוונים ובאופן כוללני בשל מורכבותם והיקפם של הנתונים.

כמו כן, בשל מורכבותם והיקפם של הנתונים, ובשל המגבלות במערך הנתונים הקיים וחוסר במידע כספי היסטורי לא הוצגו מספרי השוואה בגובה יתרת החייבים בגין חכירה מימונית.

קרקעות פנויות:

הקרקעות הפנויות יוצגו כרכוש קבוע, זאת לאור המאפיינים הייחודיים של ניהול קרקעות המדינה.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 הכירה המדינה לראשונה בקרקעות אלה כנכס בגובה עלותם הנחשבת (Deemed Cost) אשר נקבעה על ידי השמאי הממשלתי כאמור *בביאור 13 (ב) – קרקעות בידי המדינה*.

בשל מורכבותם והיקפם של הנתונים, ובשל המגבלות במערך הנתונים הקיים וחוסר במידע כספי היסטורי לא הוצגו מספרי השוואה בגין קרקעות אלה.

יג. היוון עלויות אשראי

עלויות אשראי ספציפי ועלויות אשראי שאינו ספציפי הוונו לנכסים כשירים במהלך התקופה הנדרשת להשלמה ולהקמה עד למועד שבו הם מוכנים לשימושם המיועד. עלויות אשראי שאינו ספציפי מהוונות באותו אופן לאותה השקעה בנכסים כשירים או לאותו חלק ממנה שלא ממומן באשראי ספציפי, תוך שימוש בשיעור שהוא הממוצע המשוקלל של שיעורי העלות בגין אותם מקורות אשראי שעלותם לא הוונה באופן ספציפי. הפרשי שער הנובעים מאשראי במטבע חוץ, מהוונים אם הם נחשבים כתיאום לעלויות הריבית. עלויות אשראי אחרות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

הכנסות מהשקעות זמניות של אשראי ספציפי שהתקבל לצורך השקעה בנכס כשיר מנוכות מעלויות האשראי הכשירות להיוון.

יד. נכסים בלתי מוחשיים

נכס בלתי מוחשי הינו נכס לא כספי, הניתן לזיהוי וחסר מהות פיזית. נכס ניתן לזיהוי אם הוא ניתן להפרדה או נובע מהסדרים מחייבים (לרבות זכויות חוזיות או זכויות משפטיות אחרות), וזאת מבלי להתחשב אם זכויות אלה ניתנות להעברה או ניתנות להפרדה מהישות או מזכויות וממחויבויות אחרות.

הכרה לראשונה

נכס בלתי מוחשי, שנרכש על ידי המדינה, מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין להכנת הנכס הבלתי מוחשי לשימושו המיועד. נכסים בלתי מוחשיים שנרכשו במסגרת עסקה שאינה חליפין נמדדים בהתאם לשוויים ההוגן במועד העסקה.

נכסים בלתי מוחשיים שנרכשו במסגרת עסקה להחלפת נכסים תמורת נכסים לא כספיים או בתמורה לשילוב של נכסים כספיים ולא כספיים, נמדדים במועד ההכרה לראשונה בהתאם לשווי הוגן של הנכסים שנמסרו. יציאה בגין פריט בלתי מוחשי שהוכרה לראשונה כהוצאה, אינה מוכרת כחלק מהעלות של נכס בלתי מוחשי במועד מאוחר יותר.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מחקר ופיתוח

הוצאות הקשורות בפעילויות מחקר המבוצעות במטרה לרכוש ידע והבנה מדעיים או טכניים חדשים, נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

פעילויות פיתוח קשורות בתכנית לייצור מוצרים או תהליכים חדשים או לשיפור משמעותי של מוצרים או תהליכים קיימים.

עלויות בגין פעילויות פיתוח מוכרות כנכס בלתי מוחשי במידה שמתקיימים התנאים המצטברים הבאים:

א. ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח;
ב. קיימת היתכנות טכנולוגית להשלמת הנכס הבלתי מוחשי כך שהוא צפוי להיות זמין לשימוש או למכירה;
ג. צפויה הטבה כלכלית עתידית או פוטנציאל שירות עתידי מהמוצר;
ד. לישות כוונה, יכולת ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בנכס או למכרו;
ה. קיימים משאבים טכניים, פיננסים ואחרים המתאימים להשלמת הפיתוח ולשימוש בנכס הבלתי מוחשי או למכירתו.

העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי בגין פעילויות הפיתוח כוללות את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר, הוצאות תקורה שניתן לייחסן ישירות להכנת הנכס לשימושו המיועד ועלויות אשראי שהוונו. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

מדידה עוקבת

נכס בלתי מוחשי מוצג לפי עלות בניכוי כל הפחתה שנצברה ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו. עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס שבגינו הן הוצאו. יתר העלויות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

הפחתה

סכום בר פחת של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר מוקצה באופן שיטתי על פני אורך חייו השימושיים לפי שיטת הקו הישר. הוצאות ההפחתה מוכרות כהוצאות בדוח על הביצוע הכספי אלא אם כן הן נכללות בערך בספרים של נכס אחר. מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי, אלא נבחנת בגינם ירידת ערך לפחות אחת לשנה.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בישות אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך נכסים בלתי מוחשיים אלה, כגון עלויות פיתוח, נבחנים לירידת ערך אחת לשנה לפחות, עד למועד שבו הופכים להיות זמינים לשימוש.

>> ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו כדלקמן:

תוכנה ופרויקטי מחשוב	-	3-20 שנים
נכסים בפיתוח	-	3-10 שנים
ידע ופטנטים	-	4-20 שנים

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש בכל שנת דיווח. שינויים, אם ישנם, מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי.

המדינה בוחנת את אומדן אורך החיים השימושיים של נכס בלתי מוחשי שאינו מופחת מדי שנה על מנת לקבוע אם האירועים והנסיבות ממשיכים לתמוך בקביעה כי לנכס הבלתי מוחשי אורך חיים בלתי מוגדר.

טו. חכירות

נכסים חכורים

חכירות מצדדים שלישיים שבהן נושאת המדינה באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. המדינה מכירה בדוחותיה הכספיים בנכסים החכורים על ידה בחכירה מימונית, כנגד הכרה בהתחייבויות במועד ההכרה לראשונה, לפי הנמוך מבין השווי ההוגן של הנכס החכור והערך הנוכחי של תשלומי החכירה המינימליים. המדינה מכירה בגין נכסים בחכירה מימונית שהינם בני פחת, בהוצאות פחת, כאשר מדיניות הפחת של נכסים אלה עקבית עם מדיניות הפחת לגבי נכסים בני פחת שבבעלות המדינה. הפחתת הנכס מתבצעת על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ואורך החיים השימושיים של הנכס, אלא אם כן קיימת ודאות סבירה כי המדינה תשיג בעלות על הנכס בתום תקופת החכירה. תשלומי חכירה מינימליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאות המימון מוקצות לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתית קבוע על היתרה הנותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימליים מתעדכנים בגין דמי חכירה מותנים כאשר ההתניה מתבררת.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים בדוח על המצב הכספי. המדינה מכירה בתשלומי החכירה בגין חכירה תפעולית, למעט דמי חכירה מותנים, כהוצאה בדוח על הביצוע הכספי על בסיס קו ישר לאורך תקופת החכירה, לרבות תקופת האופציה הקיימת למדינה אשר במועד ההתקשרות בחכירה קיימת ודאות סבירה שהאופציה תמומש.

המדינה מציגה בדוח על המצב הכספי נכסים המוחכרים על ידה לצדדים שלישיים בחכירה תפעולית, בהתאם למהות הנכס ומכירה בהכנסות מהחכירה על בסיס קו ישר לאורך תקופת החכירה.

בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצורכי סיווג החכירות, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

תשלומי חכירה

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית, למעט דמי חכירה מותנים, נזקפים לדוח על הביצוע הכספי כהוצאה על בסיס קו ישר לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה מינימליים המשולמים במסגרת חכירה תפעולית, נזקפים עם התהוותם לדוח על הביצוע הכספי.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

תשלומי חכירה מינימליים, המשולמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצית לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתית קבוע על היתרה הנותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים בגין דמי חכירה מותנים כאשר ההתניה מתבררת.

טז. מענקי ממשלה

מענקי ממשלה בלתי מותנים מוכרים לראשונה בשווי הוגן במועד הענקתם.

מענקים מהמדען הראשי שברשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית למטרות עידוד מחקר ופיתוח (להלן: "מענקי מדען") מטופלים כנכס פיננסי בדוחות הכספיים.

מענקי מדען שניתנו נמדדים לפי שוויים ההוגן בניכוי המענקים לתוכניות שנכשלו ולא יניבו הכנסה ובניכוי המענקים שכבר שולמו בגינם התמלוגים. השווי ההוגן מגלם את הסיכון לכישלון בהתאם לענף, ומהווה בהתאם לתקופת ההחזר הצפויה. שינויים בשווי הוגן, אם קיימים, נזקפים לדוח על הביצוע הכספי.

הלוואות עומדות ומענקים מותנים מהווים נכסים תלויים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, ועל כן אינם כלולים בדוחות על המצב הכספי.

יז. נכסים תלויים

נכסים תלויים נובעים בדרך כלל מאירועים בלתי מתוכננים או אירועים לא צפויים, אשר אינם בשליטתה המלאה של הישות, ואשר יוצרים את האפשרות של תזרים חיובי של הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות לישות. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לקיומם של נכסים תלויים, רק כאשר תזרים חיובי של הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות הוא צפוי אך אינו ודאי למעשה. נכסים תלויים נאמדים באופן מתמשך, כך שאם הסבירות השתנתה באופן שתזרים חיובי של הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות הוא ודאי למעשה, וערך הנכס ניתן למדידה באופן מהימן, הנכס וההכנסה הקשורה בו מוכרים בדוחות הכספיים בתקופה שבה התרחש השינוי.

יח. החוב הממשלתי

מלוות הפנים והחוץ של ממשלת ישראל הכוללים איגרות חוב מונפקות, הלוואות ומכשירי חוב אחרים, נמדדים לפי שיטת העלות המופחתת. לפרטים נוספים *ראה ביאור 15 - מלוות פנים וביאור 16 - מלוות חוץ*.

יט. הפרשות

המדינה מכירה בהפרשות בדוחות הכספיים כאשר מתקיימים התנאים האלה ביחד: קיימת למדינה מחויבות קיימת (משפטית או משתמעת) בהווה כתוצאה מאירועי העבר, צפוי שיידרש תזרים שלילי של משאבים המגלמים הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות כדי לסלקה וניתן לערוך אומדן מהימן של סכום המחויבות. הסכום המוכר כהפרשה, הינו האומדן הטוב ביותר של הוצאה הנדרשת לסילוק המחויבות הקיימת במועד הדיווח. כאשר ההשפעה של ערך הזמן הינה מהותית, יימדד סכום ההפרשה לפי הערך הנוכחי של ההוצאות הנדרשות לסילוק המחויבות. הערך בספרים של ההפרשה מותאם על מנת לשקף את חלוף הזמן ומוכר כהוצאות מימון.

המדינה מכירה בהשבה כאשר, ורק כאשר, קרוב לוודאי שההשבה תתקבל אם המדינה תסלק את המחויבות. ההשבה תטופל כנכס נפרד. הסכום שמוכר בגין ההשבה אינו עולה על סכום ההפרשה.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

חוזים שגלום בהם הפסד

הפרשה לחוזים שגלום בהם הפסד מוכרת כאשר ההטבות הכלכליות או פוטנציאל השירות הצפויים להתקבל מהחוזים שנחתמו על ידי המדינה נמוכים מהעלויות הבלתי נמנעות כתוצאה מעמידה במחויבויותיה החוזיות. ההפרשה נמדדת על פי הנמוך מבין הערך הנוכחי של העלות החזויה נטו לביטול החוזה והערך הנוכחי של העלות החזויה נטו להמשך קיום החוזה. בטרם ההפרשה מוכרת, מכירה המדינה בירידת ערך של הנכסים הקשורים לאותו חוזה.

שינוי מבני

הפרשה לשינוי מבני מוכרת כאשר המדינה מאשרת תוכנית פורמלית ומפורטת לשינוי מבני, והיא יצרה ציפייה תקפה אצל אלה המושפעים מביצוע השינוי המבני, באמצעות התחלת יישום התוכנית או מסירת הודעה בדבר מרכיביה העיקריים לאלה המושפעים ממנה. ההפרשה כוללת את היציאות הישירות הנובעות מהשינוי המבני, הכרוכות בהכרח בשינוי המבני ואשר אינן מיוחסות לפעילויות הנמשכות של המדינה.

שיקום אתר

בהתאם למדיניות של המדינה לשימור הסביבה ובהתאם לדרישות החוק, מוכרת הפרשה לשיקום אתר שבו נמצאת קרקע מזוהמת וההוצאה הנוגעת לדבר במועד שבו מזוהמת הקרקע.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר מתקיימים התנאים המצטברים הבאים: למדינה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר ויותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי המדינה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן מהותית, נמדדת ההפרשה בהתאם לערכה הנוכחי.

כ. התחייבויות בגין זכויות עובדים

התחייבויות בגין פנסיה תקציבית וצוברת מחושבות תוך שימוש בהערכות אקטואריות. התחייבויות בשל סיום יחסי עובד מעביד, באשר לעובדים שאינם נכללים בפנסיה תקציבית, מחושבות בהתאם לתנאי העסקה של אותם עובדים, לפרטים נוספים *ראה ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים.*

התחייבויות בגין הטבות אחרות לעובדים כוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים. כאשר למדינה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת, שניתן לאמוד אותה באופן מהימן, למתן מענקים לעובדים, המדינה מכירה בהתחייבות זו החל מהמועד בו קמה המחויבות ובהתאם לתנאיה.

התחייבות המדינה בדוחות הכספיים בגין זכאות עובדיה לימי חופשה ומחלה וכן בגין זכאויות נוספות, אינה נמדדת באמצעות הערכות אקטואריות. כמו כן, בחלק מהנתונים קיימים פערי מידע.

כא. עתודות בגין אירועי ביטוח

המוסד לביטוח לאומי

קרנות הביטוח הן אומדני התחייבויות של ענפי הביטוח לתאריך הדוחות הכספיים כלפי אלה מהמבוטחים או התלויים, שלגביהם נוצרה עד לתאריך הדוחות הכספיים עילה לזכאות לקבלת סכומים ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה. הקרנות אינן כוללות את התחייבויות המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המוסד") הנובעות מייחולי המבוטחים לגמלאות שב"תהליך הרכישה". מאידך אין הדוח על המצב הכספי כולל בצד הנכסים את ייחולי המוסד להכנסות מדמי ביטוח שהמבוטחים יהיו חייבים בעתיד בעד השנים שלאחר שנת הדוח. קרנות הביטוח מתייחסות לענפים האלה: אזרח ותיק ושאירים, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד המוגדרים על ידי המוסד כענפים ארוכי מועד.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

המוסד אינו מחשב קרן בענף ילדים. כמו כן, המוסד אינו נוהג לחשב קרנות בענפים שהוגדרו על ידו כקצרי מועד. קרנות הביטוח נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית שנתית המבוצעת על ידי אקטואר המוסד.

בחודש ינואר 2019, פרסמה הועדה הבינלאומית לתקינה חשבונאית למגזר הציבורי (IPSASB) של הפדרציה הבינלאומית של רואי החשבון (IFAC) את IPSAS-42 - Social Benefits (להלן-התקן).

התקן קובע את הטיפול החשבונאי- הכרה, מדידה, הצגה וגילוי של ההתחייבויות בגין קרנות הביטוח בגופים של ביטוח סוציאלי.

התקן יושם בתקופות שנתיות המתחילות ב-1 בינואר 2022. בעקבות התפרצות נגיף הקורונה, נדחה יישום התקן על ידי הועדה הבינלאומית לתקינה חשבונאית למגזר הציבורי (IPSASB) לשנת הכספים 2023 כאשר אימוץ מוקדם הינו אפשרי.

המדינה בוחנת את השלכות התקן על הדוחות הכספיים. במסגרת הבחינה כאמור, תשקול מנהלת המוסד את מדיניותה באשר לאופן חישוב הקרנות בכל אחד מענפי הביטוח. החל מיפוי של הגמלאות השונות והטיפול הנדרש לכל אחת מהן במסגרת תחולת התקן. ליישום התקן צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים ועל סעיף קרנות הביטוח, *ראה ביאור 20 - עתודות בגין אירועי ביטוח*. המוסד לתקינה בחשבונאות ממשלתית טרם אישר את אימוץ התקן בישראל.

הקרן הפנימית לביטוחי ממשלה

הערכת היתרות התלויות בענפי הביטוח, המכוסים באמצעות הקרן הפנימית לביטוחי הממשלה, נעשתה חלקית על בסיס פרטני וחלקית לפי חישוב אקטוארי, ומהווה את סכום אומדן עלות סילוק התביעות שהוגשו.

כב. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין

עסקאות שאינן חליפין הן עסקאות שאינן כוללות חליפין של ערכים, השווים בקירוב זה לזה, בין הצדדים לעסקה.

הכנסות מעסקאות שאינן חליפין כוללות את סוגי ההכנסות הבאות:

(1) **מיסים ואגרות**

מיסים הם סכומים שהמדינה גובה מכוח חוקים ו/או תקנות שנקבעו על מנת לספק הכנסות לממשלה. מיסים אינם כוללים קנסות או עונשים אחרים המוטלים עקב הפרת חוק. הכנסות בגין מיסים הוכרו בדוחות הכספיים על בסיס אומדן חובות המס שהוכרו כנכסים, ואשר המדינה סבורה שקיימת בגינם יכולת גבייה.

הכנסות מדמי ביטוח לאומי נרשמות על בסיס מצטבר כמפורט להלן:

(א) הכנסות ממעסיקים בגין עובדים שכירים - על פי דיווחי המעסיקים בהתאם לשכר העובדים. כאשר לא התקבל דיווח נרשם החיוב על פי קביעת המוסד לביטוח לאומי.

(ב) הכנסות מלא שכירים - על פי חיובי המוסד לביטוח לאומי בהתאם לשומת המס האחרונה של המבוטח או בהתאם לשיעור המינימלי הקבוע בחוק. לפירוט נוסף בדבר המדיניות החשבונאית שננקטה בגין הכנסות ממסים *ראה ביאור 6 - חייבים ויתרות חובה וביאור 25 - הכנסות ממסים ואגרות*.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(2) העברות

העברות הינן הכנסות מעסקאות שאינן חליפין, שאינן מיסים או תקציב. הכנסות מהעברות כוללות סיוע מחו"ל שנוצל, תרומות, מתנות, קנסות או עונשים אחרים המוטלים עקב הפרת חוק ועוד.

נכס הנוצר כתוצאה מעסקה שאינה חליפין נמדד בעת ההכרה לראשונה לפי שוויו ההוגן במועד הרכישה. הכנסות מעסקאות שאינן חליפין מוכרות בגובה הנכס שהוכר בגין אותה עסקה, בניכוי כל התחייבות שהוכרה. כאשר ההתחייבות מוקטנת במועד מאוחר יותר, בשל התרחשותו של אירוע ההעברה או עקב התקיימותו של תנאי, סכום הקטנת ההתחייבות מוכר כהכנסות.

כג. הכרה בהכנסות מעסקאות חליפין

(1) הכנסות ממכירת סחורות

הכנסות ממכירת סחורות במהלך העסקים הרגיל נמדדות על פי השווי ההוגן של התמורה שהתקבלה או התמורה שיש זכאות לקבלה, בניכוי הנחות מסחריות והנחות כמות. במקרים שבהם תקופת האשראי היא קצרה ומהווה את האשראי המקובל בענף התמורה העתידית אינה מהוונת.

במקרים שבהם תקופת האשראי חורגת מהמקובל בענף, המדינה מכירה בתמורה העתידית כאשר היא מהוונת תוך שימוש בריבית הסיכון של הלקוח. ההפרש בין השווי ההוגן והסכום הנקוב של התמורה העתידית מוכר כהכנסת ריבית על פני תקופת האשראי.

הכנסות ממכירת סחורות (כולל מקרקעין ודירות) מוכרות כאשר מתקיימים התנאים האלה ביחד: קיימת ראיה משכנעת (בדרך כלל ביצוע של הסכם מכירה) שהסיכונים והתשואות המשמעותיים הועברו לקונה, אין להנהלה מעורבות נמשכת עם הסחורה והיא אינה שומרת על שליטה אפקטיבית עליה, צפוי שהטבות כלכליות או פוטנציאל שירות הקשור לעסקה יזרום אל המדינה וסכומי ההכנסות והעלויות בגין העסקה ניתנים למדידה באופן מהימן.

(2) הכנסות מהספקת שירותים

הכנסות משירותים נזקפות לדוח על הביצוע הכספי באופן יחסי בהתאם לשלב השלמת העסקה, במועד הדיווח. ההכנסות נמדדות לפי השווי ההוגן של התמורה שהתקבלה או התמורה שיש זכאות לקבלה.

(3) הכנסות מדמי שכירות

הכנסות מדמי שכירות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת החכירה. ההכנסות נמדדות לפי השווי ההוגן של התמורה שהתקבלה או התמורה שיש זכאות לקבלה.

(4) הכנסות מריבית

מוכרות לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

(5) הכנסות מדיבידנדים

הכנסות מדיבידנדים מוכרות בעת התגבשות זכותה של המדינה כבעלת מניות לקבלת הדיבידנד, ואם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה המדינה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(6) הכנסות מתמלוגים

הכנסות מתמלוגים מוכרות בעת הזכאות להן בהתאם למהות ההסכם הרלוונטי. תמלוגים נצברים בהתאם לתנאי ההסכם הרלוונטי ומוכרים כהכנסות לפי אותו בסיס, אלא אם כן, לאור מהותו של ההסכם, נאות יותר להכיר בהכנסות על בסיס שיטתי הגיוני אחר.

(7) חוזי הקמה

הכנסות והוצאות מחוזי הקמה נזקפות לדוח על הביצוע הכספי באופן יחסי לשיעור השלמת החוזה, כאשר ניתן לאמוד באופן מהימן את תוצאותיו. הכנסות מחוזה הקמה כוללות את הסכום המקורי שנכלל בחוזה בתוספת סכומים בגין שינויים בעבודה, תביעות ותמריצים. עלויות החוזה מוכרות עם היווצרותן, למעט כאשר הן יוצרות נכס המיוחס לפעילות עתידית שנקבעה בחוזה. כאשר אין אפשרות להעריך באופן מהימן את תוצאות חוזה ההקמה, מוכרת ההכנסה מהחוזה רק בגובה העלויות שהתהוו וצפוי שניתן יהיה להשיבן. עלויות החוזה מוכרות בתקופה שבה הן מתהוות. הפסד צפוי מחוזה הקמה נזקף מיידית לדוח על הביצוע הכספי.

כד. תמיכות, העברות והקצבות

תמיכות הן הטבות לרווחת הציבור המסופקות על ידי המדינה, שבעבורן היא אינה מקבלת תמורה ישירה ממקבלי אותן הטבות, השווה בקירוב לערכם של הסחורות והשירותים שסופקו.

תמיכות מוכרות כהוצאות במהלך תקופת הדיווח כאשר הן מקיימות את התנאים שלהלן:

(1) התקיימו תנאי הזכאות לקבלת התמיכה במהלך תקופת הדיווח.

(2) סכום ההוצאה ניתן למדידה באופן מהימן.

תמיכות נרשמות כהתחייבות בדוחות הכספיים בתקופה שבה התרחשו אירועים שיצרו את התמיכה, כל עוד מתקיימים כל אלה:

(1) למדינה יש מחויבות קיימת בגין תמיכה כתוצאה מאירוע מהעבר;

(2) צפוי כי יידרש תזרים של משאבים החוצה בגין המחויבות; וכן,

(3) ניתן לאמוד את סכום התמיכה באופן מהימן.

כה. אומדנים קריטיים

להלן מידע בדבר אומדנים קריטיים, ששימשו בהכנת הדוחות הכספיים ואשר שינוי מהותי בהם עשוי לשנות את ערכם של הנכסים וההתחייבויות, לרבות נכסים והתחייבויות תלויים, המוצגים בדוחות הכספיים:

חייבים בגין תמלוגים

חייבים בגין תמלוגים נכללים בדוחות הכספיים בהתאם לשוויים ההוגן, המבוסס בין היתר על הנחות באשר ליכולת ההצלחה של פרויקטים שבגינם ניתנו המענקים, גובה התמלוגים ועיתוי התקבול. קיימת אי ודאות מהותית בגין אומדנים אלה ושינויים בהנחות עלולים להשפיע על ערכו של הנכס בספרים, לפרטים נוספים *ראה ביאור 10 - חייבים ויתרות חובה לזמן ארוך*.

סכום בר השבה של נכס או יחידה מניבה מזומנים

הסכום בר ההשבה של נכסים בודדים או יחידות מניבות מזומנים מבוסס על אומדנים והנחות, ובין היתר לגבי שיעור היוון לפני מס ושיעור צמיחה. שינויים בהנחות או אומדנים אלה עשויים להשפיע באופן מהותי על ערכם של נכסים בספרים ולהביא להכרה בהפסד מירידת ערך או לשינוי בסכום ההפסד מירידת ערך שהוכר בדוחות הכספיים.

<< ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

התחייבויות בגין זכויות עובדים

התחייבויות בגין זכויות עובדים מבוססות על מספר רב של נתונים, ומחושבות תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבויות כרוך בקביעת הנחות, בין השאר לגבי שיעורי ההיוון, שיעורי תשואה צפויים, שיעורי עליות שכר עתידיות, שיעורי תחלופת עובדים, לוחות תמותה, שיעור גידול בקצבה לפנסיה והנחות שונות נוספות. קיימת אי וודאות בגין הנחות אלה ושינויים בהן עשויים להשפיע באופן מהותי על ערכן של ההתחייבויות בספרים, לפרטים נוספים ר*אה ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים.*

עתודות בגין אירועי ביטוח

העתודות בגין אירועי ביטוח נוגעות בעיקר לקרנות הביטוח של המוסד לביטוח לאומי, ומבוססות על הנחות אקטואריות של ענפי הביטוח השונים כלפי מבוטחים, שלגביהם נוצרה עילת זכאות לתאריך הדיווח. שינויים בהנחות האקטואריות, כמו שינויים בהנחות לגבי המבוטחים שצריכים להיכלל באומדן ההתחייבות, עשויים להשפיע באופן מהותי על ערכן של העתודות בספרים, לפרטים נוספים ר*אה ביאור 20 - עתודות בגין אירועי ביטוח.*

התחייבויות תלויות והפרשה לתביעות משפטיות

בהסתמך על חוות דעתם של היועצים המשפטיים של הישויות הממשלתיות, נקבעים סיכויי תביעות משפטיות שהוגשו כנגד ישויות אלה, במידת האפשר, ועל פיהם נאמד הסכום שאותו יש לכלול כהפרשה בדוחות הכספיים. הערכות אלה מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב שבו מצויים ההליכים וכן על ניסיון העבר. תוצאות התביעות בפועל עלולות להיות שונות מהערכות אלה, דבר העשוי לגרום לביטול או ליצירת הפרשה בגין תביעה. לפרטים נוספים ר*אה ביאור 21 - הפרשה לתביעות משפטיות וביאור 24 - התחייבויות תלויות.*

נכסים תלויים בגין תמלוגים ממשאבי טבע

אומדן שווי התמלוגים העתידיים לצורכי הגילוי כנכסים תלויים חושב לגבי הסכמי תמלוגים מהותיים בלבד, שלגביהם צפוי תזרים חיובי של הטבות כלכליות. האומדן נקבע על פי הערך הנוכחי של סכום התמלוגים הצפוי להתקבל, הנגזר, בין היתר, מכמות ההפקה הצפויה של המשאב בשטח החזקה, מחיר המכירה הצפוי, תקופת ההפקה ופריסתה וכן שיעור התמלוגים האפקטיבי, המביא בחשבון משתנים שונים ושיעורי היוון כמקובל בענף, לפרטים נוספים ר*אה ביאור 9 - נכסים תלויים בגין תמלוגים ממשאבי טבע.*

קרקעות בידי המדינה

המדינה פועלת לקביעת אומדן השווי ההוגן באופן אובייקטיבי ככל שניתן, אך בשל מורכבותם והיקפם של הנתונים, ובשל המגבלות במערך הנתונים הקיים וחוסר במידע כספי היסטורי, עלולים להיגרם שינויים מהותיים בנתונים ובהנחות ששימשו בהערכת אומדן השווי, אשר ישפיעו באופן מהותי על שווי הקרקעות. לפרטים נוספים לגבי קרקעות בידי המדינה ומתודולוגיית ביצוע אומדן השווי ר*אה ביאור 13(ב) - קרקעות בידי המדינה.*

הפרשה בגין הלוואות שניתנו כנגד ערבויות מדינה

המדינה הכירה בהפרשה בדוחות הכספיים בגין הלוואות שניתנו כנגד ערבות מדינה במסגרת קרנות למתן הלוואות לעסקים שהועמדו כחלק **מההתמודדות הממשלה עם התפשטות נגיף הקורונה.** חישוב ההפרשה נעשה על בסיס שיעור האשראי בסיכון המתקבל מהבנקים וקביעת הנחות נוספות לצורך התאמת החשיפה האפשרית לסיכון בקרנות המוזכרות, לפרטים נוספים ר*אה ביאור 22 - התחייבויות אחרות לזמן ארוך .*

<< ביאור 3(א) - מזומנים ושווי מזומנים (במיליוני ₪)

	31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
בשקלים		
בנק ישראל	12,908	32,598
בנקים אחרים	14,392	12,141
	27,300	**44,739**
במטבע חוץ		
בנק ישראל	4,451	1,508
בנקים אחרים	32,998	24,340
	37,449	**25,848**
קופות ודמי מחזור	**634**	**512**
סך הכל	**65,383**	**71,099**

(*) הוצג מחדש.

<< ביאור 3(ב) - אשראי לזמן קצר (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021
בנקים בשקלים	א	1,021	3,224
בנקים במטבע חוץ		901	1,733
סך הכל		**1,922**	**4,957**

א. יתרה זו כוללת בעיקר יתרה של חברת חשמל לישראל בע"מ – לפרטים נוספים ראו את הדוחות הכספיים של חברת החשמל לישראל בע"מ.

<< ביאור 4 - פיקדונות והשקעות לזמן קצר (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
פיקדונות מיועדים ופיקדונות המוגבלים בשימוש	א	15,597	13,366
השקעות אחרות לזמן קצר	ב	9,862	8,334
סך הכל		**25,459**	**21,700**

(*) הוצג מחדש.

א. כולל פיקדונות מיועדים ומוגבלים בשימוש בעיקר של משרדי ממשלה וחברת דואר ישראל בע"מ.

ב. כולל פיקדונות, איגרות חוב וניירות ערך סחירים אחרים, המוחזקים בעיקר על ידי התעשיות הביטחוניות וחברות ממשלתיות אחרות.

בעקבות משבר הקורונה ובהתאם להחלטת ממשלה מספר 375 מיום 13 בספטמבר 2020 בדבר מתן סיוע לחברת אל-על נתיבי אוויר לישראל בע"מ, ביצעה חברת אל על הנפקת מניות לציבור, מתוכן רכשה המדינה כ-14% מניות. במהלך שנת 2023, מכרה המדינה את מרבית מניות אלו כך שלאחר המכירה שיעור ההחזקה של המדינה בחברה עמד על כ-9.85%, להרחבה *ראה ביאור 35 - אירועים לאחר תאריך המאזן*.

<< ביאור 5 - הלוואות לזמן ארוך (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
שיכון וחטיבה להתיישבות			
הלוואות שיכון	א(1)	5,452	5,772
הלוואות החטיבה להתיישבות	א(2)	79	91
		5,531	**5,863**
הלוואות לעובדים			
עובדי מדינה	א(3)	1,158	1,166
עובדי הוראה וסטודנטים להוראה	א(4)	200	164
		1,358	**1,330**
רשויות מקומיות ותאגידי מים	א(5)	**725**	**858**
אחרים	א(6)	**472**	**539**
סך הכל הלוואות		**8,086**	**8,590**
בניכוי חלויות שוטפות		(1,068)	(1,237)
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים		(154)	(275)
סך הכל		**6,864**	**7,078**

(*) הוצג מחדש.

א. פירוט ההלוואות לזמן ארוך

ממשלת ישראל מעמידה הלוואות במטרה לסייע ולתמרץ את המשק בתחומים שונים כגון: שיכון, תיירות, חקלאות ורווחה. העמדת ההלוואות נעשית ישירות ללווים או באמצעות המערכת הבנקאית. סיכון הגבייה בהלוואות המועמדות באמצעות המערכת הבנקאית יכול לחול על המדינה ו/או על הבנקים, בהתאם להסכמים הפרטניים.

(1) **הלוואות שיכון**

(א) הלוואות שיכון הינן הלוואות המועמדות על ידי הממשלה באמצעות הבנקים למשכנתאות, לסיוע בדיור לזכאים כהגדרתם ב"חוק הלוואות לדיור, התשנ"ב–1992" והתקנות שהותקנו על פיו וכן בהתאם להחלטות ממשלה המתקבלות מעת לעת.

(ב) הכללים להעמדת הלוואות השיכון מוסדרים בהסכמי המסגרת בין אגף החשב הכללי לבנקים למשכנתאות, בהנחיות ובחוזרים משותפים של אגף החשב הכללי ומשרד הבינוי והשיכון המופצים מעת לעת.

(ג) בהתאם להחלטת הממשלה מספר 2212 מיום 12 באוגוסט 2007 ולהסכם שנחתם בין הממשלה לבין הבנקים למשכנתאות בחודש מאי 2008, לחלק מזכאי משרד הבינוי והשיכון מועמדת הלוואת השיכון ממקורות הבנק, במקום ממקורות המדינה, כנגד סבסוד הריבית ותשלום עמלה על ידי המדינה.

<< ביאור 5 - הלוואות לזמן ארוך (במיליוני ₪) (המשך)

(2) הלוואות החטיבה להתיישבות

החטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית העולמית (להלן: "החטיבה להתיישבות") עוסקת על פי החלטת ממשלת ישראל החל משנת 1967 בהקמה ובביסוס כלכלי וחברתי של ישובים כפריים (חקלאים וקהילתיים). תקציב החטיבה שימש בחלקו למתן הלוואות כדלקמן: הלוואות תשתית, הלוואות לאמצעי ייצור לאגודות למתיישבים והלוואות לבנייה.

במסגרת החלטת ממשלה מס' 1998 מחודש אוקטובר 2016, בנושא אצילת סמכויות הממשלה בתחום ההתיישבות והסדרת מערכת היחסים שבין ממשלת ישראל לבין החטיבה להתיישבות, הוחלט כי לא תועמדנה הלוואות חדשות באמצעות החטיבה להתיישבות.

(3) עובדי מדינה

הממשלה מעמידה הלוואות ייעודיות לעובדי המדינה על פי קריטריונים המוגדרים מראש על-ידי החשב הכללי. במסגרת זו התקשרה הממשלה עם בנקים מסחריים כמפורט להלן:

(א) ביום 10 במאי 2007 התקשרה הממשלה עם בנק דיסקונט לישראל בע"מ בהסכם למתן הלוואות, משיכת יתר ושירותים בנקאיים לעובדי המדינה. הסכם זה הוארך בחודש פברואר 2015 עד ליום 30 ביוני 2015.

(ב) ביום 1 במרס 2015 חתמה הממשלה עם בנק יהב על הסכם להעמדת הלוואות תקציביות לעובדי מדינה, לתקופה של שבע שנים, אשר נכנס לתוקף החל מיום 1 ליולי 2015. ביום 23 במאי 2021 ההסכם הוארך עד ליום 30 ביוני 2023. הלוואות אלה מועמדות מכספי המדינה והן מכספי הגבייה החוזרת של רכיב הקרן (הן מהלוואות ההסכם הנוכחי והן מהלוואות שהועמדו בהתקשרויות המדינה הקודמות כמפורט לעיל).

(4) עובדי הוראה וסטודנטים להוראה

הממשלה מעמידה הלוואות ייעודיות לעובדי הוראה והלוואות מותנות לסטודנטים במוסדות להכשרת עובדי הוראה, על פי קריטריונים ייחודיים לאוכלוסיות הזכאיות להלוואות אלו. במסגרת זו התקשרה המדינה ביום 13 במרס 2014 עם בנק מסד בע"מ (להלן: "בנק מסד") לתקופה של חמש שנים, שנכנס לתוקפו החל מיום 1 ביולי 2014. בחודש אפריל 2019 מומשה האופציה הראשונה בהסכם להארכת תקופת ההתקשרות לשנה נוספת עד ליום 30 ביוני 2020 ובחודש יוני 2020 מומשה האופציה השניה להארכת ההסכם עד ליום 30 ביוני 2021.

ביום 30 ביוני 2021 חתמה הממשלה עם בנק מסד על הסכם למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים במוסדות להכשרת עובדי הוראה, לתקופה של 5 שנים, אשר נכנס לתוקפו החל מיום 30 ביוני 2021.

במסגרת הסכם זה מעמידה המדינה הלוואות בשני מסלולים:

(א) הלוואות לעובדי הוראה שמשכורתם משולמת על ידי משרד החינוך, לרבות גמלאי הוראה.

(ב) הלוואות מותנות לסטודנטים במוסדות להכשרת עובדי הוראה – הלוואות אשר הופכות למענקים לסטודנטים בהתקיים עמידה בקריטריונים הנקבעים על ידי משרד החינוך.

הלוואות מועמדות הן מקרן מכספי הבנק שהופקד על ידי בנק מסד בחשבון החשב הכללי בבנק ישראל בסכום של 826 מיליוני ₪, והן מכספי הגבייה החוזרת של רכיב הקרן.

<< ביאור 5 - הלוואות לזמן ארוך (במיליוני ₪) (המשך)

(5) רשויות מקומיות ותאגידי מים

הממשלה מעמידה הלוואות לרשויות מקומיות ולתאגידי מים באמצעות בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ אשר רכש את מניות מוניציפל בנק בע"מ (בנק דקסיה לשעבר). הלוואות אלו מועמדות לתקופה של 10 עד 15 שנים. ההסכם עם הבנק הינו לעשר שנים, בהתאם להליך מכרזי משנת 2011 עד ליום 22 בפברואר 2022. בחודש פברואר 2022, הממשלה והבנק חתמו על הארכת ההסכם עד ליום 22 באוגוסט 2022. במהלך שנת 2022, נחתם הסכם על הארכה נוספת עד ליום 22 באוגוסט 2023.

(6) אחרים

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
הלוואות למימון מפלגות	(א)	210	174
הסדרי חוב והסדרי הבראה	(ב)	86	101
הלוואות למטרות חינוך	(ג)	41	42
אחרים	(ד)	135	222
סך הכל		**472**	**539**

(*) הוצג מחדש.

(א) הלוואות למימון מפלגות

הסעיף כולל מתן הלוואות לסיעות הכנסת על חשבון כספי מימון מפלגות שוטפים עתידיים, להם הן תהיינה זכאיות על פי חוק מימון מפלגות, תשל"ג 1973. ההלוואות צמודות למדד המחירים לצרכן ונושאות ריבית בשיעור הנקוב בתקנות פסיקת ריבית והצמדה, תשס"ג 2003.

(ב) הסדרי חוב והסדרי הבראה

הסדרים אלו כוללים הלוואה בסך של כ-100 מיליוני ₪ שהועמדה לבית חולים הדסה במסגרת הסכם הבראה שנחתם עימו ביום 24 ביוני 2014 והסדרי חוב שבוצעו למועצות דתיות בשנת 2010 כחלק מתכניות הבראה פרטניות.

(ג) הלוואות למטרות חינוך

הלוואות אלו כוללות בעיקרן יתרת הלוואה בסך 11 מיליוני אירו לאוניברסיטת בן גוריון שהעמידה הממשלה באמצעות הות"ת לצורך ביצוע פרויקט ייסוד והקמה של המרכז הבינלאומי למאבק במדבור בשדה בוקר.

(ד) אחרים

הסעיף כולל רכישת אגרות חוב של חברת ישראייר בסך של כ-33 מיליוני ₪, שניתנות להמרה למניות תוך 3 שנים, כחלק מהסיוע לחברות התעופה. לפירוט נוסף ראה ביאור 1 – השלכות משבר נגיף הקורונה.

<< ביאור 5 - הלוואות לזמן ארוך (במיליוני ₪) (המשך)

ב. התפלגות ההלוואות לזמן ארוך לפי מועדי פירעון

	31 בדצמבר 2022
2023	1,068
2024	981
2025	823
2026	684
2027 ואילך	4,530
סך הכל	**8,086**

<< ביאור 6 - חייבים ויתרות חובה (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין	א	34,240	31,978
חייבים בגין עסקאות חליפין	א	21,456	18,834
מקדמות לספקים	ב	15,310	12,472
הכנסות לקבל		10,691	11,151
ביטוח לאומי – חובות הציבור	ג	8,869	8,379
הוצאות מראש	ד	3,884	3,117
חייבים בגין מענקי וגמלאות קורונה		1,787	1,259
חייבים בגין הלוואות	ה	1,502	1,493
המחאות לגבייה		956	796
עבודות בביצוע בניכוי מקדמות		708	738
הלוואות ומקדמות לעובדים		675	627
אחרים		4,123	3,621
סך הכל חייבים ויתרות חובה		**104,201**	**94,465**
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים	ו	(15,258)	(15,367)
סך הכל		**88,943**	**79,098**

(*) הוצג מחדש.

א. פירוט חייבים בגין עסקאות חליפין ובגין עסקאות שאינן חליפין

		31 בדצמבר			
		2022		2021 (*)	
ישות		עסקאות חליפין	עסקאות שאינן חליפין	סך הכל	סך הכל
רשות המסים בישראל	(1)	21	22,856	22,877	21,485
חברות ממשלתיות		10,688	33	10,721	9,305
המוסד לביטוח לאומי	ג	-	9,007	9,007	8,150
משרד הבריאות	(2)	3,481	-	3,481	3,173
רשות מקרקעי ישראל	(3)	2,529	-	2,529	2,066
משרד הכלכלה והתעשייה	(4)	1,398	-	1,398	1,402
משרד הביטחון		1,362	-	1,362	1,083
משרד הבינוי והשיכון	(6)	1,077	-	1,077	1,025
רשות האכיפה והגבייה	(5)	-	1,013	1,013	1,086
חייבים בגין גמלאות		-	908	908	753
תאגידים סטטוטוריים אחרים		123	164	287	219
משרדים אחרים		777	259	1,036	1,065
סך הכל חייבים		**21,456**	**34,240**	**55,696**	**50,812**

(*) הוצג מחדש.

<< ביאור 6 - חייבים ויתרות חובה (במיליוני ₪) (המשך)

(1) אומדן חובות לרשות המסים בגין עסקאות שאינן חליפין

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
מסים ישירים			
מס רכישה	(א)	6,709	6,003
מס שבח	(ב)	6,266	4,617
מס הכנסה יחידים	(ג)	3,747	3,441
מס הכנסה חברות	(ג)	2,360	3,432
מסים על ניכויים	(ד)	1,617	1,761
מס רכוש	(ה)	230	222
מס מכירה	(ו)	83	90
בניכוי תקבולים במשמורת	(ז)	(1,277)	(1,189)
		19,735	**18,377**
מסים עקיפים			
מס ערך מוסף	(ח)	2,327	2,406
בלו דלק	(ט)	758	653
מסי ייבוא	(י)	22	17
מס קנייה מקומי	(יא)	5	11
אחרים		9	7
		3,121	**3,094**
סך הכל		**22,856**	**21,471**

(*) הוצג מחדש.

החובות אשר הוכרו כנכסים בדוחות הכספיים הינם חובות המס אשר בגינם קיימת, קרוב לוודאי, יכולת גבייה כפי שהוגדרה ברשות המסים בישראל: תיקים פעילים בקבוצת מיון חוב כוודאי.

(א) מס רכישה - חובות מס רכישה המוטלים על הרוכש זכות במקרקעין או פעולה באיגוד מקרקעין, לפי שומה עצמית או הצהרה של הרוכש ו/או לפי שומות שנקבעו, לפי חוק מיסוי מקרקעין (שבח, מכירה ורכישה), התשכ"ג-1963. הסכומים המוצגים הינם בערכים משוערכים וכוללים ריבית, הצמדה וקנסות.

(ב) מס שבח - חובות מס שבח המוטלים על השבח במכירת זכות במקרקעין או על פעולה באיגוד מקרקעין, לפי שומה עצמית או הצהרה של המוכר ו/או לפי שומות שנקבעו, לפי חוק מיסוי מקרקעין (שבח, מכירה ורכישה), התשכ"ג-1963. הסכומים המוצגים הינם בערכים משוערכים וכוללים ריבית, הצמדה וקנסות.

(ג) מס הכנסה יחידים וחברות - חובות מס של יחידים וחבר בני אדם על פי דוחות שנתיים שהוגשו לרשות המסים בישראל ו/או על פי שומות שנקבעו בתיקים אלו, לפי פקודת מס הכנסה. הסכומים המוצגים כוללים הקפאות והסדרים והינם בערכים משוערכים וכוללים ריבית והצמדה.
דוחות המס בגין שנת הדוח מוגשים רק בשנה העוקבת ולכן החייבים אינם כוללים חובות מס בגין השנה השוטפת, למעט חובות בגין פיגור בתשלומי המקדמות של השנה השוטפת. ההכנסות בגין השנה השוטפת נרשמות על בסיס מזומן, בהתאם למקדמות ששולמו. המקדמות נקבעות על פי אומדן המחושב על בסיס דוחות מס שהוגשו על ידי היחידים והחברות בשנה שקדמה לשנת הדוח.

(ד) מסים על ניכויים (שכר, שוק ההון, דיבידנד וכו') - חובות בגין ניכויי מס במקור של מעבידים/ משלמים על פי דוחות ניכויים (חודשיים/ דו-חודשיים), וכן חובות של חברות בגין ניכוי מס במקור מתשלומי דיבידנד לבעלי מניות, שדווחו לרשות המסים ו/או על פי שומות ניכויים שנקבעו בתיקים אלו, לפי פקודת מס הכנסה וניכויים בגין רווחים בשוק ההון. בשנת 2020 נעשה טיוב של נתוני החייבים ממערכת מגן החדשה.

<< ביאור 6 - חייבים ויתרות חובה (במיליוני ₪) (המשך)

(ה) מס רכוש - חובות מס רכוש המוטלים על בעלי קרקע, לפי חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (מס רכוש בוטל החל מיום 1 בינואר 2000). הסכומים המוצגים מורכבים מקרן סכום החוב ומסכומי ההצמדה, אשר קיימת ודאות כי ייגבו בעתיד, על פי שקלול אחוז הגבייה בפועל מהקרן בשנת הדיווח ועל פי סוג החוב.

(ו) מס מכירה - חובות מס מכירה המוטלים על מוכר זכות במקרקעין או עושה פעולה באיגוד מקרקעין (כולל קבלנים), לפי שומה עצמית או הצהרה של המוכר ו/או לפי שומות שנקבעו, לפי חוק מיסוי מקרקעין (שבח, מכירה ורכישה), התשכ"ג-1963 (מס מכירה בוטל החל מיום 1 באוגוסט 2007). הסכומים המוצגים הינם בערכים משוערכים וכוללים ריבית, והצמדה וכן קנסות.

(ז) תקבולים במשמורת - תקבולי מסים בהם נכון למועד הדוחות הכספיים טרם התבררו זהות החייב וסוג המס.

(ח) מס ערך מוסף - חובות מס של עוסקים המבוססים על הדוחות שהוגשו על ידם או על פי שומות שנקבעו מכוח הוראות חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. הסכומים המוצגים הינם בערכים משוערכים.

(ט) מיסי בלו דלק - חובות של יצרני הדלק. ככלל, החובות מתייחסים לעשרת הימים האחרונים של תקופת הדיווח, בהתאם לחוק.

(י) מיסי ייבוא - חובות מס של יחידים וחבר בני אדם המוטלים על טובין שיובאו ולא שולמו מלוא המסים המתחייבים על פי תעריף המכס (החובות נוצרים בדרך כלל לאחר שחרור הטובין).

(יא) מס קנייה מקומי - חובות מס בגין ייצור מקומי של עוסקים פעילים בתחולת החוק.

◀ יצוין כי מערכות המידע של רשות המסים בישראל אינן עונות, בחלק ממערכי המס, על מכלול הצרכים החשבונאיים לצורך ניהול נתוני חייבים על בסיס מצטבר בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים. הדבר בא לידי ביטוי בהיעדר קשר חשבונאי בין נתוני המערכות לניהול מצבת החובות לבין תנועות המזומן במערכות הדיווח. בנוסף, קיים קושי בהפרדת הנתונים למרכיבים הנדרשים לצורך הצגה חשבונאית נאותה, כגון הרכב הנכסים, מועד התהוותם ורישום הפרשה לחובות מסופקים.

(2) עיקר החובות כלפי משרד הבריאות הינם בגין חובותיהן של קופות החולים לבתי החולים הממשלתיים בעבור שירותים רפואיים, שניתנו למבוטחי קופות החולים בבתי החולים הממשלתיים.

(3) עיקר החובות כלפי רשות מקרקעי ישראל הינם בגין דמי חכירה שנתיים שוטפים וחובות העבר.

(4) עיקר החובות כלפי משרד הכלכלה והתעשייה הינם בגין החזרי מענקים במסגרת החוק לעידוד השקעות הון.

(5) עיקר החובות כלפי רשות האכיפה והגביה הינם בגין חייבי המרכז לגביית קנסות בגין קנסות שהטיל בית משפט, קנסות מנהליים, קנסות ברירות משפט, אגרות בתי משפט והוצאות לטובת המדינה אשר גבייתם צפויה להתקבל בשנת 2023.

(6) עיקר החובות כלפי משרד הבינוי והשיכון הינם בגין חייבי דיור ציבורי ועבודות פיתוח.

ב. מקדמות לספקים כוללות סך של כ- 13,706 מיליוני ₪ (כ- 10,287 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2021) בגין מקדמות של משרד הביטחון לספקים בהתאם לתנאי ההתקשרות עימם.

ג. החובות למוסד לביטוח לאומי הינם בגין הגורמים הבאים:

<u>חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין</u>

(1) חייבים בגין דמי ביטוח - חובות המשולמים למוסד לביטוח לאומי ממעסיקים ומלא שכירים. הסכומים כוללים הפרשי הצמדה וקנסות על פיגור בתשלום דמי ביטוח על פי סעיף 364 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה-1995.

בהתאם לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (ובעבר לפי חוק מס מקביל שתוקפו היה עד ליום 31 בדצמבר 1995) המוסד לביטוח לאומי גובה בעבור קופות החולים דמי ביטוח בריאות מן המעסיקים והלא שכירים כחלק מדמי הביטוח. סכומים אלה אינם שייכים למוסד, והוא מחויב להעבירם לקופת חולים עם הגבייה.

(2) יתרת חובות מעסיקים שכוללת הכנסות לקבל בגין חודש דצמבר בהתאם לאומדנים המגובשים על ידי המוסד לביטוח הלאומי.

(3) חובות הציבור בגין גמלאות, תאגידים בפירוק ופיצויים מצד שלישי.

לעניין הפרשה לחובות מסופקים בגין חייבים למוסד לביטוח לאומי, *ראה סעיף (ו) להלן*.

ד. הוצאות מראש- היתרה כוללת סך של כ- 1,534 מיליוני ₪ בגין השלמת עלות סל הבריאות - יתרת החוב מייצגת מקדמות שהועברו לקופות החולים על ידי משרד הבריאות, בהתאם לאומדן עלות סל הבריאות לשנת 2022. עלות הסל הסופית נקבעה עם קביעת מדד יוקר הבריאות הממוצע לשנת 2022, במחצית הראשונה של שנת 2023, ולאחר קביעתה תושלם ההתחשבנות. לפירוט נוסף על גובה סל הבריאות שהועבר במהלך השנה לקופות החולים, ראה *ביאור 30 - תמיכות, הקצבות והעברות*.

ה. חייבים בגין הלוואות

סכום החייבים בגין הלוואות ליום 31 בדצמבר 2022 כולל סכום של 264 מיליוני ₪ בגין הלוואות החטיבה להתיישבות (343 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2021). יתרות החובה לימים 31 בדצמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2021, מוצגות על בסיס דיווח שהתקבל מחשבות החטיבה להתיישבות ובגינן מבוצעת הפרשה מלאה לחובות מסופקים. החטיבה להתיישבות, בשיתוף עם החשב הכללי, פועלת לגביית חובות אלו לרבות ביצוע הסדרי חוב בגינם. בהתאם להחלטת ממשלה מס' 1998 משנת 2016, החטיבה להתיישבות אינה מעמידה הלוואות חדשות.

ו. הרכב ההפרשה לחובות מסופקים

	31 בדצמבר	
	2022	**2021 (*)**
המוסד לביטוח לאומי - בגין חובות הציבור	6,994	6,601
חברות ממשלתיות	1,973	2,332
משרד הכלכלה והתעשייה	1,350	1,305
המוסד לביטוח לאומי - בגין עסקאות שאינן חליפין	1,164	1,052
חייבים בגין הלוואות	918	1,169
משרד הבינוי והשיכון	864	811
חייבים בגין גמלאות קורונה	556	513
חייבים בגין גמלאות	272	372
משרד הבריאות	268	294
אחרים	899	918
סך הכל	**15,258**	**15,367**

(*) הוצג מחדש.

<< ביאור 6 - חייבים ויתרות חובה (במיליוני ₪) (המשך)

לממשלה קיימים נכסי חוב נוספים, בעיקר ברשות המסים בישראל, אשר אינם עומדים בכללי ההכרה כנכס בדוחות הכספיים. משרדי הממשלה אחראים לשלמות החיובים והחובות ובהתאם לכך פועלים לטיוב נתוניהם ולגבייתם. ביום 14 ביולי 2013 התקבלה החלטת ממשלה מספר 545 בדבר העמקת פעילות הגבייה בממשלה, שעיקרה יצירת מנגנון וכלים פרקטיים להסדרת פעילות הגבייה הממשלתית. במקביל למהלכים שצוינו לעיל, הוקם ברשות האכיפה והגבייה מנהל הגבייה הממשלתי אשר מסייע למשרדי הממשלה בגביית החובות במסלול ההוצאה לפועל ובמרכז גביית קנסות.

<< ביאור 7 - מלאי (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
מלאי שוטף			
חומרי גלם, תוצרת בתהליך ותוצרת גמורה	א	5,690	4,701
מלאי דלקים		2,421	1,497
חלקי חילוף ופריטים כלליים	ב	911	833
אחר		632	586
סך הכל מלאי שוטף		**9,654**	**7,617**
מלאי בלתי שוטף			
תרופות		1,820	1,857
מלאי דלקים		1,413	1,624
חומרי גלם, תוצרת בתהליך		1,137	1,066
ציוד עזר רפואי		1,120	957
ציוד חירום		232	290
סך הכל מלאי בלתי שוטף		**5,722**	**5,794**

(*) הוצג מחדש.

א. כולל בעיקר מלאי חומרי גלם ומלאי תוצרת בתהליך של התעשייה האווירית לישראל בע"מ בגין מטוסים אזרחיים ומטוסי מנהלים בסך של כ- 2,857 מיליוני ₪, וכן מלאי חומרי גלם ומלאי תוצרת בתהליך של רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ בסך של כ- 2,093 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 2,407 מיליוני ₪ וכ- 1,565 מיליוני ₪, בהתאמה). מלאי חומרי הגלם ומלאי תוצרת בתהליך מוצגים לאחר הפרשות בגין מלאי איטי.

ב. כולל חלקי חילוף ופריטים כלליים מסוגים שונים אשר משמשים את הישויות הממשלתיות לצרכי עבודה שוטפים.

בשנת 2022 חל צמצום משמעותי של פעילות הממשלה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה, עם זאת עשויה להיות לפעילות זו השפעה על הקצאת המשאבים לפעילויות השונות של משרד הבריאות.
פעילות המשל"ט הסתיימה בחודש מרץ 2023, וזאת בהתאם להחלטת הממשלה מיום 15 בינואר 2023 להארכת תוקף פעילות המשל"ט עד ליום 31 במרץ 2023.

בחלק ממשרדי הממשלה תהליך ניהול המלאי, רישומו וסיווגו באופן שוטף במערכות המידע, לוקה בחסר ואינו מאפשר הצגה נאותה בדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים. כמו כן, יצוין כי ייתכן שמידע בדבר עלות המלאי הנמצא במשרדי הממשלה לאחר ניפוקו מהמחסנים (מלאי במצבורים) אינו כלול בדוחות הכספיים אף ששוויו עשוי להיות מהותי. כמו כן, נתוני המלאי של משרד הביטחון, כפי שדווחו על ידו, הינם חלקיים, ללא אחידות בהערכת העלות ומבוססים, בין היתר, על אומדני עלות או הערכות אחרות שאינם בהכרח עקביים למדיניות החשבונאית של ממשלת ישראל.

<< ביאור 8 - השקעות בישויות מוחזקות (במיליוני ₪)

הרכב ההשקעות

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
השקעה בחברות מוחזקות	א	1,490	1,492
השקעה בקרנות דו-לאומיות וישויות אחרות	ב	2,385	2,252
סך הכל		**3,875**	**3,744**

(*) הוצג מחדש.

א. פירוט התנועה בגין השקעה בחברות מוחזקות (**)

	ליום יתרה 31 בדצמבר 2021 (*)	חלק ברווח/ (הפסד)	שינויים הוניים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	אחוז אחזקה ליום 31 בדצמבר 2022
חינוך, בריאות, חברה ורווחה					
קרן קיסריה אדמונד בנימין דה רוטשילד	688	-	-	**688**	50%
חברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה בע"מ	431	-	-	**431**	50%
בית התפוצות בע"מ	89	(2)	2	**89**	38.46%
חברת בנין הבימה בע"מ	50	-	-	**50**	50%
נכסי חיל בע"מ	48	-	-	**48**	48.78%
אחרים	38	(1)	-	**37**	
	1,344	**(3)**	**2**	**1,343**	
תשתיות					
חלמיש חברה ממשלתית עירונית לדיור לשיקום ולהתחדשות שכונות בת"א יפו בע"מ	82	(1)	-	**81**	50%
פי גלילות מסופי נפט וצינורות בע"מ	55	-	-	**55**	50%
מכון היהלומים הישראלי בע"מ	11	-	-	**11**	23.81%
	148	**(1)**	**-**	**147**	
סך הכל	**1,492**	**(4)**	**2**	**1,490**	

(*) הוצג מחדש.

(**) על בסיס הדיווחים הכספיים שהתקבלו מרשות החברות הממשלתיות, לפירוט נוסף *ראה נספח ב - רשימת החברות המוחזקות על-ידי מדינת ישראל*.

<< ביאור 8 - השקעות בישויות מוחזקות (במיליוני ₪) (המשך)

ב. השקעה בקרנות דו-לאומיות וישויות אחרות (**)

ממשלת ישראל, ביחד עם מספר ממשלות זרות, הקימה קרנות דו-לאומיות לצורך קידום אינטרסים משותפים בתחומים כגון מחקר חקלאי, מחקר תעשייתי, קידום החינוך וקידום פרויקטי מו"פ משותפים בין חברות הייטק ישראליות וחברות מהמדינות הזרות. הממשלה מחזיקה ב-50% מהזכויות בקרנות אלה, ההשקעה בקרנות מוצגת בשיטת השווי המאזני.

שם הקרן	ליום יתרה 31 בדצמבר 2021 (*)	עליה בהיקף ההשקעה	חלק ברווח / (הפסד)	דיבידנד	שינויים בהון	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	אחוז אחזקה ליום 31 בדצמבר 2022
GIF	364	-	4	-	24	392	50%
BARD	168	-	1	-	31	200	50%
BIRD	119	-	(1)	-	16	134	50%
BSF	81	-	(6)	-	14	89	50%
USIEF	9	-	-	-	-	9	50%
ישראל - סין (***)	10	-	-	-	-	10	50%
אחר	55	-	17	-	-	72	
	806	**-**	**15**	**-**	**85**	**906**	
ישויות אחרות (****)	**1,446**	**17**	**72**	**9**	**(65)**	**1,479**	
סך הכל	**2,252**	**17**	**87**	**9**	**20**	**2,385**	

(*) הוצג מחדש.

(**) על בסיס הדיווחים הכספיים שהתקבלו מהקרנות הדו-לאומיות, לפירוט נוסף ראה נספח ג - רשימת הקרנות הדו לאומיות. יצוין כי בחלק מהמקרים לא נרשמה תנועה בחשבון השקעה במהלך שנת 2022, עקב אי קבלת דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2022 של אותן קרנות.

(***) פעילות המנוהלת כמיזם משותף ואינה במסגרת ישות משפטית רשומה.

(****) ישויות כלולות וישויות בשליטה משותפת המוחזקות על ידי חברות ממשלתיות המאוחדות בדוחות כספיים אלה ומוצגות על בסיס שווי מאזני.

<< ביאור 9 - נכסים תלויים בגין תמלוגים ממשאבי טבע (במיליוני ₪)

במדינת ישראל קיימים משאבי טבע הכוללים, בין היתר, נפט וגז טבעי, אשלג, ברום, פוספטים, חצץ וחול. המדינה העניקה זיכיונות לגופים שונים (להלן: "הזכיינים") לצורך הפקה וכרייה של משאבי הטבע, ובתמורה הזכיינים משלמים למדינה תמלוגים הנגזרים בעיקר מהמכירות העתידיות (להלן: "הסדרי התמלוגים"). הסדרי תמלוגים אלה יכולים להיות מכוח חוק, החלטות מנהליות, הסכמים והסדרים.

הכנסות המדינה בגין משאבי הטבע הנובעים מהסדרי התמלוגים אשר לא מקיימים את התנאים להכרה בהתאם *לתקן חשבונאות ממשלתי מספר 9, הכנסות מעסקאות חליפין*, לא קיבלו ביטוי בדוחות כספיים אלה. עם זאת, לאור חשיבותם של הסדרי התמלוגים לדיווח הכספי, כוללים הדוחות הכספיים גילוי להסדרי תמלוגים אלו בעניין אומדני שווי של התמלוגים העתידיים האפשריים אשר צפויים לנבוע מן ההסדרים כאמור.

אומדני שווי התמלוגים העתידיים לצרכי הגילוי, כנכסים תלויים, נקבעים על-פי הערך הנוכחי של התמלוגים הצפויים להתקבל, בהתאם לזיכיונות הקיימים. אלה נגזרים, בין היתר, מכמות ההפקה הצפויה של המשאב בשטח החזקה, ממחיר המכירה הצפוי, מתקופת ההפקה ופריסתה, וכן משיעור התמלוגים האפקטיבי המביא בחשבון משתנים שונים ושיעורי היוון כמקובל בענף.

להלן אומדני השווי של נכסים תלויים בגין תמלוגים עתידיים מהותיים שלהם זכאית המדינה ממשאבי טבע:

		31 בדצמבר 2022
נפט וגז	א	23,676
מחצבי חול וחצץ	ב	9,288
אשלג	ג	1,055
ברום	ד	720
פוספטים	ה	39
סך הכל		**34,778**

א. נפט וגז

אומדן השווי של התמלוגים העתידיים מנפט וגז, לצורך הגילוי, נקבע רק לגבי אתרים שבהם הוכח כי קיימת בהפקה כדאיות כלכלית ("תגלית מסחרית") וניתנה לזכיין חזקה בשטח.
אומדן השווי של התמלוגים העתידיים ליום 31 בדצמבר 2022, המצוין לעיל, מתייחס למאגר "תמר" (לא כולל מאגר תמר SW שאין בעבורו תוכנית פיתוח מאושרת), למאגר "לוויתן" ולמאגר "כריש תנין". האומדן לתמלוגים ממאגר "תמר" מתבסס על כמויות הפקה עתידיות של BCM 240 גז וקונדנסט נלווה להפקה מדורגת עד לשנת 2051. האומדן לתמלוגים ממאגר "לוויתן" מתבסס על כמויות הפקה עתידיות של BCM 475 גז וקונדנסט נלווה להפקה מדורגת עד לשנת 2064. האומדן לתמלוגים ממאגר "כריש תנין" מתבסס על כמויות הפקה עתידיות של BCM 79 גז וקונדנסט נלווה להפקה מדורגת עד לשנת 2035. אומדנים אלו מתייחסים לתמלוגים הצפויים להיות משולמים למדינה מכוח חוק הנפט, התשי"ב - 1952.

ב. מחצבי חול וחצץ

אומדן השווי של התמלוגים העתידיים מבוסס על עתודות המשאב במחצבים הפעילים לגביהם יש למדינה הסכמי התקשרות עם זכיינים, או הסכמי התקשרות שעתידים להיחתם עם זכיינים בסבירות גבוהה.

ג. אשלג

אומדן השווי של התמלוגים העתידיים מאשלג ותרכובות אשלג נגזר מהמתווה שהוסכם בין המדינה לבין מפעלי ים המלח, מכוח חוק זיכיון ים המלח, התשכ"א - 1961. האומדן חושב בהתאם לערך הנוכחי של סכום התמלוגים הצפוי במשך יתרת תקופת הזיכיון (עד שנת 2030). שווי התמלוגים שנלקחו לחישוב האומדן הינו בהתאם לפסק הבוררות הסופי בין המדינה לבין חברת מפעלי ים המלח שהתקבל באפריל 2019, במסגרתו הושלמה התחשבנות לגבי תמלוגי העבר והוסדר מנגנון ההתחשבנות והבקרה על התשלומים העתידיים.

<< ביאור 9 - נכסים תלויים בגין תמלוגים ממשאבי טבע (במיליוני ₪) (המשך)

ד. ברום

אומדן השווי של התמלוגים העתידיים מברום ותרכובות ברום נגזר מהמתווה שהוסכם בין המדינה לבין מפעלי ים המלח, מכוח חוק זיכיון ים המלח, התשכ"א - 1961. האומדן חושב בהתאם לערך הנוכחי של סכום התמלוגים הצפוי במשך יתרת תקופת הזיכיון (עד שנת 2030). שווי התמלוגים שנלקחו לחישוב האומדן הינו בהתאם לפסק הבוררות הסופי בין המדינה לבין חברת מפעלי ים המלח שהתקבל באפריל 2019, במסגרתו הושלמה התחשבנות לגבי תמלוגי העבר והוסדר מנגנון ההתחשבנות והבקרה על התשלומים העתידיים.

ה. פוספטים

אומדן השווי של התמלוגים העתידיים מפוספטים בגין הפקה צפויה למשך שנתיים.

יובהר כי אומדנים אלו אינם כוללים את אומדן הכנסות המדינה ממיסים מתחום זה, הכוללים: מיסי חברות, מס הכנסה, בהתאם לפקודת מס הכנסה וכן היטל רווחי נפט מכוח חוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א - 2011 (חוק "ששינסקי", כחלק מתיקון חקיקה השתנה שם החוק לחוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע). לפירוט נוסף בנושא החוק וכן בנושא הקמת הקרן לאזרחי ישראל ומוסדותיה *ראה ביאור 22 - התחייבויות אחרות לזמן ארוך , ביאור 34 - קרנות הון ונספח ו - תמצית הנתונים הכספיים של הקרן לאזרחי ישראל.*

וועדת ששינסקי 2 הייתה וועדה ציבורית בראשות פרופסור איתן ששינסקי, שהוקמה בשנת 2013 בידי שר האוצר יאיר לפיד דאז, על מנת לבחון את נטל המס הראוי על הפקת משאבי טבע בישראל. הוועדה, עסקה במיסוי רווחי יתר של חברות הכורות וחוצבות משאבי טבע. מסקנותיה של הוועדה היא כי חברה הכורה משאבי טבע, תמוסה על רווחי היתר החל מרווח של 14% (הרווח התפעולי בהתאם לדוחות רווח והפסד חשבונאיים, עליו יבוצעו התאמות מסוימות, תוך מתן ביטוי לערך הנכסים המשמשים את החברה לצורך פעילותה היצרנית בהפקת המשאב וכן מתן ביטוי לעלות מימון ההון החוזר של החברה. ערך זה יגלם רווח נורמטיבי, אשר בגינו לא ייגבה מס רווחי יתר. בדרך זו יושת מס משאבי טבע רק על רווח שהוא מעבר לתשואה הנורמטיבית על ההשקעה בנכסים), כאשר רווח של 14%-20% ימוסה ב-25% ורווח של יותר מ-20% ימוסה ב-42%.

תשתית הנתונים ועריכתם מבוססת על אומדנים רבים אשר נתונים לתנודתיות גבוהה, ונועדו לצרכי גילוי במסגרת דוחות כספיים אלה בלבד. יודגש כי הנתונים בפועל עשויים להיות שונים באופן מהותי מאומדנים אלה.

<< ביאור 10 - חייבים ויתרות חובה לזמן ארוך (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
סעיף	**הפניה**	**2022**	**2021 (*)**
חייבים בגין תמלוגים	א	3,742	4,476
תקבולים על חשבון עבודות, נטו	ב	3,330	3,319
הוצאות מראש	ג	1,795	1,405
חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין, נטו	ד	1,203	1,849
יתרות חובה אחרות	ג	1,525	1,197
סך הכל		**11,595**	**12,246**

(*) הוצג מחדש.

א. היתרה כוללת חייבים בגין תמלוגים לרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית בסך של כ-3,015 מיליוני ₪ (כ-3,714 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2021).

ב. רשות מקרקעי ישראל מקצה קדמי מימון על חשבון תקבולי השיווק העתידיים לצורך ביצוע עבודות תכנון ופיתוח במקרקעין, כולל ביצוע תשתיות על ותשתיות צמודות.

ג. היתרות הינן בניכוי יתרות שוטפות המוצגות במסגרת *ביאור 6 - חייבים ויתרות חובה*. כמו כן, היתרה כוללת סכומים בגין סיוע לחברות התעופה. לפירוט נוסף ראה *ביאור 1 - כללי*.

ד. יתרות חוב אשר הועברו ממשרדי ממשלה שונים לטיפול המרכז לגביית קנסות ברשות האכיפה והגבייה.

<< ביאור 11 - נכסים פיננסיים ואחרים (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
עודף נכסים בגין הטבות לאחר סיום העסקה	א	13,560	10,199
יתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים	ב	12,225	8,856
השקעות מיועדות	ג	5,462	2,622
חייבים בגין חכירה מימונית	ד	3,279	329
השקעות במניות ושטרי הון המירים	ה	3,136	3,283
השקעות הקרן לאזרחי ישראל	ו	2,119	-
השקעות באגרות חוב	ז	1,680	1,957
השקעות בבנקים בין-לאומיים	ח	1,429	1,348
אחרים		3,704	4,022
סך הכל		**46,594**	**32,616**

(*) הוצג מחדש.

א. יתרה זו מורכבת מעודף נכסים על התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד בחברות ממשלתיות ובתאגידים הסטטוטוריים כדלקמן:

	31 בדצמבר	
	2022	2021(*)
חברת החשמל לישראל בע"מ	11,000	8,280
רשות שדות התעופה בישראל	784	231
חברת נמלי ישראל בע"מ	741	684
חברת נמל חיפה בע"מ	565	565
חברת נמל אשדוד בע"מ	333	343
אחרים	137	96
סך הכל	**13,560**	**10,199**

(*) הוצג מחדש.

ב. סעיף זה כולל בעיקר יתרה של חברת החשמל אשר מיישמת את IFRS 14 - חשבונות פיקוח נדחים, שמשמעותו יישום הפרקטיקה הקיימת בנושא חשבונות פיקוח נידחים וזאת במטרה לשקף וליצור הקבלה נאותה בין ההוצאות בפועל לבין ההכנסות שיווצרו לחברה לפי מועדי ההכרה בהן כתלות בתעריף החשמל.

< להלן פירוט יתרות חובה (זכות) של חשבונות פיקוח נדחים, נטו:

	31 בדצמבר	
	2022	2021
מוצג בנכסים שאינם שוטפים- נכסים פיננסים ואחרים	12,225	8,856
מוצג בהתחייבויות שאינן שוטפות- התחייבויות אחרות לזמן ארוך	(5,199)	(5,331)
סך הכל	**7,026**	**3,525**

<< ביאור 11 - נכסים פיננסיים ואחרים (במיליוני ₪) (המשך)

ג. יתרה זו מורכבת מהשקעות בניירות ערך ואיגרות חוב הרשומים למסחר והמוצגים לפי שווי שוק, וכן מפיקדונות וחשבונות נזילים בתאגידים בנקאיים. עיקר יתרת השקעות מיועדות מתייחסת ליתרות הבאות:

(1) **פיקדונות בגין כספי ניכויים**

פיקדונות בגין כספי ניכויים (תשלומים פנסיוניים) משכר עבודתם של עובדי יהודה שומרון וחבל עזה שאינם ישראלים, בהתאם להסכם שנחתם עם חברת "עמיתים לעתיד, שותפות מוגבלת" לתפעול קרן הפנסיה של העובדים הפלסטינים. בשנת 2022 הועברו לחברה כספי הפיקדונות אשר נוהלו בנאמנות על ידי בתי השקעות בנוסף להעברת סכום של כ-2 מיליארד ₪.

(2) **חברת דואר ישראל בע"מ**

השקעות בסך של כ- 839 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2022 וכ- 503 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2021. השקעות אלו מיועדות בעיקר לכיסוי גירעון אקטוארי, הנובע מהתחייבויותיה של החברה לפנסיה לעובדים המבוטחים בפנסיה תקציבית ולהעברת הכספים לכיסוי ההתחייבות לקופה מרכזית לקצבה, כל זאת במסגרת הסכמי המעבר של עובדי רשות הדואר לחברת דואר ישראל בע"מ.

(3) **חברת רכבת ישראל בע"מ**

השקעות בסך של כ- 388 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2022 וכ- 194 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2021. השקעות אלו מורכבות בעיקר מפיקדונות מכספי מימון תקציב הפיתוח של המדינה אשר מיועדים לתשלום עלויות בגין פרויקטים של פיתוח.

(4) **נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ**

השקעות בסך של כ- 260 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2022 וסך של כ- 275 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2021, המשמשות כחלק מכרית הביטחון לבעלי איגרות החוב.

ד. מרבית יתרות החייבים בגין חכירה מימונית הינן בגין קרקעות תפוסות כאמור בביאור 13(ב). היתרה ליום 31 בדצמבר 2022 נמדדה בגובה הערך הנוכחי של דמי החכירה השנתיים (להלן: "דח"ש"), לעניין אופן מדידת יתרה זו, ראה *ביאור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית* בשל מורכבותם של הנתונים, ובשל המגבלות במערך הנתונים הקיים וחוסר במידע כספי היסטורי לא הוצגו מספרי השוואה בגין יתרות אלה.

ה. סעיף זה כולל בעיקר השקעות פיננסיות סחירות אחרות של קרנית – קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים (סך של כ- 3,072 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2022 וכ- 3,230 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2021).

ו. השקעות הקרן לאזרחי ישראל מבוצעות באמצעות תעודות סל, כאשר כ-60% מנכסי הקרן מושקעים באפיק מנייתי ו-36.5% באגרות חוב תאגידיות. להרחבה בנוגע לקרן לאזרחי ישראל ראה *נספח ו - תמצית הנתונים הכספיים של הקרן לאזרחי ישראל*.

ז. סעיף זה כולל בעיקר השקעה באיגרות חוב של קרנית – קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים בסך של כ- 1,131 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2022 וסך של כ- 1,415 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2021.

<< ביאור 11 - נכסים פיננסיים ואחרים (במיליוני ₪) (המשך)

ח. במסגרת אמנות והסכמים שונים, הממשלה משתתפת בהשקעות בבנקים האזוריים לפיתוח ובמוסדות בין-לאומיים הבאים: הבנק האסייתי להשקעות בתשתיות[14], קבוצת הבנק העולמי[15], קבוצת הבנק הבין-אמריקאי לפיתוח[16] והבנק האירופאי לשיקום ופיתוח[17]. השתתפות זו מקדמת את מעמדה של מדינת ישראל בעולם ואת קשריה הבינלאומיים והכלכליים.

בחודש יולי 2018 אישר חבר המנהלים של הבנק הבין-לאומי לשיקום ולפיתוח (IBRD) שתי החלטות להגדלת הון הבנק (כללית וסלקטיבית), כאשר חלקה של מדינת ישראל בשתי הגדלות הון אלו נאמדת בכ- 20 מיליוני דולר. בחודש אוקטובר 2018 אישר חבר המנהלים של החברה הבינלאומית למימון (IFC) שתי החלטות להגדלת הון הבנק (כללית וסלקטיבית), כאשר חלקה של מדינת ישראל בשתי הגדלות הון אלו נאמדת בכ- 12 מיליוני דולר.

מעבר לסכומי ההשקעה בפועל, למדינה קיימות התחייבויות נוספות כלפי המוסדות שלעיל, לתשלום על- פי דרישה (Capital Callable), ואותן יוכלו המוסדות לממש רק בעת הצורך. קיימת סבירות נמוכה להתממשותן.

---

[14] AIIB – Asian Infrastructure Investment Bank

[15] א. IBRD – International Bank For Reconstruction and Development
ב. IDA – International Development Association
ג. MIGA – Multilateral Investment Guarantee Agency
ד. IFC – International Finance Corporation

[16] א. IDB – Inter-American Development Bank
ב. IIC – Inter-American Investment Corporation
ג. MIF-Multilateral Investment Fund

[17] EBRD – European Bank for Reconstruction and Development

<< ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי (במיליוני ₪)

< הרכב ההשקעה בפרויקטים לפי תחום

	השקעה ליום 31 בדצמבר 2021	העברה מרכוש קבוע	תוספות	גריעות	השקעה ליום 31 בדצמבר 2022	הפחתה נצברת ליום 31 בדצמבר 2021	העברה מרכוש קבוע	פחת השנה	גריעות	הפחתה נצברת ליום 31 בדצמבר 2022	השקעה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2022	השקעה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2021
תחבורה												
כביש חוצה ישראל	9,331	-	34	-	9,365	824 (*)	-	76	-	900	8,465	8,507
כביש 431	1,969	-	-	-	1,969	206	-	16	-	222	1,747	1,763
מנהרות הכרמל	1,264 (*)	-	-	-	1,264	112 (*)	-	11	-	123	1,141	1,152
הנתיב המהיר בת"א	487	-	-	-	487	42	-	4	-	46	441	445
כביש 16	748	-	492	-	1,240	-	-	3	-	3	1,237	748
הרכבת הקלה ירושלים- JNET	792	-	1,031	-	1,823	-	-	-	-	-	1,823	792
נתיבים מהירים בגוש דן	-	-	245	-	245	-	-	-	-	-	245	-
	14,591	**-**	**1,802**	**-**	**16,393**	**1,184**	**-**	**110**	**-**	**1,294**	**15,099**	**13,407**
מים					-					-		
מתקן התפלה שורק	1,734	-	-	-	1,734	285 (*)	-	40	-	325	1,409	1,449
מתקן התפלה בחדרה	1,569 (*)	-	-	-	1,569	417 (*)	-	36	-	453	1,116	1,152
מתקן התפלה באשקלון	1,221	-	-	-	1,221	441	-	28	-	469	752	780
מתקן התפלה בפלמחים	1,013 (*)	-	-	-	1,013	268 (*)	-	23	-	291	722	745
מתקן התפלה באשדוד	-	1,674	-	-	1,674	-	253	42	-	295	1,379	-
מתקן התפלה שורק ב	1,033	-	483	-	1,516	-	-	-	-	-	1,516	1,033
	6,570	**1,674**	**483**	**-**	**8,727**	**1,411**	**253**	**169**	**-**	**1,833**	**6,894**	**5,159**
מבני ציבור					-					-		
קריית התקשוב	108 (*)	-	944	-	1,052	-	-	-	-	-	1,052	108
מרכז אספקה	-	-	1,092	-	1,092	-	-	-	-	-	1,092	-
קריית ההדרכה של צה"ל	2,285	-	-	-	2,285	249	-	46	-	295	1,990	2,036
בתי משפט	1,256	-	41	(11)	1,286	131	-	24	-	155	1,131	1,125
המכללה הלאומית לשוטרים	765	-	-	-	765	133	-	19	-	152	613	632
מבני ציבור ואחרים	2,330 (*)	-	247	(120)	2,457	321	-	27	(74)	274	2,183	2,009
	6,744	**-**	**2,324**	**(131)**	**8,937**	**834**	**-**	**116**	**(74)**	**876**	**8,061**	**5,910**
אנרגיה סולארית					-					-		
אשלים- פלוט A	4,282	-	-	-	4,282	295	-	107	-	402	3,880	3,987
אשלים- פלוט B	2,919	-	-	-	2,919	201	-	73	-	274	2,645	2,718
אשלים PV1	276	-	-	-	276	28	-	7	-	35	241	248
אשלים PV2	-	-	112	-	112	-	-	-	-	-	112	-
	7,477	**-**	**112**	**-**	**7,589**	**524**	**-**	**187**	**-**	**711**	**6,878**	**6,953**
סך הכל	**35,382**	**1,674**	**4,721**	**(131)**	**41,646**	**3,953**	**253**	**582**	**(74)**	**4,714**	**36,932**	**31,429**

(*) הוצג מחדש.

<< ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי (במיליוני ₪) (המשך)

< הרכב ההתחייבויות בגין פרויקטים לפי תחום

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	העברה מהתחייבויות בגין רכוש קבוע	תוספות	הפחתה/ פירעון	עלויות מימון והפרשי הצמדה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	חלויות שוטפות	התחייבות נטו ליום 31 בדצמבר 2022
תחבורה								
כביש חוצה ישראל	9,093	-	34	(1,099)	473	8,501	(1,243)	7,258
כביש 431	912 (*)	-	-	(154)	136	894	(155)	739
מנהרות הכרמל	930 (*)	-	-	(50)	-	880	(50)	830
הנתיב המהיר בת"א	700	-	-	(53)	51	698	(55)	643
כביש 16	748	-	267	(23)	33	1,025	(68)	957
הרכבת הקלה ירושלים- JNET	792	-	1,031	-	-	1,823	-	1,823
נתיבים מהירים בגוש דן	-	-	245	-	-	245	-	245
	13,175	**-**	**1,577**	**(1,379)**	**693**	**14,066**	**(1,571)**	**12,495**
מים								
מתקן התפלה שורק	1,101	-	-	(116)	181	1,166	(116)	1,050
מתקן התפלה בחדרה	863	-	-	(134)	195	924	(134)	790
מתקן התפלה באשקלון	554	-	-	(141)	92	505	(141)	364
מתקן התפלה בפלמחים	490 (*)	-	-	(94)	85	481	(94)	387
מתקן התפלה באשדוד	-	1,370	-	(140)	221	1,451	(154)	1,297
מתקן התפלה שורק ב	1,033	-	483	-	-	1,516	-	1,516
	4,041	**1,370**	**483**	**(625)**	**774**	**6,043**	**(639)**	**5,404**
מבני ציבור								
קריית התקשוב	90 (*)	-	734	-	-	824	-	824
מרכז האספקה	-	-	1,077	-	-	1,077	-	1,077
קריית ההדרכה של צה"ל	1,246	-	-	(113)	115	1,248	(104)	1,144
בתי משפט	551	-	14	(53)	39	551	(44)	507
המכללה הלאומית לשוטרים	451	-	-	(42)	43	452	(5)	447
מבני ציבור ואחרים	1,214 (*)	-	194	(152)	49	1,305	(78)	1,227
	3,552	**-**	**2,019**	**(360)**	**246**	**5,457**	**(231)**	**5,226**
אנרגיה סולארית								
אשלים- פלוט A	3,868	-	-	(357)	520	4,031	(350)	3,681
אשלים- פלוט B	2,597	-	-	(273)	426	2,750	(273)	2,477
אשלים PV1	247	-	-	(30)	38	255	(30)	225
אשלים PV2	-	-	112	-	-	112	-	112
	6,712	**-**	**112**	**(660)**	**984**	**7,148**	**(653)**	**6,495**
סך הכל	**27,480**	**1,370**	**4,191**	**(3,024)**	**2,697**	**32,714**	**(3,094)**	**29,620**

(*) הוצג מחדש.

<< ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי (במיליוני ₪) (המשך)

א. כללי

בשנים האחרונות חלה צמיחה משמעותית בהיקף הביצוע של פרויקטים המבוצעים בשיתוף המגזר הפרטי (פרויקטים מסוג P.P.P. - Public Private Partnership), אשר הביאו לתנופה בפיתוח התשתיות במדינת ישראל בהיקף של עשרות מיליארדי שקלים. בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי, המדינה מעבירה לזכיין (ישות מהמגזר הפרטי) זכות לספק שירותים לציבור, וזאת באמצעות שימוש בתשתיות או במתקנים קיימים או המוקמים במיוחד למטרה זאת. החוזים שנחתמים עם הזכיינים השונים הם למימון, הקמה, אחזקה ותפעול של הפרויקטים. במסגרת שיטה זו הממשלה מקדמת פרויקטים בתחומי התחבורה, המים, הבינוי, האנרגיה ועוד.

ב. פירוט הפרויקטים

(1) תיאור פרויקטי תחבורה

כביש חוצה ישראל

הסכמי זיכיון בשיטת B.O.T לכביש אגרה שמשתרע משורק בדרום ועד עין תות בצפון לתקופה של 30 שנה, עד לשנת 2029. הקטעים שבין שורק לעירון נפתחו לתנועה בשנת 2004, והקטע הנוסף מעירון ועד עין תות נפתח לתנועה בשנת 2009. זכיין הפרויקט הוא חברת דרך ארץ הייוויז (1997) בע"מ.

כביש חוצה ישראל צפון- מקטעים 9 ו- 7

הסכם זיכיון בשיטת B.O.T לכביש אגרה ממבואות יוקנעם ועד מחלף סומך לתקופה של 34 שנה. הסכם הזיכיון נחתם בשנת 2014, וזכיין הפרויקט הוא חברת שש חוצה צפון בע"מ. הקטע הדרומי ממבואות יוקנעם ועד למחלף תל קשיש (קטע 7) נפתח לתנועה בסוף שנת 2018, והקטע הצפוני שמסתיים במחלף סומך נפתח לתנועה ברבעון הראשון של שנת 2019.

רכבת קלה ירושלים- קו אדום

הסכם זיכיון בשיטת B.O.T לקו הרכבת באורך של 13.8 ק"מ מפסגת זאב בצפון העיר, דרך מרכז העיר ועד להר הרצל בדרום מערב העיר לתקופה של 30 שנה, עד לשנת 2036. הפרויקט החל לפעול בשנת 2011, וזכיין הפרויקט היה חברת CITYPASS בע"מ. במסגרת הליך גישור, הגיעו המדינה והזכיין להסכמות עקרוניות בדבר הליך החזרת הפרויקט למדינה והעברתו לזכיין החדש שנבחר במסגרת הליך מכרזי. במסגרת זו הגיעה המדינה להבנות והסכמות לגבי תביעות הדדיות בהקמת הפרויקט. ביום 16 באפריל 2021 הפרויקט חזר למדינה, ומיד תפעול הפרויקט עבר לאחריותו של הזכיין החדש, חברת כפיר, כתוצאה מכך, החל מיום 16 באפריל 2021 מוין הפרויקט מביאור השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי לביאור רכוש קבוע.

<< ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי (במיליוני ₪) (המשך)

כביש 431

הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לדרך פרברית מהירה באורך של כ- 22 ק"מ, המהווה את הציר הדרומי של טבעת הדרכים מסביב למטרופולין גוש דן, לתקופה של 25 שנה, עד לשנת 2031. הכביש נפתח לתנועה בשנת 2009, וזכיין הפרויקט הוא חברת נתיבי היובל בע"מ. במהלך תקופת התפעול יקבל הזכיין תשלום חצי שנתי קבוע בסך של 53 מיליוני ₪ (במחירי מועד חתימת החוזה), וכן תשלום חצי שנתי בהתאם להיקף נסיעת רכבים על הכביש.

מנהרות הכרמל

הסכם זיכיון בשיטת B.O.T למערכת כבישי אגרה (כביש 23) באורך של כ- 6.5 ק"מ, מהם כ-4.7 ק"מ מנהרות, הסלולות מתחת לרכס הכרמל ומחברות בין מחלף חיפה מדרום מערב לצומת הצ'ק פוסט במזרח לתקופה של 35 שנה, עד לשנת 2040. הפרויקט החל לפעול בשנת 2010, וזכיין הפרויקט הוא חברת כרמלטון בע"מ. במסגרת ההסכם, הזכיין מחויב להעביר לממשלה, כחוב נחות, תשלומים בסך של כ- 250 מיליוני ₪ שישולמו בהתקיים תנאים מסוימים.

הנתיב המהיר בת"א

הסכם זיכיון בשיטת B.O.T לכביש אגרה באורך 13 ק"מ במקביל לכביש מספר 1, המתחיל סמוך לנתב"ג ומסתיים בכניסה לנתיבי איילון בתל אביב (מחלף "קיבוץ גלויות") לתקופה של 30 שנה, עד לשנת 2036. הכביש נפתח לתנועה בשנת 2011, וזכיין הפרויקט הוא חברת הנתיב המהיר בע"מ. במסגרת הפרויקט הוקם חניון "חנה וסע" באזור מחלף שפירים. החניון מכיל 2,000 מקומות חניה, וממנו מופעלים, ללא תשלום, שירותי הסעות (שאטל) לאזור הקריה בתל אביב ולמתחם הבורסה ברמת גן. בדצמבר 2019 נחתמה תוספת להסכם הזיכיון במסגרתה הקים הזכיין קומה נוספת וקומת ביניים המוסיפים כ- 1,800 מקומות חניה, החל משנת 2023.

כביש 16

הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתכנון, הקמה, מימון, תפעול ואחזקה של כביש כניסה חדש לירושלים מכיוון מערב, המחבר בין כביש ארצי מס' 1 מאזור מוצא לכיוון גבעת שאול ולרחוב בייט בירושלים, סמוך למחלף גבעת מרדכי בשדרות מנחם בגין. הכביש, באורך כ-5 ק"מ, כולל שתי מנהרות, האחת תחת שכונת הר נוף והשנייה תחת שכונת יפה נוף. בנוסף, שלושה מחלפים הכוללים גישור באזור מוצא, נחל רבידה וצומת בייט. ההסכם הוא לתקופה של 25 שנה, עד לשנת 2044. זכיין הפרויקט הוא חברה בבעלות משותפת של חברות שפיר ופיצרוטי. הסגירה הפיננסית הושלמה בחודש אוקטובר 2019. הכביש נפתח לתנועה באוגוסט 2022.

<< ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי (במיליוני ₪) (המשך)

רכבת קלה ירושלים- JNET	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I להקמה של קווי רק"ל באורך של כ-28 ק"מ, שכוללים הארכות לקו הקיים מהר הרצל עד לבית חולים הדסה בדרום, ומפסגת זאב ועד נווה יעקב בצפון, וכן קו נוסף מגילה בדרום ועד הר הצופים בצפון. הסכם הזיכיון כולל הפעלה של הקו הקיים וכן של הקווים החדשים למשך 15 שנה עם אופציה של המדינה להארכת ההפעלה על ידי הזכיין ל-10 שנים נוספות, וכן תחזוקה על ידי הזכיין למשך 25 שנה, עד לשנת 2045. זכיין הפרויקט הוא חברת כפיר.
נתיבים מהירים בגוש דן - ציר האורך	הסכם בשיטת P.F.I לנתיבים מהירים לאורך כבישים 2 ו-20 מראשל"צ עד לכביש 57 שישמשו תחבורה ציבורית, רכבי היסעים, רכבים רבי תפוסה ורכבים משלמי אגרה. כמו כן יכלול הפרויקט שני חניוני "חנה וסע" במחלף שפיים, שיכלול כ-7,000 מקומות חנייה, ובמחלף מבוא איילון, שיכלול כ-3,500 מקומות חנייה. מהחניונים יצאו היסעים חינמיים ליעדים מרכזיים במטרופולין. ההסכם נחתם בדצמבר 2020 והקמת הפרויקט החלה באוקטובר 2022. זכיין הפרויקט הוא חברת "נתיב לעיר".

(2) תיאור פרויקטי מים

עקב מצב חירום במשק המים שהוכרז בשנת 1999, קבעה ממשלת ישראל, בהחלטה מס' 4895 משנת 1999, כי יש להיערך להתפלת מי ים. בעקבות ההחלטה, נכון למועד הדוח הכספי, הוקמו ופועלים חמישה מתקני התפלה (כולל מתקן התפלה בפלמחים בשיטת B.O.O), בעלי כושר ייצור חוזי של 596 מיליון קוב מים בשנה (מלמ"ש). למתקנים קיימת יכולת ייצור מים מעבר ליכולת החוזית, אשר ניתן לנצלה במידת הצורך באמצעות הסכמים ייעודיים וזמניים עם הזכיינים.

בהחלטות ממשלה משנת 2007, נקבע כי משק המים יהיה משק סגור והתשלום על המים המותפלים יתבצע באמצעות תעריפי המים. התשלומים לזכיינים המפעילים את המתקנים מתבצע דרך מקורות חברת המים בע"מ, אשר אחראית על העברתם בהתאם להוראות הרשות הממשלתית למים וביוב.

בכל אחד מהמתקנים התשלום עבור המים מורכב ממחיר קבוע וממחיר משתנה. המחיר הקבוע משולם למפעיל בכפוף לעמידתו בדרישות הזמינות בהסכם. המחיר המשתנה משולם למפעיל כנגד כל מ"ק מים מותפלים אשר מתקבל על פי סטנדרטים שנקבעו ותוכנית ההפקה המאושרת על ידי הרשות הממונה. הוראות ההסכם מכילות גם דרישות לעניין איכות המים.

מתקן התפלה שורק	הסכם זיכיון בשיטת B.O.T להתפלת מי ים לתקופה של כ- 25 שנה, עד לשנת 2037. הסכם הזיכיון נחתם בשנת 2010 והמתקן החל לספק מים בשנת 2013. זכיין הפרויקט הוא חברת SDL בע"מ. מתקן ההתפלה בעל כושר ייצור חוזי של 151.7 מיליוני קוב מים בשנה.

<< ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי (במיליוני ₪) (המשך)

מתקן התפלה חדרה	הסכם זיכיון בשיטת B.O.T להתפלת מי ים לתקופה של כ- 25 שנה, עד לשנת 2032. הסכם הזיכיון נחתם בשנת 2006 והמתקן החל לספק מים בשנת 2009. זכיין הפרויקט הוא חברת H2ID בע"מ. מתקן ההתפלה בעל כושר ייצור חוזי של 137 מיליוני קוב מים בשנה.
מתקן התפלה אשקלון	הסכם זיכיון בשיטת B.O.T להתפלת מי ים לתקופה של כ- 25 שנה, עד לשנת 2027. הסכם הזיכיון נחתם בשנת 2001 והמתקן החל לספק מים בשנת 2005. זכיין הפרויקט הוא חברת VID בע"מ. מתקן ההתפלה בעל כושר ייצור חוזי של 118 מיליוני קוב מים בשנה.
מתקן התפלה פלמחים	הסכם זיכיון בשיטת B.O.O להתפלת מי ים לתקופה של כ- 27 שנה, עד לשנת 2029. הסכם הזיכיון נחתם בשנת 2002 והמתקן החל לספק מים בשנת 2007. זכיין הפרויקט הוא חברת דרך הים התפלה בע"מ. מתקן ההתפלה בעל כושר ייצור חוזי של 90 מיליוני קוב מים בשנה.
מתקן התפלה אשדוד	הסכם זיכיון בשיטת B.O.T להתפלת מי ים לתקופה של כ- 27 שנה, עד לשנת 2038. ההסכם הנחתם בשנת 2011 והמתקן החל לספק מים בשנת 2015. זכיין הפרויקט הוא חברת אשדוד התפלה בע"מ (שהיתה חברת בת של מקורות פיתוח וייזום בע"מ). מתקן ההתפלה בעל כושר ייצור חוזי של 100 מיליון קוב מים בשנה. מאחר שזכיין הפרויקט הוא חברת אשדוד התפלה בע"מ, שהייתה מוחזקת ב-100% על ידי חברת בת של מקורות חברת המים בע"מ, המתקן נכלל בעבר במסגרת ביאור רכוש קבוע. בתחילת 2019 פורסם מכרז למכירה ושיפוץ המתקן. ההצעות במכרז הוגשו באפריל 2021 ובנובמבר 2021 נחתם הסכם המכר בין מקורות לבין הזוכות במכרז – שפיר GES. באוגוסט 2022 הושלמה הסגירה הפיננסית ונחתם הסכם הזיכיון המעודכן בין המדינה לזכיין, והמכירה לרוכשות הושלמה. בהתאם לכך, באוגוסט 2022 הזכיין החל בשיפוץ המתקן, אשר מתנהל במקביל להפעלתו בתפוקה חלקית.
מתקן התפלה שורק ב'	הסכם זיכיון בשיטת B.O.T להתפלת מי ים לתקופה של כ-25 שנה, עד לשנת 2048. הסכם הזיכיון נחתם בשנת 2020 והמתקן נמצא במהלך ההקמה. זכיין הפרויקט הוא חברת S.M.S IDE בע"מ. מתקן ההתפלה בעל כושר ייצור חוזי של 200 מיליוני קוב מים בשנה. הקמת המתקן צפויה להסתיים בשנת 2024.

<< ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי (במיליוני ₪) (המשך)

(3) תיאור פרויקטי מבני ציבור

קריית התקשוב	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I למימון, תכנון, הקמה ותפעול של קריית התקשוב בבאר שבע. הפרויקט כולל הקמת מבנים (משרדים, מתקנים מנהלתיים, מערך הסעדה) ליחידות אגף התקשוב, מפקדת פיקוד הדרום וליחידות טכנולוגיות מחיל האוויר. הסכם הזיכיון עם הזוכה במכרז נחתם ברבעון הרביעי של שנת 2018 לתקופה של 25 שנה. בחודש מאי 2021 נחתמה תוספת להסכם שכללה שינויים במספר מבנים לרבות הכנסת שתי חטיבות נוספות לקריית התקשוב.
מרכז האספקה	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I למימון, תכנון, הקמה, הפעלה ואחזקה של שלושה מרכזים לוגיסטיים מרחביים: משמר הנגב, בית נבאללה ונטפים. הזכיין יהיה אחראי לאחזקת המבנים והמתחמים שהקים וכן על תפעול מחסנים לוגיסטיים בבית נבאללה ובמשמר הנגב. מסמכי המכרז פורסמו ברבעון השני של שנת 2018. ההסכם עם הזוכה נחתם ברבעון השלישי של שנת 2020 לתקופה של 25 שנים.
קריית ההדרכה של צה"ל בנגב	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I למימון, תכנון, הקמה, תפעול ואחזקה של קריית ההדרכה (עיר הבה"דים) של צה"ל בנגב. תקופת הזיכיון הינה 25 שנה, וזכיין הפרויקט הוא חברת מבט לנגב בע"מ. הפרויקט אוכלס בשנת 2016. במהלך תקופת ההפעלה זכאי הזכיין לתשלומים דו-חודשיים קבועים מהמשרד ולתשלומים משתנים בעבור הסעדה, שהייה והוצאות מסוימות נוספות.
בתי משפט באשקלון, לוד, פתח תקווה והרצליה	הסכמי זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 20 שנה. הפרויקטים החלו בשנים 2003 – 2009, וזכיין הפרויקטים הוא קבוצת אשטרום בע"מ. בהתאם להסכמים, כ-60% מהתמורה המשולמת בתקופת תחזוקת המבנה הינה בגין יתרת עלויות ההקמה.
בית משפט בתל אביב	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 20 שנה, עד לשנת 2034. הפרויקט החל לפעול בשנת 2014, וזכיין הפרויקט הוא חברת סולל בונה תשתיות בע"מ. הפרויקט כולל מגדל חדש, חניון תת-קרקעי ועבודות נוספות במתחם היכל המשפט ברחוב ויצמן 1 בתל אביב.
בית משפט בבת ים	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 22 שנה. ההתקשרות הינה משנת 2016, וזכיין הפרויקט הוא קבוצת אשטרום בע"מ. הפרויקט כולל תכנון, הקמה ותחזוקה של בית המשפט בבת-ים. הפרויקט החל לפעול בשנת 2020.
בית משפט בחדרה	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 22 שנה. ההתקשרות הינה משנת 2017, וזכיין הפרויקט הוא חברת שיכון ובינוי- סולל בונה תשתיות בע"מ. הפרויקט כולל תכנון, הקמה והפעלה של בית המשפט בחדרה. הפרויקט החל לפעול בשנת 2020. טרם ההפעלה בוצע עדכון לאומדן השווי ההוגן של הפרויקט שהוביל להפחתה של כ-91 מיליוני ₪ ביתרת ההשקעה וההתחייבות.
המכללה הלאומית לשוטרים	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 25 שנה, עד לשנת 2037. ההסכם עם הזכיין נחתם בשנת 2011 והפרויקט החל לפעול בינואר 2015. זכיין הפרויקט הוא קבוצת פוליסיטי בע"מ. הפרויקט מהווה מרכז הדרכה ארצי של משטרת ישראל בסמוך לבית שמש. הפרויקט איחד את מרבית בתי הספר של משטרת ישראל, ייעל ושדרג את מערך ההדרכה במשטרה. במהלך תקופת ההפעלה הזכיין זכאי לתשלום רבעוני קבוע מהמדינה ולתשלום משתנה עבור הסעדה ושירותים אחרים שיוענקו למשתמשי המתקן.

<< ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי (במיליוני ₪) (המשך)

אגף הכנסת החדש	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 25 שנה, עד לשנת 2033. הפרויקט החל לפעול בשנת 2008, וזכיין הפרויקט הוא חברת שפיר הנדסה אזרחית וימית בע"מ. הפרויקט כולל תכנון הקמה ותחזוקה של אגף משרדים חדש ("אגף קדמה"), חניון תת-קרקעי, מבנה מרכז אנרגיה, הרחבת מבנים קיימים, התקנה ואספקה של מערכות וציוד למתקנים, וכן ביצוע עבודות פיתוח והסדרי תנועה חדשים במתחם הכנסת ובסמוך לו.
מרכז אנרגיה	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 20 שנה, עד לשנת 2021. הפרויקט החל לפעול בשנת 2001, וזכיין הפרויקט הוא חברת אנרג'י מערכי אנרגיה לירושלים בע"מ. מרכז האנרגיה מיועד לאספקת מערכת קירור וחימום לקריית הממשלה בירושלים. המרכז כולל מערכות הולכה וחלוקה של חשמל ומערך גנראטורים לייצור חשמל. בין החברה למדינה נחתמה אופציה להמשך ההפעלה של הזיכיון עד לשנת 2024, אופציה זו לא מומשה.
חניון הלאום	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 22 שנה, עד לשנת 2023. ההתקשרות הינה משנת 2000, וזכיין הפרויקט הוא חברת שפיר הנדסה בע"מ. החניון תת-קרקעי ומכיל 1,500 מקומות חניה לכלי רכב. לזכיין ניתנה הרשאה להקמה והפעלה של שטח מסחרי על גג החניון. כמו כן לזכיין יש אופציה להארכת תקופת הזיכיון בתשלום עד שנת 2028. לאחר מכן, יעבור המתחם לבעלות משותפת של ממשלת ישראל ועיריית ירושלים.
ג'נרי 2	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 25 שנה, עד לשנת 2040. הפרויקט החל בשנת 2013, וזכיין הפרויקט הוא חברת שיכון ובינוי- סולל בונה תשתיות בע"מ. הפרויקט כולל הקמה, ניהול ותחזוקה של בניין ג'נרי 2 בקריית הממשלה בירושלים ותפעול ותחזוקה של בניין וחניון ג'נרי 1.
משרד המשפטים בירושלים	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 22 שנה. ההתקשרות הינה משנת 2016, וזכיין הפרויקט הוא חברת אפי נכסים בע"מ. הפרויקט כולל תכנון, הקמה והפעלה של מבנה משרד המשפטים בקרית הממשלה בירושלים. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הפרויקט טרם החל לפעול.
הקריה המחוזית בירושלים	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 22 שנה. ההתקשרות הינה משנת 2016, וזכיין הפרויקט הוא חברת אפי נכסים בע"מ. הפרויקט כולל תכנון, הקמה והפעלה של הקריה המחוזית בירושלים. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הפרויקט טרם החל לפעול.

<< ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי (במיליוני ₪) (המשך)

הקריה המחוזית בנוף הגליל	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 21 שנה. ההתקשרות הינה משנת 2017, וזכיין הפרויקט הוא חברת שיכון ובנוי- סולל ובונה תשתיות בע"מ. הפרויקט כולל תכנון, הקמה, ניהול והפעלה של הקריה המחוזית בנוף הגליל. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הפרויקט החל לפעול באופן חלקי (אישור אכלוס עבור 80% מהמבנה).
קרית הממשלה נתניה	הסכם זיכיון בשיטת P.F.I לתקופה של 22 שנה. ההתקשרות הינה משנת 2018, וזכיין הפרויקט הוא חברת אלקטרה בע"מ. הפרויקט כולל תכנון, הקמה, ניהול והפעלה של קרית הממשלה בנתניה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הפרויקט טרם החל לפעול.

(4) תיאור פרויקטי אנרגיה סולארית

בהתאם להחלטות ממשלה מס' 2390 מיום 23 בספטמבר 2007 ומס' 3338 מיום 27 במרס 2008, קידמה ועדת מכרזים בין-משרדית המשותפת למשרד האוצר, למשרד האנרגיה ולרשות החשמל, מכרזים להקמת תחנות כוח סולאריות באזור אשלים שבנגב בשיטת B.O.T: שתי תחנות כוח בטכנולוגיה תרמו-סולרית בהספק של 121 מגה-וואט כל אחת, ושתי תחנות כוח בטכנולוגיה פוטו-וולטאית בהספק של 30 ו- 40 מגה-וואט. מכרזים אלה היוו פריצת דרך וראשונים מסוגם בתחום האנרגיה המתחדשת. שלוש התחנות מהוות אבן דרך משמעותית בעמידה ביעדי הממשלה לייצור החשמל במשק ממקורות אנרגיה מתחדשים.

אשלים פלוט A	הסכם זיכיון בשיטת B.O.T לייצור חשמל מאנרגיית השמש בטכנולוגיה תרמו-סולארית לתקופה של 25 שנה, עד לשנת 2043. במרס 2009 פורסמו מסמכי המכרז ובספטמבר 2013 נחתם הסכם הזיכיון עם הזוכה במכרז. זכיין הפרויקט הוא חברת נגב אנרגיה בע"מ. הסגירה הפיננסית הושלמה ביולי 2015 ולאחר מכן החלה תקופת ההקמה. תחנת הכוח בעלת כושר ייצור חוזי של 121 מגה וואט. התחנה החלה לפעול במהלך הרבעון השני של שנת 2019.
אשלים פלוט B	הסכם זיכיון בשיטת B.O.T לייצור חשמל מאנרגיית השמש בטכנולוגיה תרמו-סולרית לתקופה של 25 שנה, עד לשנת 2043. במרס 2009 פורסמו מסמכי המכרז ובדצמבר 2012 נחתם הסכם הזיכיון עם הזוכה במכרז. זכיין הפרויקט הוא חברת מגלים בע"מ. הסגירה הפיננסית הושלמה ביוני 2014, ולאחר מכן החלה תקופת ההקמה. תחנת הכוח בעלת כושר ייצור חוזי של 121 מגה וואט. התחנה החלה לפעול במהלך הרבעון השני של שנת 2019.
אשלים PV1	הסכם זיכיון בשיטת B.O.T לייצור חשמל מאנרגיית השמש בטכנולוגיה פוטו-וולטאית לתקופה של 25 שנה, עד לשנת 2042. במרס 2009 פורסמו מסמכי המכרז ובאפריל 2012 נחתם הסכם הזיכיון עם הזוכה במכרז. הסגירה הפיננסית הושלמה בדצמבר 2013. זכיין הפרויקט הוא חברת אשלים סאן פי-וי בע"מ. תחנת הכוח בעלת כושר ייצור חוזי של 30 מגה וואט. המתקן החל לפעול ביום 28 בדצמבר 2017.
אשלים PV2	הסכם זיכיון בשיטת B.O.T לייצור חשמל מאנרגיית השמש בטכנולוגיה פוטו-וולטאית לתקופה של כ-25 שנה. בפברואר 2017 פורסמו מסמכי המכרז וביוני 2019 נבחר זוכה במכרז. הסגירה הפיננסית הושלמה בתחילת 2022 והפרויקט בהקמה. זכיין הפרויקט הוא חברת פארק סולארי אשלים בע"מ. תחנת הכוח בעלת כושר ייצור חוזי של 40 מגה וואט.

<< ביאור 13(א) - רכוש קבוע (במיליוני ₪)

	נכסי תשתית אזרחיים	נכסי צבא וציוד ביטחוני	מבנים ונכסים בהקמה	נכסי הדיור הציבורי	מכונות וציוד	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב ותחבורה	חומרה ומערכות מחשוב	ציוד ומכשור רפואי	אחר	סך הכל
	ב	ג	ד, ה	ו	ז		ח	ט	י		
עלות											
ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	**361,439**	**274,316**	**115,399**	**16,436**	**30,937**	**10,769**	**7,755**	**7,365**	**4,093**	**2,777**	**831,286**
תוספות	13,764	8,779	19,335	326	2,864	708	1,216	698	264	878	**48,832**
גריעות והעברות	(1,967)	(4,073)	(12,043)	(520)	(1,370)	(231)	(443)	(664)	(65)	(347)	**(21,723)**
ליום 31 בדצמבר 2022	**373,236**	**279,022**	**122,691**	**16,242**	**32,431**	**11,246**	**8,528**	**7,399**	**4,292**	**3,308**	**858,395**
פחת נצבר											
ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	**155,464**	**97,002**	**19,300**	**1,713**	**16,939**	**7,556**	**4,860**	**6,228**	**2,934**	**1,269**	**313,265**
פחת השנה	7,742	6,644	1,790	165	1,774	704	906	603	202	202	**20,732**
גריעות והעברות	(1,315)	(3,628)	(244)	(79)	(808)	(204)	(382)	(656)	(43)	-	**(7,359)**
ליום 31 בדצמבר 2022	**161,891**	**100,018**	**20,846**	**1,799**	**17,905**	**8,056**	**5,384**	**6,175**	**3,093**	**1,471**	**326,638**
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2022	**211,345**	**179,004**	**101,845**	**14,443**	**14,526**	**3,190**	**3,144**	**1,224**	**1,199**	**1,837**	**531,757**
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	**205,975**	**177,314**	**96,099**	**14,723**	**13,998**	**3,213**	**2,895**	**1,137**	**1,159**	**1,508**	**518,021**

(*) הוצג מחדש.

<< ביאור 13(א) - רכוש קבוע (במיליוני ₪) (המשך)

א. כללי

נתוני הרכוש הקבוע מוצגים בביאור זה, למעט הקרקעות הכלולות בביאור 13(ב) - קרקעות בידי המדינה וכן הפרויקטים הכלולים בביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי.

ב. נכסי תשתית אזרחיים

(1) כבישים

מערכת הכבישים הבין-עירוניים בישראל היא נכס מקרקעין בבעלות מדינת ישראל ומשמשת את כלל הציבור. רוב הכבישים הבין-עירוניים מצויים בסביבה פתוחה שייעודה בתוכנית בניין עיר הוא חקלאי (או קרקע שאינה מתוכננת). מקצת הדרכים מצויות בסביבה עירונית בנויה. סך כל אורך מסלולי הכבישים בישראל כ-8,475 ק"מ והם נחלקים פונקציונלית כדלקמן:

(א) מסלולי כבישים מהירים כ- 425 ק"מ;

(ב) מסלולי כבישים ראשיים כ- 3,376 ק"מ;

(ג) מסלולי כבישים אזוריים כ- 1,939 ק"מ;

(ד) מסלולי כבישים מקומיים כ- 2,209 ק"מ;

(ה) מסלולי מחלפים כ- 526 ק"מ.

הנתונים הכספיים בדבר מערכת הכבישים הבין-עירוניים מבוססים על עבודת מיפוי ושומה שנערכה באגף השמאי הממשלתי, בהתאם לאומדני שווי הוגן, ביחס לנתוני הכבישים ליום 31 בדצמבר 2008. החל ממועד זה ועד ליום 31 בדצמבר 2022 נצברו העלויות בפועל בגין השקעות נוספות שבוצעו בכבישים. הנתונים הכספיים בגין הכבישים בכללותם מוצגים החל מיום 1 בינואר 2009 בשיטת העלות המופחתת.

העקרונות ששימשו לאומדן נתוני הכבישים ביישום מודל השווי ההוגן מבוססים, בין היתר, על אומדני שווי לפי סוג הכביש, הקובע את מאפייניו הפיזיים (רוחב רצועת קרקע, רמת ביצוע מלאכות הסלילה, גובה ההשקעה הכספית בהקמה ועוד).

אומדן שווי הכבישים, בכפוף לעקרונות החישוב המתוארים לעיל, הוא מקורב ונועד אך ורק לצורך רישום בדוחות הכספיים.

(2) נכסי תשתית אחרים

נכסי תשתית אחרים כוללים בעיקר תחנות כוח, לרבות קרקעות; תחנות מיתוג וטרנספורמציה; רשתות חלוקה ונכסי תשתית אחרים של חברת החשמל לישראל בע"מ; מפעלי מים לרבות מקרקעין ומחוברים של מקורות חברת המים בע"מ, וכן נכסי תשתית של רכבת ישראל בע"מ; נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ וחברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ.

<< ביאור 13(א) - רכוש קבוע (במיליוני ₪) (המשך)

ג. נכסי צבא וציוד ביטחוני

משרד הביטחון החל בשנים האחרונות למפות חלק מנכסי מערכת הביטחון, לרבות נכסי צבא ונכסי יחידות הסמך.

להלן פירוט הנכסים העיקריים הכלולים בביאור:
(1) פלטפורמות אוויריות, כלי שייט, רק"ם וכלי רכב;
(2) נכסי תשתית ומבנים;
(3) השקעות בנכסים בחו"ל;
(4) רכוש ספציפי במפעלים;
(5) ציוד ביטחוני אחר.

יצוין כי מיפוי הנכסים במערכת הביטחון אינו שלם, ובמקרים רבים מבוסס על הערכות ואומדנים שונים בדבר שוויים. מרבית הנכסים מנוהלים במערכות עזר מבוזרות שאינן מהוות חלק ממערכת הנהלת החשבונות המרכזית. הנתונים נאספו באופן ידני, ולא ניתן לבצע בקרת שלמות לעניין הרישום החשבונאי בגינם. כמו כן, לא ניתן לקבוע את רמת מהימנותם ואת התאמתם למדיניות החשבונאית של ממשלת ישראל, לפירוט נוסף ראה *ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית*.

ד. מבנים ונכסים בהקמה

מבנים ונכסים בהקמה כוללים בעיקר כבישים בהקמה של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, תחנות, מתחמים ותשתיות בהקמה של רכבת ישראל בע"מ, וכן מבנים ונכסים בהקמה של מינהל הדיור הממשלתי.

נכסי מינהל הדיור הממשלתי כוללים בעיקר מבני משרדים, לרבות רכיב הקרקע, אשר באחריות המינהל. חלק מהנכסים נרכשו ו/או נבנו ו/או התקבלו לפני שנים רבות, חלקם עוד לפני קום המדינה, ונתוני העלות ההיסטורית אינם זמינים לגביהם. במקרים אלה בוצעה הערכת שווי הנכסים באמצעות "מודל שווי הוגן" - מודל אשר באמצעותו ניתן לאמוד שווי של נכס על סמך מגוון מאפייניו, כגון מיקום, שטח, גיל המבנה, סוג הבנייה וקומה. במסגרת המודל הוגדרו מקדמים שונים הנותנים מענה למשתנים השונים המשפיעים על שווי נכס, כגון הפחתה לגודל וכיוצא בזה. המודל נבדק סטטיסטית והוגדר כתקף.

תוצאות המודל כוללות את נתוני נכסי הדיור הממשלתי למעט הנכסים הבאים:
(1) נכסי נדל"ן ייעודיים המנוהלים על ידי משרדי ממשלה שונים כגון: בתי חולים, חלק ממבני המשטרה ובתי הסוהר.
(2) נכסים המנוהלים על ידי מערכת הביטחון.
(3) נכסים בחו"ל.

ה. נכסי מורשת

בשנים האחרונות הוחל בהליך של מיפוי נכסי המורשת המהותיים על ידי משרדי הממשלה. נכסי מורשת הינם נכסים בעלי חשיבות תרבותית, סביבתית או היסטורית, ולרוב ערכם אינו משתקף במלואו בערך הכספי המבוסס אך ורק על מחירי שוק. לפיכך, ניתן מידע איכותי בלבד לגבי נכסי המורשת, וכאשר לנכסי המורשת קיימת עלות כספית כלשהי, היא נכללת בסעיף הרלוונטי בקבוצות הרכוש הקבוע, בעיקר בסעיף מבנים ונכסים בהקמה.

<< ביאור 13(א) - רכוש קבוע (במיליוני ₪) (המשך)

ו. נכסי הדיור הציבורי

(1) הרכב

	31 בדצמבר				שינוי נטו	
	2022		2021			
	יחידות	ערך כספי	יחידות	ערך כספי	יחידות	ערך כספי
חברה משכנת						
רכוש מנהלי (2)(א)						
עמידר	19,675	6,269	18,047	6,274	1,628	(5)
עמיגור	9,682	2,111	11,206	2,202	(1,524)	(91)
אחרים	6,804	1,371	7,893	1,374	(1,089)	(3)
	36,161	**9,751**	**37,146**	**9,850**	**(985)**	**(99)**
רכוש בהשקעה (2)(ב)						
עמידר	20,535	3,859	21,069	4,011	(534)	(152)
אחרים	2,076	833	2,142	862	(66)	(29)
	22,611	**4,692**	**23,211**	**4,873**	**(600)**	**(181)**
סך הכל	**58,772**	**14,443**	**60,357**	**14,723**	**(1,585)**	**(280)**

(2) כללי

נכסי הדיור הציבורי הינם דירות המשמשות למתן פתרונות דיור לזכאים. הדירות מנוהלות באמצעות חברות משכנות, המשכירות אותן לזכאים לדיור וכן מבצעות את מכירתן לדייריהן, בהתאם לכללים שנקבעים מעת לעת במשרד האוצר ובמשרד הבינוי והשיכון. הדירות נחלקות לשני סוגים עיקריים - רכוש מנהלי ורכוש בהשקעה:

(א) רכוש מנהלי- כולל דירות שנרכשו על ידי המדינה ו/או דירות שנרכשו על ידי החברות המשכנות, על פי הוראות משרד הבינוי והשיכון, מכספי תקציב המדינה. דירות אלה מנוהלות על ידי החברות המשכנות מכוח הסכמי ניהול שונים שנכרתו עם החברות השונות. הרכוש המנהלי רשום בטאבו על שם המדינה או נמצא בהליך רישום כאמור.

(ב) רכוש בהשקעה- כולל דירות הרשומות ברובן על שם החברות, שנבנו או נרכשו על ידי החברות באמצעות הלוואות מדינה, ואשר קיימת מחלוקת לגבי הבעלות עליהן. בהתאם למבחני שליטה ובעלות, נרשמו הדירות כרכוש קבוע במשרד הבינוי והשיכון.

(3) מדיניות חשבונאית

בשנת 2010 הוצגו לראשונה נכסי הדיור הציבורי בדוחות הכספיים של מדינת ישראל בהתאם למודל שווי הוגן, לרבות הצגה מחדש של נתוני ההשוואה לשנה קודמת. מודל השווי ההוגן של נכסי הדיור הציבורי נקבע כדלקמן:

(א) דירות שנרכשו עד ליום 31 בדצמבר 2009 - לפי אומדן המחיר הממוצע למ"ר בהתאם ליישוב שבו מצויים הנכסים. האומדן מבוסס על נתוני מכירה של דירות בשנים 2007 - 2008 כפי שדווחו על ידי החברות המשכנות (עמידר - החברה הלאומית לשיכון בישראל בע"מ ועמיגור ניהול נכסים בע"מ). הדירות מופחתות בשיטת הקו הישר לתקופה של מאה שנים.

(ב) דירות שנרכשו מיום 1 בינואר 2010 ואילך - לפי עלות הרכישה בפועל. הדירות מופחתות בשיטת הקו הישר לתקופה של מאה שנים.

(ג) קרוונים ומגורונים - לפי עלות של 1,000 ₪ למ"ר, מופחתים בשיטת הקו הישר לתקופה של 15 שנים.

<< ביאור 13(א) - רכוש קבוע (במיליוני ₪) (המשך)

ז. מכונות וציוד

בסעיף זה נכללים בעיקר מכונות וציוד של חברות ממשלתיות ותאגידים סטטוטוריים שונים, כגון חברת רכבת ישראל בע"מ; חברת החשמל לישראל בע"מ; חברות הנמלים- חיפה ואשדוד; רשות שדות התעופה בישראל; רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ והתעשייה האווירית לישראל בע"מ.

ח. כלי רכב ותחבורה

(1) כלי רכב

בסעיף זה נכללו בעיקר כלי הרכב המנוהלים ורשומים במינהל הרכב הממשלתי, במשטרת ישראל ובחברות הממשלתיות. ככלל, כלי הרכב של מערכת הביטחון מוצגים תחת קבוצת נכסי צבא וציוד ביטחוני.

◀ חלק מכלי הרכב שבבעלות המדינה מנוהלים ע"י מינהל הרכב הממשלתי ורשומים בספריו. כלי הרכב הכלולים בדוחות אינם כוללים מידע חשבונאי לגבי חלק מרכבי מערכת הביטחון, חלק מרכבי משרד החוץ בחו"ל ורכבים ייעודיים שונים.

(2) כלי תחבורה אחרים

בסעיף זה נכללים כלי טיס וכלי שיט של משטרת ישראל.

ט. חומרה ומערכות מחשוב

בסעיף זה נכללים חומרה, תוכנות ויישומי מחשב שונים המשמשים לפעילות השוטפת.

י. ציוד ומכשור רפואי

סעיף זה כולל בעיקר את הציוד הרפואי הקיים בתי החולים הממשלתיים, לרבות מכשירי הדמיה, חדרי ניתוח, מכשור רפואי נלווה, ציוד עזר רפואי ופריטים נוספים המשמשים את בתי החולים בפעילותם, כגון מיטות אשפוז, מוצרי טקסטיל וכלי מטבח.

◀ נתוני הרכוש הקבוע של מדינת ישראל אינם מוצגים בשלמותם, בעיקר עקב אי ניהול מערכות לרישום מאפייניו החשבונאיים של הרכוש הקבוע, בידי חלק מהישויות המדווחות. כמו כן יצוין כי נתוני מערכת הביטחון, כפי שדווחו על ידה, הינם חלקיים, ונערכו בהתבסס על דיווחים ידניים ועל אומדנים שונים שלא ניתן לקבוע את רמת מהימנותם ואת התאמתם למדיניות החשבונאית של ממשלת ישראל. למידע נוסף ראה *ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית*.

<< ביאור 13(ב) - קרקעות בידי המדינה (במיליוני ₪)

א. כללי

הקרקעות מהוות נכס מהותי בידי המדינה, במטרה להגביר את איכות ואמינות הדוחות הכספיים של מדינת ישראל ולייצר שקיפות לקורא הדוחות הכספיים בכל הקשור לנכסים המוחזקים בידי המדינה, בוצעה עבודה מקיפה של פילוח וחישוב ערכן של הקרקעות. החישוב בוצע בהתאם למתודולוגיה אשר גובשה בשיתוף אגף החשב הכללי, רשות מקרקעי ישראל (להלן: "רמ"י") ואגף שומת מקרקעין של משרד המשפטים (להלן: "השמאי הממשלתי"). החישוב התבסס על מידע ממערכות המידע של רמ"י (מערכת רמ"יטק ומערכת ה-GIS), מידע כספי מרמ"י ומידע מהשמאי הממשלתי. בשנת 2022 רמ"י השלימה את החלפת מערכות הליבה הישנות למערכת ליבה חדשה – רמ"יטק, מערכת המידע החדשה תרמה להצגה מהימנה יותר וסללה את הדרך לעבודת המטה המתוארת בביאור זה.

הסכומים המוצגים בביאור זה מתייחסים לקרקעות שבבעלות המדינה ובבעלות רשות הפיתוח בלבד (להלן: "קרקעות בידי המדינה" או "הקרקעות"), המנוהלות על ידי רמ"י. קרקעות שבבעלות הקרן הקיימת לישראל, הגם שהן מנוהלות על ידי רמ"י, אינן בבעלות המדינה ולפיכך אינן מוכרות כנכס בספרי מדינת ישראל.

פעילות רמ"י מעוגנת בחוק יסוד מקרקעי ישראל התש"ך – 1960, חוק רשות מקרקעי ישראל התש"ך - 1960 והאמנה בין מדינת ישראל והקרן הקיימת לישראל משנת 1961. רמ"י מוגדרת כמפעל עסקי ופועלת בהתאם לסעיף 8 לחוק יסודות התקציב בדבר מפעלים עסקיים. רמ"י מנהלת את קרקעות המדינה, את רשות הפיתוח ואת קרן קיימת לישראל בהתאם למדיניות הנקבעת על ידי מועצת מקרקעי ישראל. מועצת מקרקעי ישראל ממונה על ידי הממשלה מכוח סעיף 3 לחוק רשות מקרקעי ישראל ובין תפקידיה העיקריים: קביעת המדיניות הקרקעית שלפיה תפעל הרשות והפיקוח על פעולותיה.

שלמות ודיוק ערך הקרקעות מצריך מיפוי והעמקה נוספים הן בהקשר של כלל הנתונים המוצגים בביאור זה והן בהקשר של הקרקעות אשר בשימוש עצמי, בדגש על ההיבטים החשבונאיים שבמדידתם.

בשל מורכבות הנתונים והמגבלות במערך הנתונים הקיים לא הוצגו מספרי השוואה בגין יתרות אלה.

כמו כן יובהר כי חלק מנתוני הקרקעות כלולים במסגרת נכסים וביאורים אחרים בדוחות הכספיים כדוגמת כבישים וחלק מן הקרקעות המצויות בשימוש עצמי, לפרטים נוספים ראה *ביאור 12 – השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי וביאור 13(א) – רכוש קבוע*.

נתוני הקרקעות המוצגים להלן אינם כוללים נתונים בדבר קרקעות בבעלות מעורבת, עם התבררות פרטי הבעלות, שווין צפוי להתווסף לערכים המוצגים בביאור זה.

ב. במסגרת עבודת המטה הקרקעות פולחו לשתי קבוצות על פי הזכות הקניינית, באופן הבא:

1. **קרקעות תפוסות** – קרקעות אשר עיקר הזכויות בהן הועברו (הוחכרו) לגורמים אחרים (להלן: "קרקעות תפוסות"); שטח קרקעות אלו מהווה כ-10% משטח כלל הקרקעות אשר בידי המדינה, מתוכם 5% מוחכרים בחכירה מימונית. דמי החכירה שטרם שולמו בגינן מוצגים כיתרת חייבים בגין חכירה מימונית במסגרת *ביאור 6 – חייבים ויתרות חובה וביאור 11 – נכסים פיננסיים ואחרים*.
יתר הקרקעות התפוסות מוחכרות על פי הסכם חכירה מהוון, ולחוכר ניתנת האפשרות בהתאם להחלטת מועצת מקרקעי ישראל לבצע הקניית בעלות.
2. **קרקעות פנויות** – קרקעות אשר עיקר הזכויות בהן טרם הועברו (הוחכרו) לגורם אחר והינן בידי מדינת ישראל (להלן: "קרקעות פנויות"). בגין חלק מקרקעות אלו קיימים הסכמים לזכויות שימוש בקרקע לפיהם הזכויות בקרקע או תקופת החכירה אינן מגיעות לידי זכות חכירה מימונית בקרקע.
שטח קרקעות אלה מהווה כ-90% משטח כלל הקרקעות אשר בידי המדינה, אשר רובו משמש לשטחים פתוחים שבחלקם משמשים לשמורות טבע ועוד. נכון ליום המאזן, כ-5% מסך כלל הקרקעות הפנויות ניתנות לשיווק, לפירוט בנושא, ראה פירוט הרכב הקרקעות הפנויות להלן.

<< ביאור 13(ב) - קרקעות בידי המדינה (במיליוני ₪)

כאמור בביאור 2 יב, בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 הכירה המדינה לראשונה בקרקעות הפנויות כנכס בהתאם לשווין כפי שנקבע על ידי השמאי הממשלתי וכפי שיפורט להלן:

במיליוני ₪	31 בדצמבר 2022			
	צפון	מרכז	דרום	סה"כ
מגורים	93,434	177,746	67,557	338,737
עיסקי	30,287	137,905	53,946	222,138
ציבורי	6,958	85,546	10,696	103,200
תשתיות	36,194	48,216	31,379	115,789
שטחים פתוחים (*)	64,347	153,898	167,807	386,052
	231,220	**603,311**	**331,385**	**1,165,916**

(*) כולל שטחי עיבוד חקלאי ושטחי מרעה.

בדונם	31 בדצמבר 2022			
	צפון	מרכז	דרום	סה"כ
מגורים	34,859	15,710	66,528	117,097
עיסקי	34,008	22,775	108,654	165,437
ציבורי	10,956	16,382	20,938	48,276
תשתיות	72,125	41,741	372,300	486,166
שטחים פתוחים (*)	2,091,011	929,571	11,371,304	14,391,886
	2,242,959	**1,026,179**	**11,939,724**	**15,208,862**

(*) כולל שטחי עיבוד חקלאי ושטחי מרעה.

להלן פירוט הרכב הקרקעות הפנויות בדונם, כפי שמנוהל במערכות רמ"י:

		אחוזים	בדונם
שטחים פתוחים ללא תכנון	(1)	36%	5,476,044
שטחים פתוחים מתוכננים	(2)	59%	8,915,842
שטחים פנויים הניתנים לשיווק	(3)	5%	816,976
סך הכל			**15,208,862**

(1) **שטחים פתוחים ללא תכנון** – הינם שטחים אשר ליום המאזן אין לגביהם ייעוד קרקע מוגדר או תב"ע. בעת אישור תב"ע השטח הלא מתוכנן יסווג כשטח פנוי הניתן לשיווק.

(2) **שטחים פתוחים מתוכננים** – הינם שטחים ביעוד לשמורות טבע, שטחי מרעה, חקלאות, פארקים וכו', אשר על פי רוב ליום המאזן קיימים לגביהם חוזי הרשאה לשימוש, ובידי המדינה בסוף תקופת ההרשאה האופציה להאריך את חוזה הרשאה או לסיימו ולבצע שינוי יעוד על הקרקע ולשווקו.

(3) **שטחים פנויים הניתנים לשיווק** – הינם שטחים אשר ליום המאזן קיים לגביהם ייעוד קרקע מוגדר או תב"ע, וניתן לשווקם.

<< ביאור 13(ב) - קרקעות בידי המדינה (במיליוני ₪)

3. **המתודולוגיה ששימשה בסיס לקביעת אומדן שווי הקרקעות הפנויות, כפי שחושב בידי השמאי הממשלתי:**

- הקרקעות הפנויות פולחו ליחידות שטח על פי מיקומן הגיאוגרפי (צפון, מרכז ודרום) ועל פי ייעודן (מגורים, עסקי, ציבורי, תשתיות, חקלאות ושטחים פתוחים).
- לכל יחידת שטח נקבע אומדן שווי ממוצע לדונם, שנערך בידי שמאיי מקרקעין, עובדי מחוזות באגף שומת מקרקעין.
- האומדן התבסס על מקורות שונים בכללם: תוצאות מכרזים לשיווק קרקע, עסקאות שבוצעו, נתוני ביקוש ממאגרי מידע שונים, שומות שנערכו במסגרת מאגר השמאות הממשלתית, שומות שנערכו בהתאם לשיקול דעת השמאי הממשלתי ועוד.
- האומדן הוא אומדן כללי, שנערך על פי פרמטרים כלליים ותוך שימוש נרחב בערכים כלכלים ממוצעים, הוא אינו בוחן את מאפייניו של כל נכס ואת מצבו התכנוני הפרטני בהתייחס להוראותיהן של התכניות החלות על הקרקע. **אין בו כדי לתת אינדיקציה כלשהי לשוויו של נכס מקרקעין פרטני.**
- האומדן נערך תחת הנחה ביחס להיקף שטחי הבניה שניתן לבנות בכל יעוד ויעוד, לפי המקובל בהתחשב במיקום הגיאוגרפי של יחידות השטח הנאמדות.
- האומדן מתייחס לשווי הקרקע במצב הפיתוח הקיים (AS IS).
- בשטחים שייעודם כרייה וחציבה האומדן מתייחס לשווי טרם ניצול המחצבים ולאחר מיצוי המחצבים.
- בקרקעות המיועדות לבניה לא הובאו בחשבון חסמים לשיווק ולניצול מיידי של הקרקע.

כמפורט לעיל, הקרקעות בידי המדינה, אינן נאמדות באופן פרטני, אלא באמצעות אומדן המבוסס על קבוצות פילוח בחלוקה לישובים, ממוצע שווי של מספר שטחים באזור גאוגרפי מסוים, וזאת תוך שימוש באומדנים רבים אחרים ובכפוף למגבלות המידע הקיים במערכות המידע הרלוונטיות.

יובהר שהערכים המוצגים לעיל, בהתבסס על המתודולוגיה שגובשה, אינם עונים לכדי שומת מקרקעין כהגדרתה בחוק, משום שאינה מתייחסת לחטיבות קרקע פרטניות, אינה בוחנת את פרטיו ומאפייניו של כל נכס ואינה בוחנת את מצבו התכנוני הפרטני בהתייחס להוראותיהן של התכניות החלות על הקרקע.

<< ביאור 14 - נכסים בלתי מוחשיים (במיליוני ₪)

	תוכנה ופרויקטי מחשוב (א)	נכסים בפיתוח (ב)	ידע, פטנטים ואחרים	סך הכל
עלות				
ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	14,463	1,730	1,633	**17,826**
תוספות, נטו	966	687	808	**2,461**
ליום 31 בדצמבר 2022	**15,429**	**2,417**	**2,441**	**20,287**
פחת נצבר				
ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	8,856	784	818	**10,458**
פחת השנה, נטו	743	80	256	**1,079**
ליום 31 בדצמבר 2022	**9,599**	**864**	**1,074**	**11,537**
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2022	**5,830**	**1,553**	**1,367**	**8,750**
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	**5,607**	**946**	**815**	**7,368**

(*) הוצג מחדש.

א. להלן המערכות העיקריות המרכיבות את היתרה המופחתת:

(1) חברת החשמל לישראל בע"מ - מערכות מידע ופתרונות התומכים בתהליכים עסקיים בחברה בתחומים: שירות לקוחות וחיוב (Billing), שרשרת החשמל, תכנון והקמה של פרויקטים הנדסיים, תוכנות בנושאי ביטחון ובטיחות וכן תוכנות העוסקות בנושאים ניהוליים, עסקיים ולוגיסטיים. היתרה המופחתת של הנכסים הבלתי מוחשיים הינה כ- 1,153 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 1,188 מיליוני ₪).

(2) המוסד לביטוח לאומי - בשנת 2010 יזם והפעיל המוסד לביטוח לאומי פרויקט חידוש של מערך המידע של המוסד לביטוח לאומי. הפרויקט כולל הקמה של תשתיות טכנולוגיות ויישומיות חדשות אשר ישמשו את דור העתיד של מערכות המוסד לביטוח לאומי ובו בזמן כולל הפרויקט פיתוח של מערך ליבה חדש ומערכות מטה חדשות. במהלך 2018-2021 נפרסה מערכת נכות כללית ושירותים מיוחדים בכל סניפי הביטוח ונפרסה בכל הארץ מערכת ועדת פטור ממס. בנוסף, במהלך שנת 2022 הוסבו כ-90,000 תיקי לקוחות קיימים למערכת תבל. כמו כן, רוב החסמים הטכנולוגיים הוסרו והישימות הטכנית להשלמת הפיתוח של המערכת היא גבוהה. הפרויקט מתוקצב עד סוף שנת 2023. היתרה המופחתת של הנכסים הבלתי מוחשיים הינה כ- 765 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 734 מיליוני ₪).

(3) רכבת ישראל בע"מ - בשנת 2015 נחתם הסכם בין רכבת ישראל בע"מ ובין משרד הביטחון על פינוי תדרים. השימוש בתדרים האמורים נחוץ לשם התקנת מערכת שליטה ובקרה על תנועת הרכבות בחברה. היתרה המופחתת של הנכסים הבלתי מוחשיים הינה כ- 324 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 311 מיליוני ₪).

(4) "רמיטק" - פרויקט לשדרוג והחלפת מערכות הליבה ברשות מקרקעי ישראל, הפרויקט נמצא בשלבי היישום. יתרת הנכס הבלתי מוחשי בספרי רשות מקרקעי ישראל הינה כ- 234 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 207 מיליוני ₪).

(5) שער עולמי - מערכת סחר חוץ של מדינת ישראל (חישובי מסים, חוקיות, יבוא ואכיפה) לרבות סיוע למלחמה בטרור, בקרה ושמירה על חוקי הסחר הבינלאומי. המערכת משרתת מגוון רחב של משתמשים המעורבים בתהליכי היבוא והיצוא של מדינת ישראל ומהווה מרכיב חשוב בקיום סחר החוץ של המדינה. היתרה המופחתת של הנכסים הבלתי מוחשיים הינה כ- 223 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 222 מיליוני ₪).

<< ביאור 14 - נכסים בלתי מוחשיים (במיליוני ₪) (המשך)

(6) מרכב"ה - מערכת רוחבית כוללת במשרדי הממשלה - מערכת מידע אינטגרטיבית לניהול תהליכי העבודה ומשאבי הארגון בתחומי הלוגיסטיקה, פיננסים, תקציב ומשאבי אנוש. היתרה המופחתת של הנכסים הבלתי מוחשיים הינה כ- 141 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 160 מיליוני ₪).

(7) נט המשפט - מערכת המשדרגת את מערכות המחשוב של בתי המשפט ומאפשרת עבודה ללא נייר. המערכת מבוססת על תיק אלקטרוני המוגש באמצעות כרטיסי הזדהות חכמים וחתימה דיגיטלית. יתרת הנכסים הבלתי מוחשיים בספרי מערכת בתי המשפט הינה כ- 125 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 112 מיליוני ₪).

(8) מערכת "כלים שלובים" ("נט הוצל"פ") - פרויקט המבוצע ברשות האכיפה והגבייה, ומטרתו, בין היתר, לשדרג את תשתיות המחשוב של לשכות ההוצאה לפועל, תוך תמיכה ברפורמה בתחום ההוצאה לפועל. היתרה המופחתת של הנכסים הבלתי מוחשיים הינה כ- 73 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 71 מיליוני ₪).

(9) מערכת "רישוי זמין" - מערכת המפותחת במטרה לנהל את תהליכי הרישוי והבנייה בשלביהם השונים. המערכת מאפשרת הגשה מקוונת של בקשות, ריכוז המענים מהגורמים השונים המעורבים בתהליך, קבלת התראות לגבי זמני הטיפול בבקשות ועוד. המערכת מהווה כלי לניהול אפקטיבי וזמין לכלל העוסקים בתהליכי הרישוי והבנייה. היתרה המופחתת של המערכת הינה כ- 51 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 54 מיליוני ₪).

ב. להלן המערכות העיקריות המרכיבות את היתרה המופחתת:

(1) התעשייה האווירית לישראל בע"מ - החברה משקיעה במהלך העסקים הרגיל שלה סכומים ניכרים בפיתוח של נכסים בלתי מוחשיים. הגידול בסעיף הנכסים הבלתי מוחשיים נובע בעיקרו מהיוון עלויות פיתוח רישיונות להסבת מטוסי נוסעים למטוסי מטען ומהיוון עלויות לפיתוח מטוס מנהלים בחטיבת התעופה. היתרה המופחתת של הנכסים הבלתי מוחשיים הינה כ- 742 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 379 מיליוני ₪).

(2) רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ - החברה מפתחת אמצעי לחימה ומייצרת חלק מהם. חלק מהותי מהתקשרויות החברה הוא עם משרד הביטחון ומתבצעות על פי הוראות ההרכשה של משרד הביטחון. במהלך שנת 2022 חברת רפאל רכשה 100% ממניות חברת PVP חברה פרטית הממוקמת בקליפורניה ועוסקת בייצור ואינטגרציה של מוצרים אלקטרו-אופטיים ואת מלוא מניות החברה "פירסון" הבריטית המתמחה בפיתוח מגוון של ציוד הנדסה קרבית לשוק כלי הרכב המשוריינים. היתרה המופחתת של הנכסים הבלתי מוחשיים הינה כ- 263 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 138 מיליוני ₪).

◀ מיפוי הנכסים הבלתי מוחשיים של ממשלת ישראל אינו מלא ואינו כולל נכסים ששוויים עשוי להיות מהותי. בחלק ממשרדי הממשלה קיים מידע חלקי בלבד בגין נכסים אלה. בשלב זה לא ניתן לאמוד באופן נאות את היקפם של כלל הנכסים הבלתי מוחשיים בממשלה, זאת עד להשלמת גיבוש מנגנון לסיווג, ייחוס ורישום מהימן של כלל העלויות הרלוונטיות בנכסים מסוג זה.

<< ביאור 15 - מלוות פנים (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
מלוות סחירים	(1)	579,004	605,622
קרנות פנסיה	(2)	268,764	250,278
חברות ביטוח	(3)	56,988	54,732
מלוות אחרים שאינם סחירים	(4)	17,901	20,467
אמיסיות	(5)	6,758	6,366
מלוות ופיקדונות חוב שונים	(6)	999	1,011
מלוות חובה ישנים	(7)	108	208
סך הכל (ללא פרמיה וניכיון)		**930,522**	**938,684**
פרמיה וניכיון		19,971	24,295
סך הכל כולל פרמיה וניכיון		**950,493**	**962,979**
בניכוי חלויות שוטפות (**)		(84,321)	(91,692)
סך הכל		**866,172**	**871,287**

(*) הוצג מחדש.

(**) כולל ריבית לשלם בסך של כ-9.4 מיליארדי ₪ (כ- 9.8 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021).

(1) הגיוס הסחיר בשוק המקומי מתבצע באמצעות הנפקת איגרות חוב קצרות ואיגרות לטווחים 3,5,20 ו- 30 שנה. יתרת ההתחייבות כוללת מלוות שהונפקו על ידי חברות ממשלתיות בסך של כ-29 מיליארדי ₪ (כ-22 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021) בעיקר על ידי חברת החשמל לישראל בע"מ. מתוך מלוות אלה 0.1 מיליארדי ₪ הונפקו בערבות ממשלת ישראל (0.2 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021). התחייבויות אלה כוללות יתרת פרמיה וניכיון בגינן, לפירוט *ראה ביאור 23 - ערבויות המדינה.*

גיוס החוב המקומי לשנת 2022 הסתכם בכ- 54 מיליארדי ₪, מתוכם כ- 42 מיליארדי ₪ בחוב הסחיר וכ- 12 מיליארדי ₪ בחוב הלא סחיר, לעומת גיוס של כ- 161 מיליארדי ₪ בשנת 2021, מתוכם כ- 119 מיליארדי ₪ בחוב הסחיר וכ-42 מיליארדי ₪ בחוב הלא סחיר. להרחבה *ראה פרק החוב הממשלתי בחלק ד' - מידע נוסף.*

(2) איגרות חוב מיועדות לקרנות פנסיה בעלות ריבית קבועה והצמדה למדד. איגרות חוב אלו משיאות תשואה גבוהה יותר מהתשואה המקבילה בשוק הסחיר בשנים האחרונות ומהוות סבסוד בפועל של המדינה לקרנות הפנסיה. החל מיום 1 באוקטובר 2022 מיושם מנגנון הבטחת תשואה אשר מחליף את המנגנון הקיים של הנפקת איגרות חוב מיועדות לקרנות הפנסיה. להרחבה ראה פרק החוב הממשלתי בחלק ד' – מידע נוסף.

(3) איגרות חוב מיועדות לחברות הביטוח בעלות תשואה מובטחת. מתחילת שנות ה- 90 אין אפשרות כניסה למסלול זה למצטרפים חדשים.

(4) מלוות שאינם סחירים שהונפקו על ידי חברות ממשלתיות בעיקר חברת החשמל לישראל בע"מ, מקורות חברת המים בע"מ, חברת נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ ורפאל רשות לפיתוח אמצעי לחימה בע"מ.

(5) האמיסיות כוללות הפקדות בחשב הכללי של קופות גמל מבטיחות תשואה – קופות גמל בבעלות החברות "מנורה" ו"כלל", אשר על פי אישור אגף שוק ההון מבטיחות תשואה מינימלית לעמיתים. על פי ההסכמים עם החשב הכללי, כספי העמיתים מופקדים בחשבון החשב הכללי להבטחת התשואה לתקופה של 17 שנה, הפקדות הניתנות למחזור.

(6) פיקדונות השייכים לגופים שונים שהפקידו את הסכומים האמורים בחשבון החשב הכללי. הכספים ניתנים למשיכה בהתאם לתנאים שסוכמו בין החשב הכללי לבין הגופים המפקידים.

<< ביאור 15 - מלוות פנים (במיליוני ₪) (המשך)

(7) מנהל מלוות המדינה בבנק ישראל מנהל עבור החשב הכללי את מלוות החובה הישנים. יתרת מלוות החובה מוצגת בניכוי הפחתה, משום שחלף זמן ניכר מהמועד שבו היו זכאים בעלי מלוות החובה לפדותם ומשום שנערכו מספר מבצעים רחבי היקף לאיתור בעלי המלוות. ההפחתה חושבה בהסתמך על אומדנים שנערכו ביחידת ניהול החוב באגף החשב הכללי. יתרת מלוות החובה לפני הפחתה הינה כ- 542 מיליוני ₪ (כ-544 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2021).

א. הרכב והתפלגות מלוות פנים לפי מועדי פירעון

מלווה/שנת פירעון	2023	2024	2025	2026	2027	2028 ואילך	31 בדצמבר סך הכל
מלוות סחירים	70,740	58,866	67,871	70,205	44,650	266,672	**579,004**
קרנות פנסיה	5,512	5,135	5,591	4,906	12,698	234,922	**268,764**
חברות ביטוח	4,248	4,358	4,135	5,474	4,562	34,211	**56,988**
מלוות אחרים שאינם סחירים	2,540	2,293	2,710	1,161	928	8,269	**17,901**
אמיסיות	893	520	532	543	544	3,726	**6,758**
מלוות ופיקדונות חוב שונים	-	-	-	-	-	999	**999**
מלוות חובה ישנים	4	4	4	4	4	88	**108**
סך הכל (ללא פרמיה וניכיון)	**83,937**	**71,176**	**80,843**	**82,293**	**63,386**	**548,887**	**930,522**
פרמיה וניכיון	384	1,228	340	1,223	1,059	15,737	**19,971**
סך הכל כולל פרמיה וניכיון	**84,321**	**72,404**	**81,183**	**83,516**	**64,445**	**564,624**	**950,493**
סך הכל							**950,493**

ב. מאגר ההשאלות

החשב הכללי מנהל מאגר השאלות המאפשר לעושי השוק הראשיים באיגרות חוב ממשלתיות, אשר מונו על ידו, לשאול איגרות חוב ממשלתיות ולסחור בהן בשוק המשני. בעת השאלת איגרות החוב מעמיד עושה השוק הראשי בטוחות במזומן על מלוא שווי האיגרת, ואלה מופקדות בחשבונות ייעודיים של הממשלה בבנק ישראל. ככלל, סכום הבטוחות שווה לערך השוק של איגרות החוב המושאלות ומשוערך על בסיס יומי. בהתאם להסכמי ההשאלות, קיימים תנאים ומגבלות באשר לשימוש הממשלה בכספי הבטוחות, ולכן הנכס וההתחייבות כאמור (האיגרת והבטוחה) מקוזזים ומוצגים בנטו בסכום אפס. יתרת הבטוחות המופקדות בבנק ישראל המכסות את איגרות החוב המושאלות המיוחסות להן הינה כ- 2,639 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2022 (כ- 8,020 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2021).

ג. מלוות קצרי מועד (מק"מ)

חוק מלווה קצר מועד, התשמ"ד-1984 מסמיך את הממשלה להנפיק איגרות חוב שיימכרו לבנק ישראל בלבד. הבנק ימכור אותן לציבור ויקנה אותן ממנו לצורך ויסות אמצעי התשלום במשק ולצורך מילוי תפקידיו. הממשלה חייבת להפקיד בבנק ישראל את מלוא התמורה מאיגרות החוב, ואינה רשאית להשתמש בתמורה זו אלא לשם פירעון המלווה, לפי החוק האמור, או לתשלום הריבית עליו.

<< ביאור 15 - מלוות פנים (במיליוני ₪) (המשך)

הסכום משקף את מחיר הפדיון של המלווה בניכוי יתרת הניכיון שטרם הופחתה. בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים של קיזוז מכשירים פיננסיים, הפיקדון מקוזז בגין המלווה מההתחייבות שבגינו.

להלן פירוט יתרת ההתחייבות לבנק ישראל בגין מלוות קצרי מועד והפיקדון המיוחס להן:

	31 בדצמבר	
	2022	2021
התחייבות לבנק ישראל	207,372	113,225
בניכוי פיקדון בבנק ישראל	(207,372)	(113,225)
סך הכל	**-**	**-**

ד. ניתוח רגישות- מלוות פנים (ללא חברות ממשלתיות)

רווח (הפסד) משינוי ב-	1%	שווי במאזן	-1%
מדד המחירים לצרכן	(5,413)	541,331	5,413
סך הכל	**(5,413)**	**541,331**	**5,413**

<< ביאור 15 - מלוות פנים (במיליוני ₪) (המשך)

ה. פירוט בסיסי הצמדה ותנאי ריבית (יתרת קרן וריבית צבורה)

	לא צמוד				צמוד למדד המחירים לצרכן				31 בדצמבר 2022
	0-3%	3-4.8%	4.8-6%	6-8%	0-3%	3-4.8%	4.8-6%	6-8%	סך הכל
מלוות סחירים	205,413	103,295	19,922	15,375	191,996	43,003	-	-	**579,004**
קרנות פנסיה	-	-	-	-	-	267,842	922	-	**268,764**
חברות ביטוח	-	-	-	-	-	10,878	44,221	1,889	**56,988**
מלוות אחרים שאינם סחירים	850	714	1,500	-	1,956	11,158	1,440	283	**17,901**
אמיסיות	-	-	-	-	-	-	6,758	-	**6,758**
מלוות ופיקדונות חוב שונים	12	-	-	-	38	-	949	-	**999**
מלוות חובה ישנים	108	-	-	-	-	-	-	-	**108**
סך הכל (ללא פרמיה וניכיון)	**206,383**	**104,009**	**21,422**	**15,375**	**193,990**	**332,881**	**54,290**	**2,172**	**930,522**
פרמיה וניכיון	5,561	4,703	620	-	6,203	2,884	-	-	**19,971**
סך הכל כולל פרמיה וניכיון	**211,944**	**108,712**	**22,042**	**15,375**	**200,193**	**335,765**	**54,290**	**2,172**	**950,493**
בניכוי חלויות שוטפות									**(84,321)**
סך הכל									**866,172**

<< ביאור 15 - מלוות פנים (במיליוני ₪) (המשך)

ה. פירוט בסיסי הצמדה ותנאי ריבית (יתרת קרן וריבית צבורה) (המשך)

	לא צמוד				צמוד למדד המחירים לצרכן					31 בדצמבר 2021
	0%	0-3%	3-4.8%	4.8-6%	0-3%	6-8%	3-4.8%	4.8-6%	6-8%	סך הכל
מלוות סחירים	6,196	254,021	65,681	36,131	190,213	15,375	38,005	-	-	**605,622**
קרנות פנסיה	-	-	-	-	-	-	247,643	2,635	-	**250,278**
חברות ביטוח	-	-	-	-	-	-	10,128	42,836	1,768	**54,732**
מלוות אחרים שאינם סחירים	-	2,552	777	-	1,424	-	7,186	7,900	102	**19,941**
אמיסיות	-	-	-	-	-	-	-	6,366	-	**6,366**
מלוות ופיקדונות חוב שונים	-	12	-	-	36	-	-	963	-	**1,011**
מלוות חובה ישנים	-	208	-	-	-	-	-	-	-	**208**
סך הכל (ללא פרמיה וניכיון)	**6,196**	**256,793**	**66,458**	**36,131**	**191,673**	**15,375**	**302,962**	**60,700**	**1,870**	**938,158**
פרמיה וניכיון	-	1,334	7,084	4,897	6,735	767	3,478	-	-	**24,295**
סך הכל כולל פרמיה וניכיון	**6,196**	**258,127**	**73,542**	**41,028**	**198,408**	**16,142**	**306,440**	**60,700**	**1,870**	**962,453**
בניכוי חלויות שוטפות										**(91,692)**
סך הכל לאחר חלויות שוטפות										**870,761**
התאמות למאוחד										**526**
סך הכל										**871,287**

<< ביאור 16 - מלוות חוץ (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021
הנפקות עצמיות	(1)	127,906	120,764
מלוות בערבות מדינה זרה	(2)	21,509	21,364
איגרות הבונדס	(3)	18,486	16,678
מלוות ממשלות זרות ומלוות שונים	(4)	1,403	1,379
סך הכל (כולל ריבית צבורה)		**169,304**	**160,185**
פרמיה וניכיון		(21)	191
בניכוי חלויות שוטפות (*)		(20,628)	(20,223)
סך הכל		**148,655**	**140,153**

(*) כולל ריבית לשלם בסך של כ- 1.8 מיליארדי ₪ (כ- 1.6 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021).

(1) איגרות חוב שהונפקו בשווקים פיננסיים בחו"ל ללא ערבות ממשלה זרה. במטרה להקטין ולגוון את חשיפת החוב הממשלתי לשינויים במטבע חוץ, מתבצעות עסקאות גידור בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים הנקבעת על ידי החשב הכללי. בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בדבר מכשירים פיננסיים, מוצג הנכס שנוצר מעסקאות אלה במסגרת ההשקעות לזמן קצר או ארוך - לפי העניין וההתחייבות מוצגת תחת סעיף התחייבויות אחרות לזמן ארוך. יתרת התחייבויות בגין מלוות שהונפקו על ידי חברת החשמל לישראל בע"מ בסך של כ- 15.4 מיליארדי ₪ (כ- 12.3 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021). התחייבויות אלה כוללות יתרת פרמיה וניכיון בגינן.

גיוס החוב החיצוני הסתכם בשנת 2022 בכ- 9 מיליארדי ₪ לעומת כ- 4 מיליארדי ₪ בשנת 2021, להרחבה ראה פרק החוב הממשלתי בחלק ד' – מידע נוסף.

(2) איגרות חוב שהונפקו בשוק ההון בארה"ב בערבות ממשלת ארה"ב.

(3) איגרות ושטרות שהונפקו באמצעות ארגון הבונדס- אגרות חוב לא סחירות ולא עבירות המיועדות בעיקר ללקוחות קמעונאיים ואשר שווקו באמצעות ארגוני הבונדס בחו"ל. האיגרות הונפקו בדולר ארה"ב, דולר קנדי, אירו וליש"ט.

(4) הלוואות שממשלת ישראל קיבלה ממדינות זרות (בעיקר מארה"ב ומגרמניה), כולל פיקדונות של קרנות דו-לאומיות. ממשלת ישראל ומספר ממשלות זרות הקימו ביחד קרנות דו-לאומיות לצורך קידום אינטרסים משותפים, כגון מחקר חקלאי, מחקר תעשייתי וחינוך. כחלק ממדיניות ההשקעה של קרנות אלה הופקדו כספי הקרנות בפיקדונות נושאי ריבית בחשבון החשב הכללי. להלן מבנה פיקדונות של קרנות דו-לאומיות והרכבן:

	31 בדצמבר			
	2022			2021 (*)
שם הקרן	יתרת קרן	ריבית לשלם	סך הכל	סך הכל
BARD	387	6	393	347
BIRD	292	2	294	259
BSF	141	1	142	125
USIEF	18	-	18	16
ישראל - סין	18	-	18	16
סך הכל	**856**	**9**	**865**	**763**

(*) הוצג מחדש.

<< ביאור 16 - מלוות חוץ (במיליוני ₪) (המשך)

א. הרכב והתפלגות מלוות חוץ לפי זמני פירעון

מלווה/שנת פירעון	2023	2024	2025	2026	2027	2028 ואילך	31 בדצמבר 2022 סך הכל
הנפקות עצמיות	5,504	17,722	-	4,359	7,624	92,697	**127,906**
מלוות בערבות מדינה							
זרה	9,367	8,169	1,346	933	132	1,562	**21,509**
איגרות הבונדס	5,639	4,904	3,370	1,297	1,301	1,975	**18,486**
מלוות ממשלות זרות							
ומלוות שונים	118	88	72	83	56	986	**1,403**
סך הכל (ללא פרמיה							
וניכיון)	**20,628**	**30,883**	**4,788**	**6,672**	**9,113**	**97,220**	**169,304**

ב. ניתוח רגישות - מלוות חוץ (ללא חברות ממשלתיות)

רווח (הפסד) משינוי ב-	1%	שווי במאזן (*)	-1%
שער הדולר	(1,062)	106,207	1,062
שער היורו	(444)	44,389	444
סך הכל	**(1,506)**	**150,596**	**1,506**

(*) היתרות המאזניות של חלק ממלוות הממשלה ליום 31 בדצמבר 2022, אשר מושפעות משינוי בשערי חליפין של הדולר והיורו, לפני פרמיה וניכיון.

<< ביאור 16 - מלוות חוץ (במיליוני ₪) (המשך)

ג. פירוט בסיסי הצמדה ותנאי ריבית (יתרת קרן וריבית צבורה)

	דולר ארצות הברית							ין יפני		יחידת מטבע אירופית	31 בדצמבר 2022
	ליבור		ריבית קבועה					ריבית קבועה		ריבית קבועה	סה"כ עובר
	0-3%	3-4.8%	0-3%	3-4.8%	4.8-6%	6-8%		0-3%	3-4.8%	0%	לטבלה הבאה
הנפקות עצמיות	-	-	14,242	52,332	9,630	5,232		828	1,461	-	**83,725**
מלוות בערבות מדינה זרה	-	-	7,168	-	14,341	-		-	-	-	**21,509**
איגרות הבונדס	178	37	9,825	6,082	248	-		-	-	-	**16,370**
מלוות ממשלות זרות ומלוות שונים	7	561	18	-	-	286		-	-	-	**872**
סך הכל (כולל ריבית צבורה)	**185**	**598**	**31,253**	**58,414**	**24,219**	**5,518**		**828**	**1,461**	**-**	**122,476**

	סה"כ מועבר מטבלה קודמת	יחידת מטבע אירופית		לירה שטרלינג				דולר קנדי			31 בדצמבר 2022
		ריבית קבועה		ריבית קבועה				ריבית קבועה			
		0-3%	3-4.8%	0-3%	3-4.8%	4.8-6%	6-8%	0-3%	3-4.8%	4.8-6%	סך הכל
הנפקות עצמיות	**83,725**	43,753	-	-	-	-	428	-	-	-	**127,906**
מלוות בערבות מדינה זרה	**21,509**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**21,509**
איגרות הבונדס	**16,370**	105	-	119	17	45	-	489	1,299	42	**18,486**
מלוות ממשלות זרות ומלוות שונים	**872**	165	366	-	-	-	-	-	-	-	**1,403**
סך הכל (כולל ריבית צבורה)	**122,476**	**44,023**	**366**	**119**	**17**	**45**	**428**	**489**	**1,299**	**42**	**169,304**
בניכוי חלויות שוטפות											**(20,628)**
פרמיה וניכיון											**(21)**
סך הכל											**148,655**

<< ביאור 16 - מלוות חוץ (במיליוני ₪) (המשך)

ג. פירוט בסיסי הצמדה ותנאי ריבית (יתרת קרן וריבית צבורה) (המשך)

	דולר ארצות הברית						ין יפני	יחידת מטבע אירופית	31 בדצמבר 2021
	ליבור		ריבית קבועה				ריבית קבועה	ריבית קבועה	סה"כ עובר
	0-3%	3-4.8%	0-3%	3-4.8%	4.8-6%	6-8%	0-3%	0%	לטבלה הבאה
הנפקות עצמיות	-	-	12,587	50,915	6,957	4,622	838	7,216	**84,614**
מלוות בערבות מדינה זרה	-	-	8,474	-	12,890	-	-	-	**21,364**
איגרות הבונדס	359	-	9,572	4,876	-	-	-	-	**14,807**
מלוות ממשלות זרות ומלוות שונים	6	494	16	-	-	253	-	-	**769**
סך הכל (כולל ריבית צבורה)	**365**	**494**	**30,649**	**55,791**	**19,847**	**4,875**	**838**	**7,216**	**121,554**

		יחידת מטבע אירופית	לירה שטרלינג					דולר קנדי		31 בדצמבר 2021
	סה"כ מועבר	ריבית קבועה	ריבית קבועה					ריבית קבועה		
	מטבלה קודמת	0-3%	3-4.8%	0-3%	3-4.8%	4.8-6%	6-8%	0-3%	3-4.8%	4.8-6%	סך הכל
הנפקות עצמיות	**84,614**	35,724	-	-	-	-	426	-	-	-	**120,764**
מלוות בערבות מדינה זרה	**21,364**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**21,364**
איגרות הבונדס	**14,807**	83	-	123	-	-	-	524	1,141	-	**16,678**
מלוות ממשלות זרות ומלוות שונים	**769**	223	387	-	-	-	-	-	-	-	**1,379**
סך הכל (כולל ריבית צבורה)	**121,554**	**36,030**	**387**	**123**	**-**	**-**	**426**	**524**	**1,141**	**-**	**160,185**
בניכוי חלויות שוטפות											**(20,223)**
פרמיה וניכיון											**191**
סך הכל											**140,153**

<< ביאור 17 - זכאים ויתרות זכות (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
מקדמות מלקוחות ומזמיני עבודות	א	26,194	21,193
ספקים ונותני שירותים	ב	17,281	16,544
זכאים בגין שכר ומשכורת	ג	17,794	16,885
הוצאות לשלם	ד	8,838	7,607
זכאים לגמלאות הביטוח הלאומי	ה	6,374	6,165
פיקדונות דואר ישראל	ו	5,432	5,048
התחייבויות בגין תמיכות	ז	5,081	5,313
חלויות שוטפות פרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי	ח	3,094	3,131
זכאים בגין מסים	ט	4,158	3,775
הכנסות מראש	י	3,674	2,763
רשות פלסטינאית	יא	2,231	2,086
הפרשה לתביעות משפטיות	יב	896	870
מקדמות לחברות ביטוח בגין פיצוי צד שלישי	יג	382	800
פיקדונות בתי משפט	יד	287	322
רשויות מקומיות		124	141
אחרים		12,831	8,576
סך הכל		**114,671**	**101,219**

(*) הוצג מחדש.

א. היתרה מורכבת בעיקר מתקבולים ממזמיני עבודות בניכוי הוצאות בגין עבודות בביצוע. מרבית היתרה נובעת מרשות מקרקעי ישראל, מהתעשייה האווירית לישראל בע"מ וממשרד הבינוי והשיכון.

ב. מרבית היתרה נובעת מהתחייבויות לספקים של משרד הביטחון, התעשייה האווירית לישראל בע"מ, חברת החשמל לישראל בע"מ, רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ, נתיבי ישראל - החברה הלאומית לתשתיות תחבורה בע"מ, מקורות חברת המים בע"מ ורכבת ישראל בע"מ.

ג. הרכב זכאים בגין שכר ומשכורת

	31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
הוצאות לשלם בגין שכר	9,156	8,656
הפרשות להטבות עובד לזמן קצר	8,137	7,734
אחרים	501	495
סך הכל	**17,794**	**16,885**

(*) הוצג מחדש.

<< ביאור 17 - זכאים ויתרות זכות (במיליוני ₪) (המשך)

ד. הוצאות לשלם בגין טובין ושירותים שהתקבלו בפועל, אולם טרם הוגשה בגינם דרישת התשלום. מרבית היתרה נובעת מהתחייבויות של רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ, נת"ע - נתיבי תחבורה עירוניים להסעת המונים בע"מ, משרד העלייה והקליטה (בגין התחייבויות לעולים מרוסיה ואוקראינה), התעשייה האווירית לישראל בע"מ, חברת נגה ניהול מערכת החשמל בע"מ, חברת החשמל לישראל בע"מ ומשרד הבריאות.

ה. הזכאויות לגמלה למבוטחים מחושבות בעבור תביעות שהוגשו בגין שנת הדוח הכספי והשנים שקדמו לה, אשר טרם שולמו עד ליום 31 בדצמבר 2022 וכן בעבור אומדן תביעות (המבוסס על תחשיב אקטוארי של המוסד לביטוח לאומי) שטרם הוגשו, אולם צפוי שתיווצר בגינן זכאות השייכת לתקופת הדוח הכספי.

ו. פיקדונות לפי דרישה של חברת דואר ישראל בע"מ, מתוכם כ- 4.7 מיליארדי ₪ מהווים פיקדונות הציבור (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 4.4 מיליארדי ₪).

ז. מרבית היתרה נובעת מהתחייבות משרד החינוך לעובדי הוראה הזכאים בחופשת הקיץ לתשלום משכורתם, בהתאם להיקף משרתם ולתקופת עבודתם במהלך שנת הלימודים ומהתחייבות משרד הבריאות הנובעת בין היתר מתמיכות לשלם לקופות החולים.

ח. לפירוט נוסף *ראה ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי*.

ט. היתרה כוללת בעיקר זכאים בגין החזרי מע"מ, החזרי מס הכנסה יחידים וחברות ומס הכנסה שלילי.

י. היתרה כוללת בעיקר הכנסות מראש בגין תמלוגים של חברות אוטובוסים למשרד התחבורה והבטיחות בדרכים והכנסות מראש של החברה הממשלתית להגנות ים המלח בע"מ ומשרד הבינוי והשיכון.

יא. התחייבות שוטפת בעיקר בגין גביית כספי מסים בעבור הרשות הפלסטינאית והעברתם לידיה. הפעילות מתבצעת באמצעות רשות המסים בישראל, הגובה את כספי המסים בעבור הרשות הפלסטינאית (מסי היבוא על טובין המיובאים לשטחי עזה וירִיחו, מס הכנסה מעבודתם של תושבי עזה וירִיחו שהועסקו כדין בישראל ומס ערך מוסף).

יב. ההפרשה לתביעות משפטיות כוללת בעיקר הפרשה בחברת החשמל לישראל בע"מ, רכבת ישראל בע"מ, התעשייה האווירית לישראל בע"מ ומשרד הרווחה והביטחון החברתי.

יג. בהתאם לסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי, תשנ"ה-1995 רשאי המוסד לביטוח לאומי לתבוע מצד שלישי שאינו מעביד פיצוי על הגמלאות שהמוסד שילם ושעתיד לשלמן למבוטח שנפגע. לגבי תאונות דרכים שהתרחשו לאחר 1 בינואר 2017 ועד ליום 31 בדצמבר 2022 ואשר טרם הוגשה לגביהן תביעה או דרישה לביטוח הלאומי, נחתמו במהלך שנת 2021 הסכמים עם חברות הביטוח לפיהן חברות הביטוח יעבירו מקדמה. מקדמה זו תקוזז כנגד דרישות שמוציא המוסד ובהתאם לתנאים שמפורטים בהסכמים.

יד. התחייבות בגין פיקדונות בתי משפט נובעת מהפקדת סכומי כסף על ידי בעלי דין, כתנאי להליכים מסוימים בתיקים. לפירוט נוסף *ראה סעיף ה' בביאור 22 - התחייבויות אחרות לזמן ארוך*.

<< ביאור 18 - התחייבויות לתמיכה בקרנות הפנסיה הוותיקות (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
סיוע לקרנות הפנסיה הגירעוניות	א	97,715	93,953
התחייבות בגין כרית ביטחון לקרנות הפנסיה הגירעוניות	ב	22,175	20,355
סיוע לקרנות הפנסיה המאוזנות	ג	10,626	12,310
התחייבות בגין אי העלאת גיל הפרישה	ד	4,310	5,180
התחייבות בגין כרית ביטחון לקרנות הפנסיה המאוזנות	ה	3,595	3,322
התחייבויות מכוח הסכם קואליציוני	ו	334	406
סך הכל		**138,755**	**135,526**

(*) הוצג מחדש.

א. סיוע לקרנות הפנסיה הגירעוניות

בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח"), נקבע כי הממשלה תסייע לקרנות הפנסיה הוותיקות שמונה להן מנהל מיוחד (להלן: "הקרנות שבהסדר") ובכלל זה לעמיתיהן, באמצעות העברת כספים מתקציב המדינה בסך של 78,300 מיליוני ₪. הסכום האמור יועבר לשמונה קרנות הפנסיה שהוגדרו כקרנות גרעוניות ויהיה צמוד למדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, כך שכל סכום יועבר לקרן שבהסדר כשהוא מעודכן לפי שיעור עליית המדד הידוע, במועד העברתו, לעומת המדד לחודש ינואר 2003, ובתוספת ריבית צמודה בשיעור של 4% לשנה.

העברת הכספים במסגרת הסיוע לכל קרן שבהסדר, תיעשה בהתאם להוראות המפקח על הביטוח. בהתאם לאמור, קבע המפקח על הביטוח לוח סילוקין המפרט כללים בדבר העברת כספי הסיוע וכולל לוח תזרים מזומנים. התשלומים בגין הסיוע, בהתאם ללוח הסילוקין, כפופים ליכולתו של משק המדינה.

להלן, יתרת התחייבויות המדינה, בהתאמה לסיוע הישיר ששולם בפועל לקרנות עד לתאריך הדיווח:

	31 בדצמבר	
	2022	2021
סיוע ישיר במונחי 1 בינואר 2003	67,922	67,922
סיוע ישיר ששולם משנת 2003 ועד לשנה שקדמה לשנת הדיווח במונחי 2003	(32,366)	(30,578)
סיוע ישיר ששולם בגין השנה המדווחת במונחי 2003	(1,781)	(1,788)
יתרת סיוע במונחי 1 בינואר 2003	**33,775**	**35,556**
ריבית והצמדה שנצברו למועד הדיווח	**63,940**	**58,397**
יתרת סיוע ישיר לפירעון במונחים שוטפים	**97,715**	**93,953**
סיוע ישיר שנפרע עד ליום 31 בדצמבר במונחים שוטפים	**63,300**	**58,238**

<< ביאור 18 - התחייבויות לתמיכה בקרנות הפנסיה הוותיקות (במיליוני ₪) (המשך)

ב. התחייבות בגין כרית ביטחון לקרנות הפנסיה הגירעוניות

ביום 19 במאי 2003 הודיעו הממונה על התקציבים במשרד האוצר והממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון דאז, על דעת שר האוצר דאז, לוועדת הכספים של הכנסת, על החלטה להקצות סך של 7 מיליארדי ₪ לטובת "כרית בטחון" להקלת התמודדות הקרנות שבהסדר עם תנודתיות בתשואה. במטרה להבטיח שימוש מיטבי בכרית הביטחון האמורה, הוחלט להקים ועדה ציבורית לבחינת אופן השימוש בה.

ביום 15 בינואר 2014 הגישה הממשלה לכנסת את הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון מס' 28) (כריות ביטחון לקרנות פנסיה ותיקות), התשע"ג-2012 (להלן: "הצעת חוק כריות הביטחון"), אשר מתבססת על הצעת חוק שהוגשה לפני כן ביום 5 בנובמבר 2012. במסגרת הצעת החוק הוצע לעגן מתן כרית ביטחון לקרנות שבהסדר בהתאם לתנאים ובהיקפים כמפורט בהצעה, כאשר הסכום המרבי שיוקצה יעמוד על 11.32 מיליארדי ₪. סכום זה יעודכן לפי שיעור השינוי שחל במדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן: "המדד"), בין מדד החישוב לעומת מדד חודש דצמבר 2008 ובתוספת ריבית בשיעור של 3.48% לשנה בשל התקופה האמורה.

ביום 3 בפברואר 2014 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק כריות הביטחון. הצעת החוק הועברה לוועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת להכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית, וביום 16 בינואר 2017 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את תיקון 33 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), המסדיר את מתן כרית הביטחון לקרנות שבהסדר. לנוכח האמור, נכללת בדוחות הכספיים התחייבות של המדינה בגין כרית הביטחון לקרנות שבהסדר. סכום התחייבות המדינה לקרנות הוערך לפי תקרת הפיצוי כשהיא נושאת ריבית והצמדה כמפורט בחוק.

ג. סיוע לקרנות הפנסיה המאוזנות

ביום 4 באוגוסט 2003 הותקנה תקנה 41כ לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 שבמסגרתה נקבע כי כלל קרנות הפנסיה בישראל ישקיעו באג"ח מיועדות מסוג "ערד" בשיעור של 30% מנכסי הקרנות. האמור התבצע כחלק משינוי מדיניות הממשלה להנפקת אג"ח מיועדות לקרנות הפנסיה ובמקביל להסדר ההבראה שיושם לגבי חלק מקרנות הפנסיה הוותיקות ושעוגן בפרק ז'1 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. (לעניין זה, ראו הרחבה בחלק ד' לתיקון החקיקה משנת 2021, אשר יחול בשנת 2022 בנוגע למנגנון הבטחת תשואה בקשר לאגרות החוב המיועדות).

לנוכח טענותיהן של 10 קרנות הפנסיה שהסדר זה לא חל לגביהן (להלן: "קרנות הפנסיה המאוזנות"), ובהתאם להודעת הממונה על שוק הון מיום 11 בדצמבר 2003, אישר בשנת 2004 שר האוצר דאז, נוהל בעניין סיוע כספי לקרנות הפנסיה המאוזנות (להלן: "נוהל הסיוע"). בהתאם לאמור בנוהל הסיוע תקבל כל קרן ותיקה מאוזנת סיוע כספי מאוצר המדינה בגין כל שנת כספים משנת הכספים 2004 ואילך. הסיוע, ככלל, מבוסס על שיעור של 1.57% (שהינו ההפרש שבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על איגרות חוב מיועדות מסוג "מירון" לבין 4%) על נכסי הקרן שאינם אג"ח "מירון" או "ערד", העומדים כנגד התחייבויות הקרן לעמיתים.

היתרות המוצגות לשנים 2022 ו-2021 מתבססות על הערכות מעודכנות של הקרנות המאוזנות כפי שמפורסמות בדוחות הכספיים המבוקרים שלהן ליום 31 בדצמבר 2022.

<< ביאור 18 - התחייבויות לתמיכה בקרנות הפנסיה הוותיקות (במיליוני ₪) (המשך)

ד. התחייבות בגין אי העלאת גיל הפרישה

		31 בדצמבר	
		2022	2021
סיוע לקרנות מכוח חוק הפיקוח	(1)	4,307	5,175
התחייבות למימון פרישה מוקדמת	(2)	3	5
סך הכל		**4,310**	**5,180**

(1) סיוע לקרנות מכוח חוק הפיקוח

בהתאם לסעיף 78ט(ב)(8) לחוק הפיקוח, כל עוד לא הועלה גיל הפרישה לגיל 67 לגבר ולאישה, יכוסה ההפרש על ידי הגדלת הסיוע הממשלתי מעבר לסכום האמור בסעיף 1 לעיל (סיוע לקרנות הפנסיה הגירעוניות).
היתרות המוצגות לשנים 2022 ו-2021 מתבססות על הערכות מעודכנות של הקרנות שבהסדר, כפי שמפורסמות בדוחות הכספיים המבוקרים שלהן ליום 31 בדצמבר 2022. שיטת חישוב הערך הנוכחי של הסיוע הממשלתי האמור היא בהתאם להפרש בין הערכות אלה:

(א) הערכה של סך ההתחייבויות הפנסיוניות של הקרן שבהסדר כפי שיהיו אם יועלה גיל הפרישה לגיל 67 לגבר ולאישה (גיל פרישה מעודכן כפי שהוצע בחלק ב' לתוספת של הצעת חוק גיל פרישה), לבין;

(ב) הערכה של סך ההתחייבויות הפנסיוניות של הקרן שבהסדר כשגיל הפרישה הוא גיל 67 לגבר שנולד בחודש מאי 1942 ואילך וגיל 64 לאישה שנולדה בחודש מאי 1953 ואילך.

לעניין זה, "התחייבויות פנסיוניות" - התחייבויות צבורות והתחייבויות פנסיוניות בשל זכויות הצפויות להיצבר בקרן, בניכוי דמי גמולים עתידיים.

(2) התחייבות למימון פרישה מוקדמת

בהתאם להחלטת ועדה ציבורית בראשות נשיא בית הדין הארצי בדימוס השופט גולדברג ז"ל ולהסכם בין משרד האוצר ללשכת התיאום של הארגונים הכלכליים משנת 2004, נקבע כי הממשלה תממן את העלות הנוספת הכרוכה בהפיכת פורשים מוקדמים לפנסיונרים בקרן פנסיה שבה הם מבוטחים, בהגיעם לגיל 65 לגבר ו- 60 לאישה. לפיכך יהיו זכאים לקבל מקרן הפנסיה, ממועד הגיעם לגיל האמור ואילך, את הפנסיה שנצברה לזכותם באותה קרן, ולה היו זכאים באותו גיל אלמלא נחקק חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004. לעניין זה "פורשים מוקדמים" - עובדים שפרשו לפרישה מוקדמת עד ליום 31 בדצמבר 2003, אשר הינם עמיתים בקרן ותיקה גירעונית ואשר מעבידם מממן את עלות הפרישה המוקדמת באופן שוטף.

ערך יתרת ההתחייבות חושב בעבור הפורשים העתידיים בהתבסס על אומדן תשלום לפורש.

ה. התחייבות בגין כרית ביטחון לקרנות הפנסיה המאוזנות

ביום 16 בינואר 2017 עבר בקריאה שלישית בכנסת תיקון 33 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח). התיקון מעניק סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות שאינן בהסדר באמצעות העמדת כרית ביטחון, כדי למתן את השפעת השינויים בעקום הריבית על זכויותיהם של העמיתים בקרנות האמורות, בכפוף לעריכת שינויים בזכויות ובחובות של העמיתים בהן.

הסכום המרבי של כרית הביטחון לקרנות הפנסיה המאוזנות יהיה 2.5 מיליארדי ש"ח. לסכום כאמור יתווספו הצמדה למדד וריבית של 3.48% לשנה בהתאם לתאריכי תיקון התקנונים של כל אחת מהקרנות, ובניכוי סך הסכומים שהועברו לקרנות אלו מתוך כרית הביטחון, והכל כמפורט בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א –1981 (להלן בסעיף זה: "החוק"). עבור קרנות שתיקנו את תקנונן לאחר שנת 2012, תקרת הכרית המעודכנת כהגדרתה בחוק התבססה על נתונים שהתקבלו מקרנות אלו.

עד ליום 31 בדצמבר 2022, 3 מתוך 10 קרנות הפנסיה המאוזנות טרם תיקנו את תקנונן בהתאם לזכאות הקיימת להן על פי הוראות החוק. סכומי ההתחייבות בגין קרנות אלו מופיעים בערכים נומינליים, ללא תוספת ריבית והצמדה הקבועים בחוק.

<< ביאור 18 - התחייבויות לתמיכה בקרנות הפנסיה הוותיקות (במיליוני ₪) (המשך)

ו. התחייבויות לתשלום מכוח הסכם קואליציוני

בסיכום הדברים בין שר האוצר לבין יו"ר הסתדרות הכללית החדשה, מיום 5 בינואר 2004, הוסכם כי עמיתים הנמנים על הקבוצות כאמור בסיכום הדברים (פורשים בתקופה שבין 20 למרס 1996 ל- 30 בספטמבר 2003) יהיו זכאים לתוספת לקצבה בשל הפרש שבין הקצבה המחושבת לפי שיטת ממוצע היחסים של השכר לבין קצבה המחושבת לפי שיטת "השנים האחרונות", אשר תחושב בהתאם לאמור בסיכום הדברים.
בהתאם לסיכומים קואליציוניים משנת 2007 והסכם בין משרד האוצר למשרד לענייני גמלאים מיום 20 בינואר 2008, זכאי גם מי שפרש מקרן פנסיה ותיקה בשיטת ממוצעים, בתקופה שמיום 1 בינואר 1987 ליום 19 במרס 1996, למלוא התוספת בהתאם לחישוב כאמור.

הסכומים ששולמו לקרנות הפנסיה בהתאם לאמור לעיל בשנת הכספים 2022 מסתכמים לסך של 41.9 מיליוני ₪ (43.6 מיליוני ₪ בשנת 2021). הסכום המוצג לעיל הינו אומדן מעודכן של הקרנות שבהסדר בדבר כל ההתחייבויות האקטואריות המפורטות בסעיף זה.

<< ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
התחייבויות בגין פנסיה תקציבית, נטו	א	788,633	935,708
התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד, נטו	ב	11,163	10,756
התחייבויות בגין הטבות אחרות לזמן ארוך	ג	22,475	23,890
סך הכל		**822,271**	**970,354**

(*) הוצג מחדש.

א. התחייבות בגין פנסיה תקציבית, נטו

האוכלוסייה שבעבורה נערך חישוב ההתחייבות לפנסיה תקציבית מפורטת בטבלה שלהלן:

	31 בדצמבר			
	חבות במיליוני ₪		מספר זכאים	
	2022	2021 (*)	2022	2021
גמלאים מקבלי קצבה				
מערכת הביטחון	249,141	284,912	(**)	(**)
גמלאי הוראה	113,538	122,046	66,708	64,327
שוטרים וסוהרים	83,030	90,118	24,384	23,478
גמלאי מדינה	68,880	76,207	44,661	44,633
התחייבויות אחרות (***)	5,214	5,647	12,664	12,782
ביטוח לאומי	3,870	4,252	2,182	2,064
	523,673	**583,182**		
עובדים פעילים				
עובדי הוראה	98,974	136,184	32,429	35,306
מערכת הביטחון	60,224	81,197	(**)	(**)
שוטרים וסוהרים	61,525	76,247	11,615	12,613
עובדי מדינה	41,341	54,984	15,469	16,732
ביטוח לאומי	2,802	3,737	978	1,069
	264,866	**352,349**		
אחרים	**94**	**177**		
סך הכל	**788,633**	**935,708**		

(*) הוצג מחדש.

(**) נתון מסווג.

(***) ההתחייבויות כוללות בעיקר זכאות של גמלאי מדינה והוראה בגין הקפאת זכויות ורציפות זכויות (ראה סעיף (2)(א)(3) להלן).

<< ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪) (המשך)

יתרת ההתחייבויות בגין פנסיה תקציבית המוצגת בדוח על המצב הכספי משקפת את החבות הקיימת כלפי העובדים הפעילים והגמלאים הזכאים, נכון למועד הדוחות הכספיים (להלן: "החבות היחסית"). חישוב יתרת ההתחייבויות שנצברה התבסס על הוותק הפנסיוני שנצבר לעובד עד מועד הדיווח בהתאם לקבוע בחקיקה ובכפוף להנחות אקטואריות.

יתרת ההתחייבויות, כאמור, אינה כוללת את החבות העתידית, שתיווצר בגין עובדים פעילים במהלך שנות עבודתם הצפויות, בהתבסס על אומדן הוותק הפנסיוני המקסימלי הצפוי בהתאם לקבוע בחקיקה ובכפוף להנחות אקטואריות. בהתחשב בחבות עתידית זו, החבות המלאה (ללא סעיף "אחרים") ליום 31 בדצמבר 2022, מוערכת בכ- 849 מיליארדי ₪. ראה מידע נוסף בדבר ניתוח רגישות של החבות המלאה בסעיף (4) להלן.

(1) ההתחייבות בגין פנסיה תקציבית כוללת את ההתחייבויות הבאות:

(א) התחייבויות לפי חוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970 (להלן: "חוק הגמלאות"), מחושבות בהתבסס על הנתונים, השיטה וההנחות כמתואר בסעיף (2) להלן - בסיסים לעריכת נתונים. ההתחייבויות חושבו בגין הקבוצות הבאות:

1) התחייבויות לקצבה עתידית בגין עובדים פעילים וכן התחייבות לקצבת שאירים וקצבה בשל מצב בריאות לקוי לאותם עובדים בהתבסס על הוותק הפנסיוני שנצבר לעובד עד למועד הדיווח.

2) התחייבויות לקצבה עתידית בגין עובדים אשר פרשו לגמלאות כתוצאה ממצב בריאות לקוי וכן התחייבויות לקצבת שאירים לאותם עובדים.

3) התחייבויות לקצבה בגין גמלאים אשר זכאים לקצבת פרישה לפי חוק הגמלאות, ופרשו מעבודתם עד ליום 31 בדצמבר 2022, וכן התחייבויות לקצבת שאירים של גמלאים כאמור.

4) התחייבויות לקצבאות שאירים בגין עובדים או גמלאים שנפטרו עד ליום 31 בדצמבר 2022.

5) התחייבויות להשתתפות בתשלום קצבה של גמלאים שהיו עובדי מדינה, שעברו להיות מבוטחים בקרן פנסיה ותיקה או עברו למעסיק אחר בפנסיה תקציבית, ואשר חל לגביהם הסכם רציפות (להלן: "גמלאי ברציפות זכויות").

(ב) התחייבויות לפי חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985 (להלן: "חוק שירות הקבע") בגין חיילי שירות קבע, מחושבות בהתבסס על הנתונים, השיטה וההנחות כמתואר בסעיף (2) להלן - בסיסים לעריכת נתונים ולפי הקבוצות המנויות בפסקה א' לעיל, בשינויים המחויבים.

(ג) התחייבויות לפי חוק גמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון, התשכ"ט-1969, בגין נושאי משרה שהחוק חל לגביהם, מחושבות בהתבסס על הנתונים, השיטה וההנחות כמתואר בסעיף (2) להלן - בסיסים לעריכת נתונים ולפי הקבוצות המפורטות בפסקה א' לעיל, בשינויים המחויבים.

(ד) התחייבויות מכוח הסכמי שכר מהשנים 1988 ו-1993 בין המדינה, המרכז לשלטון מקומי וארגוני המורים, בהם נקבעו מסלולי פרישה מוקדמת לעובדי הוראה שהינם עובדי בעלויות שונות (שלטון מקומי, גופים מוכרים במערכת החינוך וכו'). בשל הקושי להעריך את כמות הזכאים בגין העובדים הפעילים, חושבה הפרשה בגין גמלאים מקבלי קצבה בלבד.

<< ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪) (המשך)

(2) בסיסים לעריכת נתונים

(א) נתונים

1) נתוני שכר ופנסיה - נתוני השכר והפנסיה אשר שימשו להערכת ההתחייבויות לעובדים ולגמלאים הם בעיקר נתוני המשכורות והקצבאות של חודש דצמבר 2022 בתוספת החלק היחסי של התשלומים השנתיים המגיעים לעובדים (כגון ביגוד והבראה).

2) עובדים בחופשה ללא תשלום (להלן: "חל"ת") - עובדים שנכללו בדיווח ליום 31 בדצמבר 2022 כשוהים בחל"ת נכללו באוכלוסיית הפעילים, וההתייחסות אליהם היא כאל עובדים פעילים רגילים, תוך התחשבות בתקופות שאינן מקנות זכויות פנסיוניות ובתקופות זכאות עקב רכישה של זכויות פנסיוניות.

3) הקפאת זכויות[18] והסכמי רציפות[19] - חישוב המחויבות ליום 31 בדצמבר 2022 עבור הקפאת זכויות ורציפות זכויות נערך על בסיס רשימות מקובצות של עובדים אשר התקבלו ממנהלת הגמלאות במשרד האוצר. הרשימות האמורות אינן שלמות עקב מחסור בנתונים זמינים וייתכן שהקפאת זכויות והסכמי רציפות לא קיבלו ביטוי מדויק בהערכת התחייבויות הממשלה לקצבה.

4) הסכם קיבוצי עובדי הוראה - ביום 24 באוגוסט 2020 נחתם הסכם קיבוצי בין ממשלת ישראל לבין הסתדרות המורים בישראל בדבר חישוב המשכורת הקובעת לגמלה לגבי כלל עובדי ההוראה אשר הועסקו בתנאי רפורמה במערכת החינוך ערב פרישתם. בהסכם הקיבוצי נקבע, בין היתר, כי תחילתו ביום 1 לספטמבר 2007 וכי הוא ייכנס לתוקף במועד קבלת החלטת ממשלה מכוח סעיף 108 לחוק הגמלאות. ביום 1 בינואר 2021 ניתן תוקף להחלטת הממשלה ובהתאם לכך יושם ההסכם במהלך שנה זו על ידי מנהלת הגמלאות במשרד האוצר. חישוב אומדן המחויבות ליום 31 בדצמבר 2021 לעובדי הוראה פעילים חושב בהתבסס על המשכורת הקובעת לגמלה בהתאם ל"רשת הביטחון" שנקבעה בהסכם. המחויבות ליום 31 בדצמבר 2022 לעובדי הוראה פעילים חושבה בהתאם למנגנון המלא שנקבע בהסכם הקיבוצי שיישומו הושלם במערכות המידע. המחויבות בגין גמלאי הוראה חושבה בהתבסס על נתוני הגמלה בפועל, כאשר נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים טרם הושלמו פעולות טיוב נתוני השכר במערכות המידע של משרד החינוך לטובת חישוב סופי של המשכורת הקובעת לגמלה.

5) בחודש אוקטובר 2022, נחתם בין משרד האוצר, משרד החינוך והסתדרות המורים הסכם קיבוצי חדש לעובדי הוראה פעילים. במסגרת ההסכם החדש, יינתנו העלאות שכר ותוספות לעובדי הוראה ולמנהלים מתחילים. בנוסף, יוענקו תוספות שכר לעידוד מצוינות ויוזמה, מענקי התמדה, ושיפור שכר בגין ביצוע תפקידים נוספים כמפורט בהסכם. ההסכם הקיבוצי החדש מיושם הלכה למעשה החל מינואר 2023 ואילך. לאור מגבלות מערכות המידע, טרם נקבע אומדן מהימן להצגת המחויבות התוספתית לפנסיה תקציבית ליום 31 בדצמבר 2022 הנובעת מהסכם זה.

6) ביום 2 במרץ 2023, גובשו בין שר האוצר לבין יו"ר ההסתדרות, עקרונות להסכם מסגרת למגזר הציבורי. ההסכם יהיה בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2027 ובמהלך תקופה זו יחולו שקט תעשייתי ומיצוי דרישות מלא במגזר הציבורי.

---

[18] **הקפאת זכויות** - עובדים שחוק הגמלאות חל עליהם, עבדו בשירות המדינה מעל 10 שנים והפסיקו את עבודתם בשירות המדינה, יהיו זכאים, ככלל, לפנסיה תקציבית בהגיעם לגיל הפרישה בהתאם למספר שנות עבודתם והשכר הקובע למועד הפסקת העבודה. האמור לא יחול לגבי מי שקיבל פיצויים עקב הפסקת שירותו או לגבי מי שחל לגביו הסכם רציפות. קיים הסדר דומה גם לגבי חייל שחל עליו חוק שירות הקבע.

[19] **הסכמי רציפות** - עובדים שעברו משירות המדינה לגופים עימם יש למדינה הסכמי רציפות (דהיינו: עיריות, קרנות פנסיה ותיקות וכו') וביקשו להחיל לגביהם את ההסכם האמור, תשולם להם פנסיה לפי השכר הקובע בגוף אליו עברו ולפי תקופת שירותם בשירות המדינה (ובלבד שהשכר הקובע לא יעלה על השכר הקובע לפי הדרגה המקסימאלית בסולם הדרוג של העובד בשירות המדינה).

<< ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪) (המשך)

ההסכם כולל מספר תנאים לעובדי המגזר הציבורי אשר עיקרם מפורט להלן:

- תוספת שקלית אחידה רוחבית לשכר הקובע בגובה 500 ₪ שתשולם בשתי פעימות שונות.
- תוספת אחוזית לשכר הקובע בגובה 6% אשר תשולם גם כן בפעימות.
- מענק חד פעמי לעובדים זכאים, בהתאם לתקופת אכשרה, ובכפוף לחלקיות משרה, בגובה של 6,000 ₪.

כמו כן, סוכם על הקצאת מסגרת עלות, לפתרון בעיות וטיפול באתגרים ספציפיים של אוכלוסיות ודירוגים שונים. בנוסף, סוכמו עקרונות לשינוי תנאי העסקה ביחס לגופים מסוימים במגזר הציבורי כגון, קיצור שבוע עבודה בתנאים מסוימים, וכן הסדרת גמישויות ניהוליות שונות לרבות סוגיות של ניוד, שינוי הגדרות תפקיד, הטמעת טכנולוגיות וכדומה. ההסכם נמצא בשלבי גיבוש וצפוי להיחתם בתקופה הקרובה בכפוף להסכמות המפורטות שייחתמו במסגרת ההסכם האמור.

7) למועד פרסום הדוחות הכספיים, מגובשים תיקוני חקיקה המיועדים לעדכן את קצבאות גמלאי המדינה בהתאם לתוספות הסכם המסגרת משנת 2016. עדכון הקצבאות הינו בגין גמלאים שפרשו בשנים 2013 – 2019 בעבור התקופה בה היו פעילים, ונאמד בסכום חד פעמי של כ- 400 מיליוני ₪ המחולק בין השנים 2024-2025, ובתוספת של כ- 70 מיליוני ₪ מידי שנה.

8) ביום 22 ביוני 2023 נחתם סיכום תקציבי רב-שנתי לשנים 2023-2027 בין משרד האוצר לבין צה"ל ומשרד הביטחון. הסיכום מסדיר מגוון רחב של נושאים, וביניהם את נושא כוח האדם ופנסיות הגישור למשרתי הקבע, להרחבה בנושא, *ראה ביאור 35 - אירועים לאחר מועד הדיווח וחלק ד' – מידע נוסף, פרק הפנסיה התקציבית.*

(ב) חקיקה

1) ביום 6 בינואר 2019 עבר תיקון מס' 63 לחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל 1970 (להלן – **"תיקון מס' 63"**). במסגרת תיקון זה הוקלו תנאי ההכרה בשירות חובה לצורך חישוב תקופת שירותו של מי שפורש כעובד שירות הביטחון, כשוטר או כסוהר ותנאי ההכרה בפנסיה תקציבית כדלקמן:

א. אם פורש משירות הביטחון, המשטרה או שירות בתי הסוהר הצטרף לאחד מהגופים האמורים או לשירות הקבע עד למועד הקבוע בחוק, והשלים עשר שנות שירות לפחות, במצטבר באחד או יותר מהם, תובא בחשבון תקופת שירותו לצורך חוק הגמלאות, תקופת שירות החובה שלו. בהתאם למצב שהיה קיים טרם תיקון מס' 63, עובדים שעברו מגוף אחד כאמור למשנהו או שעברו משירות הקבע לאחד הגופים כאמור, איבדו את זכאותם להכרה בתקופת שירות החובה שלהם לצורך חוק שירות המדינה (גימלאות), התש"ל-1970 (להלן: "חוק הגימלאות") גם אם היו זכאים לכך בטרם המעבר לאותו גוף.

ב. הורחבה קבוצת העובדים הזכאים להסדר פנסיה תקציבית, כך שהוראות חוק הגימלאות הוחלו גם על עובד ביטחון חדש (עובד שירות הביטחון, שוטר או סוהר שהצטרף לשירות אחרי המועד הקובע) שלאחר המועד הקובע היה חייל שהחל לשרת בצבא הגנה לישראל לפי התחייבות לשירות קבע, ובלבד שהתחייב לשירות קבע לפני המועד האמור, והתמלאו לגביו שאר התנאים הקבועים בסעיף 108ח(5) לחוק הגימלאות.

<< ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪) (המשך)

2) העדר ביטחון תעסוקתי - בהחלטת ממשלה 4280, מיום 18 בנובמבר 2018, נקבע כי יש לשלם לשוטרים, סוהרים וגמלאי המוסד ושירות הביטחון הכללי תוספת "היעדר קביעות" כפי ששולם למשרתי הקבע בצה"ל משנת 2006. חישוב אומדן המחוייבות ליום 31 בדצמבר 2022 לעובדים הפעילים חושב בהתבסס על המשכורת הקובעת לגמלה הכוללת רכיב "היעדר קביעות". המחוייבות בגין הגמלאים חושבה בהתבסס על נתוני הגמלה בפועל הכוללים אף הם רכיב זה. התחייבות בגין הפרשי שכר הנובעים מזכאות העובדים והגמלאים לרכיב זה רטרואקטיבית החל משנת 2007, בהתאם להחלטת הממשלה, מוצגת בביאור 22 "התחייבויות אחרות לזמן ארוך".

3) חקיקה בנושא ניכוי תשלומים משכרו של עובד וגיל הפרישה - בפרק ט"ז בחוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004, התשס"ג–2003), נקבע כי מעסיק (ובכלל זה: המדינה), אשר הסדר הפנסיה החל לגבי עובדיו או חלק מהם הוא תשלום קצבה מאוצר המדינה, ינכה תשלומים מעובד בהסדר פנסיה תקציבית. הניכוי יהיה בשיעור של 2% מהמשכורת הקובעת שלפיה הייתה משולמת לו קצבה, אילו היה פורש לגמלאות באותו מועד. ההתחייבות אינה כוללת הפחתה בגין הניכוי מתשלומי העובדים.

4) חקיקה בנושא הפרישה - בחוק גיל פרישה, התשס"ד-2004, נקבע כי גיל פרישת חובה יעמוד על גיל 67 לגבר ולאישה. בהתאם לזאת, תוקן חוק הגמלאות, כך שגיל פרישת חובה יהא כהגדרתו בחוק גיל פרישה, התשס"ד-2004, כאמור. נוסף על כך, הועלה בהדרגה גיל זכאות לקצבת פרישה למי שפוטר לאחר עשר שנות שירות (כאמור בסעיף 15(4) לחוק הגמלאות) מגיל 40 לגיל 42, גיל הפרישה של שוטר וסוהר מגיל 55 לגיל 57, וגיל פרישה של גננת מגיל 57 לגיל 59. בהתאם לסעיף 10 לחוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גימלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985 גיל הפרישה למי שאינו פורש מחמת נכות או תפקוד לקוי, הינו 42 לקצין ו-47 לנגד. כמו כן, נגד הפורש החל מגיל 42 יהיה זכאי לפנסיה תקציבית בהתקיים תנאים מיוחדים שנקבעו בתקנות. במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021 ו- 2022) שפורסם בנובמבר 2021, הועלה בהדרגה גיל הפרישה לנשים מגיל 62 לגיל 65.

5) ביום 6 באוגוסט 2014 פורסם חוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ד-2014. חוק זה כלל, בין השאר, תיקון לחוק שירות המדינה (גימלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970, וחוק שירות הקבע בצבא ההגנה לישראל (גימלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985, וכן חל לגבי הסדרי פנסיה תקציבית אחרים המשולמים מאוצר המדינה. התיקונים האמורים כוללים הוראות שונות בעניין הסדרת אופן תשלום חלק מקצבה של זכאי לקצבה לפי החוקים האמורים לבן זוגו לשעבר. כמו כן, החוק כולל הכרה בבן זוג לשעבר של עובד או גימלאי כשאיר במקרה של פטירה של העובד או הגימלאי, בכפוף להתקיימות תנאים מסוימים.

6) ביום 28 בפברואר 2022, מליאת הכנסת ה- 24 אישרה בקריאה ראשונה את הצעת חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) (תיקון מס' 33), התשפ"ב-2022. במסגרת התיקון, מוצע לקבוע את זכאותו של חייל ששירת עשר שנים לפחות בשירות קבע, ואשר פרש מן השירות לאחר גיל 40, גם לתשלום השיעורים הנוספים הבאים: (1) אחוז אחד בגין שנת שירות, החל מהשנה ה- 11 לשירות הקבע, ולא יותר משבעה אחוזים; (2) שלושה אחוזים נוספים לחייל ששירת בעיסוק לחימה; (3) ללוחמים אשר תקופת שירות הקבע שלהם לא הייתה רציפה ולעתודאים, אחוז נוסף בגין כל שנה בה לא היה מצוי החייל בשירות קבע, או שהיה בתקופת הלימודים בעתודה, ולא יותר מארבעה אחוזים. ההסדר החדש המוצע יחול על חיילים שבמועד כניסת החוק לתוקף עדיין משרתים בשירות קבע, ושטרם מלאו להם 40. בכל הנוגע לחיילים אשר מלאו להם 40 והם טרם פרשו מהשירות ביום כניסת החוק לתוקף, מוצע לקבוע הוראה אשר תשמר את ההסדר הקודם כפי שנקבע בכללים בעניין הגדלות תקופות שירות שחלו טרם כניסתו של תיקון זה לתוקף בשינויים מסוימים. נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים הופץ תזכיר חוק הכולל את השינויים האמורים.

<< ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪) (המשך)

(ג) שיטה

1) ההערכות נעשו לפי שווי הוגן ובשיטת Projected unit credit.

2) ריבית ההיוון - לצורך ביצוע ההיוון, נלקח וקטור ריביות של איגרות תלוש אפס (Zero Coupon) אשר חושב על ידי החברה המצטטת ליום 31 בדצמבר 2022. וקטור איגרות חוב ממשלתיות תלוש אפס עלה בשנת 2022 לעומת שנת 2021. השפעת העלייה בווקטור הינה קיטון של 155.8 מיליארד ש"ח בסכום ההתחייבות בגין פנסיה תקציבית, נטו.

3) לוחות חיים וגריעה - חישוב החבות לשנת 2022, נערך בהתאם ללוחות מתוך חוזר אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון שמספרו 2022-9-18 "דרך חישוב המאזן האקטוארי ומקדמי התקנון של קרן הפנסיה", כדלקמן:
תמותת פנסיונרים – לוח פ3-א לגברים ולוח פ3-ה לנשים.
תמותת אלמנים – לוח פ5-ד.
תמותת אלמנות – לוח פ5-ג.
תמותת פעילים – לוח פ1-ב.
שיפור תמותה עתידי לפי המודל המתואר בחוזר 2022-9-18.

שאר לוחות הגריעה נקבעו לפי אומדן המותאם לעובדי המדינה בפנסיה תקציבית.

(ד) הנחות יסוד

להלן ההנחות האקטואריות העיקריות אשר היוו בסיס לחישוב ההתחייבות לפנסיה תקציבית:

1) כללי - החישוב נערך בהנחה שהעובדים ימשיכו בעבודתם עד למועד פרישתם לפי ניסיון העבר. חישוב ההתחייבויות נערך על פי הוותק הפנסיוני שצבר הזכאי עד למועד הדוחות הכספיים, לפי שכר עתידי צפוי ובהנחה שהעובד יפרוש לפנסיית אזרח ותיק במועד שבו יתמלאו תנאי זכאותו על בסיס שיעורים של פרישות מוקדמות לפנסיה לפי גיל ומין.

2) במהלך השנים 2021 ו- 2022 נערכו מחקרי שכר, על מנת לבסס חלק מההנחות האקטואריות העומדות בבסיס הנתונים. המחקרים נערכו לאוכלוסיות עובדי המדינה, שוטרים, סוהרים ומורים. במסגרת ההנחות להלן מפורטים המחקרים והשפעתם.

- נתוני שכר ועובדים - קצב גידול השכר העתידי נקבע בהתאם לגיל העובד, מינו ותנאי העסקתו. שיעורי הגידול בשכר האישי - חישוב החבות האקטוארית מתבסס על מחקרים שנעשו ואשר נבחנו בהם נתוני שכר פנסיוני של קבוצות עובדים מהשנים המפורטות להלן:

  - 2020-2006 - עובדי מדינה, שוטרים וסוהרים;
  - 2021-2014 - משרתי צבא קבע;
  - 2020-2016 - מורים.

מנגנון עדכון המשכורת הקובעת לגמלה - בעבור רוב הגמלאים, המשכורת הקובעת מעודכנת אחת לשנה, בהתאם לשיעור עליית המדד.

גידול השכר לאוכלוסיית עובדי ההוראה התבסס על תצפיות מהשנים 2020-2016 עקב גידול שכר חריג שנבע מההסכם הקיבוצי לעובדי ההוראה שנחתם ביום 24 באוגוסט 2020 (ראה סעיף (2)(א) 4) לעיל).

<< ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪) (המשך)

- פרישות מוקדמות - שיעורי פרישות מוקדמות לצורך החישוב האקטוארי מתבססים על נתוני מחקר בגין שנים 2013-2020 ומשתנים לפי סוג אוכלוסייה, מין וגיל. בנוסף, בקביעת שיעורי הפרישה המוקדמת לנשים הובאה בחשבון העלאת גיל הפרישה מ-62 ל-65, בהדרגה.

- שיעורי העזיבה - יציאת עובדים תוך ויתור על זכויות הקצבה בתמורה לסכום פיצוי חד-פעמי. בחישוב ליום 31 בדצמבר 2022 הובא בחשבון שיעור עזיבה של 0%. דהיינו, עובד הזכאי לפנסיה תקציבית לא יוותר על תשלום הקצבה בתמורה לתשלום חד פעמי. ממחקרי השכר עולה כי אפשרות זו נוצלה בשנים האחרונות במקרים בודדים בלבד.

(3) מגבלות המודל

ההתחייבות האקטוארית מהווה אומדן המתבסס על שיטה, נתונים והנחות כאמור. ההתחייבויות המדויקות של הממשלה לקצבה ייוודעו רק במועד פטירת העובד והגמלאי ושאריהם אשר יהיו המבוטחים האחרונים. עד לאותו מועד, ניתן רק להעריך את ההתחייבויות באמצעות הנחות יסוד באשר לאירועים עתידיים שאינם ודאיים והמשפיעים על רמת הקצבאות שישולמו, מועד תחילת התשלום של כל קצבה עתידית ואורך תקופת התשלום של כל קצבה. הנחות אלה נבחנות מעת לעת ומעודכנות על בסיס נתונים ומחקרים עדכניים.

(4) ניתוחי רגישות

ניתוחי הרגישות לשינויים ביתרת החבות המלאה הצפויה, נערכו עבור שינויים אפשריים בהנחות האקטואריות המשמעותיות לתום תקופת הדיווח. ניתוח הרגישות המוצג להלן, חושב עבור כל אחד מהפרמטרים ללא תלות הדדית כלשהי ביתר הפרמטרים (כלומר, כאשר שאר הפרמטרים בגין הנחות היסוד מוחזקים כקבועים). כך לדוגמה, **הקטנת** ושיעור הריביות להיוון ב-0.5% **תגדיל** את הערך הנוכחי של החבות המלאה לפנסיה תקציבית, כפי שצוינה בביאור זה, בכ- 74 מיליארדי ₪ (כאשר שאר הנחות היסוד נותרות ללא שינוי).

	31 בדצמבר 2022		
	חבות מלאה (במיליוני ₪)		
פרמטרים לרגישות	**החבות המלאה הצפויה**	**בהנחת גידול הפרמטר**	**בהנחת קיטון הפרמטר**
ווקטור הריביות להיוון		783,443	923,145
(± 0.5%)		(7.7%)	8.8%
שיעור זחילת השכר (*)		870,947	828,698
(± 1%)		2.6%	(2.4%)
שיעור תמותה	848,723	837,228	862,867
(± 10%)		(1.4%)	1.7%
שיעור פרישות מוקדמות (**)		849,643	847,670
(± 20%)		0.1%	(0.1%)

(*) ניתוח הרגישות חושב עבור עובדים פעילים בלבד (ללא גמלאים).
(**) ניתוח הרגישות חושב עבור עובדים פעילים ללא עובדי מערכת הביטחון.

לתצוגה גרפית של ניתוחי הרגישות, *ראה חלק ד' – מידע נוסף – פנסיה תקציבית.*

<< ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪) (המשך)

החבות האמורה **אינה כוללת** את החבויות הבאות:

(א) **פנסיית גישור בצה"ל** - בסעיפים 67ו(א) ו-(ב) לחוק שירות הקבע בצבא-הגנה-לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985 (בסעיף זה: "החוק" או "חוק שירות הקבע"), נקבעו תנאי זכאות לתשלום קצבת גישור לחיילים חדשים, כהגדרתם בחוק. בהתאם להוראות סעיף 67ו(ו) לחוק, אופן החישוב של קצבת הגישור ייקבע בתקנות. בשלב זה לא ניתן להציג בדוחות הכספיים אומדן אקטוארי אמין של החבות בגין פנסיית הגישור של משרתי הקבע, בין היתר, בשל הסיבות שלהלן:

1. בחוק שירות הקבע נקבע כי שר הביטחון ושר האוצר יתקינו תקנות, רק לאחר התקנת תקנות כאמור, ניתן יהיה להגדיר את המידע הנדרש לצורך הערכה אקטוארית של החבות בגין פנסיית הגישור של משרתי הקבע. עד מועד פרסום הדוח הכספי, טרם הותקנו תקנות לחישוב פנסיית הגישור של משרתי הקבע בפנסיה צוברת.
2. בהתאם לאמור בסעיף 9 להסכם העקרונות לאופן יישום סיכום הביטחון לשנים 2015-2020 מיום 9 במאי 2016, (להלן: "הסכם העקרונות") צה"ל נדרש לאשר אצל החשב הכללי את גובה מקדמות פנסיית הצל התקציבית. על אף האמור, צה"ל אינו מעביר את הנתונים לאישור החשכ"ל כפי שנדרש ומעבירם בדיעבד, לאחר ששולמו לפורשים בפועל.
3. בהתאם להחלטת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה מיום 4 במרץ 2019, יש לשלם בשלב זה לפורשים מקדמות בלבד, עד להתקנת תקנות בנושא.
4. ביום 24/11/2015 נחתם הסכם עקרונות בין משרד האוצר לבין צה"ל בו נקבע אופן התשלום של פנסיית הגישור למשרתי קבע הפורשים מצה"ל בפנסיה צוברת (להלן: "סיכום כחלון-יעלון"). בסיכום זה נקבעו הקריטריונים הבאים לזכאות פנסיית הגישור:

(א) כל משרת קבע בצה"ל בפנסיה צוברת, אשר שירת 10 שנים ויותר ופרש מעל גיל 42 לקצינים או מעל גיל 47 לנגדים, זכאי לתשלום פנסיית גישור ממועד פרישתו ועד גיל פרישת חובה. תיקון 31 לחוק שירות הקבע הטמיע בחוק את העקרונות שבסיכום (פרק ד'1 לחוק).

(ב) גובה פנסיית הגישור תחושב לפי הנמוך מבין:

(1) הקצבה שהייתה משתלמת אלמלא היה "חייל חדש" כהגדרתו בחוק שירות הקבע.

(2) פנסיה צוברת רעיונית – קצבה שקרן הפנסיה הייתה יכולה לשלם אילו היתרה הצבורה בקרן הפנסיה במועד הפרישה הייתה משיגה תשואה ריאלית בהתאם לתשואה התחשיבית האמורה בתקנון קרן הפנסיה עד לגיל פרישת חובה כהגדרתו בחוק גיל פרישה, תשס"ד-2004.

מודל הקבע שהוגדר בסיכום כחלון-יעלון מורכב משני שערים ארגוניים בהם צה"ל יכול לשחרר את משרת הקבע ללא זכאות לפנסיית גישור. קצין אשר עובר את השער הארגוני השני ונגד אשר עובר את השער הארגוני הראשון, ובתנאי שיעמוד בגיל הפרישה המזכה ובמספר שנות שירות מינימליים, יהיה זכאי לפנסיית גישור.

5. לעניין הסיכומים שהושגו בעניין זה בתוכנית הרב-שנתית של צה"ל שנחתמה ביום 22 ביוני 2023 ראה ביאור 35 - אירועים לאחר מועד הדיווח וחלק ד' – מידע נוסף, פנסיה תקציבית.

המשמעויות האקטואריות והכספיות של גובה החבות האקטוארית בנושא זה נמצאות בבחינה ויתבררו בהמשך, כאשר יש לקחת בחשבון את הסיכומים שהושגו לאחר מועד הדיווח המשנים את תנאי ההסכם הנוכחי.

<< ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪) (המשך)

(ב) **פנסיית גישור לעובדים נוספים בגופי ביטחון אחרים** - בסעיף 108ז לחוק שירות המדינה (גימלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970, נקבע כי יקבעו תקנות לעניין תשלום גמלאות לעובד ביטחון חדש כהגדרתו בחוק שפרש לגמלאות לפני גיל הפרישה כהגדרתו בחוק גיל פרישה, התשס"ד-2004. עד מועד פרסום הדוח הכספי, טרם הותקנו תקנות לחישוב פנסיית גישור של עובדים המבוטחים בפנסיה צוברת בגופי הביטחון. בהתאם להחלטת היועץ המשפטי לממשלה, משולמות לפורשים מקדמות עד להתקנת תקנות לחישוב פנסיית הגישור. רק לאחר התקנת תקנות כאמור, ניתן יהיה להגדיר את המידע הנדרש לצורך הערכה אקטוארית של החבות בגין פנסיית הגישור של עובדי שירותי הביטחון האחרים. ביום 21 באוגוסט 2022, חתמו משרד האוצר ואחד מגופי הביטחון האחרים על סיכום במסגרתו הוסכמו תנאי פנסיית הגישור לעובדי הגוף הביטחוני, וקידום משותף של תקנות שיעגנו הסכמות אלו בחקיקה, ויאפשרו את מימוש הסיכום. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, מתנהל משא ומתן מתקדם עם גוף נוסף.

(ג) **מענק יובל** - פרק 25.5 לתקשי"ר מסדיר את ההנחיות לתשלום מענק יובל לעובדים פעילים ולגמלאים, ופרק 13.3.3 להוראות התכ"ם מפרט את כללי הזכאות והתשלום עפ"י הדירוגים המזכים במענק יובל. ככלל, הזכאות למענק יובל מתגבשת בעת צבירת וותק של 25 שנים. המחויבות בגין מענק יובל עבור אוכלוסיית העובדים הפעילים שטרם התגבשה זכאותם למענק, אינה כלולה בחישוב המחויבות לפנסיה תקציבית ובשלב זה לא ניתן להציג בדוחות הכספיים אומדן אקטוארי אמין בגינה.

(ד) **שי לחג** - הזכאות לשי לחג אינה זכאות הנובעת מהוראות חוק אלא מעוגנת בנהלים פנימיים של נציבות שירות המדינה וטרם נערכה בחינה משפטית בדבר הגדרתה כזכות מוקנית שיש להכלילה במסגרת המחויבות לפנסיה תקציבית. לאור האמור, הזכאות לשי לחג אינה כלולה בחישוב המחויבות לפנסיה תקציבית ובשלב זה לא ניתן להציג בדוחות הכספיים אומדן אקטוארי אמין בגינה.

(ה) **היוון עתידי אפשרי** - קבלת חלק מהקצבה במועד הפרישה כסכום הוני.

להרחבה נוספת בנושא פנסיה תקציבית, *ראה חלק ד' – מידע נוסף – פנסיה תקציבית.*

<< ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪) (המשך)

ב. התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד, נטו

בהתאם לחוקי העבודה וההסכמים הקיימים, מכוסות רוב התחייבויות הממשלה בגין פיצויי פיטורים על ידי הפקדות שוטפות לקופות הגמל (כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005), הכוללות קרנות פנסיה, קופות גמל לקצבה שהן קופות ביטוח, קופות גמל לא משלמות לקצבה וקופות גמל אישיות לפיצויים (להלן ביחד: "קופות גמל"), בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963. סכומי הצבירה בקופות הגמל הינם על שם העובד. קופות הגמל מקבלות על עצמן את חבות הממשלה הנובעת מהסכמי העבודה ומשחררות את הממשלה מתשלומים נוספים. יתרת ההתחייבות הכלולה בדוחות הכספיים הוערכה, כאמור, באופן שמרני כך שכל העובדים יהיו זכאים להשלמת פיצויי פיטורים.

התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד, כוללות התחייבות להשלמת פיצויי פיטורים בשיעור 2.33% מהשכר החודשי לכל שנת עבודה בעבור כל העובדים שאינם בפנסיה תקציבית, למעט אזרחים עובדי צה"ל דור א' (אלה שנקלטו לפני ספטמבר 2007), עבורם חושבה התחייבות לפיצויים בשיעור של 8.33% לכל תקופת העבודה. חישוב ההתחייבות האמורה נעשה מטעמי שמרנות, שכן קיימות נסיבות של סיום עבודה אשר אינן מחייבות בהשלמה כאמור.

ייתכן כי ישנם עובדים אשר אינם בתחולת סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963, אולם סביר כי מדובר במספר שאינו מהותי ולפיכך לא בוצעה הערכה של סכומים אשר הופקדו בקופות הגמל ואשר אמורים להקטין את ההתחייבות בגינם.

יצוין כי ההתחייבות עשויה לכלול מרכיבים שונים נוספים בגין סיום יחסי עובד מעביד, זאת מפאת חוסר האחידות בסיווג הנתונים בהתאם לדיווחים שהתקבלו בגין חברות ממשלתיות ותאגידים סטטוטוריים.

ג. התחייבות בגין הטבות אחרות לזמן ארוך

	31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
משרד החינוך	5,706	5,735
חברת החשמל	5,374	6,874
משטרת ישראל	4,141	4,178
דואר ישראל (**)	1,151	523
מערכת הביטחון	1,107	1,115
תעשייה אווירית	940	1,185
משרד הבריאות ובתי החולים הממשלתיים	721	803
שירות בתי הסוהר	524	516
הנהלת בתי המשפט	341	327
רשות שדות התעופה בישראל	172	218
אחרים	2,298	2,416
סך הכל	**22,475**	**23,890**

(*) הוצג מחדש.

(**) הגידול המשמעותי בהתחייבות נובע מכך שבמהלך שנת 2022 נחתמה ע"י דואר ישראל תכנית הבראה במסגרתה סוכם כי יפרשו מהחברה עובדים בהיקף של עד 1,050 משרות (מרביתם עד לסוף חודש יוני 2023), חלקם במסלול של פרישה מוקדמת לפנסיה וחלקם במסלול של פיצויי פרישה מוגדלים.

<< ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪) (המשך)

התחייבויות בגין הטבות אחרות לזמן ארוך כוללות הפרשות בגין חופשה, מחלה והתחייבויות אחרות לזמן ארוך. יתרת התחייבויות אלה לזמן קצר מוצגות במסגרת *ביאור 17 - זכאים ויתרות זכות*. לפירוט נוסף *ראה ביאור 2 סעיף יט - התחייבויות בגין זכויות עובדים*.

<< ביאור 20 - עתודות בגין אירועי ביטוח (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021
קרנות מוסד לביטוח לאומי	א		
אזרח ותיק ושאירים		512,051	560,314
נכות כללית		305,168	310,951
סיעוד		82,305	84,234
נפגעי עבודה		75,153	84,812
		974,677	**1,040,311**
קרנות אחרות	ב		
עתודות ביטוח אחרות		6,993	7,146
התחייבויות בגין חוזי ביטוח		508	465
		7,501	**7,611**
סך הכל		**982,178**	**1,047,922**

א. קרנות מוסד לביטוח לאומי

(1) קרנות המוסד לביטוח לאומי (להלן: "הקרנות") הן אומדני התחייבויות של ענפי הביטוח בסוף שנת הדיווח כלפי אלה מהמבוטחים או התלויים של המבוטחים, שלגביהם נוצרה עד למועד הדוח הכספי עילה לזכאות.

(2) הקרנות אינן כוללות התחייבויות הנובעות מהגמלאות אשר המוסד לביטוח לאומי יהיה חייב לשלם למבוטחים אשר הינם ב"תהליך הרכישה" של הגמלאות. מצד שני, הדוח על המצב הכספי אינו כולל בצד הנכסים את ההכנסות מדמי ביטוח אשר המבוטחים יהיו חייבים לשלם בעד השנים שלאחר מועד הדוח הכספי.

(3) הקרנות מתייחסות לענפים: אזרח ותיק ושארים, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד המוגדרים על ידי המוסד לביטוח לאומי כענפים ארוכי מועד. המוסד לביטוח לאומי אינו נוהג לחשב קרנות בענפים אחרים.

(4) המוסד לביטוח לאומי מבצע תשלומי גמלאות שאינן נכללות בחוק הביטוח הלאומי. תשלומים אלה מבוצעים בהתאם לסעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי, מכוח הסכמים עם המדינה וממומנים על ידי משרד האוצר ומשרד הביטחון. תשלומים אלו אינם מקבלים ביטוי בקרנות המוסד לביטוח לאומי כאמור.

<< ביאור 20 - עתודות בגין אירועי ביטוח (במיליוני ₪) (המשך)

(5) הקרנות נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית על ידי אקטואר המוסד לביטוח לאומי כאשר הנחות היסוד נקבעו על ידי מינהלת המוסד לביטוח לאומי, החישוב נעשה בהתבסס על עיקרי הנתונים, השיטה וההנחות כמתואר להלן:

(א) בסיסים לעריכת הנתונים:

- כללי - החישובים נעשו על בסיס נתונים מקובצים[20].
- נערך חישוב לגבי מבוטחים או תלויים של מבוטחים שזכאים לקצבה בתאריך הדוחות הכספיים, אף אם טרם הגישו בקשה לקצבה (I.B.N.R - Incurred but not reported).
- החישוב נערך על פי סכום הקצבה העומד לזכות המבוטח במועד החישוב, תוך התאמה לשינויים בסכום הקצבה הצפויים לפי החוק במועד החישוב, כגון פעימות הרשומות בחוק שיגדילו את הקצבה בעתיד.

(ב) השיטה:

הקרנות חושבו לפי שיטת השווי ההוגן.

(ג) ההנחות האקטואריות העיקריות אשר היוו את הבסיס לחישוב קרנות הביטוח:

- ריבית ההיוון – שיעורי הריבית בהם נעשה שימוש בחישוב הערך הנוכחי של ההתחייבויות הינם וקטור ריביות של אגרות חוב תלוש אפס (Zero Coupon - חסרות סיכון וצמודות למדד). השימוש בווקטור הריביות העדכני לעומת הווקטור משנה קודמת הביא לקיטון בקרנות הביטוח הנאמד בכ-139 מיליארד ש"ח בשנת 2022 (בשנת 2021 – שימוש בווקטור עדכני הביא לגידול הנאמד בכ-48 מיליארד ש"ח).

- לוחות התמותה והגריעה ששימשו בבסיס החישוב הינם:

1) בענף אזרח ותיק ושארים ובתת ענף תלויים של ענף נפגעי עבודה – מאז הדוח הכספי לשנת 2017 נעשה שימוש בשיעורי התמותה שהיוו את הבסיס לחלופה הבינונית מתוך שלוש החלופות "בתחזית אוכלוסיית ישראל עד שנת 2065" שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה במאי 2017. שיעורי תמותה אלו כוללים שיפורים עתידיים בתוחלת החיים.

2) בתתי ענפים נכות נפגעי עבודה וקצבה מיוחדת - נעשה שימוש בלוחות גריעה ששימשו לדוח האקטוארי המלא ליום 31 בדצמבר 2016, המבוססים על מחקר שנערך בשנת 2012.

3) בתת ענף נכות כללית מבוגרים זמנית - השנה נעשה שימוש במודל מעודכן של גריעות מנכות כללית זמנית מכל סיבה (כגון החלמה, מוות, מעבר לנכות כללית צמיתה וכדומה) מחד, וכניסות לנכות כללית צמיתה מזמנית מאידך. בוצע מחקר בלשכת האקטואר כדי לחשב שיעורי גריעה מנכות כללית זמנית מכל סיבה ושיעורי כניסה לנכות כללית צמיתה מנכות זמנית, שניהם לכל שנה עתידית. השימוש במודל המעודכן הביא לקיטון בקרנות ביטוח נכות כללית הנאמד בכ-3 מיליארד ש"ח.

4) בתת ענף שירותים מיוחדים - נעשה שימוש בלוחות גריעה ששימשו לדוח האקטוארי המלא ליום ה-31 בדצמבר 2016, המבוססים על מחקר שנערך בשנת 2019.

5) בתת ענף ילד נכה - נעשה שימוש בלוחות גריעה ששימשו לדוח האקטוארי המלא ליום ה-31 בדצמבר 2016, המבוססים על מחקר שנערך בשנת 2019.

6) בענף סיעוד - נעשה שימוש בלוחות גריעה ששימשו לדוח האקטוארי המלא ליום 31 בדצמבר 2016, המבוססים על מחקר שנערך בשנת 2012.

[20] בשנים קודמות בענפים מסוימים החישובים נעשו על בסיס נתונים פרטניים עבור כל מבוטח ובענפים אחרים על בסיס נתונים מקובצים.

<< ביאור 20 - עתודות בגין אירועי ביטוח (במיליוני ₪) (המשך)

(ד) שינויים בהנחות ושינויים נוספים

בענף נכות כללית (בכל תתי ענף : מבוגרים, שירותים מיוחדים וילד נכה) - בהתאם לחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2021-2022, בינואר 2023 קצבת נכות כללית והקצבאות הנגזרות ממנה התעדכנו לראשונה בשיעור עליית השכר הממוצע .זאת לעומת החוק עד כה לפיו קצבאות נכות כללית עודכנו כל שנה בשיעור עליית המדד המחירים לצרכן. הקצבאות עלו בינואר 2023 בכ- 9.8% בהתבסס על עליית השכר הממוצע בינואר 2023ביחס ל"שכר הממוצע המתוקן" (השכר הממוצע בתוספת 2.45%) בינואר 2020. הגידול בקצבאות הביא לגידול בקרנות ביטוח נכות כללית הנאמד בכ- 30 מיליארד ש"ח.

בתת ענף נכות כללית מבוגרים זמנית – כאמור, השנה נעשה שימוש במודל מעודכן של גריעות מנכות כללית זמנית מכל סיבה (כגון החלמה, מוות, מעבר לנכות כללית צמיתה וכדו') מחד, וכניסות לנכות כללית צמיתה מזמנית מאידך. שיעורי גריעה מנכות זמנית ושיעורי כניסה לנכות צמיתה מזמנית חושבו השנה במחקר שבוצע בלשכת האקטואר. בשנה שעברה הונח ש 50% מתוך אוכלוסיית נכות כללית זמנית בתחילת התחזית ימשיכו לקבל קצבת נכות כללית צמיתה.

ראה הרחבות בנוגע לשינויים בהנחות וכן שינויים נוספים בדוח המוסד לביטוח לאומי לשנת 2022.

(ה) לעניין יישום עתידי של תקן חשבונאות בינלאומי שפורסם בחודש ינואר 2019 בנושא התחייבויות בגין קרנות ביטוח – *ראה ביאור 2כא'* .

ב. קרנות אחרות

הקרנות האחרות כוללות התחייבויות בגין חוזי ביטוח ועתודות אחרות, ומנוהלות על ידי חברות ממשלתיות וקרנות פנימיות.

(1) הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים

קרנית – הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים, הינה תאגיד ציבורי שהוקם מכוח חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה–1975. קרנית עוסקת בנזקי גוף בלבד, ומפצה נפגעי תאונות דרכים שאין בידם לתבוע מבטח היכול לפצותם, במקרים המנויים בחוק.

(2) הקרן הפנימית לביטוחי הממשלה

הקרן כוללת חבות אקטוארית לכיסוי נזקי רכוש ונזקי ביטוח נוספים במשרדי הממשלה, ומנוהלת על ידי הקרן הפנימית לביטוחי ממשלה. לפירוט נוסף *ראה ביאור 34 - קרנות הון*.

(3) קרנות של חברות ביטוח ממשלתיות

הקרנות כוללות בעיקר את קנט - קרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ ואת אשרא - החברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר חוץ בע"מ (להלן: "אשרא"). קרנות ביטוח של חברות ביטוח ממשלתיות חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984, על תיקוניהן. בענף ביטוח סיכוני סחר חוץ לא נדרשת, על פי הנחיות המפקח על הביטוח, הערכה אקטוארית, והתביעות התלויות כוללות תביעות תלויות ידועות, הכוללות הפרשה מתאימה לסילוק והוצאות הטיפול עד לסוף התקופה ואשר טרם שולמו למועד הדיווח. הקרנות כוללות תוספת לתביעות תלויות המחושבות לפי שיטת עודף הכנסות על הוצאות.

אשרא הינה חברה ישראלית לביטוח סיכוני סחר חוץ הנמצאת בבעלות ממשלתית מלאה ומטרתה לסייע ליצואנים הישראלים, תוך מתן ביטוחי אשראי והשקעות בעסקאות יצוא לטווח בינוני וארוך. עתודות בגין ביטוחי סחר חוץ שהוכרו בדוחות הכספיים, חושבו בהתאם לחשיפה של הממשלה בגין התביעות התלויות הקיימות כנגד אשרא למועד הדיווח, וזאת מכוח הסכמי הערבות שנחתמו בין הממשלה לאשרא, לפירוט נוסף *ראה ביאור 23 - ערבויות המדינה*.

<< ביאור 21 - הפרשה לתביעות משפטיות (במיליוני ₪)

המדינה מהווה צד בתביעות אזרחיות שונות המוגשות נגדה, אשר בחלקן היא עשויה להיות מחויבת בתשלום פיצוי כספי. ההליך השיפוטי נמשך בדרך כלל על פני מספר תקופות חשבונאיות, כאשר לאורך התקופה, אומדן הסכום שבו תחויב המדינה עשוי להשתנות. הנהלות הישויות המאוחדות בדוחות הכספיים של המדינה ויועציהן המשפטיים העריכו כי צפוי שחלק מתביעות אלה יגרמו למחויבות בישויות וכי קיים אומדן מהימן של סכום המחויבות.

להלן יתרות ההפרשה בגין תביעות משפטיות, על פי נושאי התביעות:

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
דיני נזיקין	א	5,044	5,461
הפרות חוזיות		819	601
דיני עבודה		65	102
אחר	ב	1,929	1,411
סך הכל		**7,857**	**7,575**

(*) הוצג מחדש.

א. היתרה כוללת הפרשה, המבוססת ברובה על עבודה אקטוארית, בסך של כ-3,391 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 3,816 מיליוני ₪) בענף אחריות מקצועית ברפואה, במוסדות רפואיים ממשלתיים ובלשכות הבריאות המחוזיות, המנוהל על ידי הקרן הפנימית לביטוחי ממשלה. בנוסף היתרה כוללת הפרשה ברשות מקרקעי ישראל, בעיקר בגין תביעות לפיצויים בסך של כ-728 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 720 מיליוני ₪).

ב. היתרה כוללת הפרשות שונות שנרשמו בישויות מאוחדות, בעיקר ברשות שדות התעופה בישראל בסך של כ- 907 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 793 מיליוני ₪) ובמוסד לביטוח לאומי בסך של כ- 153 מיליוני ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 186 מיליוני ₪).

בנוסף לאמור לעיל, קיימות תביעות משפטיות רבות נגד הישויות הממשלתיות. אשר חלקן אינן מתועדות בספרי הישויות הממשלתיות, ובחלקן סכום החשיפה אינו ניתן להערכה באופן מהימן. התוצאות הסופיות בגין חלק מתביעות אלה עשויות להשפיע על מצבן הכספי ועל תוצאות פעילותן של הישויות הממשלתיות. תשתית הנתונים ועריכת האומדנים לחשיפה התבססו, בין היתר, על מקורות מידע חסרים. בחלק מהישויות הממשלתיות לא קיימת תשתית נאותה לניהול ומעקב אחר התביעות. תביעות משפטיות, המטופלות בפרקליטות המדינה, מנוהלות במערכת מידע שהטמעתה טרם הסתיימה לצורכי הטיפול החשבונאי. יצוין כי אגף החשב הכללי והפרקליטות מנהלים פרויקט ליצירת ממשקים להעברת נתוני התביעות בין המערכות, פרויקט אשר צפוי לשפר את המידע לצורך חישוב ההפרשה לתביעות על ידי הממשלה.

למידע נוסף ר*אה ביאור 24 - התחייבויות תלויות.*

<< ביאור 22 - התחייבויות אחרות לזמן ארוך (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
סעיף		**2022**	**2021 (*)**
פיקדונות מיועדים וערבונות	א	9,084	8,914
יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים	ב	5,199	5,331
התחייבויות לעובדים לזמן ארוך	ג	4,080	4,037
הכנסות נדחות לזמן ארוך		3,030	2,413
פיקדונות בגין קרנות		2,585	2,470
קרן הביניים	ד	2,378	-
התחייבויות בגין חכירה		1,672	1,762
התחייבות בגין ערבויות המדינה		1,662	15
פיקדונות בתי המשפט	ה	485	379
קרנות מיועדות של ביטוח לאומי		252	192
התחייבות בגין תשואה מובטחת	ו	36	-
עסקאות החלף		-	158
התחייבויות אחרות		11,894	11,808
סך הכל		**42,357**	**37,479**

(*) הוצג מחדש.

א. פיקדון מיועד הינו מזומן או נכס אחר, אשר הופקד בידי ישות ממשלתית על ידי גורם חיצוני לאותה ישות באחד מהמקרים הבאים:

(1) הפיקדון משמש כמשמורת או כעירבון, במטרה להחזירו למפקיד בתוך תקופה מוגדרת, בין שבסכום הקרן הנומינלית, ובין שבסכום הכולל ריבית ו/או הצמדה;

(2) כאשר הוטלו מראש על ידי המעביר מגבלות או התניות מוגדרות המוגבלות בזמן באשר למטרת השימוש בכספים, בהתאם להסכם שנחתם בין הצדדים, ואין לישות הממשלתית אפשרות מעשית לשימוש בו, זולת החזרת הכספים. זאת כל עוד לא נעשה בו השימוש למטרתו המיועדת.

ב. סעיף זה כולל בעיקר יתרה של חברת החשמל אשר מיישמת את IFRS 14, שמשמעותו יישום הפרקטיקה הקיימת בנושא חשבונות פיקוח נידחים וזאת במטרה לשקף וליצור הקבלה נאותה בין ההוצאות בפועל לבין ההכנסות שיווצרו לחברה לפי מועדי ההכרה בהן כתלות בתעריף החשמל. לפירוט *ראה סעיף ב' בביאור 11 - נכסים פיננסיים ואחרים.*

ג. התחייבויות לעובדים לזמן ארוך כוללות את התחייבויות המדינה לתשלום הפרשים בגין תוספות העדר ביטחון תעסוקתי, בהתאם להחלטת ממשלה מספר 4280 מיום 18 בנובמבר 2018.

ד. קרן הביניים

ביום 30 במרס 2011 אישרה הכנסת את חוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א-2011, אשר תוקן ביום 30 בנובמבר 2015 במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו- 2016), התשע"ו-2015 (להלן: "תיקון חקיקה 2015"). כחלק מתיקון חקיקה זה השתנה שם החוק לחוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע (להלן: "החוק").

במהלך שנת 2021 תוקן חוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע (תיקון מס' 3) ונקבע כי היטלים שאינם חלוטים, כגון מקדמות ששולמו על חשבון ההיטל, ינוהלו בידי החשב הכללי במשרד האוצר ב"קרן הביניים" עד שיתקיימו לגביהן התנאים שנקבעו בחוק להעברתן לקרן לאזרחי ישראל או להחזרתן לנישום.

בהתאם לחוק, תחילת פעילותה של הקרן לאזרחי ישראל ב-1 בחודש שלאחר המועד שבו הגיעו הכנסות המדינה מההיטלים החלוטים לסכום העולה על מיליארד שקלים חדשים. במועד זה יועבר מאוצר המדינה לחשבון הקרן הסכום האמור לאחר שיומר לנכסים במטבע חוץ.

<< ביאור 22 - התחייבויות אחרות לזמן ארוך (במיליוני ₪) (המשך)

ד. קרן הביניים (המשך)

יתרת קרן הביניים ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה לסך של כ- 2,378 מיליוני ₪ (היתרה ליום 31 בדצמבר 2021 עמדה על כ-1,020 מיליוני ₪ וטרם תחילת פעילותה של הקרן לאזרחי ישראל סווגה להון במסגרת *ביאור 34- קרנות הון*).

יתרת הקרן לאזרחי ישראל אשר הוקמה ביוני 2022 מוצגת *בביאור 34- קרנות הון* ועומדת נכון ליום 31 בדצמבר 2022 על סך של כ-2,174 מיליוני ₪.

ה. כספים אשר הופקדו בבתי המשפט השונים על ידי בעלי דין, בגין ערבונות, החרמות או כתנאי להליכים מסוימים בתיקים משפטיים שונים. פיקדונות אלה צפויים לחזור למפקידים בתום ההליך המשפטי, לפי החלטת בית המשפט. היתרה מוצגת בניכוי יתרות שוטפות של פיקדונות בתי המשפט המוצגות במסגרת *ביאור 17 - זכאים ויתרות זכות*.

ו. יתרת התחייבות בגין תשואה מובטחת המוצגת בביאור זה מתייחסת למחויבות שנוצרה למדינה בגין מנגנון הבטחת תשואה כמפורט בסעיף ז *בביאור 34 - קרנות הון* - קרנות אגח מיועדות. המחויבות בגין יתרות אג"ח מיועדות לקרנות הפנסיה אשר היו קיימות טרם יישום המנגנון החדש מופיעה *בביאור 15 - מלוות פנים*.

<< ביאור 23 - ערבויות המדינה (במיליוני ₪)

ערבויות המדינה מועמדות ברובן מתוקף חוק ערבויות מטעם המדינה, התשי"ח-1958 (להלן: "חוק ערבויות המדינה"). בהתאם לחוק ערבויות המדינה, סכום ערבויות המדינה התקפות אשר הועמדו מכוחו לא יעלה, בכל עת, על עשרה אחוזים מסכום תקציב המדינה לאותה שנת כספים, למעט תקציב הפיתוח (להלן: "מסגרת הערבויות"). נכון לשנת 2022 עמדה מסגרת הערבויות על סכום של כ- 45 מיליארדי ₪.

< מצבת ערבויות המדינה

להלן פירוט סכומי הערבויות שניתנו על ידי המדינה מכוח חוק ערבויות המדינה, וכן מכוח חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959; תקנות הנכים (תגמולים ושיקום) (ערבויות למלוות נכים), התשי"ד–1954; תקנות הנכים (תגמולים ושיקום) (ערבויות להסכמים), התשט"ו-1955, וכן מכוח חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950.

		31 בדצמבר			
		2022		2021 (*)	
		חשיפה מרבית	חשיפה בפועל	חשיפה מרבית	חשיפה בפועל
חוק ערבויות מטעם המדינה התשי"ח-1958	א	28,858	23,885	20,284	16,099
ערבויות לנכים ומשפחות שכולות	ב	31	31	37	37
סך הכל		**28,889**	**23,916**	**20,321**	**16,136**

(*) הוצג מחדש.

< חשיפה מרבית - סכום הערבות המרבי שבתוקף כפי שנקבע בכתב הערבות או יתרת הערבות בתוקף מתוך מסגרת הערבות, נכון למועד הדוח הכספי. יצוין כי החשיפה המרבית אינה חורגת מהסכום אשר אושר על ידי ועדת הכספים של הכנסת לאותה מטרה, בהתאם לסעיף 2(א) לחוק ערבויות המדינה.

< חשיפה בפועל - סכום הערבות המנוצל מתוך המסגרת האפקטיבית נכון למועד הדוח הכספי, אשר טרם מומש, לרבות התחייבויות למתן ערבות שניתנו ואשר עשויות להתממש, כגון אישורים עקרוניים לביטוח עסקאות סחר חוץ אשר יתממשו לכדי פוליסות עם יציאת העסקאות לפועל.

א. הרכב לפי מטרת הערבות

		31 בדצמבר			
		2022		2021 (*)	
		חשיפה מרבית	חשיפה בפועל	חשיפה מרבית	חשיפה בפועל
סחר חוץ וייצוא	(1)	15,680	10,979	13,545	10,084
ביטוח סיכוני מלחמה וטרור	(2)	7,038	7,038	-	-
קרנות למתן הלוואות לעסקים	(3)	6,009	5,737	6,387	5,853
חברת החשמל לישראל	(4)	131	131	162	162
קרן להתייעלות אנרגטית	(5)	-	-	190	-
סך הכל		**28,858**	**23,885**	**20,284**	**16,099**

(*) הוצג מחדש.

<< ביאור 23 - ערבויות המדינה (במיליוני ₪) (המשך)

(1) סחר חוץ וייצוא

		31 בדצמבר			
		2022		2021 (*)	
		חשיפה מרבית	חשיפה בפועל	חשיפה מרבית	חשיפה בפועל
אשרא - החברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר חוץ	(א)	12,316	8,319	10,884	7,423
תכנית Top Up קורונה	(ב)	2,660	2,660	2,660	2,660
תכנית Long Up	(ג)	704	-	1	1
סך הכל		**15,680**	**10,979**	**13,545**	**10,084**

(*) הוצג מחדש.

(א) אשרא - החברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר חוץ בע"מ הינה חברה ממשלתית המבטחת עסקאות יצוא מפני חדלות פירעון של הקונה במדינת היעד. פעילות החברה מגובה בערבות המדינה, בסכום מקסימלי של 3,500 מיליוני דולר ארה"ב. יצוין כי המסגרת האפקטיבית כפי שנקבעה בכתב הערבות והחשיפה בפועל בגין הערבות שניתנה לאשרא הן בדולרים ומשתנות בהתאם לשינויים בשער החליפין.

לפירוט נוסף *ראה ביאור 24 - התחייבויות תלויות.*

(ב) ביום 14 במאי 2020 הקימה המדינה תכנית סיוע ייעודית לשם מתן ביטוח אשראי ספקים לזמן קצר במסגרתה העמיד אגף החשב הכללי ערבות מדינה בסכום כולל של כ- 2.7 מיליארדי ש"ח לשלוש חברות ביטוח האשראי הפרטיות בישראל: בסס"ח - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ, כלל ביטוח אשראי בע"מ וקומפני פרנסיז ד'אשורנס פור לה קומרס אקסטריאר (קופאס). במסגרת התכנית מעמידה המדינה ביטוח לרובד הסיכון השני, מעבר לרובד הסיכון הראשון הקיים לחברות המבטחות בגין אותם מבוטחים (טופ-אפ). בדרך זו, יכולים המבוטחים להגדיל את מכירותיהם בשיעור של עד 100% מהסכום אותו נוטלת חברת הביטוח הפרטית כנגד המבוטח ברובד הסיכון הראשון. התכנית הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022, וממועד זה לא ניתן להנפיק פוליסות ביטוח חדשות.

(ג) ביום 24 באפריל 2022 השיקה המדינה תכנית סיוע ייעודית ליצואנים במטרה להרחיב את אפשרויות הביטוח של עסקאות ייצוא וסחר חוץ לטווח בינוני (עד 7 שנים), תוך שילוב חברות ביטוח האשראי מהמגזר הפרטי. במסגרת התכנית ניתנה ערבות בסכום מקסימלי כולל של 200 מיליון דולר לחברת בסס"ח - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ, כלל ביטוח אשראי בע"מ, בחלוקה שווה. במסגרת התכנית המדינה מהווה מבטחת משנה עבור חלק מהסיכון אותו לוקחות חברות הביטוח הפרטיות בגין התקופה השנייה של הסיכון בעסקאות ייצוא לטווח בינוני.

בנוסף, במסגרת תכנית לעידוד הייצוא משנת 2014 שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, מהווה המדינה מבטח משנה בעבור חברות ביטוח האשראי הפרטיות – בסס"ח וכלל ביטוח אשראי בגין התקופה השנייה בעסקאות יצוא לטווח בינוני–ארוך.

<< ביאור 23 - ערבויות המדינה (במיליוני ₪) (המשך)

(2) ביטוח סיכוני מלחמה וטרור

לאור המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, הודיעו חלק מחברות הביטוח הבין-לאומיות המבטחות את חברות התעופה הישראליות כי לא יינתן כיסוי ביטוחי לטיסות לרוסיה, זאת בשל ההחרגה הקיימת בפוליסות הביטוח לגבי יעדים עליהם הוטלו סנקציות.
לפיכך, ביום 3 במרץ 2022, אישרה ועדת הכספים של הכנסת את בקשת שר האוצר והחשב הכללי להעמיד מסגרת ערבות מדינה לחברות התעופה הישראליות בסכום של 2 מיליארדי דולר ארה"ב, זאת בעבור כיסוי ביטוח לטיסות של חברות התעופה הישראליות בקו תעופה ישראל-רוסיה, אשר לא יכוסו על ידי חברות הביטוח בשל ההחרגות הקשורות ברוסיה, ובלבד שהנזקים שייגרמו היו אמורים להיות מכוסים על ידי חברות הביטוח בהתאם לפוליסות הביטוח הקיימות של החברה אלמלא היו ההחרגות כאמור. ביום 9 במרץ 2022 הורחבה מסגרת ערבות המדינה לסך של 2.5 מיליארדי דולר ארה"ב, וביום 13 ביוני 2022 הורחבה מסגרת ערבות המדינה פעם נוספת לסך של 4 מיליארדי דולר ארה"ב.
ערבות המדינה ניתנה לתקופה קצובה והיא מוארכת מעת לעת, בהתאם להתפתחות המלחמה, הצורך בהמשך הפעלת הטיסות וההתפתחויות בסנקציות הבין-לאומיות.
נכון ליום 31 בדצמבר 2022, הועמדה ערבות מדינה בהיקף של 2 מיליארדי דולר ארה"ב.

(3) קרנות למתן הלוואות לעסקים

		31 בדצמבר			
		2022		2021 (*)	
		חשיפה מרבית	חשיפה בפועל	חשיפה מרבית	חשיפה בפועל
קרנות למתן הלוואות לעסקים להתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה	(א)	5,009	5,009	5,412	5,164
הקרן להלוואות בערבות מדינה לעסקים קטנים ובינוניים	(ב)	1,000	728	975	689
סך הכל		**6,009**	**5,737**	**6,387**	**5,853**

(*) הוצג מחדש.

(א) קרן קורונה לעסקים קטנים ובינוניים: ביום 30 במרץ 2020 על רקע התפרצות נגיף הקורונה הקימה המדינה קרן הלוואות ייעודית לעסקים קטנים, בינוניים וגדולים בעלי מחזור מכירות שנתי של עד 400 מיליוני ₪ בשני מסלולים : מסלול כללי ומסלול לעסקים בסיכון מוגבר. מטרת הקרן הינה לסייע לעסקים, שנקלעו לקשיי תזרים כתוצאה מהמגבלות שהוטלו על ידי הממשלה להתמודדות עם התפשטות הנגיף, לקבל הלוואות מהמערכת הבנקאית והחוץ בנקאית כנגד ערבות מדינה בשיעור של עד 85% מכל הלוואה ועד 15% מהתיק הכולל במסלול הכללי בקרן, ובשיעור של עד 95% מכל הלוואה ועד 60% מהתיק הכולל במסלול המוגבר בקרן שמאפשר לגופים המממנים הפועלים בה להרחיב את הסיוע גם לעסקים המאופיינים ברמת סיכון גבוהה יותר. ההלוואות בקרן ניתנו בתנאים מיטיבים נוכח המשבר, ובכלל זה, ניתנה אפשרות לפריסת תשלומי ההלוואה עד 5 שנים, אפשרות לדחיית תשלומי הקרן של ההלוואה לתקופה של עד 12 חודשים, סבסוד עלויות הריבית בשנה הראשונה על ידי המדינה, בטוחות מופחתות, פטור מעלות ואגרות ועוד.

במהלך שנת 2021, במטרה להעניק סיוע תזרימי נוסף לעסקים קטנים ובינוניים, על מנת שיוכלו להתאושש ולהחזיר את פעילותם העסקית לסדרה, ניתנה אפשרות להאריך את תקופת החזר האשראי של ההלוואות לתקופה כוללת של עד 10 שנים (במקום 5 שנים עד כה) ומתן אפשרות לדחיית תשלומי קרן ההלוואה לתקופה של עד 12 חודשים נוספים.
יצוין כי במסגרת קרן קורונה לעסקים קטנים ובינוניים, התחייבה המדינה לשאת בעלות הריבית של שנת ההחזר הראשונה בכל הלוואה במקום העסק הלווה, אשר תחושב בהתאם לשיעור שנקבע בהוראת

<< ביאור 23 - ערבויות המדינה (במיליוני ₪) (המשך)

הביצוע להעמדת כל הלוואה ספציפית, או בשיעור של 1.5% מעל ריבית הפריים, לפי הנמוך. התשלום יבוצע באופן אחיד עבור כל ההלוואות בקרן בתום השנה הקלנדרית בה נצטברה הריבית.
בסוף חודש אפריל 2022, נסגרה הקרן להגשת בקשות חדשות.

קרן קורונה לעסקים גדולים: ביום 28 באפריל 2020 הקימה המדינה קרן הלוואות לעסקים גדולים שנפגעו כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה בשני מסלולים: מסלול כללי ומסלול תעופה. קרן זו מיועדת לעסקים בעלי מחזור שנתי של מעל 200 מיליוני ₪, כדי לסייע לעסקים שנקלעו לקשיי תזרים כתוצאה מהמגבלות שהוטלו על ידי הממשלה להתמודדות עם התפשטות הנגיף לקבל הלוואות מהמערכת הבנקאית. האשראי בקרן זו מועמד בערבות של 75% מההלוואה ועד 12% מהתיק הכולל במסלול הכללי, ובשיעור של עד 75% מכל הלוואה ועד 75% מהתיק הכולל במסלול תעופה בקרן. בסוף חודש מאי 2021, נסגרה הקרן להגשת בקשות חדשות.

(ב) בשל הקשיים הקיימים לעסקים קטנים ובינוניים בהשגת אשראי למימון פעילות שוטפת וצמיחה, יסדה המדינה קרנות להעמדת הלוואות בערבות מדינה לעסקים קטנים ובינוניים. ההלוואות ניתנות מכספי נותני האשראי (בנקים ונותני אשראי חוץ בנקאיים), כאשר המדינה ערבה לגופים אלה בגין חדלות פירעון של הלוואות בשיעור של עד 75% מגובה ההלוואה ועד 8.5% מתיק האשראי הכולל במסגרת הקרן. בהתאם לתנאי הקרן, ערבות המדינה ממונפת על ידי נותני האשראי, כך שהיקף האשראי הניתן בפועל לעסקים קטנים ובינוניים על ידי נותני האשראי גדול בפי 12 מהיקף הערבות שמעמידה המדינה.

יצוין כי בחודש דצמבר 2022 החלה לפעול קרן חדשה להלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, שבה משתתפים לראשונה, לצד הבנקים, גם נותני אשראי חוץ בנקאיים בעלי רישיון מורחב למתן אשראי ומפעילי מערכת לתיווך באשראי בעלי רישיון מורחב.

במסגרת הקרן עסקים קטנים ובינוניים יכולים לקבל הלוואות למטרת הון חוזר והשקעות באחד מן המסלולים הבאים: מסלול כללי המיועד לכל העסקים, מסלול עסקים בהקמה, מסלול השקעה בתעשייה, מסלול הון חוזר לטווח קצר, מסלול יצואנים. נוסף על מסלולים אלו, ביום 10 במאי 2023 נפתחו 3 מסלולים חדשים: מסלול חקלאים, מסלול עמותות חברתיות ומסלול אנרגיה מקיימת.

<< ביאור 23 - ערבויות המדינה (במיליוני ₪) (המשך)

(4) חברת החשמל לישראל בע"מ

ערבויות מדינה להלוואות שלקחה החברה מבנק בארה"ב לצורך מימון הקמת הקו הימי של צנרת הגז הטבעי.

< להלן פירוט בדבר הערבויות לחברת החשמל:

	31 בדצמבר 2022		
	שנת מתן הערבות	שנת סיום הערבות	מיליוני ₪
ערבויות בדולר ארה"ב			
	2006	2025	120
	2007	2025	11
סך הכל			**131**

(5) קרן למתן הלוואות לפרויקטי התייעלות אנרגטית

במטרה לסייע בהשגת היעד הלאומי להתייעלות אנרגטית וצמצום צריכת החשמל עד לשנת 2030, כפי שנקבע בהחלטות ממשלה 542, 1403 ו- 3269 בשנים 2015-2017, נחתמו במהלך חודש דצמבר 2018 הסכמים מול ארבעה בנקים, אשר זכו במכרז להעמדת הלוואות בערבות מדינה לפרויקטי התייעלות אנרגטית. במסגרת ההסכם, שנחתם לתקופה של ארבע שנים עם אפשרות להארכה נוספת של עד שלוש שנים, תוכל המדינה להעמיד לבנקים ערבויות בהיקף כולל של כ- 500 מיליוני ₪. בשלב הראשון יעמידו הבנקים הלוואות בסכום כולל של כ- 1.43 מיליארד ₪, וזאת כנגד ערבות מדינה בסכום של עד 200 מיליוני ₪. בשלב השני, יוכלו הבנקים לקבל ערבות מדינה נוספת בהיקף של כ- 300 מיליוני ₪, כך שסך ההלוואות שיועמדו במסגרת פעילותה של הקרן יסתכם לסך של כ- 3.5 מיליארדי ₪. ההלוואות שיעמידו הבנקים יגובו בערבות מדינה בשיעור של 75% מסכום ההלוואה, ולתקופה ארוכה של עד 7 שנים. מנגנון הערבות כולל בנוסף הטבה עבור פרויקטים שעיקרם הטמעת טכנולוגיות ישראליות חדשניות, כך ששיעור ערבות המדינה להלוואה לפרויקטים אלה יגדל ל- 85%.
בתחילת חודש דצמבר 2022, נוכח ביקוש נמוך להלוואות במסגרת הקרן ולאור פתיחת מסלול הלוואות ייעודי בקרן להלוואות בערבות מדינה לעסקים קטנים ובינוניים להשקעה בפרויקטים של אנרגיה מקיימת, ובכלל זה התייעלות אנרגטית, נסגרה הקרן למתן הלוואות לפרויקטי התייעלות אנרגטית להגשת בקשות חדשות.

ב. ערבויות לנכים ומשפחות שכולות

ערבויות הניתנות על ידי משרד הביטחון מכוח חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959; ומכח חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950 לזכאי משרד הביטחון שאין ביכולתם להמציא את הערבות הנדרשת להלוואות הניתנות להם לצורכי דיור ויצירת מקורות פרנסה.

<< ביאור 24 - התחייבויות תלויות

א. התחייבויות תלויות בגין תביעות משפטיות

המדינה מהווה צד בתביעות אזרחיות רבות המוגשות נגדה, אשר לא ניתן להעריך את תוצאותיהן באופן מהימן או לבצע אומדן מהימן של סכום המחויבות הצפוי בגינן. התוצאות הסופיות של תביעות אלה עשויות להשפיע על מצבן הכספי ועל תוצאות פעילותן של הישויות המאוחדות בדוחות הכספיים של המדינה. מאחר שלא ניתן, כאמור, להעריך את סיכויי התממשותן או לאמוד באופן מהימן את הסכום שעשוי להיפסק בגינן, לא נרשמה בגין תביעות אלה התחייבות בדוחות הכספיים של הישויות אלא ניתן גילוי בלבד, וזאת בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים. סכומי התביעות התלויות מפורטים בדוחות הכספיים של הישויות המאוחדות ואינם מהווים אומדן לתוצאות התביעות בפועל, אלא להיקף החשיפה הנובעת מהסעד הנתבע.

בנוסף לאמור לעיל, קיימות תביעות משפטיות רבות נגד הישויות הממשלתיות אשר חלקן אינן מתועדות בספרי הישויות הממשלתיות ובחלקן סכום החשיפה אינו ניתן להערכה באופן מהימן. התוצאות הסופיות בגין חלק מתביעות אלה עשויות להשפיע על מצבן הכספי ועל תוצאות פעילותן של הישויות הממשלתיות. תשתית הנתונים ועריכת האומדנים לחשיפה התבססו, בין היתר, על מקורות מידע חסרים. תביעות משפטיות המטופלות בפרקליטות המדינה מנוהלות במערכת מידע שהטמעתה טרם הסתיימה לצרכי הטיפול החשבונאי. כמו כן, בחלק מהישויות הממשלתיות לא קיימת תשתית נאותה לניהול ומעקב אחר התביעות.

ב. כתבי שיפוי

כתב שיפוי (או מכתב שיפוי Letter of Indemnity) הינו מכשיר הגנה הדומה במהותו לכתב ביטוח לכיסוי חבות בנזיקין המעניק למקבלו שיפוי בגין נזקים שייתבע בגינם (להלן: "החבות"). המדינה רשאית, במקרים חריגים ומיוחדים שבהם קיימת פעילות חיונית בעבור הציבור, להעניק כתב שיפוי לגופים או ליחידים שאינם עובדי ציבור ומעניקים שירותים למדינה. זאת לשם כיסוי החבות, אשר עלולה להיווצר מהתרחשותו של אירוע שנבע ממתן השירות למדינה (לדוגמה לחברי גופים וועדות לא סטטוטוריים שאינם עובדי מדינה).

כתב השיפוי ניתן כאמור במקרים שבהם אין יכולת ממשית של נותני השירות לרכוש הגנה ביטוחית בעבור השירות הניתן למדינה. במקרים אלה, חלופת הנפקת כתב שיפוי מהווה פתרון קצה שבו המדינה נוטלת על עצמה את החשיפה לסיכון בגובה גבולות האחריות שנקבעו על-ידי כתב השיפוי. המאפיין המרכזי של המקרים שבהם ניתן כתב השיפוי הינו חשיפה גבוהה במיוחד של נותן השירות בגין הפעילות שהוא אמור לבצע, ובלעדי מתן כתב השיפוי לא ניתן יהיה לקיים את הפעילות החיונית.

בידי משרדי הממשלה קיים בסיס חלקי של נתונים ותשתית לניהול כתבי שיפוי שניתנו על-ידי משרדי הממשלה. עדיין חסר תיעוד מלא בגין כתבי השיפוי שניתנו וטרם הושלם תהליך ניהול מובנה ושיטתי במסגרת מערכות המידע. לפיכך, אין בידי הממשלה מידע מלא על היקף החשיפה וסבירות התממשותן של ההתחייבויות על פי כתבי שיפוי שהוענקו על ידה, ואין באפשרותה לבצע הערכה כאמור באופן סביר. לאור זאת, כתבי שיפוי שהוענקו על-ידי המדינה, ובגינם תיתכן חשיפה לממשלה, אינם מקבלים גילוי מלא בדוחות הכספיים. התוצאות הסופיות שייתכן ושיתממשו בגין חלק מכתבי שיפוי אלה, עלולות להשפיע לעיתים על מצבם הכספי של משרדי הממשלה השונים ו/או על תוצאות פעולותיהם השוטפות, וזאת בשל הסטת משאבים תקציביים החיוניים לפעילות השוטפת לכיסוי התחייבויות על פי כתב שיפוי שהונפק.

ג. האפוטרופוס הכללי והכונס הרשמי

האפוטרופוס הכללי והכונס הרשמי (להלן: "האפוטרופוס הכללי") הינו יחידה במשרד המשפטים הפועלת מכוח חיקוקים שונים ובהם חוק האפוטרופוס הכללי, התשל"ח-1978 (להלן: "חוק האפוטרופוס הכללי"), חוק החברות, התשנ"ט-1999, פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, פקודת פשיטת הרגל, התש"ם-1980, חיקוקים נוספים והחלטות ממשלה. המאפיין המרכזי של האפוטרופוס הכללי הוא מעמדו כנאמן בעבור אחרים, בין כמנהל רכוש ובין כמפקח על נאמנים, חלקם אנשים פרטיים וחלקם רשויות המדינה וגופים אחרים (להלן: "הזכאים").

<< ביאור 24 - התחייבויות תלויות (המשך)

הפעילות הכספית של האפוטרופוס הכללי הינה ברובה עצמאית ומבוצעת מחוץ לתקציב המדינה. פעילות זו משקפת את מגוון התחומים עליהם מופקד האפוטרופוס הכללי ובהם - איתור נכסים עזובים והשבתם, ניהול נכסים מחולטים, ניהול הליכי פשיטת רגל ופירוקי חברות, קבלת כספי עיזבונות לטובת מדינת ישראל, פיקוח על אפוטרופוסים ומנהלי עיזבון ועוד.

ההיקף הכולל של הנכסים הכספיים הנמצאים בחזקת האפוטרופוס הכללי והמנוהלים על ידו (להלן: "כספי הזכאים"), מסתכם ליום 31 בדצמבר 2022 לסך של כ- 9 מיליארדי ₪ (ליום 31 בדצמבר 2021, כ- 9 מיליארדי ₪). נכסים אלו אינם מאוחדים בדוחות הכספיים של מדינת ישראל נכון לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020.

כספי הזכאים מנוהלים, על פי חוק, בהשקעה משותפת בקרנות הפועלות במתכונת של קרן נאמנות. כספי הקרנות מושקעים במשותף בניירות ערך ופיקדונות במטבע חוץ ובשקלים, בהתאם למדיניות ולהנחיות של ועדת השקעות הפועלת לפי סעיף 10 לחוק האפוטרופוס הכללי, או, בכל הנוגע לכספי נעדרים, בפיקדון נושא תשואה במשרד האוצר (ליום 31 בדצמבר 2022 כ- 1,187 מיליוני ₪). נוסף על הנכסים הכספיים המנוהלים כמפורט לעיל, האפוטרופוס הכללי מקבל לידיו כנאמן רכוש אחר של נעדרים, פושטי רגל וחברות בפירוק. רכוש זה כולל נכסי מקרקעין ודברי ערך, הנרשמים במערכת נפרדת - "מערכת רכוש"- ללא ערכים כספיים, והמעקב אחריהם מתבצע במערכת זו. למועד הדוח הכספי טרם נערך אומדן מהימן של השווי הכספי של נכסים אלה.

ד. הוצאות בגין מימוש ערבויות

חברת "אשרא" - החברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר חוץ בע"מ (להלן:" החברה") היא חברה ממשלתית המבטחת עסקאות יצוא מפני חדלות פירעון של הקונה במדינות היעד. בהתאם לכתב ערבות המדינה שניתן לחברה, מדינת ישראל ערבה לתשלומים שהחברה מחויבת לשלם על פי תביעות הביטוח, שהוגשו מכוח הפוליסות שהנפיקה החברה. מגפת הקורונה, פלישת רוסיה לאוקראינה והמשבר העולמי בהיצע הסחורות והשירותים השפיע על כלל מדינות העולם ובפרט על מדינות מתפתחות אשר חלקן מתקשות לעמוד בהתחייבויותיהן. כך, במהלך שנת 2022, מספר מדינות אשר נקלעו למשברים כלכליים לא עמדו בתשלומים אליהן התחייבו בעסקאות שונות אשר בוטחו על ידי החברה. במסגרת עסקאות אלו הוגשו למדינה 18 דרישות לתשלום תביעות מכוח הפוליסות שהנפיקה החברה בהיקף של כ- 75.7 מיליוני דולר. לחלק מהתביעות הללו קיים ביטוח משנה בשיעורים שונים, אשר בגינן התקבלו בשנת 2022 סכומים של כ-53 מיליוני דולרים. בנוסף, במהלך שנה זו, התקבלו סכומים נוספים בסך כ-66 מיליוני דולרים בגין תביעות ששולמו במהלך שנת 2021. במהלך שנת 2023 צפויים להתקבל סכומים נוספים על סך כ-9.8 מיליוני דולרים ממבטחי המשנה. כמו כן, צפויות להתקבל תביעות נוספות אשר לא ניתן לאמוד את היקף החשיפה הצפוי בגינן נכון למועד הדוח הכספי.

ה. אסון מירון

ביום 30 באפריל 2021 התרחש אסון מירון בו נספו 45 בני אדם. ביום 20 ביוני 2021 החליטה ממשלת ישראל על הקמת וועדת חקירה לאירוע, הוועדה טרם הגישה את ממצאיה הסופיים. ביום 23 בינואר 2022 התקבלה החלטת ממשלה 1023 במסגרתה שולם סכום כספי למשפחות נספי האסון אשר יקוזז מסכום הפיצוי שיהא זכאי לו בן המשפחה מכוח פקודת הנזיקין [נוסח חדש], ככל שאכן ייקבע כי הוא זכאי לפיצוי כאמור, ובהתאם לאמור באותה החלטה.
כנגד המדינה, המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים וגופים נוספים הוגשו מספר תביעות בבתי משפט. המדינה והמרכז הארצי מנהלים דיונים עם חברות הביטוח בנושא ועלולים להיות חשופים לתשלומים ככל והתביעות יתבררו במלואם.

ו. התקשרויות מהותיות

לפרטים בדבר ההתקשרויות המהותיות ליום 31 בדצמבר 2022, *ראה להלן חלק ג' - דוחות על ביצוע התקציב לשנת 2022.*

<< ביאור 24 - התחייבויות תלויות (המשך)

ז. התחייבויות תלויות אחרות

יצוין כי נוסף על האמור לעיל, עשויות להיות למדינה התחייבויות תלויות נוספות, שאינן מתועדות או שתוצאותיהן אינן ניתנות להערכה מהימנה, ולא ניתן לבצע אומדן סביר של סכום המחויבות הצפוי בגינן. התוצאות הסופיות בגין חלק מתביעות או תלויות חשבונאיות שאינן מתועדות או שתוצאותיהן אינן ניתנות להערכה מהימנה עלולות להשפיע על מצבן הכספי של הישויות הממשלתיות השונות ו/או על תוצאות פעולתן.

<< ביאור 25 - הכנסות ממסים ואגרות (במיליוני ₪)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
מסים ישירים והכנסות מאגרות		
מס הכנסה - יחידים	139,360	124,792
דמי ביטוח לאומי וביטוח בריאות	90,033	80,979
מס הכנסה - חברות	70,058	54,974
מיסי מקרקעין	27,659	21,561
מסים ממלכ"רים וממוסדות כספיים	15,018	14,516
הכנסות מאגרות	9,218	8,557
מס הכנסה – מיסוי שוק ההון	4,457	6,986
הכנסות מהיטל רווחי גז ונפט (**)	3,364	535
	359,167	**312,900**
מסים עקיפים		
מכס	89,060	75,541
מס ערך מוסף	65,509	65,745
מיסי דלק	18,695	18,395
מס קנייה	1,562	700
אחרים	829	706
	175,655	**161,087**
סך הכל	**534,822**	**473,987**

(*) הוצג מחדש.

(**) ראה פירוט *בביאור 34 - קרנות הון*.

בשנת 2022 חל גידול בהכנסות ממיסים, בין היתר כתוצאה מהשקעות נרחבות בסקטור ההייטק ועליה בשווי החברות, גאות בשוק המקרקעין ועליה בניכויים משכר וניכויים אחרים.

נתוני ההכנסות ממסים ואגרות נרשמו ברובם בהתבסס על נתונים ממערכות ייעודיות של הישויות השונות שאינן עונות בהכרח על מכלול הצרכים החשבונאיים לניהול נתוני ההכנסות על בסיס מצטבר ולכן תשתית הנתונים ועריכתם התבססו בין היתר על אומדנים שונים. חלק מהותי מנתוני ההכנסות ממסים אינם מנוהלים במתכונת המאפשרת את הצגתם באופן מהימן על בסיס מצטבר מסיבות שונות, לרבות חוסר עקביות בהגדרת יתרות החוב בתחילת השנה ובסופה, היעדר קשר חשבונאי בין מערך הגבייה במזומן למערך ניהול החייבים, חוסר יכולת טכנית להפריד נתוני חייבים שאינם עומדים בכללי ההכרה כנכס בדוחות הכספיים וכיוצא בזה.

<< ביאור 26 - הכנסות מהעברות (במיליוני ₪)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
סיוע מחו"ל שנוצל	13,340	10,527
מענקים	1,258	1,089
תרומות	831	759
הכנסות חד-צדדיות אחרות	1,914	2,138
סך הכל	**17,343**	**14,513**

(*) הוצג מחדש.

<< ביאור 27 - הכנסות מעסקאות חליפין (במיליוני ₪)

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
דמי חכירה	א	29,759	25,221
מכירת חשמל	ב	21,632	21,204
מכירת סחורות ופרויקטים טכנולוגיים	ג	20,129	17,041
אספקת שירותים רפואיים	ד	15,614	14,600
אספקת שירותים אחרים	ה	17,463	14,191
ביצוע עבודות		9,259	6,037
מכירת מים		4,476	4,589
הכנסות מתמלוגים	ו	3,280	2,889
מכירת והשכרת נכסי מקרקעין		2,394	1,272
אחרות		371	352
סך הכל		**124,377**	**107,396**

(*) הוצג מחדש.

א. סעיף זה כולל דמי חכירה שוטפים ודמי חכירה מהוונים מהקצאת קרקעות במכרזים ברשות מקרקעי ישראל. ההכנסות מדמי חכירה מוצגות בברוטו לפני העברות לקק"ל, *ראה פירוט בביאור 30 - תמיכות, הקצבות והעברות*, אך בניכוי הנחות שניתנו. ההנחות הסתכמו לסך של כ- 7,596 מיליוני ₪ (בשנת 2021 כ- 2,925 מיליוני ₪). בשנת 2022 חלה עלייה משמעותית בהנחות הנובעת מגידול בתמהיל הכנסות ממכרזי דיור בר השגה ושינוי המתודולוגיה לחישוב ההנחה שחל כבר על מכרזי 2021. כמו כן, בדומה לשנת 2021, גם בשנת הדוח חל גידול בהיקף שיווקי הקרקעות, בין היתר, כתוצאה מחזרת המשק לפעילות ומיקוד מאמצי הממשלה בתחום השיווקים לאחר מגפת הקורונה. הגידול בהיקף השיווקים והעסקאות, ביחד עם עליית מחירי הדיור, וכפועל יוצא גם עליית שווי המקרקעין, הביאו לגידול בתקבולי המדינה מהפרטת מקרקעי ישראל בשנת הדוח.

ב. סעיף זה כולל הכנסות בעיקר ממכירות לחברת חשמל.

ג. סעיף זה כולל הכנסות ממכירת סחורות ופרויקטים טכנולוגיים בעיקר לתעשייה אווירית ורפאל.

ד. סעיף זה כולל הכנסות מאספקת שירותים רפואיים הניתנים על ידי בתי החולים הממשלתיים ולשכות הבריאות לקופות החולים וללקוחות נוספים.

<< ביאור 27 - הכנסות מעסקאות חליפין (במיליוני ₪) (המשך)

ה. סעיף זה כולל הכנסות מאספקת שירותים הניתנים, בין היתר, על ידי המועצה להסדר ההימורים בספורט, רשות שדות התעופה בישראל, נגה ניהול מערכת החשמל בע"מ, חברת דואר ישראל בע"מ.

ו. פירוט הכנסות מתמלוגים לפי סוג:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
גז ונפט	1,677	1,227
מחצבי חול וחצץ	538	1,022
משאבי ים המלח	492	274
תחבורה ציבורית	176	175
אחר	397	191
סך הכל	**3,280**	**2,889**

לפירוט נוסף *ראה חלק ד, פרק 8- הכנסות מתמלוגים.*

<< ביאור 28 - הכנסות אחרות (במיליוני ₪)

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	**2021 (*)**
הפחתת התחייבות פרויקטי P.P.P	א	2,665	2,598
הכנסות בעבור פיצוי צד שלישי	ב	1,002	807
אחרות	ג	9,394	5,720
סך הכל		**13,061**	**9,125**

(*) הוצג מחדש.

א. הכנסות מהפחתת התחייבות למימון פרויקטים מסוג P.P.P אשר בהם העבירה הממשלה את זכויותיה לשימוש בנכס ולגביית ההכנסות בגינו. לפירוט נוסף, *ראה ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי.*

ב. הכנסות שהתקבלו במוסד לביטוח לאומי, לפי סעיף 328 לחוק, מחברות ביטוח ואחרים, בגין פיצוי על גמלה ששולמה למבוטחים.

ג. סעיף הכנסות אחרות כולל סך של כ-2,738 מיליוני ₪ מחברת החשמל לישראל בע"מ, שנובע בעיקר מגידול נטו בנכסי פיקוח (בשנת 2021 סך של כ-2,350 מיליון ₪) – לפרטים נוספים ראה את הדוחות הכספיים של חברת החשמל לישראל בע"מ.

<< ביאור 29 - שכר עבודה והטבות לעובדים (במיליוני ₪)

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
הוצאות בגין שכר עבודה	א	119,509	114,583
הוצאות אחרות בגין פרישת עובדים	ב	2,800	2,447
הוצאות בגין תוכנית להטבה מוגדרת	ג	37,980	32,106
סך הכל		**160,289**	**149,136**

(*) הוצג מחדש.

א. הוצאות השכר כוללות את עלויות העסקת העובדים של מדינת ישראל לרבות הזכויות הנלוות המגיעות לעובדים מכוח חוקי השכר והצווים השונים.

לעניין ההחלטה על עדכון שכרם של העובדים על פי חוזים מיוחדים בשירות המדינה, החל מינואר 2023, בשיעור של 5.26%, ראה *ביאור 35 – אירועים לאחר מועד הדיווח*.

ב. הוצאות אחרות בגין פרישת עובדים כוללות בעיקר תנועה בהתחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד. לפירוט נוסף *ראה ביאור 2 סעיף יט - התחייבויות בגין זכויות עובדים וביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים*.

ג. הוצאות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
עלות שירות שוטף	(1)	11,438	11,078
עלות היוון	(2)	26,643	21,149
רכישת זכויות		(101)	(121)
סך הכל		**37,980**	**32,106**

(*) הוצג מחדש.

(1) עלות שירות שוטף מייצגת את הזכויות שנצברו בשנת הדיווח לעובדים הפעילים והגמלאים הזכאים לפנסיה תקציבית.

(2) עלות ההיוון מייצגת שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות לפנסיה תקציבית, כתוצאה מהתקרבות בשנה אחת לתקופות הפירעון שבהן יבוצעו תשלומי הפנסיה בפועל. לפירוט נוסף *ראה ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים*.

<< ביאור 30 - תמיכות, הקצבות והעברות (במיליוני ₪)

< הרכב לפי מטרות

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
מטרות בריאות	א	62,807	63,998
גמלאות המוסד לביטוח לאומי	ב	48,007	216,972
מטרות חינוך	ג	47,752	44,748
מטרות חברתיות	ד	43,676	41,261
מטרות כלכליות	ה	13,249	11,760
העברות חד צדדיות מכוח חוקים ותקנות	ו	5,952	23,002
מטרות ביטחוניות		5,803	5,248
מטרות תשתיות		3,553	3,969
הקצבות		472	464
מטרות ממשלתיות ומנהלתיות		444	445
סך הכל		**231,715**	**411,867**

(*) הוצג מחדש.

א. מטרות בריאות

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
סל שירותי בריאות, נטו	(1)		
שירותי בריאות כללית		30,489	29,226
מכבי שירותי בריאות		15,640	14,772
קופת חולים מאוחדת		7,116	6,765
לאומית שירותי בריאות		4,278	4,107
מטרות בריאות שונות	(2)		
מטרות בריאות שונות		5,284	9,128
סך הכל		**62,807**	**63,998**

(*) הוצג מחדש.

(1) מימון סל שירותי הבריאות נקבע בהתאם לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד - 1994 ותקנותיו. עיקר מקורות מימון סל הבריאות הינם מגביית דמי ביטוח בריאות ומתקציב המדינה. סל שירותי הבריאות, נטו מוצג בניכוי דמי מנהל (בגין תפעול מערך גביית דמי הביטוח הלאומי), ואינו כולל השתתפות עצמית של קופות החולים.

(2) מטרות בריאות שונות כוללות בעיקר תמיכות בקופות החולים על פי מבחני תמיכה בהתאם לסעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985. קופות החולים מקבלות מהממשלה תמיכה כספית, במסגרת הסכמי ייצוב, שעיקר מטרתה ייצובן הכלכלי לטווח ארוך, לצד מטרות נוספות בנוגע לשירותי הבריאות שהן מעניקות.

<< ביאור 30 - תמיכות, הקצבות והעברות (במיליוני ₪) (המשך)

ב. גמלאות המוסד לביטוח לאומי - הרכב לפי ענפי הביטוח

סעיף גמלאות המוסד לביטוח לאומי כולל את תשלומי הקצבאות לזכאים על ידי המוסד לביטוח לאומי ואת השינוי האקטוארי שחל בהתחייבויות המוסד לביטוח לאומי לזכאים, לפירוט נוסף בנושא קרנות המוסד לביטוח לאומי *ראה ביאור 20 – עתודות בגין אירועי ביטוח.*

להלן הרכב גמלאות המוסד לביטוח לאומי לפי ענפי ביטוח:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
אזרח ותיק ושארים	35,887	33,914
נכות כללית	23,105	20,025
סיעוד	14,345	13,234
הקצבות בגין חוקים והסכמים שונים	12,549	12,351
אמהות	8,956	8,469
ילדים	8,558	8,272
נפגעי עבודה	7,338	6,580
אבטלה	2,709	19,111
פשיטת רגל ופרוק תאגיד	136	329
אחרות	58	51
שינוי בקרנות ביטוח לאומי		
אזרח ותיק ושארים	(48,264)	33,312
נכות כללית	(5,782)	46,460
סיעוד	(1,929)	5,162
נפגעי עבודה	(9,659)	9,702
סך הכל	**48,007**	**216,972**

(*) הוצג מחדש.

בשנת הדוח חל צמצום משמעותי של הפעילות לצורך התמודדות עם משבר הקורונה, כפי שבא לידי ביטוי בירידה בתשלומי אבטלה. פעילות של הביטוח הלאומי אשר הושפעה ממגפת הקורונה ופעילויות ייעודיות לטיפול במשבר לשנת 2022 התמקדה בהערכות לגביית חובות אבטלה עקב תשלומי אבטלה ביתר וכן הרחבת אמצעי תשלום חובות גמלה, כחלק מאותה הערכות.

<< ביאור 30 - תמיכות, הקצבות והעברות (במיליוני ₪) (המשך)

ג. מטרות חינוך

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
מוסדות חינוך ממלכתי	32,320	29,524
המועצה להשכלה גבוהה	12,890	12,846
מוסדות תורניים	1,205	1,214
המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער	161	168
אחרות	1,176	996
סך הכל	**47,752**	**44,748**

ד. מטרות חברתיות

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	**2021 (*)**
סוביסדיה לתחבורה ציבורית		10,044	8,793
תמיכות ברשויות מקומיות	(1)	9,319	10,677
תמיכות בשירותי רווחה	(2)	7,824	7,355
תמיכות בניצולי שואה		5,501	5,466
תמיכות בשיכון ודיור		2,340	2,334
תמיכות בקליטה ועליה		1,967	723
תמיכות בתרבות וספורט		1,665	1,688
תמיכות במעונות יום וצהרונים		1,318	1,045
אחרות		3,698	3,180
סך הכל		**43,676**	**41,261**

(*) הוצג מחדש.

(1) כולל מענקי איזון לרשויות המקומיות בסך של כ- 3.2 מיליארדי ₪ (בשנת 2021 כ- 3.3 מיליארדי ₪).

(2) הוצאות מתן שירותי רווחה מוצגות בניכוי השתתפויות רשויות מקומיות ברכש שירותי רווחה, שהסתכמו לסך של כ- 2.2 מיליארדי ₪ (בשנת 2021 כ- 2.1 מיליארדי ₪).

ה. מטרות כלכליות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021 (*)**
העברות לקרנות פנסיה הוותיקות	9,437	8,870
תמיכה בתעשייה והטבות לעידוד השקעות הון	1,060	1,168
תמיכות במחקר ופיתוח ישראלי	1,696	714
אחרות	1,056	1,008
סך הכל	**13,249**	**11,760**

(*) הוצג מחדש.

<< ביאור 30 - תמיכות, הקצבות והעברות (במיליוני ₪) (המשך)

ו. העברות חד-צדדיות מכוח חוקים ותקנות

הקיטון בסעיף זה בשנת 2022 נובע ברובו בגין קיטון בפעילות הממשלה במסגרת התכנית הכלכלית כמפורט בפרק א' לחלק ג' לדוחות הכספיים.
הסעיף כולל העברות מרשות מקרקעי ישראל לקרן קיימת לישראל בגין גבייה בעבור קרקעות הנמצאות בניהולה בסך של כ- 6.3 מיליארדי ₪ (בשנת 2021 כ- 5.4 מיליארדי ₪). העברות אלו מבוצעות מכוח ובהתאם להסכם אמנה בין המדינה לקרן קיימת לישראל.

<< ביאור 31 - הוצאות תפעוליות (במיליוני ₪)

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
צריכת חומרים וביצוע עבודות		43,566	38,310
תפעול ותחזוקה	א	34,976	34,568
קבלני משנה		24,668	20,414
פחת		21,514	19,517
שכירות		2,676	2,218
מחקר ופיתוח		2,678	2,497
אחרות		13,033	12,096
סך הכל		**143,111**	**129,620**

(*) הוצג מחדש.

א. הוצאות תפעול ותחזוקה - הרכב לפי תשומות עיקריות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
תפעול ותחזוקה – ביטחון (**)	14,849	12,879
חשמל, אנרגיה, ארנונה ומים	6,080	8,918
תחזוקת מחשוב וציוד	4,018	3,438
אבטחה וניקיון	2,472	2,291
ייעוץ וביטוח	1,477	1,428
תחזוקת מבנים	989	767
תחזוקת רכבים	622	587
אחרות	4,469	4,260
סך הכל	**34,976**	**34,568**

(*) הוצג מחדש.

(**) הרכב ההוצאות מסווג.

<< ביאור 32 - הוצאות הנהלה וכלליות (במיליוני ₪)

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
משרדיות	א	1,646	1,527
חובות מסופקים ואבודים		1,421	381
פעילות הסברה, אירועים וטקסים	ב	1,317	1,015
ייעוץ		1,286	1,177
משפטיות	ג	837	397
הנהלה		677	593
שכירות מבנים		341	242
הדרכה		222	206
אחרות		2,368	2,084
סך הכל		**10,115**	**7,622**

(*) הוצג מחדש.

א. כולל בעיקר הוצאות בגין משרדיות, תקשורת, דואר, ציוד משרדי, תרגומים והדפסות, אירוח וספרות מקצועית.

ב. הרכב הוצאות פעילות הסברה, אירועים וטקסים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
פרסומים והסברה	353	311
אירועים, טקסים וכנסים	404	243
אחרות	560	461
סך הכל	**1,317**	**1,015**

(*) הוצג מחדש.

ג. כולל בעיקר עדכון ההפרשה לתביעות משפטיות, תשלומים בגין פסקי דין והוצאות בגין תביעות משפטיות.

<< ביאור 33 - הוצאות מימון, נטו (במיליוני ₪)

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
הוצאות מימון נטו בגין החוב הממשלתי			
מלוות פנים			
איגרות חוב סחירות	א	19,902	16,130
קרנות פנסיה	ב	25,901	16,328
חברות ביטוח		5,635	3,918
אמיסיות		674	482
פיקדונות חוב שונים		5	2
סך הכל הוצאות מימון נטו בגין מלוות פנים		**52,117**	**36,860**
מלוות חוץ			
מלוות בערבות מדינה זרה		3,975	705
איגרות הבונדס		2,705	25
הנפקות עצמיות		14,378	(4,410)
מלוות ממשלות זרות ומלוות שונים		202	(39)
עסקאות החלף ואקדמה, נטו		(3,435)	1,628
סך הכל הוצאות (הכנסות) מימון נטו בגין מלוות חוץ		**17,825**	**(2,091)**
סך הכל הוצאות מימון נטו בגין החוב הממשלתי		**69,942**	**34,769**
הוצאות מימון אחרות, נטו		**775**	**5,335**
סך הכל		**70,717**	**40,104**

(*) הוצג מחדש.

א. הרכב הוצאות מימון בגין אגרות חוב סחירות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021
הוצאות ריבית	10,869	11,408
הפרשי הצמדה והפחתת פרמיה/ נכיון	9,033	4,722
סך הכל	**19,902**	**16,130**

ב. הרכב הוצאות מימון נטו בגין אגרות חוב לא סחירות שהונפקו לקרנות הפנסיה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021
הוצאות ריבית	12,618	11,117
הפרשי הצמדה	13,283	5,211
סך הכל	**25,901**	**16,328**

<< ביאור 34 - קרנות הון (במיליוני ₪)

קרנות הון ממשלתיות חוץ תקציביות

קרנות הון ממשלתיות משמשות לניהול פעילות ייחודית במסגרת הממשלתית, תוך יצירת הפרדה חשבונאית ותקציבית בין פעילות הקרנות לבין הפעילות הרגילה של הממשלה. תוקפן ומעמדן של קרנות אלה יכול לנבוע מכוח חוק, הוראות חקיקה או מהחלטה מנהלית. מקורות הכנסתן של קרנות אלה, עשויים לנבוע מפעילות מתוקצבת בהתאם לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 או ממקורות אחרים מחוץ לתקציב המדינה.

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
קרן פיצויים (מס רכוש)	א	17,708	17,821
קרן ערבויות המדינה	ב	4,581	5,729
קרן העתקת מחנות צה"ל	ג	2,409	2,356
הקרן הפנימית לביטוחי ממשלה	ד	1,391	1,412
קרן המטרו	ה	1,000	-
קרן לאזרחי ישראל	ו	2,174	-
קרן הביניים	ו	-	1,020
קרנות אג"ח מיועדות	ז	7	-
קרנות הון אחרות		2,209	1,960
סך הכל		**31,479**	**30,298**

(*) הוצג מחדש

א. קרן פיצויים (מס רכוש)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	**14,913**
הכנסות מגביית מסים	3,166
ריבית שנצברה לקרן	117
הוצאות בגין פיצויים	(375)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	**17,821**
הכנסות מגביית מסים	-
ריבית שנצברה לקרן	133
הוצאות בגין פיצויים	(246)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	**17,708**

קרן פיצויים (מס רכוש) מנוהלת מכוח חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן: "החוק"), הקובע את מטרותיה ומגדיר את מקורותיה, כדלקמן:

2א. קרן פיצויים [תיקון: תשמ"ט, תשנ"ט]

א. 25% ממס הרכוש וכן 15% ממס רכישה כמשמעותו בסעיף 9 לחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג-1963, הנגבים בכל שנה יהיו קרן מיוחדת לתשלום פיצויים בעד נזק (להלן: "קרן פיצויים").

ב. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לשנות את השיעור הקבוע בסעיף קטן (א); הודעה על כך תפורסם ברשומות.

ג. כספי קרן הפיצויים שלא הוצאו יושקעו בדרך שיורה שר האוצר; רווחי ההשקעות יצורפו לקרן הפיצויים ויהיו חלק ממנה.

<< ביאור 34 - קרנות הון (במיליוני ₪) (המשך)

א. קרן פיצויים (מס רכוש) (המשך)

בתוקף סמכותו של שר האוצר לפי סעיף 2א(ב) לחוק, ביום 14 באפריל 2022 פורסמו תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (שיעור ההפרשה לקרן פיצויים) (הוראת שעה מס' 2), התשפ"ב-2022, אשר במסגרתן שונה שיעור ההפרשה לקרן הפיצויים לשנת 2022 ל-0%, (שיעור ההפרשה לשנת 2021 עמד על 25%). ביום 19 בינואר 2023 פורסמו תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (שיעור ההפרשה לקרן פיצויים) (הוראת שעה), התשפ"ג-2023, אשר במסגרתן נקבע כי שיעור ההפרשה לקרן הפיצויים לשנת 2023 יעמוד גם על 0%.

ב. קרן ערבויות המדינה

מדינת ישראל מעמידה ערבויות לגופים שונים במשק בהתאם לחוק ערבויות מטעם המדינה, תשי"ח-1958. בעבור העמדת הערבויות, משלמים מקבלי הערבות עמלות למדינה, אשר משמשות אותה לכיסוי ההפסדים הנוצרים בעקבות מימוש ערבויות אלה, זאת לצד תקציב ייעודי שמוקצה לנושא מעת לעת. לפירוט ערבויות אלה, *ראה ביאור 23 - ערבויות המדינה*.

< תנועה בגין ערבויות שנרשמו בקרן ערבויות המדינה

ערבות	זקיפת עמלות וריבית	היוון עלויות	העברה לפקדונות	מימוש ערבויות נטו(*)	הפרשה לתביעות	סך הכל הכנסות (הוצאות) נטו
אשרא	10	-	-	132	(103)	39
קורונה	-	50	(5)	(2)	(1,269)	(1,226)
קורונה- Top Up עסקים קטנים	13	-	-	(6)	-	7
ובינוניים	2	57	230	-	(350)	(61)
אחרים	48	45	-	-	-	93
סך הכל	**73**	**152**	**225**	**124**	**(1,722)**	**(1,148)**

(*) הוצאות בגין מימוש ערבויות הינן תשלומים של הממשלה בגין אי עמידה של לווים בתנאי ההלוואה/אשראי שקיבלו. יש לציין כי בחלק מהערבויות שניתנו באמצעות המערכת הבנקאית, התשלום מופקד מראש בפיקדון על שם המדינה ומהווה בטוחה להלוואה במקרה של חדלות פירעון (default). לאחר עמידה בתנאי מימוש הערבות כמפורט בכתבי הערבות הרלוונטיים, מועבר הסכום הנדרש מתוך הפיקדון לרשות נותני האשראי. מימוש הערבויות אינו מהווה תשלום חלוט, ולאחריו נמשכים הליכי הגבייה אל מול הלווים, הן באמצעים משפטיים והן באמצעות הגעה להסדרי חוב ופריסות מחדש, וזאת במטרה לגבות את הכספים בחזרה ולהשיבם למדינה.

הוצאות מימוש ערבויות המפורטות בביאור זה כוללות מימוש ערבויות ששולמו מתוך קרן ערבויות מדינה בלבד, ואינן כוללות מימושים ששולמו מתוך הפיקדונות כאמור.

<< ביאור 34 - קרנות הון (במיליוני ₪) (המשך)

ג. קרן העתקת מחנות צה"ל

ביום 17 באפריל 2011 התקבלה החלטת ממשלה מספר 3161 בנושא העתקת מחנות צה"ל לנגב, במסגרתה נקבע בין השאר כי ההעתקה תמומן על ידי רשות מקרקעי ישראל, משרד הביטחון ומשרד האוצר. בנוסף ביום 4 בינואר 2015 התקבלה החלטת ממשלה מספר 2392 בדבר פינוי מחנות צה"ל מאזורי ביקוש (תוכנית שוה"ם 3). בהתאם להחלטות הממשלה, נחתם סיכום תקציבי בין אגף התקציבים במשרד האוצר, משרד הביטחון, רשות מקרקעי ישראל ומשרד ראש הממשלה שקבע אבני דרך לתשלום בגין פינוי הקרקע על ידי משרד הביטחון.

ביצוע הבינוי החלופי על ידי משרד הביטחון נעשה בקצב שונה מלוחות הזמנים של הפינוי כפי שאושרו על ידי רשות מקרקעי ישראל. המשמעות היא שהעברת הכספים מרשות מקרקעי ישראל נעשית בקצב מהיר יותר מאשר ביצוע ההוצאה על ידי משרד הביטחון. במטרה לסנכרן בין העברת הכספים לבין ביצוע העבודות נפתחה באגף החשב הכללי קרן חוץ תקציבית. הרישום בוצע בהתאם לעקרונות שסוכמו בין אגף התקציבים ואגף החשב הכללי במשרד האוצר במטרה לאפשר את קיומן ורישומן הנאות של עסקאות רשות מקרקעי ישראל עם גופים ממשלתיים, כפי שאושרו ע"י הממשלה ותוקצבו בחוק התקציב.

ד. הקרן הפנימית לביטוחי ממשלה

הקרן הפנימית לביטוחי הממשלה בהנהלת ענבל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הקרן הפנימית") הינה קרן כספית בבעלות הממשלה שאינה למטרת רווח, אשר כספיה מוחזקים על-ידי החשב הכללי במשרד האוצר. הקרן הפנימית פועלת בהתאם להוראות החשב הכללי כקבוע בפרק 4 לתכ"ם (תקנות כספים ומשק), וכל פעולותיה נעשות בעבור ממשלת ישראל וגופים אשר בשליטתה. הקרן הפנימית מכסה בעיקר:

- רכוש ממשלתי (כולל כלי רכב) ורכוש של גופים הקשורים לממשלה.
- חבות המדינה והיחידות הממשלתיות כלפי צדי ג'.
- חבות המדינה והיחידות הממשלתיות כלפי עובדיהם.

ה. קרן המטרו

פרויקט המטרו הינו פרויקט לבניית מערכת רכבת תחתית של שלושה קווים באזור גוש דן. עלות המיזם היא עד 150 מיליארד ₪ בתוספת הפרשי הצמדה בהתאם לסל המדדים בחוק רכבת תחתית (מטרו) תשפ"א 2021 (להלן – החוק).
בהתאם למה שנקבע בחוק, מחצית מעלויות המיזם ימומנו ממקורות תקציב המדינה, והמחצית השנייה תמומן באמצעות הכנסות ייעודיות למיזם, אשר כוללות את המקורות הבאים:

- מס אגרות גודש – ההפרש מדי שנה החל משנת 2025 ועד שנת סיום הפרויקט בין הכנסות המדינה ממס גודש לבין 700 מלש"ח.
- רשויות מקומיות – סכומי השתתפות של הרשויות המקומיות בהתאם לצו שר האוצר.
- תקבולי רמ"י – לפחות 500 מלש"ח בכל שנה החל משנת 2021 ועד שנת סיום הפרויקט (בהתאם לביצוע עסקאות במקרקעין במתחמי ההשפעה), לרבות בגין מקרקעי קק"ל במתחמי ההשפעה.
- פיתוח מסחרי בסביבת תחנות המטרו – הכנסות שיתקבלו מפיתוח המקרקעין המיועדים לשמש כמתחם דפו או כתחנת מטרו.
- "מס המטרו" – הכנסות המדינה מגביית מס השבחת המטרו לפי סעיף 19 לחוק.

מאחר וההכנסות הצפויות מהמקורות שנקבעו בחוק הינן ייעודיות למימון הפרויקט, ירשמו תקבולים אלו בקרן החוץ תקציבית הייעודית לפרויקט המטרו.

<< ביאור 34 - קרנות הון (במיליוני ₪) (המשך)

ו. קרן לאזרחי ישראל

ביום 30 במרס 2011 אישרה הכנסת את חוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א-2011, אשר תוקן ביום 30 בנובמבר 2015 במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו- 2016), התשע"ו - 2015 (להלן: "תיקון חקיקה 2015"). כחלק מתיקון חקיקה זה השתנה שם החוק לחוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע (להלן: "החוק"). סעיף 53 לחוק הטיל על הממשלה חובה להקים קרן לניהול כספים המתקבלים מכספי היטל על רווחים ממשאבי טבע שנגבים לפי החוק ובכלל זה: גז, נפט אשלג, ברום וכד', אשר יועברו למטרות חברתיות וכלכליות. בסעיף 53(ב) לחוק נקבע, בין היתר, כי הקרן תוקם בחוק שיסדיר את אופן פעולתה, את אופן הוצאת הכספים שינוהלו בה ואת המטרות שלשמן יועברו.

ביום 14 ביולי 2014, אישרה הכנסת את חוק קרן לאזרחי ישראל, התשע"ד - 2014, הקובע כי תוקם קרן לניהול הכנסות המדינה מהיטל על רווחים ממשאבי טבע (להלן: "הקרן").

הקרן תנהל את הכנסות המדינה מההיטל על רווחים ממשאבי טבע (להלן: "ההיטל") בראייה כלכלית ארוכת טווח לשם השאתם ובמטרה לאפשר את המשך קיומה של הקרן לדורות רבים. הכנסות המדינה מההיטל יומרו לנכסים במטבע חוץ ויופקדו בחשבון ייעודי בבנק ישראל (להלן: "חשבון הקרן"). נכסי הקרן יכללו את הכנסות המדינה מההיטל ואת הפירות שינבעו מהכנסות כאמור, נכסי הקרן אינם ניתנים לעיקול, המחאה או שיעבוד. נכסי הקרן יושקעו בנכסים מחוץ למדינת ישראל ובמטבע חוץ. אחת לשנה יועבר לאוצר המדינה מחשבון הקרן סכום כמפורט בחוק (להלן: "סכום ההקצאה השנתי"). סכום ההקצאה השנתי ישמש למטרות חברתיות, כלכליות וחינוכיות כפי שתציע הממשלה, ויאושר כחלק מחוק התקציב השנתי. הכנסת, לפי בקשת הממשלה, רשאית לאשר מתן הלוואה מנכסי הקרן לאוצר המדינה, בתנאים הקבועים בחוק.

בנוסף במהלך שנת 2021 תוקן חוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע (תיקון מס' 3), במסגרתו נקבע כי היטלים שאינם חלוטים, כגון מקדמות ששולמו על חשבון ההיטל, ינוהלו בידי החשב הכללי במשרד האוצר ב"קרן הביניים" עד שיתקיימו לגביהם התנאים שנקבעו בחוק להעברתם לקרן לאזרחי ישראל או להחזרתם לנישום.

בהתאם לחוק, תחילת פעילותה של הקרן לאזרחי ישראל ב-1 בחודש שלאחר המועד שבו הגיעו הכנסות המדינה מההיטלים החלוטים לסכום העולה על מיליארד שקלים חדשים. במועד זה יועבר מאוצר המדינה לחשבון הקרן הסכום האמור לאחר שיומר לנכסים במטבע חוץ. סכום הכספים החלוטים בקרן הביניים הגיע בחודש מאי 2022 למעל מיליארד ש"ח וביום 1 ביוני 2022 שר האוצר פרסם בצו את מועד התחילה של פעילות הקרן. בהתאם לכך הועברו מאוצר המדינה לקרן לאזרחי ישראל סך של 607.8 מיליוני דולר ארה"ב. יתרתה של קרן הביניים ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה לסך של כ- 2,378 מיליוני ₪ ולאחר תחילת פעילותה של הקרן לאזרחי ישראל מסווגת כהתחייבות במסגרת *ביאור 22 - התחייבויות אחרות לזמן ארוך*.

להרחבה בנוגע לקרן לאזרחי ישראל ראה *נספח ו - תמצית הנתונים הכספיים של הקרן לאזרחי ישראל*.

ז. קרנות אג"ח מיועדות

במסגרת פרק ג' לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2021 ו-2022), התשפ"א 2021- נקבע כי הבטחת היציבות בתשואות קרנות הפנסיה תיושם באמצעות מנגנון הבטחת תשואה אשר יחליף את המנגנון הקיים של הנפקת איגרות חוב מסוג "ערד".
אגרות חוב מסוג "ערד" הן אגרות חוב ממשלתיות צמודות ל-15 שנה המשלמות קופון חצי שנתי של 2.4% (או 4.86% שנתי). במודל הקיים, אחת לחודש כל קרן פנסיה משערכת את נכסיה ורוכשת אג"ח מסוג "ערד". חוב זה מונפק על ידי הממשלה ומהווה אפיק מימון תנודתי ויקר ביחס לאפיקי המימון האחרים העומדים לרשות הממשלה, ביניהם גיוס החוב בעלות אלטרנטיבית בשוק המקומי הסחיר. בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), תשע"ב-2012, קרן פנסיה תשקיע שיעור מוגדר מראש מהשווי המשוערך של נכסי הקרן באיגרות חוב מיועדות כפי שיפורט להלן.

<< ביאור 34 - קרנות הון (במיליוני ₪) (המשך)

ז. קרנות אג"ח מיועדות (המשך)

<u>המנגנון החדש</u>

במסגרת המנגנון החדש, במקום שהמדינה תנפיק אג"ח מיועדות לקרנות הפנסיה, הקרנות ישקיעו בשוק ההון את אותו שיעור נכסים שלהן הן היו זכאיות. הנכסים יושקעו במסלול השקעה ייעודי (מסלול מובטח תשואה) אשר יחקה את תמהיל ההשקעה במסלול הגדול ביותר בקרן. כמו כן, הממשלה הגדירה תשואת יעד 5 שנתית בשיעור של 5.15% צמוד למדד, כאשר בשנים הטובות בשוק ההון, בהן תשואת קרנות הפנסיה באפיק מובטח תשואה תהיה גבוהה מתשואת היעד, תופנה התשואה העודפת לקרן ייעודית בניהול הממשלה, אשר תממן את השנים הלא טובות בשוק ההון שבהן התשואה תהיה נמוכה מתשואת היעד. במסגרת החוק נקבע כי כספים אלו לא ניתנים לשימוש למטרות אחרות. במידה וקרן הפנסיה לא תשיג את תשואת היעד בחלוף 5 שנים, המדינה תשלים את ההפרש מאותה קרן ייעודית. כמו כן, המדינה תפריש מדי שנה כסף ייעודי לקרן בהתאם למתווה שנקבע בחוק.

למידע משלים ולהרחבה על הפעילות ראה *ביאור 22 - התחייבויות אחרות לזמן ארוך* ופרק החוב הממשלתי בחלק ד' – מידע נוסף. למחויבות בגין יתרות אג"ח מיועדות לקרנות הפנסיה אשר היו קיימות טרם יישום המנגנון החדש ראה *ביאור 15 - מלוות פנים*.

<< ביאור 35 - אירועים לאחר מועד הדיווח

להלן תיאור אירועים שאירעו לאחר מועד הדוחות הכספיים שאינם מחייבים התאמה ואין בהם משום השפעה על נתוני הדוחות הכספיים למועד הדיווח:

א. הפרטת נמל חיפה

ביום 21 בינואר 2020 קיבלה ועדת השרים לענייני הפרטה החלטה בדבר הפרטת אחזקות המדינה בחברת נמל חיפה בע"מ (להלן: "החברה") בדרך של מכירה פרטית כמקשה אחת של כל מניות החברה (100%) לרוכש אסטרטגי, בשילוב עם גיוס הון לחברה באמצעות הקצאת מניות החברה לרוכש. הפרטת חברת נמל חיפה הינה אחד הפרויקטים התשתיתיים והפיננסיים הגדולים של העשור האחרון המנוהל על ידי מדינת ישראל והינה חלק מהרפורמה הכוללת בנמלי הים שהחלה בשנת 2003 שמטרתה להגביר את התחרות בנמלי הים. הרפורמה צפויה להביא לשיפור יעילות הנמלים באמצעות השקעות משמעותיות בנמל ותסייע בהקלה בייבוא ובהקלה על יוקר המחייה. ההצעה שנבחרה במכרז הינה הצעת הקבוצה המורכבת מגדות מסופים לכימיקלים (1985) בע"מ וחברת Adani Ports and Special Economic Zone Ltd ההודית. העברת השליטה לרוכש האסטרטגי הושלמה ב-10 בינואר 2023 ובכך החברה הפכה לחברה פרטית תמורת סכום של כ-3.9 מיליארדי ₪, כאשר כ-1 מיליארד ₪ מתוכם מיועדים להישאר בחברה ולשמש לשיפור תשתיות וצרכים עסקיים.

ב. עסקאות גידור

עד לחודש מאי 2023 ביצע אגף החשב הכללי עסקאות גידור בהיקף של כ – 3.25 מיליארדי דולר. עסקאות אלו מבוצעות באופן שוטף על פי תוכנית הגידורים והחשיפות השנתית שאושרה על ידי החשב הכללי ובהתאם לתנאי השוק. כחלק מהמדיניות להקטנת חשיפת תיק החוב לשינויים בשער החליפין ובמטרה לייצר ודאות לתקציב הריבית, אגף החשב הכללי מבצע עסקאות גידור תזרים לטווח קצר באמצעות עסקאות Forward ו- FX-swap ועסקאות לטווח ארוך באמצעות עסקאות CCS.

ג. דירוג אשראי

ביום 1 במרץ 2023, חברת דירוג האשראי הבינלאומית Fitch הודיעה על אישור מחדש של דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+ עם תחזית יציבה. בהודעתה מדגישה החברה את האלמנטים החזקים בכלכלת ישראל וביניהם: כלכלה מגוונת ואיתנה, בעלת ערך מוסף גבוה וחשבונות חיצוניים חזקים. על פי החברה, החולשות העיקריות על דירוג האשראי הן נטל חוב גבוה באופן יחסי, סיכונים ביטחוניים וחוסר יציבות פוליטית.
ביום 14 באפריל 2023, חברת הדירוג Moody's אישרה מחדש את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A1 אך הורידה את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל ל"יציבה".
שינוי תחזית דירוג האשראי ליציבה נבעה מהערכה של Moody's כי הסנטימנט הנוצר סביב מתווה הממשלה לשינויים במערכת המשפט משקף הרעה בחוסן המוסדות והממשל בישראל. סוכנויות הדירוג מצפות לוודאות כמה שיותר גבוהה ורואות בה חשיבות רבה. מבחינת סוכנויות הדירוג, ודאות כלכלית מתבססת, בין היתר, על הסכמה רחבה בישראל לשינויים המשפטיים ולעוצמת המוסדות בישראל.
האישור מחדש של דירוג האשראי ברמה של A1 משקף את הערכת Moody's את הצמיחה הכלכלית החזקה של ישראל ואת השיפור בחוסן הפיסקאלי, אשר Moody's צופה שימשיכו בתרחיש הבסיס שלה. הכלכלה הוכיחה איתנות בפני זעזועים כלכליים וגיאופוליטיים רבים בעשורים האחרונים וצמחה בקצב מהיר, בסיוע יכולת התחרות הגלובלית של תעשיית ההיי-טק הישראלית. תחזיות הבסיס של Moody's מניחות המשך צמיחה איתנה בטווח הבינוני.
ביום 12 במאי 2023, חברת הדירוג S&P אישרה מחדש את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של AA- והותירה את התחזית על "יציבה". התחזית היציבה מאזנת בין סיכונים פוליטיים אזוריים ומקומיים מוגברים מול כלכלה איתנה, מאזן תשלומים חזק ורמת חוב ציבורי מתונה. חוזקות פרופיל האשראי של ישראל כוללות כלכלה עשירה ומגוונת, חשבונות חיצוניים חזקים, ואת היתרונות ממסגרת מוניטרית גמישה וחיסכון מקומי עמוק יחסית.

<< ביאור 35 - אירועים לאחר מועד הדיווח (המשך)

ד. הנפקת אג"ח ירוקה

ביום 10 בינואר 2023, מדינת ישראל הנפיקה לראשונה אג"ח ירוקה בשווקים הבינלאומיים. האג"ח הונפקה בהיקף של 2 מיליארדי דולר לטווח של 10 שנים עם קופון של 4.5% ובמרווח של 95 נ"ב מעל תשואת אג"ח ממשלת ארה"ב לטווח דומה. ההנפקה הציבורית הקודמת התבצעה בחודש מרץ 2020, עם פרוץ משבר הקורונה, אז הקופון עמד על 2.75% במרווח של מעל 200 נ"ב. ההנפקה הירוקה היא אבן דרך היסטורית בפעילות הממשלה להשגת יעדי האקלים שהגדירה לצמצום פליטות הנוצרות מפעילותה. כעת ישראל היא חלק מרשימה מכובדת של מדינות מתקדמות בעולם אשר הנפיקו אג"ח ירוקה.

ה. מכרז להקמת ולהפעלת מתקן לטיפול במי תהום מזוהמים באזור תעש רמת השרון

בתאריך 15 במרץ 2023 קיבלה ועדת המכרזים הבין משרדית הצעות במכרז לתכנון, מימון, הקמה והפעלה של מתקן לטיפול במי תהום מזוהמים באזור תע"ש רמת השרון. המים המטופלים יוזרמו לירקון כחלק מפרויקט גאולת הירקון. ביצוע הפרויקט לטיפול במים יעשה בשיתוף בין הממשלה למגזר הפרטי בשיטת Public Private Partnership) P.P.P) אשר ימומש בשיטת B.O.T (Build-Operate-Transfer). הזוכה במכרז יהיה אחראי לתכנון, מימון, הקמה, תפעול ותחזוקה של מתקן הטיפול, לתקופה של כ-25 שנה, שלאחריה יפורק המתקן והשטח יוחזר למדינה. המתקן עתיד לטפל בכ- 5.5 מלמ"ק מים מזוהמים בכל שנה ולהזרים אותם לירקון כמים מטופלים באיכות גבוהה.

ו. הכרזה על חלוקת דיבידנד - התעשייה האווירית לישראל בע"מ

ביום 17 במאי 2023, אישר דירקטוריון התעשייה האווירית לישראל בע"מ, חלוקת דיבידנד בסך של 104 מיליוני דולר, בגין רווחי שנת 2022. החלטה זו מתווספת לתשלום הדיבידנד שהוענק בשנת 2022 בסך 164 מיליוני דולר בגין רווחי 2021.

ז. עקרונות הסכם המסגרת למגזר הציבורי לשנים 2020 - 2027

ביום 2 במרץ 2023, גובשו בין שר האוצר לבין יו"ר ההסתדרות עקרונות הסכם המסגרת למגזר הציבורי לשנים 2020 - 2027. ההסכם יהיה בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2027 ובמהלך תקופה זו סוכם שיחולו שקט תעשייתי ומיצוי דרישות מלא במגזר הציבורי.
במסגרת ההבנות שגובשו יהיו זכאים העובדים לתוספת שכר רוחבית וכן לתשלום מענק חד פעמי ותוספות אחרות. לפירוט נוסף ראה *ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים*. נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים, ההסכם טרם נחתם.

<< ביאור 35 - אירועים לאחר מועד הדיווח (המשך)

ח. מבצע מגן וחץ

ביום 10 במאי 2023 פתח צה"ל במבצע "מגן וחץ" עקב הסלמה במצב הביטחוני שכללה ירי רקטות מרצועת עזה לאזור הדרום והשפלה. בעקבות זאת הוכרז מצב מיוחד בעורף בטווח של עד 80 ק"מ, ונקבעו מגבלות התקהלות. המבצע נמשך 5 ימים ובמהלכו נורו רקטות וטילים לעבר עוטף עזה, השפלה, גוש דן והרי ירושלים. לאירועים אלו, צפויה להיות השפעה במהלך 2023 על תשלומי הפיצויים לזכאים. נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים, אין ביכולת המדינה להעריך ולכמת באופן מהימן את ההשפעה הכספית על תשלומי פיצויים אלו. בתאריך 19 ביוני 2023 רשות המיסים פרסמה הנחיות בנוגע לפיצויים בשל אובדן הכנסות בעקבות המבצע. ההנחיות ביחס לעסקים בעוטף עזה בטווח של עד 7 קילומטר מהרצועה. בנוסף בתאריך זה אישרה ועדת הכספים של הכנסת את התקנות לתשלום פיצויים לעסקים בטווח של 7 עד 40 קילומטר מהרצועה בשל הפסקת הפעילות וקשר סיבתי לנזק בתקופת המבצע בהתאם לחוק והתקנות.

ט. תקציב המדינה וחוק ההסדרים

בתאריך 24 במאי 2023 הכנסת אישרה בקריאה שניה ושלישית את תקציב המדינה והתוכנית הכלכלית לשנים 2023- 2024. תקציב המדינה לשנת 2023 יעמוד על כ-484 מיליארד ₪ וב-2024 על כ-514 מיליארד ₪. יחד עם אישור זה, אושר חוק ההסדרים.

י. אינפלציה וריבית

המחצית הראשונה של שנת 2023 התאפיינה בהמשך מגמת עליית האינפלציה לרמה של כ- 5%. בתגובה לעליית המחירים ובהמשך להעלאות הריבית של הבנקים המרכזיים באירופה ובארה"ב, החליט בנק ישראל בחודש מאי 2023 להעלות את שיעור הריבית לשיעור של 4.75%. לפירוט נוסף ראה *ביאור 1 - כללי*.

יא. מכירת מניות אל על

לאור משבר הקורונה וכניסת חברת אל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ (להלן: "החברה" או "אל על") לקשיים כלכליים ותזרימיים, הוחלט על ידי הממשלה בהחלטה מס' 375, כי משרד האוצר יסייע לחברה באופן של מתן רשת ביטחון להנפקת מניות לציבור. בהתאם לכך, ביצעה חברת אל על הנפקה לציבור. מתוכן, רכשה המדינה כ – 14% ממניות החברה. בתאריך 21 במרץ 2023 אושרה בוועדת הכספים מכירת החזקות המדינה בחברה עד לתאריך 16 בדצמבר 2023, כאשר עיתוי המכירה המדויק ייקבע על ידי החשב הכללי בהתאם לתנאי השוק. נכון לתחילת חודש אפריל 2023, המדינה החזיקה כ- 11.8% ממניות חברת אל-על (22.43 מיליון מניות). בחודש אפריל 2023, התקבלה הצעת רכש על-ידי בעל השליטה בחברה, במסגרתה המדינה מכרה כמות של כ- 3.2 מיליון מניות. נכון להיום, שיעור ההחזקה של המדינה עומד על כ-9.85%.

יב. עדכון שכר עובדי מדינה

ביום 9 בפברואר 2023, נציבות שירות המדינה והממונה על השכר והסכמי העבודה במשרד האוצר, החליטו על עדכון שכרם של העובדים בחוזים מיוחדים בשירות המדינה, בשיעור עליית מדד המחירים לצרכן בין דצמבר 2021 לדצמבר 2022, דהיינו בשיעור של 5.26% וזאת החל ממשכורת חודש ינואר 2023.

יג. תכנית רב שנתית לצה"ל

ביום 22 ביוני 2023 הוחלט על המסגרת הכוללת של התכנית הרב שנתית של צבא ההגנה לישראל לשנים 2023-2027 בין משרד האוצר לבין צה"ל ומשרד הביטחון. הסיכום מסדיר מגוון רחב של נושאים, וביניהם את נושא כוח האדם ופנסיות הגישור למשרתי הקבע.
להלן רשימה חלקית של הנושאים שסוכמו בתוכנית הרב-שנתית:

1. יקודמו תיקוני חקיקה בנושא הגדלות תקופות שירות של משרתי הקבע הפעילים בצה"ל.

<< ביאור 35 - אירועים לאחר מועד הדיווח (המשך)

2. תבוצע הפחתה חד-פעמית של גובה הפנסיה התקציבית של משרתי הקבע שכבר פרשו לגמלאות אשר תבוצע בפעימות כנגד הקפאת ההצמדה למדד (עד לגובה שיעור ההפחתה שנקבע).
3. ההסדר הצפוי של פנסיות הגישור משמר את המצב הקיים והכללים שנקבעו בסיכום כחלון-יעלון מיום 24/11/2015 (הרחבה בדבר הסכם זה מפורטת *בביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים*) למעט מספר התאמות כדוגמת חישוב הגדלות הרמטכ"ל בפנסיית הצל התקציבית וקביעה כי הפנסיה תשולם עד גיל 60.
4. תינתן תוספת שכר ייעודית למשרתי הקבע בצה"ל אשר תינתן באופן דיפרנציאלי בהתאם לתפקידם ואופי פעילותם של המשרתים.
5. תינתן אפשרות למשרת הקבע במערכים שונים לבחור לשרת במסלול עם תגמול מיוחד, אשר יזכה אותו בשכר גבוה יותר בשוטף אך ללא זכאות לפנסיית גישור עם פרישתו מצה"ל.

כמו כן, על פי הסיכום תוקם מינהלת שכר וגמלאות בצה"ל בראשות חשב מטעם החשב הכללי, שתקבל לידיה את כל הסמכויות של יחידת מופת על מכלול הפעולות הקשורות בניהול, ביצוע ובקרת כלל תשלומי השכר והגמלאות בצה"ל.

לשינויים אלו ישנה השפעה מהותית על החבות האקטוארית של המדינה, כלל המשמעויות האקטואריות והכספיות ייבחנו בהמשך.

חלק ב' • פרק 2

ממשלת ישראל

תמצית נתונים כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר 2022

(בלתי מבוקרים)

ממשלת ישראל – תמצית נתונים על המצב הכספי מאוחדים (במיליוני ₪)

	31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
נכסים שוטפים		
מזומנים ושווי מזומנים	65,283	71,059
פיקדונות והשקעות לזמן קצר	25,458	21,700
חייבים בגין הלוואות לזמן ארוך	1,023	1,191
חייבים ויתרות חובה	88,800	78,801
מלאי שוטף	9,641	7,604
סך הכל נכסים שוטפים	**190,205**	**180,355**
נכסים שאינם שוטפים		
הלוואות לזמן ארוך	6,725	6,954
השקעות בישויות מוחזקות	3,872	3,747
נכסים פיננסיים ואחרים	44,474	32,616
חייבים ויתרות חובה לזמן ארוך	11,595	12,246
מלאי בלתי שוטף	5,719	5,793
השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי	36,846	31,332
רכוש קבוע	531,184	517,437
קרקעות בידי המדינה	1,165,916	-
נכסים בלתי מוחשיים	8,552	7,177
סך הכל נכסים שאינם שוטפים	**1,814,883**	**617,302**
סך הכל נכסים	**2,005,088**	**797,657**

(*) הוצג מחדש.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 מוצגים לראשונה נתוני הקרקעות בידי המדינה. הצגתם משפרת את שלמות ומהימנות הדוחות הכספיים ובאופן טבעי מקטינה משמעותית את הגירעון בהון כפי שהוצג טרם הכללתם בדוחות הכספיים של מדינת ישראל. לפרטים נוספים *ראה ביאור 13(ב).*

לאור תיקון 56 בחוק יסודות התקציב בנושא דוחות כספיים של תאגיד ופרסום תקנות יסודות התקציב (כללי דיווח כספי של תאגיד) חל בדוחות הכספיים של המדינה גידול משמעותי במספר התאגידים שהגישו דוחות כספיים מבוקרים למועד פרסום הדוחות הכספיים של המדינה (מ-65% מהתאגידים בדוחות 2021 ל-89%) ובמספר התאגידים שיישמו בדוחותיהם הכספיים תקינה חשבונאית ממשלתית (מ-35% מהתאגידים בדוחות 2021 ל-80%), לפרטים נוספים – ראה נספח ד - רשימת התאגידים הסטטוטוריים.

מצבת הנכסים המובאת בדוח אינה מייצגת את מכלול הנכסים המאוחדים של מדינת ישראל. במסגרת מצבת הנכסים המוצגת בדוח לא כלולים עדיין נכסים רבים ששווים או עלותם מהותיים ביותר כגון, השקעות המדינה במערכת הביטחון, חלק מהנכסים בחו"ל וחלק מהנכסים הבלתי מוחשיים.

ממשלת ישראל – תמצית נתונים על המצב הכספי מאוחדים (במיליוני ₪)

	31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
התחייבויות שוטפות		
אשראי לזמן קצר	1,922	4,957
מלוות פנים- חלויות שוטפות	84,321	91,692
מלוות חוץ- חלויות שוטפות	20,628	20,223
זכאים ויתרות זכות	113,949	101,373
סך הכל התחייבויות שוטפות	**220,820**	**218,245**
התחייבויות שאינן שוטפות		
מלוות פנים- בניכוי חלויות שוטפות	866,172	871,287
מלוות חוץ- בניכוי חלויות שוטפות	148,655	140,153
התחייבויות לתמיכה בקרנות הפנסיה הוותיקות	138,755	135,525
התחייבויות בגין זכויות עובדים	820,918	968,907
עתודות בגין אירועי ביטוח	982,178	1,047,921
הפרשה לתביעות משפטיות	7,814	7,544
התחייבויות אחרות לזמן ארוך	41,869	36,454
התחייבויות בגין פרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי	29,504	24,233
סך הכל התחייבויות שאינן שוטפות	**3,035,865**	**3,232,024**
סך הכל התחייבויות	**3,256,685**	**3,450,269**
נכסים נטו/ הון (התחייבויות נטו/ גירעון בהון)		
מיוחס לממשלת ישראל	(1,251,886)	(2,652,900)
מיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	289	288
סך הכל התחייבויות נטו/ גירעון בהון	**(1,251,597)**	**(2,652,612)**
סך הכל התחייבויות וגירעון בהון	**2,005,088**	**797,657**

(*) הוצג מחדש.

הגירעון בהון הינו מספר שיורי שאינו מייצג את הגירעון המצטבר, מאחר ומצבת הנכסים כפי שמוצגת לעיל איננה שלמה. לעניין זה אנו מפנים את תשומת הלב לאמור *בחלק א' - מבוא לדוחות הכספיים ובחלק ב' פרק 1 - בביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים.*

ממשלת ישראל – תמצית נתונים על הביצוע הכספי מאוחדים (במיליוני ₪)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
הכנסות		
הכנסות ממסים ואגרות	534,496	473,785
הכנסות מהעברות	17,311	14,312
סך הכל הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	**551,807**	**488,097**
הכנסות מעסקאות חליפין	124,470	107,517
הכנסות אחרות	13,070	9,148
סך הכל הכנסות	**689,347**	**604,762**
הוצאות		
שכר עבודה והטבות לעובדים	157,404	146,495
תמיכות, הקצבות והעברות	231,302	411,499
הוצאות תפעוליות	142,377	128,872
הנהלה וכלליות	9,999	7,566
הוצאות מימון, נטו	70,725	40,093
הוצאות אחרות	2,204	1,853
סך הכל הוצאות	**614,011**	**736,378**
חלק ברווחי / (הפסדי) ישויות מוחזקות	**83**	**(122)**
עודף / (גירעון) נטו	**75,419**	**(131,738)**
מיוחס ל		
ממשלת ישראל	75,415	(131,745)
בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	4	7
עודף / (גירעון) נטו	**75,419**	**(131,738)**

(*) הוצג מחדש.

הנתונים על הביצוע הכספי אינם מנוהלים במלואם במערכת רישום ודיווח חשבונאית כוללת. לעניין זה, מבוסס הדיווח על הביצוע הכספי, בין היתר, על מערכות עזר המנוהלות ליד מערכת החשבונות הראשית ועל שימוש בהערכות ואומדנים.

>> ממשלת ישראל – תמצית נתונים כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022

תמצית הדוחות הכספים המאוחדים של ממשלת ישראל משקפת את פעילותם, מצבם וביצועם הכספי של: הרשות המבצעת[21], החברות הממשלתיות ומרבית התאגידים הסטטוטוריים. להלן תיאור תמציתי של הגופים הנכללים בתמצית זו:

1) **הרשות המבצעת** - ממשלת ישראל היא הרשות המבצעת של מדינת ישראל, בראשה עומד ראש הממשלה וחברים בה שרים אשר ממונים על משרדי הממשלה השונים. בידי ממשלת ישראל הסמכות ברוב ההיבטים הממלכתיים והציבוריים והיא מייצגת את מדינת ישראל כלפי חוץ.

2) **החברות הממשלתיות** - החברות הממשלתיות כפופות לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ונמצאות בפיקוח רשות החברות הממשלתיות, המהווה גורם מטה ממשלתי לעניין פיקוח ובקרה עליהן, הפרטתן וביצוע שינויים מבניים בהן. לאור קיומה של שליטה, כהגדרתה בתקן חשבונאות בינלאומי למגזר הציבורי מס' 35, אוחדו בדוחות כספיים אלה דוחותיהן הכספיים של החברות הממשלתיות הנשלטות. לפירוט בדבר שיעורי ההחזקה של ממשלת ישראל בחברות הממשלתיות, וכן מידע לגבי הדיווח הכספי שהתקבל מכל אחת מהן *ראה נספחים א' ו- ב' לדוחות הכספיים*. מידע נוסף לגבי הדוחות הכספיים של החברות הממשלתיות ניתן למצוא באתר האינטרנט של רשות החברות הממשלתיות שכתובתו www.mof.gov.il/GCA.

3) **התאגידים הסטטוטוריים** - התאגידים הסטטוטוריים הוקמו בחקיקה מיוחדת שהיא מקור הסמכות לפעולתם. בישראל הוקמו תאגידים סטטוטוריים שמטרותיהם מגוונות ולחלקם פעילות חשבונאית נפרדת מזו של הממשלה. לאור קיומה של שליטה, כהגדרתה בתקן חשבונאות בינלאומי למגזר הציבורי מס' 35, אוחדו בדוחות כספיים אלה דוחותיהם הכספיים של התאגידים הסטטוטוריים הנשלטים. למידע לגבי הדיווח הכספי שהתקבל מהתאגידים, *ראה נספחים א' ו-ד' לדוחות הכספיים.*

[21] נתוני הדוחות הכספיים של ממשלת ישראל סולו נכללים בחלק ב' פרק 3.

חלק ב' • פרק 3

ממשלת ישראל

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לממשלת ישראל - סולו ליום 31 בדצמבר 2022

(בלתי מבוקרים)

נתונים על המצב הכספי (במיליוני ₪)

	מידע	31 בדצמבר 2022	2021 (*)
נכסים שוטפים			
מזומנים ושווי מזומנים	3	48,336	57,666
פיקדונות והשקעות לזמן קצר		10,204	8,475
הלוואות לזמן ארוך- חלויות שוטפות		2,348	2,463
חייבים ויתרות חובה		57,714	50,345
מלאי שוטף		1,231	1,173
סך הכל נכסים שוטפים		**119,833**	**120,122**
נכסים שאינם שוטפים			
הלוואות לזמן ארוך		6,734	6,933
השקעות בישויות מוחזקות	4(א)	112,224	111,485
נכסים פיננסיים ואחרים		17,210	10,822
חייבים ויתרות חובה לזמן ארוך		9,558	10,850
מלאי בלתי שוטף		4,190	4,116
השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי		36,846	31,332
רכוש קבוע	5	376,500	367,920
קרקעות בידי המדינה		1,165,916	-
נכסים בלתי מוחשיים		3,108	2,808
סך הכל נכסים שאינם שוטפים		**1,732,286**	**546,266**
סך הכל נכסים		**1,852,119**	**666,388**

(*) הוצג מחדש.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 הוצגו לראשונה נתוני הקרקעות בידי המדינה, הצגתן משפרת את מהימנות הדוחות הכספיים וכן באופן טבעי מקטינה משמעותית את הגרעון בהון כפי שהוצג טרם הכללתן בדוחות הכספיים של מדינת ישראל, לפירוט נוסף ראה ביאור 13(ב).

מצבת הנכסים המובאת לעיל אינה מייצגת את מכלול הנכסים של ממשלת ישראל - סולו. במסגרת מצבת הנכסים לעיל לא כלולים עדיין נכסים רבים ששווים או עלותם מהותיים ביותר כגון, השקעות המדינה במערכת הביטחון, חלק מהנכסים בחו"ל וחלק מהנכסים הבלתי מוחשיים.

נתונים על המצב הכספי (במיליוני ₪)

	מידע נוסף	31 בדצמבר 2022	2021 (*)
התחייבויות שוטפות			
אשראי לזמן קצר		2	-
מלוות פנים- חלויות שוטפות	6	96,066	104,310
מלוות חוץ- חלויות שוטפות	7	20,628	20,223
זכאים ויתרות זכות		55,818	51,610
סך הכל התחייבויות שוטפות		**172,514**	**176,143**
התחייבויות שאינן שוטפות			
מלוות פנים- בניכוי חלויות שוטפות	6	1,053,123	1,043,713
מלוות חוץ- בניכוי חלויות שוטפות	7	133,215	127,874
התחייבויות בגין הפסדי ישויות מוחזקות	4(ב)	732,587	826,301
התחייבויות לתמיכה בקרנות הפנסיה הוותיקות		138,755	135,525
התחייבויות בגין זכויות עובדים	8	804,783	950,154
עתודות בגין אירועי ביטוח		508	465
הפרשה לתביעות משפטיות		6,749	6,562
התחייבויות אחרות לזמן ארוך		32,267	28,318
התחייבויות בגין פרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי		29,504	24,233
סך הכל התחייבויות שאינן שוטפות		**2,931,491**	**3,143,145**
סך הכל התחייבויות		**3,104,005**	**3,319,288**
התחייבויות נטו/ גירעון בהון		**(1,251,886)**	**(2,652,900)**
סך הכל התחייבויות וגירעון בהון		**1,852,119**	**666,388**

(*) הוצג מחדש.

הגירעון בהון הינו מספר שיורי שאינו מייצג את הגירעון הממשלתי המצטבר, מאחר ומצבת הנכסים כפי שמוצגת בדוחות הכספיים המאוחדים איננה שלמה. לעניין זה אנו מפנים את תשומת הלב לאמור *בחלק א' - מבוא לדוחות הכספיים ולאמור בחלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל.*

נתונים על הביצוע הכספי (במיליוני ₪)

	מידע נוסף	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	2021 (*)
הכנסות			
הכנסות ממסים ואגרות	9	474,775	419,290
הכנסות מהעברות		18,173	15,329
סך הכל הכנסות מעסקאות שאינן חליפין		**492,948**	**434,619**
הכנסות מעסקאות חליפין		61,685	52,266
הכנסות אחרות		8,228	6,434
סך הכל הכנסות		**562,861**	**493,319**
הוצאות			
שכר עבודה והטבות לעובדים	10	135,107	124,833
תמיכות, הקצבות והעברות	11	249,418	272,851
הוצאות תפעוליות		91,899	87,070
הנהלה וכלליות		6,897	5,014
הוצאות מימון, נטו		87,844	50,668
הוצאות אחרות		2,681	2,273
סך הכל הוצאות		**573,846**	**542,709**
חלק ברווחי / (הפסדי) ישויות מוחזקות	4(א),4(ב)	**86,400**	**(82,355)**
עודף / (גירעון) נטו		**75,415**	**(131,745)**

(*) הוצג מחדש.

הנתונים על הביצוע הכספי אינם מנוהלים במלואם במערכת רישום ודיווח חשבונאית כוללת. לעניין זה, מבוסס הדיווח על הביצוע הכספי, בין היתר, על מערכות עזר המנוהלות ליד מערכת החשבונות הראשית ועל שימוש בהערכות ואומדנים.

העודף/הגירעון החשבונאי נטו המיוחס לממשלת ישראל – סולו אינו משקף את העודף/הגירעון התקציבי של ממשלת ישראל, מאחר והוא מחושב באמצעות שיטות מדידה שונות בתכלית המבוססות על כללי חשבונאות מקובלים על בסיס מצטבר. כללים אלה מבטאים שינויים בנכסים והתחייבויות שאינם כרוכים בהכרח בזרימת מזומנים ואינם משתקפים במלואם בתקציב המדינה, בהתאם לחוק יסודות התקציב ובהתאם למדידת העודף/הגירעון התקציבי כפי שמקובלת בעולם. העודף/הגירעון החשבונאי נטו המיוחס לממשלת ישראל – סולו מביא לידי ביטוי הוצאות והכנסות הנמדדות חשבונאית כבר היום אך יתממשו לכדי הוצאה/הכנסה במזומן וחיוב תקציבי בעתיד. לעניין זה אנו מפנים את תשומת הלב לאמור *בחלק א' - מבוא לדוחות הכספיים וחלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל*.

נתונים על השינויים בנכסים נטו/ הון (במיליוני ₪)

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	שינויים בנכסים נטו (**)	עודף נטו לתקופה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
גירעונות נצברים	**(2,683,198)**	**1,326,592**	**75,415**	**(1,281,191)**
קרנות הון חוץ תקציביות				
קרן ערבויות המדינה	**5,729**	(1,148)	-	**4,581**
קרן פיצויים (מס רכוש)	**17,821**	(113)	-	**17,708**
קרן העתקת מחנות צהל לנגב	**2,356**	53	-	**2,409**
הקרן הפנימית לביטוחי ממשלה	**1,412**	(21)	-	**1,391**
קרן היטל על רווחי נפט	**1,021**	(1,021)	-	**-**
קרנות הון אחרות	**1,959**	1,257	-	**3,216**
סך הכל קרנות הון חוץ תקציביות	**30,298**	**(993)**	**-**	**29,305**
סך הכל	**(2,652,900)**	**1,325,599**	**75,415**	**(1,251,886)**

(*) הוצג מחדש.

(**) לרבות מייעוד עודפים, מהשפעה מצטברת לתחילת השנה כתוצאה מהכרה בנכסים, משינוי שיטה חשבונאית והערכה מחדש של נכסים והתחייבויות ומרווחים או הפסדים אקטואריים.

הגירעון בהון המיוחס לממשלת ישראל – סולו הינו מספר שיורי שאינו מייצג את הגירעון הממשלתי המצטבר, מאחר ומצבת הנכסים כפי שמוצגת בדוח איננה שלמה. לעניין זה אנו מפנים את תשומת הלב לאמור *בחלק א' - מבוא לדוחות הכספיים ובחלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל.*

מידע נוסף

<< 1. כללי

א. להלן נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של ממשלת ישראל ליום 31 בדצמבר 2022 (להלן: "הדוחות המאוחדים") המיוחסים לממשלת ישראל עצמה (להלן: "מידע כספי נפרד").

ב. המידע הכספי הנפרד משקף את פעילותה, מצבה וביצועה הכספי של הרשות המבצעת. לפירוט הישויות הנכללות במסגרת המידע הכספי הנפרד, *ראה חלק ב' נספח א - רשימת ישויות שדוחותיהן הכספיים נכללים בדיווח הכספי המאוחד לשנת 2022*.

<< 2. עיקרי המדיניות החשבונאית

כללי המדיניות החשבונאית אשר פורטו בדוחות המאוחדים של המדינה יושמו על ידי הממשלה בעקביות בתקופות המוצגות במידע הכספי הנפרד (סולו), לרבות האופן שבו סווגו הנתונים הכספיים במסגרת הדוחות המאוחדים בשינויים המתחייבים מהאמור להלן:

א. נתונים על המצב הכספי

נתונים אלה כוללים מידע בדבר הנכסים וההתחייבויות הכלולים בדוחות המאוחדים המיוחסים לממשלת ישראל, תוך פירוט לפי סוגי הנכסים וההתחייבויות.

בנתונים אלה מוצגות השקעות בישויות המאוחדות בדוחות הכספיים של מדינת ישראל באופן הבא: יתרת ההשקעה מוצגת בסכום נטו של סך הנכסים בניכוי סך ההתחייבויות לפי חלק הממשלה בישויות אלו בהתבסס על דוחותיהן הכספיים.

ב. נתונים על הביצוע הכספי

נתונים אלה כוללים מידע בדבר ההכנסות וההוצאות הכלולות בדוחות המאוחדים המיוחסים לממשלת ישראל תוך פירוט לפי סוגי ההכנסות וההוצאות.

בנתונים אלה מוצגות תוצאות פעילות הישויות המאוחדות באופן הבא: החלק שמיוחס לממשלה בתוצאות פעילות הישויות המאוחדות, בהתבסס על דוחותיהן הכספיים.

ג. מדיניות חשבונאית

עסקאות עם ישויות מאוחדות ותוצאותיהן המבוטלות במסגרת הדוחות המאוחדים נמדדות ומוצגות במסגרת הסעיפים הרלוונטיים בדוח על המצב הכספי ובדוח על הביצוע הכספי באופן שבו היו נמדדות ומוצגות עסקאות אלה אילו היו מבוצעות עם צדדים שלישיים.

<< 3. מזומנים ושווי מזומנים (במיליוני ₪)

	31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
בשקלים		
בנק ישראל	12,017	31,765
בנקים אחרים	1,745	1,586
	13,762	**33,351**
במטבע חוץ		
בנק ישראל	4,450	1,508
בנקים אחרים	29,541	22,347
	33,991	**23,855**
קופות ודמי מחזור	**583**	**460**
סך הכל	**48,336**	**57,666**

(*) הוצג מחדש.

<< 4(א). השקעות בישויות מוחזקות (במיליוני ₪)

< הרכב ההשקעות

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
השקעה בחברות מוחזקות			
השקעה במניות חברות מוחזקות	א	**71,280**	**66,302**
שטרי הון, הלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך	ב	33,293	38,360
בניכוי חלויות שוטפות	ב	(1,329)	(1,274)
סך הכל שטרי הון, הלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך, נטו		**31,964**	**37,086**
סך הכל השקעה בחברות מוחזקות		**103,244**	**103,388**
השקעה בתאגידים סטטוטוריים	ג	**8,074**	**7,291**
השקעה בקרנות דו-לאומיות	ד	**906**	**806**
סך הכל		**112,224**	**111,485**

(*) הוצג מחדש.

<< 4(א). השקעות בישויות מוחזקות (במיליוני ₪) (המשך)

א. פירוט התנועה בגין השקעה במניות (**)

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	שינוי בהיקף השקעה	חלק ברווח/ (הפסד)	דיבידנד שהוכרז	שינויים הוניים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	אחוז אחזקה ליום 31 בדצמבר 2022
תשתיות							
חברת החשמל לישראל בע"מ	28,780	-	1,771	-	1,570	32,121	99.85%
חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ	9,016	-	415	-	70	9,501	100%
מקורות חברת המים בע"מ	4,374	-	448	-	111	4,933	99.99%
חברת נמל אשדוד בע"מ	2,883	-	(251)	-	69	2,701	100%
חברת נמל חיפה בע"מ	2,236	-	23	-	13	2,272	100%
תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ	1,411	-	64	(200)	3	1,278	100%
נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ	1,428	-	254	(80)	24	1,626	100%
רכבת ישראל בע"מ	816	-	(133)	-	36	719	100%
אחרות	4,044	-	193	(85)	67	4,219	
	54,988	**-**	**2,784**	**(365)**	**1,963**	**59,370**	
ביטחון וביטחון פנים							
רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ	4,873	-	53	(206)	94	4,814	100%
התעשייה האווירית לישראל בע"מ	3,664	-	715	(655)	485	4,209	100%
אחרות	243	19	29	(3)	50	338	
	8,780	**19**	**797**	**(864)**	**629**	**9,361**	
חינוך, בריאות, חברה ורווחה							
קרן קיסריה אדמונד בנימין דה רוטשילד	688	-	-	-	-	688	50%
חברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה בע"מ	431	-	-	-	-	431	50%
חברת פארק אריאל שרון בע"מ	347	-	(10)	-	18	355	100%
אחרות	692	-	16	-	8	716	
	2,158	**-**	**6**	**-**	**26**	**2,190**	
ממשל ומנהל							
אשרא - החברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר חוץ בע"מ	168	-	(29)	-	18	157	100%
ענבל חברה לבטוח בע"מ	91	-	(4)	(2)	2	87	100%
אחרות	117	-	(4)	-	2	115	
	376	**-**	**(37)**	**(2)**	**22**	**359**	
סך הכל	**66,302**	**19**	**3,550**	**(1,231)**	**2,640**	**71,280**	

(*) הוצג מחדש.

(**) על בסיס הדיווחים הכספיים שהתקבלו מרשות החברות הממשלתיות, לפירוט נוסף ראה *חלק ב', נספח ב' – רשימת החברות המוחזקות על-ידי מדינת ישראל.*

<< 4(א). השקעות בישויות מוחזקות (במיליוני ₪) (המשך)

ב. פירוט התנועה בגין השקעות עיקריות בשטרי הון, הלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	העמדת (פירעון) הלוואות/ יתרות חובה לזמן ארוך	שיערוך יתרות השקעה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022 (1)	חלויות שוטפות
תשתיות					
רכבת ישראל בע"מ	28,727	2,029	-	30,756	1,279
חברת החשמל לישראל בע"מ	1,857	(19)	97	1,935	23
חברת דואר לישראל (*)	-	230	-	230	-
ממשל ומנהל					
בנק החקלאות לישראל בע"מ (**)	7,391	(7,391)	-	-	-
אחרות	385	(18)	5	372	27
סך הכל	**38,360**	**(5,169)**	**102**	**33,293**	**1,329**

(*) חברת דואר ישראל- במהלך חודש ספטמבר 2022 נחתם הסכם למימון תכנית הבראה של דואר ישראל אשר במסגרתו, בין היתר המדינה מעמידה לחברה הלוואות לצורך גישור תזרימי.

(**) בנק החקלאות לישראל – במהלך חודש ספטמבר 2022 הוגש דוח מפרקת הבנק בגין סיום הליכי פירוק מרצון של הבנק. המפרקת המחתה למדינה נכסים שונים, שלא ניתן לממשם בהעדר מועד פירעון קבוע מראש וששווים לא ניתן לכימות. סיכויי המימוש נמוכים אולם על מנת להבטיח למדינה את הזכויות עליהם , נכסים אלו נרשמו ע"ש המדינה ברמ"י עם הערת אזהרה כך שבמידה ויהיה מימוש כלשהו הכספים יועברו לחשב הכללי ויירשמו בהכנסות המדינה. לאור העובדה שתהליך הפירוק הסתיים ואין צפי לקבלת סכומים כלשהם על חשבון החוב למדינה הוחלט למחוק את יתרת ההלוואות של הבנק.

(1) התפלגות לפי זמני פירעון

	31 בדצמבר 2022
2023	1,329
2024	1,171
2025	1,050
2026	1,122
2027	1,469
2028 ואילך וללא תאריכי פירעון	27,152
סך הכל	**33,293**

<< 4(א). השקעות בישויות מוחזקות (במיליוני ₪) (המשך)

ג. פירוט התנועה בגין השקעה בתאגידים סטטוטוריים (**)

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	הצגה לראשונה	חלק ברווח/ (הפסד)	שינויים הוניים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
תשתיות					
רשות שדות התעופה בישראל	3,798	-	341	374	4,513
תאגיד השידור הישראלי	606	-	41	(38)	609
הרשות לפיתוח ירושלים	456	-	36	-	492
רשויות ניקוז	145	-	(17)	-	128
הרשות השניה לטלוויזיה ולרדיו	93	-	(6)	-	87
המועצה לייצור צמחים ושיווקם	63	-	8	-	71
המועצה לענף הלול	49	-	5	-	54
אחרים	29	15	(2)	-	42
	5,239	**15**	**406**	**336**	**5,996**
חינוך, בריאות, חברה ורווחה					
יד ושם, רשות הזיכרון לשואה ולגבורה	1,211	-	(20)	13	1,204
רשות העתיקות	57	-	1	-	58
מכון וינגייט	164	-	11	2	177
מרכז יצחק רבין לחקר ישראל	102	-	(3)	-	99
המועצה להסדר ההימורים בספורט	80	-	-	-	80
יד יצחק בן צבי	67	-	3	-	70
אחרים	188	-	(3)	1	186
	1,869	**-**	**(11)**	**16**	**1,874**
ממשל ומנהל					
האפוטרופוס הכללי	119	-	21	-	140
מועצת בתי העלמין היהודיים בתל רגב	60	-	-	-	60
אחרים	4	-	-	-	4
	183	**-**	**21**	**-**	**204**
סך הכל	**7,291**	**15**	**416**	**352**	**8,074**

(*) הוצג מחדש.

(**) על בסיס הדיווחים הכספיים שהתקבלו מהתאגידים הסטטוטוריים, לפירוט נוסף *ראה חלק ב, נספח ד - רשימת התאגידים הסטטוטוריים*.

<< 4(א). השקעות בישויות מוחזקות (במיליוני ₪) (המשך)

ד. השקעה בקרנות דו-לאומיות (**)

ממשלת ישראל ביחד עם מספר ממשלות זרות הקימה קרנות דו-לאומיות לצורך קידום אינטרסים משותפים בתחומים כגון: מחקר חקלאי, מחקר תעשייתי, קידום החינוך וקידום פרויקטי מו"פ משותפים בין חברות הייטק ישראליות וחברות מהמדינות הזרות. הממשלה מחזיקה ב- 50% מהזכויות בקרנות אלו, ההשקעה בקרנות מוצגת בשיטת השווי המאזני.

	יתרה 31 ליום בדצמבר 2021 (*)	חלק ברווח	שינויים הוניים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	אחוז אחזקה ליום 31 בדצמבר 2022
קרן דו-לאומית ישראל - גרמניה - GIF	364	4	24	392	50%
קרן דו-לאומית ישראל - ארה"ב למחקר חקלאי - BARD	168	1	31	200	50%
קרן דו-לאומית ישראל - ארה"ב למחקר ופיתוח תעשייתיים - BIRD	119	(1)	16	134	50%
קרן דו-לאומית ישראל - ארה"ב למדע - BSF	81	(6)	14	89	50%
קרן דו-לאומית ישראל - ארה"ב לחינוך - USIEF	9	-	-	9	50%
קרן דו-לאומית ישראל - סין (***)	10	-	-	10	50%
אחרות	55	17	-	72	
סך הכל	**806**	**15**	**85**	**906**	

(*) הוצג מחדש.

(**) על בסיס הדיווחים הכספיים שהתקבלו מהקרנות הדו-לאומיות, לפירוט נוסף *ראה חלק ב, נספח ג - רשימת הקרנות הדו לאומיות.*

(***) פעילות המנוהלת כמיזם משותף ואינה במסגרת ישות משפטית רשומה.

>> 4(ב). התחייבויות בגין הפסדי ישויות מוחזקות (במיליוני ₪)

> הרכב ההתחייבויות

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
התחייבות מהשקעה בתאגידים סטטוטוריים	(א)	731,631	817,002
התחייבות מהשקעה במניות חברות מוחזקות (**)	(ב)	956	9,299
סך הכל		**732,587**	**826,301**

(*) הוצג מחדש.

(**) על בסיס הדיווח הכספי שהתקבל מרשות החברות הממשלתיות, *לפירוט נוסף ראה חלק ב, נספח ב - רשימת החברות המוחזקות על-ידי מדינת ישראל.*

א. פירוט התנועה בגין התחייבויות מהשקעה בתאגידים סטטוטוריים

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	חלק בהפסד/ (ברווח)	שינויים הוניים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
המוסד לביטוח לאומי (*)	816,503	(85,143)	(894)	730,466
קרנית - קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים	498	658		1,156
אחר	1	-	8	9
סך הכל	**817,002**	**(84,485)**	**(886)**	**731,631**

(*) בשנת 2021 חלקה של הממשלה בהפסדי המוסד לביטוח לאומי הסתכם לסך של כ- 85,322 מיליוני ₪.

ב. פירוט התנועה בגין התחייבויות מהשקעה במניות חברות מוחזקות

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	עלייה בהיקף השקעה	חלק בהפסד/ (ברווח)	שינויים הוניים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
סך הכל (**) (***)	**9,299**	**(214)**	**2,066**	**(10,195)**	**956**

(*) הוצג מחדש.

(**) על בסיס הדיווח הכספי שהתקבל מרשות החברות הממשלתיות, לפירוט נוסף ראה חלק ב, נספח ב - רשימת החברות המוחזקות על-ידי מדינת ישראל. יצוין כי בחלק מהמקרים לא נרשמה תנועה בחשבון השקעה במהלך שנת 2022, עקב אי קבלת דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2022 של אותן חברות מוחזקות.

(***) במהלך השנה פורקה חברת בנק החקלאות לישראל בע"מ.

<< 5. רכוש קבוע (במיליוני ₪)

	נכסי תשתית אזרחיים	נכסי צבא וציוד בטחוני	מבנים ונכסים בהקמה	נכסי הדיור הציבורי	מכונות וציוד	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב ותחבורה	חומרה ומערכות מחשוב	ציוד ומכשור רפואי	אחר	סך הכל
עלות											
ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	**132,878**	**274,285**	**64,822**	**16,436**	**4,287**	**3,750**	**4,411**	**4,826**	**4,093**	**1,463**	**511,251**
תוספות	940	8,775	11,246	326	374	336	577	444	264	216	**23,498**
גריעות והעברות	(826)	(4,073)	(2,806)	(520)	(108)	(163)	(233)	(643)	(65)	(168)	**(9,605)**
ליום 31 בדצמבר 2022	**132,992**	**278,987**	**73,262**	**16,242**	**4,553**	**3,923**	**4,755**	**4,627**	**4,292**	**1,511**	**525,144**
פחת נצבר											
ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	**22,200**	**96,987**	**6,658**	**1,713**	**2,450**	**2,489**	**2,877**	**4,256**	**2,934**	**767**	**143,331**
פחת השנה	1,087	6,642	814	165	332	357	437	377	202	131	**10,544**
גריעות והעברות	(393)	(3,628)	(1)	(79)	(82)	(152)	(207)	(646)	(43)	-	**(5,231)**
ליום 31 בדצמבר 2022	**22,894**	**100,001**	**7,471**	**1,799**	**2,700**	**2,694**	**3,107**	**3,987**	**3,093**	**898**	**148,644**
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2022	**110,098**	**178,986**	**65,791**	**14,443**	**1,853**	**1,229**	**1,648**	**640**	**1,199**	**613**	**376,500**
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2021 (*)	**110,678**	**177,298**	**58,164**	**14,723**	**1,837**	**1,261**	**1,534**	**570**	**1,159**	**696**	**367,920**

(*) הוצג מחדש.

נתוני הרכוש הקבוע מוצגים בביאור זה, למעט הקרקעות הכלולות בביאור 13(ב) - קרקעות בידי המדינה וכן הפרויקטים הכלולים בביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי.

<< 6. מלוות פנים (במיליוני ₪)

	31 בדצמבר	
	2022	**2021**
מלוות סחירים	549,586	583,623
ביטוח לאומי	246,015	227,046
קרנות פנסיה	268,764	250,278
חברות ביטוח	56,988	54,732
אמיסיות	6,758	6,366
מלוות ופיקדונות חוב שונים	999	1,011
מלוות אחרים שאינם סחירים	-	464
מלוות חובה ישנים	108	208
סך הכל (ללא פרמיה וניכיון)	**1,129,218**	**1,123,728**
פרמיה וניכיון	19,971	24,295
סך הכל כולל פרמיה וניכיון	**1,149,189**	**1,148,023**
בניכוי חלויות שוטפות (*)	(96,066)	(104,310)
סך הכל	**1,053,123**	**1,043,713**

(*) כולל ריבית לשלם בסך של 11 מיליארדי ₪ (כ- 11.3 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021).

<< 7. מלוות חוץ (במיליוני ₪)

	31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הנפקות עצמיות	112,466	108,485
מלוות בערבות מדינה זרה	21,509	21,364
איגרות הבונדס	18,486	16,678
מלוות ממשלות זרות ומלוות שונים	1,403	1,379
סך הכל (כולל ריבית צבורה)	**153,864**	**147,906**
פרמיה וניכיון	(21)	191
בניכוי חלויות שוטפות (*)	(20,628)	(20,223)
סך הכל	**133,215**	**127,874**

(*) כולל ריבית לשלם בסך של כ- 1.8 מיליארדי ₪ (כ- 1.6 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021).

<< 8. התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪)

		31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
התחייבויות בגין פנסיה תקציבית, נטו	א	781,161	926,734
התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד, נטו		9,211	8,281
התחייבויות בגין הטבות אחרות לזמן ארוך	ב	14,411	15,139
סך הכל		**804,783**	**950,154**

(*) הוצג מחדש.

א. התחייבות בגין פנסיה תקציבית

האוכלוסייה שבעבורה נערך חישוב התחייבות הממשלה לפנסיה תקציבית מפורטת בטבלה שלהלן:

	31 בדצמבר			
	חבות במיליוני ₪		מספר זכאים	
	2022	2021 (*)	2022	2021 (*)
גמלאים מקבלי קצבה				
מערכת הביטחון	249,141	284,912	(**)	(**)
גמלאי הוראה	113,538	122,046	66,708	64,327
שוטרים וסוהרים	83,030	90,118	24,384	23,478
גמלאי מדינה	68,185	75,411	44,435	44,399
התחייבויות אחרות (***)	5,214	5,647	12,664	12,782
	519,108	**578,134**		
עובדים פעילים				
עובדי הוראה	98,974	136,184	32,429	35,306
מערכת הביטחון	60,225	81,197	(**)	(**)
שוטרים וסוהרים	61,525	76,247	11,615	12,613
עובדי מדינה	41,329	54,972	15,466	16,729
	262,053	**348,600**		
סך הכל	**781,161**	**926,734**		

(*) הוצג מחדש.

(**) נתון מסווג.

(***) ההתחייבויות כוללות בעיקר זכאות של גמלאי מדינה והוראה בגין הקפאת זכויות ורציפות זכויות (*ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים המאוחדים, סעיף (2)(א)(3)*).

.

<< 8. התחייבויות בגין זכויות עובדים (במיליוני ₪) (המשך)

ב. התחייבויות בגין הטבות אחרות לזמן ארוך

	31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
משרד החינוך	5,706	5,735
משטרת ישראל	4,141	4,178
עובדי המוסד לביטוח לאומי (**)	1,039	1,648
מערכת הביטחון	1,107	1,115
משרד הבריאות ובתי החולים הממשלתיים	721	803
שירות בתי הסוהר	524	516
אחרים	1,173	1,144
סך הכל	**14,411**	**15,139**

(*) הוצג מחדש.

(**) חלק משרד האוצר בהתחייבויות של המוסד לביטוח הלאומי לזכויות עובדים בעת פרישה, פדיון ימי מחלה וימי חופשה שלא נוצלו.

<< 9. הכנסות ממסים ואגרות (במיליוני ₪)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
מסים ישירים ואגרות		
מס הכנסה - יחידים	139,360	124,792
מס הכנסה - חברות	70,759	54,485
ביטוח בריאות	30,492	27,952
מיסי מקרקעין	27,659	21,561
מסים ממלכ"רים וממוסדות כספיים	15,018	14,516
הכנסות מאגרות	8,145	7,447
מס הכנסה - מיסוי שוק ההון	4,457	6,986
הכנסות מהיטל רווחי גז ונפט	3,364	535
	299,254	**258,274**
מסים עקיפים		
מכס	89,060	75,541
מס ערך מוסף	65,509	65,745
מיסי דלק	18,695	18,395
מס קנייה	1,559	700
אחרים	698	635
	175,521	**161,016**
סך הכל	**474,775**	**419,290**

(*) הוצג מחדש.

<< 10. שכר עבודה והטבות לעובדים (במיליוני ₪)

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
הוצאות בגין שכר עבודה	א	94,527	90,630
הוצאות בגין תוכנית להטבה מוגדרת	ב	37,954	32,087
הוצאות אחרות בגין פרישת עובדים		2,626	2,116
סך הכל		**135,107**	**124,833**

(*) הוצג מחדש.

א. הוצאות השכר כוללות את עלויות העסקת העובדים של משרדי הממשלה לרבות כל הזכויות הנלוות המגיעות לעובדים מכוח חוקי השכר והצווים השונים.

לעניין ההחלטה על עדכון שכרם של העובדים על פי חוזים מיוחדים בשירות המדינה, החל מינואר 2023, בשיעור של 5.26% *ראה ביאור 35 – אירועים לאחר מועד הדיווח, לדוחות הכספיים המאוחדים של מדינת ישראל ליום 31 בדצמבר 2022.*

ב. הוצאות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	2021
עלות שירות שוטף	(1)	11,436	11,079
עלות היוון	(2)	26,619	21,129
רכישת זכויות		(101)	(121)
סך הכל		**37,954**	**32,087**

(1) עלות שירות שוטף מייצגת את הזכויות שנצברו בשנת הדיווח לעובדים הפעילים והגמלאים הזכאים לפנסיה תקציבית.

(2) עלות ההיוון מייצגת שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות לפנסיה תקציבית, כתוצאה מהתקרבות בשנה אחת לתקופות הפירעון שבהן יבוצעו תשלומי הפנסיה בפועל. לפירוט נוסף *ראה ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים.*

<< 11. תמיכות, הקצבות והעברות (במיליוני ₪)

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	2021 (*)
מטרות בריאות	א	62,807	63,998
גמלאות המוסד לביטוח לאומי	ב	54,645	67,442
מטרות חברתיות	ג	50,927	47,822
מטרות חינוך	ד	47,784	44,783
מטרות כלכליות	ה	13,333	11,859
מטרות תשתיות		7,339	8,018
העברות חד צדדיות מכוח חוקים ותקנות	ו	6,270	23,182
מטרות ביטחוניות		5,803	5,248
הקצבות ומטרות ממשלתיות ומנהלתיות		510	499
סך הכל		**249,418**	**272,851**

(*) הוצג מחדש.

א. מטרות בריאות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
<u>סל שרותי בריאות, נטו</u>		
שירותי בריאות כללית	30,489	29,226
מכבי שירותי בריאות	15,640	14,772
קופת חולים מאוחדת	7,116	6,765
לאומית שירותי בריאות	4,278	4,107
<u>מטרות בריאות שונות</u>		
מטרות בריאות שונות	5,284	9,128
סך הכל	**62,807**	**63,998**

(*) הוצג מחדש.

מימון סל שירותי הבריאות נקבע בהתאם לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד - 1994 ותקנותיו. עיקר מקורות מימון סל הבריאות הינם מגביית דמי ביטוח בריאות ומתקציב המדינה. סל שירותי הבריאות, נטו מוצג בניכוי דמי מנהל (בגין תפעול מערך גביית דמי הביטוח הלאומי), ואינו כולל השתתפות עצמית של קופות החולים.
מטרות בריאות שונות כוללות בעיקר תמיכות בקופות החולים על פי מבחני תמיכה בהתאם לסעיף 3א' לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985. קופות החולים מקבלות מהממשלה תמיכה כספית, במסגרת הסכמי ייצוב, שעיקר מטרתה ייצובן הכלכלי לטווח ארוך, לצד מטרות נוספות בנוגע לשירותי הבריאות שהן מעניקות.

ב. גמלאות המוסד לביטוח לאומי – הוצאה זו מורכבת ממימון חלקה של המדינה בתשלומים למוסד לביטוח לאומי עבור פעולות המבוצעות בהתאם לסעיף 32 לחוק הביטוח הלאומי. וכן בגין העברות המדינה למוסד לביטוח לאומי עבור פעולות המחויבות מכוח חוקים שאינם חוק הביטוח הלאומי ואשר מבוצעות על ידי המוסד לביטוח לאומי במימון המדינה.

>> 11. תמיכות, הקצבות והעברות (במיליוני ₪) (המשך)

ג. מטרות חברתיות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
סובסידיה לתחבורה ציבורית	12,769	11,095
תמיכות ברשויות מקומיות	11,558	12,662
תמיכות בשרותי רווחה	7,931	7,457
תמיכות בניצולי שואה	5,501	5,466
תמיכות בשיכון ודיור	2,340	2,334
תמיכות בקליטה ועליה	1,967	723
תמיכות בתרבות וספורט	1,923	1,821
תמיכות במעונות יום וצהרונים	1,379	1,094
אחרות	5,559	5,170
סך הכל	**50,927**	**47,822**

(*) הוצג מחדש.

ד. מטרות חינוך

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021
מוסדות חינוך ממלכתי	32,320	29,524
המועצה להשכלה גבוהה	12,890	12,846
מוסדות תורניים	1,205	1,214
המנהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער	182	189
אחרות	1,187	1,010
סך הכל	**47,784**	**44,783**

ה. מטרות כלכליות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	2021 (*)
העברות לקרנות פנסיה הוותיקות	9,437	8,901
תמיכה בתעשייה והטבות לעידוד השקעות הון	1,074	1,182
תמיכה במחקר ופיתוח ישראלי	1,698	716
אחרות	1,124	1,060
סך הכל	**13,333**	**11,859**

(*) הוצג מחדש.

<< 11. תמיכות, הקצבות והעברות (במיליוני ₪) (המשך)

ו. העברות חד- צדדיות מכוח חוקים ותקנות

הקיטון בסעיף זה בשנת 2022 נובע ברובו בגין קיטון בפעילות הממשלה במסגרת התכנית הכלכלית כמפורט בפרק א' לחלק ג' לדוחות הכספיים.
הסעיף כולל העברות מרשות מקרקעי ישראל לקרן קיימת לישראל בגין גבייה בעבור קרקעות הנמצאות בניהולה בסך של כ- 6.3 מיליארדי ₪ (בשנת 2021 כ- 5.4 מיליארדי ₪). העברות אלו מבוצעות מכוח ובהתאם להסכם אמנה בין המדינה לקרן קיימת לישראל.

<< 12. קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם ישויות מאוחדות

לממשלת ישראל ישנם קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות רבות עם ישויות המאוחדות על ידה, לפרטים נוספים ראה דוחות כספיים של הישויות.

חלק ב' • פרק 4

מדינת ישראל

תחומי פעילות

תחומי פעילות

פעילותם הכספית של מנגנוני השלטון ובכלל זה משרדי הממשלה הנעזרים בחברות ממשלתיות וגופים סטטוטוריים, מוצגת בחלק זה בחלוקה לארבעה תחומים מרכזיים המורכבים משנים עשר תחומי משנה המשקפים את הפעילות השלטונית, החברתית, התשתיתית והביטחונית. חלוקת הפעילות לתחומים אלו נעשתה בהתאם לשוני במטרותיהן, באופיין ובמאפייניהן של הפעילויות השונות.

מבנה תחומי הפעילות, תחומי הפעילות המשניים, פרטים אודותיהם ותמצית נתוניהם הכספיים מובאים בחלק זה וכוללים בעיקר התייחסות לרכיבים הבאים:

> הכנסות

1. **הכנסות מעסקאות שאינן חליפין** - אלו הכנסות המהוות את מרבית ההכנסות ברוב משרדי הממשלה והן כוללות הכנסות ממסים, הכנסות מאגרות, העברות חד צדדיות, הכנסות מתקציב ועוד.
2. **הכנסות מעסקאות חליפין** - כוללות הכנסות מאספקת שירותים, מכירת סחורות, שימוש בנכסים תמורת דמי שימוש ועוד.

> הוצאות

1. **תמיכות, הקצבות והעברות** - העברות מזומנים או שווי מזומנים, שניתנו במסגרת סעיף 3א' לחוק יסודות התקציב, או במסגרת עסקה שאיננה עסקת חליפין והועברה לגורם מבצע, סוכן או ישירות ליחידים. תמיכות מתחלקות לשני סוגים עיקריים:
   - זכאות - העברה שנותן התמיכה חייב לבצע מכוח חוק או מכוח הוראות חקיקה, אם המקבל עונה על דרישות זכאות שנקבעו בהוראת חקיקה זו.
   - מענקים - תמיכות שאינן זכאויות, הנובעות בדרך כלל מכוח הסכמים, מהחלטות ממשלה או מהוראות מנהליות אחרות. אין חובה סטטוטורית להעביר תמיכות אלו, ולנותן התמיכה עשוי להיות שיקול דעת בהעברתן.
2. **הוצאות נוספות** - כוללות שכר עבודה והטבות לעובדים, הוצאות תפעוליות, הוצאות הנהלה וכלליות, הוצאות מימון ועוד.

> נכסים

1. **נכסים שוטפים** - כוללים מזומנים ושווי מזומנים, חייבים ויתרות חובה, מלאי ועוד.
2. **נכסים שאינם שוטפים** - כוללים השקעה ברכוש קבוע, הנפקת אג"ח ומתן הלוואות לזמן ארוך, פיקדונות לזמן ארוך בבנקים ועוד.

> התחייבויות

1. **התחייבויות שוטפות** - כוללות חלויות שוטפות של התחייבויות בגין מלוות ואגרות חוב סחירות שהונפקו הן על ידי המדינה והן על ידי חברות ממשלתיות, זכאים שונים ועוד.
2. **התחייבויות שאינן שוטפות** - כוללות התחייבויות בגין זכויות עובדים, התחייבויות בגין מלוות ואגרות חוב סחירות שהונפקו בארץ ובחו"ל, עתודות בגין אירועי ביטוח הנובעות בעיקרן מקרנות הביטוח של המוסד לביטוח לאומי ועוד.

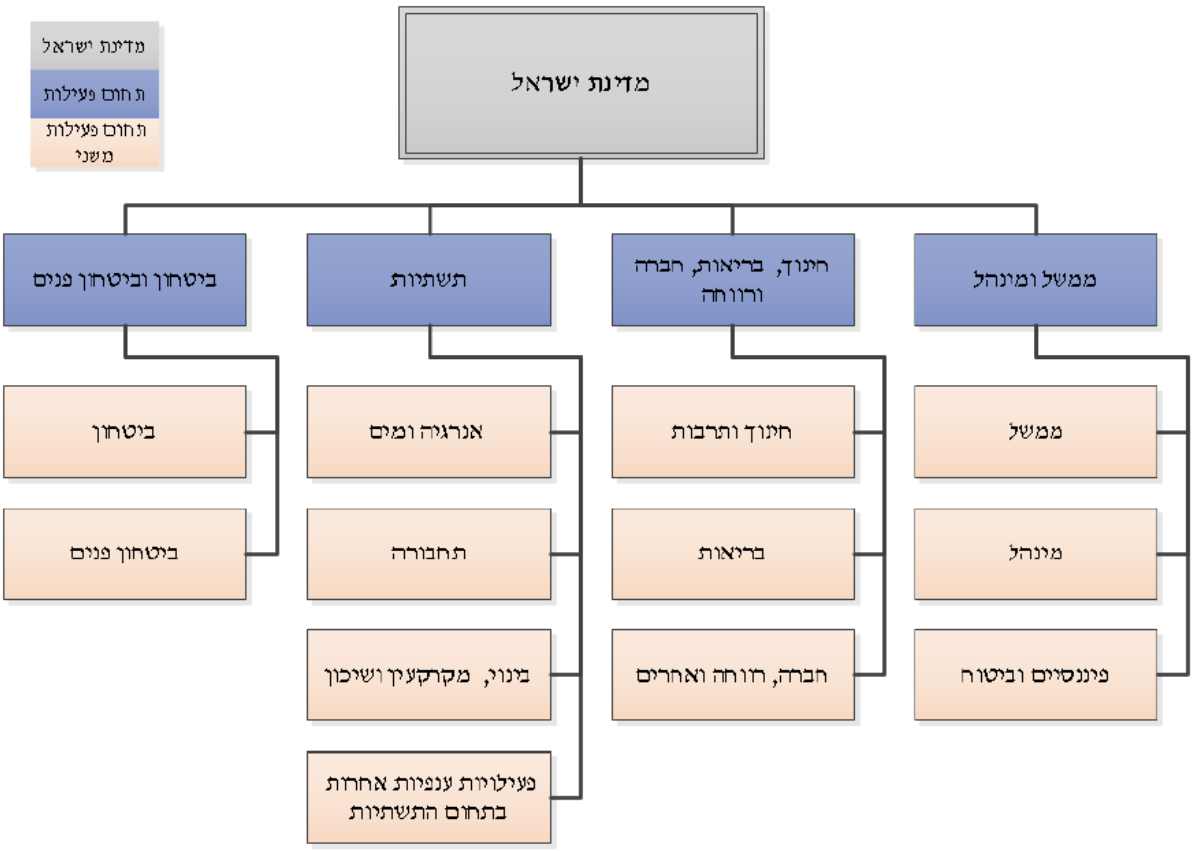
הנתונים הכספיים בחלק זה מתבססים על המידע המופיע *בחלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל* לרבות ההערות וההסתייגות בנוגע למידע חסר ואחר.

> השלכות משבר נגיף הקורונה

להתפשטות נגיף הקורונה בישראל, לרבות הוריאנטים השונים, היו השלכות רוחביות על פעילותה הכלכלית של המדינה, אשר השפיעו על תקציב כלל משרדי הממשלה ופעילות כלל היחידות המאוחדות בדוחות הכספיים, כפי שהשתקף מנתוני הדוחות הכספיים לשנים 2020 ו-2021. השפעות אלו השתקפו גם במסגרת תחומי הפעילות המוצגים בפרק זה. בשנת הדוח חל צמצום משמעותי של פעילות המדינה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה, עם זאת עשויה להיות לפעילות זו השפעה על הקצאת המשאבים לפעילויות השונות של המדינה.

להרחבה בדבר השלכות משבר נגיף הקורונה *ראה חלק א' - מבוא לדוחות הכספיים, חלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל בביאור 1 - כללי* וביאורים רלוונטיים נוספים *, וכן חלק ג' - דוחות על ביצוע התקציב לשנת 2022*.

> הרכב תחומי הפעילות

< תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של מדינת ישראל בחלוקה לתחומי פעילות (במיליוני ₪):

31 בדצמבר 2022	ממשל ומנהל	חינוך, בריאות, חברה ורווחה	תשתיות	ביטחון וביטחון פנים	התאמות למאוחד (*)	מאוחד
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	198,599	292,680	46,473	111,080	(96,667)	552,165
הכנסות מעסקאות חליפין	2,477	20,749	79,362	26,496	(4,707)	124,377
הכנסות אחרות	4,567	21,547	4,497	192	(17,742)	13,061
סך הכל הכנסות	**205,643**	**334,976**	**130,332**	**137,768**	**(119,116)**	**689,603**
תמיכות, הקצבות והעברות	71,648	165,998	48,864	7,625	(62,420)	231,715
הוצאות נוספות	143,666	87,225	80,192	125,612	(50,254)	386,441
סך הכל הוצאות	**215,314**	**253,223**	**129,056**	**133,237**	**(112,674)**	**618,156**
נכסים שוטפים	137,933	56,975	56,447	49,094	(109,942)	190,507
נכסים שאינם שוטפים	1,325,003	253,861	354,756	206,099	(321,714)	1,818,005
סך הכל נכסים	**1,462,936**	**310,836**	**411,203**	**255,193**	**(431,656)**	**2,008,512**
התחייבויות שוטפות	175,505	39,197	46,974	41,056	(81,190)	221,542
התחייבויות שאינן שוטפות	2,494,330	998,766	89,784	430,478	(975,493)	3,037,865
סך הכל התחייבויות	**2,669,835**	**1,037,963**	**136,758**	**471,534**	**(1,056,683)**	**3,259,407**

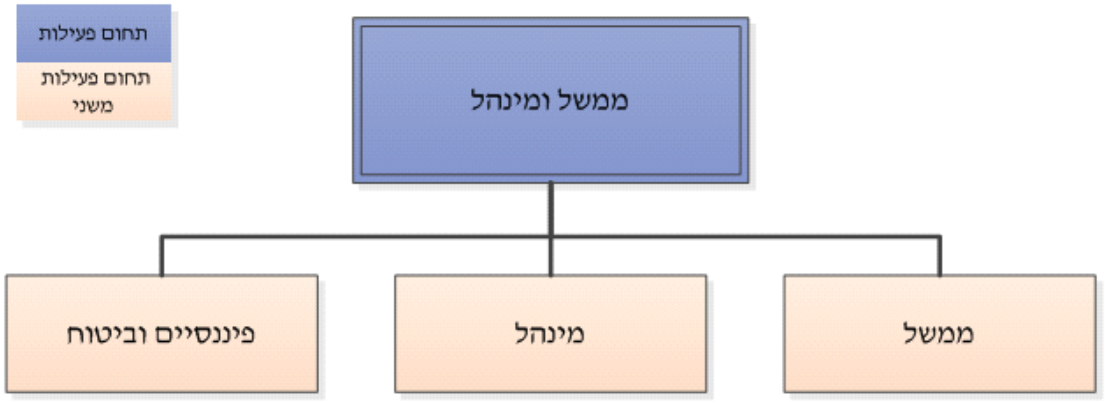
(*) מורכב בעיקר מביטולי עסקאות, יתרות, הכנסות והוצאות בין משרדי הממשלה לבין תאגידים סטטוטוריים וחברות ממשלתיות וביטולי השקעות הממשלה בתאגידים הסטטוטוריים ובחברות הממשלתיות.

31 בדצמבר 2021 (**)	ממשל ומנהל	חינוך, בריאות, חברה ורווחה	תשתיות	ביטחון וביטחון פנים	התאמות למאוחד (*)	מאוחד
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	124,317	282,389	48,375	107,989	(74,570)	488,500
הכנסות מעסקאות חליפין	2,194	19,552	68,435	18,407	(1,192)	107,396
הכנסות אחרות	5,295	14,033	3,569	181	(13,953)	9,125
סך הכל הכנסות	**131,806**	**315,974**	**120,379**	**126,577**	**(89,715)**	**605,021**
תמיכות, הקצבות והעברות	101,719	316,451	45,126	6,796	(58,225)	411,867
הוצאות נוספות	100,843	86,307	68,765	115,481	(43,060)	328,336
סך הכל הוצאות	**202,562**	**402,758**	**113,891**	**122,277**	**(101,285)**	**740,203**
נכסים שוטפים	139,778	52,422	47,759	37,921	(97,129)	180,751
נכסים שאינם שוטפים	145,052	236,279	334,493	200,094	(297,622)	618,296
סך הכל נכסים	**284,830**	**288,701**	**382,252**	**238,015**	**(394,751)**	**799,047**
התחייבויות שוטפות	177,586	36,766	43,310	32,506	(72,077)	218,091
התחייבויות שאינן שוטפות	2,641,807	1,065,326	83,429	496,588	(1,052,505)	3,234,645
סך הכל התחייבויות	**2,819,393**	**1,102,092**	**126,739**	**529,094**	**(1,124,582)**	**3,452,736**

(*) מורכב בעיקר מביטולי עסקאות, יתרות, הכנסות והוצאות בין משרדי הממשלה לבין תאגידים סטטוטוריים וחברות ממשלתיות וביטולי השקעות הממשלה בתאגידים הסטטוטוריים ובחברות הממשלתיות.

(**) חלק מהיתרות הוצגו מחדש.

1. תחום פעילות ממשל ומינהל

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות ממשל ומנהל בחלוקה לתחומי פעילות משניים (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2022	ממשל	מנהל	פיננסיים וביטוח	התאמות (*)	ממשל ומנהל
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	7,078	21,741	170,204	(424)	198,599
הכנסות מעסקאות חליפין	33	1,179	1,469	(204)	2,477
הכנסות אחרות	9	173	4,501	(116)	4,567
סך הכל הכנסות	**7,120**	**23,093**	**176,174**	**(744)**	**205,643**
תמיכות, הקצבות והעברות	626	8,292	63,108	(378)	71,648
הוצאות נוספות	6,535	11,997	127,237	(2,103)	143,666
סך הכל הוצאות	**7,161**	**20,289**	**190,345**	**(2,481)**	**215,314**
נכסים שוטפים	1,170	31,016	103,370	2,377	137,933
נכסים שאינם שוטפים	2,888	43,901	1,298,217	(20,003)	1,325,003
סך הכל נכסים	**4,058**	**74,917**	**1,401,587**	**(17,626)**	**1,462,936**
התחייבויות שוטפות	1,292	10,716	162,596	901	175,505
התחייבויות שאינן שוטפות	2,146	4,264	2,508,881	(20,961)	2,494,330
סך הכל התחייבויות	**3,438**	**14,980**	**2,671,477**	**(20,060)**	**2,669,835**

(*) מורכב בעיקר מביטולי עסקאות, יתרות, הכנסות והוצאות בין משרדי הממשלה לבין תאגידים סטטוטוריים וחברות ממשלתיות וביטולי השקעות הממשלה בתאגידים הסטטוטוריים ובחברות הממשלתיות.

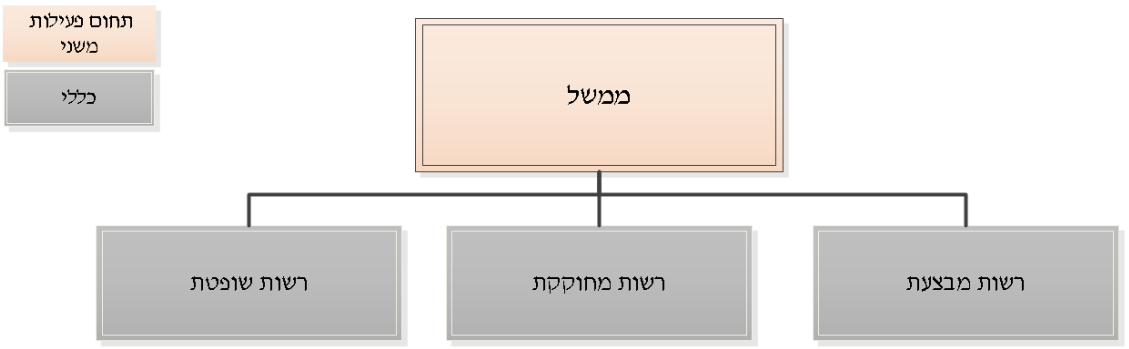
31 בדצמבר 2021 (**)	ממשל	מנהל	פיננסיים וביטוח	התאמות (*)	ממשל ומנהל
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	6,539	42,293	76,165	(680)	124,317
הכנסות מעסקאות חליפין	31	1,093	1,181	(111)	2,194
הכנסות אחרות	2	140	5,279	(126)	5,295
סך הכל הכנסות	**6,572**	**43,526**	**82,625**	**(917)**	**131,806**
תמיכות, הקצבות והעברות	550	26,202	75,332	(365)	101,719
הוצאות נוספות	5,893	11,695	85,164	(1,909)	100,843
סך הכל הוצאות	**6,443**	**37,897**	**160,496**	**(2,274)**	**202,562**
נכסים שוטפים	1,123	27,728	108,659	2,268	139,778
נכסים שאינם שוטפים	2,911	41,847	120,440	(20,146)	145,052
סך הכל נכסים	**4,034**	**69,575**	**229,099**	**(17,878)**	**284,830**
התחייבויות שוטפות	948	9,167	166,604	867	177,586
התחייבויות שאינן שוטפות	2,135	3,693	2,664,274	(28,295)	2,641,807
סך הכל התחייבויות	**3,083**	**12,860**	**2,830,878**	**(27,428)**	**2,819,393**

(*) מורכב בעיקר מביטולי עסקאות, יתרות, הכנסות והוצאות בין משרדי הממשלה לבין תאגידים סטטוטוריים וחברות ממשלתיות וביטולי השקעות הממשלה בתאגידים הסטטוטוריים ובחברות הממשלתיות.

(**) חלק מהיתרות הוצגו מחדש.

1.1 תחום פעילות משני ממשל

הרכב הישויות

< פירוט לגבי הישויות

א. בית נשיא המדינה

בית נשיא המדינה הוא מקום משכנו של נשיא המדינה בירושלים. עיקרי פעילות בית הנשיא הם מתן חנינות והקלות בעונשים, הטלת מנדט להרכבת הממשלה, השתתפות בטקסים רשמיים, ייצוג המדינה בחו"ל, חתימה על חוקים, הסמכת שגרירים, קבלת כתבי אמנה של שגרירים זרים ואירוח ראשי מדינות במשכן הנשיא.

ב. משרד ראש הממשלה

משרד ראש הממשלה הינו משרד המטה המרכזי והמוביל בממשלת ישראל. המשרד אמון על מימוש התפיסה המדינית, כלכלית, חברתית וניהולית של ראש הממשלה המכהן, והלכה למעשה עוסק בהתוויה, תכנון, קידום ויישום מדיניות הממשלה וראש הממשלה בנושאים המרכזיים שעל סדר יומה של הממשלה. מטה המשרד מסייע לרה"מ בקביעת מדיניות על, בתכלול מדיניות הממשלה ובניהול הממשלה באופן שוטף.

תפקידיו המרכזיים של מטה משרד ראש הממשלה הינם ייזום והובלת פרויקטים ורפורמות שבראש סדר היום של הממשלה וראש הממשלה, הובלה של פרויקטים הדורשים תיאום ועבודת מטה בין-משרדיים, הובלת עבודת תכנון המדיניות ארוכת הטווח של הממשלה ותוכניות העבודה השנתיות של משרדיה, הסרת חסמים המעכבים קידומה של מדיניות הממשלה, הבטחת התנאים המסייעים לראש הממשלה בתפקודו המקצועי ובניהול שוטף של שגרת עבודתו וניהול שגרת העבודה השוטפת של הממשלה.

ג. הכנסת

הכנסת היא הרשות המחוקקת ובית הנבחרים של מדינת ישראל. הכנסת מבצעת שלושה תפקידים עיקריים נוספים: פיקוח על עבודת הממשלה, בחירת נשיא המדינה ומבקר המדינה וכן דיון בענייני המדינה באמצעות ועדות הכנסת ועבודת המליאה.

בכנסת פועלות 15 ועדות קבועות בנושאים שונים, לרבות: כספים, חוץ וביטחון, חוקה חוק ומשפט, הדנות בהצעות חוק, בתקנות שקבעה הממשלה, בהצעות לסדר היום ובבקשות שהגישו תושבים לכנסת ולממשלה.

ד. מערכת בתי המשפט

הרשות השופטת בישראל מורכבת מבתי משפט, להם סמכות שפיטה בעניינים פליליים ואזרחיים ובתי דין לעבודה, להם סמכות שפיטה בסוגיות הנובעות מיחסי עבודה. מערכת בתי המשפט הינה יחידת סמך עצמאית שהיא חלק ממשרד המשפטים. בראשות המשרד עומד מנהל בתי המשפט.

ה. ועדת הבחירות המרכזית לכנסת

בהתאם לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, תפקידה המרכזי של ועדת הבחירות המרכזית לכנסת הוא ארגון וביצוע הבחירות לכנסת. מטה הוועדה נדרש להיות ערוך לבחירות בכל עת, תוך כדי שיפור מתמיד וייעול של תהליכי העבודה, כאשר לנגד עיניו עומדת שמירה מתמדת על עקרונות הדמוקרטיה כפי שנקבעו בסעיף 4 לחוק יסוד הכנסת.

ו. משרד מבקר המדינה

בהתאם לחוק יסוד מבקר המדינה אחראי משרד מבקר המדינה לביצוע ביקורת חיצונית על מגוון פעולותיהם של משרדי הממשלה, השילטון המקומי וגופים ציבוריים שונים. למשרד יחידה נפרדת עליה מופקד נציב תלונות הציבור שתפקידו להגן על האזרחים מפגיעת רשויות השלטון.

ז. הנהלת בתי הדין הרבניים

הנהלת בתי הדין הרבניים הינה יחידת סמך עצמאית במשרד לשירותי דת הממונה על מערך בתי הדין הרבניים ברחבי מדינת ישראל. בתי הדין הרבניים הם חלק ממערכת השיפוט הממלכתית בארץ על פי חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג - 1953.

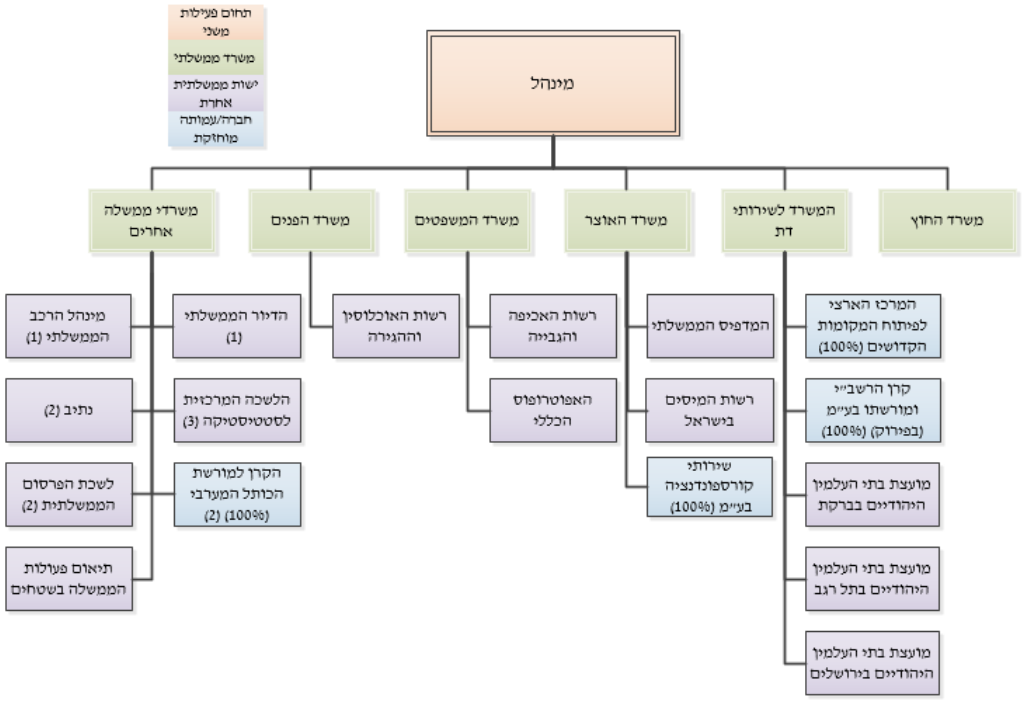
> תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות משני ממשל לשנים 2022 ו- 2021 (במיליוני ₪):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	7,078	6,539
הכנסות מעסקאות חליפין	33	31
הכנסות אחרות	9	2
סך הכל הכנסות	**7,120**	**6,572**
תמיכות, הקצבות והעברות	626	550
הוצאות נוספות	6,535	5,893
סך הכל הוצאות	**7,161**	**6,443**
נכסים שוטפים	1,170	1,123
נכסים שאינם שוטפים	2,888	2,911
סך הכל נכסים	**4,058**	**4,034**
התחייבויות שוטפות	1,292	948
התחייבויות שאינן שוטפות	2,146	2,135
סך הכל התחייבויות	**3,438**	**3,083**

1.2 תחום פעילות משני מינהל

> הרכב הישויות

(1) כפופות עסקית/תפעולית למטה החשכ"ל.
(2) כפופות עסקית/תפעולית למשרד ראש הממשלה.
(3) יחידת סמך עצמאית של משרד ראש הממשלה.

> פירוט לגבי הישויות המהותיות

א. משרד האוצר

משרד האוצר הינו המשרד הכלכלי המרכזי של הממשלה. המשרד אחראי על תכנון וביצוע המדיניות הכלכלית-פיסקאלית של הממשלה, לרבות הכנת הצעת תקציב המדינה, פיקוח על ביצוע תקציב המדינה, ניהול הכנסות המדינה, ופיקוח על שוק ההון, החיסכון והביטוח. במשרד קיימים אגפים, לשכות ויחידות העוסקים בתחומים שונים הקשורים למדיניות הכלכלית במשק ובכללם, אגף החשב הכללי, אגף התקציבים, מנהל הדיור ומנהל הרכב הממשלתי, רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון, אגף השכר והסכמי עבודה, רשות החברות ואגף הכלכלן הראשי. בנוסף, הוכפפו הרשות לאכיפה במקרקעין והמדפיס הממשלתי.

המשרד ממלא תפקידים רבים הקשורים לכלכלת ישראל ומקיים מגעים עם הכנסת וועדותיה בנושאי כלכלה, תקצוב וחקיקה כלכלית. כמו כן, מנהל המשרד מגעים שוטפים עם גורמים כלכליים בארץ ובחו"ל, בנושאים הקשורים לכלכלת המדינה.

> רשות המסים בישראל

תפקידה העיקרי של רשות המסים בישראל הוא גביית מסים, ואכיפת חוקי היבוא והיצוא במדינת ישראל.

- בנושאי מס הכנסה ומיסוי מקרקעין, אמונה הרשות על גביית מסים ישירים, מסי מקרקעין, היטלים מיוחדים, מסים משכר ומסים על הכנסות.
- בנושאי מכס ומע"מ, אמונה הרשות על גביית המסים העקיפים, המוטלים על צריכת סחורות ושירותים. המסים אותם גובים הם: מס ערך מוסף - המוטל בשיעור אחיד על כל הפעולות במשק,

מכס - המוטל על יבוא סחורות, מס קנייה - המוטל הן על הייצור המקומי והן על היבוא, בלו על דלק - מס קצוב המוטל על כל סוגי הדלק.

- תפקידים נוספים של הרשות: קיום תנאי חוקיות היבוא והיצוא, פיקוח על היבוא המסחרי לרש"פ, הרחבת שיתוף הפעולה הבינ"ל בענייני מכס, תשלום פיצויים בגין נזקי מלחמה ובצורת, מענק עבודה וצמצום השימוש במזומן.

ב. משרד הפנים

משרד הפנים אחראי על תכנון וביצוע מדיניות לאומית בהתאם למדיניות הממשלה והוא מבצע את תפקידיו בשתי רמות: ברמה הארצית וברמה המחוזית. המשרד מופקד על תחומים כגון פיקוח על השלטון המקומי, שירותי חירום, פיקוח על הבחירות, פיקוח על אתרי רחצה, תקצוב פעילות אגף לעדות דתיות ועוד. המשרד אחראי מבחינה רגולטורית על הרשויות המקומיות בישראל.

> רשות האוכלוסין וההגירה

רשות האוכלוסין וההגירה מופקדת על ניהול מרשם האוכלוסין (לרבות שירותי תיעוד והנפקת תעודות זהות ודרכונים), מתן אזרחות, אישור ופיקוח על כניסה ויציאה מהארץ, וכן על טיפול בשוהים זרים בישראל, לרבות עובדים פלסטינים, שוהים בלתי חוקיים, עובדים זרים ופליטים. פעילות הרשות נשענת על מספר חוקים, בהם חוק השבות התש"י-1950, חוק מרשם האוכלוסין התשכ"ה-1965 וחוק הכניסה לישראל התשי"ב-1952.

ג. משרד החוץ

משרד החוץ מופקד על גיבוש מדיניות החוץ של ממשלת ישראל, על ביצועה והסברתה. המשרד מייצג את המדינה בפני ממשלות זרות וארגונים בינלאומיים, מסביר את עמדותיה ובעיותיה ברחבי העולם, שוקד על קידום קשרי הכלכלה, התרבות והמדע ומקדם את שיתוף הפעולה עם מדינות מתפתחות. המשרד פועל לטיפוח הקשרים עם הקהילות היהודיות בתפוצות ושומר על זכויותיהם של אזרחים ישראלים השוהים בחו"ל. המשרד מבצע את משימותיו המגוונות באמצעות המטה הראשי בירושלים ונציגויות ישראל בחו"ל.

ד. משרד המשפטים

במסגרת תפקידיו העיקריים של משרד המשפטים נמנים ארגון מערכת בתי המשפט בישראל, הכנת נוסח לרוב הצעות החקיקה לכנסת, ייעוץ משפטי לממשלה ולמשרדי הממשלה ואכיפת החוק הפלילי באמצעות מערכת התביעה הכללית. המשרד מונה כ- 50 יחידות ותחומי אחריותו רבים ומגוונים ובכללם מערך הייעוץ והחקיקה, פרקליטות המדינה, הסיוע המשפטי האזרחי, הסנגוריה הציבורית, אגף האפוטרופוס הכללי והכונס הרשמי, אגף רישום והסדר מקרקעין, אגף השמאי הממשלתי הראשי ונציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. המשרד ממונה על רשות התאגידים שבחסותה רשם החברות, רשם השותפויות, רשם העמותות, רשם המשכונות, רשם ההקדשות, רשם המפלגות, וכן על הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, רשם גורמים מאשרים על פי חוק חתימה אלקטרונית, הרשות לטכנולוגיה, מידע והגנת הפרטיות.

המשרד אמון על הסדרה ורישוי מקצועות בתחומים משפטיים ומקצועיים שונים ובהם רואי חשבון, מתווכים במקרקעין, שמאי מקרקעין, חוקרים פרטיים, שירותי שמירה, נוטריונים, עורכי פטנטים וטוענים שרעיים.

> רשות האכיפה והגבייה

רשות האכיפה והגבייה פועלת כיחידה עצמאית במשרד המשפטים וכוללת את מערכת ההוצאה לפועל ואת המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות:

- מערכת ההוצאה לפועל פועלת מתוקף חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, ומשמשת אדם או חברה לשם מימוש פסק דין שניתן לטובתו על ידי בית משפט או בית דין המוסמך לכך, וכן למימוש מסמכים המקנים זכויות כספיות שתוקפן דומה לתוקפו של פסק דין, כגון שטר משכנתא, שטר חוב או המחאה. הליך ההוצאה לפועל מוסדר באמצעות דיני ההוצאה לפועל.
- המרכז לגביית אגרות, קנסות והוצאות פועל מתוקף חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995. על פי חוק זה מוסמך המרכז לגבות קנסות שהטיל בית משפט, קנסות מנהליים, קנסות ברירות משפט, אגרות בתי משפט והוצאות לטובת המדינה.

ה. המשרד לשירותי דת

המשרד לשירותי דת הינו ישות ממשלתית אשר ייעודה הוא הבטחת אספקתם של שירותי דת איכותיים, נגישים וזמינים לציבור אזרחיה היהודיים של מדינת ישראל בתחומים הבאים: קבורה, נישואין, מקוואות, מבני דת, כשרות, עירובין ושירותי דת לעדה האתיופית. כדי לעשות כן, המשרד אמון על התווית מדיניות ועל הנחיית 129 המועצות הדתיות הפזורות ברחבי הארץ, הסדרת עבודתן ופיקוח על פעילותן.
המשרד פועל למינוי רבני ערים במקומות בהן אין רב מכהן וכן משתתף בעלות שכרם של רבני התיישבות.
בנוסף, המשרד תומך בפיתוח מבני דת ובתי עלמין, וכן תומך המשרד בפעילויות נוספות כגון: פוריות, הנצחת רבנים ראשיים, קשרים עם הגולה, רבני קהילות ועוד.
בנוסף, אמון המשרד גם על פיקוח ובקרה של כ- 600 גופי קבורה הפזורים ברחבי הארץ וכן על 3 מועצות בתי העלמין: ירושלים, תל רגב וברקת.
כמו כן, למשרד יחידת סמך, הרבנות הראשית לישראל, האחראית על פעולות הרבנים הראשיים לישראל, בחינות לרבנות, פיקוח על השחיטה בחו"ל ואכיפת חוק איסור הונאה בכשרות התשמ"ג 1983.
זאת ועוד, המשרד מתקשר בהסכם אל מול העמותה הממשלתית 'המרכז הארצי לפיתוח מקומות קדושים'. הפעילות המרכזית של המרכז הארצי הוא טיפוח, שימור ותפעול של כ - 130 אתרים הנמצאים תחת אחריותו.

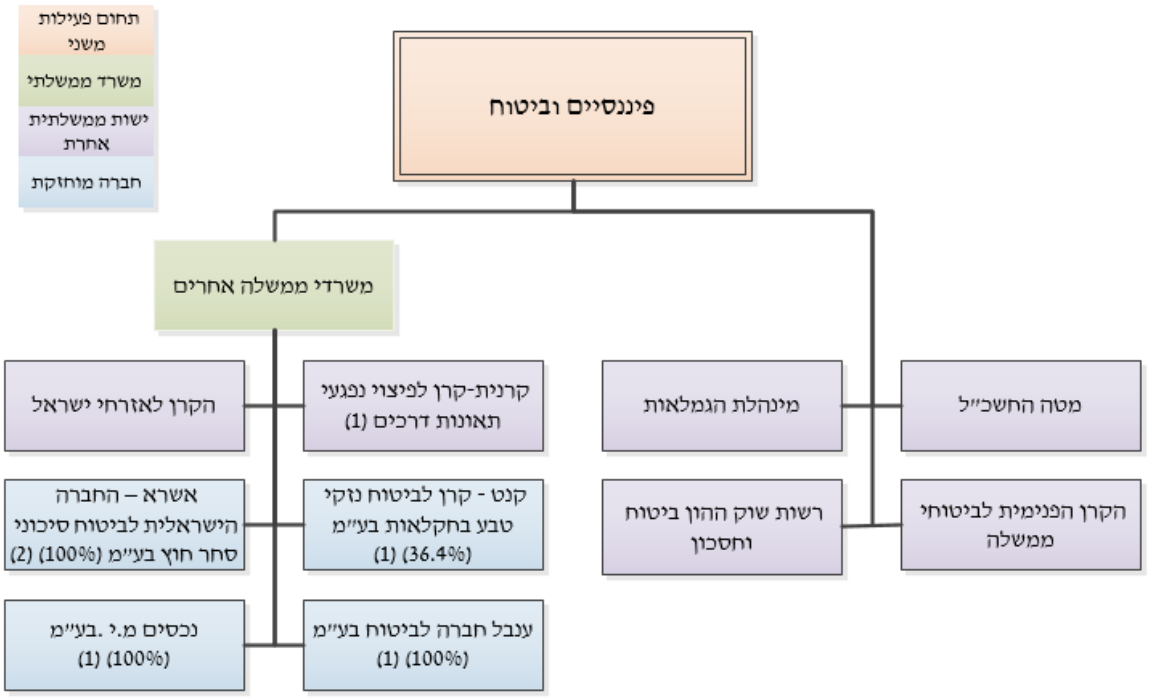
< תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות משני מינהל לשנים 2022 ו- 2021 (במיליוני ₪):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	21,741	42,293
הכנסות מעסקאות חליפין	1,179	1,093
הכנסות אחרות	173	140
סך הכל הכנסות	**23,093**	**43,526**
תמיכות, הקצבות והעברות	8,292	26,202
הוצאות נוספות	11,997	11,695
סך הכל הוצאות	**20,289**	**37,897**
נכסים שוטפים	31,016	27,728
נכסים שאינם שוטפים	43,901	41,847
סך הכל נכסים	**74,917**	**69,575**
התחייבויות שוטפות	10,716	9,167
התחייבויות שאינן שוטפות	4,264	3,693
סך הכל התחייבויות	**14,980**	**12,860**

1.3 תחום פעילות משני פיננסיים וביטוח

הרכב הישויות

(1) כפופות עסקית/תפעולית למשרד האוצר.

(2) כפופה עסקית/תפעולית למשרד הכלכלה והתעשייה.

< פירוט לגבי הישויות המהותיות

א. מטה החשכ"ל

מהווה יחידת מטה בתוך משרד האוצר, האחראית על תחומים ייחודים בעלי השפעה מרכזית ורחבה על פעילות הממשלה. החשב הכללי אחראי, בין היתר, על התחומים העיקריים הבאים:

- ביצוע תקציב המדינה, ניהול מערך הסליקה הממשלתי, ניהול נכסי המדינה ובכללם הדיור והרכב הממשלתי, חתימה על חוזים והתקשרויות שעורכת המדינה, מימון פעילות הממשלה וניהול החוב הממשלתי, ייזום וקידום פרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי (P.P.P) בתחומי התחבורה, מים, אנרגיה ותשתיות אחרות, אספקת שירותי ענן עבור ממשלת ישראל, ביצוע ביקורת פנימית בממשלה בכל הנוגע לכספים, נכסים והתקשרויות, הפעלת ועדות מכרזים בין-משרדיות בנושאים שונים, עריכת ופרסום הדוחות הכספיים של מדינת ישראל וטיפול בחשבונאות הממשלתית.
- אחריות ישירה על ביצוע מספר חוקים והוראות ובכללם, חוק נכסי המדינה, התשי"א- 1951, חוק יסודות התקציב, התשמ"ה- 1985, חוק מלווה המדינה, התשל"ט- 1979, חוק ערבויות מטעם המדינה, התשי"ח- 1958, חוק ערבויות סחר חוץ, התשי"ט- 1959, חוק חובת המכרזים, התשנ"ב- 1992, חוק שירות המדינה (גמלאות), התש"ל- 1970, חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב- 1992 (סעיף 2ג') והוראות התכ"ם.

ב. מינהלת הגמלאות

מינהלת הגמלאות של משרד האוצר הינה הגוף האחראי מטעם שר האוצר והחשב הכללי על תשלומי הפנסיה התקציבית לגמלאי השירות הציבורי, בהתאם לחוק שרות המדינה (גמלאות, נוסח משולב), התש"ל- 1970. המינהלת משלמת את הגמלה לכלל הגמלאים בפנסיה התקציבית בממשלה, למעט גמלאי משרד הביטחון, משטרת ישראל, שרות בתי הסוהר וחלק מיחידות הסמך הקשורות למשרד הביטחון. כמו כן, מהווה המינהלת זרועו של שר האוצר והחשב הכללי לביצוע תשלומי הסיוע השונים לקרנות הפנסיה ולמעסיקים, לביצוע הסכמי השכר, לניהול מערך הסליקה של ניכויי השכר לכלל עובדי וגמלאי המדינה ועוד, הכול בהתאם למדיניות הממשלה.

ג. קרנית - קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים

קרנית הינה תאגיד סטטוטורי שהוקם מכוח חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה – 1975, במטרה לאפשר מתן פיצוי לנפגעי תאונות דרכים במקרים הבאים:

- הנוהג ברכב האחראי לפיצויים – אינו ידוע.
- אין לנוהג ברכב ביטוח רכב חובה או שהביטוח שיש לו אינו מכסה את החבות הנדונה.
- המבטח נמצא בפירוק או שמונה לו מנהל מורשה.
- מקרים מיוחדים אשר נקבעו בחוק בעקבות הסכמים מדיניים מול הרשות הפלסטינאית.

ד. הקרן לאזרחי ישראל

הקרן לאזרחי ישראל (להלן: "הקרן") הוקמה על מנת לנהל את הכנסות המדינה מהיטל על רווחים ממשאבי טבע כגון גז, נפט אשלג, ברום וכד', שנגבה על פי הוראות חוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע תשע"א-2011. מטרת הקרן, כפי שנקבעה בחוק קרן לאזרחי ישראל, היא לנהל את הכנסות המדינה מההיטל בראיה כלכלית ארוכת טווח, לשם השאתם ובמטרה לאפשר את המשך קיומה של הקרן לדורות רבים.

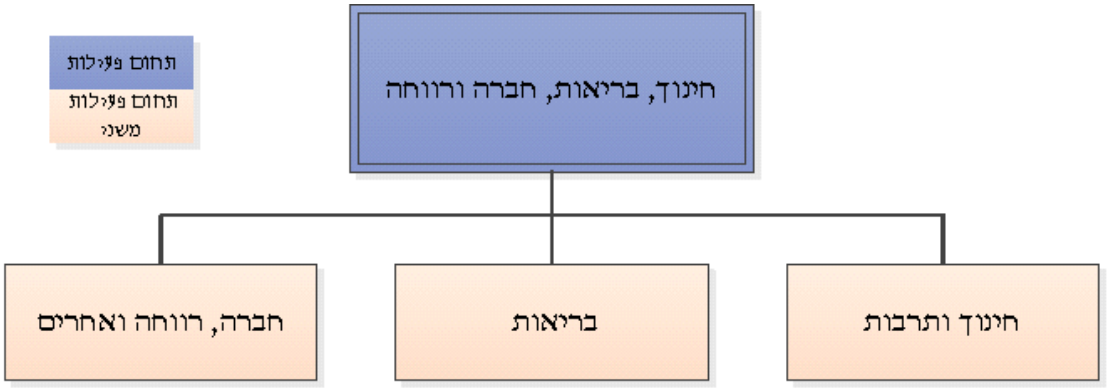
חוק קרן לאזרחי ישראל תשע"ד-2014 נחקק בשנת 2014. בהתאם לחוק, תחילת פעילותה של הקרן לאזרחי ישראל ב-1 בחודש שלאחר המועד שבו הגיעו הכנסות המדינה מההיטלים החלוטים לסכום העולה על מיליארד שקלים חדשים. במועד זה יועבר מאוצר המדינה לחשבון הקרן הסכום האמור לאחר שיומר לנכסים במטבע חוץ. בהתאם לאמור, הקרן החלה את פעילותה ב-1 ביוני 2022.

> תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות משני פיננסיים וביטוח לשנים 2022 ו- 2021 (במיליוני ₪):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	170,204	76,165
הכנסות מעסקאות חליפין	1,469	1,181
הכנסות אחרות	4,501	5,279
סך הכל הכנסות	**176,174**	**82,625**
תמיכות, הקצבות והעברות	63,108	75,332
הוצאות נוספות	127,237	85,164
סך הכל הוצאות	**190,345**	**160,496**
נכסים שוטפים	103,370	108,659
נכסים שאינם שוטפים	1,298,217	120,440
סך הכל נכסים	**1,401,587**	**229,099**
התחייבויות שוטפות	162,596	166,604
התחייבויות שאינן שוטפות	2,508,881	2,664,274
סך הכל התחייבויות	**2,671,477**	**2,830,878**

2. תחום פעילות חינוך, בריאות, חברה ורווחה

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות חינוך, בריאות, חברה ורווחה בחלוקה לתחומי פעילות משניים (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2022	חינוך ותרבות	בריאות	חברה, רווחה ואחרים	התאמות (*)	חינוך, בריאות, חברה ורווחה
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	89,087	81,739	122,031	(177)	292,680
הכנסות מעסקאות חליפין	4,338	16,173	765	(527)	20,749
הכנסות אחרות	64	278	21,205	-	21,547
סך הכל הכנסות	**93,489**	**98,190**	**144,001**	**(704)**	**334,976**
תמיכות, הקצבות והעברות	51,245	63,153	51,647	(47)	165,998
הוצאות נוספות	44,832	35,517	7,263	(387)	87,225
סך הכל הוצאות	**96,077**	**98,670**	**58,910**	**(434)**	**253,223**
נכסים שוטפים	2,518	24,502	29,786	169	56,975
נכסים שאינם שוטפים	2,972	17,121	233,768	-	253,861
סך הכל נכסים	**5,490**	**41,623**	**263,554**	**169**	**310,836**
התחייבויות שוטפות	8,491	22,930	7,810	(34)	39,197
התחייבויות שאינן שוטפות	11,204	5,168	982,395	(1)	998,766
סך הכל התחייבויות	**19,695**	**28,098**	**990,205**	**(35)**	**1,037,963**

(*) מורכב בעיקר מביטולי עסקאות, יתרות, הכנסות והוצאות בין משרדי הממשלה לבין תאגידים סטטוטוריים וחברות ממשלתיות.

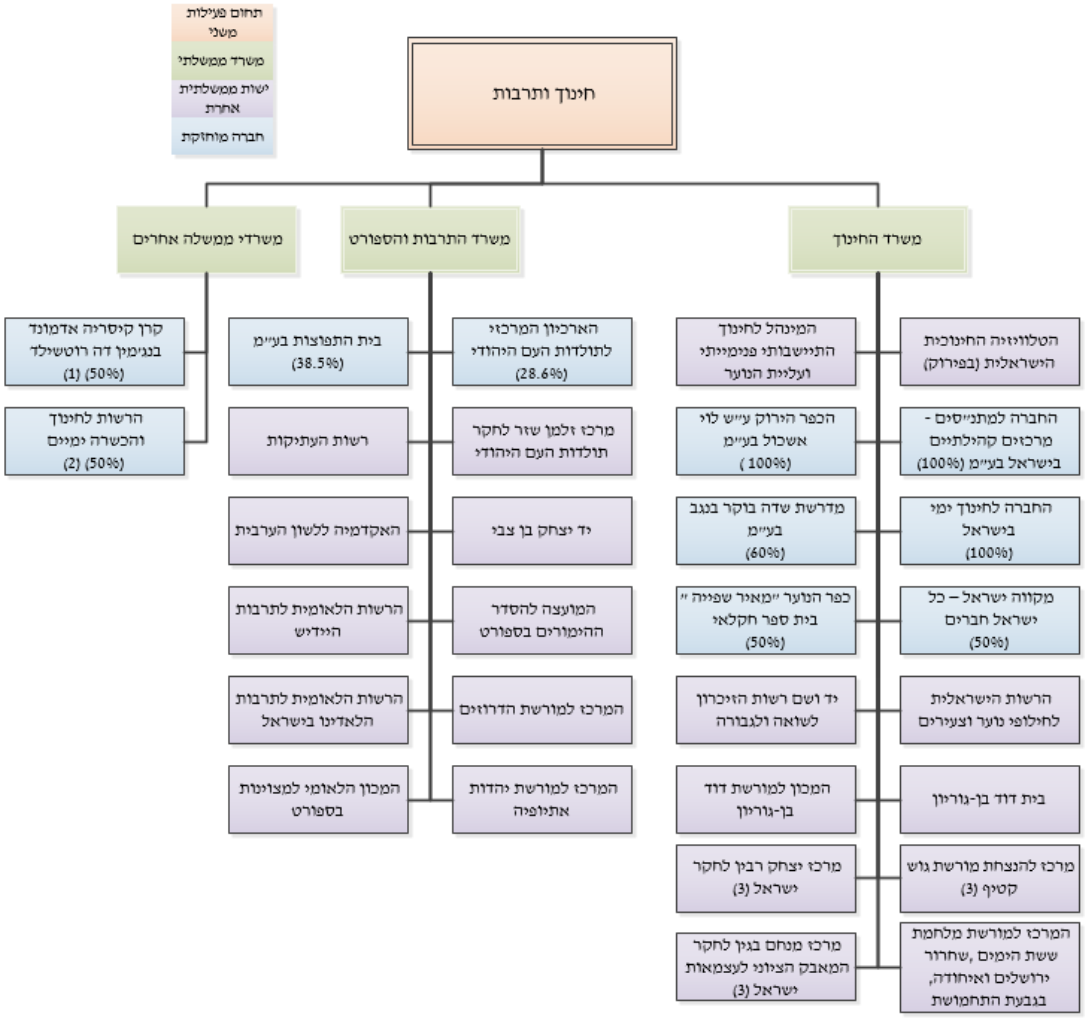
31 בדצמבר 2021 (**)	חינוך ותרבות	בריאות	חברה, רווחה ואחרים	התאמות (*)	חינוך, בריאות, חברה ורווחה
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	84,964	86,735	110,993	(303)	282,389
הכנסות מעסקאות חליפין	3,855	15,384	673	(360)	19,552
הכנסות אחרות	145	168	13,721	(1)	14,033
סך הכל הכנסות	**88,964**	**102,287**	**125,387**	**(664)**	**315,974**
תמיכות, הקצבות והעברות	48,032	64,267	204,192	(40)	316,451
הוצאות נוספות	42,887	34,638	6,071	2,711	86,307
סך הכל הוצאות	**90,919**	**98,905**	**210,263**	**2,671**	**402,758**
נכסים שוטפים	2,339	22,806	27,120	157	52,422
נכסים שאינם שוטפים	2,770	16,739	216,770	-	236,279
סך הכל נכסים	**5,109**	**39,545**	**243,890**	**157**	**288,701**
התחייבויות שוטפות	7,424	22,184	7,186	(28)	36,766
התחייבויות שאינן שוטפות	10,438	5,611	1,049,275	2	1,065,326
סך הכל התחייבויות	**17,862**	**27,795**	**1,056,461**	**(26)**	**1,102,092**

(*) מורכב בעיקר מביטולי עסקאות, יתרות, הכנסות והוצאות בין משרדי הממשלה לבין תאגידים סטטוטוריים וחברות ממשלתיות.

(**) חלק מהיתרות הוצגו מחדש.

2.1 תחום פעילות משני חינוך ותרבות

> הרכב הישויות

(1) כפופה עסקית/תפעולית למשרד האוצר.

(2) כפופה עסקית/תפעולית למשרד התחבורה והבטיחות בדרכים.

(3) כפופות עסקית/תפעולית למשרד ראש הממשלה.

< פירוט לגבי הישויות המהותיות

א. משרד החינוך

משרד החינוך אחראי על מערכת החינוך, ובכלל זה מעונות יום, גנים, בתי ספר, השכלה גבוהה וחינוך בלתי פורמאלי. פעילות המשרד מתמקדת בחקיקה ותכנון שירותי החינוך וההשכלה, רישוי בעלי מקצוע בתחום החינוך וההוראה ופיקוח על מוסדות החינוך. המשרד אחראי על ביצועם של מספר חוקים מרכזיים, לרבות חוק לימוד חובה, התש"ט- 1949, חוק חינוך ממלכתי, התשי"ג- 1953, חוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח- 1958, חוק חינוך מיוחד, התשמ"ח- 1988, חוק הספריות הציבוריות, התשל"ה- 1975 ועוד. יעדיו המרכזיים של המשרד כוללים, בין היתר, יישום המלצות כוח המשימה הלאומי לקידום החינוך בישראל, צמצום פערים וקידום ההישגים בלימודים, טיפוח ערכים והנחלת מורשת עם, קידום החינוך המדעי והטכנולוגי, העצמה ושיפור איכות כוח אדם בהוראה ועוד.

< המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער

המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער הינו יחידת סמך של משרד החינוך אשר משמשת כמחוז ארצי לבתי ספר אזוריים - התיישבותיים ובתי הספר בכפרי נוער, כמטה מרכזי לטיפול בחינוך הפנימייתי במשרד החינוך וכמרכז פדגוגי ארצי בתחומי מדעי החיים, החקלאות והחינוך הימי. מערכת החינוך ההתיישבותי כוללת כ- 134 בתי ספר שבהם לומדים כ- 80,000 תלמידים בכיתות ז' עד י"ב.

ב. משרד התרבות והספורט

משרד התרבות והספורט קובע פרויקטים ומקדם פרויקטים באמצעות יחידותיו:

- מינהל הספורט – מעניק סיוע, מקדם פעילויות ספורטיביות, תומך בספורט עממי ובקידום הספורט ברשויות מקומיות וכן בספורט תחרותי והישגי ובבניה ושדרוג של מתקני ספורט ומחזק קשרים עם רשויות וארגוני ספורט בין-לאומיים.
- מינהל התרבות – מסייע למוסדות וליוצרים בתחום התרבות והאומנות ומקצה משאבים ותמיכות בנושא, מסייע למפעלי תרבות ולקיום אירועי תרבות ארציים. כמו כן, המשרד מסייע בקיום קשרי תרבות עם מדינות העולם.
- מרכז ההסברה – אחראי על ביצוע הטקסים והאירועים הממלכתיים במדינת ישראל.

< רשות העתיקות

רשות העתיקות הינה תאגיד סטטוטורי שהוקם מכוח חוק רשות העתיקות התשמ"ט - 1989. תפקידה של הרשות הוא לטפל בכל ענייני העתיקות בישראל, לרבות עתיקות תת-ימיות.

מטרותיה העיקריות של הרשות הינן: חפירה, חשיפה של אתרים, שימור, שיחזור ופיתוח של אתרים ועתיקות, קיום פיקוח על חפירות ארכיאולוגיות, הפעלת פיקוח לעניין עבירות לפי חוק העתיקות, ניהול אוצרות העתיקות של המדינה, עריכת מחקרים ארכיאולוגיים וקידומם, קיום ועידוד פעולות חינוך והסברה בתחום הארכיאולוגיה וקיום קשרים מדעיים בינלאומיים בתחום הארכיאולוגיה.

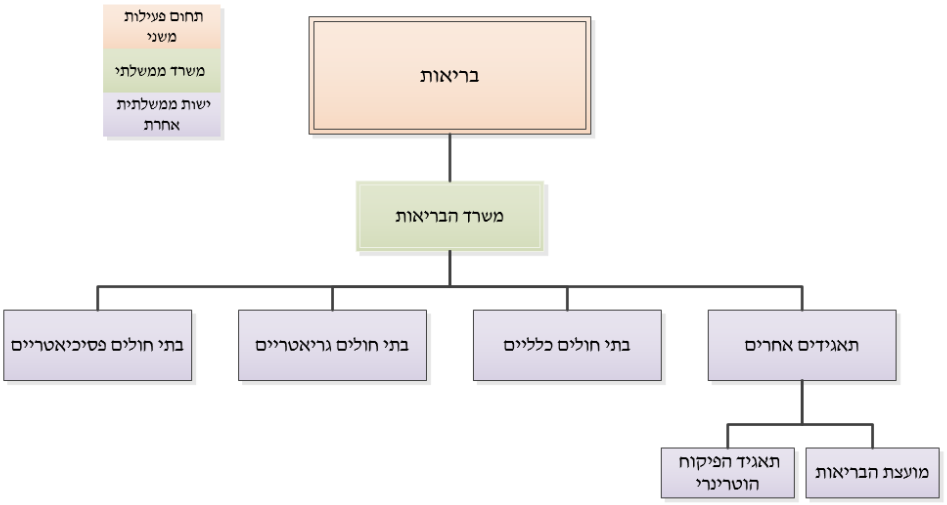
> תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות משני חינוך ותרבות לשנים 2022 ו- 2021 (במיליוני ₪):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	89,087	84,964
הכנסות מעסקאות חליפין	4,338	3,855
הכנסות אחרות	64	145
סך הכל הכנסות	**93,489**	**88,964**
תמיכות, הקצבות והעברות	51,245	48,032
הוצאות נוספות	44,832	42,887
סך הכל הוצאות	**96,077**	**90,919**
נכסים שוטפים	2,518	2,339
נכסים שאינם שוטפים	2,972	2,770
סך הכל נכסים	**5,490**	**5,109**
התחייבויות שוטפות	8,491	7,424
התחייבויות שאינן שוטפות	11,204	10,438
סך הכל התחייבויות	**19,695**	**17,862**

2.2 תחום פעילות משני בריאות

> הרכב הישויות

> פירוט לגבי הישויות המהותיות

> משרד הבריאות

משרד הבריאות מופקד על מערכת שירותי הבריאות במדינת ישראל בהיבטים של קביעת המדיניות הכוללת, הפיקוח, הרישוי, תיאום המערכת והצבת סטנדרטים. כמו כן, מתפעל המשרד, באורח ישיר, כמחצית ממיטות האשפוז לסוגיהן (באמצעות בתי החולים הממשלתיים) ואת עיקר מערכת השירותים האישיים, במסגרת התחנות לבריאות המשפחה. משימותיו העיקריות של המשרד כוללות:

- תכנון, פיקוח ובקרה, רישוי ורישום של עבודת שירותי מערכת הבריאות בישראל, רישוי בעלי מקצועות רפואיים, הכנת תכנית אב למחקר הרפואי השימושי, הכשרת כוח אדם סיעודי לעבודה במוסדות הרפואה, ארגון והכנת מערכת הבריאות לשעת חירום, מתן תמיכות לעמותות וארגוני בריאות ומתן תמיכות ייחודיות על פי הסכמים עם קופות החולים.
- הבטחת שירותי אשפוז כלליים, פסיכיאטריים, שיקומיים וסיעודיים, הבטחת שירותי רפואה מונעת, פיקוח ובקרה על קופות החולים כמתחייב מחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד- 1994 ופיקוח על ייצור מזון לצריכה מקומית וליצוא.

< להלן בתי החולים הכפופים למשרד הבריאות:

בית חולים כלליים	בתי חולים גריאטריים	בתי חולים פסיכיאטריים
המרכז הרפואי המשולב ע"ש חיים שיבא	המרכז הרפואי גריאטרי דורות, נתניה	המרכז הרפואי לבריאות הנפש ע"ש אברבנאל
הקריה הרפואית רמב"ם	המרכז הרפואי שהם	המרכז הרפואי לבריאות הנפש מעלה הכרמל
המרכז הרפואי ע"ש יצחק שמיר (אסף הרופא)	המרכז הרפואי גריאטרי שמואל הרופא	מרחבים - המרכז הרפואי לטיפול במוח ובנפש, באר יעקב - נס ציונה
המרכז הרפואי ע"ש אדית וולפסון	המרכז הרפואי גריאטרי ראשון לציון	המרכז הרפואי לבריאות הנפש - מזור
המרכז הרפואי זיו בצפת	המרכז הרפואי גריאטרי פלימן	המרכז הירושלמי לבריאות הנפש איתנים/כפר שאול
המרכז הרפואי ע"ש ברוך פדה, פוריה		המרכז בריאות הנפש באר שבע
המרכז הרפואי הלל יפה		המרכז הרפואי לבריאות הנפש לב השרון
המרכז הרפואי גליל		המרכז הרפואי לבריאות הנפש שער מנשה
המרכז הרפואי האוניברסיטאי ברזילי		
המרכז הרפואי תל אביב ע"ש סוראסקי		
המרכז הרפואי בני ציון		

בכותלי בתי החולים הכלליים פועלים תאגידי בריאות הכוללים קרן מחקרים רפואיים, פיתוח תשתיות ושירותי בריאות ליד בית החולים. תאגיד בריאות מהווה ישות משפטית עצמאית.

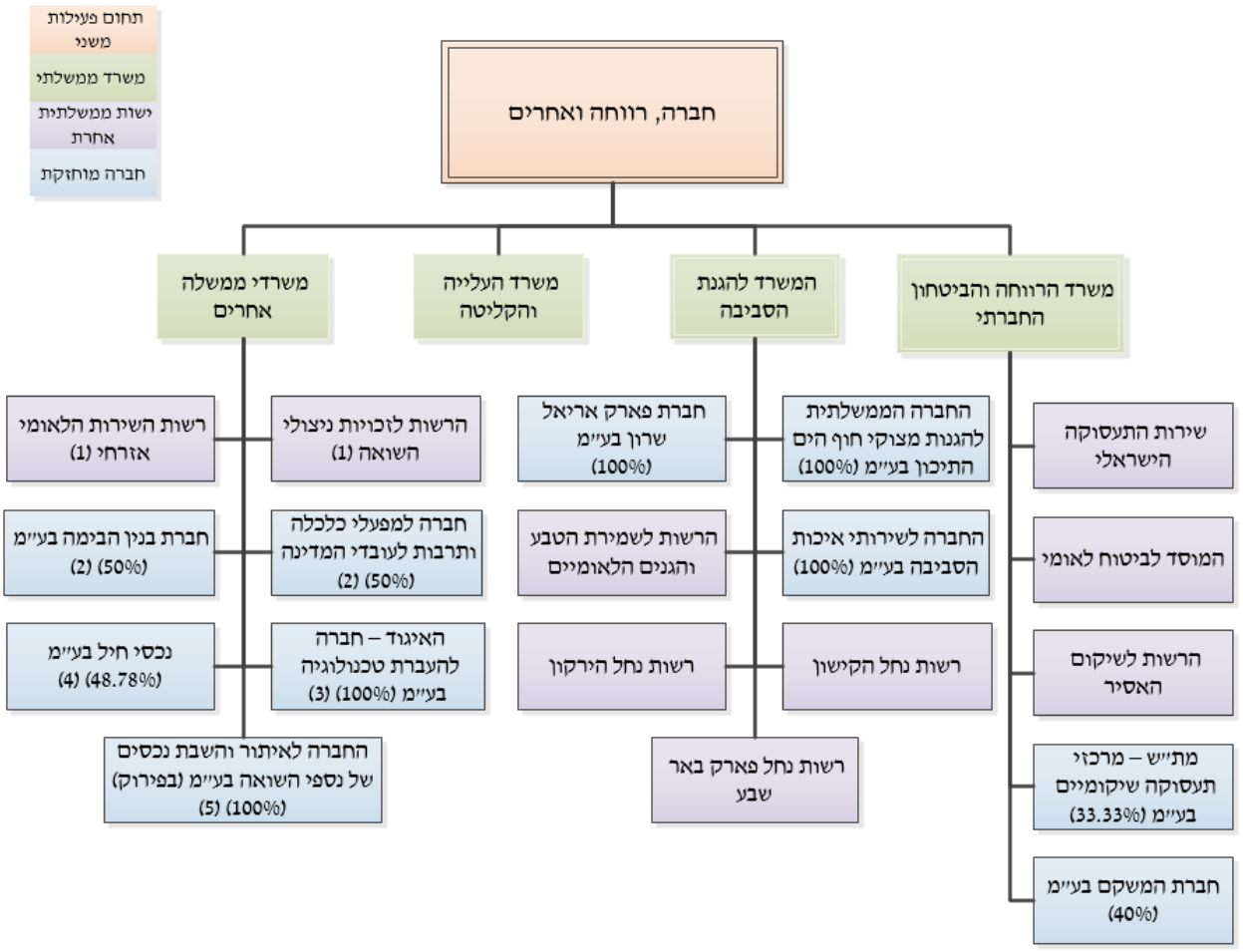
< תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות משני בריאות לשנים 2022 ו- 2021 (במיליוני ₪):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	81,739	86,735
הכנסות מעסקאות חליפין	16,173	15,384
הכנסות אחרות	278	168
סך הכל הכנסות	**98,190**	**102,287**
תמיכות, הקצבות והעברות	63,153	64,267
הוצאות נוספות	35,517	34,638
סך הכל הוצאות	**98,670**	**98,905**
נכסים שוטפים	24,502	22,806
נכסים שאינם שוטפים	17,121	16,739
סך הכל נכסים	**41,623**	**39,545**
התחייבויות שוטפות	22,930	22,184
התחייבויות שאינן שוטפות	5,168	5,611
סך הכל התחייבויות	**28,098**	**27,795**

2.3 תחום פעילות משני חברה, רווחה ואחרים

הרכב הישויות

(1) כפופה עסקית/תפעולית למשרד ראש הממשלה.

(2) כפופות עסקית/תפעולית למשרד האוצר.

(3) כפופה עסקית/תפעולית למשרד החוץ.

(4) כפופה עסקית/תפעולית למשרד הביטחון.

(5) כפופה עסקית/תפעולית למשרד המשפטים.

< פירוט לגבי הישויות המהותיות

א. משרד הרווחה והביטחון החברתי

משרד הרווחה והביטחון החברתי פועל במטרה להגן, לשקם ולסייע לכל אדם, משפחה וקהילה הנתונים במצב של משבר זמני או מתמשך מפאת מוגבלות, עוני, סטייה חברתית, קשיי תפקוד, אבטלה, אפליה או ניצול. המשרד מגיש את שירותיו לציבור באמצעות יחידותיו ובאמצעות הרשויות המקומיות, עמותות וארגונים שונים. שירותי הסיוע כוללים: אבחון וטיפול, מניעה והסברה, הכשרה ורישום של בעלי מקצוע, הקמה ואחזקה של פנימיות ומעונות לנפגעי אלימות ולאנשים עם צרכים מיוחדים.

> המוסד לביטוח לאומי

המוסד לביטוח לאומי הינו גוף שהוקם בשנת 1954 ופועל מתוקף חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה- 1995, במטרה להבטיח לאוכלוסיות חלשות ולכאלו שנקלעו למצוקה זמנית או ממושכת בסיס כלכלי לקיומן. פעילותו של המוסד לביטוח לאומי כוללת בין היתר: תשלום גמלאות בגין קצבאות אזרח ותיק ושאירים, אימהות, ילדים, נפגעי עבודה, נכות כללית, סיעוד, אבטלה, פשיטת רגל ופירוק תאגיד. בנוסף לגמלאות בכסף, נותן המוסד לביטוח לאומי שירותי שיקום והכשרה מקצועית לנכים, לאלמנות ונפגעי פעולות איבה, שירותי סיעוד, שרותי ייעוץ לקשישים ועוד. המוסד לביטוח לאומי מופקד גם על ביצוע חוקים נוספים והסכמים בתחום הביטוח הסוציאלי, כגון חוק הבטחת הכנסה, תשמ"א- 1980. בנוסף, המוסד לביטוח לאומי גובה את דמי ביטוח הבריאות ומופקד על חלוקת הכספים בין קופות החולים ועל ניהול שוטף של קובץ המבוטחים בביטוח בריאות. מקורות המימון העיקריים של המוסד לביטוח לאומי הינם: דמי הביטוח הלאומי שנגבים מאזרחי המדינה, הקצאת משרד האוצר על פי חוק הביטוח הלאומי, מימון חוקים והסכמים על ידי משרד האוצר והכנסות הריבית על השקעות באג"ח מיועדות המונפקות למוסד על ידי ממשלת ישראל.

ב. משרד העלייה והקליטה

משרד העלייה והקליטה אחראי לעידוד עלייה לישראל ומעניק סיוע לעולים ולתושבים חוזרים לצורך השתלבותם בתחומי החיים בישראל. הסיוע לעולים ניתן מתוקף חוקים, נהלים והוראות שעה, ובאמצעות הסכמי התקשרות, תמיכות בארגונים וברשויות ושיתופי פעולה עם משרדי ממשלה אחרים. המשרד מסייע לעולים, בין היתר, בנושאי דיור, תעסוקה חינוך ובקליטה והשתלבות בקהילה, במסגרת תכניות ייעודיות שונות. כמו כן, מפרסם המשרד מחקרים ונתונים הקשורים לקליטת עליה.

ג. המשרד להגנת הסביבה

המשרד להגנת הסביבה פועל לשמירה על הסביבה ועל בריאות הציבור באמצעות קידום חוקים, תקנות ותקנים ופיקוח על יישומם ואכיפתם. המשרד פועל גם מתוקף אמנות בין-לאומיות מחייבות. בתחומי האחריות של המשרד: טיפול באיכות האוויר, ניהול הפסולת, פיקוח על חומרים מסוכנים, הגנת משאבי הטבע והסביבה הימית ועוד. שיתוף הציבור בשמירה על הסביבה מתבטא במסעות הסברה, בחינוך, בפרסום מידע מקצועי מפורט ובתמיכות בפעולות של רשויות מקומיות, מוסדות וארגונים ציבוריים העוסקים בקידום הגנת הסביבה.

המשרד להגנת הסביבה פועל בשלוש רמות:

- ברמה הארצית – המשרד אחראי לניסוח מדיניות ארצית משולבת וכוללנית ולפיתוח אסטרטגיות תקנים וקדימויות להגנת הסביבה.
- ברמה המחוזית – המשרד פועל באמצעות מחוזות בחלוקה גיאוגרפית. המחוזות אחראיים ליישום המדיניות הסביבתית-לאומית בתחומם בהתאם למאפיינים ולצרכים הסביבתיים הייחודיים של ישובי המחוז.
- ברמה המקומית – המשרד תומך ביותר מ-50 יחידות סביבתיות שהוקמו בערים ובאיגודי ערים. הפעילות ביחידות הסביבתיות מקשרת בין יעדי המדיניות הסביבתית-לאומית ובין פעולות היום-יום בשטח ברמה המקומית.

> הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים

הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים הוקמה כשני תאגידים נפרדים: רשות הגנים הלאומיים ורשות שמורות הטבע. בהתאם לתיקון לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ב-1992, בשנת 1998 אוחדו שני התאגידים לתאגיד אחד – הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים (להלן - "הרשות").

הרשות אחראית, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, על כ- 349 שמורות טבע בשטח כולל של כ- 5,377 אלפי דונם ועל כ- 119 גנים לאומיים בשטח כולל של כ- 220 אלפי דונם.

מטרות הרשות הן לטפל בכל ענייני שמורות הטבע והגנים הלאומיים ולקדם את ענייניהם, וכן להגן על ערכי הטבע והמורשת, לפקח על שמירתם ולטפח אותם.

ד. הרשות לזכויות ניצולי השואה

הרשות לזכויות ניצולי השואה הנה הגוף הממשלתי שאמון על טיפול בניצולי שואה ובנפגעי התנכלות אנטישמית בתקופת מלחמת העולם השנייה בהתאם לחוק נכי רדיפות הנאצים התשי"ז-1957, חוק נכי המלחמה בנאצים התשי"ד-1954 וחוק ההטבות לניצולי שואה התשס"ז-2007, ולהחלטות מנהליות שונות.

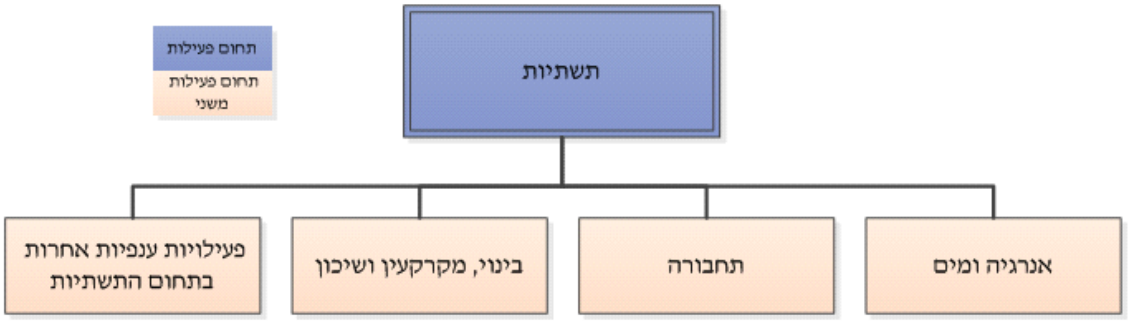
הרשות מעניקה תגמולים חודשיים ומענקים תקופתיים, וכן מגוון שירותים הכוללים, בין היתר: שירותי טיפול רפואי, טיפול נפשי ושירותי שיקום ורווחה לציבור ניצולי השואה על מנת לשפר את רווחתם. כמו כן, הרשות מפעילה פרויקטים לאיתור ניצולי שואה על מנת לסייע להם למצות את זכויותיהם.

> תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות משני חברה, רווחה ואחרים לשנים 2022 ו- 2021 (במיליוני ₪):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	122,031	110,993
הכנסות מעסקאות חליפין	765	673
הכנסות אחרות	21,205	13,721
סך הכל הכנסות	**144,001**	**125,387**
תמיכות, הקצבות והעברות	51,647	204,192
הוצאות נוספות	7,263	6,071
סך הכל הוצאות	**58,910**	**210,263**
נכסים שוטפים	29,786	27,120
נכסים שאינם שוטפים	233,768	216,770
סך הכל נכסים	**263,554**	**243,890**
התחייבויות שוטפות	7,810	7,186
התחייבויות שאינן שוטפות	982,395	1,049,275
סך הכל התחייבויות	**990,205**	**1,056,461**

3. תחום פעילות תשתיות

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות תשתיות בחלוקה לתחומי פעילות משניים (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2022	אנרגיה ומים	תחבורה	בינוי, מקרקעין ושיכון	פעילויות ענפיות אחרות בתחום התשתיות	התאמות (*)	תשתיות
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	(364)	31,666	2,749	12,525	(103)	46,473
הכנסות מעסקאות חליפין	31,934	8,099	37,582	2,122	(375)	79,362
הכנסות אחרות	2,901	815	507	322	(48)	4,497
סך הכל הכנסות	**34,471**	**40,580**	**40,838**	**14,969**	**(526)**	**130,332**
תמיכות, הקצבות והעברות	569	12,335	29,573	6,711	(324)	48,864
הוצאות נוספות	32,373	25,551	13,398	9,834	(964)	80,192
סך הכל הוצאות	**32,942**	**37,886**	**42,971**	**16,545**	**(1,288)**	**129,056**
נכסים שוטפים	19,452	9,737	19,181	8,294	(217)	56,447
נכסים שאינם שוטפים	115,239	208,087	24,355	7,186	(111)	354,756
סך הכל נכסים	**134,691**	**217,824**	**43,536**	**15,480**	**(328)**	**411,203**
התחייבויות שוטפות	17,092	8,322	12,970	8,961	(371)	46,974
התחייבויות שאינן שוטפות	73,180	10,700	2,454	3,419	31	89,784
סך הכל התחייבויות	**90,272**	**19,022**	**15,424**	**12,380**	**(340)**	**136,758**

(*) מורכב בעיקר מביטולי עסקאות, יתרות, הכנסות והוצאות בין משרדי הממשלה לבין תאגידים סטטוטוריים וחברות ממשלתיות.

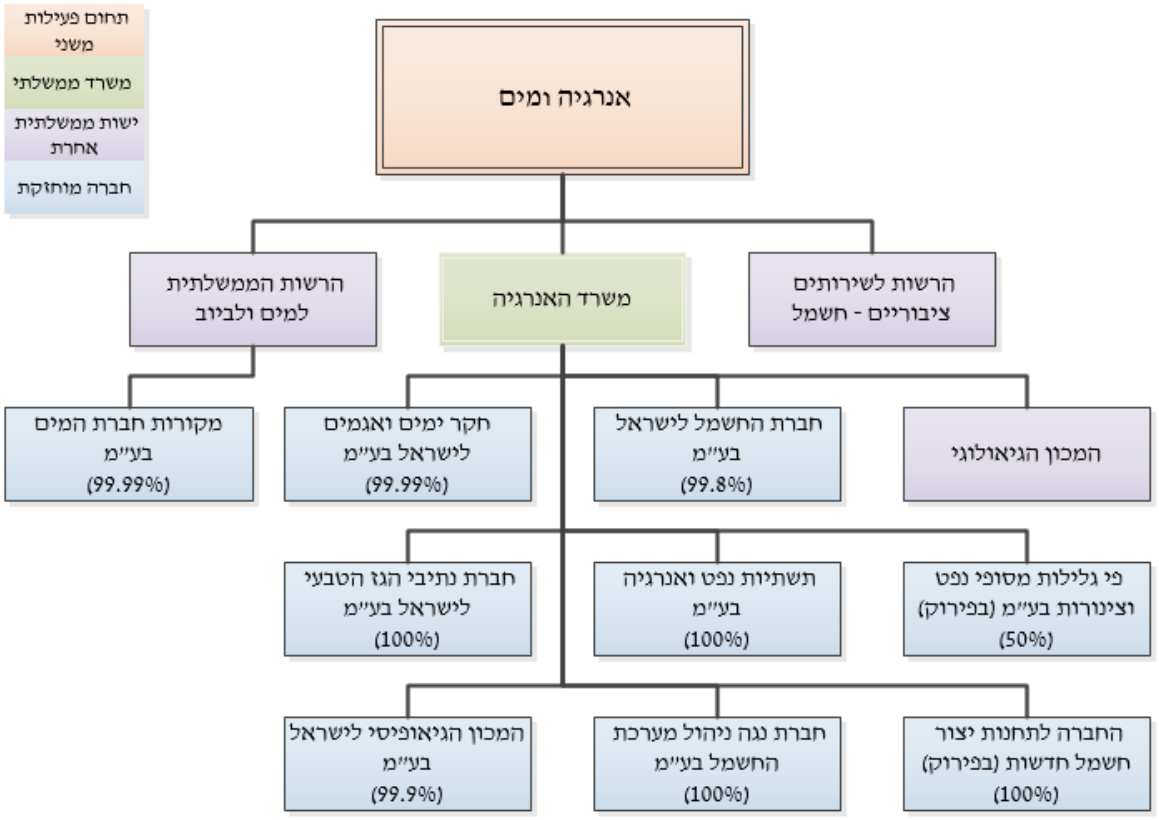
31 בדצמבר 2021 (**)	אנרגיה ומים	תחבורה	בינוי, מקרקעין ושיכון	פעילויות ענפיות אחרות בתחום התשתיות	התאמות (*)	תשתיות
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	(48)	32,166	4,032	11,693	532	48,375
הכנסות מעסקאות חליפין	29,703	5,143	31,623	2,139	(173)	68,435
הכנסות אחרות	2,513	332	554	240	(70)	3,569
סך הכל הכנסות	**32,168**	**37,641**	**36,209**	**14,072**	**289**	**120,379**
תמיכות, הקצבות והעברות	514	13,872	25,410	5,519	(189)	45,126
הוצאות נוספות	29,728	20,866	10,240	8,554	(623)	68,765
סך הכל הוצאות	**30,242**	**34,738**	**35,650**	**14,073**	**(812)**	**113,891**
נכסים שוטפים	16,671	8,115	15,782	7,501	(310)	47,759
נכסים שאינם שוטפים	107,400	198,279	21,134	7,790	(110)	334,493
סך הכל נכסים	**124,071**	**206,394**	**36,916**	**15,291**	**(420)**	**382,252**
התחייבויות שוטפות	15,394	8,000	12,581	7,676	(341)	43,310
התחייבויות שאינן שוטפות	68,410	9,616	2,326	3,055	22	83,429
סך הכל התחייבויות	**83,804**	**17,616**	**14,907**	**10,731**	**(319)**	**126,739**

(*) מורכב בעיקר מביטולי עסקאות, יתרות, הכנסות והוצאות בין משרדי הממשלה לבין תאגידים סטטוטוריים וחברות ממשלתיות.

(**) חלק מהיתרות הוצגו מחדש.

3.1 תחום פעילות משני אנרגיה ומים

< הרכב הישויות

< פירוט לגבי הישויות המהותיות

א. משרד האנרגיה

משרד האנרגיה מופקד, בין היתר, על תכנונה וביצועה של מדיניות לאומית בתחום האנרגיה ותשתית משאבי הטבע במדינת ישראל. הפעילות הממשלתית מתבטאת בתכנון התפתחותו של משק האנרגיה, בקביעת מדיניות ויישומה במשק הישראלי, בהסדרת המבנה הענפי של התחומים השונים של משק האנרגיה הישראלי, בפיקוח על משק הדלק ומשק החשמל, בהסדרת חיפושי הנפט והגז, ייעול השימוש באנרגיה, פיתוח מקורות אנרגיה חלופיים ובארגון משק האנרגיה לשעת חירום. כמו כן, מתבצעים באמצעותו מחקרים מקיפים בתחום מדעי האדמה תוך פיתוח תשתיות של מידע טכנולוגי, מדעי וכלכלי לשימוש כלל מגזרי המשק.

> חברת החשמל לישראל בע"מ

חברת החשמל לישראל בע"מ נוסדה בשנת 1923 ופועלת מכוח רישיונות שניתנו לה על ידי המדינה בייצור, הולכה, חלוקה, סחר ואספקה של חשמל, כולל הקמת תשתיות לטובת פעילויות אלו. החברה מוגדרת כספק שירות חיוני והוכרזה כמונופולין על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים.

החברה מחזיקה 100% בחברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ אשר רוכשת את הפחם עבור תחנות הכוח הפחמיות של החברה ו100% בחברת נתיב האור-אורות רבין בע"מ אשר אחראית על תכנון הנדסי ופעולות תכנון, הקמה, תפעול, תחזוקה, ייצור חשמל ומכירת החשמל לגבי שתי יחידות הייצור המופעלות באמצעות גז טבעי וסולר באתר תחנת הכוח אורות רבין בטכנולוגיית מחזור משולב.

ב. הרשות הממשלתית למים ולביוב

הרשות הממשלתית למים ולביוב, הוקמה במטרה ליצור גוף בעל ראיה כוללת של צרכי משק המים והביוב, על ידי ריכוז הסמכויות בידי גורם מקצועי - ממשלתי שבידיו הכלים והיכולת לנהל ולפקח בצורה הנכונה והיעילה ביותר את משק המים והביוב בישראל. מנהל הרשות אחראי על ניהול משק המים בהתאם למדיניות הממשלה ובהתאם לכללים שקבעה מועצת הרשות בנושאי מים וביוב, הסדרת משק המים, קביעת כללים, תעריפים ותקנים.

> מקורות חברת המים בע"מ

מקורות חברת המים בע"מ נוסדה בשנת 1937, במטרה לפתח את מקורות המים בארץ ישראל ולספקם לתושביה. החברה פועלת כרשות מים בהתאם לחוק המים, התשי"ט-1959 (להלן: "חוק המים"). בשל היקף פעילותה, פריסתה הארצית ובהתאם לסעיף 46 לחוק המים, הוסמכה החברה (בנוסף לפעילותה כחברת המים הלאומית) כ"רשות המים הארצית", אשר תפקידיה הינם להקים את המפעל הארצי, לנהלו, להרחיבו, להחזיקו במצב תקין וכן לספק ממנו מים.

החברה הינה המפיקה וספקית המים הגדולה והעיקרית במדינת ישראל. החברה מפיקה ומספקת כיום כ- 80% מצריכת המים במדינה וכ- 80% מהצריכה הביתית, בעוד שאר המים מופקים על ידי ספקים מקומיים וקטנים יחסית, המפיקים מים לצריכה עצמית - בעיקר לחקלאות.

החברה עוסקת גם בהקמת מפעלי מים חדשים, בהקמה וניהול פרויקטים לטיהור שפכים, במחקרים, בפיתוח טכנולוגיה ובעבודות קבלניות לגורמים חיצוניים.

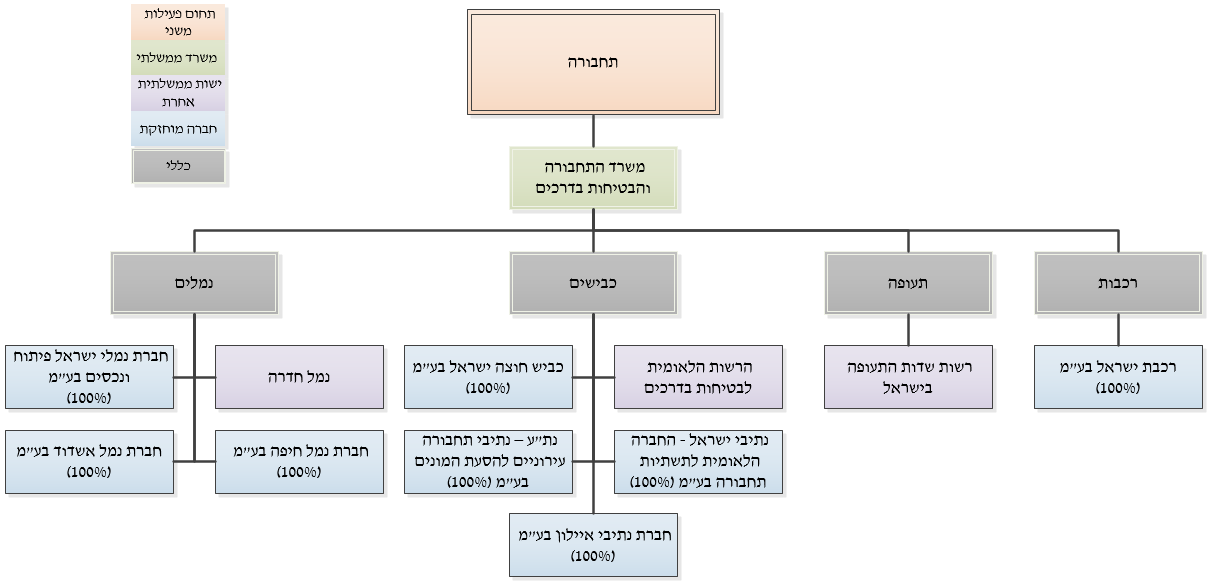
> תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות משני אנרגיה ומים לשנים 2022 ו- 2021 (במיליוני ₪):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	(364)	(48)
הכנסות מעסקאות חליפין	31,934	29,703
הכנסות אחרות	2,901	2,513
סך הכל הכנסות	**34,471**	**32,168**
תמיכות, הקצבות והעברות	569	514
הוצאות נוספות	32,373	29,728
סך הכל הוצאות	**32,942**	**30,242**
נכסים שוטפים	19,452	16,671
נכסים שאינם שוטפים	115,239	107,400
סך הכל נכסים	**134,691**	**124,071**
התחייבויות שוטפות	17,092	15,394
התחייבויות שאינן שוטפות	73,180	68,410
סך הכל התחייבויות	**90,272**	**83,804**

3.2 תחום פעילות משני תחבורה

> הרכב הישויות

> פירוט לגבי הישויות המהותיות

> משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

משרד התחבורה והבטיחות בדרכים ממונה על קביעת המדיניות בענף התחבורה ועל שירותי התחבורה ביבשה, באוויר ובים. המשרד עוסק בחקיקה המסדירה את ענייני התחבורה, קביעת מחירים בתחבורה, פיקוח ואכיפת חוקי התעבורה על העוסקים בענף ומתן שירותים מטאורולוגיים. משימותיו העיקריות של המשרד כוללות:

- בתחום התחבורה היבשתית, אחראי המשרד על קיום שירותי תחבורה לצורך הסעת נוסעים והובלת מטענים, הן בזמן רגיעה והן בשעת חירום, פיתוח כבישים עירוניים ובין עירוניים, פיתוח תשתית הרכבות והנמלים, רישוי כלי רכב, פיקוח על חברות התחבורה הציבורית ופעילות לשיפור הבטיחות בדרכים (באמצעות הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים).
- בתחום התחבורה האווירית, אחראי המשרד (באמצעות רשות התעופה האזרחית) על מתן שירותי תעופה בינלאומיים ופנים ארציים, פיקוח על רשות שדות התעופה, פיקוח על חברות התעופה הישראליות, פיקוח על בטיחות הטיסה והכושר האווירי, הענקת זכויות טיס לחברות התעופה, תכנון המרחב האווירי ומתן רישוי לעוסקים ולכלי התעופה.
- בתחום התחבורה הימית, אחראי המשרד (באמצעות רשות הספנות והנמלים) על קיום שירותי הים והנמלים, פיקוח על חברות הספנות הישראליות ועל כלי שיט ימיים, הכשרת כוח אדם ימי ומתן רישוי למקצועות הימיים ולכלי השיט.

> חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ

חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ הינה חברה בבעלות מלאה של מדינת ישראל, אשר נוסדה בשנת 2004 והחלה לפעול ביום 17 בפברואר 2005. הקמת החברה הינה תוצאה של שינוי מבני אשר נערך בהתאם לחוק הספנות והנמלים, התשס"ד- 2004, במסגרתו בוטל חוק רשות הנמלים אשר המסמיך את פעולתה של רשות הנמלים ותחתיה הוקמו ארבע חברות ממשלתיות: החברה ושלוש חברות נמל: חברת נמל אשדוד, חברת נמל חיפה, שהופרטה בינואר 2023 וחברת נמל אילת שהופרטה בינואר 2013. בנוסף, החברה הוסמכה כחברת פיתוח ונכסים לתקופה של 49 שנה מיום התחילה. החל משנת 2013, החברה מפקדת על הקמת הנמלים החדשים – נמל הדרום באשדוד, אשר החל את פעילותו במהלך שנת 2022 ונמל המפרץ בחיפה, אשר החל את פעילותו במהלך שנת 2021.

> חברות נמל אשדוד וחיפה

חברות נמל אשדוד וחיפה הינן חברות בבעלות ממשלתית מלאה אשר נוסדו בשנת 2004 כחלק מהיערכות המדינה ליישום הרפורמה בנמלי הים וביום 17 בפברואר 2005 החלה בפעילות העסקית על פי הוראות חוק רשות הספנות והנמלים, התשס"ד-2004.
החברות הוסמכו להפעיל את נמלי אשדוד וחיפה, בהתאמה, ולתת בהם שירותי נמל ושירותים נלווים, תוך שמירה על הבטיחות ואיכות הסביבה ובמטרה לתת מענה לציבור צורכי הנמלים ולהפעיל את שטחי הנמלים כנמלים תחרותיים ומודרניים.
חברת נמל חיפה הופרטה בתאריך 10 בינואר 2023.

> רכבת ישראל בע"מ

רכבת ישראל בע"מ הינה חברה בבעלות ממשלתית מלאה אשר נוסדה בשנת 1998. החברה עוסקת בהסעת נוסעים, בשינוע מטענים ובהקמת התשתיות הנדרשות לפעילותה. מטרות החברה הינן להקים, לפתח, לנהל, להחזיק ולהפעיל את רשת מסילות הברזל בישראל. החברה פועלת למימוש מדיניות הממשלה בתחום התחבורה הרכבתית. כמו כן, החברה מחויבת להפעיל את שירותי ההסעות לנוסעים, שירותי הובלת מטענים ושירותי התשתית כדין, ברמת שירות נאותה, ובאופן רציף ותקין.

> רשות שדות התעופה בישראל

רשות שדות התעופה בישראל הוקמה בשנת 1977 כתאגיד סטטוטורי מכוח חוק רשות שדות התעופה, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק הרשות"). תפקידי הרשות בהתאם לסעיף 5 לחוק הרשות הינם להחזיק, להפעיל, לפתח ולנהל את שדות התעופה שפורטו בתוספת לחוק הרשות. לבצע בהם פעולות תכנון ובניה ולתת להם שירותים נלווים. כמו כן, מוטל על הרשות לתכנן ולהקים שדה תעופה כפי שנקבע בתוכנית אב של שדות תעופה שאישר שר התחבורה וכן לנקוט באמצעים לביטחונם של שדות התעופה ושל בני האדם, הטובין, כלי הטיס, המבנים, המתקנים והציוד שבהם. בהתאם לחוק רשות שדות התעופה (הוראות שעה) (תיקון), התש"ם-1980, על הרשות להחזיק, להפעיל, לפתח ולנהל את מסופי הגבול היבשתיים הבינלאומיים.

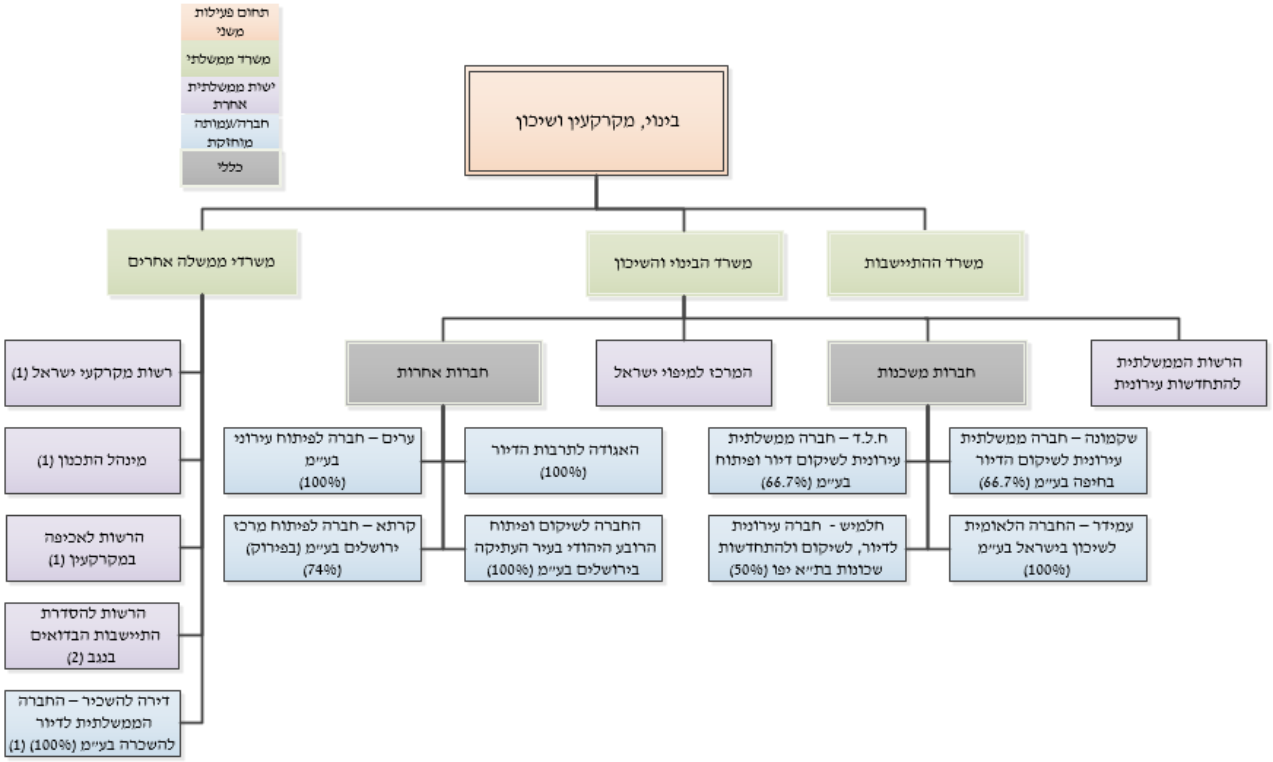
< תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות משני תחבורה לשנים 2022 ו- 2021 (במיליוני ₪):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	31,666	32,166
הכנסות מעסקאות חליפין	8,099	5,143
הכנסות אחרות	815	332
סך הכל הכנסות	**40,580**	**37,641**
תמיכות, הקצבות והעברות	12,335	13,872
הוצאות נוספות	25,551	20,866
סך הכל הוצאות	**37,886**	**34,738**
נכסים שוטפים	9,737	8,115
נכסים שאינם שוטפים	208,087	198,279
סך הכל נכסים	**217,824**	**206,394**
התחייבויות שוטפות	8,322	8,000
התחייבויות שאינן שוטפות	10,700	9,616
סך הכל התחייבויות	**19,022**	**17,616**

3.3 תחום פעילות משני בינוי, מקרקעין ושיכון

> הרכב הישויות

(1) כפופות עסקית/תפעולית למשרד האוצר.

(2) כפופה עסקית/תפעולית למשרד הכלכלה והתעשייה.

> פירוט לגבי הישויות המהותיות

א. משרד הבינוי והשיכון

משרד הבינוי והשיכון ממונה על מגוון נושאים בתחום של גיבוש מתן פתרונות הדיור. פעילות המשרד מתמקדת ביצירת תנאים להשגת פתרון דיור נאות במחיר סביר לכל משפחה. בתחום הבינוי, המשרד מאתר קרקעות לתכנון ולבנייה ליצירת מלאי תכנוני במגזר העירוני ובמגזר הכפרי, וכן יוזם פיתוח קרקעות לבנייה למגורים ושיווקן. בהקשר זה, המשרד מסייע בסבסוד עלויות פיתוח באזורי עדיפות לאומית בהתאם לכללים שבהחלטות הממשלה השונות בנושא זה. המשרד מבצע ומעודד פרויקטים של פינוי בינוי ועיבוי בנייה קיימת במרכזי הערים, וכן מבצע השלמת תשתיות בשכונות קיימות לצורך שיפור התפקוד של המרקם הבנוי הקיים. בתחום הסיוע בדיור, המשרד אחראי לתכנון ולביצוע מדיניות הממשלה בנושאים של פתרונות דיור לכלל האוכלוסייה בדגש על סיוע לזכאים מקרב האוכלוסיות החלשות (חסרי דירה, קשישים, עולים, נכים וכיו"ב). הסיוע ניתן בשלושה מסלולים עיקריים:

- מתן נגישות לאשראי לאוכלוסייה חלשה וסבסוד האשראי הניתן לזכאים באמצעות משכנתאות ומענקים לזכאים.
- השתתפות בתשלומי שכר דירה.
- רכישת דירות ותחזוקתן עבור זכאי הדיור הציבורי.

תחת שר השיכון פועלת כיחידת סמך הרשות להתחדשות עירונית, במטרה לקדם ולהאיץ מימוש של פרויקטים להתחדשות עירונית.

> רשות מקרקעי ישראל

רשות מקרקעי ישראל היא הגוף המנהל על פי חוק מקרקעי ישראל, התש"ך- 1960, את קרקעות המדינה, קרקעות קרן קיימת לישראל וקרקעות רשות הפיתוח, המהוות כ-93% משטח מדינת ישראל, בהתאם למדיניות הנקבעת על ידי מועצת מקרקעי ישראל, המועצה קובעת את המדיניות הקרקעית, שלפיה ינוהלו מקרקעי ישראל ומאשרת את תקציבה של הרשות. בראש המועצה עומד שר האוצר. תחומי הפעילות המרכזיים של הרשות הינם: ניהול מלאי המקרקעין שבאחריות הרשות, יצירת עתודות לקרקע בבעלות ציבורית למטרות לאומיות, שיווק קרקעות והקצאתן לייעודים שונים, טיפול בחוכרים ומשתכנים ופיקוח על שימושי קרקע שונים.

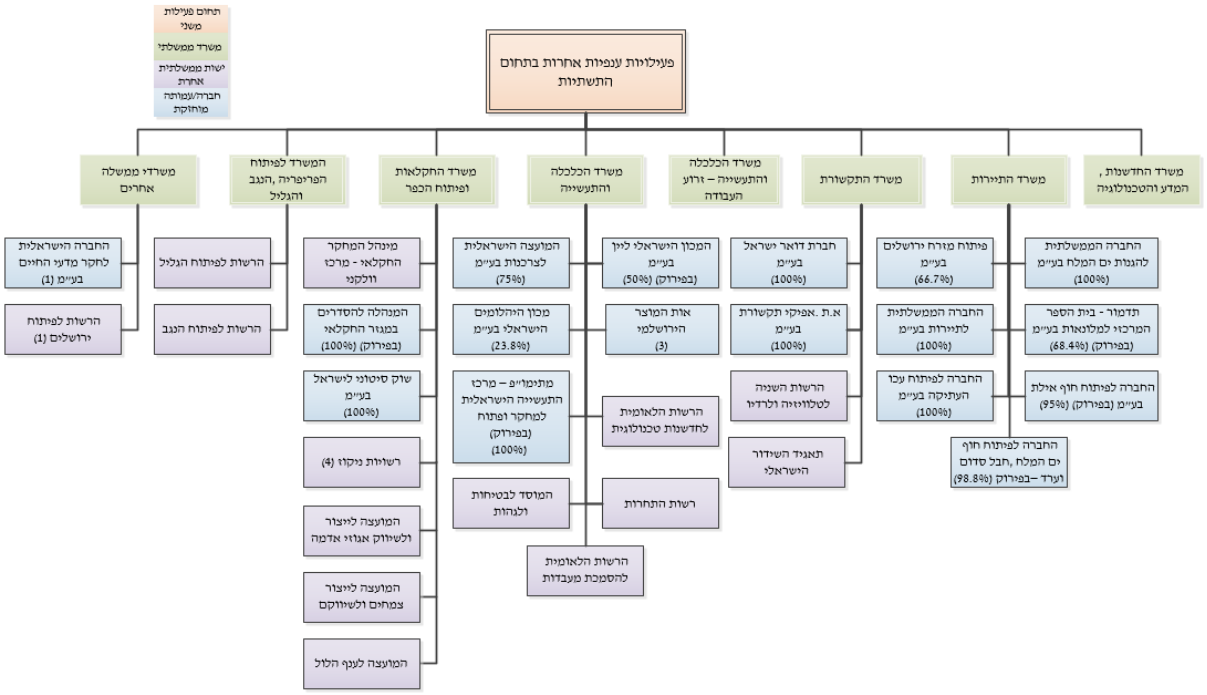
> תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות משני בינוי, מקרקעין ושיכון לשנים 2022 ו- 2021 (במיליוני ₪):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	2,749	4,032
הכנסות מעסקאות חליפין	37,582	31,623
הכנסות אחרות	507	554
סך הכל הכנסות	**40,838**	**36,209**
תמיכות, הקצבות והעברות	29,573	25,410
הוצאות נוספות	13,398	10,240
סך הכל הוצאות	**42,971**	**35,650**
נכסים שוטפים	19,181	15,782
נכסים שאינם שוטפים	24,355	21,134
סך הכל נכסים	**43,536**	**36,916**
התחייבויות שוטפות	12,970	12,581
התחייבויות שאינן שוטפות	2,454	2,326
סך הכל התחייבויות	**15,424**	**14,907**

3.4 תחום פעילות משני פעילויות ענפיות אחרות בתחום התשתיות

> הרכב הישויות

(1) כפופה עסקית/תפעולית למשרד ראש הממשלה.

(2) כפופה עסקית/תפעולית למשרד הכלכלה והתעשייה - זרוע העבודה.

(3) מוגדרת כחברה כלולה בדוחות הכספיים של ממשלת ישראל בשל זכות הממשלה במינוי 40% מחברי דירקטוריון החברה.

(4) רשויות הניקוז המאוחדות הינן:

- רשות ניקוז ונחלים גליל מערבי.
- רשות ניקוז ים המלח.
- רשות ניקוז ירדן דרומי.
- רשות ניקוז ירקון.
- רשות ניקוז כנרת.
- רשות ניקוז כרמל.
- רשות ניקוז ערבה.
- רשות ניקוז קישון.
- רשות ניקוז שקמה – בשור.
- רשות ניקוז שורק – לכיש.
- רשות ניקוז שרון.

< פירוט לגבי הישויות המהותיות

א. משרד התקשורת

משרד התקשורת ממונה על ניהול וקביעת מדיניות בענף התקשורת והדואר בישראל. המשרד אחראי על תכנון פיתוח והסדרה של תשתיות התקשורת. בנוסף, המשרד עוסק ברישוי ופיקוח על בעלי תשתיות התקשורת וספקי התקשורת, פיקוח על חברת דואר ישראל בע"מ, קביעת מדיניות בקרה וקביעת תעריפים לשירותי התקשורת השונים, ניהול משק התדרים, בקרה ופיקוח על שירותי הטלוויזיה בכבלים ואישור השימוש במכשירי קצה של מערכת בזק.

< חברת דואר ישראל בע"מ

חברת דואר ישראל בע"מ הינה חברה בבעלות ממשלתית מלאה אשר נוסדה בשנת 2003 והחלה בפעילותה ביום 1 במרץ 2006. הכנסות החברה נובעות משני תחומי פעילות מרכזיים: תחום שירותי הדואר - הכולל בתוכו את מגוון השירותים של העברת דואר לסוגיו השונים בארץ ובחו"ל, שירותי שליחים, בלדרות שירותי העברת מסרים באמצעים אלקטרוניים ועוד. תחום זה מהווה את מרכיב ההכנסות העיקרי של החברה. תחום השירותים הכספיים ואשנב- הכולל את השירותים הניתנים מטעמה של חברת בנק הדואר (חברה בת), המתבצע ביחידות הדואר השונות והכולל שירותי קבלת תשלומים בעבור מוטבים, ניהול חשבונות עו"ש בהתאם למגבלות וסייגים, שירותים מקוונים שונים, המרת מט"ח והעברת כספים לחו"ל ועוד. לעניין הפרטת חברת דואר ישראל בע"מ ראה *ביאור 35 – אירועים לאחר מועד הדיווח*.

ב. משרד הכלכלה והתעשייה

משרד הכלכלה והתעשייה הוא משרד כלכלי המופקד על יישום מדיניות הממשלה בפעילותה לקידום ענפי התעשייה והמסחר. לצורך השגת מטרותיו, מפעיל המשרד מספר כלי סיוע עיקריים: הענקת הטבות במסגרת החוק לעידוד השקעות הון, התשנ"א- 1990, השקעות בפיתוח אזורי תעשייה, תמיכה ועידוד היצוא, סיוע לעסקים קטנים ובינוניים, קידום ופיתוח ההון האנושי ועוד.

ג. משרד הכלכלה והתעשייה – זרוע העבודה

משרד הכלכלה והתעשייה - זרוע העבודה - אחראי על נושא התעסוקה בישראל על כל היבטיו, כולל נושא תעסוקת נשים ואוכלוסיות ייחודיות, בטיחות תעסוקתית, הכשרות מקצועיות ועוד. המשרד פועל בין היתר לקידום התעסוקה במשק באמצעות רגולציה על שוק התעסוקה, גיבוש מדיניות ממשלתית בתחום התעסוקה, פיתוח וניהול של תכניות תעסוקה להגברת ההשתתפות של אוכלוסיות ייחודיות בשוק העבודה, הסדרה ואכיפה של חוקי העבודה, הכשרות מקצועיות, פיקוח על מעונות יום לילדים וריכוז ידע מחקרי בתחום ועוד.

ד. משרד התיירות

משרד התיירות הינו משרד כלכלי שאחראי לשיווק ישראל כיעד תיירותי ברחבי העולם באמצעות נציגויות בחו"ל העוסקות בשיווק ישראל ע"י קמפיינים, יחסי ציבור, שיתופי פעולה עם סיטונאים וסוכני תיירות ומעצבי דעת קהל. כמו כן, המשרד עוסק בפיתוח תשתיות תיירות ציבוריות באמצעות חברת פיתוח כלל ארצית ובאמצעות חברות פיתוח אזוריות. כמו כן, מטפל המשרד בנושא הגנות ים המלח. המשרד מסייע בהקמת מיזמים תיירותיים עסקיים (אטרקציות, בתי מלון וכו') בכל הארץ על ידי מתן מענקים על פי החוק לעידוד השקעות הון, התשנ"א- 1990.

ה. משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה

משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה מופקד על קביעת מדיניות מדע מחקרי, תשתית יצירת קשרי חוץ מדעיים, הפצת המדע בקהילה, פיתוח המדע בפריפריה (מו"פ אזורי) וסוכנות החלל הישראלית.

המשרד מרכז את עבודות המועצה הלאומית למחקר ופיתוח, מסייע למוסדות המחקר בתחום התשתיות, עוסק בקשרי חוץ בתחום המדע, מפתח פעילויות לקירוב המדע לקהילה, מפעיל את הסוכנות לחקר החלל ומפעיל תוכניות מחקר ישימות לתעשייה.

ו. משרד החקלאות ופיתוח הכפר

משרד החקלאות ופיתוח הכפר הינו המשרד האחראי מטעם הממשלה על החקלאות והמרחב הכפרי. המשרד שותף בהגשמת מטרות ומשימות לאומיות בהתאם לקווי היסוד של הממשלה, ופועל לפיתוח חקלאות ישראל, ביסוס ההתיישבות, הנהגת מדיניות המבטיחה ביטחון מזון לתושבי מדינת ישראל וכן למינוף היתרון היחסי של חקלאות ישראל. המשרד אחראי גם על מדיניות השיווק של תוצרת חקלאית בארץ ובחו"ל, וכן על מחקר ופיתוח, הדרכה, מימון השקעות מועדפות, הגנה על הצומח והחי ופיקוח וטרינרי.

ז. הרשות לפיתוח ירושלים

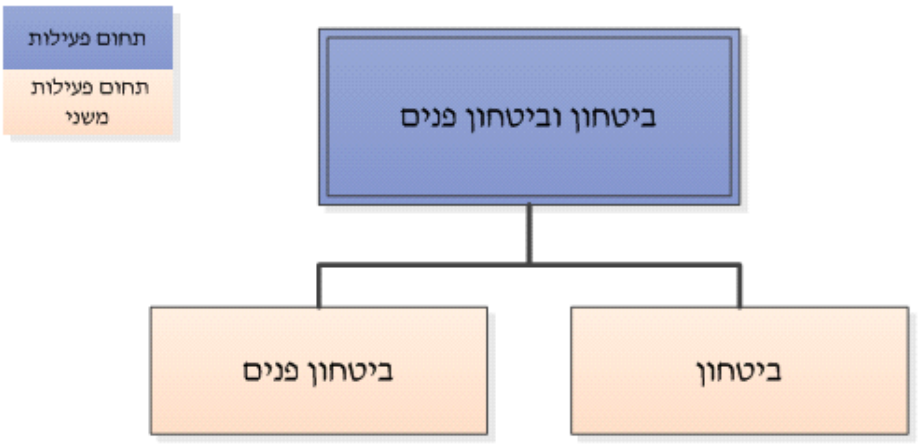
הרשות לפיתוח ירושלים הינו תאגיד שהוקם ביולי 1988 מכוח חוק הרשות לפיתוח ירושלים, התשמ"ח – 1988. מטרותיה של הרשות הן: ליזום, לתכנן ולעודד יוזמות ופעולות לפיתוחה הכלכלי של ירושלים, לתאם בין הגופים השונים העושים לפיתוח העיר ולפעול למען ריכוז מוסדות ציבור בירושלים.

< תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות משני פעילויות ענפיות אחרות בתחום התשתיות לשנים 2022 ו- 2021 (במיליוני ₪):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	12,525	11,693
הכנסות מעסקאות חליפין	2,122	2,139
הכנסות אחרות	322	240
סך הכל הכנסות	**14,969**	**14,072**
תמיכות, הקצבות והעברות	6,711	5,519
הוצאות נוספות	9,834	8,554
סך הכל הוצאות	**16,545**	**14,073**
נכסים שוטפים	8,294	7,501
נכסים שאינם שוטפים	7,186	7,790
סך הכל נכסים	**15,480**	**15,291**
התחייבויות שוטפות	8,961	7,676
התחייבויות שאינן שוטפות	3,419	3,055
סך הכל התחייבויות	**12,380**	**10,731**

4. תחום פעילות ביטחון וביטחון פנים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות ביטחון וביטחון פנים בחלוקה לתחומי פעילות משניים (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2022	ביטחון	ביטחון פנים	התאמות (*)	ביטחון וביטחון פנים
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	89,384	21,735	(39)	111,080
הכנסות מעסקאות חליפין	26,283	213	-	26,496
הכנסות אחרות	177	17	(2)	192
סך הכל הכנסות	**115,844**	**21,965**	**(41)**	**137,768**
תמיכות, הקצבות והעברות	7,509	116	-	7,625
הוצאות נוספות	100,211	25,463	(62)	125,612
סך הכל הוצאות	**107,720**	**25,579**	**(62)**	**133,237**
נכסים שוטפים	48,080	1,041	(27)	49,094
נכסים שאינם שוטפים	201,869	4,231	(1)	206,099
סך הכל נכסים	**249,949**	**5,272**	**(28)**	**255,193**
התחייבויות שוטפות	39,167	1,883	6	41,056
התחייבויות שאינן שוטפות	274,762	155,717	(1)	430,478
סך הכל התחייבויות	**313,929**	**157,600**	**5**	**471,534**

(*) מורכב בעיקר מביטולי עסקאות, יתרות, הכנסות והוצאות בין משרדי הממשלה לבין חברות ממשלתיות.

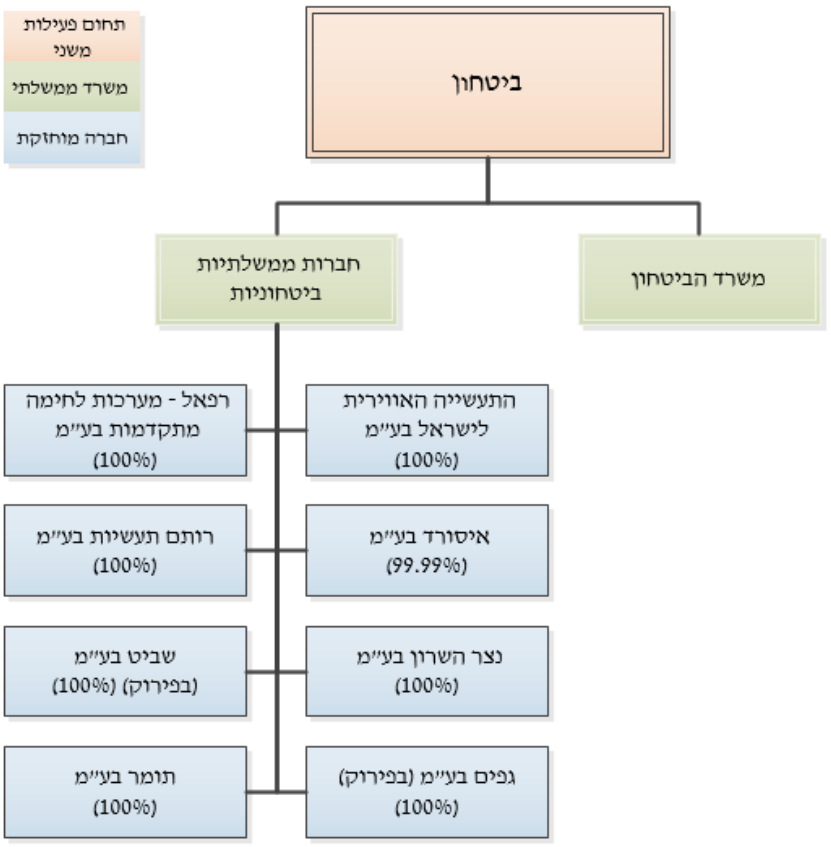
31 בדצמבר 2021 (**)	ביטחון	ביטחון פנים	התאמות (*)	ביטחון וביטחון פנים
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	88,147	19,888	(46)	107,989
הכנסות מעסקאות חליפין	18,226	181	-	18,407
הכנסות אחרות	168	14	(1)	181
סך הכל הכנסות	**106,541**	**20,083**	**(47)**	**126,577**
תמיכות, הקצבות והעברות	6,757	39	-	6,796
הוצאות נוספות	92,413	23,108	(40)	115,481
סך הכל הוצאות	**99,170**	**23,147**	**(40)**	**122,277**
נכסים שוטפים	36,698	1,260	(37)	37,921
נכסים שאינם שוטפים	196,159	3,934	1	200,094
סך הכל נכסים	**232,857**	**5,194**	**(36)**	**238,015**
התחייבויות שוטפות	30,396	2,111	(1)	32,506
התחייבויות שאינן שוטפות	319,954	176,633	1	496,588
סך הכל התחייבויות	**350,350**	**178,744**	**-**	**529,094**

(*) מורכב בעיקר מביטולי עסקאות, יתרות, הכנסות והוצאות בין משרדי הממשלה לבין חברות ממשלתיות.

(**) חלק מהיתרות הוצגו מחדש.

4.1 תחום פעילות משני ביטחון

הרכב הישויות*

* התרשים אינו כולל את כלל הישויות הכלולות בתחום פעילות משני ביטחון.

< פירוט לגבי הישויות המהותיות

א. משרד הביטחון

ייעוד משרד הביטחון הינו לעצב את יעדי הביטחון הלאומי שבאחריותו ולממשם, לתמוך את בניין הכוח של צה"ל ופעולתו ולהשלימם במישורי חברה, טכנולוגיה, תעשיה ויחסי חוץ ביטחוניים.

תפקידי משרד הביטחון:

- ריכוז פעולות הממשלה בנושאי הביטחון הלאומי שבאחריותו והנחיה של הגופים הכפופים/שותפים לביצועם.
- גיבוש מדיניות המשרד בנושאים ביטחוניים-אסטרטגיים וקיום מערכת קשרי חוץ עם מערכות ביטחון זרות.
- גיבוש תקציב הביטחון ומימושו באופן המיטבי.
- אספקת המשאבים והאמצעים הנדרשים לצה"ל לבניין כוחו ולפעולתו.
- שמירה וטיפוח החוסן החברתי העוטף את השירות בצה"ל.
- פיתוח התשתית המדעית, הטכנולוגית, התעשייתית והלוגיסטיות בתחומי הביטחון הלאומי שבאחריותו.

- פיתוח אמל"ח וטיפוח תשתית תעשייה ביטחונית לאומית ויציבה.
- הגנה על העובדים, הסודות והנכסים של מערכת הביטחון.
- הענקת שרות לציבור נכי צה"ל, תמיכה במשפחות שכולות וסיוע לחיילים משוחררים.

ב. התעשייה האווירית לישראל בע"מ

התעשייה האווירית לישראל בע"מ נוסדה בשנת 1966 והינה חברה בבעלות מלאה של מדינת ישראל. החברה והחברות המאוחדות שלה עוסקות בתחום של פיתוח וייצור מטוסי מנהלים, השבחה ותחזוקה של מטוסים צבאיים ואזרחיים, הסבת מטוסי נוסעים לתצורת מטען, יצור חלקי מטוסים, פיתוח וייצור של כלי טיס בלתי מאוישים, פיתוח וייצור לוויינים, מערכות נשק וחימוש ומערכות אלקטרוניות, אלקטרו-אופטיות ואחרות, תוך שימוש בטכנולוגיות מתקדמות. מוצרי החברה ושירותיה כוללים מגוון רחב של מוצרים, הן לשוק הצבאי/ביטחוני והן לשוק האזרחי. מרבית הכנסות החברה הינן הכנסות מייצוא מוצרי החברה ושירותיה ללקוחות שונים ברחבי העולם. עם זאת, מהווה משרד הביטחון אחד מלקוחותיה העיקריים של החברה.

ג. רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ

רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ נוסדה בשנת 1995 והחלה את פעילותה בשנת 2002 והינה חברה בבעלות מלאה של מדינת ישראל. רפאל מפתחת אמצעי לחימה מתקדמים עבור צה"ל ומערכת הביטחון, תוך ביסוס חוסנה הכלכלי על ידי פעילות בשוק הבינלאומי. החברה מציעה היום ללקוחותיה מגוון רחב ביותר של פתרונות חדשניים בחזית הטכנולוגיה העולמית, ובכלל זה מערכות יבשתיות, אוויריות וימיות וכן מערכות בחלל. הייעוד של החברה ממוקד בצרכים המרכזיים של מערכת הביטחון, תוך התבססות על מגוון טכנולוגיות ויכולות מערכתיות, שחלקן מוגדר כתשתיות לאומיות.

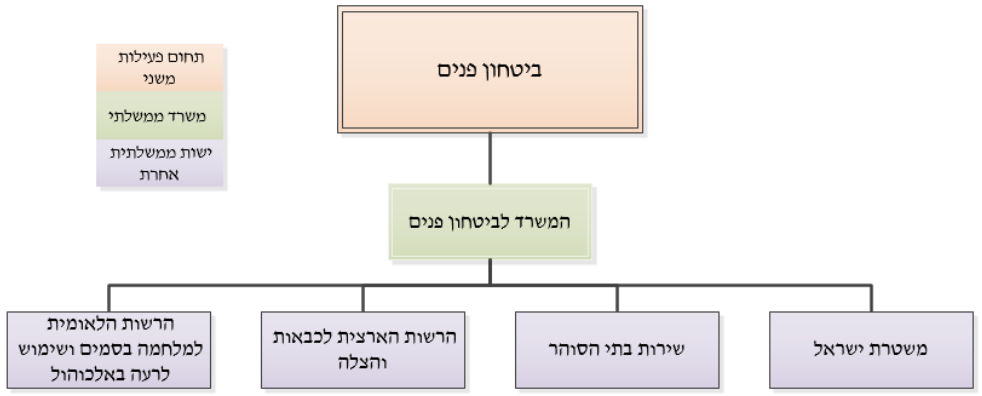
< תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות משני ביטחון לשנים 2022 ו- 2021 (במיליוני ₪):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	89,384	88,147
הכנסות מעסקאות חליפין	26,283	18,226
הכנסות אחרות	177	168
סך הכל הכנסות	**115,844**	**106,541**
תמיכות, הקצבות והעברות	7,509	6,757
הוצאות נוספות	100,211	92,413
סך הכל הוצאות	**107,720**	**99,170**
נכסים שוטפים	48,080	36,698
נכסים שאינם שוטפים	201,869	196,159
סך הכל נכסים	**249,949**	**232,857**
התחייבויות שוטפות	39,167	30,396
התחייבויות שאינן שוטפות	274,762	319,954
סך הכל התחייבויות	**313,929**	**350,350**

4.2 תחום פעילות משני ביטחון פנים

הרכב הישויות

< פירוט לגבי הישויות המהותיות

< המשרד לביטחון לאומי

המשרד לביטחון לאומי הוא גוף מטה משולב האחראי לאכיפת החוק ושמירת הסדר הציבורי ולפעילות ביטחון פנים במדינת ישראל באמצעות הגופים הבאים: משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר, הרשות הארצית לכבאות והצלה, המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת, הרשות הלאומית לביטחון קהילתי, הרשות להגנה על עדים והאגף לרישוי כלי ירייה. המשרד הוא הממונה על אכיפת החוק, שמירת הסדר הציבורי ופעילות ביטחון הפנים במדינת ישראל. הקווים המנחים לעבודת המשרד וזרועותיו נגזרים מקווי היסוד של הממשלה ומהבסיס החוקי לעבודת הזרועות.

ייעוד המשרד הוא להוות את הזרוע המרכזית של ממשלת ישראל אשר אמונה על אכיפת חוק, התמודדות מול תופעות פשיעה, שמירה על הסדר הציבורי והגנה על הציבור מפני טרור, כליאת אסירים ושיקומם, שמירה ופיקוח על עצורים, הגנה על עדים במסגרת התוכנית להגנת עדים, מניעת אלימות ועבריינות בחברה ומניעה וטיפול בתחום הסמים והאלכוהול.

< משטרת ישראל

משטרת ישראל פועלת לאכיפת חוק, לקיום הסדר הציבורי, לשמירה על ביטחון הנפש והרכוש, תוך כיבוד זכויות היסוד של האדם, כל זאת על פי הסמכויות שהוענקו לכל שוטר בפקודת המשטרה (נוסח חדש), התשל"א-1971 ובחיקוקים נוספים, ובכללן, סמכויות לצורך חקירת עבירות ותפיסת עבריינים, תביעת נאשמים לדין, סמכויות בעניין פיקוח והסדרת התנועה בדרכים וסמכויות בנושא רישוי וניהול עסקים. המשטרה אחראית על אכיפת חוק ושמירה על הסדר הציבורי במדינה, ומופקדת על ביצוע התפקידים והמשימות בתחומים אלה:

- לחימה בפשיעה: חקירת עבירות, גילוי עבריינים והבאתם לדין, חשיפה של עבירות בלתי מדווחות ומניעת עבירות.
- שמירה על הסדר הציבורי: טיפול בפניות אזרחים בנושאים של הפרות חוק וסדר, טיפול בהפגנות ובהתקהלויות בלתי חוקיות, טיפול בנושא של רישוי עסקים ואחריות לאבטחת הציבור.
- פיקוח והסדרת התנועה בדרכים: הזרמת התנועה והכוונתה, אכיפה של דיני התעבורה, חקירת תאונות דרכים והבאתם של עברייני תנועה לדין.
- כמו כן, פועלת המשטרה בתחום ביטחון פנים למניעה וסיכול של פיגועים חבלניים.

> שירות בתי הסוהר

שירות בתי הסוהר (שב"ס) הוא משרד ביטחוני וזרוע מבצעת של ממשלת ישראל. תחומי הפעילות העיקריים של השירות הם החזקת אסירים ועצורים במשמרת בטוחה ונאותה, תוך מילוי צרכיהם הבסיסיים ושמירה על כבודם. השירות פועל להקניית כלים מתקנים לאסירים, שמטרתם לשפר את יכולתם של האסירים להיקלט ולהשתלב בחברה עם שחרורם. על כן, פועל שירות בתי הסוהר לטיפוח אנשי הסגל, פיתוח מתקני כליאה הולמים ואנושיים, תוך מיצוי טכנולוגיות מתקדמות והתייחסות מעמיקה לאדם שבאסיר.

> הרשות הארצית לכבאות והצלה

הרשות הארצית לכבאות והצלה במשרד לביטחון הפנים הוקמה מכח חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה התשע"ב- 2012 במסגרת רפורמה כוללת במערך שירותי הכבאות בישראל.

עד לכינון הרשות פעל מערך הכבאות באמצעות איגודי ערים ומחלקות עירוניות לשירותי כבאות.

הרשות הינה רשות ממלכתית ארצית שאחראית על קיומם של שירותי כבאות והצלה במדינה, לשם הצלת חיי אדם ורכוש, הגברת הבטיחות באש, כיבוי דליקות ומניעת דליקות.

הרשות מחולקת לגוף המטה - נציבות כבאות והצלה ולשבעה מחוזות כבאות והצלה האחראים על למעלה מ- 126 תחנות כיבוי ברחבי הארץ.

תפקידי הרשות כוללים:

- כיבוי שריפות, מניעת התפשטותן והצלת חיי אדם ורכוש מדליקות.
- מניעת דליקות לפי הוראות החוק.
- חילוץ והצלת לכודים.
- טיפול באירוע של חומרים מסוכנים לפי הוראות החוק.
- פעולות נוספות לשם הצלת הנפש והרכוש, שלשם ביצוען נדרש ציוד הנמצא בידי הרשות.

< תמצית הנתונים הכספיים

להלן תמצית הנתונים הכספיים של תחום פעילות משני ביטחון פנים לשנים 2022 ו- 2021 (במיליוני ₪):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2022	**2021**
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	21,735	19,888
הכנסות מעסקאות חליפין	213	181
הכנסות אחרות	17	14
סך הכל הכנסות	**21,965**	**20,083**
תמיכות, הקצבות והעברות	116	39
הוצאות נוספות	25,463	23,108
סך הכל הוצאות	**25,579**	**23,147**
נכסים שוטפים	1,041	1,260
נכסים שאינם שוטפים	4,231	3,934
סך הכל נכסים	**5,272**	**5,194**
התחייבויות שוטפות	1,883	2,111
התחייבויות שאינן שוטפות	155,717	176,633
סך הכל התחייבויות	**157,600**	**178,744**

נספחים לדוחות הכספיים

<< נספח א - רשימת ישויות שדוחותיהן הכספיים נכללים בדיווח הכספי המאוחד לשנת 2022

להלן רשימת ישויות שדוחותיהן הכספיים נכללים בדיווח הכספי המאוחד לשנת הכספים 2022 וכן מידע בדבר חוות הדעת של רואי החשבון:

שם הישות	תחום פעילות משני	דוחות כספיים מבוקרים לשנת 2022	חוות דעת המבקר
רשויות המדינה			
בית נשיא המדינה	1	✓	חלקה
הכנסת	1		(*)
ועדת הבחירות המרכזית לכנסת	1	✓	חלקה
משרד מבקר המדינה	1		(*)
מערכת בתי המשפט	1	✓	חלקה
הנהלת בתי הדין הרבניים	1	✓	חלקה
הקרן לאזרחי ישראל	3	✓	חלקה
משרדים ממשלתיים			
תחום פעילות ממשל ומנהל			
משרד ראש הממשלה	1		(*)
משרד האוצר	2	✓	חלקה
משרד החוץ	2	✓	הסתייגות
המשרד לשירותי דת	2	✓	חלקה
משרד המשפטים	2	✓	חלקה
רשות האכיפה והגבייה	2	✓	חלקה
משרד הפנים	2	✓	הסתייגות
תיאום פעולות הממשלה בשטחים	2	✓	חלקה
המדפיס הממשלתי	2	✓	הסתייגות
רשות האוכלוסין וההגירה	2	✓	הסתייגות
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה	2	✓	חלקה
לשכת הפרסום הממשלתית	2	✓	חלקה
נתיב	2	✓	הסתייגות
רשות המסים בישראל	2	✓	הימנעות
מינהל הרכב הממשלתי	2	✓	חלקה
מינהל הדיור הממשלתי	2	✓	הסתייגות
מטה החשכ"ל	3	✓	הסתייגות
הקרן הפנימית לביטוחי ממשלה	3		(**)
מינהלת הגמלאות	3		(*)
רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון	3	✓	חלקה
תחום פעילות חינוך, בריאות, חברה ורווחה			
משרד החינוך	4		(*)
המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער	4	✓	הסתייגות
הטלוויזיה החינוכית הישראלית	4		(***)
משרד הבריאות	5	✓	הסתייגות

שם הישות	תחום פעילות משני	דוחות כספיים מבוקרים לשנת 2022	חוות דעת המבקר
המרכז הרפואי המשולב ע"ש חיים שיבא	5	✓	הסתייגות
הקריה הרפואית רמב"ם	5	✓	הסתייגות
המרכז הרפואי ע"ש יצחק שמיר (אסף הרופא)	5	✓	הסתייגות
המרכז הרפואי ע"ש אדית וולפסון	5		(*)
המרכז הרפואי זיו בצפת	5	✓	חלקה
המרכז הרפואי ע"ש ברוך פדה, פוריה	5		(*)
המרכז הרפואי הלל יפה	5	✓	חלקה
המרכז הרפואי גליל	5	✓	הסתייגות
המרכז הרפואי האוניברסיטאי ברזילי	5	✓	הסתייגות
המרכז הרפואי תל אביב ע"ש סוראסקי	5	✓	הסתייגות
המרכז הרפואי בני ציון	5	✓	הסתייגות
המרכז הרפואי לבריאות הנפש ע"ש אברבנאל	5	✓	חלקה
המרכז הרפואי לבריאות הנפש מעלה הכרמל	5	✓	הסתייגות
מרחבים - המרכז הרפואי לטיפול במוח ובנפש, באר יעקב - נס ציונה	5	✓	חלקה
המרכז הרפואי לבריאות הנפש - מזור	5	✓	הסתייגות
המרכז הירושלמי לבריאות הנפש איתנים/כפר שאול	5	✓	חלקה
המרכז בריאות הנפש באר שבע	5	✓	חלקה
המרכז הרפואי לבריאות הנפש לב השרון	5	✓	חלקה
המרכז הרפואי לבריאות הנפש שער מנשה	5	✓	הסתייגות
המרכז הרפואי גריאטרי דורות, נתניה	5	✓	חלקה
המרכז הרפואי שהם	5	✓	הסתייגות
המרכז הרפואי גריאטרי שמואל הרופא	5	✓	חלקה
המרכז הרפואי גריאטרי ראשון לציון	5		(**)
המרכז הרפואי גריאטרי פלימן	5	✓	הסתייגות
משרד הרווחה והביטחון החברתי	6	✓	הסתייגות
משרד התרבות והספורט	6	✓	חלקה
המשרד להגנת הסביבה	6	✓	חלקה
משרד העלייה והקליטה	6	✓	חלקה
שירות התעסוקה הישראלי	6	✓	חלקה
רשות לזכויות ניצולי השואה	6	✓	חלקה
רשות השירות הלאומי אזרחי	6	✓	חלקה
תחום פעילות תשתיות			
משרד האנרגיה	7	✓	הסתייגות
הרשות לשירותים ציבוריים חשמל	7	✓	חלקה
הרשות הממשלתית למים ולביוב	7	✓	חלקה
המכון הגיאולוגי	7	✓	חלקה
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	8	✓	הסתייגות
הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים	8	✓	(****)
נמל חדרה	8	✓	(****)
משרד הבינוי והשיכון	9	✓	הסתייגות

שם הישות	תחום פעילות משני	דוחות כספיים מבוקרים לשנת 2022	חוות דעת המבקר
הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית	9	✓	(****)
רשות מקרקעי ישראל	9		(*)
המרכז למיפוי ישראל	9	✓	חלקה
הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב	9	✓	חלקה
מינהל התכנון	9	✓	חלקה
משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה	10	✓	חלקה
משרד התיירות	10	✓	חלקה
משרד התקשורת	10	✓	חלקה
המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל והמשרד לשיתוף פעולה אזורי	10	✓	חלקה
משרד הכלכלה והתעשייה	10	✓	חלקה
משרד החקלאות ופיתוח הכפר	10	✓	חלקה
מינהל המחקר החקלאי - מרכז וולקני	10	✓	חלקה
משרד הכלכלה והתעשייה - זרוע העבודה	10	✓	חלקה
הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית	10		(*)
רשות התחרות	10	✓	חלקה
משרד ההתיישבות	9	✓	חלקה
רשות לאכיפה במקרקעין	9	✓	חלקה
תחום פעילות ביטחון וביטחון פנים			
משרד הביטחון	11		(*)
שירות בתי הסוהר	12		(*)
משטרת ישראל	12	✓	הסתייגות
הרשות הלאומית למלחמה בסמים ושימוש לרעה באלכוהול	12		(****)
המשרד לביטחון פנים	12		(*)
הרשות הארצית לכבאות והצלה	12		(****)
ישויות מאוחדות			
תחום פעילות ממשל ומנהל			
הקרן למורשת הכותל המערבי	2	✓	חלקה
מועצת בתי העלמין היהודיים בברקת	2	✓	חלקה
מועצת בתי העלמין היהודיים בתל רגב	2	✓	חלקה
קרן הרשב"י ומורשתו בע"מ	2		(***)
מועצת בתי העלמין היהודיים בירושלים	2	✓	חלקה
האפוטרופוס הכללי	2	✓	חלקה
המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים	2	✓	חלקה
שירותי קורספונדנציה בע"מ	2	✓	הסתייגות
קרנית - קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים	3	✓	חלקה
אשרא - החברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר חוץ בע"מ	3	✓	חלקה
נכסים מ.י. בע"מ	3		(*)
ענבל חברה לבטוח בע"מ	3	✓	חלקה
קנט - קרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ	3	✓	הסתייגות
בנק החקלאות לישראל בע"מ	3		(***)

שם הישות	תחום פעילות משני	דוחות כספיים מבוקרים לשנת 2022	חוות דעת המבקר
תחום פעילות חינוך, בריאות, חברה ורווחה			
החברה למתנ"סים - מרכזים קהילתיים בישראל בע"מ	4	✓	חלקה
הכפר הירוק ע"ש לוי אשכול בע"מ	4	✓	חלקה
החברה לחינוך ימי בישראל (ביה"ס ימיים)	4		(**)
מדרשת שדה בוקר בנגב בע"מ	4		(*)
כפר הנוער "מאיר שפייה" בית ספר חקלאי הדסה בארה"ב	4		(**)
מקווה ישראל - כל ישראל חברים	4		(**)
רשות העתיקות	4	✓	חלקה
בית דוד בן-גוריון	4	✓	חלקה
האקדמיה ללשון הערבית	4	✓	חלקה
המכון למורשת דוד בן-גוריון	4	✓	חלקה
הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים	4	✓	חלקה
יד יצחק בן צבי	4		(**)
מרכז זלמן שזר לחקר תולדות העם היהודי	4		(*)
יד ושם, רשות הזיכרון לשואה ולגבורה	4	✓	חלקה
הרשות לשיקום האסיר	4	✓	חלקה
המועצה להסדר ההימורים בספורט	4	✓	חלקה
מרכז יצחק רבין לחקר ישראל	4	✓	חלקה
מרכז להנצחת מורשת גוש קטיף	4	✓	חלקה
מרכז מנחם בגין לחקר המאבק הציוני לעצמאות ישראל	4	✓	חלקה
הרשות הלאומית לתרבות היידיש	4	✓	חלקה
הרשות הלאומית לתרבות הלאדינו בישראל	4	✓	חלקה
המרכז למורשת מלחמת ששת הימים, שחרור ירושלים ואיחודה, בגבעת התחמושת	4	✓	חלקה
המרכז למורשת יהדות אתיופיה	4	✓	חלקה
המכון הלאומי למצוינות בספורט	4	✓	חלקה
המרכז למורשת הדרוזים	4		(*)
תאגיד הפיקוח הווטרינרי	5	✓	חלקה
מועצת הבריאות	5		(*)
החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ	6		(***)
החברה לשירותי איכות הסביבה בע"מ	6	✓	חלקה
החברה הממשלתית להגנות מצוקי חוף הים התיכון בע"מ	6	✓	חלקה
חברת פארק אריאל שרון בע"מ	6	✓	חלקה
האיגוד חברה להעברת טכנולוגיה בע"מ	6	✓	חלקה
מוסד לביטוח לאומי	6	✓	חלקה
רשות נחל הירקון	6	✓	חלקה
רשות נחל הקישון	6	✓	חלקה
הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים	6	✓	חלקה

שם הישות	תחום פעילות משני	דוחות כספיים מבוקרים לשנת 2022	חוות דעת המבקר
תחום פעילות תשתיות			
המכון הגיאופיסי לישראל	7	✓	חלקה
חברת החשמל לישראל בע"מ	7	✓	חלקה
תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ	7	✓	חלקה
חברת נגה ניהול מערכת החשמל בע"מ	7	✓	חלקה
מקורות חברת המים בע"מ	7	✓	חלקה
נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ	7	✓	חלקה
חברת תחנות ייצור חשמל חדשות בישראל בע"מ	7		(***)
חקר ימים ואגמים לישראל בע"מ	7	✓	חלקה
המוסד לבטיחות ולגיהות	8	✓	חלקה
רכבת ישראל בע"מ	8	✓	חלקה
כביש חוצה ישראל בע"מ	8	✓	חלקה
נתיבי ישראל - החברה הלאומית לתשתיות תחבורה בע"מ	8	✓	חלקה
נת"ע- נתיבי תחבורה עירוניים להסעת המונים בע"מ	8	✓	חלקה
חברת נתיבי איילון בע"מ	8	✓	חלקה
רשות שדות התעופה בישראל	8	✓	חלקה
חברת נמל אשדוד בע"מ	8	✓	חלקה
חברת נמל חיפה בע"מ	8		(**)
חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ	8	✓	חלקה
ערים חברה לפיתוח עירוני בע"מ	9	✓	חלקה
חלד חברה ממשלתית עירונית לשיקום דיור ופיתוח בע"מ	9	✓	חלקה
קרתא חברה לפיתוח מרכז ירושלים בע"מ	9		(***)
שקמונה חברה ממשלתית עירונית לשיקום הדיור בחיפה בע"מ	9	✓	חלקה
עמידר - החברה הלאומית לשיכון בישראל בע"מ	9	✓	חלקה
דירה להשכיר- החברה הממשלתית לדיור להשכרה בע"מ	9	✓	חלקה
האגודה לתרבות הדיור	9	✓	חלקה
חברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ	9		(*)
הרשות לפיתוח הגליל	10	✓	חלקה
הרשות לפיתוח הנגב	10	✓	חלקה
הרשות לפיתוח ירושלים	10	✓	חלקה
שוק סיטוני לישראל בע"מ	10		(***)
החברה לפיתוח חוף ים המלח חבל סדום וערד בע"מ	10		(***)
החברה הישראלית לחקר מדעי החיים בע"מ	10		(*)
החברה לפיתוח עכו העתיקה בע"מ	10	✓	חלקה
החברה הממשלתית להגנות ים המלח בע"מ	10	✓	חלקה
החברה לפיתוח חוף אילת בע"מ	10		(***)
המועצה הישראלית לצרכנות בע"מ	10		(**)
המכון הישראלי ליין בע"מ	10	✓	הסתייגות
תדמור - ביה"ס המרכזי למלונאות בישראל בע"מ	10		(***)
פיתוח מזרח ירושלים בע"מ	10		(**)
חברת דואר ישראל בע"מ	10	✓	חלקה
א.ת. אפיקי תקשורת בע"מ	10	✓	חלקה
המנהלה להסדרים במגזר החקלאי בע"מ	10		(***)
מתימו"פ – מרכז התעשייה הישראלית למחקר ופיתוח	10		(***)

שם הישות	תחום פעילות משני	דוחות כספיים מבוקרים לשנת 2022	חוות דעת המבקר
החברה הממשלתית לתיירות בע"מ	10		(*)
רשות ניקוז ים המלח	10	✓	חלקה
רשות ניקוז - ירדן דרומי	10	✓	חלקה
רשות ניקוז ירקון	10	✓	חלקה
רשות ניקוז כנרת	10	✓	חלקה
רשות ניקוז כרמל	10	✓	חלקה
רשות ניקוז ערבה	10	✓	חלקה
רשות ניקוז קישון	10	✓	חלקה
רשות ניקוז שקמה-בשור	10	✓	חלקה
רשות ניקוז שורק-לכיש	10	✓	חלקה
רשות ניקוז שרון	10	✓	חלקה
רשות ניקוז ונחלים גליל מערבי	10	✓	חלקה
המועצה לייצור ושיווק של אגוזי אדמה	10	✓	חלקה
המועצה לייצור צמחים ושיווקם	10		(**)
המועצה לענף הלול	10	✓	חלקה
תאגיד השידור הישראלי	10	✓	חלקה
הרשות השניה לטלוויזיה ולרדיו	10	✓	חלקה
הרשות הלאומית להסמכת מעבדות	10	✓	חלקה
תחום פעילות ביטחון וביטחון פנים			
איסורד בע"מ	11		(*)
גפים בע"מ	11		(***)
התעשייה האווירית לישראל בע"מ	11	✓	חלקה
נצר השרון בע"מ	11		(*)
רותם תעשיות בע"מ	11	✓	חלקה
רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ	11	✓	חלקה
שביט שירותי ניהול למשרד הביטחון	11		(***)
תומר בע"מ	11		(*)

(*) חוות הדעת של ישויות אלו בגין דוחותיהן הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022, טרם פורסמה עד למועד עריכת הדוחות הכספיים של מדינת ישראל. המידע הכלול בדוחות הכספיים של מדינת ישראל וששימש לאיחוד אותן ישויות, מבוסס על נתוני הנהלת חשבונות או על טיוטות בלתי מבוקרות ליום 31 בדצמבר 2022. מידע זה אינו סופי וטרם הסתיים בגינו הליך הביקורת החיצונית עד למועד עריכת הדוחות הכספיים. המידע המבוקר של ישויות אלו, לכשיפורסם, עלול להיות שונה באופן מהותי מהמידע שעל בסיסו נערכו הדוחות הכספיים המאוחדים של ממשלת ישראל.

(**) ישויות אלו אוחדו על בסיס דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2021 או לתקופות מוקדמות יותר, זאת מאחר ודוחותיהן הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022, טרם הוגשו עד למועד עריכת הדוחות הכספיים של מדינת ישראל. המידע המבוקר של ישויות אלו, לכשיפורסם, עלול להיות שונה באופן מהותי מהמידע שעל בסיסו נערכו הדוחות הכספיים המאוחדים של ממשלת ישראל.

(***) חברות שאינן פעילות, בהקמה, בפירוק או הופרטו בשנת הדיווח, אשר חלקן לא הגישו דוחות כספיים לשנת הדוח.

(****) המידע הכספי של ישויות אלו מדווח במסגרת הדוחות הכספיים של ישויות אחרות הנכללות בנספח זה.

< מפתח תחום פעילות משני

1. ממשל
2. מינהל
3. פיננסים וביטוח
4. חינוך ותרבות
5. בריאות
6. חברה, רווחה ואחרים
7. אנרגיה ומים
8. תחבורה
9. בינוי, מקרקעין ושיכון
10. פעילויות ענפיות אחרות בתחום התשתיות
11. ביטחון
12. ביטחון פנים

הדוחות הכספיים המאוחדים של מדינת ישראל לשנת 2022, נערכו על בסיס מבנה היררכי המבוסס בעיקרו על כללי החשבונאות בדבר איחוד דוחות כספיים וכן בהתאם לצרכי דיווח כספי של הישויות השונות הנכללות במסגרת דוחות המדינה.

לאור מגבלות יישום שונות, הן ברמה המתודולוגית והן בהיבטי עלות תועלת, מגובש המבנה ההיררכי לדיווח הכספי בד בבד עם התקדמות יישומה של הרפורמה החשבונאית בכלל משרדי הממשלה ויחידותיה ולכן אינו בהכרח מוצג בתצורתו הסופית.

כמו כן, טרם הוגדר המבנה ההיררכי לצרכי דיווח כספי בגין החברות הממשלתיות והתאגידים הסטטוטוריים, לפיכך משויכות ישויות אלו בשלב זה לרמה ההיררכית העליונה, למרות שיתכן כי בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, יש להציג כמה מהן תחת משרד ממשלתי זה או אחר.

<< נספח ב - רשימת החברות המוחזקות על-ידי מדינת ישראל (ממוין לפי תחום פעילות) (*)

שם חברה	תחום פעילות משני	דוח כספי	אחוז אחזקה	סטטוס חשבונאי
תחום פעילות ממשל ומנהל				
הקרן למורשת הכותל המערבי	1	מבוקר	100	שליטה
המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים	1	מבוקר	100	שליטה
קרן הרשב"י ומורשתו בע"מ	1	בפירוק	100	שליטה
שירותי קורספונדנציה בע"מ	1	מבוקר	100	שליטה
אשרא - החברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר חוץ בע"מ	2	מבוקר	100	שליטה
נכסים מ.י. בע"מ	2	טיוטה	100	שליטה
ענבל חברה לבטוח בע"מ	2	מבוקר	100	שליטה
קנט - קרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ	2	מבוקר	36.37	שליטה
בנק החקלאות לישראל בע"מ	2	בפירוק	99.72	שליטה
החברה לניהול קרן השתלמות לאקדמאים במדעי החברה והרוח	2	-	50	(**)
החברה לניהול קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ	2	-	50	(**)
החברה לניהול קרן השתלמות למשפטנים בע"מ	2	-	50	(**)
החברה לניהול קרן השתלמות לעובדי מדינה בדירוג האחיד בע"מ	2	-	50	(**)
החברה לניהול קרן השתלמות לרוקחים בע"מ	2	-	50	(**)
החברה לניהול קרן השתלמות לשופטים בע"מ	2	-	50	(**)
החברה לניהול קרן השתלמות לעובדים הסוציאליים בע"מ (ק.ל.ע)	2	-	50	(**)
החברה לניהול קרן השתלמות לביו כימאים ומיקרוביולוגים (ק.ס.מ)	2	-	50	(**)
החברה לניהול קרן גמול השתלמות למורים העל יסודיים	2	-	30	(**)
החברה לניהול קרן גמול השתלמות למורים וגננות	2	-	50	(**)
החברה לניהול קרן גמול השתלמות למורים תיכוניים, סמינרים ומפקחים	2	-	37.50	(**)
תחום פעילות חינוך, בריאות, חברה ורווחה				
קרן קיסריה אדמונד בנימין דה רוטשילד	3	מבוקר 2020	50	שליטה משותפת
הרשות לחינוך והכשרה ימיים	3	מבוקר	50	שליטה משותפת
החברה למתנ"סים - מרכזים קהילתיים בישראל בע"מ	3	מבוקר	100	שליטה
הכפר הירוק ע"ש לוי אשכול בע"מ	3	מבוקר	100	שליטה
החברה לחינוך ימי בישראל (ביה"ס ימיים)	3	מבוקר 2021	100	שליטה
מדרשת שדה בוקר בנגב בע"מ	3	טיוטה	60	שליטה
כפר הנוער "מאיר שפייה" בית ספר חקלאי הדסה בארה"ב	3	מבוקר 2021	50	שליטה
מקווה ישראל - כל ישראל חברים	3	מבוקר 2020	50	שליטה
הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי	3	מבוקר	28.57	כלולה
בית התפוצות בע"מ	3	טיוטה	38.46	כלולה
החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ	4	בפירוק	100	שליטה

שם חברה	תחום פעילות משני	דוח כספי	אחוז אחזקה	סטטוס חשבונאי
החברה לשירותי איכות הסביבה בע"מ	4	מבוקר	100	שליטה
החברה הממשלתית להגנות מצוקי חוף הים התיכון בע"מ	4	מבוקר	100	שליטה
חברת פארק אריאל שרון בע"מ	4	מבוקר	100	שליטה
האיגוד חברה להעברת טכנולוגיה בע"מ	4	מבוקר	100	שליטה
חברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה בע"מ	4	מבוקר 2020	50	שליטה משותפת
חברת "המשקם"- לתעסוקה קשישים ובעלי כושר עבודה מוגבל בע"מ	4	מבוקר	40	כלולה
נכסי חיל בע"מ	4	מבוקר 2020	48.78	כלולה
חברת בנין הבימה בע"מ	4	טיוטה 2016	50	שליטה משותפת
מת"ש מרכזי תעסוקה שיקומיים בע"מ	4	מבוקר	33.33	כלולה
אולם נחמני 4 בע"מ	4	בפירוק	50.00	שליטה משותפת
תחום פעילות תשתיות				
פי גלילות מסופי נפט וצינורות בע"מ	5	בפירוק	50	שליטה משותפת
המכון הגיאופיסי לישראל	5	מבוקר	99.90	שליטה
חברת החשמל לישראל בע"מ	5	מבוקר	99.85	שליטה
תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ	5	מבוקר	100	שליטה
חברת נגה ניהול מערכת החשמל בע"מ	5	מבוקר	100	שליטה
מקורות חברת המים בע"מ	5	מבוקר	99.99	שליטה
נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ	5	מבוקר	100	שליטה
חברת תחנות ייצור חשמל חדשות בישראל בע"מ	5	בפירוק	100	שליטה
חקר ימים ואגמים לישראל בע"מ	5	מבוקר	99.99	שליטה
רכבת ישראל בע"מ	6	מבוקר	100	שליטה
כביש חוצה ישראל בע"מ	6	מבוקר	100	שליטה
נתיבי ישראל - החברה הלאומית לתשתיות תחבורה בע"מ	6	מבוקר	100	שליטה
נת"ע- נתיבי תחבורה עירוניים להסעת המונים בע"מ	6	מבוקר	100	שליטה
חברת נתיבי איילון בע"מ	6	מבוקר	100	שליטה
חברת נמל אשדוד בע"מ	6	מבוקר	100	שליטה
חברת נמל חיפה בע"מ	6	מבוקר 2021	100	שליטה
חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ	6	מבוקר	100	שליטה
ערים חברה לפיתוח עירוני בע"מ	7	מבוקר	100	שליטה
חלד חברה ממשלתית עירונית לשיקום דיור ופיתוח בע"מ	7	מבוקר	66.68	שליטה
קרתא חברה לפיתוח מרכז ירושלים בע"מ	7	בפירוק	74	שליטה
שקמונה חברה ממשלתית עירונית לשיקום הדיור בחיפה בע"מ	7	מבוקר	66.67	שליטה
עמידר - החברה הלאומית לשיכון בישראל בע"מ	7	מבוקר	100	שליטה
דירה להשכיר- החברה הממשלתית לדיור להשכרה בע"מ	7	מבוקר	100	שליטה
האגודה לתרבות הדיור	7	מבוקר	100	שליטה
חברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ	7	טיוטה	100	שליטה
חלמיש חברה ממשלתית עירונית לדיור לשיקום ולהתחדשות שכונות בת"א יפו בע"מ	7	מבוקר	50	שליטה משותפת

שם חברה	תחום פעילות משני	דוח כספי	אחוז אחזקה	סטטוס חשבונאי
שוק סיטוני לישראל בע"מ	8	בפירוק	100	שליטה
החברה לפיתוח חוף ים המלח חבל סדום וערד בע"מ	8	בפירוק	98.76	שליטה
החברה הישראלית לחקר מדעי החיים בע"מ	8	טיוטה	100	שליטה
החברה לפיתוח עכו העתיקה בע"מ	8	מבוקר	100	שליטה
החברה הממשלתית להגנות ים המלח בע"מ	8	מבוקר	100	שליטה
החברה לפיתוח חוף אילת בע"מ	8	בפירוק	95	שליטה
המועצה הישראלית לצרכנות בע"מ	8	טיוטה 2021	75	שליטה
המכון הישראלי ליין בע"מ	8	מבוקר	50	שליטה
תדמור - ביה"ס המרכזי למלונאות בישראל בע"מ	8	בפירוק	68.42	שליטה
פיתוח מזרח ירושלים בע"מ	8	טיוטה 2021	66.66	שליטה
חברת דואר ישראל בע"מ	8	מבוקר	100	שליטה
א.ת. אפיקי תקשורת בע"מ	8	מבוקר	100	שליטה
המנהלה להסדרים במגזר החקלאי בע"מ	8	בפירוק	100	שליטה
מתימו"פ – מרכז התעשייה הישראלית למחקר ופיתוח	8	בפירוק	100	שליטה
החברה הממשלתית לתיירות בע"מ	8	טיוטה	100	שליטה
מכון היהלומים הישראלי בע"מ	8	מבוקר 2020	23.81	כלולה
אות המוצר הירושלמי	8	בפירוק	-	כלולה
תחום פעילות ביטחון וביטחון פנים				
איסורד בע"מ	9	טיוטה	99.99	שליטה
גפים בע"מ	9	בפירוק	100	שליטה
התעשייה האווירית לישראל בע"מ	9	מבוקר	100	שליטה
נצר השרון בע"מ	9	טיוטה	100	שליטה
רותם תעשיות בע"מ	9	מבוקר	100	שליטה
רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ	9	מבוקר	100	שליטה
שביט שירותי ניהול למשרד הביטחון	9	בפירוק	100	שליטה
תומר בע"מ	9	טיוטה	100	שליטה

(*) חלק מהחברות הממשלתיות מהוות זרוע ביצוע לתחומי התמחותן.

(**) חברות מנהלות של קרנות ההשתלמות נשלטות על-ידי הממשלה, שליטה זו אינה מקנה לה זכויות ברווחים ו/או בהון.

מפתח תחום פעילות משני

1. מינהל
2. פיננסים וביטוח
3. חינוך ותרבות
4. חברה, רווחה ואחרים
5. אנרגיה ומים
6. תחבורה
7. בינוי, מקרקעין ושיכון
8. פעילויות ענפיות אחרות בתחום התשתיות
9. ביטחון

<< נספח ג - רשימת הקרנות הדו לאומיות (ממוין לפי שם הקרן)

	31 בדצמבר 2022	
שם הקרן	**דוח כספי**	**אחוז אחזקה**
קרן דו-לאומית ישראל - ארה"ב לחינוך - USIEF	מבוקר ספטמבר 2022	50
קרן דו-לאומית ישראל - ארה"ב למדע - BSF	מבוקר ספטמבר 2022	50
קרן דו-לאומית ישראל - ארה"ב למחקר ופיתוח תעשייתיים - BIRD	טיוטה ספטמבר 2022	50
קרן דו-לאומית ישראל - ארה"ב למחקר חקלאי - BARD	טיוטה דצמבר 2022	50
קרן דו-לאומית ישראל - גרמניה - GIF	מבוקר דצמבר 2021	50
קרן דו-לאומית ישראל - סין (*)	טרם התקבל	50
קרן דו-לאומית ישראל - קוריאה	טיוטה דצמבר 2021	50
קרן דו-לאומית ישראל - סינגפור	מבוקר מרץ 2022	50

(*) פעילות המנוהלת כמיזם משותף ואינה במסגרת ישות משפטית רשומה.

<< נספח ד - רשימת התאגידים הסטטוטוריים

< תאגידים סטטוטוריים המאוחדים בדוח הכספי של מדינת ישראל לשנת 2022 (*)

שם התאגיד	תחום פעילות משני	תקינה חשבונאית מיושמת בדוחות 2022	דוח כספי
מועצת בתי העלמין היהודיים בברקת	1	תקינה ממשלתית	מבוקר
מועצת בתי העלמין היהודיים בתל רגב	1	תקינה ממשלתית	מבוקר
מועצת בתי העלמין היהודיים בירושלים	1	תקינה ממשלתית	מבוקר
האפוטרופוס הכללי	1	תקינה ממשלתית	מבוקר
קרנית - קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים	2	תקינה ישראלית	מבוקר
רשות העתיקות	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
בית דוד בן-גוריון	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
האקדמיה ללשון הערבית	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
המכון למורשת דוד בן-גוריון	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
יד יצחק בן צבי	3	תקינה ממשלתית	מבוקר 2021
מרכז זלמן שזר לחקר תולדות העם היהודי	3	תקינה ישראלית	טיוטה
יד ושם, רשות הזיכרון לשואה ולגבורה	3	תקינה ישראלית	מבוקר
המועצה להסדר ההימורים בספורט	3	תקינה בינלאומית	מבוקר
מרכז יצחק רבין לחקר ישראל	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
מרכז להנצחת מורשת גוש קטיף	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
מרכז מנחם בגין לחקר המאבק הציוני לעצמאות ישראל	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
הרשות הלאומית לתרבות היידיש	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
הרשות הלאומית לתרבות הלאדינו בישראל	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
הרשות לשיקום האסיר	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
המרכז למורשת מלחמת ששת הימים, שחרור ירושלים ואיחודה, בגבעת התחמושת	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
המרכז למורשת יהדות אתיופיה	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
המכון הלאומי למצוינות בספורט	3	תקינה ממשלתית	מבוקר
המרכז למורשת הדרוזים	3	תקינה ממשלתית	טיוטה
מוסד לביטוח לאומי	4	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות נחל הירקון	4	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות נחל הקישון	4	תקינה ממשלתית	מבוקר
הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים	4	תקינה ממשלתית	מבוקר
המוסד לבטיחות ולגיהות	5	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות שדות התעופה בישראל	5	תקינה בינלאומית	מבוקר
הרשות השניה לטלוויזיה ולרדיו	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
הרשות לפיתוח הגליל	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
הרשות לפיתוח הנגב	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
הרשות לפיתוח ירושלים	6	תקינה ממשלתית	מבוקר

שם התאגיד	תחום פעילות משני	תקינה חשבונאית מיושמת בדוחות 2022	דוח כספי
רשות ניקוז ונחלים גליל מערבי	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות ניקוז ים המלח	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות ניקוז - ירדן דרומי	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות ניקוז ירקון	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות ניקוז כנרת	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות ניקוז כרמל	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות ניקוז ערבה	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות ניקוז קישון	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות ניקוז שקמה-בשור	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות ניקוז שורק-לכיש	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
רשות ניקוז שרון	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
המועצה לייצור ושיווק של אגוזי אדמה	6	תקינה ישראלית	מבוקר
המועצה לייצור צמחים ושיווקם	6	תקינה ישראלית	מבוקר 2021
המועצה לענף הלול	6	תקינה ישראלית	מבוקר
תאגיד השידור הישראלי	6	תקינה ישראלית	מבוקר
הרשות הלאומית להסמכת מעבדות	6	תקינה ממשלתית	מבוקר
תאגיד הפיקוח הווטרינרי	7	תקינה ישראלית	מבוקר
מועצת הבריאות	7	תקינה ישראלית	טיוטה

(*) לתאגידים אלו בוצעו מבחני שליטה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי למגזר הציבורי מספר 35 – דוחות כספיים מאוחדים, ונמצא כי לממשלה יש בהם שליטה.

בנוסף לתאגידים הנ"ל, אוחדו, במסגרת היררכיית משרדי הממשלה, הדוחות הכספיים של התאגידים הבאים (להלן: "**תאגידים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה**"):

1. שירות התעסוקה הישראלי
2. רשות החדשנות
3. הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים

לפרטים נוספים – ראה *נספח א - רשימת ישויות שדוחותיהן הכספיים נכללים בדיווח הכספי המאוחד לשנת 2022*.

<u>מפתח תחום פעילות משני</u>

(1) מינהל
(2) פיננסים וביטוח
(3) חינוך ותרבות
(4) חברה, רווחה ואחרים
(5) תחבורה
(6) פעילויות ענפיות אחרות בתחום התשתיות
(7) בריאות

< תאגידים סטטוטוריים וישויות שאינם נכללים בדוח הכספי של מדינת ישראל לשנת 2022 (*)

שם התאגיד	שם התאגיד
בנק ישראל	מכון התקנים הישראלי
האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים	רשות ניירות ערך
האקדמיה ללשון העברית	קרן לשיקום מחצבות
קרן וולף	מכון ון ליר
המועצה להשכלה גבוהה	מגן דוד אדום לישראל
לשכת עורכי הדין בישראל	הספרייה הלאומית

(*) מבחני השליטה בתאגידים הסטטוטוריים נעשים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי למגזר הציבורי מספר 35 – דוחות כספיים מאוחדים. בחלק מהתאגידים לעיל נמצא כי לממשלה קיימת שליטה ובחלקם טרם הושלמה הבחינה. הרשימה לעיל אינה סופית וייתכן כי קיימים תאגידים נוספים שנדרש לבדוק לגביהם את הצורך באיחוד.

>> תאגידים סטטוטוריים – מידע נוסף

> רקע

חוק יסודות התקציב, התשמ"ה- 1985 (להלן – חוק יסודות התקציב), נועד לקבוע עקרונות לניהול תקציב המדינה. פרק ד' לחוק האמור עוסק, בין השאר, בהוראות החלות על תאגידים שהוקמו בחוק או שמתקיימים בהם תנאים אחרים להגדרת "תאגיד" כאמור באותו פרק, ואשר ממלאים תפקידים ציבוריים מגוונים ולעיתים אף מופקדות בידיהם סמכויות שלטוניות לשם מילוי תפקידם הציבורי. התאגידים הינם ישויות משפטיות נפרדות מזו של המדינה, אך מהווים חלק בלתי נפרד מהמגזר הציבורי. במצב שקדם לתיקון מס' 56 של חוק יסודות התקציב בנושא דוחות כספיים של תאגיד (להלן – התיקון לחוק), התאגידים לא היו כפופים באופן אחיד וגורף למלוא הכללים החלים על גופים אחרים במגזר הציבורי, שנועדו להבטיח התנהלות תקינה של גופים ממשלתיים על פי כללי המשפט הציבורי.

דוחות כספיים של תאגידים הם כלי ראשון במעלה לפיקוח על פעולותיהם, הן עבור גורמי הממשלה הרלוונטיים, הן עבור מועצת התאגיד, והן עבור הציבור. לאור העובדה שהתאגידים מהווים, כאמור, חלק מהמגזר הציבורי והוקמו כדי לקדם מטרות ציבוריות, עלה הצורך להסדרה רוחבית וליצירת אחידות בין התאגידים השונים בתחומי השקיפות והדיווחים הכספיים. מטרת תיקון החוק הינה להביא להגברת השקיפות ולהבטיח שתאגידים יערכו את דוחותיהם הכספיים באופן הרצוי בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, יעברו ביקורת חיצונית על הדוחות הכספיים ויפרסמו אותם בפומבי תוך פרק זמן מוגדר.

סעיף 28א לחוק יסודות התקציב קובע את עקרונות האסדרה לדוחות כספיים של תאגיד. לצדו, מסמיך סעיף 50(א)(5א) את שר האוצר לקבוע תקנות לגבי "אופן עריכת הדוחות הכספיים בידי התאגיד, לרבות התקינה והמדיניות החשבונאית המתאימות לעריכתם בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים; בקרה פנימית על דוחות כספיים של תאגיד, ובכלל זה הוראות לעניין דרכי מינוי של רואה חשבון מבקר לתאגיד, תנאי כשירותו של רואה חשבון מבקר, משך כהונתו וקביעת שכרו; אופן הגשת הדוחות הכספיים לחשב הכללי."

בחודש נובמבר 2021 פורסם חוק יסודות התקציב הכולל את תיקון מס' 56 בנושא דוחות כספיים של תאגיד. נקבע בתיקון זה כי הדוחות הכספיים של תאגיד יבוקרו ע"י רואה חשבון, ייערכו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים וכי החשב הכללי במשרד האוצר רשאי להורות לתאגיד מסוים על התקינה החשבונאית המתאימה שלפיה הוא נדרש לערוך את דוחותיו הכספיים. כמו כן הוגדר במסגרת תיקון החוק מבנה הדוחות הכספיים, מועד הגשתם לשר הרלוונטי ולחשב הכללי ואופן פרסומם לציבור.

בחודש ינואר 2023 פורסמו תקנות יסודות התקציב (כללי דיווח כספי של תאגיד) התשפ"ג – 2023 (להלן – התקנות) לפיהן הדוחות הכספיים של תאגיד ייערכו לפי כללי החשבונאות המקובלים והתקינה החשבונאית הממשלתית, למעט במקרים של ישות ממשלתית עסקית. כמו כן, נקבעו בתקנות אלו כללים נוספים בדבר עריכת הדוחות הכספיים ואופן הגשתם.

תיקון חוק יסודות התקציב כאמור והתקנות שבעקבותיו מהווים רפורמה בדיווחים הכספיים של התאגידים במדינת ישראל. רפורמה זו הינה נדבך נוסף במסגרת הרפורמה החשבונאית הכוללת במגזר הממשלתי, לאור החלטת ממשלה 2375 מחודש אוגוסט 2004.

יישום הרפורמה בתאגידים כרוך במקרים רבים בעדכון והתאמת התקינה החשבונאית המיושמת בדוחות הכספיים של התאגידים לתקינה הממשלתית המתבססת על התקינה הבינלאומית למגזר הציבורי (IPSAS), או לתקינה הבינלאומית (IFRS) במקרים של ישות ממשלתית עסקית וכן לעמידה בלוחות הזמנים שהוגדרו לפרסום דוחות כספיים מבוקרים ואיחודם, בהתאם לצורך, במסגרת הדוחות הכספיים של מדינת ישראל. התאמת התקינה החשבונאית כאמור חשובה לצורך יצירת אחידות בדיווחים הכספיים של התאגידים ועמידה בסטנדרט חשבונאי בינלאומי ועדכני שמעודד שקיפות ומינהל תקין.

לצורך יישום הרפורמה בתאגידים, מבצע החשב הכללי במשרד האוצר, פעולות של פיקוח, בקרה, ליווי התאגידים, עיון בדוחותיהם הכספיים, טיפול בסוגיות מקצועיות, עריכת כנסים מקצועיים, הכנה ופרסום של חומר מקצועי וכיוצ"ב.

במסגרת יישום החוק והתקנות כאמור, התבצע ע"י החשב הכללי והתאגידים שלב של בחינת התקינה החשבונאית המתאימה ליישום בדוחותיהם הכספיים ומעבר לתקינה המתאימה בהתאם לצורך.

יצוין כי מרבית התאגידים השלימו את המעבר לתקינה המתאימה החל מהדוחות הכספיים לשנת 2022, בכפוף לאימוץ הקלות יישום לראשונה שאושרו ע"י החשב הכללי, בהמשך פרק זה יוצגו נתונים לגבי המגמות והשינויים שחלו בדוחות 2022.

תהליך השלמת יישום התקינה החשבונאית המתאימה צפוי לקבל ביטוי בדוחות הכספיים הבאים של התאגידים, בהתאם להוראות יישום לראשונה לפי תקן חשבונאות בינלאומי למגזר הציבורי מספר 33 (IPSAS 33).

בהתאם לדרישת החוק, הדוחות הכספיים של התאגידים מפורסמים באתר החשב הכללי:

https://www.gov.il/he/Departments/publications/reports/corporations-financial-reports-main

פרק זה כולל מידע כספי, חשבונאי וכללי אודות התאגידים הסטטוטוריים המאוחדים בדוחות הכספיים של המדינה.

> תהליך העבודה - דוחות כספיים של תאגידים המאוחדים בדוחות המדינה

- בחינת התקינה החשבונאית המתאימה לתאגיד
- עריכת הדוחות הכספיים בהתאם לתקינה המתאימה
- ביקורת הדוחות הכספיים ע"י רואי החשבון המבקרים
- הגשת דוחות כספיים מבוקרים לחשב הכללי לרבות חבילת דיווח לצורך איחוד בדוחות המדינה
- עיון מקצועי בדוחות הכספיים והתייחסות לסוגיות רלוונטיות
- איחוד בדוחות הכספיים של המדינה תוך בדיקת שלמות הנתונים
- פרסום הדוחות הכספיים המאוחדים של המדינה ודוחות הסולו של התאגידים

> איחוד תאגידים בדוחות הכספיים של מדינה ישראל

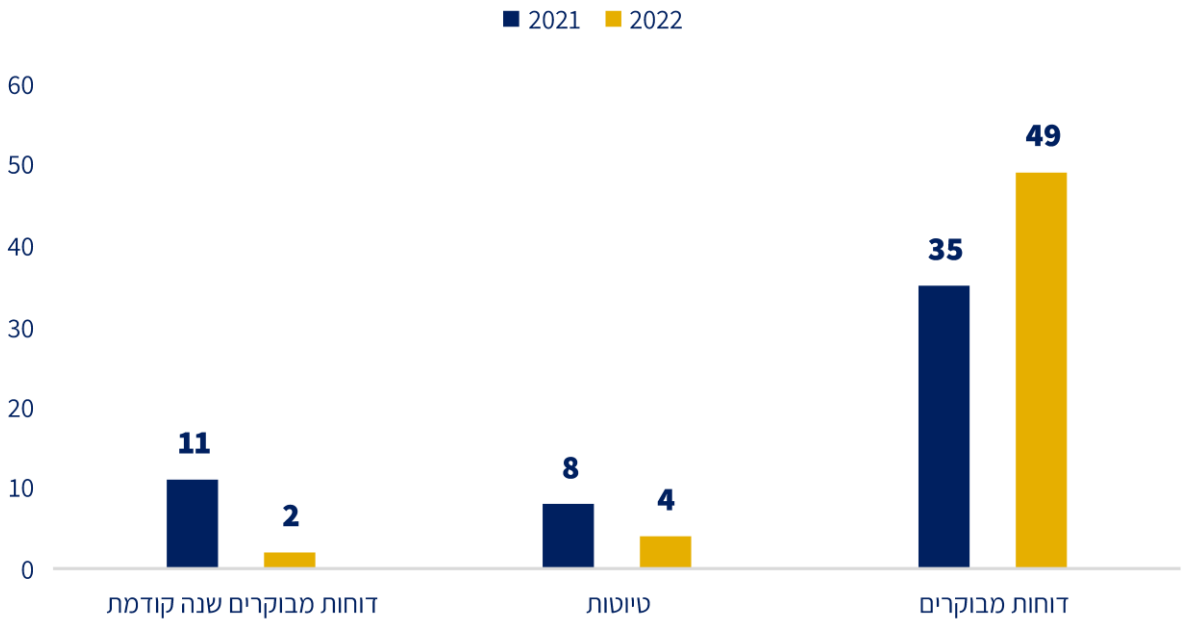
בדוחות הכספיים של המדינה לשנת 2022 אוחדו 55 תאגידים סטטוטוריים, כפי שמפורט ברשימת התאגידים לעיל, זאת לאחר שנבחן ונמצא כי מתקיימת בתאגידים אלו שליטה חשבונאית של המדינה כהגדרתה בתקן חשבונאות בינלאומי למגזר הציבורי מספר 35 (IPSAS 35).

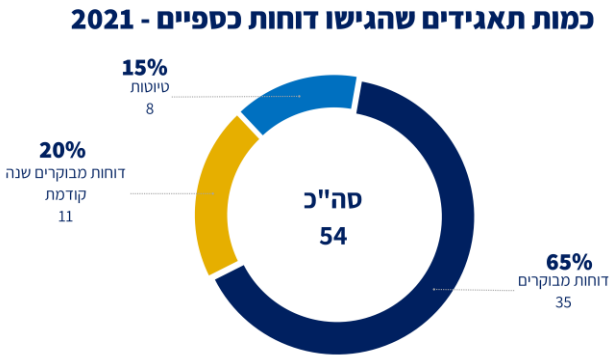
בנוסף לתאגידים המאוחדים בדוחות הכספיים כאמור, מופו תאגידים נוספים שאינם מאוחדים אשר לגביהם מתקיים תהליך של בחינה ודיונים לצורך איחוד בדוחות המדינה.

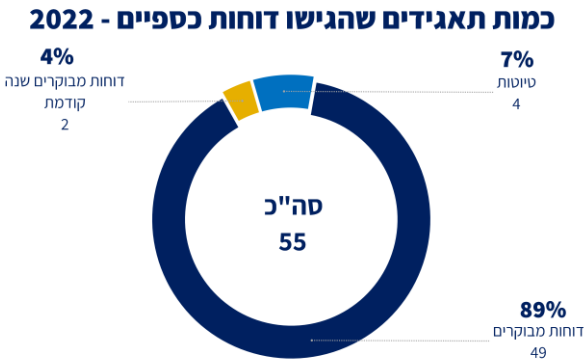
החשב הכללי ממשיך בתהליך של מיפוי גופים רלוונטיים נוספים ובחינת שליטה חשבונאית, זאת לצורך הסדרה חשבונאית ואיחוד הנתונים הכספיים בדוחות הכספיים של מדינת ישראל. הצגת תמונה רחבה ומלאה, ככל הניתן, של הפעילות הכספית של המדינה על משרדיה ומוסדותיה השונים הינה אינטרס ציבורי שהחשב הכללי שם לו כיעד לקדם בהיותו הגורם האחראי על הדוחות הכספיים של המדינה.

> ריכוז נתוני תאגידים סטטוטוריים המאוחדים בדוחות הכספיים של המדינה – הגשת דוחות כספיים

הגשת דוחות כספיים ע"י תאגידים המאוחדים בדוחות המדינה, נכון למועד פרסום דוחות המדינה

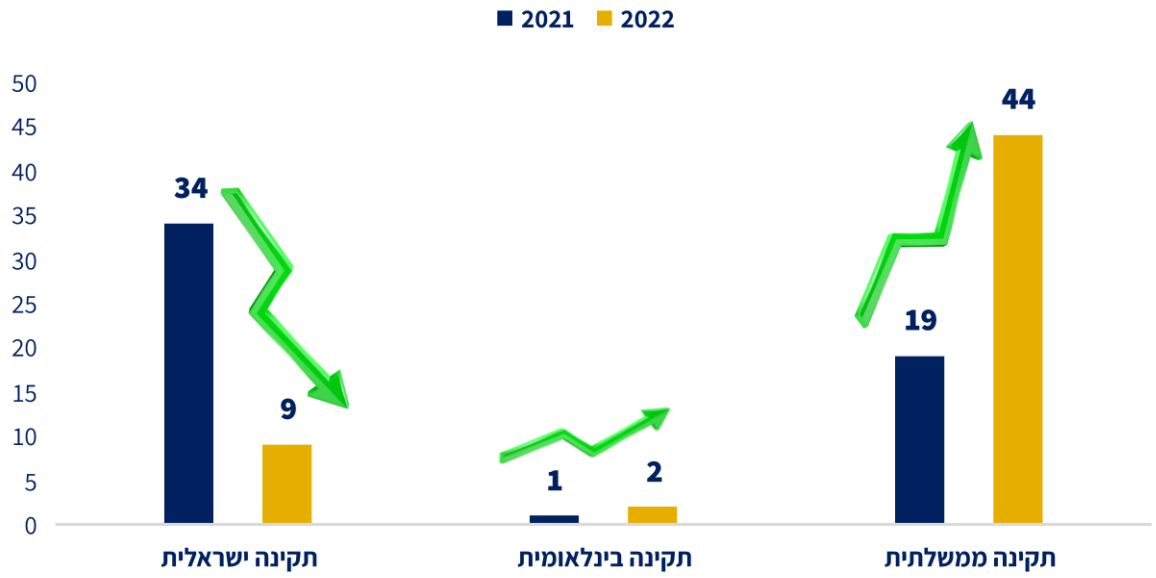

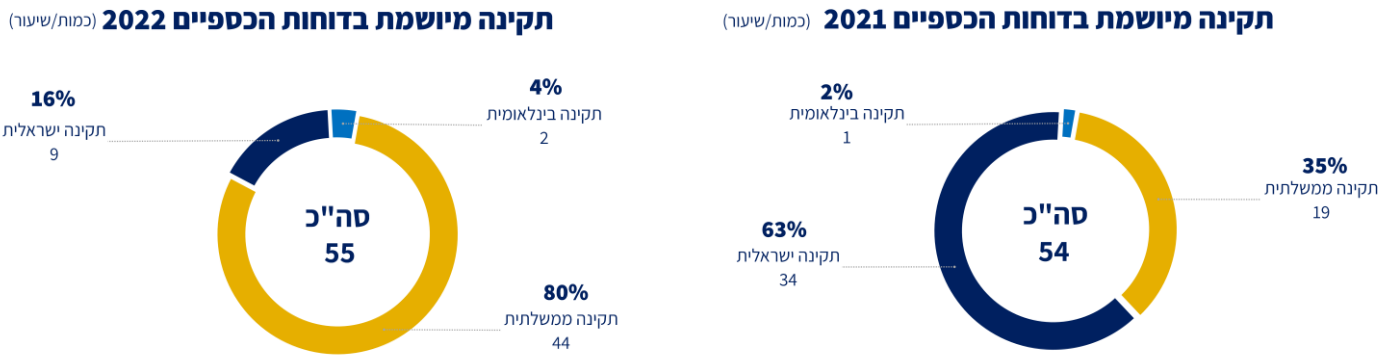

> ריכוז נתוני תאגידים סטטוטוריים המאוחדים בדוחות הכספיים של המדינה – תקינה חשבונאית

התקינה החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים של התאגידים המאוחדים לשנים 2021 ו-2022

מתוך 55 תאגידים סטטוטוריים המאוחדים בדוחות הכספיים של מדינת ישראל לשנת 2022, 25 תאגידים (כ-45%) עברו מיישום תקינה חשבונאית ישראלית בדוחותיהם הכספיים לשנת 2021 לתקינה הממשלתית בדוחות הכספיים לשנת 2022, בכפוף להקלות יישום לראשונה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי למגזר הציבורי מס' 33 (IPSAS 33).

> עיונים בדוחות הכספיים של תאגידים

הדוחות הכספיים לשנת 2022 של התאגידים הסטטוטוריים עברו שלב של עיון מקצועי על ידי אגף החשב הכללי במשרד האוצר לצורך בדיקת יישום התקינה החשבונאית הממשלתית באופן תקין והעלאת סוגיות חשבונאיות מקצועיות.

במסגרת העיונים בדוחות הכספיים של התאגידים הסטטוטוריים, נבחנו אופן ההכרה בהכנסות, הוצאות, נכסים והתחייבויות של התאגידים, הגילוי שניתן בדוחות הכספיים לסוגיות חשבונאיות שונות, ואופן הצגת הדוחות הכספיים בכללותם, תוך התאמה לתקינה החשבונאית הממשלתית ולהנחיות החשב הכללי, בהתאם לצורך.

במסגרת תהליך העיון, נבחנו כלל הדוחות הכספיים שהוגשו על ידי התאגידים הסטטוטוריים, לרבות דוחות תקציב מול ביצוע, ודוחות הנהלה שהוגשו על ידם בצירוף לדוחות הכספיים וכן נערכו בירורים, מול אנשי הכספים בתאגידים ורואי החשבון המבקרים.

שלב זה של עיונים מקצועיים בדוחות הכספיים של התאגידים מהווה כלי נוסף לשיפור המידע בדוחות הכספיים, יצירת אחידות בדוחות התאגידים, מתן מענה לסוגיות מקצועיות ותמיכה במעבר תקין לתקינה החשבונאית הממשלתית.

> פעילות התאגידים לפי תחומי פעילות

פעילותם הכספית של התאגידים הסטטוטוריים, מוצגת בחלק זה בחלוקה לשלושה תחומים מרכזיים המשקפים את הפעילות השלטונית, החברתית והתשתיתית. חלוקת הפעילות לתחומים אלו נעשתה בהתאם לשוני במטרותיהן, באופיין ובמאפייניהן של הפעילויות השונות. מבנה תחומי הפעילות ותמצית נתוניהם הכספיים מובאים בחלק זה.

למידע כספי מלא אודות הנתונים הכספיים של כלל הגופים המאוחדים בדוחות המדינה – ראה חלק ב' פרק 4 – תחומי פעילות.

חלוקת התאגידים הסטטוטוריים המאוחדים בדוחות הכספיים של המדינה לפי תחומי הפעילות

תחום פעולה ממשל ומינהל	תחום פעולה חינוך, בריאות, חברה	תחום פעולה תשתיות
מועצת בתי העלמין היהודיים בברקת	שירות התעסוקה הישראלי*	הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית*
מועצת בתי העלמין היהודיים ובתי עלמין האזרחיים בתל רגב	בית דוד בן-גוריון	הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים*
קרנית קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים	האקדמיה ללשון הערבית	רשות שדות התעופה בישראל
מועצת בתי העלמין היהודיים בירושלים	המכון למורשת בן-גוריון	המוסד לבטיחות ולגיהות
האפוטרופוס הכללי	הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים	הרשות הלאומית להסמכת מעבדות
	הרשות לשיקום האסיר	הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו
	רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע	הרשות לפיתוח הגליל
	יד ושם רשות הזכרון לשואה ולגבורה	הרשות לפיתוח הנגב
	יד יצחק בן צבי	הרשות לפיתוח ירושלים
	מרכז זלמן שזר לחקר תולדות העם היהודי	רשות ניקוז ונחלים גליל מערבי
	רשות העתיקות	רשות ניקוז ים המלח
	רשות נחל הירקון	רשות ניקוז ירדן דרומי
	רשות נחל הקישון	רשות ניקוז ירקון
	מרכז יצחק רבין לחקר ישראל	רשות ניקוז כנרת
	המרכז להנצחת מורשת גוש קטיף וצפון השומרון	רשות ניקוז כרמל
	מרכז מנחם בגין לחקר המאבק הציוני לעצמאות ישראל	רשות ניקוז ערבה
	המועצה להסדר ההימורים בספורט	רשות ניקוז קישון
	הרשות הלאומית לתרבות היידיש	רשות ניקוז שקמה בשור
	הרשות הלאומית לתרבות הלאדינו בישראל	רשות ניקוז שורק-לכיש
	המרכז למורשת מלחמת ששת הימים, שחרור ירושלים ואיחודה, בגבעת התחמושת	רשות ניקוז ונחלים שרון
	המרכז למורשת הדרוזים בישראל	המועצה לענף הלול
	המרכז למורשת יהדות אתיופיה	המועצה לייצור צמחים ולשיווקם
	המכון הלאומי למצוינות בספורט על שם אורד צ'ארלס וינגייט(מכון וינגייט)	המועצה לייצור ולשיווק של אגוזי אדמה
	התאגיד לפיקוח וטרינרי	תאגיד השידור הישראלי
	מועצת הבריאות	
סה"כ 5 תאגידים	**סה"כ 25 תאגידים**	**סה"כ 24 תאגידים**
סה"כ 54 תאגידים (לא כולל המוסד לביטוח לאומי)		

*תאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה

<< ריכוז נתוני תאגידים סטטוטוריים[22] המאוחדים בדוחות הכספיים של המדינה – נתונים כספיים

< נתונים כספיים[23] מאוחדים של התאגידים המאוחדים בדוחות המדינה – בפילוח לפי תחומי פעילות

דוחות על המצב הכספי לשנת 2022 (באלפי ₪)

	ממשל ומינהל	חינוך, בריאות חברה ורווחה	תשתיות	התאמות	מאוחד
נכסים שוטפים					
מזומנים ושווי מזומנים	137,308	919,815	894,179	-	1,951,302
מזומנים מוגבלים בשימוש	-	37,078	35,261	-	72,339
נכסים פיננסיים	2,209	38,941	1,021,682	-	1,062,832
חייבים ויתרות חובה מעסקאות חליפין	10,929	368,422	668,967	(63)	1,048,255
חייבים ויתרות חובה מעסקאות שאינן חליפין	4,342	7,517	152,837	-	164,696
מלאי	-	7,751	22,014	-	29,765
סה"כ נכסים שוטפים	**154,788**	**1,379,524**	**2,794,940**	**(63)**	**4,329,189**
מתוכם בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	1,836	152	-	1,988
סה"כ נכסים שוטפים לאחר נטרול	**154,788**	**1,377,688**	**2,794,788**	**(63)**	**4,327,201**
נכסים לא שוטפים					
הלוואות	-	-	1,196	-	1,196
השקעות בישויות מוחזקות	-	-	375,538	-	375,538
נכסים פיננסים אחרים	4,420,567	589,376	4,971,406	-	9,981,349
רכוש קבוע	80,285	1,676,959	5,255,166	-	7,012,410
נכסי זכות שימוש	-	6,238	2,443	-	8,681
נכסים בלתי מוחשיים	1,071	79,812	230,234	-	311,117
סה"כ נכסים לא שוטפים	**4,501,923**	**2,352,385**	**10,835,983**	**-**	**17,690,291**
מתוכם בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	49,864	3,127,091	-	3,176,955
סה"כ נכסים לא שוטפים לאחר נטרול	**4,501,923**	**2,302,521**	**7,708,892**	**-**	**14,513,336**
סה"כ נכסים	**4,656,711**	**3,731,909**	**13,630,923**	**(63)**	**22,019,480**
מתוכם בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	51,700	3,127,243	-	3,178,943
סה"כ נכסים לאחר נטרול	**4,656,711**	**3,680,209**	**10,503,680**	**(63)**	**18,840,537**

[22] הנתונים הכספיים של המוסד לביטוח לאומי אינם נכללים בנתונים אלו ומפורטים בנפרד במסגרת **נספח ה – תמצית הנתונים הכספיים של המוסד לביטוח לאומי**

[23] על פי הדוחות הכספיים ודיווחי התאגידים

דוחות על המצב הכספי לשנת 2022 (באלפי ₪) (המשך)

	ממשל ומינהל	חינוך, בריאות חברה ורווחה	תשתיות	התאמות	מאוחד
התחייבויות שוטפות					
אשראי לזמן קצר	-	1	9,576	-	9,577
חלויות שוטפות של התחייבויות בגין חכירה	-	3,264	-	-	3,264
זכאים ויתרות זכות מעסקאות חליפין	65,093	1,114,017	1,392,521	(4,953)	2,566,678
זכאים ויתרות זכות מעסקאות שאינן חליפין	-	1,878	-	-	1,878
התחייבויות בגין הטבות עובדים	413	88,448	327,790	-	416,651
סה"כ התחייבויות שוטפות	**65,506**	**1,207,608**	**1,729,887**	**(4,953)**	**2,998,048**
מתוכן בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	10,920	9,788	-	20,708
סה"כ התחייבויות שוטפות לאחר נטרול	**65,506**	**1,196,688**	**1,720,099**	**(4,953)**	**2,977,340**
התחייבויות לא שוטפות					
הלוואות לזמן ארוך	-	-	1,021,000	-	1,021,000
התחייבויות חכירה	-	3,092	15,442	-	18,534
הפרשות	-	5,084	907,000	-	912,084
התחייבויות בגין הטבות לעובדים, נטו	173	191,963	347,606	-	539,742
התחייבויות בגין אירועי ביטוח	5,542,887	-	-	-	5,542,887
התחייבויות אחרות לזמן ארוך	-	434,817	498,833	-	933,650
סה"כ התחייבויות לא שוטפות	**5,543,060**	**634,956**	**2,789,881**	**-**	**8,967,897**
מתוכן בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	26,045	2,122	-	28,167
סה"כ התחייבויות לא שוטפות לאחר נטרול	**5,543,060**	**608,911**	**2,787,759**	**-**	**8,939,730**
סה"כ התחייבויות	**5,608,566**	**1,842,564**	**4,519,768**	**(4,953)**	**11,965,945**
מתוכן בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	36,965	11,910	-	48,875
סה"כ התחייבויות לאחר נטרול	**5,608,566**	**1,805,599**	**4,507,858**	**(4,953)**	**11,917,070**
סה"כ נכסים נטו/הון (התחייבויות נטו/גרעון בהון)	**(951,855)**	**1,889,345**	**9,111,155**	**4,890**	**10,053,535**
מתוכם בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	14,735	3,115,333	-	3,130,068
סה"כ נכסים נטו/הון (התחייבויות נטו/גירעון בהון)לאחר נטרול	**(951,855)**	**1,874,610**	**5,995,822**	**4,890**	**6,923,467**
סה"כ התחייבויות ונכסים נטו/הון	**4,656,711**	**3,731,909**	**13,630,923**	**(63)**	**22,019,480**
מתוכם בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	51,700	3,127,243	-	3,178,943
סה"כ התחייבויות ונכסים נטו/הון לאחר נטרול	**4,656,711**	**3,680,209**	**10,503,680**	**(63)**	**18,840,537**

דוחות על הביצוע הכספי לשנת 2022 (באלפי ₪)

	ממשל ומינהל	חינוך, בריאות חברה ורווחה	תשתיות	התאמות	מאוחד
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין					
הכנסות מתקציב שוטף	11,333	844,152	1,981,777	-	2,837,262
הכנסות מאגרות	-	30,633	66,515	-	97,148
הכנסות אחרות מעסקאות שאינן חליפין	1,302	155,778	2,106,140	(161)	2,263,059
סך הכל הכנסות מעסקאות שאינן חליפין	**12,635**	**1,030,563**	**4,154,432**	**(161)**	**5,197,469**
מתוכן בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	277,009	2,507,092	-	2,784,101
סה"כ הכנסות מעסקאות שאינן חליפין לאחר נטרול	**12,635**	**753,554**	**1,647,340**	**(161)**	**2,413,368**
הכנסות מעסקאות חליפין					
הכנסות ממכירת סחורות והספקת שירותים	96,097	4,407,248	2,214,796	-	6,718,141
הכנסות מתמלוגים	-	-	477,619	-	477,619
הכנסות אחרות מעסקאות חליפין	49,511	65,717	1,702,161	(545)	1,816,844
סך הכל הכנסות מעסקאות חליפין	**145,608**	**4,472,965**	**4,394,576**	**(545)**	**9,012,604**
מתוכן בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	-	487,756	-	487,756
סה"כ הכנסות מעסקאות חליפין לאחר נטרול	**145,608**	**4,472,965**	**3,906,820**	**(545)**	**8,524,848**
הכנסות מימון	-	56	4,694	-	4,750
סך הכל הכנסות	**158,243**	**5,503,584**	**8,553,702**	**(706)**	**14,214,823**
מתוכן בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	277,009	2,994,848	-	3,271,857
סה"כ הכנסות לאחר נטרול	**158,243**	**5,226,575**	**5,558,854**	**(706)**	**10,942,966**
עלויות והוצאות					
שכר עבודה והטבות לעובדים	31,757	901,304	1,864,953	-	2,798,014
תמיכות, הקצבות והעברות	-	826,365	1,499,134	-	2,325,499
הוצאות תפעוליות	216,145	3,579,166	2,878,336	-	6,673,647
הוצאות פיתוח	-	5,662	1,285,185	-	1,290,847
הנהלה וכלליות	12,155	123,291	226,989	(3)	362,432
הוצאות מימון	10,053	25,654	54,037	-	89,744
הוצאות אחרות	524,427	67,302	1,021,829	-	1,613,558
הוצאות השתתפות	-	-	35,448	-	35,448
סך הכל הוצאות	**794,537**	**5,528,744**	**8,865,911**	**(3)**	**15,189,189**
מתוכן בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	291,232	3,682,057	-	3,973,289
סה"כ הוצאות לאחר נטרול	**794,537**	**5,237,512**	**5,183,854**	**(3)**	**11,215,900**
רווחי חברות כלולות ומוחזקות	-	-	47,608	-	47,608
מתוכם בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	-	16,824	-	16,824
סה"כ רווחי חברות כלולות ומוחזקות לאחר נטרול	**-**	**-**	**30,784**	**-**	**30,784**
גירעון נטו	**(636,294)**	**(25,160)**	**(264,601)**	**(703)**	**(926,758)**
מתוכם בתאגידים סטטוטוריים המאוחדים בהיררכיית משרדי הממשלה	-	(14,223)	(670,385)	-	(684,608)
סה"כ עודף (גירעון) לאחר נטרול	**(636,294)**	**(10,937)**	**405,784**	**(703)**	**(242,150)**

<< נספח ה - תמצית הנתונים הכספיים של המוסד לביטוח לאומי (במיליארדי ₪)

תמצית הדוחות על המצב הכספי		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2022	2021
נכסים שוטפים (**)	א	29	26
נכסים שאינם שוטפים (**)	ב	231	214
סך הכל נכסים		**260**	**240**
התחייבויות שוטפות	ג	8	8
התחייבויות שאינן שוטפות	ד	982	1,049
סך הכל התחייבויות		**990**	**1,057**
גרעון בהון	ה	(730)	(817)
סך הכל התחייבויות וגרעון בהון		**260**	**240**

(**) כולל התאמה למדיניות החשבונאית של ממשלת ישראל.

א. כולל בעיקר חלויות שוטפות בגין אגרות חוב של ממשלת ישראל אשר הונפקו עבור המוסד לביטוח לאומי על ידי ממשלת ישראל בסך של כ- 18 מיליארדי ₪ (כ- 16 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021), לפירוט ראה סעיף ב. סעיף זה כולל בנוסף את יתרות חשבונות המוסד לביטוח לאומי בבנק ישראל, בבנקים אחרים ויתרות חייבים. במסגרת יתרות החייבים מוצגות יתרות בגין חובות הציבור וחייבים בגין עסקאות שאינן חליפין בניכוי הפרשה לחובות מסופקים, *ראה חלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 6 - חייבים ויתרות חובה.*

ב. כולל בעיקר יתרת אגרות חוב של ממשלת ישראל אשר הונפקו עבור המוסד לביטוח לאומי על ידי ממשלת ישראל בסך של כ- 227.5 מיליארדי ₪ (כ- 210.5 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021). המדיניות החשבונאית המיושמת בדוחות של מדינת ישראל הינה מדידת מכשירים פיננסים מסוג זה בעלותם המופחתת, *ראה חלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית.* המוסד לביטוח לאומי מיישם מדיניות חשבונאית של שווי הוגן למדידת אגרות חוב אלו.

ג. כולל שלושה רכיבים עיקריים:

(1) יתרות של כ- 6 מיליארדי ₪ (כ- 6 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021), המשקפות את הזכאויות לגמלה למבוטחים, אשר מחושבות עבור תביעות שהוגשו בגין שנת הדיווח והשנים שקדמו לה, אשר טרם שולמו עד לתאריך הדוח, וכן בגין אומדן תביעות שטרם הוגשו, אולם תיווצר בגינן זכאות לתקופה שלפני תאריך זה, *ראה חלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 17 - זכאים ויתרות זכות.*

(2) יתרה של כ- 0.4 מיליארדי ₪, המשקפת את התחייבות המוסד לביטוח לאומי בגין מקדמות חברות ביטוח בגין פיצוי צד שלישי (0.8 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021).

(3) יתרה של כ- 0.4 מיליארדי ₪, המשקפת את התחייבות המוסד לביטוח לאומי בגין תשלומי גמלאות (0.4 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021).

<< נספח ה - תמצית הנתונים הכספיים של המוסד לביטוח לאומי (במיליארדי ₪) (המשך)

ד. כולל את היתרות הבאות:

(1) קרנות הביטוח הלאומי בסך של כ- 975 מיליארדי ₪ (כ- 1,040 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021), *ראה חלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 20 - עתודות בגין אירועי ביטוח.*

(2) התחייבויות בגין זכויות עובדים בסך של כ- 7 מיליארדי ₪ (כ- 8 מיליארדי ₪ ליום 31 בדצמבר 2021) הכוללות בעיקר את התחייבות המוסד לביטוח לאומי בגין פנסיה תקציבית, אשר מוצגות כחלק מהיתרות *בסעיף א' בביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים בחלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל.*

ה. כתוצאה מהשפעת ההתאמה למדיניות החשבונאית המיושמת בדוחות של מדינת ישראל הגירעון בהון/ הגרעון החשבונאי נטו המוצגים לעיל ולהלן שונים מהמדווח בדוחות הכספיים של המוסד לביטוח לאומי (ראה פירוט בסעיף ב לעיל).

תמצית הדוחות על הביצוע הכספי		**לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר**	
		2022	**2021 (*)**
דמי ביטוח	ו	64	56
הכנסות מהעברות	ז	38	36
הכנסות מימון (**)	ח	20	13
הכנסות אחרות		1	2
סך הכל הכנסות		**123**	**107**
גמלאות, תשלומים ותמיכות	ט	100	95
גידול (קיטון) בקרנות הביטוח	ט	(66)	95
שכר עבודה ונלוות	י	1	1
הנהלה וכלליות		1	1
סך הכל הוצאות		**36**	**192**
גירעון נטו		**87**	**(85)**

(*) הוצג מחדש.

(**) כולל התאמה למדיניות החשבונאית של ממשלת ישראל.

ו. מורכב מדמי ביטוח מעסיקים ודמי ביטוח לא שכירים, *ראה חלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 25 - הכנסות ממסים ואגרות.*

ז. מורכב מהשתתפות ממשלת ישראל במימון הגמלאות בענפים: ילדים, אזרחים ותיקים ושארים, נכות כללית, נכות מעבודה, תאונות, סיעוד, אבטלה, פשיטת רגל, אימהות והענקות מטעמי צדק ומתבצעת בהתאם לסעיף 32 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995.

ח. הכנסות המימון משקפות בעיקר את הכנסות הריבית והפרשי ההצמדה הנובעות מהחזקת אגרות החוב של ממשלת ישראל. בהתאם למדיניות החשבונאית של ממשלת ישראל, לא נכללו הכנסות מימון בגין התאמות לשווי הוגן של אגרות חוב (ראה פירוט בסעיף ב לעיל).

<< נספח ה - תמצית הנתונים הכספיים של המוסד לביטוח לאומי (במיליארדי ₪) (המשך)

ט. הוצאות אלו מוצגות במסגרת *חלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 30 - תמיכות, הקצבות והעברות.*

י. הוצאות אלו מוצגות במסגרת *חלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 29 - שכר עבודה והטבות לעובדים.*

ביום 6 בספטמבר 2018 הודיע המוסד לביטוח לאומי על אי חידושו של הסכם השקעות העודפים עם ממשלת ישראל, החל מיום 1 בינואר 2019. ביום 6 בינואר 2019 נחתם מסמך בין הביטוח הלאומי לנציגי הממשלה, לפיו חודש הסכם השקעת העודפים בכפוף לכך שהביטוח הלאומי רשאי החל מיום 1 במרץ 2019 להודיע על ביטול ההסכם להשקעת העודפים, וזאת בהודעה מוקדמת של לא פחות מחודשיים. ביום 15 ביולי 2019 הודיע המוסד לביטוח לאומי על ביטול ההסכם. לאור התנגדות משרד האוצר להודעת ביטול ההסכם ובהתאם לעמדת משרד המשפטים, ביטול הסכם העודפים בין המוסד לממשלת ישראל טרם נכנס לתוקפו.

בשנת הדוח חל צמצום משמעותי של פעילות הביטוח הלאומי לצורך התמודדות עם משבר הקורונה, עם זאת עשויה להיות לפעילות זו השפעה על הקצאת המשאבים לפעילויות השונות של ביטוח לאומי. פעילות של הביטוח הלאומי אשר הושפעה ממגפת הקורונה ופעילויות ייעודיות לטיפול במשבר והשפעתן על הדוחות הכספיים של הביטוח הלאומי לשנת 2022 התמקדה בהערכות לגביית חובות אבטלה עקב תשלומי אבטלה ביתר וכן הרחבת אמצעי תשלום חובות גמלה, כחלק מאותה הערכות. יצוין כי קיימות השפעות נוספות של משבר הקורונה על פעילות הביטוח הלאומי והקצאת המשאבים בשנת הדוחות, ראה דוח המוסד לביטוח לאומי אותו ניתן למצוא באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי שכתובתו https://btl.gov.il.

<< נספח ו - תמצית הנתונים הכספיים של הקרן לאזרחי ישראל (במיליארדי ₪)

הרקע להקמת הקרן לאזרחי ישראל והחקיקה

ביום 30 במרס 2011 אישרה הכנסת את חוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א-2011, אשר תוקן ביום 30 בנובמבר 2015 במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו- 2016), התשע"ו - 2015 (להלן: "תיקון חקיקה 2015"). כחלק מתיקון חקיקה זה השתנה שם החוק לחוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע (להלן: "החוק"). סעיף 53 לחוק הטיל על הממשלה חובה להקים קרן לניהול כספים המתקבלים מכספי היטל על רווחים ממשאבי טבע שנגבים לפי החוק ובכלל זה: גז, נפט אשלג, ברום וכד', אשר יועברו למטרות חברתיות וכלכליות. בסעיף 53(ב) לחוק נקבע, בין היתר, כי הקרן תוקם בחוק שיסדיר את אופן פעולתה, את אופן הוצאת הכספים שינוהלו בה ואת המטרות שלשמן יועברו.

ביום 14 ביולי 2014, אישרה הכנסת את חוק קרן לאזרחי ישראל, התשע"ד - 2014, הקובע כי תוקם קרן לניהול הכנסות המדינה מהיטל על רווחים ממשאבי טבע (להלן: "הקרן") .

הקרן תנהל את הכנסות המדינה מההיטל על רווחים ממשאבי טבע (להלן: "ההיטל") בראייה כלכלית ארוכת טווח לשם השאתם ובמטרה לאפשר את המשך קיומה של הקרן לדורות רבים. הכנסות המדינה מההיטל יומרו לנכסים במטבע חוץ ויופקדו בחשבון ייעודי בבנק ישראל (להלן: "חשבון הקרן"). נכסי הקרן יכללו את הכנסות המדינה מההיטל ואת הפירות שינבעו מהכנסות כאמור, נכסי הקרן אינם ניתנים לעיקול, המחאה או שיעבוד. נכסי הקרן יושקעו בנכסים מחוץ למדינת ישראל ובמטבע חוץ. אחת לשנה יועבר לאוצר המדינה מחשבון הקרן סכום כמפורט בחוק (להלן: "סכום ההקצאה השנתי"). סכום ההקצאה השנתי ישמש למטרות חברתיות, כלכליות וחינוכיות כפי שתציע הממשלה, ויאושר כחלק מחוק התקציב השנתי. הכנסת, לפי בקשת הממשלה, רשאית לאשר מתן הלוואה מנכסי הקרן לאוצר המדינה, בתנאים הקבועים בחוק.

בנוסף במהלך שנת 2021 תוקן חוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע (תיקון מס' 3), במסגרתו נקבע כי היטלים שאינם חלוטים, כגון מקדמות ששולמו על חשבון ההיטל, ינוהלו בידי החשב הכללי במשרד האוצר ב"קרן הביניים" עד שיתקיימו לגביהם התנאים שנקבעו בחוק להעברתם לקרן לאזרחי ישראל או להחזרתם לנישום.

בהתאם לחוק, תחילת פעילותה של הקרן לאזרחי ישראל ב-1 בחודש שלאחר המועד שבו הגיעו הכנסות המדינה מההיטלים החלוטים לסכום העולה על מיליארד שקלים חדשים. במועד זה יועבר מאוצר המדינה לחשבון הקרן הסכום האמור לאחר שיומר לנכסים במטבע חוץ. סכום הכספים החלוטים בקרן הביניים הגיע בחודש מאי 2022 למעל מיליארד ש"ח וביום 1 ביוני 2022 שר האוצר פרסם בצו את מועד התחילה של פעילות הקרן.

טבלה 1. מציגה את תחזית רשות המיסים לגביית ההיטלים בגין רווחי יתר מנפט וגז. יודגש כי מדובר במידע צופה פני עתיד, המבוסס על תחזית מחירי נפט וגז ועל כמויות ההפקה, ולכן מדובר בהערכה שיכולה להשתנות בעתיד. תחזית ההכנסות מהיטלים מתבססת על נתונים ותחזיות שפורסמו בבורסה לניירות ערך בת"א ועל דיווחים לרשות המסים הקיימים עד כה.

< טבלה 1. תחזית[24] רשות המיסים לגביית היטל רווחי נפט וגז (מיליוני דולרים)

תחזית גביית היטל רווחי נפט וגז בשנים הבאות:	מקסימום	מינימום
2023	390	300
2024	510	400
2025	470	360
2026	560	460
2027	1,380	850
2028	1,610	1,330
2029	1,800	1,490
2030	1,560	1,240
2031	1,840	1,650
2032	1,980	1,840
סה"כ תחזית גביית היטל רווחי נפט וגז בעשור הקרוב	12,100	9,920
תחזית גביית היטל רווחי נפט וגז ביתר השנים	40,940	35,470
סה"כ תחזית גביית היטל רווחי נפט וגז החל משנת 2023	**53,040**	**45,390**

< מוסדות הקרן

החוק קובע שלקרן יהיו שלושה מוסדות - מועצה, ועדת השקעות וועדת ביקורת – וכי נכסי הקרן ינוהלו באמצעות מחלקת ניהול שתוקם לצורך כך בבנק ישראל. כמו כן, על פי החוק, תוקם ועדה בכנסת אשר תפקח על הקרן ועל יישום הוראות החוק.

< מועצת הקרן

על פי החוק, מועצת הקרן מונה שבעה חברים ובראשם יעמוד שר האוצר. שלושה חברים נוספים הם נציגי משרד ראש הממשלה, משרד האוצר ובנק ישראל ושלושה חברים נוספים הם נציגי ציבור הממונים בידי שר האוצר והנגיד לפי המלצה של ועדת איתור, שהוקמה על פי הוראות החוק. תקופות הכהונה של חברי המועצה, מגבלות על מינויים ותנאי הפסקת כהונתם מוגדרים בחוק אף הם. כמו כן, נקבעו בחוק הוראות כלליות לסדרי הישיבות ולסדרי העבודה של המועצה ונוסף עליהן המועצה אישרה נוהל עבודה מפורט.

< ועדת ההשקעות

ועדת ההשקעות של הקרן מונה חמישה חברים, ובראשה עומד נציג ציבור, חבר מועצה, שנבחר על ידי שר האוצר והנגיד. שני חברים נוספים הם נציגי משרד האוצר ובנק ישראל ושני חברים נוספים הם נציגי ציבור, שאותרו והומלצו על ידי ועדת האיתור וממונים על ידי מועצת הקרן.

< ועדת הביקורת

ועדת הביקורת של הקרן מונה שלושה חברים, שהינם חברי מועצת הקרן. שניים מהם הם נציגי הציבור שאינם מכהנים כיושב ראש של ועדת ההשקעות, והשלישי נציג משרד האוצר שמונה כחבר מועצה. יושב הראש של ועדת הביקורת הוא אחד משני נציגי הציבור על פי בחירת המועצה.

[24] פרסום רשות המיסים, ספטמבר 2022

> מחלקת הניהול בבנק ישראל

על פי החוק, נכסי הקרן מנוהלים באמצעות מחלקת ניהול שהוקמה בבנק ישראל. המחלקה מנהלת את נכסי הקרן בהתאם למדיניות ההשקעה המפורטת שקובעת ועדת ההשקעות, על פי עקרונות מדיניות ההשקעה שמתווה המועצה. מנהל מחלקת הניהול ממונה בידי המועצה, לפי הצעת הנגיד, ועובדי המחלקה הם עובדי בנק ישראל. נוסף על ניהול נכסי הקרן, תפקידה של מחלקת הניהול להתקשר עם מנהלים חיצוניים בהתאם להחלטת ועדת ההשקעות, לערוך את הדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים ולהגישם לאישור מועצת הקרן.

> מדיניות ההשקעה של כספי הקרן

כאמור, על פי החוק, מדיניות ההשקעה המפורטת של נכסי הקרן נקבעת על ידי ועדת ההשקעות של הקרן, זאת בהתאם לעקרונות המדיניות הנקבעים על ידי המועצה. בהתאם לכך, עם הקמת מוסדות הקרן החל תהליך של גיבוש העקרונות למדיניות ההשקעה ומדיניות ההשקעה המפורטת של הנכסים. כל אלה במטרה להשיא את רווחי הקרן עבור הכנסות המדינה ועבור שמירתם לדורות הבאים.

כמפורט בדוחות הכספיים של הקרן, על פי מדיניות ההשקעה הראשונית, שנקבעה על ידי ועדת ההשקעות ואושרה על ידי מועצת הקרן, 60% מנכסי הקרן יושקעו במניות, 36.5% יושקעו באגרות חוב קונצרניות ו-3.5% יושקעו בנכסי מזומן שישמשו לצורך העברת ההקצאה השנתית לממשלה. הרכב נכסי זה, שהינו מוטה סיכון מנייתי, משקף את אופק ההשקעה ארוך הטווח שאליו מכוונת מדיניות ההשקעה ואת רמת הסיכון הרצויה הנגזרת מכך.

על מנת לצמצם את השפעתם של אירועי שוק מזדמנים על הביצועים, החליטה הוועדה לרכוש את תעודות הסל בהדרגה, ב-16 פעימות שנפרסו בין חודש אוגוסט לחודש דצמבר.

מדיניות ההשקעה ארוכת הטווח צפויה לאפשר השקעה במגוון רחב של נכסים, מטבעות ושווקים ולהתמקד בהשגת התשואה המיטבית. כחלק מהרחבת סוגי הפעילות, ועם גידול היקף הנכסים המנוהלים, צפויה הקרן להשתמש גם בשירותים של מנהלים חיצוניים.

חברי מוסדות הקרן רואים חשיבות גדולה בקביעת אופק השקעה ארוך טווח עבור נכסי הקרן, באופן שישרת נאמנה את אחת המטרות העיקריות שלשמן הוקמה - השמירה על הכנסות המתקבלות מגילוי משאבי הטבע מתכלים גם לטובת הדורות הבאים. בראייה זו נקבע אופק השקעה ארוך שינוע בין 40 ל-50 שנים.

הקרן חשופה לסוגים שונים של סיכונים, הכוללים סיכון שוק (סיכון ריבית, סיכון מטבע וסיכון מחיר).

סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן של תזרימי המזומנים העתידיים ממכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים במחיר השוק. סיכון שוק כולל שלושה סוגי סיכון: סיכון שיעור הריבית, סיכון מטבע, וסיכוני מחיר אחרים כגון סיכון מחיר מניה.

א. סיכון ריבית

סיכון ריבית הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים ממכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשיעורי ריבית שוק. משך חיים ממוצע (מח"מ) – הוא מדד לרגישות שווי ההשקעות לשינויים בשיעור הריבית. ניהול הסיכון מתבצע באמצעות קביעת מח"מ מטרה: וועדת ההשקעות קבעה שמח"מ המטרה של ההשקעה באגרות חוב יעמוד על 4.5 שנים, כאשר ניתנה למחלקה לניהול כספי הקרן דרגות חופש לניהול המח"מ של שישה חודשים. ההשקעה באגרות חוב תאגידיות עוקבת אחר מדדי אגרות חוב תאגידיות בדירוג השקעתי (Investment Grade), כאשר 75% מתוך השקעה יהיו בארה"ב ו- 25% באירופה, זאת בהתאם לגודל השווקים בהם יושקעו הכספים. להלן ניתוח רגישות של שינוי בריבית על ההשפעה במחירי אגרות חוב כפונקציה של אריכות החלק ההתחייבותי:

	שינוי של 1% בשיעור הריבית	
	באחוזים	
	עלייה	ירידה
השפעה על הרווח (ההפסד) בדוח על הביצוע הכספי	(1.65)	1.65

ב. סיכון מטבע חוץ

סיכון מטבע חוץ הוא הסיכון שערכו של מכשיר פיננסי ישתנה עקב שינויים בשערי מטבע חוץ אל מול מטבע הפעילות של הקרן, הדולר. ליום 31 בדצמבר 2022 , לקרן עודף נכסים פיננסיים על התחייבויות פיננסיות במטבע אירו בסך של 59,156 אלפי דולרים. כאמור, מדדי הייחוס (הסמנים) עבור השקעות הקרן נקבעים בהתאם להקצאת הנכסים ומדדים אלו משקפים את פיזור ההשקעה בנכסים השונים ומהם נגזרת רמת הסיכון הרצויה כולל הסיכון המטבעי. משקל האירו בנכסי הקרן הוא 10% נכון לדצמבר 2022.

ניתוח רגישות למטבע חוץ: הטבלה שלהלן מדגימה את מבחן הרגישות לשינוי אפשרי באופן סביר לשערי החליפין של האירו, כאשר כל שאר המשתנים ללא שינוי:

	ליום 31 בדצמבר 2022			השפעה על הדוח על הביצוע הכספי לתקופה מיום 1 ביוני ועד ליום 31 בדצמבר 2022	
	אלפי דולר				
	דולר	אירו	סה"כ	שינוי בשער האירו מול הדולר ב-1%	
				עלייה	ירידה
נכסים					
מזומנים ושווי מזומנים	15,384	71	15,455	1	(1)
הכנסות ריבית לקבל	29	-	29	-	-
ניירות ערך	543,213	59,085	602,298	591	(591)
סה"כ נכסים	558,626	59,156	617,782	592	(592)
התחייבויות					
זכאים	27	-	27	-	-
הפרשה בגין הקצאה לאוצר המדינה	11,967	-	11,967	-	-
סה"כ התחייבויות	11,994	-	11,994	-	-
סה"כ חשיפה למטבע	**546,632**	**59,156**	**605,788**	**592**	**(592)**

ג. סיכון מחיר מניות

השקעותיה של הקרן בתעודות סל העוקבות אחרי מדדי מניות רגישות לסיכון במחיר השוק הנובע מאי וודאות לגבי השווי העתידי של השקעות אלה. הקרן מנהלת את סיכון המחיר באמצעות בחירת סמני שוק מפוזרים. להשקעה במניות נבחר סמן שוק של מניות בשווקים של מדינות מפותחות, בו משקל המניות בכל שוק הוא כמשקלו בשוק המניות של מדינות מפותחות: משקל מניות ארה"ב הינו כ- 40% מסך השקעות הקרן ושל מניות מדינות מפותחות אחרות כ- 20% (נכון ל-31 בדצמבר 2022).

להלן ניתוח רגישות רווחי הקרן לשינויים במחירי המניות:

	שינוי של 1% במחירי המניות באחוזים	
	עלייה	ירידה
השפעה על הדוח על הביצוע הכספי לתקופה מיום 1 ביוני ועד ליום 31 בדצמבר 2022	0.6%	(0.6%)

< הקצאה שנתית לתקציב המדינה

על פי החוק, ההקצאה השנתית שתועבר לתקציב המדינה תחושב על ידי מחלקת הניהול ותאושר על ידי מועצת הקרן. הקצאה זו תשמש למטרות חברתיות, כלכליות וחינוכיות, בהתאם להצעת הממשלה במסגרת הצעת חוק התקציב השנתי, שתועבר לדיון והכנה של הוועדה לפיקוח על הקרן בכנסת לצורך אישורה על ידי הכנסת במסגרת אישור חוק התקציב השנתי.

בעשר השנים הראשונות לפעילותה, תעביר הקרן לתקציב המדינה סכום העומד על 3.5% מנכסי הקרן. על כן, על פי החלטת ועדת ההשקעות, במהלך 10 השנים הראשונות של פעילות הקרן, שיעור של 3.5% מנכסיה יוחזק בכל זמן נתון במזומן או בנכס נזיל חסר סיכון, וזאת על מנת להימנע ממימוש הפסדים (בהנחה של שוק יורד) בעת העברת ההקצאה לתקציב המדינה. בהתאם לכך, עם תחילת פעילות הקרן, לפחות 3.5% מההכנסות שלה יושקעו בנכסי מזומן הנושאים ריבית Overnight. שיעור זה יופרש לטובת מזומן גם מהתקבולים העתידיים שיגיעו לקרן.

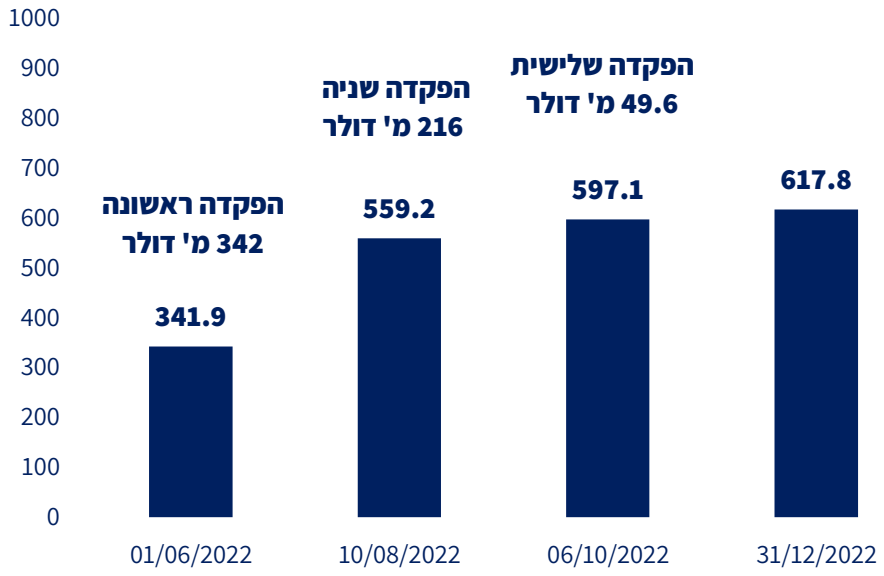
החל מסיום התקופה האמורה, יעמוד סכום ההקצאה השנתי על סכום התשואה הריאלית הממוצעת שהניבו השקעות הקרן בעשר השנים שקדמו לאותה שנת כספים, כשהוא מוכפל בשווי הנכסים שניהלה הקרן בסיומה של השנה הקודמת, שלגביה אושר הדוח הכספי השנתי.

ב-24 במאי 2023, עם אישור התקציב לשנים 2023-2024 העבירה הקרן למדינה סך של 11,967 אלפי דולר וסך של 21,622 אלפי דולר בהתאמה.

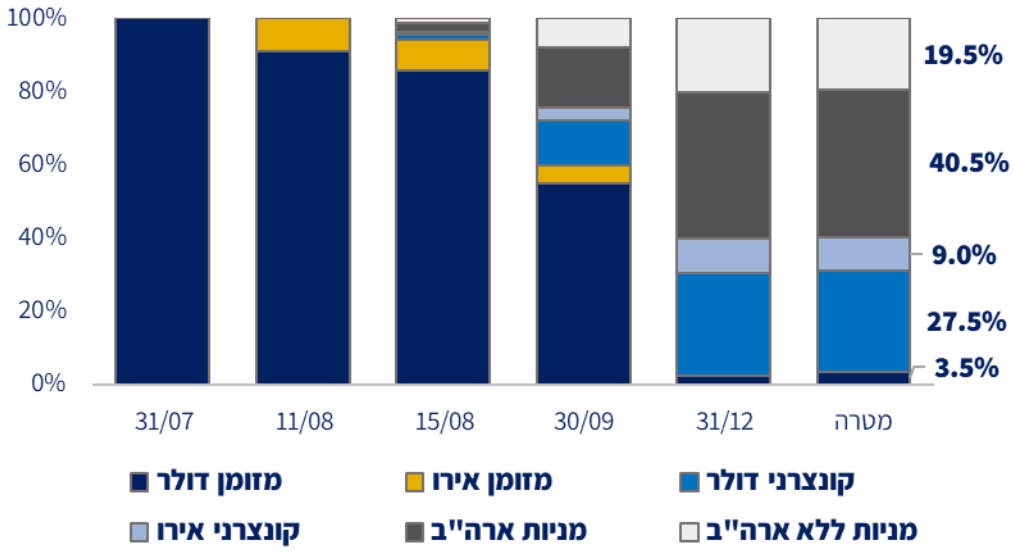
< נכסי הקרן

כמפורט בדוח השנתי אשר פורסם על ידי הקרן בקישור הבא –
https://www.gov.il/he/departments/news/press_04042023, נכסי הקרן הסתכמו, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, בכ-618 מיליוני דולר. הכספים הראשונים הועברו לקרן בתחילת חודש יוני. השקעת הכספים החלה במהלך אוגוסט ע"י בנק ישראל, בהתאם למדיניות ההשקעה הראשונית שגובשה על ידי ועדת ההשקעות של הקרן.

תרשים 1 יתרת נכסי הקרן (מיליוני דולרים)

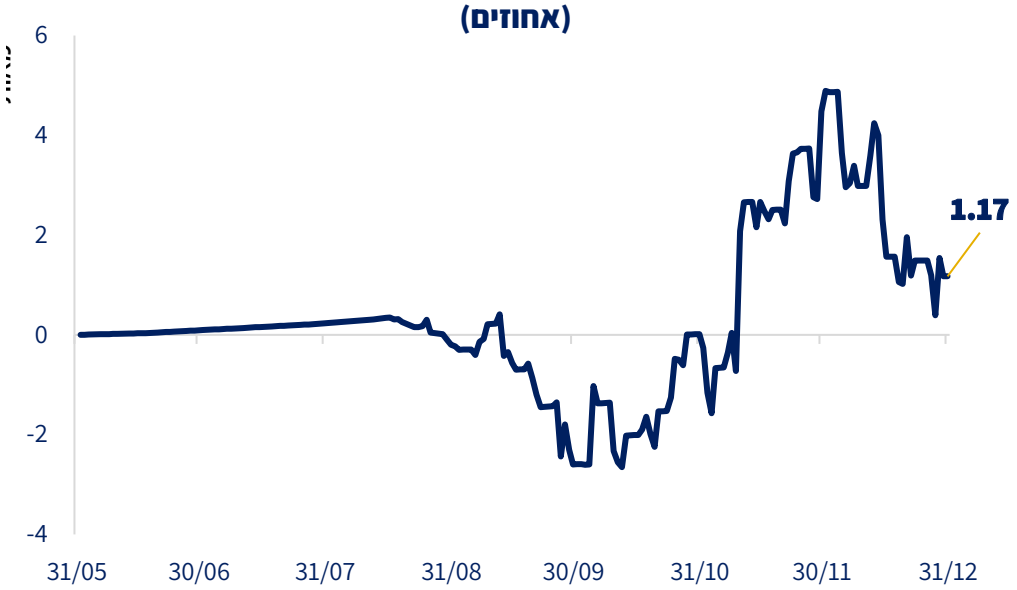

תרשים 2. התפלגות אחזקות הקרן לפי נכסים

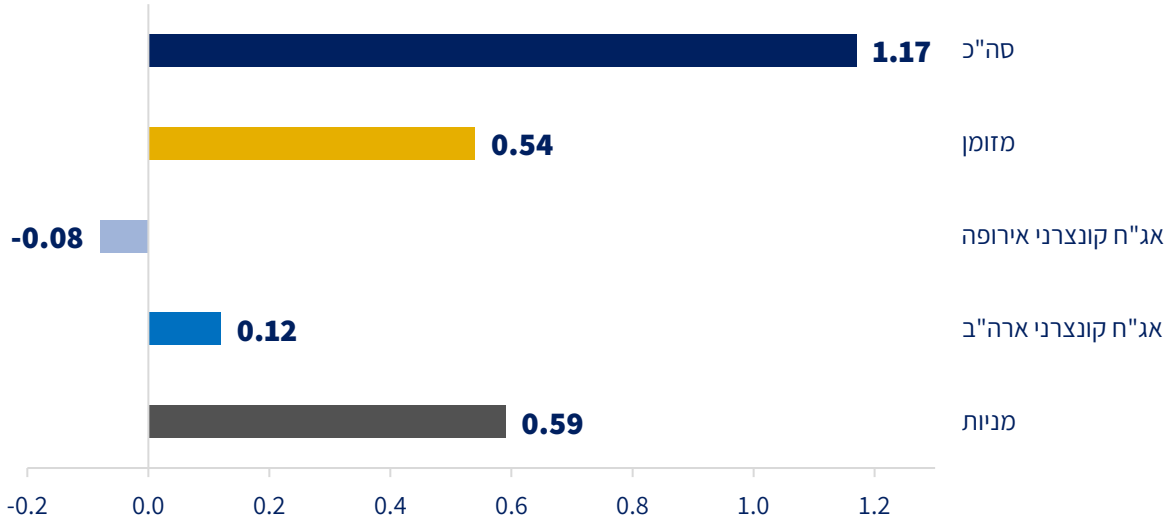

< תשואת הקרן

תרשים 3. סך התשואה המצטברת של הקרן במונחי סל מטבעות (אחוזים)

תרשים 4. תרומת הנכסים לתשואת הקרן (אחוזים)

תמצית הדוחות על המצב הכספי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	
	אלפי דולר	אלפי ש"ח
מזומנים ושווי מזומנים	15,455	54,388
הכנסות ריבית לקבל	29	102
ניירות ערך	602,298	2,119,485
סך הכל נכסים	**617,782**	**2,173,975**
זכאים	27	95
הפרשה בגין הקצאה לאוצר המדינה	11,967	42,113
סך הכל התחייבויות	**11,994**	**42,208**
הון הקרן	595,860	1,984,440
קרן הונית מהפרשי תרגום	-	113,564
עודפים	9,928	33,763
סך הכל הון	**605,788**	**2,131,767**
סך הכל התחייבויות והון	**617,782**	**2,173,975**

תמצית הדוחות על הביצוע הכספי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	
	אלפי דולר	אלפי ש"ח
הכנסות ריבית	3,628	12,505
הכנסות דיבידנד	4,300	14,962
רווח (הפסד) משערוך השקעה לשווי הוגן	25	(820)
הכנסות מהפרשי שער	2,169	7,797
הכנסות מפעילות, נטו	**10,122**	**34,444**
הוצאות עמלות	(27)	(94)
רווח לתקופה לפני מיסים	**10,095**	**34,350**
הוצאות מיסים	(167)	(587)
רווח לתקופה	**9,928**	**33,763**

	לתקופה מיום 1 ביוני ועד 31 בדצמבר 2022			
	אלפי ש"ח			
	הון הקרן	קרן הונית מהפרשי תרגום	עודפים	סה"כ
יתרה ליום 1 ביוני 2022	-	-	-	-
תנועה במהלך התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				
תקבולים מהמדינה בגין ההיטל	2,024,232	-	-	2,024,232
הקצאה שנתית לאוצר המדינה	(39,792)	-	-	(39,792)
הפרשי תרגום	-	113,564	-	113,564
רווח לתקופה	-	-	33,763	33,763
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	**1,984,440**	**113,564**	**33,763**	**2,131,767**

	לתקופה מיום 1 ביוני ועד 31 בדצמבר 2022		
	אלפי דולר		
	הון הקרן	עודפים	סה"כ
יתרה ליום 1 ביוני 2022	-	-	-
תנועה במהלך התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			
תקבולים מהמדינה בגין ההיטל	607,827	-	607,827
הקצאה שנתית לאוצר המדינה	(11,967)	-	(11,967)
רווח לתקופה	-	9,928	9,928
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	**595,860**	**9,928**	**605,788**

חלק ג'

מדינת ישראל

דוחות על ביצוע התקציב לשנת 2022

ונתוני ביצוע רב שנתי

(בלתי מבוקרים)

מבוא לדוחות על ביצוע התקציב

תקציב המדינה משקף את תכנית העבודה של הממשלה ונחשב לאחד מהתהליכים החשובים והמשפיעים על עבודת הממשלה, שכן במסגרתו מפורטות משימותיה של הממשלה באופן תכליתי ומחייב, כפי שנגזר ממדיניותה ומטרותיה. התקציב הינו כלי העבודה העיקרי למימוש פעילותה של הממשלה, מגדיר את היקפי הפעילות בתוכניות התקציב השונות ומאפשר בקרה אחר פעילות הממשלה. ביצוע התקציב משקף את אופן מימוש המשימות שהוגדרו לביצוע במסגרת תקציב המדינה.

בחודש נובמבר 2021 אישרה הכנסת את תקציב המדינה לשנים 2021 ו-2022. סך מסגרת התקציב לשנת 2022 עמד על כ-452.5 מיליארדי ₪ ללא הוצאות תכנית הסיוע להתמודדות עם משבר הקורונה. מסגרת התקציב בגין הוצאות התכנית הכלכלית בשנת 2022 הסתכמה לכ-16.7 מיליארדי ₪ ומורכבת משני הסכומים הבאים:

1. כלל הוצאות התכנית הכלכלית לשנת 2021 ואילך תוקצבו במסגרת התקציב לשנת 2021 אך לצורך חישוב גירעון הממשלה הופחת סכום של כ-12.3 מיליארדי ₪ שהוגדר כסכום נדחה לביצוע בשנת 2022 ואילך, ממנו 6.7 מיליארדי ₪ עבור שנת 2022.
2. למסגרת התכנית הכלכלית בשנת 2022 נוסף סכום רזרבה של כ-10 מיליארדי ₪ להתמודדות עם משבר הקורונה (כתלות ברמת התחלואה). ועדת הכספים של הכנסת אישרה בשנת 2022 הפשרת רזרבה זו לשימוש.

לפירוט נוסף בנושא מסגרת וביצוע התכנית הכלכלית *ראה פרק 3 בנושא גירעון המדינה בחלק א' – מבוא לדוחות הכספיים*.

מתכונת הצגת דוחות התקציב וביצועו הינה בהתאם למסגרות התקציב המאושר, כפי שיוצג בהמשך חלק זה, ובהתאם לעקרונות ההצגה הבאים:

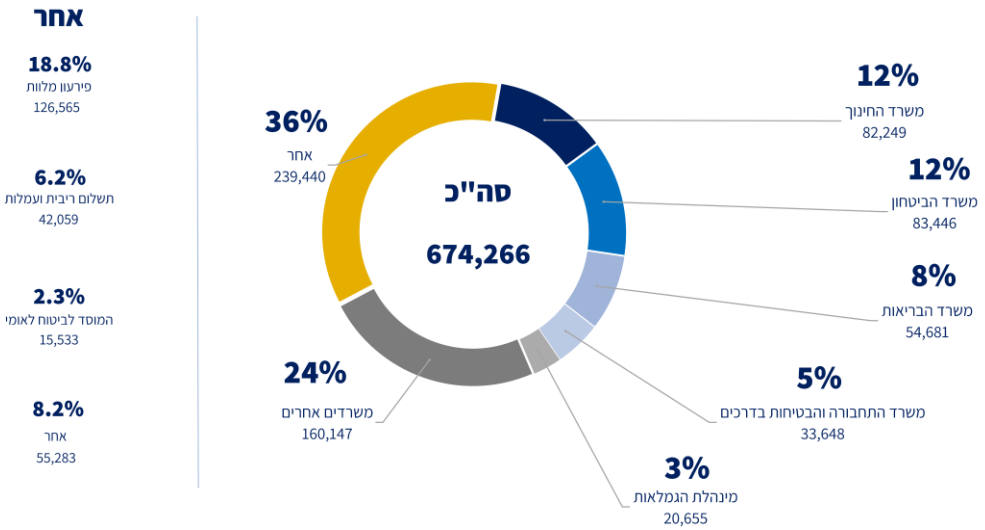
1. נתוני התקציב והביצוע מוצגים הן על פי החשבות המבצעת והן על פי סעיפי התקציב כפי שאושרו ע"י הכנסת. בנוסף, קיים פירוט של המסגרת והביצוע עבור ההתמודדות עם משבר הקורונה על פי סעיפי התקציב ועל פי החשבויות. מתכונת ההצגה כאמור, מאפשרת מעקב יעיל אחר ביצוע התקציב לפי יחידות הממשלה השונות ומביאה לנטילת אחריות הדיווח (Accountability) של הגורמים המבצעים על נתוני הביצוע שבאחריותם. כמו כן, הצגה זו הינה בהתאם לגילוי הנדרש בתקן חשבונאות ממשלתי מספר 24 בדבר "הצגה של מידע בדבר תקציב בדוחות הכספיים" ובהתאם לנורמות המומלצות על ידי ארגון ה- OECD.

2. לצד נתוני התקציב וביצועו של כל יחידת ביצוע ממשלתית, ניתן פירוט לפי תחומי פעולה (רמת הפירוט המצרפית השנייה בהיררכית תקציב המדינה) מהותיים באופיים או בהיקפם הכספי (ביצוע ברוטו הגבוה מכ-10 מיליוני ₪), לרבות הסברים לתחומי פעולה מרכזיים בפעילותה של היחידה הממשלתית, וכן לתת ביצוע מהותי בתקציב המזומנים ובהכנסה המיועדת (ביצוע הנמוך מכ-60% או תת ביצוע של 50 מיליוני ₪ ומעלה), ביחס לתקציב שעמד לרשות היחידה הממשלתית בפועל. בנוסף, ניתן פירוט בדבר המסגרת והביצוע בהתאם לנתוני המערכות ולדיווחי משרדי הממשלה בגין התמודדות עם משבר הקורונה, זאת מתוך נתוני התקציב והביצוע לפי תחומי הפעולה כאמור.

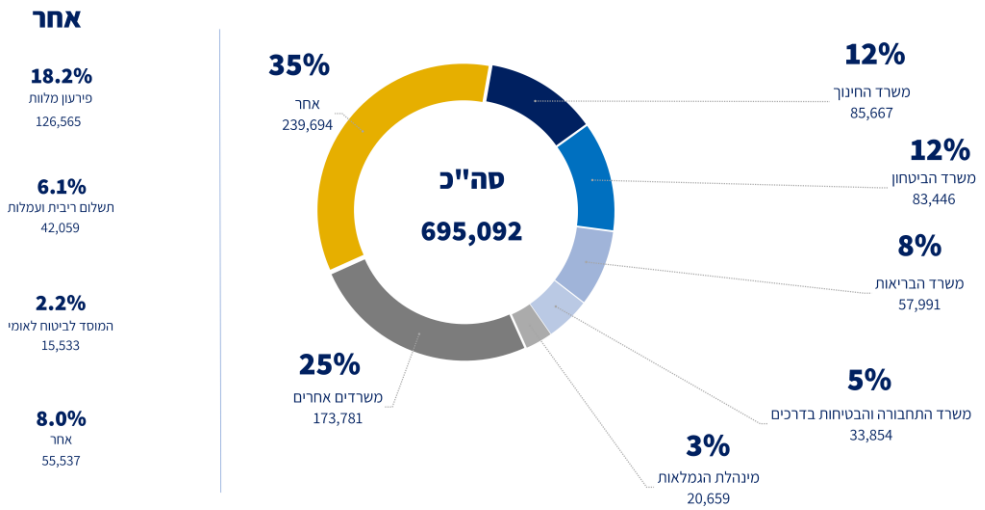
3. בנוסף, מוצגים נתוני ביצוע רב שנתיים ומידע לגבי השינויים התקציביים שחלו במהלך שנת 2022.
בהשוואות בין השנים יש לנקוט משנה זהירות לאור שינויים שחלו במבנה תקציב המדינה.

4. במסגרת הביאורים לדוחות על ביצוע התקציב, ניתן מידע בדבר התקשרויות (ובכללן תמיכות) מהותיות עם גורמי חוץ, שיתרתן למועד הדיווח עולה על 50 מיליוני ₪ (במערכת הביטחון מעל 100 מיליוני ₪) או התקשרויות שנדרש לפרסמן, בכפוף לקריטריונים אחרים שבוצעו על ידי יחידות הממשלה השונות. ליחידות הממשלתיות השונות עשויות להיות התקשרויות מהותיות נוספות אשר לא מוצגות במסגרת הדוח, כיוון שיתרתן למועד הדיווח נמוכה מ-50 מיליוני ₪ או שלא ניתן היה לאמוד אותן למועד הדיווח. כמו כן, לאור ההתמשכות בביצוע התקציב, ייתכן מצב שבו היקף ההתקשרות ויתרתה זהים. יש לציין כי התקשרויות מהותיות רוחביות שבוצעו על ידי מנהל הרכש אינן מוצגות במסגרת הביאורים, שכן ברמת החשבויות התקשרויות אלו לרוב אינן מהותיות.

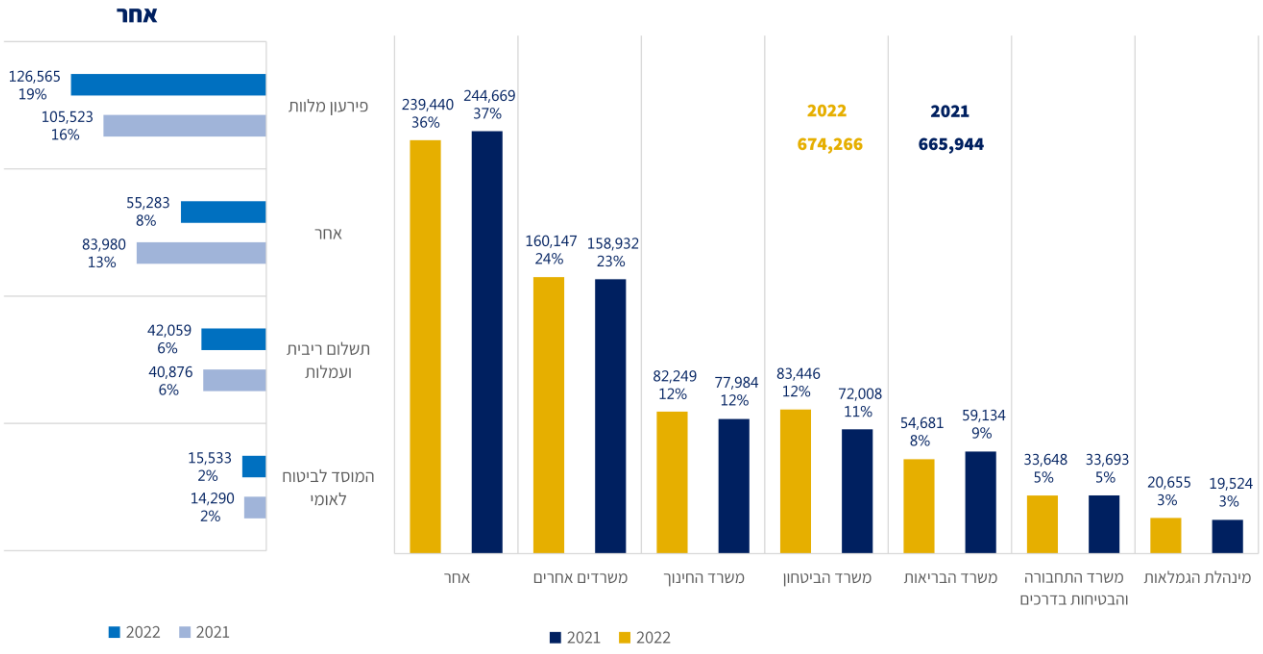
הרכב ביצוע תקציב ההוצאות ברוטו (ביצוע במזומן) של משרדי הממשלה לשנת 2022 (במיליוני ₪, אחוזים)

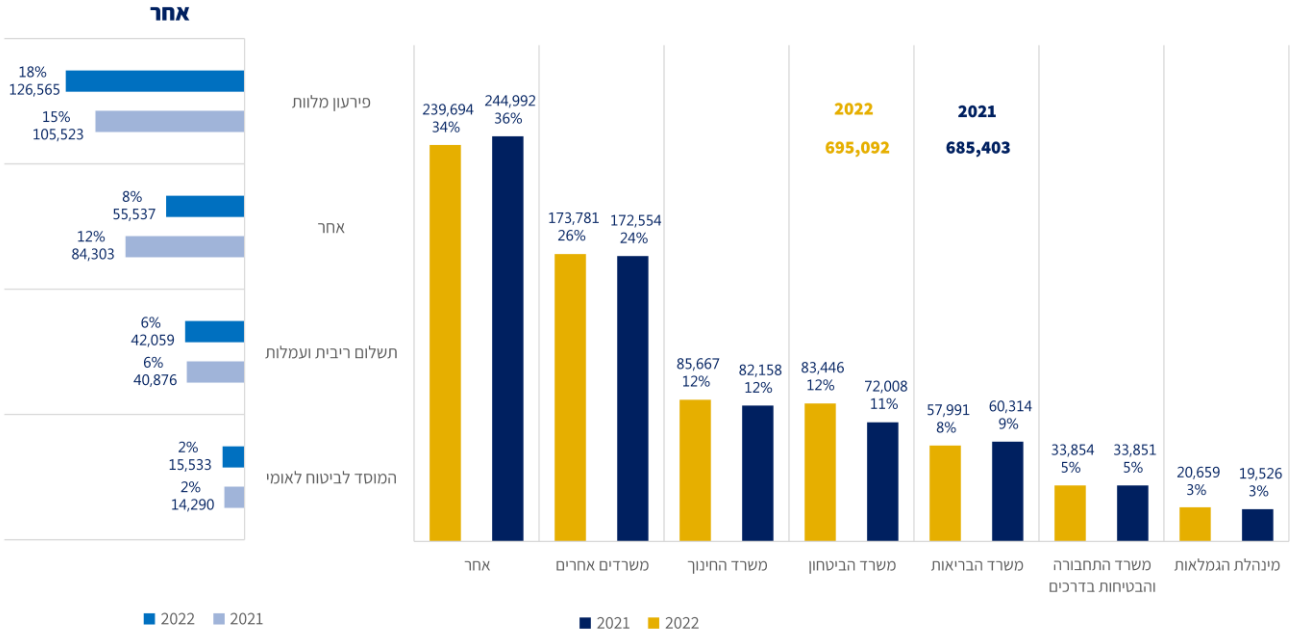
הרכב ביצוע תקציב ההוצאות ברוטו כולל התחייבויות של משרדי הממשלה לשנת 2022 (במיליוני ₪, אחוזים)

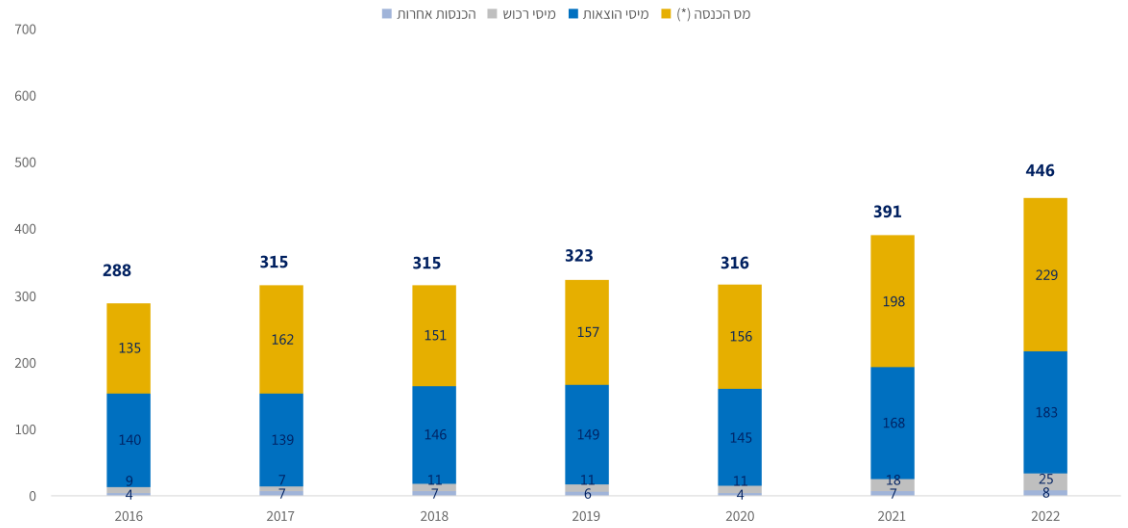
הרכב ביצוע בפועל של תקציב ההוצאות ברוטו של משרדי הממשלה לשנים 2021-2022 (במיליוני ₪, אחוזים)

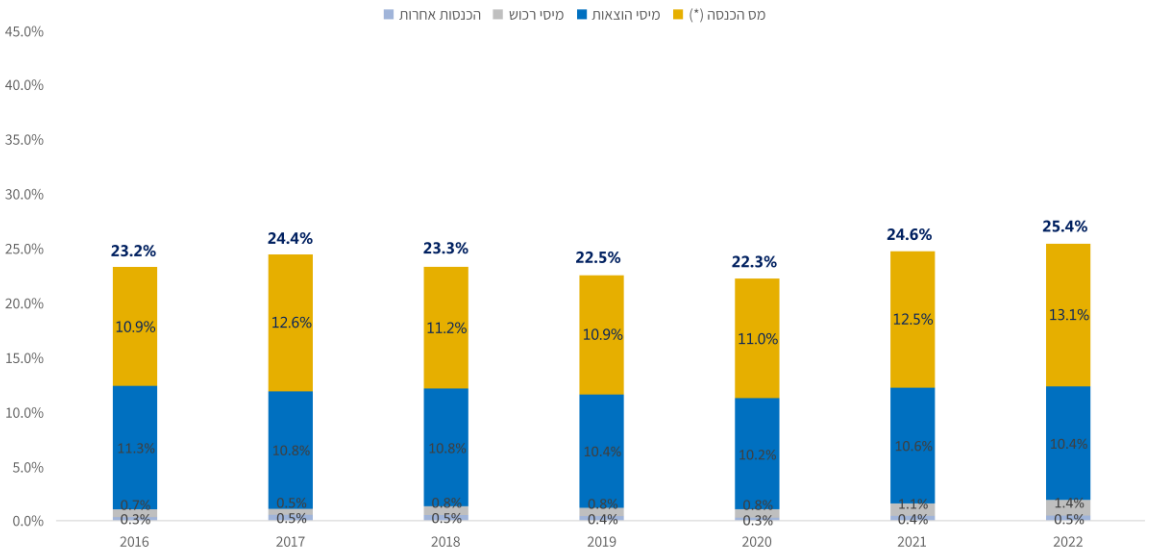
הרכב ביצוע בפועל, כולל התחייבויות, של תקציב ההוצאות ברוטו של משרדי הממשלה לשנים 2021-2022 (במיליוני ₪, אחוזים)

תקבולים שוטפים של ממשלת ישראל (במיליארדי ₪)

תקבולים שוטפים של ממשלת ישראל (כאחוז מהתוצר) (**)

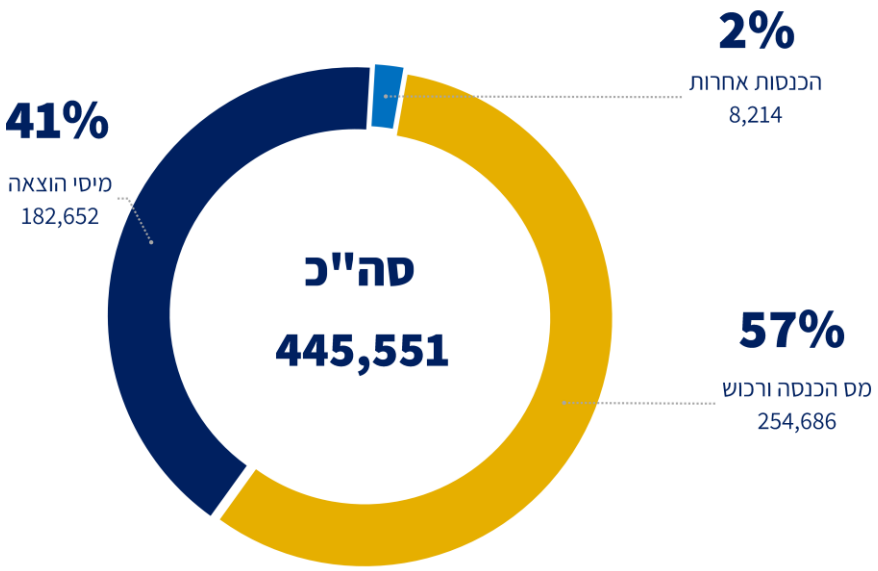

(*) כולל מיסים על הוצאות שכר ומס מעסיקים.

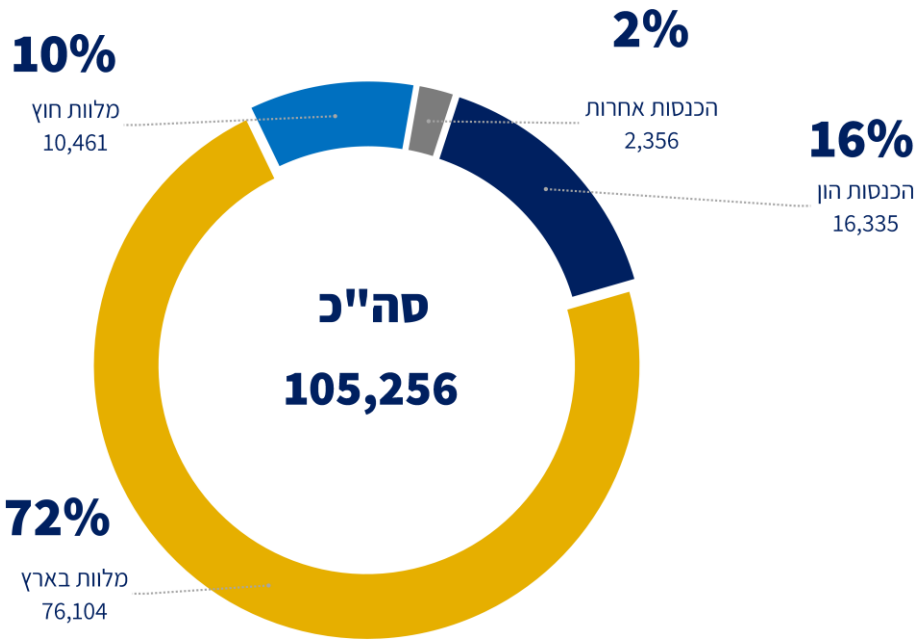
(**) התקבולים השוטפים כאחוז מהתוצר[25] המוצגים לעיל מחושבים לפי הסדרה המעודכנת שפורסמה על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נכון לחודש אפריל 2023, לפיכך יתכן כי גובה התקבולים בשנים הקודמות השתנה במעט מהנתונים שהוצגו בדוחות התקציב הקודמים.

[25] בכל מקום בחלק זה בו ישנה התייחסות לתוצר, הכוונה לתוצר מקומי גולמי במחירים שוטפים.

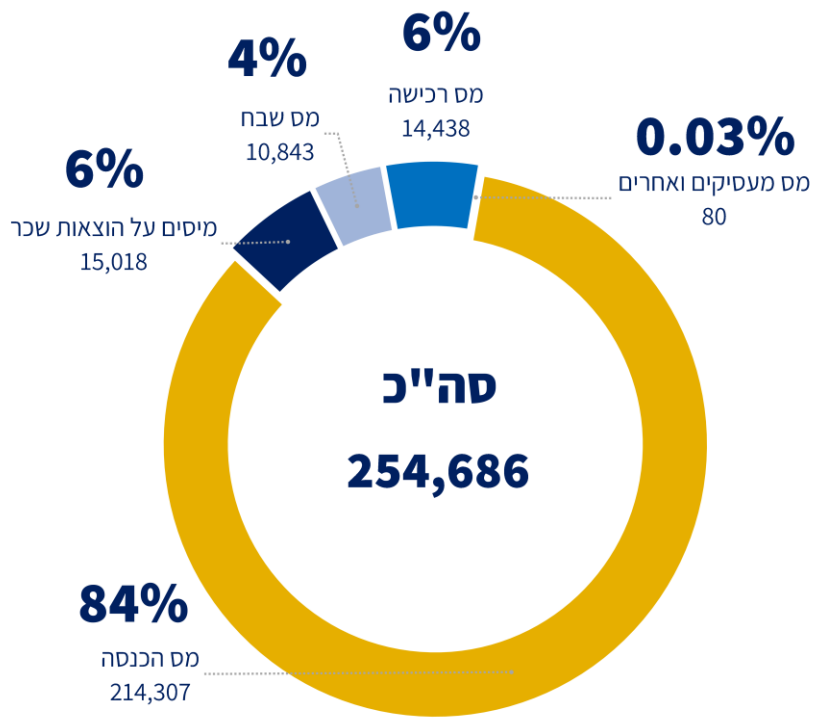
תקבולים שוטפים (במיליוני ₪, אחוזים)

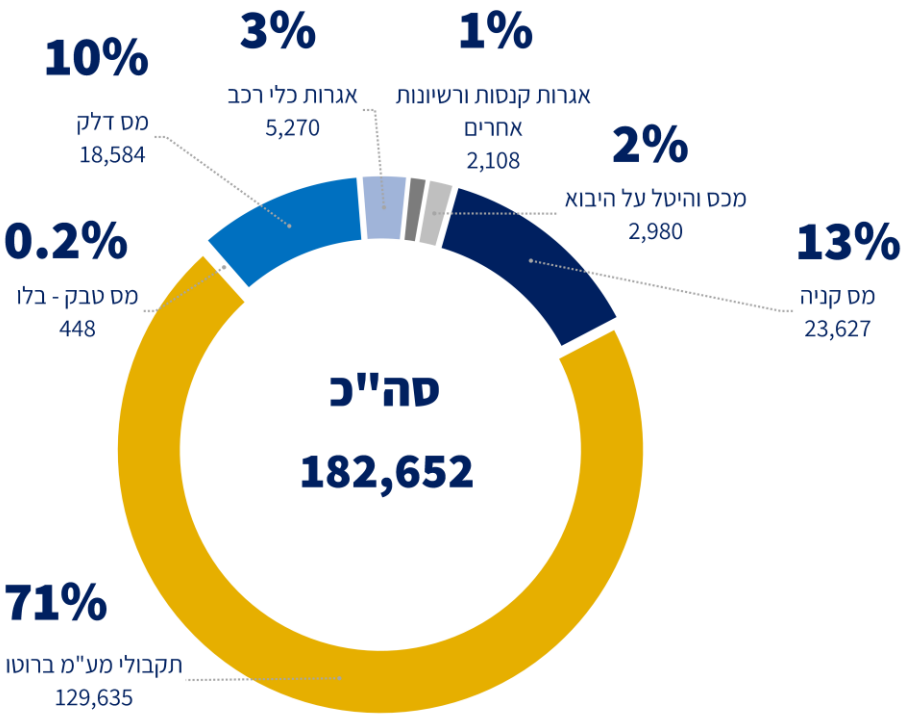
תקבולים ממלוות וחשבונות הון (במיליוני ₪, אחוזים)

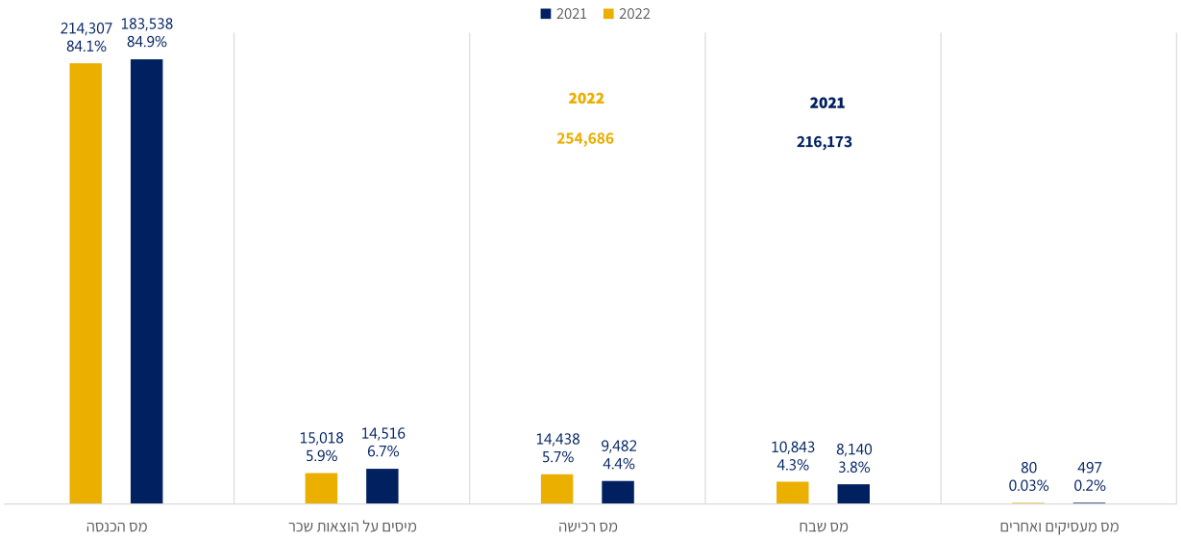
מיסים ישירים לשנת 2022 (במיליוני ₪, אחוזים)

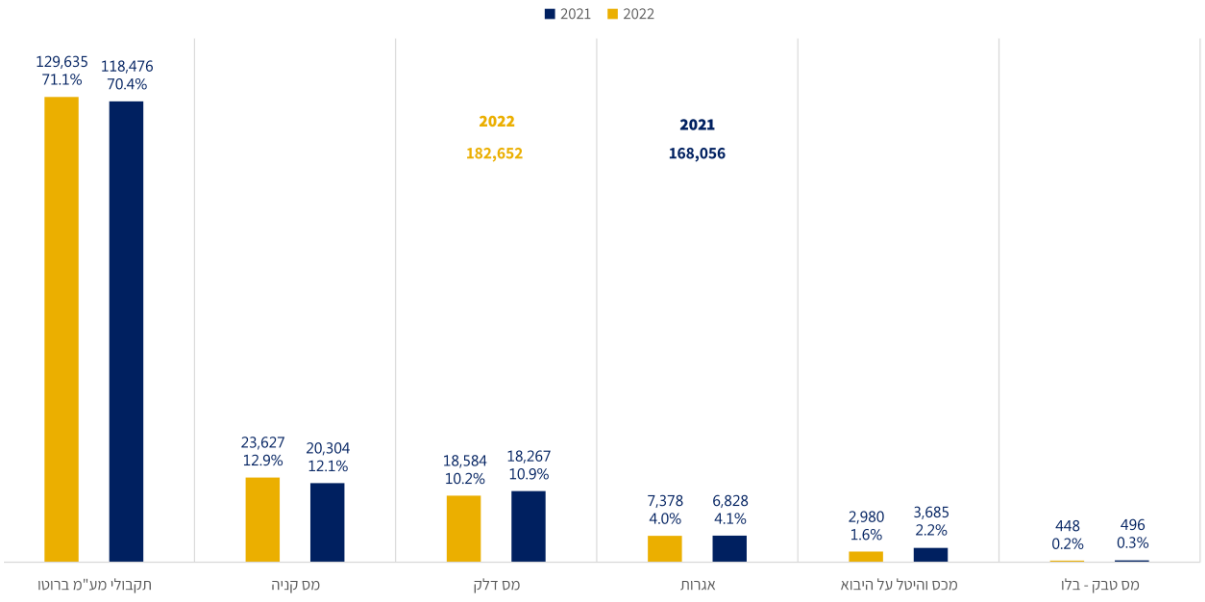
מיסים עקיפים לשנת 2022 (במיליוני ₪, אחוזים)

מיסים ישירים לשנים 2021-2022 (במיליוני ₪, אחוזים)

מיסים עקיפים לשנים 2021-2022 (במיליוני ₪, אחוזים)

בעת עיון בניתוח נתוני התקציב וביצועו המוצג במסגרת חלק זה יש להתחשב בהערות הבאות:

א. בתקציב שנת 2022 בוצעה הפרדה בחוק המסגרות בין מגבלת ההוצאה עבור התקציב השוטף, לבין תקציב התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה.
ב. הדוחות הראשיים של התקציב והביצוע וכן ביאורי החשבויות כוללים בשנה זו מידע בדבר מסגרת וביצועי משרדי הממשלה בגין התמודדות עם מגפת הקורונה.
ג. התכנון התקציבי מושפע לעתים ממספר רב של אי ודאויות כגון: מדדי מחירים, ריביות, שערי חליפין, הסכמי שכר ואישורים סטטוטוריים.
ד. שינויים בתקציב המבוצעים בסוף השנה משפיעים באופן משמעותי על ביצוע התקציב הסופי.
ה. מפעלים עסקיים כהגדרתם בסעיף 8 לחוק יסודות התקציב פועלים כמשק סגור. תקציבם אינו נכלל בחישוב מגבלת ההוצאה וחישוב הגירעון. מקור הכנסות המפעלים העסקיים הינו, בין היתר, ממתן שירות לציבור הרחב, שירות למשרדי הממשלה, מתקציב או מכירת נכסים אשר בבעלות המדינה. באופן דומה אופן ביצוע ורישום ההוצאות והתחייבויות של המפעלים העסקיים יכול ויקבע גם בהתאם לחוקים ולתקנות ספציפיים החלים על הגוף העסקי בנוסף לחוק יסודות התקציב. השוני בין מקור הסמכות של המפעל העסקי לבין חוק יסודות התקציב יכול להביא לפרשנויות שונות לגבי אופן הרישום של ההכנסות וההוצאות של המפעל העסקי.
ו. בדוחות הראשיים של ביצוע תקציב ההוצאות (לפי חשבויות ולפי סעיפים תקציביים) ובביאורים לדוחות אלו, מחושב אחוז הביצוע מתוך התקציב שעמד לרשות המשרד בפועל. כלומר, תקציב ההוצאה נטו בתוספת סכום ההכנסה המיועדת שנתקבלה בפועל בשנת התקציב.
ז. ההתחייבויות לשנים הבאות המוצגות בדוחות הראשיים של ביצוע תקציב ההוצאות (לפי חשבויות ולפי סעיפים תקציביים) וכן בביאורים לדוחות אלו, משקפות את יתרת ההזמנות לסוף השנה, למעט יתרת הזמנות בתקנות הרשאה להתחייב.
ח. יתרת התחייבויות בביאורי מסגרת וביצוע התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה משקפת את יתרות ההזמנות לסוף השנה, לרבות בתקנות הרשאה להתחייב ויתרת הזמנות לפירעון בשנים הבאות.
ט. אגף התקציבים במשרד האוצר אחראי על בניית התקציב המפורט והכנת הצעת התקציב המובאת לאישור הממשלה והכנסת. חוקי התקציב לשנים 2021 ו-2022 אושרו בכנסת בחודש נובמבר 2021.

אגף החשב הכללי משתמש בשתי מערכות עיקריות לניהול ביצוע תקציב המדינה: מערכת מרכב"ה (מערכת רוחבית כוללת במשרדי הממשלה) - המערכת הפיננסית העיקרית הכוללת את מערך התשלומים, הניהול החשבונאי והרישום התקציבי, ומערכת פנימית של אגף החשב הכללי (להלן: "מערכת המידע הניהולי") המרכזת את הפעילות התזרימית של הממשלה. מערכת מידע ניהולי מספקת מידע רציף וזמין על פעילות הממשלה בחשבונות הבנקים ומאפשרת בקרה יומית על יתרות הממשלה, ניהול ביצוע תקציב המדינה וכן ניתוחים וסטטיסטיים שונים הקשורים בביצוע התקציב.

מערכת מרכב"ה הינה מערכת ארגונית-תשתיתית החובקת את המערכות המנהליות במרבית המערך הממשלתי. מערכת מרכב"ה הוטמעה בכל משרדי הממשלה למעט מערכת הביטחון ומשרד מבקר המדינה בהם ניהול החשבונות מתבצע במערכות פנימיות. הדיווח הכולל של הביצוע נעשה על ידי איחוד וטיוב של נתוני כלל המערכות.

מערכת המידע הניהולי מייצרת את "אומדן ביצוע התקציב" המבוסס על תזרים המזומנים היומי המותאם לשינוי היתרות של הממשלה בבנקים. מערכת המידע הניהולי מספקת מידע יומי עדכני, מפורט ומורכב על הגירעון ומימונו, ההכנסות, ההוצאות ומשתנים מאקרו-כלכליים נוספים, ומשמשת ככלי תומך בקבלת החלטות בזמן אמת.

נכון למועד עריכת הדוחות הכספיים לשנת 2022 ובהתאמה לשנים קודמות, מדידת הגירעון הממשלתי נעשית על פי מערכת המידע הניהולי בהתאם למתודולוגית המדידה התקציבית, ואילו הדיווח הסופי המפורט של ביצוע התקציב במשרדי הממשלה נעשה על פי מערכת מרכב"ה. כפועל יוצא ממתודולוגיות דיווח שונות על ידי המערכות, מוצגת בדוח הגירעון התקציבי התאמה של כ-735 מיליוני ₪ בין דיווח אומדן הגירעון המבוסס על מערכת המידע הניהולי לבין המידע ממערכת מרכב"ה.

בחודש ינואר 2023 פורסם בהתאם לנתוני מערכת המידע הניהולי, אומדן עודף ראשוני לשנת 2022 של כ-9.8 מיליארדי ₪ שהיוו כ-0.6% מהתוצר בהתאם לתחזית התוצר באותה עת. העודף עודכן עקב תנועות שעברו בהתאמה לדוחות הכספיים, ומסתכם בכ-9.9 מיליארדי ₪ המהווים כ-0.6% מהתוצר לפי אומדן עדכני לתוצר שנת 2022 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שפורסם בחודש אפריל 2023. לפירוט בדבר התפתחות שיעור העודף/גירעון מהתוצר *ראה פרק עודף/גירעון ממשלתי וציבורי בחלק א' – מבוא לדוחות הכספיים.*

הגירעון התקציבי (במיליוני ₪)

		תקציב מקורי	תקציב על שינויו	ביצוע	הפרש מתקציב מקורי	אחוז ביצוע מתקציב מקורי	הפרש מתקציב על שינויו	אחוז ביצוע מתקציב על שינויו
הכנסות								
הכנסות המדינה		562,934.9	562,934.9	550,807.3	12,127.6	97.8%	12,127.6	97.8%
הכנסה מיועדת במשרדי הממשלה		41,326.4	52,473.7	47,333.0	(6,006.6)	114.5%	5,140.7	90.2%
הכנסה ממפעלים עסקיים		26,828.2	28,176.8	56,931.3	(30,103.1)	212.2%	(28,754.5)	202.1%
סך הכל הכנסות		**631,089.5**	**643,585.4**	**655,071.6**	**(23,982.1)**	**103.8%**	**(11,486.2)**	**101.8%**
הוצאות								
תקציבים רגילים		390,016.0	432,176.6	399,399.7	(9,383.7)	102.4%	32,776.9	92.4%
תקציבי פיתוח		56,095.1	63,800.5	49,349.8	6,745.3	88.0%	14,450.7	77.4%
תקציבי מפעלים עסקיים		26,828.2	28,176.8	56,892.3	(30,064.1)	212.1%	(28,715.5)	201.9%
פירעון מלוות		125,644.0	125,969.9	126,565.3	(921.3)	100.7%	(595.4)	100.5%
תשלום ריבית ועמלות		42,506.5	42,086.7	42,058.7	447.8	98.9%	28.0	99.9%
סך הכל הוצאות		**641,089.8**	**692,210.5**	**674,265.8**	**(33,176.0)**	**105.2%**	**17,944.7**	**97.4%**
הפרש				**(19,194.2)**				
בניכוי								
תקבולים ממלוות ומחשבונות הון	(1)	166,081.9	166,081.9	81,952.7	84,129.2	49.3%	84,129.2	49.3%
פירעון מלוות והשקעות הון	(2)	(110,479.7)	(110,481.1)	(111,078.8)	599.1	100.5%	597.7	100.5%
מתן אשראי		(961.0)	(1,053.2)	(746.9)	(214.1)		(306.3)	
התאמה נדרשת לבסיס מזומן	(3)			735.0				
עודף/(גרעון) כולל ללא אשראי נטו		**(64,641.5)**		**9,943.8**				

(1) למעט הכנסות שוטפות מרשות מקרקעי ישראל בסך של כ- 902 מיליוני ₪, תקבולים בגין הפרשות לפנסיה ופיצויים ומלווה מהמוסד לביטוח לאומי.

(2) למעט מהמוסד לביטוח לאומי.

(3) התאמות שונות הנדרשות לצורך הצגת הגירעון הממשלתי על בסיס מזומן בהתאם לשינויים ביתרות המזומנים בבנקים.

הכנסות המדינה לפי תחומי פעולה (במיליוני ₪)

פרטים		תקציב (*)	ביצוע	הפרש	אחוז ביצוע
תקבולים שוטפים	(1)	377,363.3	445,551.1	(68,187.8)	118.1%
תקבולים ממלוות ומחשבונות הון	(2)	185,571.6	105,256.2	80,315.4	56.7%
סך הכל		**562,934.9**	**550,807.3**	**12,127.6**	**97.8%**

(1) תקבולים שוטפים

תחום פעולה	פרטים	תקציב (*)	ביצוע	הפרש	אחוז ביצוע
0001	מס הכנסה	167,297.0	214,307.2	(47,010.2)	128.1%
0002	מיסים על הוצאות שכר	17,305.0	15,017.9	2,287.1	86.8%
0003	מס שבח	6,883.0	10,843.4	(3,960.4)	157.5%
0004	מס רכישה	9,205.0	14,438.0	(5,233.0)	156.8%
0005	מס רכוש וריבוי נכסים	-	21.9	(21.9)	***
0006	מס מכירה	-	0.4	(0.4)	***
0007	מס מעסיקים	700.0	57.3	642.7	8.2%
	מס הכנסה ורכוש	**201,390.0**	**254,686.1**	**(53,296.1)**	**126.5%**
0011	מכס והיטל על היבוא	2,800.0	2,980.0	(180.0)	106.4%
0013	מס קניה	22,200.0	23,627.4	(1,427.4)	106.4%
0014	תקבולי מע"מ ברוטו	120,383.0	129,634.6	(9,251.6)	107.7%
0015	מס טבק - בלו	-	448.0	(448.0)	***
0018	מס דלק	18,690.0	18,583.6	106.4	99.4%
0024	אגרות כלי רכב	5,200.0	5,269.8	(69.8)	101.3%
0025	אגרות קנסות ורשיונות אחרים	1,770.0	2,108.1	(338.1)	119.1%
	מיסי הוצאה	**171,043.0**	**182,651.5**	**(11,608.5)**	**106.8%**
0034	ריבית במט"ח	-	11.3	(11.3)	***
0035	גביית ריבית	215.0	262.5	(47.5)	122.1%
0041	ריביות מבנקים	150.0	568.2	(418.2)	378.8%
	ריבית ורווחים	**365.0**	**842.0**	**(477.0)**	**230.7%**
0042	תמלוגים ממפעלים עסקיים	550.0	620.1	(70.1)	112.7%
0043	תמלוגים מאוצרות טבע	1,689.6	2,056.7	(367.1)	121.7%
0044	תמלוגים מחברות ממשלתיות	960.0	243.7	716.3	25.4%
0045	דיבידנדים מחברות	766.0	85.3	680.7	11.1%
	תמלוגים ודיבידנדים	**3,965.6**	**3,005.8**	**959.8**	**75.8%**
0046	החזר ע"ח שנים קודמות	-	28.6	(28.6)	***
0047	הכנסות שונות	349.7	3,353.2	(3,003.5)	958.9%
0048	הכנסה מיועדת מעל האומדן	-	690.1	(690.1)	***
0050	דמי שימוש בנכסים	250.0	293.8	(43.8)	117.5%
	תקבולים שונים	**599.7**	**4,365.7**	**(3,766.0)**	**728.0%**
סך הכל	**תקבולים שוטפים**	**377,363.3**	**445,551.1**	**(68,187.8)**	**118.1%**

(*) תקציב על שינויים.

(2) תקבולים ממלוות ומחשבונות הון

תחום פעולה	פרטים	תקציב (*)	ביצוע	הפרש	אחוז ביצוע
0051	גביית קרן	1,400.0	1,431.4	(31.4)	102.2%
0053	גביית קרן במט"ח	25.0	21.6	3.4	86.4%
0063	הכ. ממנהל מקרקעי ישראל	300.0	902.1	(602.1)	300.7%
	החזר השקעות והלוואות	**1,725.0**	**2,355.1**	**(630.1)**	**136.5%**
0071	הפרשות לפנסיה-יח' משקיות	1.0	0.4	0.6	40.0%
0073	הפרשות לפנסיה - חברות	1.7	1.0	0.7	58.8%
	הפרשות לפנסיה ופיצויים	**2.7**	**1.4**	**1.3**	**51.9%**
0075	הכנסות הון	405.8	16,310.8	(15,905.0)	4019.4%
0076	הכנסות הון אחרות	500.0	24.1	475.9	4.8%
	הכנסות הון	**905.8**	**16,334.9**	**(15,429.1)**	**1803.4%**
0081	מלווה מהמוסד לבטוח לאומי	19,187.0	22,400.0	(3,213.0)	116.7%
0082	הכנסה מאמיסיות והפקדות	7.0	13.3	(6.3)	190.0%
0083	מלוות פנים	142,744.1	53,690.4	89,053.7	37.6%
	מלוות בארץ	**161,938.1**	**76,103.7**	**85,834.4**	**47.0%**
0084	מלוות חוץ	21,000.0	10,461.1	10,538.9	49.8%
	מלוות חוץ	**21,000.0**	**10,461.1**	**10,538.9**	**49.8%**
	תקבולים ממלוות				
סך הכל	**ומחשבונות הון**	**185,571.6**	**105,256.2**	**80,315.4**	**56.7%**

(*) תקציב על שינוייו.

תקציב ההוצאות וביצוע התוכנית הכלכלית לפי חשבויות (במיליוני ₪)

שם המשרד	ביאור	תקציב כולל						התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה מתוך התקציב הכולל					
		תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות (*)		תקציב	ביצוע (**)		התחייבויות (***)		
		ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	נטו	נטו	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
משרד החינוך	1	86,320.4	(4,272.4)	82,248.6	(4,049.9)	3,849.3	95.5%	3,417.9	853.7	637.3	216.4	74.7%	214.7	99.8%
משרד הביטחון	2	85,341.2	(22,225.0)	83,445.9	(21,550.8)	1,221.1	98.6%	-	15.0	15.0	-	100.0%	-	100.0%
משרד הבריאות	3	59,054.8	(4,523.4)	54,680.5	(4,497.0)	4,347.9	92.6%	3,310.3	8,873.0	5,786.3	3,086.7	65.2%	2,171.7	89.7%
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	4	37,384.6	(1,878.3)	33,648.1	(909.9)	2,768.1	92.4%	205.9	2,680.9	411.2	2,269.7	15.3%	1,527.5	72.3%
מינהלת הגמלאות	5	20,752.0	(857.4)	20,655.1	(845.5)	85.0	99.6%	3.8	-	-	-	-	-	-
משרד הבינוי והשיכון	6	16,234.2	(5,723.0)	8,337.9	(5,733.7)	7,907.0	51.3%	136.6	160.6	34.7	125.9	21.6%	97.5	82.3%
משטרת ישראל	7	16,138.9	(532.5)	15,534.8	(321.2)	392.8	97.5%	246.8	71.5	54.6	16.9	76.4%	1.1	77.9%
בתי חולים ממשלתיים	8	14,948.8	(14,948.8)	14,967.0	(14,967.0)	-	100.0%	154.2	-	-	-	-	-	-
משרד הרווחה והביטחון החברתי	9	13,958.6	(2,726.1)	12,426.7	(2,682.6)	1,488.4	89.3%	1,162.0	339.5	138.1	201.4	40.7%	52.2	56.1%
רשות מקרקעי ישראל	10	13,025.3	(12,501.5)	42,117.3	(41,466.9)	(126.6)	100.3%	3,124.0	106.2	21.8	84.4	20.5%	81.8	97.6%
משרד הפנים	11	7,932.9	-	7,273.7	(6.2)	665.4	91.6%	607.9	220.4	129.8	90.6	58.9%	82.2	96.2%
רשות המסים בישראל	12	6,205.8	(469.3)	4,350.9	(458.3)	1,843.9	70.2%	573.2	918.9	(282.0)	1,200.9	-30.7%	-	-30.7%
הרשות לזכויות ניצולי השואה	13	5,675.3	(67.0)	5,557.2	(49.1)	100.2	98.2%	95.4	2.9	0.3	2.6	10.3%	2.6	100.0%
שירות בתי הסוהר	14	4,807.4	(225.9)	4,451.3	(210.0)	340.2	92.9%	292.7	1.9	1.1	0.8	57.9%	0.6	89.5%
המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער	15	4,762.3	(289.5)	4,440.3	(217.9)	250.4	94.7%	278.4	12.6	8.7	3.9	69.0%	1.0	77.0%
משרד ראש הממשלה	16	4,084.0	(10.7)	2,533.2	(8.4)	1,548.5	62.1%	930.4	562.5	201.6	360.9	35.8%	329.2	94.4%
משרד הכלכלה והתעשייה – זרוע העבודה	17	3,836.8	(33.3)	3,141.8	(29.0)	690.7	82.0%	552.2	492.3	174.1	318.2	35.4%	304.0	97.1%
משרד התרבות והספורט	18	3,260.1	(75.1)	2,602.9	(16.0)	598.1	81.3%	477.2	168.5	71.2	97.3	42.3%	85.0	92.7%
משרד המשפטים	19	3,136.3	(724.7)	2,624.7	(718.6)	505.5	83.9%	481.6	20.8	8.1	12.7	38.9%	12.6	99.5%
משרד העלייה והקליטה	20	3,011.8	(106.3)	2,617.7	(106.4)	394.2	86.9%	319.2	10.6	5.2	5.4	49.1%	0.7	55.7%
הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית	21	2,402.9	(536.4)	2,112.9	(509.8)	263.4	88.9%	169.5	375.5	255.7	119.8	68.1%	195.7	120.2%
מערכת בתי המשפט	22	2,371.7	(300.0)	2,166.9	(300.3)	205.1	91.4%	199.6	9.6	5.2	4.4	54.2%	4.4	100.0%
משרד הכלכלה והתעשייה	23	2,289.9	(197.3)	1,908.1	(180.5)	365.0	83.9%	204.3	587.8	434.1	153.7	73.9%	377.5	138.1%
קרנות הגנת הסביבה	24	2,274.2	(788.6)	296.5	(649.3)	1,838.4	13.9%	194.0	-	-	-	-	-	-

תקציב ההוצאות וביצוע התוכנית הכלכלית לפי חשבויות (במיליוני ₪) (המשך)

שם המשרד	ביאור	תקציב כולל						התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה מתוך התקציב הכולל					
		תקציב על שינויים		ביצוע		התחייבויות (*)		תקציב	ביצוע (**)			התחייבויות (***)	
		ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע	נטו	נטו	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
המשרד לביטחון פנים	25	2,171.8	(18.1)	1,856.2	(18.0)	315.5	85.5%	296.8	99.1%	20.7	11.5	9.2	55.6%	8.7	97.6%
מרכז החינוך העצמאי	26	2,142.4	-	2,079.9	-	62.5	97.1%	60.4	99.9%	33.7	28.7	5.0	85.2%	3.7	96.1%
משרד החקלאות ופיתוח הכפר	27	2,142.4	(171.0)	1,666.5	(162.1)	467.0	78.1%	346.4	94.3%	77.4	16.5	60.9	21.3%	60.8	99.9%
משרד החוץ	28	2,112.8	(78.2)	1,895.5	(18.0)	157.1	92.3%	102.9	97.4%	0.7	0.7	-	100.0%	-	100.0%
הכנסת	29	1,603.9	-	1,157.0	(0.1)	447.0	72.1%	77.4	77.0%	-	-	-	-	-	-
המשרד להגנת הסביבה	30	1,219.3	(323.9)	1,014.6	(252.0)	132.8	88.4%	182.3	104.3%	66.2	50.3	15.9	76.0%	2.4	79.6%
מעיין החינוך התורני	31	1,144.4	(7.2)	1,059.4	(7.3)	85.1	92.6%	70.6	98.7%	2.0	(6.2)	8.2	-310.0%	8.3	105.0%
משרד התיירות	32	1,134.1	(107.0)	679.8	(36.5)	383.8	63.9%	188.5	81.6%	298.5	100.4	198.1	33.6%	107.2	69.5%
רשות האוכלוסין וההגירה	33	1,118.1	(105.5)	899.5	(52.9)	166.0	84.4%	212.0	104.3%	-	-	-	-	-	-
המשרד לשירותי דת	34	774.0	(12.5)	653.4	(10.3)	118.4	84.7%	101.8	97.8%	5.0	4.5	0.5	90.0%	0.5	100.0%
משרד האוצר	35	749.2	(26.6)	504.2	(5.7)	224.1	69.2%	180.5	94.0%	2.8	-	2.8	0.0%	0.1	3.6%
הרשות הממשלתית למים ולביוב	36	746.9	-	704.3	-	42.6	94.3%	32.0	98.6%	-	-	-	-	-	-
הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב	37	680.9	(301.0)	260.9	(168.3)	287.3	47.6%	10.6	49.5%	-	-	-	-	-	-
משרד האנרגיה	38	680.3	(0.2)	498.9	(0.2)	181.4	73.3%	174.2	98.9%	44.4	-	44.4	0.0%	37.1	83.6%
מינהל הדיור הממשלתי	39	661.6	(336.0)	244.7	(45.7)	126.6	65.9%	6.8	67.7%	-	-	-	-	-	-
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה	40	629.0	(6.1)	449.6	(5.9)	179.2	71.5%	64.9	81.8%	-	-	-	-	-	-
רשות האכיפה והגבייה	41	616.5	(231.6)	523.6	(231.6)	92.9	84.9%	86.8	99.0%	-	-	-	-	-	-
לשכת הפרסום הממשלתית	42	601.4	(601.4)	387.8	(392.4)	4.6	98.8%	3.7	99.8%	-	-	-	-	-	-
ועדת הבחירות המרכזית לכנסת	43	483.1	-	482.6	-	0.5	99.9%	90.8	118.7%	-	-	-	-	-	-
המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל והמשרד לשיתוף פעולה אזורי	44	477.1	(4.0)	317.6	-	155.5	67.1%	114.1	91.2%	-	-	-	-	-	-
משרד התקשורת	45	452.9	(322.3)	305.2	(210.2)	35.6	89.6%	38.3	100.8%	-	-	-	-	-	-
מינהל התכנון	46	438.3	(18.0)	352.2	(17.8)	85.9	80.4%	117.9	107.3%	-	-	-	-	-	-
תיאום פעולות הממשלה בשטחים	47	428.5	(237.1)	315.5	(202.6)	78.5	80.1%	60.3	95.4%	3.7	3.5	0.2	94.6%	0.2	100.0%

תקציב ההוצאות וביצוע התוכנית הכלכלית לפי חשבויות (במיליוני ₪) (המשך)

שם המשרד	ביאור	תקציב כולל							התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה מתוך התקציב הכולל					
		תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות (*)			תקציב	ביצוע (**)			התחייבויות (***)	
		ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	נטו	נטו	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
מינהל המחקר החקלאי - מרכז וולקני	48	426.8	(144.0)	358.2	(101.5)	26.1	93.2%	77.1	0.3	-	0.3	0.0%	-	0.0%
משרד מבקר המדינה (****)	49	409.0	-	367.6	-	41.4	89.9%	-	-	-	-	-	-	-
משרד ההתיישבות	50	338.8	-	198.4	-	140.4	58.6%	159.8	-	-	-	-	-	-
שירות התעסוקה הישראלי	51	288.1	(5.0)	273.6	(5.0)	14.5	95.0%	14.4	38.8	35.1	3.7	90.5%	3.3	99.0%
רשות השירות הלאומי אזרחי	52	245.9	-	191.4	-	54.5	77.8%	53.4	3.4	3.4	-	100.0%	0.1	102.9%
הנהלת בתי הדין הרבניים	53	237.7	(1.0)	200.2	(1.0)	37.5	84.2%	37.5	-	-	-	-	-	-
מטה החשכ"ל	54	246,589.6	(3,346.3)	239,440.2	(1,545.9)	5,349.0	97.8%	253.6	5,456.1	367.7	5,088.4	6.7%	76.5	8.1%
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון	55	163.1	(20.5)	77.4	(22.6)	87.8	46.9%	56.6	-	-	-	-	-	-
המרכז למיפוי ישראל	56	162.0	(20.9)	97.5	(11.6)	55.2	63.9%	49.0	-	-	-	-	-	-
הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים	57	141.5	(0.2)	76.4	(0.6)	65.5	53.8%	56.5	-	-	-	-	-	-
מינהל הרכב הממשלתי	58	140.8	(50.0)	34.1	(141.9)	198.6	14.7%	199.2	-	-	-	-	-	-
המכון הגיאולוגי	59	106.8	(12.8)	73.6	(4.7)	25.1	74.6%	21.3	-	-	-	-	-	-
נתיב	60	93.1	(0.2)	74.6	(0.5)	18.8	79.9%	19.0	-	-	-	-	-	-
בית נשיא המדינה	61	84.2	(1.8)	78.3	(1.8)	5.9	93.0%	6.3	-	-	-	-	-	-
המדפיס הממשלתי	62	83.2	(83.2)	59.0	(87.6)	28.6	67.4%	23.3	-	-	-	-	-	-
רשות התחרות	63	73.9	(0.4)	60.9	-	12.6	82.9%	10.3	-	-	-	-	-	-
הרשות לאכיפה במקרקעין	64	73.4	(2.0)	60.1	(0.4)	11.7	83.7%	9.2	-	-	-	-	-	-
הרשות לשירותים ציבוריים חשמל	65	45.8	-	37.4	-	8.4	81.7%	7.6	-	-	-	-	-	-
המשרד לחיזוק וקידום קהילתי	66	45.7	-	39.8	-	5.9	87.1%	5.9	-	-	-	-	-	-
נמל חדרה	67	42.0	(42.0)	18.2	(17.3)	(0.9)	105.2%	8.6	-	-	-	-	-	-
סך הכל		**692,210.5**	**(80,650.5)**	**674,265.8**	**(104,264.3)**	**41,558.5**	**94.2%**	**20,825.7**	**22,538.4**	**8,728.2**	**13,810.2**	**38.7%**	**5,850.9**	**64.7%**

(*) על פי חוק יסודות התקציב ניתן לבצע, על בסיס תקציב ההוצאות בשנת התקציב, התחייבויות לפירעון בשנה העוקבת. יתרת ההתחייבויות השוטפות בטבלה זו משקפת את יתרת ההתחייבויות (והביצוע בדרך) של החשבות לסוף השנה, ללא תקנות הרשאה להתחייב. נתונים אלה אינם כוללים את נתוני מערכת הביטחון.

(**) נתוני הביצוע המופיעים במסגרת עמודת ביצוע התוכנית הכלכלית, מהווים את נתוני הביצוע לצורך התמודדות עם משבר הקורונה מתוך נתוני הביצוע הכולל, כפי שדווחו על-ידי חשבויות המשרדים (האמור חל גם הביאורים לפרק זה).

(***) יתרת התחייבויות בעמודות נתוני התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה וכן בביאורי החשבויות לתכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה משקפת את יתרות ההזמנות לסוף השנה, לרבות תקנות הרשאה להתחייב ויתרת הזמנות לפירעון בשנים הבאות.

(****) ראה נתוני התקציב והביצוע של משרד מבקר המדינה בביאור הרלוונטי.

תקציב ההוצאות וביצוע התוכנית הכלכלית לפי סעיפים תקציביים (במיליוני ₪)

		תקציב כולל								התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה מתוך התקציב הכולל					
		תקציב על שינוייו		ביצוע			התחייבויות (*)			תקציב	ביצוע (**)		התחייבויות (***)		
סעיף תקציבי	תיאור	ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע	נטו	נטו	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
01	נשיא המדינה ולשכתו	84.2	(1.8)	78.3	(1.8)	5.9	93.0%	6.3	100.5%	-	-	-	-	-	-
02	הכנסת	1,203.4	-	761.1	(0.1)	442.4	63.2%	77.4	69.7%	-	-	-	-	-	-
04	משרד ראש הממשלה	4,526.0	(13.8)	2,830.4	(10.7)	1,692.5	62.6%	1,274.4	90.8%	146.2	94.6	51.6	64.7%	48.5	97.9%
05	משרד האוצר	4,488.2	(568.6)	3,370.2	(625.3)	1,174.7	74.2%	1,093.1	98.2%	2.8	-	2.8	0.0%	0.1	3.6%
06	משרד הפנים	505.4	-	347.4	-	158.0	68.7%	167.3	101.8%	0.9	0.6	0.3	66.7%	0.2	88.9%
07	המשרד לביטחון הפנים	22,593.0	(751.6)	21,374.8	(549.0)	1,015.6	95.5%	841.4	99.2%	50.2	33.0	17.2	65.7%	9.5	84.7%
08	משרד המשפטים	6,123.9	(1,256.3)	5,314.7	(1,250.5)	803.4	86.9%	768.0	99.4%	30.4	13.3	17.1	43.8%	17.0	99.7%
09	משרד החוץ	2,123.9	(78.2)	1,895.5	(18.0)	168.2	91.8%	102.9	96.8%	0.7	0.7	-	100.0%	-	100.0%
10	מטה לביטחון לאומי	60.0	-	45.4	-	14.6	75.7%	14.2	99.3%	-	-	-	-	-	-
11	מבקר המדינה (****)	409.0	-	367.6	-	41.4	89.9%	-	89.9%	-	-	-	-	-	-
12	גמלאות ופיצויים	20,695.8	(857.4)	20,598.1	(845.5)	85.8	99.6%	3.8	99.6%	-	-	-	-	-	-
13	הוצאות שונות	3,133.7	-	1,833.9	-	1,299.8	58.5%	18.6	59.1%	918.9	(282.0)	1,200.9	-30.7%	-	-30.7%
14	בחירות ומימון מפלגות	883.6	-	883.6	-	-	100.0%	90.8	110.3%	-	-	-	-	-	-
15	משרד הביטחון	85,341.2	(22,225.0)	83,445.9	(21,550.8)	1,221.1	98.6%	-	98.6%	15.0	15.0	-	100.0%	-	100.0%
16	הוצאות חירום אזרחיות	1,293.6	(133.5)	684.1	(57.1)	533.1	56.2%	-	56.2%	190.1	142.5	47.6	75.0%	-	75.0%
17	תאום הפעולות בשטחים	435.3	(237.1)	316.0	(202.6)	84.8	78.8%	60.3	93.9%	3.7	3.5	0.2	94.6%	0.2	100.0%
18	הרשויות המקומיות	7,417.7	-	6,921.4	(6.2)	502.5	93.2%	440.6	99.2%	219.5	129.2	90.3	58.9%	82.0	96.2%
19	מדע, תרבות וספורט	3,260.1	(75.0)	2,602.9	(16.0)	598.2	81.3%	477.2	96.2%	168.5	71.2	97.3	42.3%	85.0	92.7%
20	משרד החינוך	78,065.4	(3,447.2)	73,823.4	(3,153.1)	3,947.9	94.9%	3,718.8	99.7%	463.2	423.1	40.1	91.3%	35.4	99.0%
21	ההשכלה הגבוהה	12,934.2	-	12,934.2	-	-	100.0%	-	100.0%	40.0	40.0	-	100.0%	-	100.0%
22	המשרד לשירותי דת	1,011.8	(13.5)	853.6	(11.3)	156.0	84.5%	139.3	98.3%	5.0	4.5	0.5	90.0%	0.5	100.0%
23	משרד הרווחה	14,100.2	(2,726.1)	12,489.8	(2,682.6)	1,566.9	88.9%	1,267.6	97.9%	339.5	138.1	201.4	40.7%	52.2	56.1%
24	משרד הבריאות	58,005.3	(4,424.3)	53,631.9	(4,434.8)	4,383.9	92.4%	3,300.4	98.1%	8,886.2	5,701.4	3,184.8	64.2%	1,995.5	86.6%
25	הרשות לניצולי השואה	5,704.0	(67.0)	5,579.7	(49.1)	106.4	98.1%	95.4	99.8%	2.9	0.3	2.6	10.3%	2.6	100.0%
26	המשרד להגנת הסביבה	2,914.1	(877.5)	773.7	(709.0)	1,971.9	28.2%	376.3	41.9%	27.0	11.1	15.9	41.1%	2.4	50.0%
27	הקצבות לביטוח לאומי	53,670.8	-	53,583.4	-	87.4	99.8%	-	99.8%	-	(87.3)	87.3	-	-	-
29	משרד הבינוי והשיכון	390.6	(25.0)	312.8	(20.0)	72.8	81.1%	66.9	98.5%	-	-	-	-	-	-
30	משרד העלייה והקליטה	3,010.3	(106.3)	2,616.9	(106.4)	393.5	86.9%	318.4	97.5%	10.6	5.2	5.4	49.1%	0.7	55.7%

תקציב ההוצאות וביצוע התוכנית הכלכלית לפי סעיפים תקציביים (במיליוני ₪) (המשך)

		תקציב כולל						התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה מתוך התקציב הכולל					
		תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות (*)		תקציב	ביצוע (**)			התחייבויות (***)	
סעיף תקציבי	תיאור	ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	נטו	נטו	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
31	הוצאות ביטחוניות שונות	9,535.7	(278.0)	9,535.7	(207.6)	(70.4)	100.7%	-	-	-	-	-	-	-
33	משרד החקלאות	2,573.1	(315.0)	2,028.3	(263.5)	493.3	80.4%	423.6	16.5	77.7	61.2	21.2%	60.8	99.5%
34	משרד האנרגיה	685.0	(12.9)	529.6	(4.9)	147.4	78.2%	181.4	-	-	-	-	-	-
35	הועדה לאנרגיה אטומית	147.9	-	145.9	-	2.0	98.6%	-	-	-	-	-	-	-
36	תעסוקה	4,373.6	(38.3)	3,605.8	(34.0)	763.5	82.5%	625.8	212.6	534.5	321.9	39.8%	307.4	97.3%
37	משרד התיירות	679.1	(6.1)	384.5	(1.2)	289.7	57.0%	189.8	100.4	208.5	108.1	48.2%	17.2	56.4%
38	כלכלה ותעשייה	5,258.6	(613.4)	4,165.1	(566.4)	1,046.5	79.9%	440.4	747.6	1,460.8	713.2	51.2%	650.0	95.7%
39	משרד התקשורת	452.9	(322.3)	305.2	(210.2)	35.6	89.6%	38.3	-	-	-	-	-	-
40	משרד התחבורה	986.8	(237.4)	708.5	(224.3)	265.2	72.8%	247.4	-	-	-	-	-	-
41	רשות ממשלתית למים וביוב	129.1	-	92.0	-	37.1	71.3%	32.0	-	-	-	-	-	-
42	מענקי בינוי ושיכון	3,387.7	-	3,028.9	-	358.8	89.4%	31.5	-	-	-	-	-	-
43	המרכז למיפוי ישראל	160.3	(20.9)	96.9	(11.6)	54.1	64.2%	48.0	-	-	-	-	-	-
45	תשלום ריבית ועמלות	42,086.7	-	42,058.7	-	28.0	99.9%	19.9	-	-	-	-	-	-
46	חוק חיילים משוחררים	2,471.2	-	2,401.2	-	70.0	97.2%	-	-	-	-	-	-	-
47	רזרבה כללית	4,240.0	-	-	-	4,240.0	0.0%	-	-	4,235.7	4,235.7	0.0%	-	0.0%
51	דיור ממשלתי	3,380.0	(2,648.3)	1,425.9	(825.4)	131.2	91.6%	-	-	-	-	-	-	-
52	המשטרה ובתי הסוהר	567.9	(25.0)	505.1	(0.2)	38.0	93.0%	-	34.2	43.9	9.7	77.9%	0.9	80.0%
54	רשויות פיקוח	1,592.8	(41.8)	1,201.9	(40.9)	390.0	75.5%	287.4	38.8	83.8	45.0	46.3%	36.8	90.2%
60	חינוך	3,190.6	(1,122.0)	2,999.9	(1,122.0)	190.7	94.0%	-	205.4	398.8	193.4	51.5%	192.3	99.7%
67	בריאות	1,170.6	(99.1)	954.9	(62.2)	178.8	84.2%	-	84.9	261.3	176.4	32.5%	176.2	99.9%
68	רשות האוכלוסין	1,118.1	(105.5)	899.5	(52.9)	166.0	84.4%	212.0	-	-	-	-	-	-
70	שיכון	13,029.0	(5,698.0)	5,548.3	(5,713.6)	7,496.3	42.5%	-	34.7	160.6	125.9	21.6%	97.5	82.3%
73	מפעלי מים	617.8	-	612.3	-	5.5	99.1%	-	-	-	-	-	-	-
76	תעשייה	131.4	(120.3)	119.4	(123.9)	15.6	88.4%	-	-	-	-	-	-	-
78	תיירות	484.6	(100.9)	328.4	(35.3)	90.6	78.4%	-	-	90.0	90.0	0.0%	90.0	100.0%
79	תחבורה	36,539.2	(1,641.1)	33,016.1	(686.2)	2,568.2	92.8%	15.0	411.2	2,680.9	2,269.7	15.3%	1,527.5	72.3%
83	הוצאות פיתוח אחרות	4,689.4	(1,142.2)	3,839.5	(846.8)	554.5	87.4%	-	383.9	780.6	396.7	49.2%	362.5	95.6%
84	תשלום חובות	125,969.9	-	126,565.3	-	(595.4)	100.5%	-	-	-	-	-	-	-
	סך הכל	**664,033.7**	**(52,473.7)**	**617,373.5**	**(47,333.0)**	**41,519.5**	**93.7%**	**17,511.9**	**8,728.2**	**22,538.4**	**13,810.2**	**38.7%**	**5,850.9**	**64.7%**

תקציב ההוצאות וביצוע התוכנית הכלכלית לפי סעיפים תקציביים (במיליוני ₪) (המשך)

		תקציב כולל							התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה מתוך התקציב הכולל					
		תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות (*)			תקציב	ביצוע (**)			התחייבויות (***)	
סעיף תקציבי	תיאור	ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	נטו	נטו	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
	מפעלים עסקיים													
	מפעלי משרד ראש הממשלה													
89	ומשרד האוצר	684.5	(684.5)	446.8	(480.0)	33.2	93.1%	27.0	-	-	-	98.7%	-	-
93	בתי חולים לבריאות הנפש	1,494.1	(1,494.1)	1,495.7	(1,495.7)	-	100.0%	44.2	-	-	-	103.0%	-	-
94	בתי חולים ממשלתיים	13,454.7	(13,454.7)	13,471.4	(13,471.4)	-	100.0%	110.0	-	-	-	100.8%	-	-
95	נמל חדרה	42.0	(42.0)	18.2	(17.3)	(0.9)	105.2%	8.6	-	-	-	154.9%	-	-
98	הוצאות מינהל מקרקעי	12,501.5	(12,501.5)	41,460.2	(41,466.9)	6.7	100.0%	3,124.0	-	-	-	107.5%	-	-
	סך הכל מפעלים עסקיים	**28,176.8**	**(28,176.8)**	**56,892.3**	**(56,931.3)**	**39.0**	**99.9%**	**3,313.8**	**-**	**-**	**-**	**105.8%**	**-**	**-**
	סך הכל כללי	**692,210.5**	**(80,650.5)**	**674,265.8**	**(104,264.3)**	**41,558.5**	**94.2%**	**20,825.7**	**22,538.4**	**8,728.2**	**13,810.2**	**97.1%**	**5,850.9**	**64.7%**

(*) על פי חוק יסודות התקציב ניתן לבצע, על בסיס תקציב ההוצאות בשנת התקציב, התחייבויות לפירעון בשנה העוקבת. יתרת ההתחייבויות השוטפות בטבלה זו משקפת את יתרת ההתחייבויות (והביצוע בדרך) של הסעיף לסוף השנה, ללא תקנות הרשאה להתחייב. נתונים אלה אינם כוללים את נתוני מערכת הביטחון.

(**) נתוני הביצוע המופיעים במסגרת עמודת ביצוע התוכנית הכלכלית, מהווים את נתוני הביצוע לצורך התמודדות עם משבר הקורונה מתוך נתוני הביצוע הכולל, כפי שדווחו על-ידי חשבויות המשרדים (האמור חל גם הביאורים לפרק זה).

(***) יתרת התחייבויות בעמודות נתוני התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה משקפת את יתרות ההזמנות לסוף השנה, לרבות תקנות הרשאה להתחייב ויתרת הזמנות לפירעון בשנים הבאות.

(****) ראה נתוני התקציב והביצוע של משרד מבקר המדינה בביאור הרלוונטי.

השינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי חשבויות (במיליוני ₪) (*)

שם המשרד	ביאור	תקציב מקורי	שינויים תקציביים	שינויים בהוצאה מותנית בהכנסה	תקציב על שינוייו לפני עודפים	סה"כ עודפים (**)	תקציב על שינוייו כולל עודפים
משרד החינוך	1	78,580.5	2,422.9	847.0	81,850.4	4,470.0	86,320.4
משרד הביטחון	2	74,664.3	1,777.9	7,225.0	83,667.2	1,674.0	85,341.2
משרד הבריאות	3	49,218.1	5,538.2	65.3	54,821.6	4,233.2	59,054.8
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	4	38,179.8	(3,641.4)	15.0	34,553.4	2,831.2	37,384.6
מינהלת הגמלאות	5	21,130.8	(565.6)	68.4	20,633.6	118.4	20,752.0
משרד הבינוי והשיכון	6	9,275.1	9.4	2,036.2	11,320.7	4,913.5	16,234.2
משטרת ישראל	7	14,013.9	1,669.5	-	15,683.4	455.5	16,138.9
בתי חולים ממשלתיים	8	11,500.1	3,448.6	-	14,948.7	0.1	14,948.8
משרד הרווחה והביטחון החברתי	9	12,277.3	70.0	(66.7)	12,280.6	1,678.0	13,958.6
רשות מקרקעי ישראל	10	12,405.5	510.0	-	12,915.5	109.8	13,025.3
משרד הפנים	11	6,417.0	620.4	-	7,037.4	895.5	7,932.9
רשות המסים בישראל	12	3,687.0	1,034.8	231.0	4,952.8	1,253.0	6,205.8
הרשות לזכויות ניצולי השואה	13	4,872.4	677.0	0.5	5,549.9	125.4	5,675.3
שירות בתי הסוהר	14	4,062.7	412.5	6.0	4,481.2	326.2	4,807.4
המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער	15	4,246.7	89.1	160.0	4,495.8	266.5	4,762.3
משרד ראש הממשלה	16	2,133.6	435.2	-	2,568.8	1,515.2	4,084.0
משרד הכלכלה והתעשייה – זרוע העבודה	17	3,056.8	(107.2)	-	2,949.6	887.2	3,836.8
משרד התרבות והספורט	18	2,503.5	144.6	3.0	2,651.1	609.0	3,260.1
משרד המשפטים	19	2,530.9	77.2	88.0	2,696.1	440.2	3,136.3
משרד העלייה והקליטה	20	1,602.0	860.3	105.3	2,567.6	444.2	3,011.8
הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית	21	1,950.6	(19.1)	37.4	1,968.9	434.0	2,402.9
מערכת בתי המשפט	22	2,099.7	44.8	65.0	2,209.5	162.2	2,371.7
משרד הכלכלה והתעשייה	23	1,287.0	267.4	9.0	1,563.4	726.5	2,289.9
קרנות הגנת הסביבה	24	788.6	(1.2)	-	787.4	1,486.8	2,274.2
המשרד לביטחון פנים	25	1,654.0	271.9	(3.5)	1,922.4	249.4	2,171.8
מרכז החינוך העצמאי	26	1,804.1	279.5	-	2,083.6	58.8	2,142.4
משרד החקלאות ופיתוח הכפר	27	1,818.5	(282.2)	49.4	1,585.7	556.7	2,142.4
משרד החוץ	28	1,837.0	9.1	-	1,846.1	266.7	2,112.8

השינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי חשבויות (במיליוני ₪) (*) (המשך)

שם המשרד	ביאור	תקציב מקורי	שינויים תקציביים	שינויים בהוצאה מותנית בהכנסה	תקציב על שינויין לפני עודפים	סה"כ עודפים (**)	תקציב על שינויין כולל עודפים
הכנסת	29	1,047.3	211.5	-	1,258.8	345.1	1,603.9
המשרד להגנת הסביבה	30	994.4	(13.9)	-	980.5	238.8	1,219.3
מעיין החינוך התורני	31	875.2	221.2	-	1,096.4	48.0	1,144.4
משרד התיירות	32	555.3	214.1	-	769.4	364.7	1,134.1
רשות האוכלוסין וההגירה	33	982.3	(65.8)	-	916.5	201.6	1,118.1
המשרד לשירותי דת	34	513.7	140.7	2.6	657.0	117.0	774.0
משרד האוצר	35	693.5	(244.9)	1.7	450.3	298.9	749.2
הרשות הממשלתית למים ולביוב	36	782.7	(72.3)	-	710.4	36.5	746.9
הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב	37	638.4	(6.3)	-	632.1	48.8	680.9
משרד האנרגיה	38	544.9	(66.4)	0.2	478.7	201.6	680.3
מינהל הדיור הממשלתי	39	545.6	(137.4)	-	408.2	253.4	661.6
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה	40	520.8	(95.2)	(6.0)	419.6	209.4	629.0
רשות האכיפה והגבייה	41	532.9	0.8	-	533.7	82.8	616.5
לשכת הפרסום הממשלתית	42	601.4	-	-	601.4	-	601.4
ועדת הבחירות המרכזית לכנסת	43	35.4	339.3	-	374.7	108.4	483.1
המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל והמשרד לשיתוף פעולה אזורי	44	365.2	(20.8)	4.0	348.4	128.7	477.1
משרד התקשורת	45	317.3	10.2	90.0	417.5	35.4	452.9
מינהל התכנון	46	370.9	19.0	8.0	397.9	40.4	438.3
תיאום פעולות הממשלה בשטחים	47	334.3	(9.4)	14.0	338.9	89.6	428.5
מינהל המחקר החקלאי - מרכז וולקני	48	392.0	(14.5)	20.0	397.5	29.3	426.8
משרד מבקר המדינה (***)	49	409.0	-	-	409.0	-	409.0
משרד ההתיישבות	50	130.9	119.2	-	250.1	88.7	338.8
שירות התעסוקה הישראלי	51	226.5	2.7	-	229.2	58.9	288.1
רשות השירות הלאומי אזרחי	52	129.3	54.5	-	183.8	62.1	245.9
הנהלת בתי הדין הרבניים	53	194.3	13.4	(2.6)	205.1	32.6	237.7
מטה החשכ"ל	54	255,603.7	(13,087.6)	74.0	242,590.1	3,999.5	246,589.6
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון	55	94.2	26.9	-	121.1	42.0	163.1
המרכז למיפוי ישראל	56	131.5	(5.8)	-	125.7	36.3	162.0

השינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי חשבויות (במיליוני ₪) (*) (המשך)

שם המשרד	ביאור	תקציב מקורי	שינויים תקציביים	שינויים בהוצאה מותנית בהכנסה	תקציב על שינוייו לפני עודפים	סה''כ עודפים (**)	תקציב על שינוייו כולל עודפים
הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים	57	190.7	(84.7)	-	106.0	35.5	141.5
מינהל הרכב הממשלתי	58	50.3	-	-	50.3	90.5	140.8
המכון הגיאולוגי	59	88.0	(1.5)	-	86.5	20.3	106.8
נתיב	60	67.2	15.6	0.2	83.0	10.1	93.1
בית נשיא המדינה	61	61.7	11.9	-	73.6	10.6	84.2
המדפיס הממשלתי	62	83.2	-	-	83.2	-	83.2
רשות התחרות	63	67.2	(3.0)	-	64.2	9.7	73.9
הרשות לאכיפה במקרקעין	64	58.2	9.9	-	68.1	5.3	73.4
הרשות לשירותים ציבוריים חשמל	65	46.0	(55.7)	-	(9.7)	55.5	45.8
המשרד לחיזוק וקידום קהילתי	66	74.9	(30.7)	-	44.2	1.5	45.7
נמל חדרה	67	42.0	-	-	42.0	-	42.0
סך הכל		**638,989.8**	**3,448.6**	**11,147.4**	**653,585.8**	**38,624.7**	**692,210.5**

(*) לא כולל תקנות הכנסה מיועדת.

(**) לפירוט העודפים לפי עודפים מחויבים ועודפים שאינם מחויבים ראה את דוח השינויים התקציביים לפי סעיפים.

(***) ראה נתוני התקציב של משרד מבקר המדינה בביאור הרלוונטי.

השינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי סעיפים תקציביים (במיליוני ₪) (*)

סעיף תקציבי	תיאור	תקציב מקורי	שינויים תקציביים	שינויים בהוצאה מותנית בהכנסה	תקציב על שינויי לפני עודפים	עודפים מחויבים (**)	עודפים לא מחויבים (**)	תקציב על שינויי כולל עודפים	מספר תקנות (***)	
									תקנות בתקציב המקורי	תקנות בתקציב על שינויי
01	נשיא המדינה ולשכתו	61.7	11.9	-	73.6	10.5	0.1	84.2	15.0	17.0
02	הכנסת	927.8	(69.5)	-	858.3	69.6	275.5	1,203.4	71.0	72.0
04	משרד ראש הממשלה	3,107.3	(237.2)	(1.8)	2,868.3	1,603.8	53.9	4,526.0	273.0	310.0
05	משרד האוצר	3,612.0	(238.6)	232.7	3,606.1	859.5	22.6	4,488.2	159.0	166.0
06	משרד הפנים	284.9	106.5	-	391.4	110.1	3.9	505.4	58.0	67.0
07	המשרד לביטחון הפנים	21,337.5	298.3	2.5	21,638.3	883.6	71.1	22,593.0	213.0	250.0
08	משרד המשפטים	5,336.8	(149.2)	153.0	5,340.6	769.5	13.8	6,123.9	119.0	127.0
09	משרד החוץ	1,837.0	20.2	-	1,857.2	180.7	86.0	2,123.9	37.0	41.0
10	מטה לביטחון לאומי	49.7	(5.6)	-	44.1	14.5	1.4	60.0	11.0	13.0
11	מבקר המדינה (****)	409.0	-	-	409.0	-	-	409.0	18.0	19.0
12	גמלאות ופיצויים	21,087.6	(578.5)	68.4	20,577.5	5.1	113.2	20,695.8	27.0	28.0
13	הוצאות שונות	2,712.4	(476.0)	-	2,236.4	55.4	841.9	3,133.7	23.0	39.0
14	בחירות ומימון מפלגות	155.0	620.3	-	775.3	-	108.3	883.6	8.0	13.0
15	משרד הביטחון	74,685.3	1,756.9	7,225.0	83,667.2	1,673.9	0.1	85,341.2	57.0	63.0
16	הוצאות חירום אזרחיות	813.6	(652.1)	74.0	235.5	293.1	765.0	1,293.6	22.0	34.0
17	תאום הפעולות בשטחים	341.7	(9.9)	14.0	345.8	73.9	15.6	435.3	116.0	119.0
18	הרשויות המקומיות	6,308.1	334.0	-	6,642.1	771.1	4.5	7,417.7	58.0	76.0
19	מדע, תרבות וספורט	2,663.6	(15.6)	3.0	2,651.0	567.1	42.0	3,260.1	119.0	144.0
20	משרד החינוך	70,875.0	1,442.8	385.0	72,702.8	4,746.1	616.5	78,065.4	341.0	378.0
21	ההשכלה הגבוהה	12,267.0	667.2	-	12,934.2	-	-	12,934.2	15.0	16.0
22	המשרד לשירותי דת	776.0	86.1	-	862.1	147.9	1.8	1,011.8	73.0	88.0
23	משרד הרווחה	12,531.4	(108.7)	(66.7)	12,356.0	1,438.0	306.2	14,100.2	159.0	179.0
24	משרד הבריאות	48,382.7	5,667.5	65.3	54,115.5	3,081.7	808.1	58,005.3	240.0	283.0
25	הרשות לניצולי השואה	5,210.1	368.0	0.5	5,578.6	115.3	10.1	5,704.0	41.0	45.0
26	המשרד להגנת הסביבה	1,306.0	(0.3)	-	1,305.7	1,174.7	433.7	2,914.1	68.0	83.0
27	הקצבות לביטוח לאומי	49,997.5	3,673.2	-	53,670.7	-	0.1	53,670.8	20.0	21.0
29	משרד הבינוי והשיכון	275.3	37.9	6.0	319.2	69.8	1.6	390.6	29.0	32.0
30	משרד העלייה והקליטה	1,601.3	860.3	105.3	2,566.9	410.2	33.2	3,010.3	54.0	64.0

השינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי סעיפים תקציביים (במיליוני ₪) (*) (המשך)

סעיף תקציבי	תיאור	תקציב מקורי	שינויים תקציביים	שינויים בהוצאה מותנית בהכנסה	תקציב על שינויו לפני עודפים	עודפים מחויבים (**)	עודפים לא מחויבים (**)	תקציב על שינויו כולל עודפים	מספר תקנות (***) תקנות בתקציב המקורי	מספר תקנות (***) תקנות בתקציב על שינויו
31	הוצאות ביטחוניות שונות	10,529.3	(993.6)	-	9,535.7	-	-	9,535.7	5.0	6.0
33	משרד החקלאות	2,204.4	(280.5)	69.4	1,993.3	559.7	20.1	2,573.1	81.0	87.0
34	משרד האנרגיה	599.0	(74.7)	0.2	524.5	144.3	16.2	685.0	49.0	59.0
35	הועדה לאנרגיה אטומית	147.9	-	-	147.9	-	-	147.9	2.0	2.0
36	תעסוקה	3,435.8	(71.6)	-	3,364.2	844.8	164.6	4,373.6	131.0	154.0
37	משרד התיירות	228.7	190.8	-	419.5	199.7	59.9	679.1	44.0	50.0
38	כלכלה ותעשייה	3,414.9	25.7	46.4	3,487.0	855.2	916.4	5,258.6	99.0	114.0
39	משרד התקשורת	317.3	10.2	90.0	417.5	34.4	1.0	452.9	36.0	41.0
40	משרד התחבורה	771.6	9.7	15.0	796.3	179.7	10.8	986.8	78.0	81.0
41	רשות ממשלתית למים וביוב	119.2	(26.3)	-	92.9	35.5	0.7	129.1	26.0	27.0
42	מענקי בינוי ושיכון	3,444.7	(419.2)	-	3,025.5	148.2	214.0	3,387.7	27.0	29.0
43	המרכז למיפוי ישראל	131.0	(5.8)	-	125.2	34.6	0.5	160.3	24.0	27.0
45	תשלום ריבית ועמלות	42,506.5	(471.9)	-	42,034.6	-	52.1	42,086.7	12.0	13.0
46	חוק חיילים משוחררים	2,324.0	64.6	-	2,388.6	0.8	81.8	2,471.2	16.0	17.0
47	רזרבה כללית	10,000.0	(5,760.0)	-	4,240.0	(0.5)	0.5	4,240.0	2.0	5.0
51	דיור ממשלתי	3,443.7	(318.6)	-	3,125.1	229.8	25.1	3,380.0	38.0	53.0
52	המשטרה ובתי הסוהר	503.8	(22.4)	-	481.4	85.9	0.6	567.9	10.0	23.0
54	רשויות פיקוח	2,412.6	(1,171.3)	8.0	1,249.3	324.0	19.5	1,592.8	172.0	191.0
60	חינוך	2,698.1	(554.1)	622.0	2,766.0	423.5	1.1	3,190.6	27.0	35.0
67	בריאות	897.7	(105.3)	-	792.4	378.2	-	1,170.6	18.0	21.0
68	רשות האוכלוסין	982.3	(65.8)	-	916.5	200.5	1.1	1,118.1	54.0	57.0
70	שיכון	5,410.5	1,115.1	2,030.2	8,555.8	4,473.2	-	13,029.0	132.0	158.0
73	מפעלי מים	763.5	(146.0)	-	617.5	0.3	-	617.8	26.0	32.0
76	תעשייה	296.8	(178.1)	-	118.7	12.7	-	131.4	15.0	15.0
78	תיירות	371.0	8.0	-	379.0	15.1	90.5	484.6	19.0	23.0
79	תחבורה	37,734.9	(3,871.8)	-	33,863.1	120.8	2,555.3	36,539.2	250.0	284.0
83	הוצאות פיתוח אחרות	3,975.1	(622.9)	-	3,352.2	671.3	665.9	4,689.4	58.0	72.0
84	תשלום חובות	125,644.0	325.9	-	125,969.9	-	-	125,969.9	8.0	8.0
	סך הכל	**614,261.6**	**-**	**11,147.4**	**625,409.0**	**29,096.8**	**9,527.9**	**664,033.7**	**3,903.0**	**4,471.0**

השינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי סעיפים תקציביים (במיליוני ₪) (*) (המשך)

סעיף תקציבי	תיאור	תקציב מקורי	שינויים תקציביים	שינויים בהוצאה מותנית בהכנסה	תקציב על שינויי לפני עודפים	עודפים מחויבים (**)	עודפים לא מחויבים (**)	תקציב על שינויי כולל עודפים	מספר תקנות (***) תקנות בתקציב המקורי	מספר תקנות (***) תקנות בתקציב על שינויי
	מפעלים עסקיים									
	מפעלי משרד ראש הממשלה ומשרד									
89	האוצר	684.5	-	-	684.5	-	-	684.5	-	-
93	בתי חולים לבריאות הנפש	1,372.4	121.7	-	1,494.1	-	-	1,494.1	-	-
94	בתי חולים ממשלתיים	12,227.8	1,226.8	-	13,454.6	-	0.1	13,454.7	-	-
95	נמל חדרה	42.0	-	-	42.0	-	-	42.0	-	-
98	הוצאות מינהל מקרקעי	12,501.5	-	-	12,501.5	-	-	12,501.5	-	-
	סך הכל מפעלים עסקיים	**26,828.2**	**1,348.5**	**-**	**28,176.7**	**-**	**0.1**	**28,176.8**	**-**	**-**
	סך הכל כללי	**641,089.8**	**1,348.5**	**11,147.4**	**653,585.7**	**29,096.8**	**9,528.0**	**692,210.5**	**3,903.0**	**4,471.0**

(*) לא כולל תקנות הכנסה מיועדת.

(**) עודפים מחויבים ועודפים לא מחויבים כוללים עודפים בגין התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה.

(***) מספר התקנות כולל תקנות בגין הכנסה מיועדת ותקנות הרשאה להתחייב.

(****) ראה נתוני התקציב של משרד מבקר המדינה בביאור הרלוונטי.

1. משרד החינוך

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
2060	יחידות מטה	א	2,339.0	(33.0)	1,785.2	(12.7)	533.5	77.0%	506.5	98.8%
2061	חינוך מיוחד	ב	11,262.5	-	11,183.7	-	78.8	99.3%	78.4	100.0%
2062	קדם יסודי	ג	9,997.8	(1,572.0)	9,833.3	(1,561.8)	154.3	98.5%	147.8	99.9%
2063	יסודי וחטיבות ביניים	ד	18,218.8	(829.8)	17,938.9	(701.8)	151.9	99.2%	151.0	100.0%
2064	חטיבה עליונה	ה	11,589.8	-	11,569.5	-	20.3	99.8%	20.3	100.0%
2065	שירותי עזר, הסעות	ו	4,310.3	(1.9)	4,208.3	(2.0)	102.1	97.6%	95.1	99.8%
2067	פעולות משלימות לקידום	ז	8,941.3	(713.8)	6,703.2	(649.3)	2,173.6	75.5%	1,999.8	98.0%
2068	מינהל עובדי הוראה	ח	1,985.5	-	1,725.7	-	259.8	86.9%	248.6	99.4%
2069	תמיכה בנושאי יהדות	ט	1,392.8	-	1,321.0	(0.4)	72.2	94.8%	61.9	99.3%
2111	תמיכה בהוראה ובמחקר	י	12,934.2	-	12,934.2	-	-	100.0%	-	100.0%
2310	שירותים אישיים וחברתיים	יא	179.3	-	70.7	-	108.6	39.4%	108.5	99.9%
6002	תכנית פיתוח חינוך	יב	2,915.5	(1,122.0)	2,721.1	(1,122.0)	194.4	93.3%	-	93.3%
6006	חידוש מבנים	יג	251.8	-	251.8	-	-	100.0%	-	100.0%
	אחרים		1.8	-	2.0	-	(0.2)	111.1%	-	111.1%
			86,320.4	**(4,272.5)**	**82,248.6**	**(4,050.0)**	**3,849.3**	**95.5%**	**3,417.9**	**99.5%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
2060	יחידות מטה	א	18.8	8.3	10.5	44.1%	10.4	99.5%
2065	שירותי עזר, הסעות פעולות משלימות	ו	201.2	194.5	6.7	96.7%	6.1	99.7%
2067	לקידום	ז	194.9	189.1	5.8	97.0%	5.9	100.1%
2111	השכלה גבוהה	י	40.0	40.0	-	100.0%	-	100.0%
6002	תכנית פיתוח חינוך	יב	398.8	205.4	193.4	51.5%	192.3	99.7%
			853.7	**637.3**	**216.4**	**74.7%**	**214.7**	**99.8%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
61,438	63,911	67,598	72,292	74,554	78,199	4.0%	5.8%	6.9%	3.1%	4.9%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
75,155	82,048	15,796	(8,903)	6,893

א. תחום פעולה זה מיועד למימון ההוצאות השוטפות ושכרם של עובדי מטה המשרד, לרבות בתחומי הדוברות, קשרי חוץ, מדידה והערכה בחינוך, מימון פעילות מוסדות מורשת כגון "יד ושם", בחינות ונושאים נוספים. כמו כן מיועד התקציב למימון אחזקת המטה, וכן ביטוח תלמידים ורכוש במוסדות החינוך. בנוסף, התקציב מיועד לקידום ופיקוח החינוך בגיל הרך 0-3, הפקת תכניות וליווי רשויות, תקציב קורונה עבור הצטיידות, שיפור עבודת הצוותים החינוכיים והשתלמויות. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-534 מיליוני ₪, הנובע מהפרשי עיתוי כתוצאה מיצירת התקשרויות בהתאם לשנת הלימודים וכן מקבלת יתרת עודפים ושינויים תקציביים בדצמבר 2022. תקציב הקורונה בסך של כ-19 מיליוני ₪ מיועד להצטיידות, שיפור עבודת הצוותים החינוכיים והשתלמויות. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-11 מיליוני ₪ נובע מהפרשי עיתוי כתוצאה מיצירת התקשרויות בהתאם לשנת הלימודים.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון שעות לימוד, שירותים נלווים והסעות תלמידים בחינוך המיוחד. אוכלוסיית היעד הינה תלמידי החינוך המיוחד בגילאי שלוש עד עשרים ואחת, שעברו ועדות השמה וכן תלמידים הזכאים לתכנית השילוב במסגרות החינוך הרגילות בגילאי שלוש עד שמונה עשרה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-79 מיליוני ₪, הנובע מהפרשי עיתוי כתוצאה מיצירת התקשרויות בהתאם לשנת הלימודים וכן מקבלת שינויים תקציביים בסוף דצמבר 2022.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות האגף לחינוך קדם יסודי המופקד על קביעת מדיניות פדגוגית לילדים בגילאי שלוש עד שש בכל המגזרים. המימון מיועד להשתתפות המדינה בעלויות גן הכוללות שכר גננת, שכר עוזרות גננת ועלויות אחזקה. בנוסף מימון חיזוק החינוך בגיל הרך 0-3. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-154 מיליוני ₪, הנובע מהפרשי עיתוי כתוצאה מיצירת התקשרויות בהתאם לשנת הלימודים וכן מקבלת יתרת עודפים ושינויים תקציביים בדצמבר 2022.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון שכר מורים במערך החינוך היסודי ובחטיבות הביניים בחינוך הרשמי והמוכר ובחינוך שאינו רשמי, כולל תוכניות חינוך חיצוניות המנוהלות במסגרת הגמישות הפדגוגית הניהולית. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-152 מיליוני ₪, הנובע מהפרשי עיתוי כתוצאה מיצירת התקשרויות בהתאם לשנת הלימודים וכן מקבלת יתרת עודפים ושינויים תקציביים בדצמבר 2022.

ה. תחום פעולה זה מיועד למימון כלל מערך החינוך העל יסודי, בעיקר לתשלומי שכר המורים, השרתים, המזכירים, עובדי הסיוע, עובדי אחזקה אחרים וכן לרכישת ציוד והוצאות אחרות.

ו. תחום פעולה זה מיועד למימון שירותי היקף במערכת החינוך לרבות השתתפות במימון עובדי מינהל, שרתים ומזכירים, לבורנטים וספרנים במוסדות חינוך וקציני בטיחות המועסקים על ידי הרשויות המקומיות ובעלויות החינוך. כמו כן, התקציב מיועד להשתתפות בהסעות תלמידים ומורים וכן למענקי פיתוח, שיפוצים והצטיידות. תקציב קורונה עבור מימון אמצעי תקשוב, מיגון גני ילדים ובתי ספר ופיצול כיתות בחינוך היסודי. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-102 מיליוני ₪, הנובע מהפרשי עיתוי כתוצאה מיצירת התקשרויות בהתאם לשנת הלימודים וכן מקבלת יתרת עודפים ושינויים תקציביים בדצמבר 2022. תקציב הקורונה בסך של כ-201 מיליוני ₪ מיועד לאמצעי תקשוב, מיגון גני ילדים ובתי ספר ופיצול כיתות בחינוך היסודי.

ז. תחום פעולה זה מיועד לקיום פעילויות משלימות למידה במערכת החינוך. התחום כולל את תתי הסעיפים הבאים: קידום ילדים ונוער, פעילויות ופרויקטים במערכת החינוך, שירות פסיכולוגי חינוכי, חינוך בלתי פורמאלי, הארכת יום הלימודים, תקשוב, טכנולוגיה ומדעים במערכת החינוך, תכנית למחוננים וחינוך מבוגרים ואחרים. תקציב קורונה עבור מימון פעילות קיץ ומסגרות משלימות. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-2,174 מיליוני ₪, הנובע מהפרשי עיתוי כתוצאה מיצירת התקשרויות בהתאם לשנת הלימודים וכן מקבלת יתרת עודפים ושינויים תקציביים בדצמבר 2022. תקציב הקורונה בסך של כ-195 מיליוני ₪ מיועד למימון פעילות קיץ ומסגרות משלימות.

ח. תחום פעולה זה מיועד למימון הכשרות והשתלמויות לעובדי הוראה, השתתפות בהוצאות מנהליות של המכללות להכשרת עובדי הוראה, מימון תכניות מיוחדות להכשרת מורים וכן עבור שעות הדרכה, השתלמויות והפעלת מרכזי פסג"ה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-260 מיליוני ₪, הנובע מהפרשי עיתוי כתוצאה מיצירת התקשרויות בהתאם לשנת הלימודים וכן מקבלת שינויים תקציביים בסוף דצמבר 2022.

ט. תחום פעולה זה מיועד למימון תרבות יהודית, להעמקת החינוך היהודי וללימודי ארץ ישראל. כמו כן יועד התקציב למימון התמיכה במוסדות תורניים והפעילויות הבאות:
1) כ- 1,500 מוסדות תורניים בהם לומדים כ- 120,000 תלמידים מעל גיל 18. המוסדות כוללים ישיבות גבוהות, כוללים, ישיבות הסדר, מדרשות לבנות, מסגרות לימוד תורני במוסדות אקדמאים ותוכנית ה"אלף".
2) גרעינים תורניים המהווים קבוצת משפחות של אנשי תורה וחינוך המתיישבים ביישובי פיתוח על מנת להקים בית מדרש מרכזי ללימודי יהדות, להתערות ביישוב ולקדם את תחומי החינוך, התרבות והרווחה השונים מתוך השקפת עולם יהודית.
3) ארגוני גג של הישיבות בישראל, המטפלים בדחיית שירותם של תלמידי ישיבות שתורתם אמונתם. גופים אלה מייצגים את הישיבות בפני משרדי ממשלה ומוסדות ציבור ופעילותם מוכרת על ידי שלטונות הצבא. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-72 מיליוני ₪, הנובע מהפרשי עיתוי כתוצאה מיצירת התקשרויות בהתאם לשנת הלימודים וכן מקבלת שינויים תקציביים בסוף דצמבר 2022.

י. תחום פעולה זה מיועד למימון המוסדות להשכלה גבוהה והפעילויות הבאות:
1) מימון 31 מוסדות להשכלה גבוהה (אוניברסיטאות ומכללות). עיקר ההשתתפות הציבורית במוסדות אלו מבוצעת על ידי הקצבה ישירה, המחושבת על פי מודל תקצוב להוראה ולמחקר, המבוסס בעיקרו על תפוקות ההוראה והמחקר של המוסדות.
2) מימון הקצבות ייעודיות לנושאים שונים כגון: הקצבות למחקר, מלגות, פעולות בין אוניברסיטאות, מכינות, הרחבת הנגישות להשכלה גבוהה לאוכלוסיות מיוחדות כגון המגזר הערבי והמגזר החרדי.
3) מימון השתתפות בתקציב ההשכלה הגבוהה לצורך קידום הפעילות המחקרית באוניברסיטאות בתחומים שונים, לרבות הקרן הלאומית למדע, האקדמיה הלאומית למדעים והשתתפות בתכנית Horizon 2020 CERN.
4) מימון פרויקטי פיתוח פיזי (בינוי) והנגשת מבנים לאנשים בעלי מוגבלויות במוסדות להשכלה גבוהה.
5) תקציב קורונה עבור הצטיידות ופעילות המוסדות להשכלה גבוהה. תקציב הקורונה בסך של כ-40 מיליוני ₪ מיועד להצטיידות ופעילות המוסדות להשכלה גבוהה.

יא. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות רווחה ושירותים חברתיים במסגרת משרד החינוך. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-109 מיליוני ₪, הנובע מהפרשי עיתוי כתוצאה מיצירת התקשרויות בהתאם לשנת הלימודים וכן מקבלת שינויים תקציביים בסוף דצמבר 2022.

יב. תחום פעולה זה מיועד למימון בינוי, פיתוח והצטיידות של מוסדות חינוך באמצעות הרשויות המקומיות, וכן למימון תשתיות היקפיות לשיפור חזות מבני חינוך. מימון בניית כיתות לימוד מתבצע מתקציב משרד החינוך ומתקציב מפעל הפיס. בניית המוסדות באה לענות על הצרכים הנובעים מגידול טבעי ומהגירה פנימית של האוכלוסייה. כמו כן תכנון ובינוי מעונות יום לגיל הרך, תקציב קורונה עבור בניה חדשה של כיתות לימוד וגנים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-194 מיליוני ₪, הנובע מתקצוב יתר עבור תקציב הקורונה לבניה חדשה של כיתות לימוד וגנים. תקציב הקורונה בסך של כ-399 מיליוני ₪ מיועד לבניה והצטיידות. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-193 מיליוני ₪ נובע מתקצוב יתר עבור בניה חדשה של כיתות לימוד וגנים.

יג. תחום פעולה זה מיועד למימון מענקים לחידוש מבנים במסגרות החינוך השונות, לרבות לפרויקטים המיועדים לעיצוב חזות ואסתטיקה וכן לביצוע התאמות ושינויים במרכזים פדגוגים והקצבות לבתי ספר עבור הצטיידות כיתות.

> התקשרויות מהותיות

הפעלת תכניות הזנה

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 1,186 מיליוני ₪ עם מילגם שירותים לעיר בע"מ לצורך הפעלת מספר תכניות הזנה לילדים:
1) פרויקט הזנה ארצי מכוח חוק ארוחה יומית לתלמיד, התשס"ה- 2005 הקובע כי תלמידי החינוך היסודי וגני החובה הזכאים לכך יקבלו ארוחה חמה אחת ביום, בהתחשב בצורכיהם ובגילם. אוכלוסיית התלמידים הזכאים לארוחה יומית נקבעת על ידי שר החינוך, בהסכמת שר האוצר, מקרב התלמידים במוסדות החינוך ביישובים ובשכונות שבהם חל יום חינוך ארוך (לפי חוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה, התשנ"ז-1997);
2) הזנה בתכניות צהרונים לילדים במסגרת החלטת וועדת טרכטנברג תכנית ציל"ה (צהרי יום להעשרה) עד שנה"ל תשע"ז ותכנית ניצנים החל משנה"ל תשע"ח;
3) הזנה במסגרת תכנית מיל"ת (מסגרת יום לימודית) תכנית תוספתית אשר מתקיימת בחלק מבתי הספר בהם לא קיים יום חינוך ארוך;
4) תכנית פיילוט להזנה של ילדים במסגרות החינוך המיוחד.
התקשרות זו הינה התקשרות המתחדשת מדי שנה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 991 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

הפעלת מתנ"סים והסכם הבראה

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 170 מיליוני ₪ עם החברה למתנ"סים לצורך הפעלת מתנ"סים ברחבי הארץ והתחייבות המשרד לכיסוי התחייבויות החברה בגין סיום יחסי עובד מעביד.
התקשרות זו הינה התקשרות המתחדשת מדי שנה לשנה נוספת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 122 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

תכנית החומש

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 70 מיליוני ₪ עם חברת אקסיומה- הישגים בהשכלה לצורך מתן שירותים פדגוגיים ומנהלתיים במסגרת תכנית החומש במגזר הערבי, הבדואי והדרוזי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 50 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

שרותי ארגון מנהלי לעובדי הוראה

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 271 מיליוני ₪ עם טלדור מערכות מחשבים לצורך מתן שירותי ארגון מנהלי לביצוע קורסי פיתוח מקצועי וימי עיון לעובדי הוראה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 140 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

2. משרד הביטחון

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
1510	כח אדם	א	28,861.1	-	29,981.7	-	(1,120.6)	103.9%	-	103.9%
1511	הוצאות ביטחון	ב	50,094.7	(22,225.0)	47,188.7	(21,550.8)	2,231.8	95.5%	-	95.5%
1512	אגפי שיקום ומשפחות	ג	6,370.4	-	6,260.5	-	109.9	98.3%	-	98.3%
1513	קורונה-משרד הביטחון	ד	15.0	-	15.0	-	-	100.0%	-	100.0%
			85,341.2	**(22,225.0)**	**83,445.9**	**(21,550.8)**	**1,221.1**	**98.6%**	**-**	**98.6%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
1513	קורונה - משרד הביטחון	ד	15.0	15.0	-	100.0%	-	100.0%
			15.0	**15.0**	**-**	**100.0%**	**-**	**100.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
53,837	55,867	57,335	57,460	61,515	61,895	3.8%	2.6%	0.2%	7.1%	0.6%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
59,664	63,116	10,708	(7,256)	3,452

א. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות שכר והוצאות כוח אדם נוספות בגין: חיילי קבע, חיילי חובה, אזרחים עובדי צה"ל ועובדי משרד הביטחון, תגמולי מילואים, גמלאות לחיילי קבע ולעובדי משרד הביטחון.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון כלל הרכש של משרד הביטחון בארץ וכן מימון הרכש בחו"ל המבוצע באמצעות המשלחות (רכש ביטחוני, ציוד, שירותים ואחזקה). ההכנסות המיועדות בתחום פעולה זה נובעות ברובן מהכנסות מסיוע אמריקאי, הכנסות מגורמי חוץ.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון תגמולים, הטבות, טיפול רפואי וסוציאלי לנכי צה"ל ולמשפחות שכולות וכן עלויות הנצחה.

ד. תחום פעולה זה מיועד לסיוע מערכת הביטחון להתמודדות הלאומית עם מגפת הקורונה בישראל.

< התקשרויות מהותיות

היקף ההתקשרויות המהותיות ליום 31 בדצמבר 2022 שיתרתן מעל 100 מיליוני ₪ מסתכם בכ-194 מיליארדי ₪, סך יתרת התקשרויות אלה הינה כ-147 מיליארדי ₪. היתרה כוללת סך של כ-40 מיליארדי ₪ בגין פרויקטים מסווגים לרכש אמצעי לחימה, כולל הסכמים עם מדינות זרות ובהסכמי "גב אל גב" בין המשרד לתעשיות הביטחוניות, וכן סך של כ-7 מיליארדי ₪ בגין פרויקטים בלתי מסווגים של הסכמים עם מדינות זרות ובהסכמי "גב אל גב" בין המשרד לתעשיות הביטחוניות. להלן פירוט בגין יתרת ההתקשרויות המהותיות הלא מסווגות בסך של כ-100 מיליארדי ₪:

רכש מסוקי הדרכה

התקשרויות משנים 2018-2019 בהיקף של כ- 1,196 מיליוני ₪ עם צבא ארה"ב וחברה אמריקאית לצורך רכישת מסוקי הדרכה. בשנת 2022 הוגדלה והוארכה ההתקשרות. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 990 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2043.

הפעלת מסלול לימודי רפואה

התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 185 מיליוני ₪ עם האוניברסיטה העברית בירושלים לצורך הפעלת מסלול לימודי רפואה צבאית. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 125 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2029.

רכישת מטוס אימון מתקדם - לביא

התקשרות משנת 2012 לצורך רכישה של מטוסי אימון מסוג M-3461 מחברת איירמאקי האיטלקית. בשנת 2016 מוזגה חברת איירמאקי לחברת האם פינמכניקה ושונה שמה לחברת לאונרדו. המימון לעסקה הועמד על ידי קונסורציום של בנקים (בנק זר ובנק ישראלי) וכן על ידי גוף מוסדי בבעלות ממשלת איטליה. ההתקשרות עם חברת לאונרדו הינה בהיקף של כ-453 מיליוני אירו, כאשר סך ההתחייבויות בגין ההסכם כולל עלויות המימון מוערכות בכ-721 מיליוני אירו (כ-2,706 מיליוני ₪ ליום 31 בדצמבר 2022). יתרת ההתחייבות הינה כ-421 מיליוני אירו (כ-1,580 מיליוני ₪). ההתחייבות צפויה להיפרע עד לשנת 2032.

ניהול ותפעול מערך מטוסי לביא, הקמת ואחזקת מערך סימולטורים ומערכות טכנולוגיות למטוסים

התקשרות משנת 2012 בהיקף של כ- 2,758 מיליוני ₪ עם חברת תור (שותפות ייעודית בבעלות אלביט מערכות והתעשייה האווירית לישראל) לצורך ניהול ותפעול מערך מטוסי לביא, הקמת, תפעול ואחזקת מערך סימולטורים וכן אספקה של מערכות טכנולוגיות שונות עבור מטוסי האימון. ההסכם הינו לתקופה בת 20 שנה.
נתח ההקמה - ממומן כמעט במלואו ע"י בנק ישראלי. ההתקשרות עם חברת תור הינה בהיקף של כ-435 מיליוני ₪, כאשר סך ההתחייבויות בגין ההסכם כולל עלויות המימון מוערכות בכ-700 מיליוני ₪. יתרת ההתחייבות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ-455 מיליוני ₪. ההתחייבות צפויה להיפרע עד לשנת 2032.
נתח התפעול והתחזוקה - ההתקשרות עם חברת תור לנתח התפעול והתחזוקה הינה בהיקף של כ-2,058 מיליוני ₪, ממומן מתקציב המשרד. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ-1,399 מיליוני ₪. ההתקשרות צפויה להסתיים בשנת 2035. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,854 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2035.

רכש ואחזקת מנועים למטוס אימון לביא

התקשרות משנת 2012 בהיקף של כ- 2,540 מיליוני ₪ לצורך רכישת ואחזקת מנועים למטוסי האימון. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,224 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2036.

רכש צוללות

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 9,779 מיליוני ₪ לצורך רכש של 3 צוללות (סדרת דקר). יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 8,607 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2035.

רכש תחמושת (1)

התקשרות משנת 2016 בהיקף של כ- 2,293 מיליוני ₪ עם תעש מערכות בע"מ לצורך רכישת תחמושת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 857 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

רכש תחמושת (2) התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 1,250 מיליוני ₪ עם תעש מערכות בע"מ לצורך רכישת תחמושת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,250 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2030.

רכש תחמושת (3) התקשרות משנת 2019 בהיקף של כ- 498 מיליוני ₪ עם תעש מערכות בע"מ לצורך רכישת תחמושת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 393 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

חימושים (1) התקשרות משנת 2014 בהיקף של כ- 499 מיליוני ₪ עם חברת רפאל לצורך רכישת תחמושת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 362 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

חימושים (2) התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 150 מיליוני ₪ עם חברת רפאל לצורך רכישת תחמושת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 110 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

חימושים (3) התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 574 מיליוני ₪ עם חיל האוויר האמריקאי לצורך רכישת תחמושת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 383 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2028.

חימושים (4) התקשרות משנת 2019 בהיקף של כ- 1,296 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך רכישת תחמושת. בשנת 2021 הוגדלה ההתקשרות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 748 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.

חימושים (5) התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 472 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך רכישת תחמושת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 114 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

חימושים (6) התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 202 מיליוני ₪ עם התעשייה האווירית לישראל לצורך רכישת תחמושת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 202 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.

חימושים (7) התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 262 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך רכישת תחמושת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 238 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

רכש תותחים (1) התקשרות משנת 2018-2019 בהיקף של כ- 2,893 מיליוני ₪ עם אלביט מערכות לצורך רכישת תותחים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 2,092 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2031.

רכש תותחים (2) התקשרויות משנת 2022 בהיקף של כ- 382 מיליוני ₪ עם אלביט מערכות לצורך אחזקה לבנה למשק תותח רועם. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 382 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2043.

רכש מטוסי תדלוק התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 3,871 מיליוני ₪ עם חיל האוויר האמריקאי לצורך רכישת מטוסי תדלוק. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 3,859 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2028.

רכש ראשי קרב התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 218 מיליוני ₪ עם חיל האוויר האמריקאי לצורך רכישת ראשי קרב. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 201 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

מערכות מעיל רוח התקשרויות משנת 2016 בהיקף של כ- 1,572 מיליוני ₪ עם חברת רפאל וחברת אלתא מערכות בע"מ לצורך פיתוח וייצור של מערכות מעיל רוח - מערכת הגנה אקטיבית לטנקים ונמרים. בשנים 2017 - 2018, 2021 נפתחו התקשרויות עם חברות אמריקאיות לרכש פריטים עבור תתי מכלולים למערכת. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 947 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2027.

אחזקת מטוסי תובלה התקשרויות משנת 2021 בהיקף של כ- 191 מיליוני ₪ לצורך שירותי אחזקת למטוסי התובלה בחיל האוויר. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 145 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2023.

רכש ואחזקה של משק תקשורת התקשרויות משנים 2011 ו-2016 בהיקף של כ- 400 מיליוני ₪ לצורך רכישה ואחזקה של משק התקשורת הטקטית ומשק התג"ם. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 237 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2032.

שירותי נופש התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 135 מיליוני ₪ עם השטיח המעופף לצורך שירותי נופש לאנשי הקבע ולעובדי משרד הביטחון עם השטיח המעופף (מימוש אופציה). יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 135 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

אחזקת מערכת ניווט התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 240 מיליוני ₪ עם התעשייה האווירית לישראל לצורך אחזקת מערכת ניווט. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 204 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2036.

רכש מכשירי קשר התקשרות משנת 2019 בהיקף של כ- 173 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך רכישת מכשירי קשר. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 131 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

רכש מטוסי F -35 התקשרות משנת 2010 בהיקף של כ- 33,551 מיליוני ₪ לצורך רכישת מטוסי F -35 כולל תמיכה טכנית, לוגיסטית והדרכות. ההתקשרות הוגדלה בשנים 2015 ו-2017 ובשנת 2019 נוסף נתח האחזקה. העסקה ממומנת בחלקה ע"י קו אשראי חיצוני ע"ס 2.4 מיליארדי דולר. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 24,300 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2031.

אחזקת מנועי סופה/רעם התקשרות משנת 2015 בהיקף של כ- 2,505 מיליוני ₪ לצורך אחזקת מנועי סופה/רעם ל- 15 שנה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 729 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2030.

אחזקת מסוקים התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 143 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך אחזקת מסוקים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 106 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.

רכש מסוקים (1)	התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 361 מיליוני ₪ עם חיל הים של ארה"ב לצורך רכישת מסוקים מחיל הים של ארה"ב. בשנת 2021 הוגדלה ההתקשרות והוארך תוקפה. ההתקשרות הסתיימה בשנת 2022, טרם התקבלו כלל החיובים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 158 מיליוני ₪.
רכש מסוקים (2)	התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 6,731 מיליוני ₪ עם חיל הים של ארה"ב לצורך רכישת מסוקים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 6,731 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2029.
אבטחת מתקני משהב"ט	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 256 מיליוני ₪ לצורך שירותי אבטחת מתקני משהב"ט. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 204 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.
רכש מנועים רק"ם (1)	התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 712 מיליוני ₪ עם צבא ארה"ב לצורך רכש מנועים לנמר. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 710 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.
רכש מנועים רק"ם (2)	התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 135 מיליוני ₪ לצורך רכש מנועים לרק"ם גלגלי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 135 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2027.
רכש ממסרות לייצור טנקי מרכבה ונמר	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 219 מיליוני ₪ לצורך רכש ממסרות לייצור טנקי מרכבה ונמר. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 219 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2027.
מימוש אופציה לרכש ממסרות	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 139 מיליוני ₪ לצורך מימוש אופציה לרכש ממסרות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 114 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2029.
רכש ראשי גורר לטנקי מרכבה	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 121 מיליוני ₪ לצורך רכש ראשי גורר לטנקי מרכבה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 121 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2027.
שיפוץ מנועי מרכבה ונמר	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 216 מיליוני ₪ לצורך שיפוץ מנועי מרכבה ונמר. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 216 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.
ייצור ואספקת ערכות מתלים לנמר ומרכבה	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 127 מיליוני ₪ לצורך ייצור ואספקת ערכות מתלים לנמר ומרכבה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 127 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2027.

רכש פלדות שריון עבור מנת"ק	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 103 מיליוני ₪ לצורך רכש פלדות שריון עבור מנת"ק. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 103 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.
קריית ההדרכה של צה"ל בנגב	התקשרות משנת 2012 בהיקף של כ- 7,094 מיליוני ₪ לצורך מימון, תכנון, הקמה, תפעול ואחזקה של קריית ההדרכה של צה"ל בנגב. תקופת הזיכיון הינה 25 שנה. בתום תקופת הזיכיון יעביר הזכיין למשרד את כל הפעילויות, המערכות והציוד בקריית ההדרכה. התשלומים לזכיין החלו בשנת 2015, עם אישור ההפעלה הראשוני, ויבוצעו על פני 23 שנים עד לשנת 2037. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 4,437 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2037.
בניית מבנים ותשתיות בבסיסי ח"א (1)	התקשרויות משנת 2016 בהיקף של כ- 398 מיליוני ₪ עם צבא ארה"ב לצורך בניית מבנים ותשתיות בבסיסי ח"א. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 129 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2023.
בניית מבנים ותשתיות בבסיסי ח"א (2)	התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 457 מיליוני ₪ עם צבא ארה"ב לצורך בניית מבנים ותשתיות בבסיסי ח"א. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 292 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.
רישוי תוכנות ושירותי ענן (1)	התקשרויות משנת 2021 בהיקף של כ- 452 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך רכש רישוי תוכנות ושירותי ענן. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 185 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2024.
רישוי תוכנות ושירותי ענן (2)	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 147 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך רכש רישוי תוכנות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 123 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.
רישוי תוכנות ושירותי ענן (3)	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 117 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך רכש רישוי תוכנות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 117 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.
קריית המודיעין	התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 10,150 מיליוני ₪ עם הקריה למודיעין פענוח וסייבר בע"מ לצורך מימון, תכנון, הקמה, תפעול ואחזקה של קריית המודיעין של צה"ל בנגב. תקופת הזיכיון הינה 25 שנה. בתום תקופת הזיכיון יעביר הזכיין למשרד את כל הפעילויות, המערכות והציוד בקריית המודיעין. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 10,141 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2047.
שירותי אבטחה, שמירה, בידוק ביטחוני, ניקיון והסעדה	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 291 מיליוני ₪ לצורך שירותי אבטחה, שמירה, בידוק ביטחוני, ניקיון והסעדה במעברים בצפון הארץ ובדרום הארץ. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 185 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.
פרויקט תקשוב	התקשרויות משנת 2017 בהיקף של כ- 270 מיליוני ₪ עם התעשייה האווירית לישראל לצורך הקמת מתקני התקשוב בנגב. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 188 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2027.

מעבר התקשוב לנגב

התקשרויות משנת 2018 בהיקף של כ- 4,934 מיליוני ₪ עם קריית התקשוב הטכנולוגית בנגב בע"מ לצורך מימון, תכנון, הקמה, תפעול ואחזקה של קריית התקשוב הטכנולוגית. סך עלויות ההקמה, המימון (לרבות תחזית עבור התאמות בגין שינויים בריבית) וההפעלה על פני תקופת הפרויקט מסתכמות לכ-5,100 מיליוני ₪. תקופת הזיכיון הינה 25 שנה. בתום תקופת הזיכיון יעביר הזכיין למשרד את כלל המתקנים, המערכות והציוד בקריית התקשוב. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 4,523 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2046.

מרכז אספקה אחוד (מרה"ס)

התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 6,599 מיליוני ₪ עם שפיר אוריין לוגיסטיקה בע"מ לצורך מימון, תכנון, הקמה, תפעול ואחזקה של מרכז הספקה אחוד (מרה"ס). סך עלויות ההקמה, המימון (לרבות תחזית עבור התאמות בגין שינויים בריבית) והפעלה על פני תקופת הפרויקט הינן כ- 6,600 מיליוני ₪. תקופת הזיכיון הינה 25 שנה. בתום תקופת הזיכיון יעביר הזכיין למשרד את כלל המתקנים, המערכות והציוד במרה"ס. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 6,571 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2046.

חכירת שירותי רכב (ליסינג)

התקשרויות משנת 2022 בהיקף של כ- 1,320 מיליוני ₪ עם אלדן תחבורה בע"מ, חברת ש. שלמה רכב, יו.טי.אס - יוניברסל פתרונות תחבורה וחברת פרי ירוחם - חברה לרכב בע"מ לצורך חכירת שירותי רכב (ליסינג). יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,076 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנים 2027-2030.

אחזקת מטוסי נחשון

התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 152 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך אחזקת מטוסי נחשון. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 118 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.

אספקת דלק

התקשרויות משנת 2020 בהיקף של כ- 1,227 מיליוני ₪ עם חברת סונול וחברת דלק הישראלית בע"מ לצורך אספקת בנזין וסולר. בשנת 2021 הוגדלו ההתקשרויות והוארך תוקפן. בשנת 2022 הוגדלו ההתקשרויות והוארך תוקפן. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 534 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2023.

רכש דלק סילוני (דס"ל) וסולר (1)

התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 1,046 מיליוני ₪ עם צבא ארה"ב לצורך רכישת דלק סילוני. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 309 מיליוני ₪. ההתקשרות הסתיימה בשנת 2021. טרם התקבלו כלל החיובים.

רכש דלק סילוני (דס"ל) וסולר (2)

התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 1,810 מיליוני ₪ עם צבא ארה"ב לצורך רכישת דלק סילוני. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,613 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

רכש דלק סילוני (דס"ל) וסולר (3)

התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 350 מיליוני ₪ עם צבא ארה"ב לצורך רכישת סולר. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 229 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

רכש ציוד מכני הנדסי כבד

התקשרויות משנת 2017 בהיקף של כ- 288 מיליוני ₪ עם צבא ארה"ב לצורך רכישת ציוד מכני הנדסי כבד. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 264 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2026.

רכש ואחזקת מערכות מחשב (1)

התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 146 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך רכש אחזקת מערכות מחשוב. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 107 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.

רכש ואחזקת מערכות מחשב (2)	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 278 מיליוני ₪ לצורך רכש ואחזקת מערכות מחשב. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 278 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.
הסעת חיילים בתחבורה ציבורית	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 350 מיליוני ₪ לצורך הסעת חיילים בתחבורה ציבורית. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 350 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.
רכש מכלולים	התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 579 מיליוני ₪ לצורך הזמנת מכלולים לפרויקט טילים בליסטיים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 347 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.
אספקת ציוד אישי וספורט	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 124 מיליוני ₪ עם רשתות שיווק לצורך אספקת ציוד אישי וספורט. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 124 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.
תמיכה בסוללות טילי הפטריוט	התקשרות משנת 2013 בהיקף של כ- 141 מיליוני ₪ עם חיל האוויר האמריקאי לצורך תמיכה בסוללות טילי הפטריוט. ההתקשרות הוגדלה בשנים 2015 ו- 2020. ההתקשרות הסתיימה בשנת 2021, טרם התקבלו כלל החיובים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 105 מיליוני ₪.
פרויקט הגנ"א (1)	התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 820 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך הזמנת ייצור בפרויקט הגנ"א. ההתקשרות הוגדלה בשנים 2021- 2019. ההתקשרות הסתיימה בשנת 2022, טרם התקבלו כלל החיובים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 105 מיליוני ₪.
פרויקט הגנ"א (2)	התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 500 מיליוני ₪ עם חברת רפאל וחברה אמריקאית לצורך הזמנת ייצור בפרויקט הגנ"א. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 350 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.
פרויקט הגנ"א (3)	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 870 מיליוני ₪ עם חברת רפאל וחברה אמריקאית לצורך הזמנת ייצור בפרויקט הגנ"א. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 870 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.
רכש רכיבים לפצצות	התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 168 מיליוני ₪ עם חיל האוויר האמריקאי לצורך רכישת רכיבים לפצצות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 165 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.
שירותי לוויין	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 595 מיליוני ₪ לצורך מתן שירותי לוויין. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 595 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2031.
הקמת מכשול לבנון (1)	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 165 מיליוני ₪ לצורך הקמת מכשול בגבול לבנון. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 122 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.
הקמת מכשול לבנון (2)	התקשרויות משנת 2022 בהיקף של כ- 107 מיליוני ₪ לצורך תכנון, ייצור, הובלה והקמה של קירות טרומיים, שערים ותשתיות במכשול בגבול לבנון. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 107 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנים 2023-2024.

הקמת מכשול קו התפר	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 154 מיליוני ₪ לצורך הקמת מכשול קו התפר וכן תכנון, ייצור, הובלה והקמה של קירות טרומיים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 142 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.
מאמן שיריון	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 290 מיליוני ₪ עם אלביט מערכות בע"מ לצורך הקמת מאמן שריון עבור זרוע יבשה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 290 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2039.
צי"ד (1)	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 129 מיליוני ₪ עם אלביט מערכות תקשוב וסייבר לצורך זמינות מערכתית משק צי"ד. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 129 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2028.
צי"ד (2)	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 111 מיליוני ₪ עם אלביט ארה"ב לצורך אחזקת משק צי"ד. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 111 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2028.
רכש גרור נתמך לטנקים	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 141 מיליוני ₪ עם צבא ארה"ב לצורך רכש גרור נתמך לטנקים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 141 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.
רכש רכב ממוגן	התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 224 מיליוני ₪ עם צבא ארה"ב לצורך רכש רכב ממוגן. בשנת 2022 ההתקשרות הוגדלה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 134 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.
רכש משאיות	התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 220 מיליוני ₪ עם צבא ארה"ב לצורך רכש משאיות 8 טון. ההתקשרות הוגדלה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 123 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.
בניית מבנים ותשתיות (1)	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 274 מיליוני ₪ עם חברת אפקון בנייה בע"מ לצורך הקמת מבנה תמך 1. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 270 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.
בניית מבנים ותשתיות (2)	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 425 מיליוני ₪ עם דניה סיבוס בע"מ לצורך תכנון, ביצוע ואחזקה של מבנה משרדים בתל השומר. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 425 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.
בניית מבנים ותשתיות (3)	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 234 מיליוני ₪ עם קבוצת מנרב בע"מ לצורך הקמת מבני הסעדה והדרכה בבסיס חצרים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 234 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.
רכש מכשירי רדיו	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 153 מיליוני ₪ עם אלביט ארה"ב לצורך רכש מכשירי רדיו. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 123 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2027.
המכללה האקדמית הטכנולוגית	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 225 מיליוני ₪ עם אקסייט ישראל פרויקטים בע"מ לצורך הקמת המכללה האקדמית הטכנולוגית לתעופה וחלל בכרמיאל. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 225 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.

תמסורת אופטית	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 160 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך רכש ואחזקה לרשתות תמסורת אופטית. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 160 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2027.
רכש תובות איתן	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 420 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך רכש תובות איתן. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 420 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2029.
רכש סימולטורים לאימונים	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 290 מיליוני ₪ עם אלביט ישראל באמצעות אלביט ארה"ב לצורך רכש סימולטורים לאימונים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 290 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2030.
רכש מנועי ספינות	התקשרות משנת 2012 בהיקף של כ- 219 מיליוני ₪ עם חיל הים האמריקאי לצורך רכש מנועי ספינות לחיל הים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 103 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.
וקטור האלקטרואופטיקה (1)	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 229 מיליוני ₪ עם אלביט מערכות אבטחה בע"מ לצורך רכש מערכות אלקטרואופטיקה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 229 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2032.
וקטור האלקטרואופטיקה (2)	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 101 מיליוני ₪ עם אלביט מערכות אבטחה בע"מ לצורך תחזוקה ותפעול של מערכות האלקטרואופטיקה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 101 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2032.
רכש נעליים	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 138 מיליוני ₪ עם חברה אמריקאית לצורך רכש נעליים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 138 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.

3. משרד הבריאות

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0452	משרדי ממשלה ולשכות שרים	א	130.0	-	78.9	-	51.1	60.7%	-	60.7%
2310	שירותים אישיים וחברתיים	ב	28.2	-	14.8	-	13.4	52.5%	9.9	87.6%
2402	משרד ראשי	ג	8,330.7	(268.0)	5,685.3	(251.3)	2,628.7	68.4%	2,679.4	100.6%
2407	רכש שירותי בריאות	ד	6,190.2	(762.1)	5,668.7	(784.4)	543.8	91.2%	452.2	98.5%
2416	שירותי בריאות הציבור	ה	1,868.1	(86.7)	1,572.0	(90.5)	299.9	84.0%	166.8	92.9%
2420	קופות חולים ובתי חולים	ו	40,598.0	(2,941.7)	39,963.8	(2,941.7)	634.2	98.4%	(20.8)	98.4%
2440	מרכזים לבריאות הנפש	ז	47.8	(19.2)	45.7	(19.3)	2.2	95.4%	1.7	99.0%
2450	מרכזים רפואיים	ח	688.9	(340.0)	689.5	(341.3)	0.7	99.9%	15.6	102.2%
6725	בינוי ופיתוח	ט	1,165.8	(99.1)	954.9	(62.2)	174.0	84.6%	-	84.6%
	אחרים		7.1	(6.6)	6.9	(6.3)	(0.1)	101.5%	5.4	180.9%
			59,054.8	**(4,523.4)**	**54,680.5**	**(4,497.0)**	**4,347.9**	**92.6%**	**3,310.2**	**98.2%**

< נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
2402	משרד ראשי	ג	6,532.2	4,245.4	2,286.8	65.0%	1,995.5	95.5%
2407	רכש שירותי בריאות	ד	0.1	0.3	(0.2)	300.0%	-	300.0%
2420	קופות חולים ובתי חולים	ו	2,079.4	1,455.7	623.7	70.0%	-	70.0%
6725	בינוי ופיתוח	ט	261.3	84.9	176.4	32.5%	176.2	99.9%
			8,873.0	**5,786.3**	**3,086.7**	**65.2%**	**2,171.7**	**89.7%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
33,644	35,108	38,680	51,570	54,832	50,184	4.4%	10.2%	33.3%	6.3%	(8.5%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
44,760	54,531	19,788	(10,017)	9,771

נתוני ביצוע רב שנתי נטו ושינויים בחוק התקציב לשנת 2022 נטו כוללים את נתוני בתי החולים הממשלתיים (ראה ביאור 8 לדוחות ביצוע התקציב).

א. תחום פעולה זה מיועד לקידום פרויקטים במסגרת המיזם הלאומי "ישראל דיגיטלית". בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-51 מיליוני ₪, הנובע מהזמנות שנוצרו כנגד תקציב הרשאה להתחייב בשל הקצב המהיר של התקדמות הפרויקטים.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון חלק משרד הבריאות בתכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון - תכנית בניהול משרד הרווחה.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון שכרם של עובדי המשרד הראשי, תפעול שוטף של המשרד, מימון פרויקטים הנוגעים לתחום הבריאות, שירותי חירום, פעולות לשעת חירום ועוד. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-2,629 מיליוני ₪, הנובע מתת ביצוע בתקציב הקורונה בעיקר. תקציב הקורונה בסך של כ-6,532 מיליוני ₪ מיועד לביצוע דיגומים ובדיקות, רכישת חיסונים והפעלת מפקדת אלון במשרד הביטחון. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-2,287 מיליוני ₪ נובע מתקציב שהתקבל לקראת סוף השנה ולא ניתן היה לממשו במלואו, וכן כתוצאה מתהליך אישור ההתקשרויות בוועדות המכרזים וחתימה על ההסכמים.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון מערך הפיקוח והבקרה על מוסדות אשפוז, לרבות רישוי מוסדות רפואה ופיקוח על מקצועות רפואיים, קניית שירותי אשפוז במוסדות גריאטריים וכן למימון אספקת מכשירים רפואיים (כדוגמת פרוטזות). תחום פעולה זה מיועד בנוסף למימון פעילות של מסגרות שיקום לאנשים עם נכות נפשית בקהילה, אבחון נכי נפש, קניית שירותי גמילה מסמים ואלכוהול, וקניית שירותים מרפאתיים ואמבולטוריים בתחום בריאות הנפש. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-544 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות שוטפות בגין חודש דצמבר עבור קנית שירותי אשפוז, שביצוען צפוי בשנה העוקבת. תקציב הקורונה בסך של כ-0.1 מיליוני ₪ מיועד לחיזוק מערך האשפוז הסיעודי.

ה. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילותן של טיפות חלב, שירותי בריאות התלמיד, מתן חיסונים, תפעול שירות המזון, מעבדות והפעלת לשכות בריאות. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-300 מיליוני ₪, הנובע מתקציב שהתקבל לקראת סוף השנה ולא ניתן היה לממשו במלואו וכן מפרויקטים שטרם הושלמה התחשבנות בגינם.

ו. תחום פעולה זה מיועד למימון העברות מתקציב המדינה לקופות החולים בגין השלמת עלות סל הבריאות, בהתאם לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, מימון תמיכות שונות לקופות חולים ולגופים ציבוריים אחרים, כגון בתי חולים ציבוריים ובנוסף סבסוד בתי החולים הממשלתיים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-634 מיליוני ₪, הנובע מתת ביצוע בתקציב הקורונה בעיקר. תקציב הקורונה בסך של כ-2,079 מיליוני ₪ מיועד לתגבור כוח אדם במעבדות ולשכות. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-624 מיליוני ₪ נובע מהתחייבות לתמיכות שטרם הושלמו התנאים לביצוע תשלומם.

ז. תחום פעולה זה מיועד למימון האשפוז הפסיכיאטרי והפעלת בתי חולים פסיכיאטריים ממשלתיים.

ח. תחום פעולה זה מיועד להפעלת בתי חולים גריאטריים ממשלתיים.

ט. תחום פעולה זה מיועד לתכנון פרויקטי בינוי ופיתוח תשתיות רפואיות, הצטיידות בבתי החולים ובמרכזים לבריאות הציבור, יעוץ מקצועי, ומיגון מוסדות רפואה וכן למימון תמיכות מתקציב המדינה לפיתוח תשתיות בקופות החולים ובבתי חולים ציבוריים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-174 מיליוני ₪, הנובע מתת ביצוע בתקציב הקורונה. תקציב הקורונה בסך של כ-261 מיליוני ₪ מיועד להקמת מחלקות קורונה. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-176 מיליוני ₪ נובע מתת ביצוע בהכנסות. מימוש התקציב בתחום זה מושפע מקצב ביצוע פרויקטי הפיתוח. עיכוב בביצוע גרם לעיכוב בהכנסות מתרומות ועקב כך נוצר תת ביצוע בהכנסות.

> התקשרויות מהותיות

קניית שירותי אשפוז במוסדות גריאטריים

התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 2,246 מיליוני ₪ עם כ- 280 מוסדות אשפוז גריאטריים לצורך השתתפות המשרד בעלות האשפוז של המטופלים במוסדות אלו, בדרך של הנפקת קודי אשפוז גריאטריים בלשכות הבריאות המחוזיות ותשלום למוסדות בהתאם למשך האשפוז. במהלך שנת 2012 נחתמו הסכמים לשנתיים עם אופציה לשנתיים נוספות. המשרד פרסם מכרז חדש בשנת 2016 שנדחה בשל עתירה לבג"צ. בדצמבר 2017 נדחו העתירות וההתקשרות הוארכה בדרך של פטור עד לספטמבר 2018. ההתקשרות הוארכה פעם נוספת עקב עתירה בבית משפט על פרסום המכרז החדש של 2019 עד לדצמבר 2019 והוארכה מספר פעמים נוספות עד יוני 2022 בדרך של פטור, ולאחר מכן פטור נוסף מיולי 2022 ועד 31.12.2022, ועם אופציה עד ליום 30.6.2023. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,123 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

התקשרות עם חברת ש.ר.א.ל

התקשרות משנת 1995 בהיקף של כ- 1,450 מיליוני ₪ עם חברת ש.ר.א.ל לצורך אספקת תרופות, תכשירים, ציוד רפואי וציוד פונקציונאלי לגופים רפואיים ממשלתיים ולגופים אחרים. בנוסף, החברה מחזיקה את מלאי התרופות והחיסונים של משרד הבריאות. בהתאם להחלטת הממשלה מס' 1716 מיום 8 באוגוסט 1993, מניות החברה מוחזקות ברובן המכריע (99.9%) על ידי עמותת בתי חולים ציבוריים למען הציבור, שמטרתה, על פי תקנונה, הינה חיזוק הקשר בין בתי החולים הציבוריים לבין הגורמים בקהילה, ופעילותה לקידום רווחת הציבור ביחס לשירות הניתן על ידי בתי החולים הציבוריים. תקופת ההתקשרות המקורית עם החברה הוארכה מעת לעת באמצעות פטור ממכרז.

בשנת 2014, במסגרת הליך חידוש ההתקשרות עם החברה ולאור ביקורת שהועלתה כנגד התנהלות החברה, מינתה החשבת הכללית דאז צוות לבחינת רכש התרופות והציוד הרפואי במערכת הבריאות הממשלתית בראשות כלכלן בכיר ובהשתתפות נציגי משרד הבריאות ומשרד האוצר. הצוות בחן בין היתר את מודל ההפעלה של החברה, על מנת לבדוק את יעילות מתכונת הרכש הקיימת, חלופות אפשריות אחרות ככל שקיימות כאלה ואת היכולת לנצל עוד יותר את היתרון לגודל ככל שקיים במערכת. במקביל, הוקם צוות עבודה משותף למטה החשב הכללי ולמשרד הבריאות אשר פעל לביצוע פיילוט של רכש בתחום החיסונים והתרכיבים לאגף בריאות הציבור במיניסטריון המשרד במטרה לתכנן ולבצע את רכש החיסונים והתרכיבים לשנת 2016. לאור התהליכים הנ"ל, ביום 1 בפברואר 2015 החליטה החשבת הכללית דאז כי הפטור לחברת ש.ר.א.ל יוגבל לשנה אחת עד ליום 31 בינואר 2016 וכי במהלך תקופה זו יבחנו משרדי הבריאות והאוצר אפשרויות שונות לביצוע המטלות המבוצעות כיום באמצעות ש.ר.א.ל ותתקבל החלטה בנוגע למתכונת הרכש לטווח הארוך.

במהלך שנת 2016 הוארך הפטור מעת לעת בפטור ממכרז לתקופות קצרות. ביום 25 בדצמבר 2016 הוארך הפטור עד לסוף שנת 2018 בכפוף למתווה שגובש על ידי צוות מקצועי באגף החשב הכללי שאושר על ידי ועדת הפטור במשרד אוצר, במסגרתו על משרד הבריאות לפרסם מכרזים עבור בתי החולים הממשלתיים הכלליים בנושאים ספציפיים בהיקף של 120 מיליוני ₪ בשנת 2017 ובהיקף של 110 מיליוני ₪ בשנת 2018. המשרד לא פרסם מכרזים כאמור והכין מסמך עקרונות להסדרת ההתקשרות ובינואר 2019 אישרה ועדת הפטור את הארכת הפטור עד ליולי 2019. הפטור הוארך שוב ע"י הוועדה עד לדצמבר 2019 ובדצמבר 2019 הוארך שוב עד ליום 30 ביוני 2020. הפטור הוארך שוב עד ליום 31 בינואר 2021 ולאחר מכן הוארך שוב עד ליום 31 ליולי 2021 ושוב עד ינואר 2022. במקביל מנכ"ל המשרד מינה צוות פנים משרדי שתפקידו לבצע פעולות אופרטיביות להעמדת חלופה אמיתית לרכש מש.ר.א.ל. בנוסף קיים פטור לרכישת חיסונים בגובה של 147 מיליוני ₪ עד לסוף 2021. בשנת 2022 הוארך הפטור עד ליום 1 באוגוסט 2022. בימים אלו מתגבש הסכם חדש מול ש.ר.א.ל. ההסכם הינו לתקופה של 10 שנים כולל האופציות להארכה, ההסכם אושר עקרונית על ידי מנכ"ל המשרד והחשב הכללי וועדת הפטור בחשכ"ל אמורה לדון בו בזמן הקרוב. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 247 מיליוני ₪.

תמיכה בקופות החולים

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 2,497 מיליוני ₪ עם קופות החולים לצורך תמיכה בקופות בהתאם למבחנים לחלוקת כספים לצורך תמיכה של משרד הבריאות בקופות החולים בעבור שנת 2022, ועל פי סעיף 3א' לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 218 מיליוני ₪.

קניית שירותי שיקום בתחום בריאות הנפש

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 1,459 מיליוני ₪ עם כ- 200 מסגרות שיקום בתחום הדיור, התעסוקה והפנאי של נכי נפש בקהילה. לצורך ביצוע חוק שיקום נכי נפש בקהילה התש"ס-2000, מממן משרד הבריאות שהות במסגרות דיור למתמודדים עם נכויות נפשיות והעסקתם במסגרות מגוונות. במהלך שנת 2014 פורסם מכרז חדש לתחום הדיור שנדחה בשל עתירה לבג"צ, פורסם שוב במהלך 2016 ובוטל בהוראת בית המשפט. ההתקשרות הקיימת מבוססת על מערכת ההסכמים הקיימת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,459 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

בינוי מיטות

התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 135 מיליוני ₪ עם שירותי בריאות כללית לצורך הקמת מחלקות מתפרצות (קורונה) בבתי החולים של הארגון - עבור 3,095 מיטות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 84 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

4. משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויים		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
4050	משרד ראשי	א	627.8	(153.7)	480.4	(147.7)	141.4	77.3%	134.3	98.9%
4051	תחבורה ימית	ב	106.9	(44.1)	63.0	(40.5)	40.3	61.0%	39.0	98.7%
4052	תעופה	ג	86.0	(39.4)	65.7	(35.4)	16.3	80.1%	16.2	99.9%
4054	תחבורה ציבורית	ד	24.7	-	23.0	-	1.7	93.1%	1.4	98.8%
7950	תחבורה ציבורית	ה	12,361.9	-	11,219.2	-	1,142.7	90.8%	-	90.8%
7951	כבישים	ו	10,509.9	(681.1)	8,671.9	(141.0)	1,297.9	87.0%	15.0	87.1%
7955	תמיכות בתחבורה	ז	13,667.4	(960.0)	13,125.0	(545.2)	127.6	99.0%	-	99.0%
			37,384.6	**(1,878.3)**	**33,648.2**	**(909.8)**	**2,767.9**	**92.4%**	**205.9**	**93.0%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
7950	תחבורה ציבורית	ה	1,065.2	79.0	986.2	7.4%	558.0	59.8%
7951	כבישים	ו	1,479.0	293.8	1,185.2	19.9%	887.0	79.8%
7955	תמיכות בתחבורה	ז	136.7	38.4	98.3	28.1%	82.5	88.4%
			2,680.9	**411.2**	**2,269.7**	**15.3%**	**1,527.5**	**72.3%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
19,192	21,651	25,248	31,074	33,352	32,739	12.8%	16.6%	23.1%	7.3%	(1.8%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויים	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
36,316	35,506	10,193	(11,003)	(810)

נתוני ביצוע רב שנתי נטו ושינויים בחוק התקציב לשנת 2022 נטו כוללים את נתוני נמל חדרה (ראה ביאור 67 לדוחות ביצוע התקציב).

א. תחום פעולה זה מיועד למימון שכר ותפעול שוטף של המשרד, לרבות הוצאות ארנונה, חשמל, מים, טלפון, פעולות רווחה, הדרכה, ניקיון, חניה, אחזקת מבנים, תיקונים, הובלות ומשלוח דברי דואר. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-141 מיליוני ₪, הנובע מתוספות תקציב שקיבל המשרד במהלך החודשים נובמבר ודצמבר 2022 אשר לא הצליח לבצען במזומן. יחד עם זאת, התוספות כאמור חויבו במסגרת עודפים מחויבים ויבוצעו בשנה העוקבת לשנת הדוח.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי שכר והוצאות תפעול שוטף של רשות הספנות והנמלים.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון שכר ותפעול שוטף של רשות התעופה האזרחית.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון שכר ותפעול שוטף של הרשות הארצית לתחבורה ציבורית.

ה. תחום פעולה זה מיועד למימון פרויקטי תשתית בתחום הסעת המונים:
1) חברה ממשלתית רכבת ישראל - בגין מימון של פרויקטי רכבת כבדה באמצעות חברות ממשלתיות שונות (רכבת ישראל, נתיבי ישראל).
2) רכבת קלה ירושלים - בגין עבודות המגזר הציבורי בפרויקט, לרבות תשלום לזכיין.
3) חברה ממשלתית חברת נתיבי תחבורה עירוניים (נת"ע) - בגין פרויקט הסעת המונים במטרופולין תל אביב.
4) פרויקט המטרונית - בגין הסעת המונים בחיפה.
5) הקמת הרכבל בחיפה.
6) פעולות תכנון וניהול מערך תחבורה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-1,143 מיליוני ₪, הנובע מתקצוב מלא במזומן של כל תקנות תקציבי הקורונה בשנת הדוח, על אף שמדובר בתקציבי הרשאה רב שנתיים. נטרול התקצוב המלא כאמור, מביא לעמידה בביצוע מזומן בשנת הדוח. תקציב הקורונה בסך של כ-1,065 מיליוני ₪ מיועד להאצת פרויקטי תשתיות שונים בתקופת ההתמודדות עם משבר הקורונה. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-986 מיליוני ₪ נובע מפעילות מתמשכת להתמודדות עם משבר הקורונה שהחלה בשנים 2020 ו-2021, שתקופת ביצועה במזומן הינה מעבר לשנת התקציב.

ו. תחום פעולה זה מיועד למימון פרויקטים לפיתוח ואחזקת כבישים בינעירוניים, המבוצעים ברובם באמצעות חברת נתיבי ישראל - החברה הלאומית לתשתיות תחבורה בע"מ (להלן: "חברת נתיבי ישראל"), פרויקטים לפיתוח כבישים עירוניים המתבצעים באמצעות החברה הממשלתית נתיבי איילון וחברות עירוניות ("מוריה" בירושלים) וכן גורמים עירוניים אחרים ברשויות המקומיות השונות. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-1,298 מיליוני ₪, הנובע מתקצוב מלא במזומן של כל תקנות תקציבי הקורונה בשנת הדוח, על אף שמדובר בתקציבי הרשאה רב שנתיים. נטרול התקצוב המלא כאמור, מביא לעמידה בביצוע מזומן בשנת הדוח. תקציב הקורונה בסך של כ-1,479 מיליוני ₪ מיועד להאצת פרויקטי תשתיות שונים בתקופת התמודדות המשק עם משבר הקורונה. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-1,185 מיליוני ₪ נובע מפעילות מתמשכת להתמודדות עם משבר הקורונה שהחלה בשנים 2020 ו-2021, שתקופת ביצועה במזומן הינה מעבר לשנת התקציב.

ז. תחום פעולה זה מיועד למימון הפעלת תחבורה הציבורית בישראל, על ידי תשלום סובסידיות למפעילי התחבורה הציבורית (רכבת ישראל ומפעילי תחבורה ציבורית אחרים). בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-128 מיליוני ₪, הנובע מתקצוב מלא במזומן של כל תקנות תקציבי הקורונה בשנת הדוח, על אף שמדובר בתקציבי הרשאה רב שנתיים. נטרול התקצוב המלא כאמור, מביא לעמידה בביצוע מזומן בשנת הדוח. תקציב הקורונה בסך של כ-137 מיליוני ₪ מיועד לתשלומי סובסידיה למפעילי התחבורה הציבורית. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-98 מיליוני ₪ נובע מפעילות מתמשכת להתמודדות עם משבר הקורונה שהחלה בשנים 2020 ו-2021, שתקופת ביצועה במזומן הינה מעבר לשנת התקציב.

> התקשרויות מהותיות

פיתוח ותחזוקת כבישים בינעירוניים

התקשרות משנת 2012 בהיקף של כ- 87,113 מיליוני ₪ עם חברת נתיבי ישראל לצורך ביצוע פרויקטים ותחזוקת כבישים בינעירוניים. הסכם ההתקשרות הוארך בשנת 2020.
החל משנת 2005 התחייב משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לביצוע מספר רב של פרויקטים לפיתוח ואחזקת כבישים בינעירוניים כמפורט להלן:
1) תכנון והקמת כבישים בהתאם לתוכנית הפיתוח שסוכמה עם החברה.
2) אחזקת כבישים בינעירוניים.
3) פרויקטים בטיחותיים שונים כגון: הסדרת צמתים, יישור עקומות, ייצוב שוליים והפרדות מפלסיות.
4) בקרת תנועה - פרויקט לניתוב והזרמת התנועה בהתאם לעומסי התנועה השונים לצורך שיפור קיבולת הכבישים.
5) ביצוע פרויקטים מסילתיים עבור רכבת ישראל, כגון מסילת עכו-כרמיאל, מסילת השרון, מסילה מזרחית, ומסילת העמק. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 33,506 מיליוני ₪.

הסכם פיתוח והפעלת רכבת ישראל

התקשרות משנת 2014 בהיקף של כ- 54,237 מיליוני ₪ עם רכבת ישראל לצורך ביצוע תכניות פיתוח, ההתקשרות תעודכן ותאושר מדי שנה באישור נציגי הממשלה. כמו כן, במסגרת הסכם הסובסידיה הועברו סיכוני הביקוש אל המדינה, וכן הרכבת התחייבה לרמות שירות ותחזוקה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 32,718 מיליוני ₪.

סובסידיה למפעילי התחבורה הציבורית

התקשרות משנת 2011 בהיקף של כ- 51,606 מיליוני ₪ עם מפעילי התחבורה הציבורית לצורך סבסוד פעילות התחבורה הציבורית על מנת לאפשר הפעלתה בתעריפים ובהיקפים שקובעת הממשלה. ככלל, מוסדר הענף בחוזים עם מפעילי תחבורה ציבורית, חלקם כתוצאה מזכייה במכרזים וחלקם כתוצאה מהיותם מפעילים היסטוריים בענף כדוגמת אגד ודן. הסכמים אלו צמודים לסל מדדים שונים, כאשר ההפרש ביניהם מגלם סובסידיה המשולמת למפעיל. להלן פירוט ההתקשרויות:
1) חברת אגד לתחבורה בע"מ - בחודש ספטמבר 2018 נחתם הסכם עם החברה בנושא מתן שרותי תחבורה ציבורית עד לשנת 2029 בהיקף של 19,914 מיליוני ₪, אומדן יתרת התקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ-2.6 מיליוני ₪.
2) חברת דן חברה לתחבורה ציבורית בע"מ - בחודש פברואר 2022 נחתם הסכם עם החברה בנושא מתן שרותי תחבורה ציבורית בגוש דן עד שנת 2030 בהיקף של כ-6.8 מיליוני ₪, אומדן יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינו כ- 6 מיליוני ₪.
3) יתר מפעילי התחבורה הציבורית כתוצאה מזכייה במכרזים ואחרים - אומדן יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 24 מיליוני ₪.
יתרת ההתקשרויות בגין כלל הסובסידיות למפעילי התחבורה הציבורית ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 24 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2033.

פיתוח כבישים עירוניים

התקשרויות בהיקף של כ- 43,592 מיליוני ₪ עם רשויות מקומיות, חברה עירונית ("מוריה" בירושלים) וחברה ממשלתית ("נתיבי איילון" במטרופולין תל אביב) לצורך מימון פרויקטים תחבורתיים במגזר העירוני, כאשר שיעור ההשתתפות של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים נע בין 70% ל- 100%.

1) יתרת ההתקשרות עם חברת מוריה ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 6,873 מיליוני ₪.
2) יתרת ההתקשרות עם חברת נתיבי איילון ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 10,158 מיליוני ₪.
3) יתרת ההתקשרות עם הרשויות המקומיות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 2,770 מיליוני ₪.
4) יתרת ההתקשרות עם חברת נמלי ישראל ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 522 מיליוני ₪.

יתרת ההתקשרויות בגין פיתוח כלל הכבישים העירוניים ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 20,323 מיליוני ₪. לא ניתן להעריך את המועד המדויק לסיום ההתקשרויות מאחר ומדובר בהתקשרויות המתחדשות מעת לעת.

נת"ע - נתיבי תחבורה עירוניים

התקשרות משנת 2012 בהיקף של כ- 56,885 מיליוני ₪ עם חברת נת"ע לצורך הקמת מערך הסעות המונים במטרופולין תל אביב באמצעות רכבות קלות, המתוכננות לחבר בין ערי ה"לוויין" לבין תל אביב. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 32,859 מיליוני ₪.

חברת כביש חוצה ישראל

התקשרות משנת 2010 בהיקף של כ- 17,519 מיליוני ₪ עם חברת כביש חוצה ישראל לצורך קידום סלילתו של כביש 6 בקטע שבין להבים לצומת שוקת ותכנון התוואי שוקת להבים - נבטים וצומת הנגב, וכן בקטע הצפוני מאזור יקנעם עד שלומי. בנוסף, הקמת רק"ל חיפה - נצרת (פרויקט "נופית") וביצוע פרויקטים עירוניים במסגרת פרויקט "המאיץ". יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 10,062 מיליוני ₪.

נמל אילת

התקשרות משנת 2013 בהיקף של כ- 62 מיליוני ₪ עם חברת נמל אילת לצורך רכישת ציוד נמלי ונכסים אחרים מחברת נמל אילת בתום תקופת ההסמכה (15 שנה עם אופציה להארכה ל- 10 שנים נוספות), וזאת בהתאם להתחייבות המדינה על פי הסכם עם חברת נמל אילת בע"מ מיום 13 בינואר 2013. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 62 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2028.

5. מינהלת הגמלאות

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויים		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
1211	גמלאות	א	15,065.9	(855.6)	14,973.9	(843.6)	80.0	99.5%	(1.9)	99.5%
1212	הסדר קרנות הפנסיה	ב	5,604.9	-	5,604.9	-	-	100.0%	-	100.0%
1213	תפעול מנהלת הגמלאות	ג	25.0	(1.9)	19.3	(1.9)	5.7	77.2%	5.7	100.0%
8306	השקעות בחברות	ד	56.1	-	57.0	-	(0.9)	101.6%	-	101.6%
			20,751.9	**(857.5)**	**20,655.1**	**(845.5)**	**84.8**	**99.6%**	**3.8**	**99.6%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
15,606	16,479	17,272	18,123	18,567	19,810	5.6%	4.8%	4.9%	2.4%	6.7%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)

תקציב מקורי	תקציב על שינויים	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
20,342	19,895	736	(1,183)	(447)

א. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי גמלאות חודשיים לעובדי מדינה שפרשו ולשאיריהם. בנוסף לגמלה החודשית, משולמים לגמלאים תשלומים חד פעמיים, כגון: מענק פרישה, הבראה, ביגוד ומענק יובל. כמו כן, מיועד תחום זה למימון תשלומי גמלאות לגמלאי משרדים ביטחוניים, גופים חיצוניים, לרבות רשות השידור, רשות הדואר, המוסד לביטוח לאומי וגמלאי המועצה האזורית חוף עזה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-80 מיליוני ₪, הנובע מהקושי לאמוד בצורה מדויקת את סכומי התקציב בתקנות אלו.

ב. תחום פעולה זה מיועד לתשלום סכומי הסיוע שהתחייבה הממשלה להעביר לקרנות הפנסיה הוותיקות הגירעוניות שבהסדר.

ג. תחום פעולה זה מיועד לתפעול שוטף של מנהלת הגמלאות הכולל בין היתר תשלומים בנושאי מחשוב ובקרה וכן תשלומים בגין מערכת שכר.

ד. תחום פעולה זה מיועד לסיוע במימון שכר ותפעול שוטף של גמלאי עבר של חברת תע"ש (שהופרטה) וכן, חברת רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ.

< התקשרויות מהותיות

אין.

6. משרד הבינוי והשיכון

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע				התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
2901	משרד ראשי	א	390.6	(25.0)	312.8	(20.0)	72.8	81.1%	66.1	98.3%
4201	סבסוד ריבית להלוואות ומענקים	ב	1,011.6	-	670.9	-	340.7	66.3%	13.7	67.7%
4202	סיוע בשכר דירה	ג	2,286.5	-	2,285.7	-	0.8	100.0%	0.1	100.0%
4203	עמלות ניהול הסיוע	ד	89.7	-	72.4	-	17.3	80.7%	17.7	100.4%
5435	הרשות להתחדשות עירונית	ה	98.0	-	82.5	-	15.5	84.2%	38.2	123.2%
7002	בנייה חדשה	ו	9,465.3	(4,632.0)	3,424.8	(4,674.3)	6,082.8	36.0%	-	36.0%
7003	פעולות פיתוח במרקם הוותיק	ז	205.0	(0.5)	196.3	(0.3)	8.5	95.8%	-	95.8%
7004	פעולות שיכון	ח	222.9	(15.1)	214.7	(13.0)	6.1	97.2%	-	97.2%
7005	דיור ציבורי	ט	2,464.8	(1,050.4)	1,077.8	(1,025.9)	1,362.5	44.2%	-	44.2%
	אחרים		-	-	-	-	-	***	0.8	***
			16,234.4	**(5,723.0)**	**8,337.9**	**(5,733.5)**	**7,907.0**	**51.3%**	**136.6**	**52.2%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
7002	בנייה חדשה	ו	155.8	30.2	125.6	19.4%	96.9	81.6%
7005	דיור ציבורי	ט	4.8	4.5	0.3	93.8%	0.6	106.3%
			160.6	**34.7**	**125.9**	**21.6%**	**97.5**	**82.3%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
4,382	5,256	5,209	5,469	3,999	2,604	19.9%	(0.9%)	5.0%	(26.9%)	(34.9%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
5,588	10,511	7,088	(2,165)	4,923

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעולות שוטפות, לרבות שכר, תשלומים ליועצים, אמרכלות, תפעול, פרסומים, הנהלת המשרד, רשם הקבלנים ואבטחת מזרח ירושלים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-73 מיליוני ₪, הנובע מרישום התחייבויות בסוף שנת התקציב, כתוצאה מאישור התקציב וקבלת העודפים בסוף השנה.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון סבסוד ריבית להלוואות ומענקים לזכאי משרד הבינוי והשיכון. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-341 מיליוני ₪, הנובע מתת ביצוע בתכנית האשראי, התקציב של התכנית מבוסס על אומדנים והביצוע לפי רכישת דירות בפועל ולפי מימוש בפועל של תעודות הזכאות שיש לאנשים.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון סיוע בשכר דירה לזכאי משרד הבינוי והשיכון.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלום עמלה לגופים המבצעים עבור המשרד פעולות הכרוכות במתן סיוע לזכאים, לרבות מתן הלוואות לדיור וסיוע בשכר דירה.

ה. תחום פעולה זה מיועד לפעילות הרשות להתחדשות עירונית, הפועלת למען הגדלת היקף המימוש של מיזמים להתחדשות עירונית והאצת ביצועם לשם הגדלת היצע הדיור במרקם העירוני הבנוי.

ו. תחום פעולה זה מיועד למימון מגוון רב של פעולות פיתוח כגון תכנון עתודות קרקע, מדידות, ניהול פרויקטים, חברות מנהלות, חברות מתכננות, ביצוע והשלמת עבודות פיתוח בשכונות חדשות. מימון חלק ניכר מפעילות הפיתוח, מקורו בשיווקי המשרד במתכונת "משק כספי סגור" בכל רחבי הארץ לרבות חריש, ראש העין, נצרת עלית, יבנה, חומת שמואל, מודיעין, מעלה אדומים ועוד. כמו כן נכלל בתחום זה פעולות פיתוח במסגרת הבנייה הכפרית וסבסוד תשתיות ביישובים כפריים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-6,083 מיליוני ₪, הנובע מניהול פרויקטים במסגרת "משק כספי סגור", כאשר ההכנסות בגין השיווק מתקבלות מראש ואילו ההוצאות של הפרויקט מתהוות ומשולמות בהתאם לקצב הפיתוח בפועל, וכן התארכות תהליכי הפיתוח החל משלב התכנון וכלה בביצוע עבודות הפיתוח בפועל, אשר נעשות במסגרת התקשרויות רב שנתיות, בתקופות שבין מספר חודשים למספר שנים. גם בשנה זו השיווקים הרבים הביאו לגידול ניכר בהכנסות שכנגדם קיימות התחייבויות אשר ימומשו בעתיד במזומן. תקציב הקורונה בסך של כ-156 מיליוני ₪ מיועד להאצת פרויקט נדל"ן. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-126 מיליוני ₪ נובע מפרויקט הנדל"ן, במהלך השנה התקשרו עם ספקים אך העבודה טרם בוצעה.

ז. תחום פעולה זה מיועד למימון פעולות במרקם הוותיק, לרבות פעולות במסגרת שיקום שכונות פיזי, פיתוח תשתיות ביישובי מיעוטים, הקמת מוסדות דת והקמת מוסדות ציבור.

ח. תחום פעולה זה מיועד למימון פעולות בתחומים שונים המבוצעות על ידי המשרד, כגון, פיתוח מערכות מידע ומיגון יישובי שדרות.

ט. תחום פעולה זה מיועד למימון שיפוץ ואחזקה של הדיור הציבורי, לרבות הסכמים שונים עם החברות המשכנות, הקמת שיפוץ והפעלת דיור מוגן, וכן למימון רכישת דירות עבור דיירי הדיור הציבורי וכן עבור נכים ועולים וותיקים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-1,363 מיליוני ₪, הנובע מהכנסות ממכר דירות משנים קודמות, אשר התקבלו כעודפים בשנת 2021 וזאת בנוסף להכנסות ממכר דירות שהתקבלו השנה. תקציב הקורונה בסך של כ-5 מיליוני ₪ מיועד לאבטחת בתי גיל זהב.

< התקשרויות מהותיות

הגדלת מלאי הדירות הציבורית באמצעות הקמת יחידות דיור חדשות במבני הסוכנות היהודית

התקשרות משנת 2015 בהיקף של כ- 947 מיליוני ₪ עם הסוכנות היהודית לצורך השקעה משותפת של המדינה והסוכנות, בחלקים שווים, במימון הקמתן של כ- 2,650 יחידות דיור לגיל הזהב על גבי מבנים שבבעלות או בחכירה של הסוכנות, או בסמוך להם וניהול יחידות הדיור על ידי הסוכנות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 664 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2046.

ניהול דירות בדיור הציבורי

התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 971 מיליוני ₪ עם חברת עמיגור ניהול נכסים בע"מ לצורך ניהול דירות הדיור הציבורי של המדינה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 473 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

ניהול הדירות בדיור הציבורי

התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 2,341 מיליוני ₪ עם חברת עמידר לצורך התקשרות לניהול דירות דיור ציבורי בבעלות המדינה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 551 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

הגדלת מלאי הדירות בדיור הציבורי

התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 1,900 מיליוני ₪ עם חברת עמידר לצורך רכישת דירות למלאי דירות הדיור הציבורי ודירות נ"ר עבור זכאי משרד הבינוי והשיכון. ההתקשרות הסתיימה בשנת 2022. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,333 מיליוני ₪.

שיקום תשתיות ופיתוח ביישובים כפריים

התקשרויות משנת 2008 בהיקף של כ- 2,113 מיליוני ₪ עם קבלני ביצוע לצורך ביצוע, תכנון, פיתוח וסבסוד עבודות שיקום תשתיות ופיתוח ביישובים כפריים באזורי עדיפות לאומית בכל הארץ, השתתפות בבנייה ושיפוץ מוסדות ציבור והקמת ישובים חדשים בפריפריה. ההתחייבויות הן רב שנתיות ומתבצעות בשלבים. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,069 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

תכנון ופיתוח תשתיות במודיעין

התקשרויות משנת 2008 בהיקף של כ- 565 מיליוני ₪ עם קבלני ביצוע לצורך ביצוע עבודות תכנון ופיתוח תשתיות באתרים שונים בעיר מודיעין. ההתחייבויות הן רב שנתיות ומבוצעות בשלבים בהתאם למועדי האכלוס. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 74 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

תכנון ופיתוח תשתיות לבנייה חדשה

התקשרויות משנת 2010 בהיקף של כ- 4,707 מיליוני ₪ עם חברות מנהלות לצורך ביצוע, תכנון ופיתוח תשתיות לבנייה חדשה ביישובים שונים בארץ, באזורי עדיפות לאומית, בנייה כפרית ומיעוטים. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 525 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

פיתוח תשתיות ביישובי מיעוטים

התקשרויות משנת 2008 בהיקף של כ- 2,719 מיליוני ₪ עם קבלני ביצוע לצורך ביצוע עבודות תכנון, פיתוח, תשתיות ומוסדות ציבור ביישובי מיעוטים- דרוזים, צ'רקסים, בדואים וערבים. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,971 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

תכנון ופיתוח תשתיות ביישוב חריש

התקשרויות משנת 2012 בהיקפים משתנים עם קבלני ביצוע לצורך ביצוע עבודות פיתוח בחריש. ההתחייבויות הן רב שנתיות ומבוצעות בשלבים בהתאם למועד האכלוס. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 222 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

פיתוח תשתיות לבנייה באזורי עדיפות לאומית

התקשרויות משנת 2008 בהיקף של כ- 1,739 מיליוני ₪ עם קבלני ביצוע לצורך ביצוע עבודות פיתוח בשכונות חדשות שהמשרד מקים באזורי עדיפות לאומית. ההתחייבויות הן רב שנתיות, הביצוע נעשה בשלבים בהתאם לאכלוס. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 931 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

פיתוח תשתיות לבנייה באזורים שונים בארץ

התקשרויות משנת 2008 בהיקף של כ- 5,854 מיליוני ₪ עם קבלני ביצוע לצורך ביצוע עבודות פיתוח בשכונות חדשות שהמשרד מקים. ההתחייבויות הן רב שנתיות והביצוע נעשה בשלבים בהתאם לאכלוס. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 3,088 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

הקמת מוסדות ציבור

התקשרויות משנת 2008 בהיקף של כ- 1,278 מיליוני ₪ עם רשויות מקומיות לצורך תכנון ותקצוב מוסדות ציבור בשכונות חדשות וותיקות. ההתחייבויות הן רב שנתיות. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 512 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

פיתוח יישובים בפריפריה

התקשרויות משנת 2009 בהיקף של כ- 793 מיליוני ₪ עם עיריות וחברות שונות לצורך ביצוע עבודות פיתוח ושדרוג תשתיות, מרכזים מסחריים, מתחמי תיירות, מבני ציבור ועוד, זאת על מנת לסייע לרשויות ביישובים החלשים בפריפריה לצמוח פיזית, כלכלית וחברתית. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 152 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

תכנון עתודות קרקע

התקשרויות משנת 2008 בהיקף של כ- 1,988 מיליוני ₪ עם מתכננים, מודדים ומנהלי פרויקטים לצורך תכנון של יישובים ושכונות עירוניות הכולל ליווי תכנון, ייזום והכנה של הנחיות לתכנון, מדידות ופיקוח וניהול פרויקטים בכל אזורי הארץ. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,130 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

פעולות תומכות בבנייה חדשה למגורים

התקשרויות משנת 2008 בהיקף של כ- 1,124 מיליוני ₪ עם חברות שונות לצורך ביצוע שיקום תשתיות בשכונות קיימות ברחבי הארץ לצד שכונות חדשות, ופעולות תומכות שונות בשכונות החדשות כגון: ביצוע תשתיות, פיתוח פארקים, השלמות תשתיות, כבישים והסדרת צמתים, המסייעות להאצת ענף הנדל"ן. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 353 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

איגו"ח עמידר

התקשרויות משנת 2017 בהיקפים משתנים עם חברת עמידר לצורך הנפקת אג"ח, כאשר בסכום שיגויס ירכשו דירות חדשות. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 374 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2029.

הסכמי גג

התקשרות משנת 2014 בהיקף של כ- 6,143 מיליוני ₪ עם עיריות שונות לצורך הסכמי מסגרת בערים באר שבע, אשדוד, בית שמש, ראש העין, דימונה, טירת הכרמל, לוד, נהריה, שדרות, אלעד, עכו, רכסים, ערד, רחובות, בני עי"ש, טבריה, נוף הגליל ומגדל העמק. במהלך חיי ההסכמים נחתמות התחייבויות נוספות, נכון לתאריך המאזן לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקטים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 6,231 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.

פיתוח מערכות מידע

התקשרויות משנת 2018 בהיקפים משתנים עם IBM, נס וספקים קטנים לצורך פיתוח מערכות מידע. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 50 מיליוני ₪.

תכנון וניהול פרויקטים הרשות להתחדשות עירונית

התקשרות משנת 2008 בהיקף של כ- 940 מיליוני ₪ עם רשויות מקומיות לצורך ביצוע עבודות תכנון וניהול פרויקטים לתוספת בנייה באזורים מבונים הכוללת פינוי, בינוי ועיבוי. ההתקשרויות הן רב שנתיות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 827 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.

דירה להשכיר	התקשרויות משנת 2020 בהיקפים משתנים עם דירה להשכיר לצורך קידום פרויקטי השכירות לדיור להשכרה לטווח ארוך, לניהול מכרזים ולשיווק פרויקטים במטרה לפתח את שוק השכירות בישראל ולבסס שוק דיור להשכרה לטווח ארוך. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 238 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.
ניהול יחידות דיור עבור גיל הזהב	התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 532 מיליוני ₪ עם חברת עמיגור ניהול נכסים בע"מ לצורך ניהול כ- 4,400 יחידות דיור עבור גיל הזהב בבעלות הסוכנות היהודית ו- 645 יחידות דיור עבור גיל הזהב בבעלות המדינה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 235 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2029.
ניהול הדירות בדיור הציבורי	התקשרות משנת 1980 בהיקף של כ- 317 מיליוני ₪ עם חברות מאכלסות לצורך התקשרויות עם חלמיש, שקמונה, חלד ואזורים לניהול דירות הדיור הציבורי ועם ענבל לביטוח דירות הדיור הציבורי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 64 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.
שיקום שכונות	התקשרות משנת 2014 בהיקף של כ- 704 מיליוני ₪ עם האגודה לתרבות הדיור ורשויות מקומיות לצורך שיפוץ, חיזוק ושיקום מבנים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 85 מיליוני ₪.
ניהול בתי גיל הזהב	התקשרות משנת 2009 בהיקף של כ- 286 מיליוני ₪ עם חברות שונות לצורך ניהול בתי דיור גיל הזהב שבבעלות המדינה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 52 מיליוני ₪.
ניהול בתי גיל הזהב	התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 354 מיליוני ₪ עם עמידר ושלו לצורך ניהול בתי דיור גיל הזהב שבבעלות המדינה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 333 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.
מימון החלטת מועצת רמי למוסדות ציבור	התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 196 מיליוני ₪ עם חשכ"ל לצורך מימון החלטת מועצת רמי למוסדות ציבור. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 50 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

7. משטרת ישראל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויים		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0780	משטרת ישראל	א	15,824.0	(507.5)	15,250.3	(321.0)	387.2	97.5%	246.8	99.1%
5250	פיתוח - משטרה	ב	314.9	(25.0)	284.5	(0.2)	5.6	98.1%	-	98.1%
			16,138.9	**(532.5)**	**15,534.8**	**(321.2)**	**392.8**	**97.5%**	**246.8**	**99.1%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
0780	משטרת ישראל	א	27.7	20.4	7.3	73.6%	0.3	74.7%
5250	משטרת ישראל	ב	43.8	34.2	9.6	78.1%	0.8	79.9%
			71.5	**54.6**	**16.9**	**76.4%**	**1.1**	**77.9%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
11,858	12,345	13,086	13,759	14,178	15,214	4.1%	6.0%	5.1%	3.0%	7.3%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויים	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
13,481	15,606	5,282	(3,157)	2,125

א. תחום פעולה זה מיועד למימון שכר השוטרים והטבות שכר נלוות וכן למימון תשלומי גמלאות, מענקי פרישה והיוון חלק מתשלומי הפנסיה. תחום פעולה זה מיועד גם לפעילות השוטפת של המשטרה וכן למימון האגפים השונים - אגף החקירות והמודיעין, אגף המבצעים, אגף תחזוקה ולוגיסטיקה, אגף התנועה, אגף משאבי אנוש, משמר הגבול וכ"א טכנולוגי. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-387 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות שנוצרו בסוף שנת התקציב והתשלום בגינן ימומש בשנה העוקבת. תקציב הקורונה בסך של כ-28 מיליוני ₪ מיועד להוצאות שכר, אחזקה ותפעול המערך לנושאי אכיפת הגבלות הקורונה במשק.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון ופיתוח פרויקטי מחשוב ואמצעים, חיזוק המשילות במגזר הערבי וירושלים והקמה ושיפוץ של מבני משטרה. תקציב הקורונה בסך של כ-44 מיליוני ₪ מיועד לתקצוב שניתן למשטרה לטובת האצת תהליכים במשק לרבות בניית תחנות משטרה לאכיפה במגזר הערבי.

< התקשרויות מהותיות

חכירת כלי טייס (מסוקים)

התקשרות משנת 2014 בהיקף של כ- 391 מיליוני ₪ עם חברת אלביט מערכות לצורך שירותי חכירת כלי טייס (מסוקים). הסכום אינו כולל הוצאות עקיפות של שעות טיסה, דלק וביטוח, כמו כן, חלוקת התשלומים לשנים הבאות אינה כוללת ריבית והצמדה אשר טרם שולמו. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 284 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2038.

מרכז הדרכה

התקשרות משנת 2014 בהיקף של כ- 2,100 מיליוני ₪ עם קבוצת "פוליסיטי" לצורך הקמה והפעלת מרכז הדרכה ארצי של משטרת ישראל בסמוך לבית שמש. ההתקשרות התבצעה בשיטת P.F.I. במטרה לאחד את מרבית בתי הספר הקיימים לייעול ושדרוג מערך ההדרכה. העלויות הקבועות כוללות מרכיבים כדוגמת בינוי, תשתיות ותחזוקה ללא מרכיב משתנות כדוגמת עלויות הדרכה והסעדה. חלוקת התשלומים לשנים הבאות אינה כוללת ריבית והצמדה אשר טרם שולמו. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,271 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2037.

מרכז לוגיסטי

התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 250 מיליוני ₪ עם חברת לוגיסטיקר לצורך הקמת מרכז לוגיסטי, אשר יאחסן וירכז את המלאי הלוגיסטי של המשטרה. העלות כוללת את המרכיבים הקבועים הכוללים את הפעלת המרכז, השינוע וההפצה ומרכיב הביטוח אך אינה כוללת את העלויות המשתנות. חלוקת התשלומים לשנים הבאות אינה כוללת ריבית והצמדה אשר טרם שולמו. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 185 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2031.

הקמת מרכז נתוני תעופה

התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 81 מיליוני ₪ עם אגף המכס ומע"מ לצורך קבלת מידע אישי מחברות התעופה אודות נוסעים בטיסות נכנסות, יוצאות או העוברות במדינת ישראל, זאת במטרה להיאבק בטרור ובמימונו, לחימה בפשיעה חמורה חוצת גבולות, מאבק בהגירה בלתי חוקית, אבטחת תעופה ושמירה על האינטרסים החיוניים של המדינה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 80 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2032.

8. בתי חולים ממשלתיים (*)

תחום פעולה	תיאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		הפרש נטו	אחוז ביצוע	התחייבויות	
		ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת			לשנים הבאות	אחוז ביצוע
9301	מרכז רפואי מזור	113.4	-	113.5	-	(0.1)	***	5.5	104.9%
9371	הכנסות מרכז רפואי מזור	-	(113.4)	-	(113.5)	0.1	***	-	***
9302	מרכז רפואי מעלה הכרמל	94.3	-	95.7	-	(1.4)	***	5.6	107.4%
9372	הכנסות מרכז רפואי מעלה הכרמל	-	(94.3)	-	(95.7)	1.4	***	-	***
9303	מרכז רפואי שער מנשה	164.4	-	164.8	-	(0.4)	***	4.6	103.0%
9373	הכנסות מרכז רפואי שער מנשה	-	(164.4)	-	(164.8)	0.4	***	-	***
9304	מרכז רפואי לב השרון	114.4	-	113.5	-	0.9	***	4.7	103.3%
9374	הכנסות מרכז רפואי לב השרון	-	(114.4)	-	(113.5)	(0.9)	***	-	***
9305	מרכז רפואי בת ים	129.7	-	131.8	-	(2.1)	***	5.5	105.9%
9375	הכנסות מרכז רפואי בת ים	-	(129.7)	-	(131.8)	2.1	***	-	***
9306	מרכז רפואי באר יעקב	160.2	-	159.2	-	1.0	***	9.7	105.4%
9376	הכנסות מרכז רפואי באר יעקב	-	(160.2)	-	(159.2)	(1.0)	***	-	***
9307	מרכז רפואי ירושלמי	142.8	-	142.4	-	0.4	***	4.5	102.9%
9377	הכנסות מרכז רפואי ירושלמי	-	(142.8)	-	(142.4)	(0.4)	***	-	***
9308	מרכז רפואי באר שבע	127.6	-	127.4	-	0.2	***	4.1	103.1%
9378	הכנסות מרכז רפואי באר שבע	-	(127.6)	-	(127.4)	(0.2)	***	-	***
9320	מאגר הכנסות מרכזיות	447.3	-	447.3	-	-	***	-	100.0%
9390	השלמת הכנסות בתי חולים	-	(447.3)	-	(447.3)	-	***	-	***
9401	מרכז רפואי ע"ש ד"ר שיבא תל-השומר	2,401.1	-	2,401.5	-	(0.4)	***	46.5	102.0%
9473	הכנסות בי"ח וולפסון תל-גיבורים	-	(906.3)	-	(934.5)	28.2	***	-	***
9402	בי"ח ע"ש רמב"ם חיפה	1,568.7	-	1,541.4	-	27.3	***	1.4	98.3%

תחום פעולה	תיאור	תקציב על שינויין		ביצוע				התחייבויות	
		ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
9474	הכנסות בי"ח נהריה	-	(1,134.5)	-	(1,135.5)	1.0	***	-	***
9403	בית חולים נהריה	1,134.5	-	1,135.5	-	(1.0)	***	0.5	100.1%
9476	הכנסות בי"ח הלל יפה חדרה	-	(876.4)	-	(881.4)	5.0	***	-	***
9404	בי"ח ע"ש וולפסון חולון	906.3	-	934.5	-	(28.2)	***	-	103.1%
9475	הכנסות בי"ח ע"ש אסף הרופא צריפין	-	(1,292.8)	-	(1,281.0)	(11.8)	***	-	***
9405	בי"ח ע"ש אסף הרופא צריפין	1,292.8	-	1,281.0	-	11.8	***	-	99.1%
9477	הכנסות מרכז רפואי ע"ש ברזילי אשקלון	-	(933.9)	-	(940.3)	6.4	***	-	***
9406	בית חולים ע"ש הלל יפה חדרה	876.4	-	881.4	-	(5.0)	***	1.0	100.7%
9478	הכנסות בי"ח פוריה טבריה	-	(583.9)	-	(602.3)	18.4	***	-	***
9407	מרכז רפואי ע"ש ברזילי אשקלון	933.9	-	940.3	-	(6.4)	***	21.5	103.0%
9479	הכנסות בי"ח צפת	-	(656.3)	-	(645.7)	(10.6)	***	-	***
9408	בי"ח חולים פוריה טבריה	583.9	-	602.3	-	(18.4)	***	37.7	109.6%
9480	הכנסות בי"ח עירוני ממשלתי חיפה	-	(731.5)	-	(741.4)	9.9	***	-	***
9409	בית חולים ע"ש זיו צפת	656.3	-	645.7	-	10.6	***	-	98.4%
9481	הכנסות מרכז רפואי	-	(2,369.3)	-	(2,366.5)	(2.8)	***	-	***
9410	בית חולים עירוני	731.5	-	741.4	-	(9.9)	***	-	101.4%
9411	מרכז רפואי עירוני	2,369.3	-	2,366.5	-	2.8	***	1.4	99.9%
9471	הכנסות מרכז רפואי ע"ש ד"ר שיבא תל-השומר	-	(2,401.1)	-	(2,401.5)	0.4	***	-	***
9472	הכנסות רמב"ם חיפה	-	(1,568.7)	-	(1,541.4)	(27.3)	***	-	***
		14,948.8	**(14,948.8)**	**14,967.1**	**(14,967.1)**	**-**	**100.0%**	**154.2**	**101.0%**

(*) ביצוע תקציב ההוצאה במפעלים עסקיים נרשם לפי ס' 8 לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985, קרי על בסיס מצטבר.

> נתוני ביצוע רב שנתיים

מוצגים במסגרת משרד הבריאות (ראה ביאור 3 לדוחות ביצוע התקציב).

> שינויים בחוק תקציב לשנת 2022

מוצגים במסגרת משרד הבריאות (ראה ביאור 3 לדוחות ביצוע התקציב).

בתי החולים הממשלתיים הכלליים (להלן: "בתי החולים") הינם יחידות סמך של משרד הבריאות, הפועלות כ"מפעל עסקי", על פי סעיף 8 לחוק יסודות התקציב. כפועל יוצא, תקציב הוצאות בתי החולים מותנה בהכנסותיהם. עיקר הכנסותיהם של בתי החולים נובע ממכירת שירותי אשפוז ושירותי בריאות לקופות החולים, כאשר אופן ההתחשבנות בין בתי החולים ובין קופות החולים נקבע על ידי משרד הבריאות. בין משרד הבריאות לבין בתי החולים קיימת התחשבנות הדדית בנושאים שונים, לרבות העברת מימון לתקציב הפעולה השנתי, תשלומים המשולמים באופן מרוכז על ידי משרד הבריאות לספקים שונים, גבייה מרוכזת שמבצע המשרד מלקוחות שונים, מימוני ביניים שמעמיד המשרד לרשות בתי החולים, מימון בגין סעיפי תקציב מרכזיים ויחידות נלוות (כגון: בתי ספר לאחיות ובתי ספר לרנטגן) וכן מימון גירעונות משנים קודמות.

< התקשרויות מהותיות

מוצגות במסגרת משרד הבריאות (ראה ביאור 3 לדוחות ביצוע התקציב).

9. משרד הרווחה והביטחון החברתי (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויו		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0452	משרדי ממשלה ולשכות שרים	א	20.2	-	10.6	-	9.6	-	52.5%
2301	תחום פעולה כללי	ב	2,063.5	(34.2)	1,580.1	(21.1)	470.3	287.7	91.1%
2302	אזרחים ותיקים	ג	592.7	(208.6)	569.9	(206.9)	21.1	19.2	99.7%
2305	אגף משאבי קהילה	ד	1,407.7	(331.8)	1,393.6	(330.7)	13.0	12.0	99.9%
2307	אנשים עם מוגבלויות	ה	5,488.9	(1,456.3)	5,268.3	(1,448.1)	212.4	196.1	99.7%
2310	שירותים אישיים וחברתיים	ו	3,106.5	(612.1)	2,693.5	(596.6)	397.5	377.3	99.3%
2311	נוער צעירים ושירותי תקון	ז	1,057.6	(83.1)	829.3	(79.2)	224.4	214.4	99.1%
2312	תמיכה בפיתוח	ח	171.5	-	66.7	-	104.8	40.9	62.7%
5440	השקעה בתשתיות מיעוטים	ט	50.1	-	14.7	-	35.4	14.4	58.1%
			13,958.7	**(2,726.1)**	**12,426.7**	**(2,682.6)**	**1,488.5**	**1,162.0**	**97.7%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
2301	מטה ושירותים מרכזיים	ב	339.5	138.1	201.4	40.7%	52.2	56.1%
			339.5	**138.1**	**201.4**	**40.7%**	**52.2**	**56.1%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
6,908	7,525	8,064	8,899	8,890	9,744	8.9%	7.2%	10.4%	(0.1%)	9.6%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
9,485	11,233	3,479	(1,731)	1,748

(*) ביום 19 ביולי 2021 התקבלה החלטת ממשלה לעניין העברת תחום תעסוקה ממשרד הרווחה והשירותים החברתיים למשרד הכלכלה והתעשייה. בנוסף, ביום 22 לאוגוסט התקבלה החלטה ממשלה לשינוי שם המשרד למשרד הרווחה והביטחון החברתי.

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות פרויקט ישראל דיגיטלית למחשוב הלשכות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון שכר עובדים, הוצאות תחזוקת המשרד, שירותי מחשוב ומיכון, פעולות הדרכה, תפעול לשכות מחוזיות ולמימון פרויקט קרן הסיוע הממשלתית. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב

המזומנים בסך של כ-470 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות שבוצעו בסוף שנת תקציב וביצוען צפוי בשנת התקציב העוקבת. תקציב הקורונה בסך של כ-339 מיליוני ₪ מיועד לשיפוי מסגרות רווחה בגין עלויות קורונה, פתיחת מסגרות חירום למבודדים, סיוע לקשישים ולנזקקים, הגברת פעילות בתחום מניעת אלימות וסיוע לעמותות. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-201 מיליוני ₪ נובע מחוסר הוודאות לאורך השנה ביחס לביצוע הוצאות בגין קורונה בהתאם להתפתחות המגיפה.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון טיפול חוץ ביתי הכולל פיקוח על בתי אבות, השתתפות באחזקת קשישים במעונות גריאטריים, וסיוע מיוחד לקשישים (חימום, הבראה, מרכזי יום, מועדונים ודיור מוגן).

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון אוכלוסיות נזקקות (פרטים ומשפחות) המוכרות למחלקות לשירותים חברתיים ברחבי הארץ ו/או הנמצאות מתחת לקו העוני, מימון הפעילות של מתנדבי השירות האזרחי בקהילה ובמוסדות הרווחה, מימון המוקד הטלפוני 118, תחנות שי"ל, פניות הציבור וועדות ערר וכן תמיכה באחזקת תלמידים ממשפחות נזקקות במסגרות של פנימיות חינוכיות.

ה. תחום פעולה זה מיועד למימון שירותים לאנשים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית (להלן: מש"ה), כגון: שירותי אבחון, מתן טיפול קהילתי וביתי וטיפול חוץ ביתי במעונות ציבוריים ופרטיים למש"ה וכן טיפול חוץ ביתי וקהילתי לאוטיסטים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-212 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות שבוצעו בסוף שנת תקציב וביצוען צפוי בשנת התקציב העוקבת, וכן כתוצאה מפער בין צפי הכנסה מהרשויות המקומיות לבין ההוצאה בגין הכנסה בפועל.

ו. תחום פעולה זה מיועד למימון:
1) השתתפות בתשלום שכר עובדי לשכות לשירותים חברתיים ברשויות מקומיות ובהוצאות ארגון ומינהל ברשויות מקומיות.
2) טיפול וסיוע לאלכוהוליסטים, דרי רחוב, ילדים עניים ומשפחות במצוקה.
3) אחזקה ותפעול מרכזים למניעת אלימות במשפחה והשתתפות באחזקת ילדי רווחה במעונות יום ומשפחתונים.
4) שירות לילדים ונוער - טיפול חוץ ביתי הכולל משפחות אומנה, ילדים בפנימיות ופעילויות קהילתיות.
5) השירות לזקן - טיפול חוץ ביתי הכולל פיקוח על בתי אבות, השתתפות באחזקת זקנים במעונות גריאטריים, וסיוע מיוחד לקשישים (חימום, הבראה, מרכזי יום, מועדונים ודיור מוגן). בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-398 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות שבוצעו בסוף שנת תקציב וביצוען צפוי בשנת התקציב העוקבת, וכן כתוצאה מפער בין צפי הכנסה מהרשויות המקומיות לבין ההוצאה בגין הכנסה בפועל.

ז. תחום פעולה זה מיועד למימון:
1) שכר חוקרי נוער, קציני מבחן לנוער וקציני מבחן למבוגרים, טיפול בנפגעי סמים, השתתפות בשיקום נוער במסגרת מפעלי תעסוקה לנוער (מפת"נים) ממשלתיים ומוניציפאליים.
2) שירות לטיפול בצעירים בקהילה הכולל עולים, נוער חרדי מנותק, חבורות רחוב וסידור חוץ ביתי לנערים.
3) שירות לטיפול בנשים ונערות במצוקה, לרבות מקלטים לנשים מוכות, מרכזי סיוע לנשים ונערות קורבנות אונס ומקלט לקורבנות סחר בנשים.
4) חסות הנוער - סידור נערים ונערות במעונות ופנימיות על פי חוק. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-224 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות שבוצעו בסוף שנת תקציב וביצוען צפוי בשנת התקציב העוקבת, וכן כתוצאה מפער בין צפי הכנסה מהרשויות המקומיות לבין ההוצאה בגין הכנסה בפועל.

ח. תחום פעולה זה מיועד למימון פיתוח תשתיות במוסדות רווחה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-105 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות במסגרת תקציב הרשאה להתחייב שביצוען צפוי בשנות התקציב הבאות.

ט. תחום פעולה זה מיועד למימון פעולות במסגרת החלטת ממשלה לפיתוח החברה הבדואית, לרבות הכשרות מקצועיות, חינוך בלתי פורמלי, הדרכה לקהילה, מחקר מלווה, ועוד.

כמו כן, מיועד למימון פעולות נוספות כגון: סיוע בהקמת כפר נוער, חינוך בלתי פורמלי, תמיכה בהכשרות וברשויות מקומיות ועוד. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-35 מיליוני ₪, הנובע מכך שתחום פעולה זה הועבר למשרד הרווחה והביטחון החברתי בסופה של שנת 2021. כחלק מהשינוי, חלק מהתקנות הוסבו לתקנות הרשאה להתחייב הכוללות גם תקציב מזומן. יתרת התקציב במזומן שלא נוצלה הוחזרה לאוצר, ובמקביל נפתחו התחייבויות במסגרת תקציב הרשאה להתחייב שביצוען צפוי בשנות התקציב הבאות.

< התקשרויות מהותיות

אין.

10. רשות מקרקעי ישראל

> תחומי פעולה שאינם שייכים למפעל עסקי

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
7002	בנייה חדשה	א	654.0	-	634.7	-	19.3	97.0%	-	97.0%
8304	השקעות שונות	ב	109.8	-	22.4	-	87.4	20.4%	-	20.4%
			763.8	**-**	**657.1**	**-**	**106.7**	**86.0%**	**-**	**86.0%**

תחומי פעולה ששייכים למפעל עסקי (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
9820	שכר תפעול והשירות לאזרח	ג	519.8	-	465.5	-	54.3	***	26.0	***
9821	שמירה על הקרקע	ד	116.1	-	66.8	-	49.3	***	38.4	***
9822	פעולות עסקיות ופיננסיות	ה	8,819.7	-	15,546.3	-	(6,726.6)	***	3,340.9	***
9823	העברות לבעלים	ו	2,705.8	-	25,157.8	-	(22,452.0)	***	(287.3)	***
9826	הרשות להסדרת הבדואים	ז	100.0	-	223.8	-	(123.8)	***	6.0	***
9872	הכנסות שוטפות	ח	-	(903.5)	-	(1,302.6)	399.1	***	-	***
9873	הכנסות הון	ט	-	(11,598.0)	-	(40,164.3)	28,566.3	***	-	***
			12,261.4	**(12,501.5)**	**41,460.2**	**(41,466.9)**	**(233.4)**	**100.6%**	**3,124.0**	***

(*) ביצוע תקציב ההוצאה במפעלים עסקיים נרשם לפי ס' 8 לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985, קרי על בסיס מצטבר.

סך הכל רשות מקרקעי ישראל

תקציב על שינויין		ביצוע			התחייבויות	
ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
13,025.2	**(12,501.5)**	**42,117.3**	**(41,466.9)**	**(126.7)**	**100.3%**	**3,124.0**	**107.7%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
8304	פרוייקטי פיתוח	ב	106.2	21.8	84.4	20.5%	81.8	97.6%
			106.2	**21.8**	**84.4**	**20.5%**	**81.8**	**97.6%**

א. תחום פעולה זה נכלל בתקציב משרד הבינוי והשיכון. לרשות הוקצתה תקנה אחת לצורך סבסוד עלויות פיתוח במסגרת תכניות דיור בר השגה ואזורי עדיפות לאומית, בהתאם להחלטת הממשלה 315 (דר/23) בדבר תכנית למתן הנחות בקרקע, מענקים וסבסוד פיתוח בבנייה רוויה.

ב. תחום פעולה זה נכלל בתקציב משרד האוצר, לרשות הוקצתה תקנה אחת לצורך מימון התקשרויות מול קבלנים הפועלים בפרויקטים בתנאי השוק על מנת להעביר פרויקטים אלו לשיווק במסגרת תוכנית מחיר למשתכן ולקבל בהתאם סבסוד מהמדינה. כמו כן, הוקצתה תקנה נוספת לצורך סבסוד ביצוע תשתיות על תומכות דיור לפיתוח קרקעות לשם שיווקן.
בנוסף, הוקצתה תקנה נוספת לצורך סבסוד בהתאם להחלטת ממשלה 326 "אישור עדכון התוכנית המפורטת בהתאם לחוק יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 10 והוראת שעה לשנת 2020)" מיום 16 באוגוסט 2020 לבינוי מעונות סטודנטים בגבעת רם במסגרת הסדר מקרקעין בין רשות מקרקעי ישראל ומשרד האוצר לבין האוניברסיטה העברית. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-87 מיליוני ₪, הנובע מביצוע עבודות תשתיות על בפרויקטי פיתוח הקרקעות אשר לא תאם את המתוכנן. תקציב הקורונה בסך של כ-106 מיליוני ₪ מיועד להאצת פרויקטי פיתוח והשבת קרקעות לצורך שיווקן ומתן חיזוק למשק בהתמודדות עם המשבר הכלכלי הנלווה למגפת הקורונה. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-84 מיליוני ₪ נובע מהאמור לעיל בנוגע לקצב ביצוע עבודות תשתית בפרויקטי פיתוח קרקעות.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות כלליות, מטה, חטיבות ומרחבים - הוצאות השכר, הוצאות תפעול, מחשוב, אמרכלות, הוצאות חטיבת השירות וכדומה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-54 מיליוני ₪, הנובע מביצוע נמוך מהחזוי בעלויות התפעול ובשימוש בשירותי יועצים חיצוניים.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות שוטפות של חטיבת השמירה על הקרקע, ייעור והוצאות ניהול נכסי רשות הפיתוח.

ה. תחום פעולה זה מיועד למימון הפעילות העיקרית של הרשות, לרבות:
1) רכישות זכויות במקרקעין (הפקעות, רכישות ופדיון זכויות בקרקעות חקלאיות).
2) תכנון, פיתוח תשתיות ופינויים כלכליים לצורכי פיתוח.
3) הנחות בקרקע הניתנות על פי החלטות מועצת מקרקעי ישראל. בתחום פעולה זה קיימת חריגה בתקציב המזומנים בסך של כ-6,727 מיליוני ₪, הנובעת משינוי מתודולוגית חישוב ההנחות בקרקע במכרזי מקרקעין במסגרת דיור בר השגה.

ו. תחום פעולה זה מיועד להעברת עודף הכנסות על הוצאות לבעלי הקרקעות השונים (רשות הפיתוח, מדינת ישראל והקרן הקיימת לישראל). הרשות הינה "מפעל עסקי" בהתאם לחוק יסודות התקציב המעביר את עודף ההכנסות על ההוצאות שנוצר במהלך השנה לבעלים. העודף בגין קרקעות רשות הפיתוח וקרקעות המדינה מועבר לקופת המדינה והעודף בגין קרקעות קק"ל מועבר אליה. בתחום פעולה זה קיימת חריגה בתקציב המזומנים בסך של כ-22,452 מיליוני ₪, הנובעת מאומדן תקציבי נמוך של עודף ההכנסות המתוכנן ביחס לעודף ההכנסות בפועל.

ז. תחום פעולה זה מיועד לתקציב העברה לרשות להסדרת ההתיישבות הבדואים בנגב. תקציב זה כולל תקציבי תכנון ופיתוח ביישובי הבדואים בנגב ותקציב להסדרת תביעות ופיצויים בגין מבנים ותשלומי פסקי דין. בתחום פעולה זה קיימת חריגה בתקציב המזומנים בסך של כ-124 מיליוני ₪, הנובעת מאומדן תקציבי נמוך של תשלומי פיתוח המבוצעים על ידי רשות להסדרת ההתיישבות הבדואים בנגב הממומנים מהכנסות המפעל העסקי של רשות מקרקעי ישראל.

ח. תחום פעולה זה מיועד לרישום הכנסות מדמי חכירה שנתיים, וכן הכנסות שוטפות, כגון: תמלוגים ממחצבות והכנסות מתחנות דלק.

ט. תחום פעולה זה מיועד לרישום הכנסות בגין דמי היתר לתוספת בניה, דמי הסכמה להעברת בעלות, דמי חכירה מהוונים (החכרת ומכירת קרקע לבניה, למגורים, לתעשייה, למסחר ולתיירות), הכנסות מנכסים של רשות הפיתוח, הכנסות הון שונות, החזר קדם מימון והכנסות מקופות פרויקטי פיתוח שהוכרו בגובה הביצוע בפועל בשנה הנוכחית.

> התקשרויות מהותיות

הסכם גג - קריית גת

התקשרות משנת 2013, הרחבה משנת 2018 והרחבה נוספת משנת 2022 עם עיריית קריית גת לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 6,442 יחידות דיור ובנוסף 8,618 יחידות דיור בהרחבה ראשונה ו9,360 בהרחבה שניה משנת 2022, 350 יחידות לדיור מוגן וכ- 231 אלף מ"ר למסחר ומשרדים בהרחבה הראשונה וכ- 34 אלף מ"ר נוספים בהרחבה השניה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ-3,379 מיליוני ₪ לפיתוח 22,320 יחידות דיור, 350 יחידות לדיור מוגן וכ- 235 אלף מ"ר למסחר ומשרדים. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - קריית ביאליק

התקשרות משנת 2014 והרחבה משנת 2018 עם עיריית קריית ביאליק לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 7,888 יחידות דיור וכ- 149 אלף מ"ר למסחר ומשרדים. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ-1,006 מיליוני ₪ לפיתוח 5,023 יחידות דיור וכ- 131 אלף מ"ר למסחר ומשרדים. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - מודיעין - מכבים - רעות

התקשרות משנת 2014 עם עיריית מודיעין - מכבים - רעות לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 12,514 יחידות דיור, 120 יחידות לדיור מוגן וכ-404 אלף מ"ר שטחי תעסוקה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ-1,684 מיליוני ₪ לפיתוח 7,872 יחידות דיור, 120 יחידות לדיור מוגן וכ-404 אלף מ"ר שטחי תעסוקה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - ראשון לציון

התקשרות משנת 2014 עם עיריית ראשון לציון לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 18,136 יחידות דיור, 400 יחידות לדיור מוגן, 300 יחידות לדיור מיוחד וכ- 547 אלף מ"ר שטחי תעסוקה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ-1,842 מיליוני ₪ לפיתוח 10,847 יחידות דיור, 400 יחידות לדיור מוגן, 300 יחידות לדיור מיוחד וכ- 378 אלף מ"ר לשטחי תעסוקה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - אשקלון

התקשרות משנת 2015 עם עיריית אשקלון לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 32,281 יחידות דיור, וכ- 1,131 אלף מ"ר שטחי מסחר ו- 1,700 יחידות מלונאות. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ-4,398 מיליוני ₪ לפיתוח 21,931 יחידות דיור, 1,700 יחידות מלונאות וכ- 1,131 אלף מ"ר שטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - רמלה התקשרות משנת 2015 עם עיריית רמלה לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 9,145 יחידות דיור וכ- 238 אלפי מ"ר שטחי מסחר ותעסוקה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ-967 מיליוני ₪ לפיתוח 5,530 יחידות דיור וכ- 237 אלף מ"ר שטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - הרצליה התקשרות משנת 2016 והרחבה משנת 2022 עם עיריית הרצליה לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 7,021 יחידות דיור ו-1,675 יחידות דיור שבהסכם ההרחבה משנת 2022, 313 יחידות לדיור מוגן וכ- 398 אלפי מ"ר שבניהול הרשות. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ-1,191 מיליוני ₪ לפיתוח 6,009 יחידות דיור וכ- 326 אלפי מ"ר שטחי מסחר שבניהול הרשות. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - נתניה התקשרות משנת 2016 עם עיריית נתניה לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 12,085 יחידות דיור, 912 יחידות לדיור מוגן (יחידות דיור אלה כוללות 1,842 יחידות דיור שיבנו במקום אתר פסולת בנתניה),400 יחידות מיוחדות, 1,100 יחידות דיור לאחסון מלונאי וכ- 1,985 אלפי מ"ר לשטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ- 1,407 מיליוני ₪ לפיתוח 7,783 יחידות דיור, 912 יחידות לדיור מוגן, 1,100 יחידות מלונאות וכ- 873 אלפי מ"ר לשטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - יבנה התקשרות משנת 2016 עם עיריית יבנה לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 15,199 יחידות דיור וכ- 331 אלפי מ"ר לשטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ-3,440 מיליוני ₪ לפיתוח 14,807 יחידות דיור וכ- 274 אלפי מ"ר לשטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - עפולה התקשרות משנת 2016 עם עיריית עפולה לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 11,872 יחידות דיור וכ- 289 אלפי מ"ר לשטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ-288 מיליוני ₪ לפיתוח 2,592 יחידות דיור וכ-3,319 מ"ר לשטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - אור יהודה התקשרות משנת 2017 ותוספת להסכם משנת 2019 עם עיריית אור יהודה לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 5,815 יחידות דיור ו- 1,034 אלפי מ"ר שטחי תעסוקה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ- 1,429 מיליוני ₪ לפיתוח 5,015 יחידות דיור ו- 784 אלף מ"ר שטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - אופקים התקשרות משנת 2017 עם עיריית אופקים והחברה הכלכלית אופקים לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 11,139 יחידות דיור, 524 יחידות מיוחדות וכ- 600 אלפי מ"ר שטחי תעסוקה, מסחר, תעשייה ומעונות. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ-1,670 מיליוני ₪ לפיתוח 9,321 יחידות דיור, 524 יחידות מיוחדות וכ- 600 אלפי מ"ר שטחי תעסוקה, מסחר, תעשייה ומעונות. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - אילת התקשרות משנת 2017 עם עיריית אילת והחברה הכלכלית אילת לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 18,408 יחידות דיור, 150 יחידות לדיור מיוחד, 5,581 יחידות מלונאות וכ- 179 אלפי מ"ר שטחי מסחר ותעסוקה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ-1,162 מיליוני ₪ לפיתוח 4,511 יחידות דיור, 150 יחידות לדיור מיוחד, 3,481 יחידות מלונאות וכ-63 אלפי מ"ר שטחי תעסוקה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - באר יעקב התקשרות משנת 2017 ותוספת להסכם משנת 2021 עם עיריית באר יעקב לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 13,358 יחידות דיור, 850 יחידות לדיור מוגן, 250 יחידות מיוחדות וכ- 1,540 אלפי מ"ר שטחים סחירים. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ- 990 מיליוני ₪ לפיתוח 9,379 יחידות דיור, 850 יחידות לדיור מוגן וכ- 150 אלפי מ"ר שטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - נתיבות התקשרות משנת 2017 עם עיריית נתיבות לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 15,004 יחידות דיור, 740 יחידות לדיור מוגן, 292 יחידות מלונאות וכ- 190 אלפי מ"ר שטחי תעסוקה ומסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ-2,416 מיליוני ₪ לבניית 15,004 יחידות דיור, 740 יחידות דיור מוגן, 292 יחידות מלונאות וכ- 190 אלפי מ"ר שטחי תעסוקה ומסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - חיפה התקשרות משנת 2018 עם עיריית חיפה לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 15,695 יחידות דיור וכ-150 אלפי מ"ר שטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ- 311 מיליוני ₪ לפיתוח 6,542 יחידות דיור וכ- 150 אלפי מ"ר שטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - ירושלים התקשרות משנת 2019 עם עיריית ירושלים לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 14,741 יחידות דיור, 500 יחידות מיוחדות וכ- 197 אלפי מ"ר שטחי מסחר ותעסוקה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ- 606 מיליוני ₪ לפיתוח 3,732 יחידות דיור, 250 יחידות דיור מיוחדות ולפיתוח כ- 63 אלפי מ"ר שטחי תעסוקה ומסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - רמת גן התקשרות משנת 2019 עם עיריית רמת גן לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 9,694 יחידות דיור, 300 יחידות לדיור מוגן, 800 יחידות מיוחדות וכ- 735 אלפי מ"ר שטחי מסחר ותעסוקה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ- 839 מיליוני ₪ לבניית 7,115 יח"ד, 300 יחידות דיור מוגן, 450 יחידות מיוחדות ו- 650 אלפי מ"ר שטחי תעסוקה ומסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - יהוד-מונוסון התקשרות משנת 2019 עם עיריית יהוד-מונוסון לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 7,317 יחידות דיור, 300 יחידות מיוחדות וכ-681 אלפי מ"ר שטחי מסחר ותעסוקה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ- 696 מיליוני ₪ לבניית 4,117 יח"ד, 300 יחידות מיוחדות וכ- 381 אלפי מ"ר שטחי תעסוקה ומסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - קרית אתא התקשרות משנת 2020 עם עיריית קרית אתא לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 16,549 יחידות דיור, 1,400 יחידות לדיור מוגן, 500 יחידות דיור מיוחדות וכ-1,282 אלפי מ"ר שטחי מסחר ותעסוקה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ- 2,957 מיליוני ₪ לבניית 15,869 יחידות דיור, 1,400 יחידות לדיור מוגן, 500 יחידות מיוחדות וכ-721 אלף מ"ר שטחי תעסוקה ומסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - שדה דב התקשרות משנת 2021 עם עיריית תל אביב לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות במתחם שדה דב לשעבר לבניית כ- 16,000 יחידות דיור, 30,000 יחידות מלונאות וכ- 192 אלף מ"ר שטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ- 446 מיליוני ₪ לבניית 4,844 יחידות דיור (מתוכם 2,684 בבעלות רמ"י), 30,000 יחידות מלונאות וכ-192 אלף מ"ר שטחי תעסוקה ומסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

הסכם גג - אום אל פחם

התקשרויות משנת 2021 עם עיריית אום אל פחם לצורך שיווק ופיתוח התשתיות הציבוריות עבור 5,295 יחידות דיור וכ- 201 מ"ר שטחי מסחר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אושרו תקציבים בסך של כ- 32 מיליוני ₪ לבניית 180 יחידות דיור. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא ניתן להעריך את מועד סיום הפרויקט.

עבודות פיתוח ושיווק קרקעות

התקשרויות עיקריות לצורך פיתוח תשתיות לקרקעות שייעודן למגורים, תעשייה, מסחר, מלונאות ועוד, לצורך שיווקן. בגין פרויקטים פעילים בהם טרם הסתיימו העבודות נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הרשות שילמה במצטבר כ-15,742 מיליוני ₪.

מבני תעשייה

התקשרות משנת 2016 בהיקף של כ- 376 מיליוני ₪ עם מבני תעשייה לצורך עבודות פיתוח תשתיות ציבוריות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 57 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

תכנון וניהול עתודות קרקע

התקשרויות לצורך ביצוע פעולות תכנון לקרקעות הנמצאות בניהולה של רשות מקרקעי ישראל, לרבות הגדרת יעוד הקרקע, חלוקת הקרקע למגרשים ואופן השימוש בהם, זאת בכדי ליצור עתודות קרקע זמינות לשיווק ולבניה. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,211 מיליוני ₪.

בח"א 21

התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 134 מיליוני ₪ עם חברת נמלי ישראל, רשות שדות התעופה ועיריית חיפה לצורך מימון עלויות הגירה לטובת פינוי בית הספר הטכני (בח"א 21). יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 89 מיליוני ₪.

הסכם תע"ש מערכות

התקשרות משנת 2015 בהיקף של כ- 1,735 מיליוני ₪ עם תע"ש מערכות בע"מ לצורך יישום החלטה מס' מח'/2 של ועדת שרים לענייני הפרטה מיום 23 בדצמבר 2013 בדבר אבני דרך לתשלום עלויות הבינוי, ההעתקה והפינוי של מפעלי תע"ש מרמת השרון לרמת בקע. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,407 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.

השבת קרקעות

התקשרויות עיקריות בהיקף של כ- 3,876 מיליוני ₪ עם חוכרים של קרקע חקלאית על פי חוזה בתוקף וכן עם אגודה שיתופית שהיא מושב עובדים, כפר שיתופי, אגודה חקלאית, קיבוץ או מושב שיתופי, אשר מושכרים לה מקרקעין כמשבצת בתנאי נחלה או מחזיקה במשבצת בתנאי נחלה כבת רשות, לצורך השבת ופדיון קרקעות בהתאם להחלטות מועצת מקרקעי ישראל 1469 ו- 1470. בשנת 2022 הרשות הקימה 105 התקשרויות חדשות שסכומן הכולל הינו כ- 303 מיליוני ₪. כמו כן, בשנת 2022 שילמה הרשות 589 מיליוני ₪ בגין התקשרויות שנפתחו בשנה זו ובשנים הקודמות.

הסכם חזית הים חיפה

התקשרות משנת 2015 בהיקף של כ- 800 מיליוני ₪ עם עיריית חיפה לצורך מימון פרויקט חזית הים העירונית ושיקוע מסילות הרכבת בחיפה. מימון הפרויקט על ידי הרשות יעשה מתוך תקבולים שיתקבלו בפועל משיווק הפרויקטים על ידי הרשות ולא על ידי קדם מימון. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 800 מיליוני ₪.

ניהול נכסים

התקשרות משנת 2014 בהיקף של כ- 275 מיליוני ₪ עם עמידר החברה הלאומית לשיכון בישראל בע"מ לצורך ניהול נכסי רשות הפיתוח. ההתקשרות נחתמה לתקופה של 5 שנים כאשר הצדדים רשאים להאריך את תקופת ההתקשרות בחמש שנים נוספות. במסגרת ההתקשרות הרשות נדרשת לשלם עמלות בגין ניהול נכסים, עמלת מכר ועמלת גבייה והכנסות אחרות אשר לא יעלו על 55 מיליוני ₪ בשנה. בתום שנתיים מתחילת ההתקשרות הרשות והחברה יבחנו את תשלום התמורה בהתאם לחוזה ההתקשרות, ויהיו רשאים לשנות את התמורה. בפברואר 2019 האריכו הצדדים את ההסכם לשלוש שנים נוספות ועוד שתי שנות אופציה בעלות מוערכת של 55 מיליוני ₪ לשנה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 73 מיליוני ₪.

פינוי מט"ש הרצליה

התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 234 מיליוני ₪ עם איגודן תשתיות איכות סביבה לצורך ביטול ופינוי מט"ש הרצליה וחיבורו למערכת הולכה של איגודן ומט"ש שפד"ן. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 142 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2028.

פינוי שטחים מהמרכז הרפואי תל-השומר

התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 1,212 מיליוני ₪ לצורך פינוי שטחים מהמרכז הרפואי ע"ש חיים שיבא, תל-השומר לטובת בינוי של כ- 3,000 יחידות דיור והשלמת תשתיות נדרשות במרחב, וזאת בהתאם למסמך עקרונות שאושר באוקטובר 2017. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 828 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

הסדרת נכסי חברת חשמל

התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 1,000 מיליוני ₪ עם חברת חשמל לישראל לצורך מימון עלויות הפינוי של חברת החשמל מנכסים המוחזקים על ידה שיועברו למדינה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 511 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2028.

הסכם חליפין באדמות הימנותא נתניה

התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 514 מיליוני ₪ עם חברת הימנותא בע"מ (חברת בת של קק"ל) לצורך יישום תיקון להסכם שנחתם בין הרשות לבין החברה, ביום 25 במרץ 2018. התיקון להסכם הנ"ל קובע כי תמורת "קרקעות נתניה" כהגדרתן בהסכם תהיה זכאית החברה לתמורה כספית ולא לתמורה בקרקע כפי שנקבע בהסכם המקורי.
הפיצוי הכספי לו זכאית החברה בהתאם לנקוב בהסכם, ישולם בחמישה תשלומים לפי אבני הדרך המפורטות בהסכם. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 235 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

תכנית כפר בתיה

התקשרות משנת 2019 בהיקף של כ- 65 מיליוני ₪ עם עמותת נשי אמי"ת, רשת מוסדות חינוך ישראל לצורך קידום הליכי התכנון והמימוש של תכנית כפר בתיה.
במסגרת הסכם העקרונות, תעביר רמ"י לרשת אמ"ית סכום של 65 מיליוני ₪ בשבע פעימות כמפורט בהסכם. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 60 מיליוני ₪.

הסכם השבה - האוניברסיטה העברית

התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 563 מיליוני ₪ עם האוניברסיטה העברית לצורך תשלומי השבה ופיצויים במסגרת הסכם השבה מיום 21 בנובמבר 2021. הסכם זה הסדיר השבה של חלק ממתחמי האוניברסיטה העברית אשר האוניברסיטה חכרה מרשות מקרקעי ישראל בחזרה לרשות לצורך תכנונם ושיווקם למטרות מגורים, מסחר ותעסוקה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 393 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2027.

הסיירת הירוקה

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 89 מיליוני ₪ עם רשות הטבע והגנים הלאומיים לצורך ביצוע שירותי פיקוח ואכיפה בשטחים פתוחים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 72 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

11. משרד הפנים

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0620	מטה ופעולות המשרד	א	252.1	-	186.1	-	66.0	73.8%	81.9	106.3%
0621	הבחירות ברשויות	ב	99.6	-	37.0	-	62.6	37.1%	50.3	87.7%
0622	שירותי דת לעדות לא יהודיות וליהודים קראים	ג	121.4	-	105.9	-	15.5	87.2%	19.5	103.3%
0623	הרשות למאגר ביומטרי	ד	32.2	-	18.4	-	13.8	57.1%	15.6	105.6%
1811	העברות לרשויות מקומיות	ה	6,888.4	-	6,392.1	(6.2)	502.5	92.7%	440.6	99.1%
1812	קרן לצמצום פערים	ו	529.4	-	529.4	-	-	100.0%	-	100.0%
	אחרים		9.8	-	4.8	-	5.0	49.0%	-	49.0%
			7,932.9	**-**	**7,273.7**	**(6.2)**	**665.4**	**91.6%**	**607.9**	**99.3%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
0622	שירותי דת לעדות לא	ג	0.9	0.6	0.3	66.7%	0.2	88.9%
1811	העברות לרשויות	ה	219.5	129.2	90.3	58.9%	82.0	96.2%
			220.4	**129.8**	**90.6**	**58.9%**	**82.2**	**96.2%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
5,906	6,771	7,048	9,737	8,275	7,268	14.6%	4.1%	38.2%	(15.0%)	(12.2%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
6,417	7,933	2,590	(1,074)	1,516

א. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות הנהלת המשרד, תקציבי פעולות המטה והוצאות השכר - שיא כוח אדם, עובדים ארעיים, שעות נוספות, כוננויות וכדומה. בנוסף, מתוקצבות הוצאות השכר של המינהל לשלטון מקומי, לרבות האגף לביקורת, אגף שכר וכוח אדם ברשויות המקומיות, היחידה לחיוב אישי וכן פעולות הדרכה שעורך המשרד ברשויות המקומיות ושכירת שירותי יעוץ חיצוניים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-66 מיליוני ₪, הנובע מעודפים מחויבים שהתקבלו בסוף שנת התקציב וכן מפניות תקציביות שאושרו בוועדת כספים בסוף השנה.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון ההוצאות הכרוכות בהיערכות משרד הפנים לקראת הבחירות, הכוללות הכנת פנקס בוחרים ומשלוח הודעות לבוחר כמתחייב על פי החוק וכן הוצאות השכר של יחידות הפיקוח, וכן תקצוב מימון המפלגות לסיעות ברשויות המקומיות בהתאם לחוק. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-63 מיליוני ₪, הנובע מכספים (בגין בחירות כלליות ברשויות מקומיות 2023) שעברו בוועדת כספים בסוף שנת התקציב.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון שירותי דת שוטפים ופיתוח מבני דת. שירותי דת כוללים הוצאות שוטפות של תפעול האגף, הוצאות שכר של עובדי האגף ותמיכות בעדות לא יהודיות. פיתוח מבני דת כולל הוצאות פיתוח של האגף המשמשות בעיקר להשקעות במבני דת של העדות הלא יהודיות. תקציב הקורונה בסך של כ-1 מיליוני ₪ מיועד לטהרת נפטרי קורונה.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות התפעול וכוח האדם של הרשות למאגר ביומטרי האחראית על ניהולו ואבטחתו של המאגר הביומטרי. הרשות פועלת במסגרת הפרויקט להנפקת תיעוד לאומי חדש - דרכונים ותעודות זהות אשר יכללו נתונים ביומטריים של מבקשי התיעוד.

ה. תחום פעולה זה מיועד למימון מענקים ותקציבים המיועדים לרשויות המקומיות. עיקרי המענקים הם: מענקי איזון לרשויות המקומיות, מענקי איזון לפיתוח, מענקי הבראה, מענק הבירה לעיריית ירושלים ומענקים שוטפים אחרים. כמו כן, במסגרת תוכנית זו מתוקצבים רואי חשבון מבקרים וחשבים מלווים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-502 מיליוני ₪, הנובע מעודפים מחויבים שהתקבלו בסוף שנת התקציב וכן מפניות תקציביות שאושרו בוועדת כספים ברבעון האחרון של השנה אשר נרשמו התחייבויות בגינן וטרם מומשו במזומן וכן ממענקי פיתוח בהרשאה שטרם הגיעו לביצוע. תקציב הקורונה בסך של כ-220 מיליוני ₪ מיועד לסיוע בארנונה לעסקים, תווי מזון לאזרחים, סלי סיוע לרשויות והחלטות ממשלה שונות בעניין הקורונה. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-90 מיליוני ₪ נובע מקצב מימוש תווי מזון ע"י אזרחים, וכן הבקשות מחייבות בקרה מעמיקה הדורשת זמן טיפול.

ו. תחום פעולה זה מיועד לחלוקת המשאבים בגין הקרן לצמצום פערים - מדובר בשינוי חקיקה אשר מבטל את "ערי עולים". יישובים אשר הוגדרו "ערי עולים" היו זכאים לקבלת ארנונה באופן מלא בגין מוסדות ציבור. כתוצאה מביטול "ערי עולים" הוחלט על מנגנון של חלוקת המשאבים בנושא בהיקף של 500 מיליוני ₪. החלוקה מבוצעת בהתאם לקריטריונים שנקבעו ומדורגת על פני מספר שנים.

< התקשרויות מהותיות

אין.

12. רשות המסים בישראל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0552	רשות המיסים	א	3,318.2	(469.3)	2,705.3	(458.3)	601.9	81.8%	570.5	99.1%
1304	תמיכות והוצאות מס	ב	2,839.8	-	1,621.8	-	1,218.0	57.1%	2.7	57.2%
8302	פיתוח משרד האוצר	ג	47.8	-	23.8	-	24.0	49.8%	-	49.8%
			6,205.8	**(469.3)**	**4,350.9**	**(458.3)**	**1,843.9**	**70.2%**	**573.2**	**79.5%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
1304	הוצאות מס	ב	918.9	(282.0)	1,200.9	(30.7%)	-	(30.7%)
			918.9	**(282.0)**	**1,200.9**	**(30.7%)**	-	**(30.7%)**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
3,737	3,112	3,690	28,138	20,112	3,893	(16.7%)	18.6%	662.5%	(28.5%)	(80.6%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
3,449	5,737	3,415	(1,127)	2,288

א. תחום פעולה זה מיועד למימון מערך גביית המסים בישראל (מסים ישירים ומסים עקיפים) ולביצוע חקיקת מסים, לרבות: פקודת מס הכנסה, פקודת המכס, חוק מע"מ, חוק מיסוי מקרקעין, גביית היטלים מיוחדים, גביית מסים בגין שכר, מיסי רווחים, מס קניה, בלו והיטלי יבוא. תחום הפעולה מכיל גם את התשלומים בגין פיצויי נפגעי איבה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-602 מיליוני ₪, הנובע מיתרת עודפים מחויבים בפריטי ההתחייבות של התפעול, פעולות, הדרכה ומחשוב.

ב. תחום פעולה זה מיועד לתשלומי מענקי קורונה, מענקי הכנסה והקלות במסים (בעיקר החזרי מע"מ לדיפלומטים). בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-1,218 מיליוני ₪, הנובע מהחזרי מענקים ביתר שנגבו על ידי רשות המסים. תקציב הקורונה בסך של כ-919 מיליוני ₪ מיועד לתשלום מענקי הקורונה בהתאם לחוקים ולתקנות הרלוונטיים. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-1,201 מיליוני ₪ נובע מהסיבה שצוינה לעיל.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון פרויקטי פיתוח של רשות המסים, בעיקר פרויקטים ממוחשבים ותשתית פיסית של מתקני מכס.

< התקשרויות מהותיות

הקמת משקף מכולות בנמל אשדוד

התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 104 מיליוני ₪ עם י. לרר הנדסה בע"מ לצורך תכנון ובנייה של אתר משקף מכולות בנמל אשדוד החדש. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 119 מיליוני ₪ (כולל הצמדה), והיא צפויה להסתיים בשנת 2027.

הקמת משקף מכולות בנמל חיפה

התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 87 מיליוני ₪ עם Nuctech Company Ltd לצורך תכנון ובנייה של אתר משקף מכולות בנמל חיפה החדש. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 97 מיליוני ₪ (כולל הצמדה), והיא צפויה להסתיים בשנת 2027.

13. הרשות לזכויות ניצולי השואה

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
2501	תגמולים לנכים	א	71.1	-	46.4	-	24.7	65.3%	24.2	99.3%
2502	תגמולים ישירים וטיפול רפואי	ב	5,604.1	(67.0)	5,510.8	(49.1)	75.4	98.7%	71.2	99.9%
			5,675.2	**(67.0)**	**5,557.2**	**(49.1)**	**100.1**	**98.2%**	**95.4**	**99.9%**

< נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
2501	תגמולים לנכים	א	2.9	0.3	2.6	10.3%	2.6	100.0%
			2.9	**0.3**	**2.6**	**10.3%**	**2.6**	**100.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
5,043	5,564	5,516	5,500	5,413	5,508	10.3%	(0.9%)	(0.3%)	(1.6%)	1.8%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
4,806	5,608	1,460	(658)	802

א. תחום פעולה זה מיועד למימון תפעול שוטף של הרשות, כגון: שיפור תהליכי עבודה, הוצאות דואר ומיכון, מחשוב והוצאות תפעול בהן מחויבת הרשות על ידי משרד האוצר והמשרד לשוויון חברתי. בנוסף, תחום פעולה זה מיועד למימון שירותים עקיפים לניצולי השואה, כגון: פעולות לרווחת ניצולי השואה, פרויקט מתנדבים מול הג'וינט ומט"ב, מתאמי טיפול, ייעוץ וחוות דעת מומחים, שירותי מענה טלפוני וועדות רפואיות וכן הוצאות קורונה. תקציב הקורונה בסך של כ-3 מיליוני ₪ מיועד לפעילויות הבאות:

1. תקצוב אוריינות דיגיטלית (השירות כולל ביקורי בית אצל ניצולים לצורך הדרכתם בשימוש בתוכנות ובאפליקציות שנועדו ליצור קשר עם בני משפחה וקרוביהם).
2. תקצוב מוקד טלפוני היוצר קשר, בין היתר, במסגרת פרויקט "מגן זהב" במהלכו נוצר קשר עם למעלה מ-70 אלפי ניצולי שואה, וכן פרויקטים נוספים לטובת ניצולי שואה עריריים. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-3 מיליוני ₪ נובע מפיחות במספר ביקורי הבית במהלך שנת 2022, הכללים שהרשות ערכה ביקורים אלו היוו מקור ייחודי לרשומות ולפוטנציאל ההדרכות.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלום תגמולים חודשיים לנכי המלחמה בנאצים, נכי רדיפות הנאצים ולזכאי חוק הטבות לניצולי השואה. בנוסף, תחום הפעולה נועד למימון טיפול ושיקום רפואי, תשלום דמי הבראה, הנחות ברכישת תרופות סל, מענק ציוד ביתי, עזרה ביתית, רכישת שירותי סיעוד, תשלום תמיכות לעמותות העוסקות ברווחת ניצולי השואה וכן תשלום מענק חד שנתי מכח החלטה מנהלית של שר האוצר לפליטי שואה יוצאי מרוקו, אלג'יריה ועירק שאינם זכאים לקבל תגמולים חודשיים, וכן תשלום מענק שנתי למקבלי תגמול לפי הכנסה ומקבלי השלמת הכנסה מהמוסד לביטוח לאומי, ומענקים רבעוניים המשולמים למקבלי רנטה גרמנית מכח חוק הפיצויים הפדרלי הגרמני - BEG. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-75 מיליוני ₪, הנובע מהתקשרויות שוטפות חוצות שנה תחת הרשות בטיפולים רפואיים ובכללם התקשרויות עם ספקים של טיפולים נפשיים, מלונות להבראה של ניצולי שואה, תוספת שעות סיעוד וכן תשלום עבור פטור מהשתתפות עצמית של תרופות. בנוסף נוצרו התחייבויות בגין תמיכות לארגונים הפועלים לרווחת הניצולים היות ולא הוגשו עד סוף השנה חשבוניות בגין הפעולות שבוצעו.

< התקשרויות מהותיות

אין.

14. שירות בתי הסוהר

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0770	שירות בתי הסוהר	א	4,554.4	(225.9)	4,230.7	(210.0)	307.8	93.2%	292.7	99.7%
5240	פיתוח - שירות בתי הסוהר	ב	253.0	-	220.6	-	32.4	87.2%	-	87.2%
			4,807.4	**(225.9)**	**4,451.3**	**(210.0)**	**340.2**	**92.9%**	**292.7**	**99.0%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
0770	שירות בתי הסוהר	א	1.8	1.1	0.7	61.1%	0.5	88.9%
5240	שירות בתי הסוהר	ב	0.1	-	0.1	0.0%	0.1	100.0%
			1.9	**1.1**	**0.8**	**57.9%**	**0.6**	**89.5%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
3,481	3,541	3,646	3,731	3,768	4,241	1.7%	3.0%	2.3%	1.0%	12.6%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
3,843	4,581	1,570	(832)	738

א. תחום פעולה זה מיועד למימון:

1) הוצאות שכר ונלוות לעובדי שירות בתי הסוהר.
2) הוצאות תפעול ואחזקה שוטפות בגין מים, חשמל, ארנונה, דלק, תקשורת וכדומה.
3) הוצאות בגין אסירים עבור אחזקתם בבתי סוהר, לרבות כלכלה, ביגוד, טיפול רפואי וחינוך.
4) הפעלת מערך הסוהרים הכולל הוצאות בגין ביגוד, מזון, הכשרה והדרכה.
5) תשלומים לאחזקת מערכות הביטחון.
6) רכש וקניות לתפעול שוטף.

בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-308 מיליוני ₪, הנובע מעודפים. תקציב הקורונה בסך של כ-2 מיליוני ₪ מיועד להצטיידות ומיגון עבור אסירים וסוהרים.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון פיתוח, שיפוץ והרחבה של בתי סוהר קיימים, וכן למימון הוצאות מחשוב בבתי סוהר, לרבות הקמת מערכת מחשוב חדשה בליבת הארגון, פיתוח והחלפת מערכות מחשוב קיימות. תקציב הקורונה בסך של כ-0.1 מיליוני ₪ מיועד לפיתוח מתקנים לעבודה מרחוק בעקבות מגפת הקורונה.

> התקשרויות מהותיות

אין.

15. המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
2066	חינוך התיישבותי	א	4,740.8	(289.5)	4,415.1	(217.9)	254.1	94.6%	278.4	100.5%
6002	תכנית פיתוח חינוך	ב	12.0	-	13.7	-	(1.7)	114.2%	-	114.2%
	אחרים		9.5	-	11.5	-	(2.0)	121.1%	-	121.1%
			4,762.3	**(289.5)**	**4,440.3**	**(217.9)**	**250.4**	**94.7%**	**278.4**	**100.6%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
2066	חינוך התיישבותי	א	12.6	8.7	3.9	69.0%	1.0	77.0%
			12.6	**8.7**	**3.9**	**69.0%**	**1.0**	**77.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
3,492	3,609	3,804	3,868	4,039	4,222	3.4%	5.4%	1.7%	4.4%	4.5%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
4,117	4,473	766	(410)	356

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער, המשמש כמחוז ארצי של 151 בתי ספר על יסודיים אזוריים-התיישבותיים, כפרי הנוער ופנימיות, שבהם לומדים כ- 84 אלף תלמידים. כמו כן, אחראי המינהל על השמה, קליטה ופיקוח בפנימיות, באגודה לקידום החינוך ובמפעל להכשרת ילדי ישראל. המינהל מפקח על החינוך הימי במדינת ישראל ומשמש מרכז ארצי בתחומי מדעי החיים, הסביבה והחקלאות. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-254 מיליוני ₪, הנובע מתקציב שהתקבל בסוף שנה, קיימות התחייבויות בסך של כ-278.4 מיליוני ₪. תקציב הקורונה בסך של כ-13 מיליוני ₪ מיועד לפעילות המשרד במשבר הקורונה, הכוללת: מענה בנושאים טיפוליים פסיכוסוציאלים ועובדים סוציאליים, למידה מרחוק-רכישת מחשבים ניידים, מקרנים, מצלמות למחשבים וכדומה, וכן לרכישת ציוד מיגון וחיטוי.

ב. תחום פעולה זה מיועד לתוכנית לחידוש כיתות לבתי-ספר בפיקוח המינהל לחינוך התיישבותי. בתחום פעולה זה קיימת חריגה בתקציב המזומנים בסך של כ-1.7 מיליוני ₪, הנובעת מאומדן חסר אל מול הביצוע בפועל.

> התקשרויות מהותיות

אין.

16. משרד ראש הממשלה

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0451	משרד ראשי	א	1,672.7	(2.0)	1,066.9	(3.3)	607.1	63.7%	539.1	95.9%
0452	משרדי ממשלה ולשכות שרים	ב	576.2	(0.5)	324.9	-	250.8	56.4%	158.9	84.0%
0455	נציבות שירות המדינה	ג	160.9	(1.0)	112.9	(0.5)	47.5	70.4%	46.3	99.3%
0457	המשרד לשוויון חברתי	ד	399.9	-	179.0	(0.5)	221.4	44.7%	171.4	87.5%
1051	מטה לביטחון לאומי	ה	60.0	-	45.4	-	14.6	75.7%	14.2	99.3%
2501	תגמולים לנכים	ו	23.0	-	22.6	-	0.4	98.3%	-	98.3%
8303	פיתוח משרד ראש הממשלה	ז	1,181.5	(7.2)	775.5	(4.1)	402.9	65.8%	-	65.8%
	אחרים		9.8	-	6.0	-	3.8	61.2%	0.3	64.3%
			4,084.0	**(10.7)**	**2,533.2**	**(8.4)**	**1,548.5**	**62.1%**	**930.2**	**84.9%**

< נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
0451	משרד ראשי	א	88.0	73.9	14.1	84.0%	14.2	100.1%
0452	משרדי ממשלה ולשכות שרים	ב	40.5	9.0	31.5	22.2%	28.3	92.1%
0457	המשרד לשוויון חברתי	ד	17.7	11.7	6.0	66.1%	6.0	100.0%
8303	פיתוח משרד ראש הממשלה	ז	416.3	107.0	309.3	25.7%	280.7	93.1%
			562.5	**201.6**	**360.9**	**35.8%**	**329.2**	**94.4%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
2,152	2,140	2,096	2,193	2,112	2,525	(0.6%)	(2.1%)	4.6%	(3.7%)	19.6%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
2,123	4,073	2,512	(562)	1,950

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילותו השוטפת של משרד ראש הממשלה וכן שירותים מקצועיים, שירותי מיכון, שכר, אמרכלות ותפעול שוטף. בנוסף, תחום זה כולל את מימון פעולות לשכת ראש הממשלה, אבטחת ראש הממשלה והמשרד, ייעוץ לראש הממשלה ולמשרד ותפעול בית ראש הממשלה. כמו כן, נכללות בתחום זה התוכניות הבאות: המועצה להנצחה ותמיכות בארגוני הנצחה, ארכיון המדינה, מערך הגיור ורשויות סטטוטוריות המתוקצבות על ידי משרד ראש הממשלה, בהן מרכז רבין, מרכז בגין ועוד. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-607 מיליוני ₪, הנובע מכך שתקציבים רבים התקבלו בסוף שנת הכספים 2022, דבר זה גרם באופן ישיר לחוסר יכולת לבצע תשלומים בגינם בסוף שנת הכספים 2022. תקציב הקורונה בסך של כ-88 מיליוני ₪ מיועד לפרויקט מחשב לכל ילד, פרסום קמפיינים בנושא הקורונה ותכנית אגף "חברה וממשל".

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילויות כגון שכר חברי הממשלה, לשכות שרים ומשרדים שונים כגון: משרד התפוצות, המשרד לענייני מודיעין ומשרד ירושלים ומורשת. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-251 מיליוני ₪, הנובע מכך שתקציבים רבים התקבלו בסוף שנת הכספים 2022, דבר זה גרם באופן ישיר לחוסר יכולת לבצע תשלומים בגינם בסוף שנת הכספים 2022. תקציב הקורונה בסך של כ-40 מיליוני ₪ מיועד לפעילות הסברה וסיוע ליהודי התפוצות. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-32 מיליוני ₪ נובע מכך שהתקציב התקבל בסוף שנת הכספים 2022, דבר זה גרם באופן ישיר לחוסר יכולת לבצע תשלומים בגינם בסוף שנת הכספים 2022.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילותה של נציבות שירות המדינה, שהינה יחידת סמך במשרד ראש הממשלה, האחראית על ניהול מערך עובדי המדינה לרבות קידום רפורמות בגיוס ומיון כח אדם לשירות המדינה. כמו כן, הנציבות מקיימת קורסים מקצועיים וקורסי הכנה לפרישה לעובדי מדינה ולחברות ממשלתיות.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילותו של המשרד לשוויון חברתי. בהתאם להחלטות הממשלה, המשרד לשוויון חברתי עוסק בתחומי פעולה שונים, בהם אזרחים ותיקים, רשות הצעירים, הרשות לפיתוח כלכלי במגזר המיעוטים, הרשות לקידום מעמד האישה ומטה ישראל דיגיטלית. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-221 מיליוני ₪, הנובע מכך שתקציבים רבים התקבלו בסוף שנת הכספים 2022, דבר זה גרם באופן ישיר לחוסר יכולת לבצע תשלומים בגינם בסוף שנת הכספים 2022. תקציב הקורונה בסך של כ-18 מיליוני ₪ מיועד לפיתוח והתאמת פעילויות חדשות שמטרתן הפגת תחושת הבדידות וסיוע לאזרחים ותיקים.

ה. תחום פעולה זה מיועד למימון המטה לביטחון לאומי המופקד על הקשר בין גורמי הביטחון השונים לראש הממשלה והממשלה.

ו. תחום פעולה זה מיועד למימון תוכניות ופרויקטים רב שנתיים בתחומים שונים כגון: השקעות בטכנולוגיות ומחשוב, פרויקט מסע, פרויקט תגלית, פרויקטים רב שנתיים לפיתוח ירושלים ואגן העיר העתיקה והעצמת תשתיות מורשת.

ז. תחום פעולה זה מיועד למימון פרויקטים ארוכי טווח של מערך הדיגיטל הלאומי. בהתאם להחלטת ממשלה 260 מיום 26 ביולי 2020, לאור משבר הקורונה והשינוי באורחות החיים של תושבי המדינה, מבצע מערך הדיגיטל הלאומי תכנית להאצת השירותים הדיגיטליים לציבור ולקידום הלמידה הדיגיטלית. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-403 מיליוני ₪, הנובע מהיקף פעילות חלקי. תקציב הקורונה בסך של כ-416 מיליוני ₪ מיועד לפיתוח שירותים דיגיטליים וקידמה טכנולוגית, בעיקר לאור השפעות משבר הקורונה. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-309 מיליוני ₪ נובע מיתרות תקציב עודפות.

> התקשרויות מהותיות

תכנית היובל

התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 280 מיליוני ₪ עם הרשות לפיתוח ירושלים לצורך פרויקט המפעיל מנועי צמיחה לחיזוק כלכלת עיר הבירה ירושלים בארבעת תחומי הפעילות הבאים: תיירות, תעשייה מתקדמת, אקדמיה ושיפור איכות החיים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 145 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

ציוני הדרך

התקשרות משנת 2019 מתוקף החלטת ממשלה מס' 1412 מיום 21 בפברואר 2010, בוצעה התקשרות בעניין העצמת תשתיות המורשת הלאומית, בהיקף של כ- 110 מיליוני ₪ עם החברה הממשלתית לתיירות לצורך השקעה ממשלתית בשימור ושיקום נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים, המביאים לידי ביטוי את המורשת הלאומית של עם ישראל בארצו. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 57 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

פיתוח ירושלים - עתיקה חדשה

התקשרות משנת 2012 מתוקף החלטות ממשלה 4090 ו-4651, בהיקף של כ- 392 מיליוני ₪ עם הרשות לפיתוח ירושלים לצורך חיזוק ומיצוב אגן העיר העתיקה תוך פיתוח המרחב הציבורי התיירותי בירושלים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 159 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

יוזמת עתיד העם היהודי

התקשרות משנת 2016 בהיקף של כ- 361 מיליוני ₪ עם מוזאייק יונייטד לצורך חיזוק הזהות היהודית של דור העתיד בתפוצות והעמקת הקשר בין יהודי התפוצות לעם ישראל. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 176 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

חינוך יהודי בתפוצות (מסע)

התקשרות משנת 2007 בהיקף של כ- 109 מיליוני ₪ עם חברת מסע לצורך ביצוע פרויקט לחיזוק החינוך הציוני בקרב צעירים יהודים מהתפוצות, באמצעות תכניות חינוכיות ארוכות טווח בישראל. הפעילות מתבצעת בהתאם להחלטות ממשלה, שאינן מגדירות סכום התקשרות כולל. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 89 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

ישראל זכות מלידה (תגלית)

התקשרות משנת 2011 בהיקף של כ- 780 מיליוני ₪ עם חברת "ישראל זכות מלידה בינלאומית" לצורך חיזוק הזהות היהודית ציונית של צעירים יהודים בעולם וקידום הקשר שלהם עם ישראל, באמצעות ביקור חוויתי חינוכי ציוני בן עשרה ימים בישראל ללא עלות כספית מצד המשתתפים. ההתקשרות כוללת הסכם הארכה לחמש שנים שנחתם בדצמבר 2017 בהיקף של 780 מיליוני ₪, המכונה הסכם חומש. ההתקשרות הסתיימה בחודש דצמבר 2022 אך המשרד מתכוון לחדש את ההתקשרות בשנת הכספים הבאה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 233 מיליוני ₪.

תכנית לצמצום פערים חברתיים

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 149 מיליוני ₪ עם עיריית ירושלים לצורך יישום תכנית לצמצום פערים חברתיים כלכליים ופיתוח כלכלי במזרח ירושלים עבור השנים 2021-2023 בתחומים הבאים: חינוך והשכלה גבוהה, כלכלה ומסחר, תעסוקה ורווחה, תחבורה, שיפור השירות לאזרח, שיפור איכות החיים ותכנון ורישום מקרקעין בהתאם להחלטת ממשלה 3790. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 144 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

תכנית לביא

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 55 מיליוני ₪ עם הרשות לפיתוח ירושלים לצורך תכנית חומש המשכית ומשלימה ל"תכנית היובל", שתבוצע בין השנים 2022-2026. בתכנית חומש זו, בהמשך לתכניות חומש הקודמות, תבוצענה פעולות במטרה לייצר ולחזק מנועי צמיחה כלכליים ברי קיימא וארוכי טווח בתחומים אשר לעיר יתרון יחסי בהם על מנת לקדם ולחזק את כלכלת הבירה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 55 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

17. משרד הכלכלה והתעשייה – זרוע העבודה (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
3630	שכר ותפעול	א	310.9	(0.5)	270.2	-	40.2	87.0%	37.3	99.1%
3640	רגולציה, מחקר ואכיפה - שוק העבודה	ב	76.2	(9.2)	48.2	(7.1)	25.9	65.0%	23.7	97.0%
3641	עידוד תעסוקת הורים באמצעות סבסוד מעונות, משפחתונים וצהרונים	ג	1,369.1	-	1,293.5	-	75.6	94.5%	68.5	99.5%
3642	עידוד תעסוקת אוכלוסיות יעודיות	ד	490.4	-	258.9	-	231.5	52.8%	178.6	89.2%
3644	הכשרה מקצועית - מבוגרים, בתי ספר מקצועיים ומכללות להנדסאים וטכנאים	ה	1,585.0	(23.6)	1,267.4	(21.9)	315.9	80.0%	244.1	95.5%
	אחרים		5.2	-	3.6	-	1.6	69.2%	-	69.2%
			3,836.8	**(33.3)**	**3,141.8**	**(29.0)**	**690.7**	**82.0%**	**552.2**	**96.4%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
3630	שכר ותפעול	א	20.5	10.9	9.6	53.2%	9.5	99.5%
3641	עידוד תעסוקת הורים	ג	0.3	-	0.3	0.0%	-	0.0%
3642	עידוד תעסוקת אוכלוסיות	ד	165.7	43.0	122.7	26.0%	108.2	91.2%
3644	הכשרה מקצועית	ה	305.8	120.2	185.6	39.3%	186.3	100.2%
			492.3	**174.1**	**318.2**	**35.4%**	**304.0**	**97.1%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
-	2,889	3,193	3,050	3,095	3,113	***	10.5%	(4.5%)	1.5%	0.6%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
3,024	3,804	1,581	(801)	780

(*) ביום 19 ביולי 2021 התקבלה החלטת ממשלה לעניין העברת זרוע העבודה למשרד הכלכלה והתעשייה, ושינוי שם המשרד ל"משרד הכלכלה והתעשייה – זרוע העבודה", נקבע שההעברה תמומש עד 31 באוקטובר 2021.

(**) גילוי נאות - ביום 29 בינואר 2023 התקבלה החלטת ממשלה לעניין הקמת משרד העבודה, נקבע שהחלטה זו תחול באופן מיידי. יובהר כי החלטה זו מבטלת את מעמדה של זרוע העבודה במשרד הכלכלה והתעשייה כיחידת סמך ממשלתית.

א. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות הנהלה, שכר, אמרכלות המשרד הראשי והמחוזות והפעולות המשלימות של יחידות המשרד. תקציב הקורונה בסך של כ-20 מיליוני ₪ מיועד לפיתוח מיזמים ופרויקטים דיגיטליים וכן ניתוחים שוטפים של שוק העבודה ושל תכניות הזרוע. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-10 מיליוני ₪ נובע מפרויקטים שטרם הסתיימו.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות הכרוכות באכיפת יחסי עבודה וחוקי עבודה, התארגנות קואופרטיבית ובטיחות בעבודה.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון האגף לעידוד תעסוקת הורים, העוסק בפיתוח ופיקוח על שירותים שנועדו לסייע לאימהות עובדות, ובעיקר לצורך סבסוד שהותם של ילדים בגיל הרך במעונות יום, משפחתונים וצהרונים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-76 מיליוני ₪, הנובע מהקושי לאמוד את הסכום המדויק לתשלום מראש.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון פעולות לעידוד תעסוקת אוכלוסיות יעודיות (אנשים עם מוגבלויות, חרדים ומיעוטים) באמצעות מרכזי הכוון תעסוקתי והכשרה מקצועית. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-232 מיליוני ₪, הנובע מפרויקטים ארוכי טווח. תקציב הקורונה בסך של כ-166 מיליוני ₪ מיועד להגדלת שיעורי תעסוקה של אוכלוסיות מועטות השתתפות באמצעות הרחבה והטמעה של תוכניות תעסוקה שונות. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-123 מיליוני ₪ נובע מפרויקטים חדשים אשר דרשו ההתארגנות רחבה יותר ועל כן פעילותם תמשיך בשנה העוקבת.

ה. תחום פעולה זה מיועד למימון פיתוח הון אנושי באמצעות ביצוע קורסי הכשרה מקצועית למובטלים ולאוכלוסיות ייעודיות אחרות, להכשרת נוער בבתי ספר טכנולוגיים והכנתו לחיי עבודה ושירות בצה"ל וכן להכשרת הנדסאים וטכנאים מוסמכים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-316 מיליוני ₪, הנובע מפרויקטים חוצי שנת תקציב. תקציב הקורונה בסך של כ-306 מיליוני ₪ מיועד להרחבת ההכשרות המקצועיות לאור הגידול באבטלה וכן פיתוח תוכניות לצמצום נשירה והענקת מלגות למקבלי ההכשרות ולסטודנטים של מה"ט. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-186 מיליוני ₪ נובע מפרויקטים חדשים אשר דרשו ההתארגנות רחבה יותר ועל כן פעילותם תמשיך בשנה העוקבת.

< התקשרויות מהותיות

אלפנאר - לקידום תעסוקת ערבים בישראל

התקשרות משנת 2019 בהיקף של כ- 166 מיליוני ₪ עם אלפנאר - לקידום תעסוקת ערבים בישראל לצורך תכנית ריאן להקמה והפעלת מרכזי הכוון תעסוקתיים לחברה הערבית, הדרוזית והצ'רקסית. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 97 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

בעצמי (ע"ר)

התקשרות משנת 2019 בהיקף של כ- 157 מיליוני ₪ עם בעצמי (ע"ר) לצורך תכנית ריאן להקמה והפעלת מרכזי הכוון תעסוקתיים לחברה הערבית, הדרוזית והצ'רקסית. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 90 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

הסכם מקצועות שוחקים

התקשרות משנת 2012 בהיקף של כ- 608 מיליוני ₪ עם מעגלים - הקרן למען בעלי מקצועות שוחקים לצורך הכשרות לטובת בעלי מקצועות שוחקים. ההתקשרות הסתיימה בשנת 2022. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 254 מיליוני ₪.

הכשרת עובדים בענף הבנייה

התקשרות משנת 2014 בהיקף של כ- 82 מיליוני ₪ עם הקרן לעידוד הבנייה לצורך הכשרת עובדים בענף הבנייה. ההתקשרות הסתיימה בשנת 2020. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 65 מיליוני ₪.

18. משרד התרבות והספורט

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
1940	מנהל מדע	א	553.9	(50.5)	405.0	(9.9)	108.3	78.9%	101.9	98.8%
1941	מטה המשרדים	ב	202.9	(0.6)	130.7	-	71.6	64.6%	72.4	100.4%
1942	מינהל התרבות	ג	1,540.1	(4.0)	1,281.1	(4.4)	259.4	83.2%	203.0	96.3%
1943	מינהל הספורט	ד	963.2	(20.0)	786.1	(1.7)	158.8	83.2%	99.9	93.8%
			3,260.1	**(75.1)**	**2,602.9**	**(16.0)**	**598.1**	**81.3%**	**477.2**	**96.2%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
1940	משרד המדע	א	20.4	6.7	13.7	32.8%	16.0	111.3%
1942	מינהל התרבות	ג	89.2	59.8	29.4	67.0%	17.7	86.9%
1943	מינהל הספורט	ד	58.9	4.7	54.2	8.0%	51.3	95.1%
			168.5	**71.2**	**97.3**	**42.3%**	**85.0**	**92.7%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
1,735	1,908	2,359	2,442	2,620	2,587	10.0%	23.6%	3.5%	7.3%	(1.3%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
2,431	3,185	1,315	(561)	754

א. תחום פעולה זה מיועד למימון מחקרים לעידוד צמיחה בתחומים שונים כגון: ננוטכנולוגיה, ביוטכנולוגיה, רפואה, חלל ועוד לשילוב מערכות המדע הישראליות במסגרות מדע בינלאומיות לטובת פיתוח מדעי בעל פוטנציאל כלכלי, לביסוס מעמדה העולמי של ישראל בתחומי המדע והחלל, וכן מימון פרויקטים לקירוב המדע לקהילה על רבדיה, לקידום מדעי וטכנולוגי במגזרים השונים ולקידום תחום החלל בישראל. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-108 מיליוני ₪, הנובע מאישור ורישום התחייבויות לשנת התקציב הבאה. תקציב הקורונה בסך של כ-20 מיליוני ₪ מיועד לביצוע מחקרים מדעיים בתחומים שונים הקשורים למגפת הקורונה. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-14 מיליוני ₪ נובע מכך שהמשרד לא הצליח לגבש תוכניות ביצוע בגובה התקציב המאושר בגין הקורונה.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון תקציב משותף למטה משרדי המדע והטכנולוגיה והתרבות והספורט, למימון הוצאות שכר, אחזקת רכב, שכר דירה, תפעול, שירותי יעוץ, אבטחה ומחשוב וכן למימון פעילותו של מרכז ההסברה לעריכת הטקסים הממלכתיים של מדינת ישראל. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-72 מיליוני ₪, הנובע מאישור ורישום התחייבויות לשנת התקציב הבאה.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון תמיכה תקציבית במוסדות וגופי תרבות שונים כגון: תיאטראות, מוזיאונים, מחזות זמר, קולנוע, מוזיקה ותזמורת, מחול, אופרות, ספרות וכתבי עת, אומנות פלסטית, פסטיבלים, תרבות בקהילה ומורשת עדות ישראל, תרבות ערבית ודרוזית. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-259 מיליוני ₪, הנובע מאישור ורישום התחייבויות לשנת התקציב הבאה. תקציב הקורונה בסך של כ-89 מיליוני ₪ מיועד לתמיכה ומתן סיוע לגופי תרבות שנפגעו כתוצאה ממגפת הקורונה.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון הרחבת הפעילות הגופנית באוכלוסייה, לטיפוח וקידום המצוינות בחינוך הגופני ובספורט, להשבחת ההוראה וההדרכה בחינוך הגופני, בספורט ובמחול, בבתי ספר ובמערכות הלא פורמאליות, ולפיתוח יוזמות חדשות בחינוך גופני ובספורט, וכן מתן תמיכות ותקציבים לאגודות ואיגודי ספורט למימון פעילותם בתחומי הספורט השונים בישראל. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-159 מיליוני ₪, הנובע מאישור ורישום התחייבויות לשנת התקציב הבאה. תקציב הקורונה בסך של כ-59 מיליוני ₪ מיועד לתמיכה ומתן סיוע לגופי ספורט שנפגעו כתוצאה ממגפת הקורונה. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-54 מיליוני ₪ נובע מאישור ורישום התחייבויות לשנת התקציב הבאה.

< התקשרויות מהותיות

פרויקט אולטראסט התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 101 מיליוני ₪ עם מכון ויצמן לצורך רכישת לוויין שעל גביו טלסקופ חלל לביצוע פרויקט מדע חלל פורץ דרך. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 85 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

בניית מתקנים במכון וינגייט התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 206 מיליוני ₪ עם מכון וינגייט לצורך בניית מבנה רב תכליתי לענפי ספורט שונים ושיפוץ ושדרוג המתקנים הקיימים לתכלול פעילות הספורט בישראל. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 150 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

19. משרד המשפטים

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0851	משרד ראשי	א	3,135.7	(724.7)	2,624.2	(718.6)	505.4	83.9%	481.5	99.2%
	אחרים		0.6	-	0.5	-	0.1	83.3%	-	83.3%
			3,136.3	**(724.7)**	**2,624.7**	**(718.6)**	**505.5**	**83.9%**	**481.5**	**99.2%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
0851	משרד ראשי	א	20.8	8.1	12.7	38.9%	12.6	99.5%
			20.8	**8.1**	**12.7**	**38.9%**	**12.6**	**99.5%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
1,484	1,568	1,626	1,646	1,794	1,906	5.7%	3.7%	1.2%	9.0%	6.2%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
1,894	2,412	652	(134)	518

א. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות שכר של עובדי המשרד וכן מימון פעילות כלל יחידות המשרד, בין היתר: הייעוץ המשפטי לממשלה וייעוץ וחקיקה, פרקליטות המדינה, הסיוע המשפטי, הסנגוריה הציבורית, רשות הפטנטים, רשות התאגידים, הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, אגף שומת מקרקעין, אגף האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי, אגף רישום והסדר מקרקעין, הנהלת בתי הדין השרעיים, הנהלת בתי הדין הדתיים הדרוזיים, הרשות להגנת הפרטיות, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תיאום המאבק בסחר בבני אדם, תיאום המאבק בגזענות, היחידה הממשלתית לחופש המידע, בתי הדין המנהליים לפי חוק הכניסה לישראל, אגף בירור תלונות נחקרים, מחלקת חנינות, נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות, נציבות תלונות הציבור על שופטים, היחידה לענייני עדות דתיות, מחלקת 'רשומות' וכן יחידות מטה הנהלת המשרד. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-505 מיליוני ₪, הנובע מקבלת תקציבים במועד הסמוך לסגירת שנת 2022, וכן מהתחייבויות ארוכות טווח הנפרסות על פני שתי שנות תקציב. תקציב הקורונה בסך של כ-21 מיליוני ₪ מיועד לפרויקטי האצה דיגיטלית שמטרתם שיפור המענה והשירותים מרחוק לציבור. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-13 מיליוני ₪ נובע מהתקשרויות ארוכות טווח בתחום מערכות מידע, ותשלום על פי אבני דרך של התקדמות הפרויקטים.

> התקשרויות מהותיות

אין.

20. משרד העלייה והקליטה

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויים		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
3011	מינהל	א	273.2	-	214.1	-	59.1	78.4%	54.8	98.4%
3012	שירותי קליטה	ב	1,867.7	(102.1)	1,529.7	(102.0)	337.9	81.9%	262.8	96.0%
3013	תשלומים ישירים	ג	869.4	(4.2)	873.1	(4.4)	(3.5)	100.4%	0.8	100.5%
	אחרים		1.5	-	0.8	-	0.7	53.3%	0.7	100.0%
			3,011.8	**(106.3)**	**2,617.7**	**(106.4)**	**394.2**	**86.9%**	**319.1**	**97.5%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
3011	מינהל	א	3.3	2.5	0.8	75.8%	0.2	81.8%
3012	שירותי קליטה	ב	7.3	2.7	4.6	37.0%	0.5	43.8%
			10.6	**5.2**	**5.4**	**49.1%**	**0.7**	**55.7%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
1,724	1,533	1,599	1,446	1,517	2,511	(11.1%)	4.3%	(9.6%)	4.9%	65.5%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויים	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
1,601	2,905	1,576	(272)	1,304

א. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות שכר, הנהלה וכלליות, הוצאות מנהל ואמרכלות תפעול ומחשוב. כולל ביצוע בגין התכנית הכלכלית. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-59 מיליוני ₪, הנובע מהזמנות שנפתחו בסוף שנת 2022 עבור רכישת שירותי מחשוב שוטפים בשנת 2023 (תת ביצוע של כ-20 מיליוני ₪) ובגין תקנת תפעול עבור שירותים שיתקבלו ב 2023 (תת ביצוע של כ-22 מיליוני ₪). תקציב הקורונה בסך של כ-3 מיליוני ₪ מיועד לביצוע רכש עבור הכשרות תעסוקתיות לעולים ולייעוץ בתחום היזמות לעולים, שניהם על רקע הקשיים בשוק התעסוקה אשר נבעו מהתפשטות הנגיף, וכן לתפעול מלוניות לעולים הנדרשים לבידוד.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון פעולות לעידוד עלייה; סיוע לתושבים חוזרים; שירותי קליטה לעולים במגוון תחומים, ביניהם סיוע לעולים בדיור, שכירות והפעלה של מרכזי קליטה, שכירת מקבצי דיור לקשישים עולים; סיוע בתעסוקה, בין היתר, בתחומי המדע והיזמות באמצעות הכשרות, הסבות מקצועיות, תמריצים למעסיקים, מתן הלוואות ליזמים וסיוע לאוכלוסיות מיוחדות (רופאים, מהנדסים ועוד); סיוע לסטודנטים עולים בשכר לימוד ומלגות; סיוע לקליטה בקהילה, קליטה חברתית, תמיכות בעמותות וברשויות מקומיות, פעולות בתחום החינוך הבלתי פורמאלי; סיוע לרווחת אוכלוסיות העולים, השתלבות נוער ותוכנית לאומית לילדים ולנוער בסיכון; סיוע לקליטת עולי אתיופיה, בין היתר, קליטתם באתרים זמניים, מתן שירותי חינוך, קליטה חברתית ותעסוקה. כולל ביצוע בגין התכנית הכלכלית. בשנת 2022 תחום זה כלל את עיקר התקציב שאושר לקליטת העולים מרוסיה ואוקראינה בעקבות מבצע "עולים הביתה". התקציב יועד בעיקרו לתשלום מענקי הסתגלות לעולים בשנתם הראשונה, על פי החלטת הממשלה 1365, תשלום מלונות לעולים מיד עם נחיתתם, תקציב ייעודי לקליטה הראשונית בנתב"ג, וכן תוספת תקציב לפעולות קליטה, שוברים ללימודי עברית, תגבור לימודי לילדים עולים, הפעלת תחנות one-stop-shop לקיצור תהליך שינוי המעמד ותוכניות אחרות. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-338 מיליוני ₪, הנובע ממספר דברים כלהלן: כ-63 מיליוני ₪ יתרת התחייבויות במסגרת פרויקט העלאת יהודי אוקראינה; כ-60 מיליוני ₪ עבור תמיכה לשנת 2022 שטרם שולמה ותשולם לאחר הגשת דוחות ביצוע עד סוף מרץ 2023; כ-50 מיליוני ₪ בגין התקשרויות לשכירת מקבצי דיור (5 שנים בממוצע); כ-43 מיליוני ₪ ישולמו כנגד דוחות ביצוע בחציון הראשון של שנת 2023; כ-26 מיליוני ₪ עבור פעילות לימודים לא פורמליים שטרם דווחו; כ-20 מיליוני ₪ עבור מילגות לסטודנטים שישולמו במהלך השנה האקדמאית התשפ"ג; כ-14 מיליוני ₪ עבור שכר מדענים לשנתיים; וכ-10 מיליוני ₪ עבור בקשות להכשרות בתעסוקה שנפתחו בסוף שנת 2022 ומשולמות בשלוש פעימות. תקציב הקורונה בסך של כ-7 מיליוני ₪ מיועד לתמיכות בעולים אשר נפגעו מהשלכות התפשטות הנגיף, בתחומים הבאים: מתן שוברים לקורסי הכשרה לעולים, מתן שוברים לקורסים ללימוד עברית לעולים, תמיכה מוגברת בסטודנטים עולים, מתן תמריצים לדיגיטציה של עסקים בבעלות עולים, תמיכה בהעסקת עולים, תגבור הכוונת עולים לתעסוקה. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-5 מיליוני ₪ נובע מהתחייבויות מסוף שנת 2021 שישולמו לאחר הגשת דיווחי ביצוע (אישורים על סיום לימודים).

ג. תחום פעולה זה מיועד לתשלומי סיוע ישירים לעולים, בין היתר, על פי חוקים, נהלים, הוראות שעה ועל פי החלטות ממשלה: תשלומי סיוע סל קליטה, סיוע בדמי קיום, סיוע בהבטחת הכנסה לעולים, סיוע לחיילים ועוד. בתחום פעולה זה קיימת חריגה בתקציב המזומנים בסך של כ-4 מיליוני ₪, הנובעת מגידול לא צפוי בתשלומי הסיוע בפרט לעולים שהגיעו מאוקראינה במסגרת מבצע "עולים הביתה".

> התקשרויות מהותיות

מקבצי דיור לעולים

התקשרות משנת 1996 בהיקף של כ- 6,727 מיליוני ₪ עם חברת עמידר ומלונות הירדן (מלון ורט) לצורך שכירת מקבצי דיור. מקבצי הדיור הם מבנים בבעלות יזמים פרטיים, בהם מתגוררים עולים קשישים הזכאים לדיור מסובסד מטעם המשרד. המשרד שוכר את המקבצים לתקופות אשר מוארכות מעת לעת. תפעול ההתקשרות עם בעלי המקבצים נעשה על ידי חברת עמידר. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,083 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2027.

מרכזי קליטה לעולים יוצאי אתיופיה

התקשרות משנת 2004 בהיקף של כ- 1,728 מיליוני ₪ עם הסוכנות היהודית לצורך שכירות והפעלת מרכזי קליטה לעולים יוצאי אתיופיה. הסוכנות מפעילה עבור המשרד את מרכזי הקליטה בהם שוהים עולים יוצאי אתיופיה בשנים הראשונות לאחר עלייתם. בנוסף, הסוכנות היא הבעלים של חלק מהמבנים המשמשים כמרכזי קליטה, ולגביהם משלם לה המשרד תשלומי שכירות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 172 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

פרויקט קמ"ע (קליטת מדענים עולים)

התקשרות משנת 1996 בהיקף של כ- 1,532 מיליוני ₪ עם גופי מחקר שונים (מוסדות להשכלה גבוהה, קרנות מחקר, מוסדות רפואה, משרדי ממשלה ועוד) לצורך העסקתם של מדענים עולים כחוקרים עצמאיים או כחלק מצוותי מחקר באוניברסיטאות, בתי חולים, מפעלים עתירי מחקר ופיתוח ועוד. במסגרת התכנית מממן המשרד שיעור ניכר מעלות העסקתו של החוקר, עבור חוקרים שנכנסו לתכנית עד 2010 עד הגיעם לגיל הפנסיה, ועבור חוקרים שנכנסו לתכנית מאוחר יותר, למשך חמש שנים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 85 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

21. הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
3830	המדען הראשי	א	2,402.9	(536.4)	2,112.9	(509.8)	263.4	88.9%	169.5	96.0%
			2,402.9	**(536.4)**	**2,112.9**	**(509.8)**	**263.4**	**88.9%**	**169.5**	**96.0%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
3830	המדען הראשי	א	375.5	255.7	119.8	68.1%	195.7	120.2%
			375.5	**255.7**	**119.8**	**68.1%**	**195.7**	**120.2%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
1,438	1,500	1,527	1,892	1,634	1,603	4.3%	1.8%	23.9%	(13.6%)	(1.9%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
1,452	1,867	631	(216)	415

א. תחום פעולה זה מיועד לסיוע בקידום החדשנות הטכנולוגית בתעשייה ובמשק הישראלי על ידי מתן תמיכות וקידום יוזמות חדשניות, זאת כדי להבטיח פיתוח מתמשך של היקף הפעילות והמו"פ הטכנולוגי בישראל. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-263 מיליוני ₪, הנובע מתת ביצוע המונה מספר דברים כלהלן:

1. כ-53 מיליוני ₪ שחויבו בתקנות תפעול וביקורת פרויקטים ונחשבים כעודפים מחויבים
2. כ-90 מיליוני ₪ שלא נוצלו בתקציב המענקים, בשל קצב ביצוע בתשלומי המענקים שהיה נמוך מהצפוי. כל הסכום מחויב והביצוע יקרה בשנת 2023.
3. כ-120 מיליוני ₪ שלא נוצלו בתקציבי הקורונה. תקציב הקורונה בסך של כ-375 מיליוני ₪ מיועד לסייע לתעשיית ההיי-טק בהתמודדות עם השלכות משבר הקורונה ולשפר את יכולתו של המשק לצמוח עם תום המשבר. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-120 מיליוני ₪ נובע מהתקצוב בתקנות הקורונה שהינו עבור השנה השוטפת ועבור השנים הבאות. בהתאם, כל הסכום מחויב והביצוע בפועל נעשה בשנה השוטפת ובשנים הבאות, בהתאם לאבני הדרך.

> התקשרויות מהותיות

אין.

22. מערכת בתי המשפט

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0854	מערכת בתי המשפט	א	2,371.7	(300.0)	2,166.9	(300.3)	205.1	91.4%	199.6	99.8%
			2,371.7	**(300.0)**	**2,166.9**	**(300.3)**	**205.1**	**91.4%**	**199.6**	**99.8%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
0854	מערכת בתי המשפט	א	9.6	5.2	4.4	54.2%	4.4	100.0%
			9.6	**5.2**	**4.4**	**54.2%**	**4.4**	**100.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
1,660	1,919	1,835	1,736	1,815	1,867	15.6%	(4.4%)	(5.4%)	4.6%	2.9%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
1,865	2,072	296	(89)	207

א. תחום פעולה זה מיועד למימון שכר שופטי ועובדי מערכת בתי המשפט, מימון הוצאות שוטפות, לרבות ניהול ותחזוקת היחידות (הנהלה, עליון, מחוזי, שלום ובתי הדין לעבודה). בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-205 מיליוני ₪, הנובע מרישום התחייבויות בסוף השנה שמימושן צפוי בשנה העוקבת. תקציב הקורונה בסך של כ-10 מיליוני ₪ מיועד למימון שיפורים טכנולוגיים שיאפשרו תיעוד ותמלול דיונים, קיום דיונים מרחוק, הרחבת מערך האחסון ועבודה מהבית. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-4 מיליוני ₪ נובע מכך שהתקציב יועד לקידום פרויקטים ותהליכים טכנולוגיים שלעיתים מימושם אורך זמן מעבר לשנת תקציב אחת.

> התקשרויות מהותיות

אין.

23. משרד הכלכלה והתעשייה

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויים		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
3840	עידוד המגזר העסקי	א	1,691.4	(61.9)	1,421.0	(44.2)	252.7	84.9%	116.1	91.8%
3870	שכר ותפעול המשרד	ב	408.6	(15.2)	319.9	(12.4)	85.9	78.8%	73.7	97.0%
5411	הרשות להגנת הצרכן	ג	38.5	-	29.1	-	9.4	75.6%	8.7	98.2%
7610	השקעה בפיתוח תשתיות	ד	131.4	(120.3)	119.4	(123.9)	15.6	88.4%	-	88.4%
	אחרים		20.0	-	18.7	-	1.3	93.5%	5.9	123.0%
			2,289.9	**(197.4)**	**1,908.1**	**(180.5)**	**364.9**	**83.9%**	**204.4**	**92.9%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
3840	עידוד המגזר העסקי	א	587.8	434.1	153.7	73.9%	377.5	138.1%
			587.8	**434.1**	**153.7**	**73.9%**	**377.5**	**138.1%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
4,601	1,450	1,085	1,592	1,432	1,728	(68.5%)	(25.2%)	46.7%	(10.1%)	20.7%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויים	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
1,099	2,093	1,337	(343)	994

א. תחום פעולה זה מיועד לעידוד המגזר העסקי:

1) מימון פעילות רשות ההשקעות.
2) מימון פעילות הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים.
3) מימון פעילות מינהל סחר חוץ.
4) מימון פעילות מכון היהלומים.

בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-253 מיליוני ₪, הנובע מתקציב הקורונה בעיקר והיתר נובע מ:

מנהל תקינה, תוכניות של שימור מעבדות - הפרויקט הופעל רק לקראת סוף שנה (כ- 29 מיליוני ₪); אחזקת מלאי חירום - מדובר בהתחייבות לשנה שנוצרה באמצע השנה ולכן ביצוע חלקי בלבד (כ- 12 מיליוני ₪); מסלולי סיוע רשות להשקעות, מסלולים רב שנתיים - תת הביצוע יושלם בשנים הבאות (כ- 34 מיליוני ₪); פעולות לקידום היצוא - תקציבי תפעול של נציגויות לרבעון הראשון לשנת 2023 ותקציבי פרויקטים (כ- 12 מיליוני ₪). תקציב הקורונה בסך של כ-588 מיליוני ₪ מיועד להתמודדות התעשייה עם משבר הקורונה, כדוגמת החזרי ארנונה לעסקים ותמיכות אחרות. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-154 מיליוני ₪ נובע מתוכניות קורונה בסוכנות (ארנונה, קול קורא - קידום מיזמי סיוע, שימור עובדים, כרטיסי מתנה לצוותי רפואה, הוצאות שכירות) ותוכניות סיוע של התמודדות בקורונה ברשות להשקעות שטרם הסתיימו. מדובר בפרויקטים אשר מתפרסים על פני שנים.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות הנהלה, שכר, אמרכלות המשרד הראשי והמחוזות והפעולות המשלימות של יחידות המשרד. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-86 מיליוני ₪, הנובע מביצוע של 59% בתחום התפעול. הדבר נובע מהתקשרויות שנוצרו לקראת סוף השנה אשר התשלומים בגינן צפויים להתממש בשנת הכספים העוקבת.
יצוין שסעיף תפעול כללי, סעיף פרסומים וסעיף מחשוב הם סעיפים גרעוניים בבסיס, כמו כן סעיף ייעוץ וסעיף השקעות זרות מתוקצבים ב- 0 בבסיס - כל הסעיפים האלו נדרשים בתגבור התקציב על שינויו שמגיע רק במחצית השניה של השנה.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות הרשות להגנת הצרכן וסחר הוגן.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון פיתוח תשתית תעשייתית באמצעות מינהל אזורי פיתוח.

> התקשרויות מהותיות

סוכנות לעסקים קטנים ובינוניים מוקדי שטח - מערך מעוף

התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 515 מיליוני ₪ עם אתנה, אביב אלנתן, בידיאו מעוף, טימי לעסקים (4 חברות) לצורך הפעלת מוקדי שטח ולייעול מתן השירותים לעסקים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 270 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

אזורי פיתוח חברות מנהלות

התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 1,200 מיליוני ₪ עם חברות מנהלות דנה וגדיש לצורך שירותי ניהול עבודות תכנון ופיתוח תשתיות ציבוריות באזורי תעשייה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,119 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

< חוק עידוד השקעות הון

החוק לעידוד השקעות הון משמש מכשיר להמרצת קצב הצמיחה של משק המדינה ולמשיכת הון חיצוני ומקומי. מטרתו של החוק היא עידוד השקעות הון ויוזמה כלכלית, באופן שבו תינתן עדיפות לחדשנות ולפעילות באיזורי פיתוח, לשם פיתוח כושר הייצור של משק המדינה, שיפור יכולתו של המגזר העסקי להתמודד בתנאי תחרות בשווקים בינלאומיים ויצירת תשתית למקומות עבודה חדשים וברי- קיימא. לשם ביצוע המטרה מעניק החוק יתרונות למפעלים ולמשקיעים בצורת מענקים והקלות מס. הביצוע המעשי של החוק, עליו ממונים שר האוצר ושר הכלכלה נתון בידי מרכז ההשקעות ורשות המיסים. מרכז ההשקעות במשרד הכלכלה פועל לעידוד יוזמות כלכליות להקמה והרחבה של מפעלים תעשייתיים, מבנים לתעשייה, ולהשקעות הון פיזיות בתעשייה בישראל. המענקים מיועדים למפעלים בתעשייה שאושר להם מענק כאמור. העברת המענקים מותנית בביצוע התכנית שאושרה על ידי מרכז ההשקעות, על בסיס אבני דרך ולאחר ביצוע ההשקעות בפועל. תקופת ביצוע התכנית מוגבלת לחמש שנים ממועד אישורה. להלן פירוט התקשרויות מהותיות במסגרת החוק לעידוד השקעות הון:

חוק עידוד השקעות הון - הרחבת מפעל התקשרות משנת 2019 בהיקף של כ- 80 מיליוני ₪ עם חברת סודהסטרים תעשיות בע"מ לצורך הרחבת מפעל באזור תעשייה עידן הנגב, לייצור מוצרי הגזה ביתיים להכנת משקאות תוססים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 67 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

חוק עידוד השקעות הון - הרחבת מפעל התקשרות משנת 2019 בהיקף של כ- 4,081 מיליוני ₪ עם חברת אינטל אלקטרוניקה בע"מ לצורך הרחבה של מפעל לייצור רכיבים מיקרו אלקטרונים על גבי פרוסות סיליקון בקרית גת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 4,081 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2024.

24. קרנות הגנת הסביבה

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
2613	קרנות	א	2,274.2	(788.6)	296.5	(649.3)	1,838.4	13.9%	194.0	23.0%
			2,274.2	**(788.6)**	**296.5**	**(649.3)**	**1,838.4**	**13.9%**	**194.0**	**23.0%**

> נתוני ביצוע רב שנתיים

מוצגים במסגרת המשרד להגנת הסביבה (ראה ביאור 30 לדוחות ביצוע התקציב).

> שינויים בחוק תקציב לשנת 2022

מוצגים במסגרת המשרד להגנת הסביבה (ראה ביאור 30 לדוחות ביצוע התקציב).

א. תחום פעולה זה מיועד למימון הפעילות של ארבע קרנות:

1) קרן הניקיון - קרן זו פועלת ע"פ חוק שמירת הניקיון ומטרתה לרכז את האמצעים הכספיים לשמירה על איכות הסביבה.
2) הקרן למניעת זיהום ים - הקרן הוקמה ע"פ פקודת מניעת זיהום מי הים בשמן ומטרתה לרכז אמצעים כספיים ללחימה בזיהום מי הים והחופים.
3) הקרן למען בעלי-חיים - הוקמה ע"פ חוק צער בעלי-חיים ומטרתה לרכז את האמצעים הכספיים שישמשו לפעילות בנושא חינוך, הסברה והדרכה למניעת התעללות בבעלי-חיים וסיוע לארגונים ורשויות מקומיות בטיפול והגנה על בעלי-חיים.
4) קרן שיקום מחצבות מפעלי ים המלח - הוקמה מכוח חוק זיכיון ים המלח ומטרתה לממן שיקום אתרים בהם בוצעה כריה ע"י מפעלי ים המלח.

בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-1,838 מיליוני ₪, הנובע בעיקר מעודפים שהצטברו בקרן הניקיון. עודפים אלו הינם תזרימיים בלבד ומיועדים למימון הקמת מתקנים לטיפול בפסולת ופרויקטים רב שנתיים בתחום עידוד המיחזור והפחתת הטמנת פסולת במדינת ישראל.

> התקשרויות מהותיות

מוצגות במסגרת המשרד להגנת הסביבה (ראה ביאור 30 לדוחות ביצוע התקציב).

25. המשרד לביטחון פנים (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0750	משרד לבטחון לאומי	א	502.4	(7.1)	323.6	(7.0)	178.7	64.4%	165.0	97.3%
0755	הרשות להגנה על עדים	ב	85.3	-	78.4	-	6.9	91.9%	5.6	98.5%
0760	כבאות והצלה	ג	1,582.3	(11.0)	1,453.1	(11.0)	129.2	91.8%	125.4	99.8%
	אחרים		1.8	-	1.1	-	0.7	61.1%	0.8	105.6%
			2,171.8	**(18.1)**	**1,856.2**	**(18.0)**	**315.5**	**85.5%**	**296.8**	**99.1%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
0750	המשרד לביטחון לאומי	א	1.4	1.2	0.2	85.7%	-	85.7%
0760	כבאות והצלה	ג	19.3	10.3	9.0	53.4%	8.7	98.4%
			20.7	**11.5**	**9.2**	**55.6%**	**8.7**	**97.6%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
1,571	1,825	2,005	1,963	1,615	1,838	16.2%	9.9%	(2.1%)	(17.7%)	13.8%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
1,632	2,154	989	(467)	522

(*) ביום 8 בינואר 2023 התקבלה החלטת ממשלה מספר 22 לשינוי שם המשרד למשרד לביטחון לאומי.

א. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי שכר, הוצאות תפעוליות, פעולות אמרכלות ופרויקטים שונים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-179 מיליוני ₪, הנובע מרישום התחייבויות בסוף השנה שמימושן צפוי בשנה העוקבת. תקציב הקורונה בסך של כ-1 מיליוני ₪ מיועד לרכש ושירותים ייעודיים הכוללים בין היתר מערכות מחשוב וציוד.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי שכר עובדים ופעילות הרשות להגנה על עדים.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי שכר, הוצאות תפעוליות ואמרכלות של הרשות הארצית לכבאות והצלה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-129 מיליוני ₪, הנובע מרישום התחייבויות בסוף השנה שמימושן צפוי בשנה העוקבת. תקציב הקורונה בסך של כ-19 מיליוני ₪ מיועד לרכש ושירותים ייעודיים הכוללים בין היתר מערכות מחשוב וציוד. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-9 מיליוני ₪ נובע מרישום התחייבויות בסוף השנה שמימושן צפוי בשנה העוקבת.

> התקשרויות מהותיות

אין.

26. מרכז החינוך העצמאי (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
2063	יסודי וחטיבות ביניים	א	2,142.4	-	2,079.9	-	62.5	97.1%	60.4	99.9%
			2,142.4	**-**	**2,079.9**	**-**	**62.5**	**97.1%**	**60.4**	**99.9%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
2063	יסודי וחטיבות ביניים	א	33.7	28.7	5.0	85.2%	3.7	96.1%
			33.7	**28.7**	**5.0**	**85.2%**	**3.7**	**96.1%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
1,534	1,617	1,724	1,826	1,991	2,080	5.4%	6.6%	5.9%	9.0%	4.5%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
1,804	2,142	346	(8)	338

(*) לפי סעיפים 3א(ט) ו-3א(י) לחוק יסודות התקציב תשמ"ה-1985, סעיף 3א לחוק בדבר תמיכה במוסדות ציבור לא יחול על הוצאות הממשלה לצורך תמיכה בתאגיד מרכז החינוך העצמאי, תמיכת המדינה בגוף זה תתוקצב בתקציב משרד החינוך והתרבות למטרות חינוך בלבד על פי קריטריונים ענייניים אחידים ושוויוניים כמו לכלל ילדי ישראל.

א. תחום פעולה זה מיועד לתמיכה בעמותה עבור שכר עובדי הוראה, גמלאות, עובדי מטה המרכז לחינוך עצמאי, מימון מוסדות הפטור, תשלומי הסעות וכן הוצאות תפעול ופעילות המרכז ובתי הספר כגון: הוצאות חינוך ורווחה ורישוי ופיתוח. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-63 מיליוני ₪, הנובע מתוספת תקציבית שניתנה ביום האחרון של השנה ולא ניתן היה לנצלה במלואה. תקציב הקורונה בסך של כ-34 מיליוני ₪ מיועד לנושאים שונים כגון: למידה מרחוק, ציוד, תגבור ניקיון, העסקת עוזרי חינוך ותוכניות העשרה לצמצום פערי לימוד.

> התקשרויות מהותיות

אין.

27. משרד החקלאות ופיתוח הכפר

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
3301	הוצאות שוטפות לפעילות המשרד	א	725.6	(139.3)	546.7	(137.1)	176.7	75.6%	168.8	98.9%
3306	תמיכות בחקלאות	ב	1,346.6	(31.7)	1,071.7	(24.9)	268.1	80.0%	169.0	92.6%
3309	מנהלת תנופה	ג	65.2	-	43.0	-	22.2	66.0%	8.7	79.3%
	אחרים		5.0	-	5.1	(0.1)	-	100.0%	(0.1)	98.0%
			2,142.4	**(171.0)**	**1,666.5**	**(162.1)**	**467.0**	**78.1%**	**346.4**	**94.3%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
3306	תמיכות בחקלאות	ב	77.4	16.5	60.9	21.3%	60.8	99.9%
			77.4	**16.5**	**60.9**	**21.3%**	**60.8**	**99.9%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
1,685	1,654	1,472	1,689	1,377	1,504	(1.8%)	(11.0%)	14.7%	(18.5%)	9.2%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
1,697	1,971	914	(640)	274

א. תחום פעולה זה מיועד למימון תקציבי השכר והתפעול המקצועי והשוטף של מספר יחידות מרכזיות: יחידות פיקוח ואכיפה המספקות שירותים לאזרח ולחקלאות (השירותים הווטרינרים, היחידה להגנת הצומח, אגף הדייג ויחידת הפיקוח על הצומח והחי), היחידה העוסקת במחקר ופיתוח (יחידת המדען הראשי), יחידת שירותי הדרכה לחקלאים, היחידה לפיתוח הכפר ויחידת מנהלת ההשקעות בחקלאות, אשר מאשרת מענקים והטבות מס להשקעות בחקלאות ויחידות מטה הנותנות שירותים מקצועיים ליתר יחידות המשרד. חלק מהותי מפעילותן של היחידות ממומן מאגרות ודמי שירות. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-177 מיליוני ₪, הנובע מכך שההתקשרויות עם הספקים אינן מתחילות כולן בראשון לינואר של כל שנה אלא תאריכי ההתחלה שלהן פזורים על פני כל השנה, כך יש התקשרויות שכוללות את החודשים הראשונים של שנת 2023, ועדיין פתוחות בסוף שנת 2022. סכומים אלה כוללים: הוצאות שמירה ואבטחה, תקשורת, ניקיון, התקשרויות לרכש ואספקת תרכיבים, התקשרויות עם מתקנים מוגנים לאחזקת בע"ח ועוד.

ב. תחום פעולה זה מיועד לתמיכות בחקלאות, מענקי מחקר ופיתוח למחקרים בתחום החקלאות, תמיכות לרשויות ניקוז ותמיכות למועצות אזוריות (בנושאי פיתוח הכפר). נושאי התמיכות הם: סבסוד פרמיות ביטוח נזקי ואסונות טבע, תמיכה בענף הבקר והצאן, הפחתת השימוש בחומרי הדברה, הדרכה פרטית, תמיכות לפי חוק הגליל, פיצויים על פי חוק אסונות טבע, פיצויים לפי פקודת מחלות בע"ח, עידוד קליטת עובדים ישראלים בחקלאות, תמיכות בגנים בוטנים, תמיכה בפעילות מתנדבים בחקלאות, תמיכות במחקרים שונים, רשות מרעה, תמיכות לפי הסכם המים, קידום מכירות ליצוא, מענקי השקעות, חיזוק ופיתוח הפריפריה החקלאית, מענקי פיתוח הכפר, מענקי שימור קרקע, תמיכות במפעלי ניקוז, אחזקת מלאי חירום של מספוא וחיטה, תמיכה במרכזי מחקר ופיתוח אזוריים, קרן מדען הראשי ומחקרים יישומיים בחקלאות, תמיכה בגיוס חוקרים ותוכנית רב שנתית למינוף המו"פ היישומי. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-268 מיליוני ₪, הנובע מכך שנושא התמיכות מתוקצב בהיקפים נכבדים בתקציבי הרשאה להתחייב והמשרד מקים התחייבויות רב שנתיות עם תאריכי תוקף ארוכים למספר שנים (מחקרים, בינוי, תשתיות, ניקוז), לכן יש פער זמן מובנה בין מועד ההתחייבות לנתמך למועד התשלום בפועל. תשלומי התמיכות בפועל מותנים בביצוע פעולות והצגת אסמכתאות ע"י הנתמך (חקלאי, אגודה שיתופית, מועצה אזורית וכו'), דהיינו, במקרים רבים התחייבויות שנרשמות במחצית השנייה של שנת התקציב, מאושרות לתשלום רק בשנה העוקבת. תקציב הקורונה בסך של כ-77 מיליוני ₪ מיועד להשקעות הון בהאצת הטמעת טכנולוגיות חדשות בענפי הצומח בחקלאות, כאשר שיעור המענק המקסימאלי לא יעלה על 50% מגובה ההוצאה, כך שהמגדלים נדרשים להשקיע לפחות 50% מהעלות בעצמם. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-61 מיליוני ₪ נובע מכך שהמגדלים לא יכולים להשקיע, והואיל והתשלום מצד המדינה מתבצע רק לאחר השקעת המגדלים, התשלום מצד המדינה מתעכב.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון פעולות מנהלת תנופה לטיפול במפוני גוש קטיף וצפון השומרון על פי חוק יישום תכנית ההתנתקות, תשס"ה-2005, הכולל מתן פיצויים לזכאים, סיוע במעבר למקומות מגורים חדשים, תעסוקה חדשה והעתקת קבוצות מתיישבים ליישובים חלופיים.

> התקשרויות מהותיות

אחסנת מלאי חירום

התקשרויות משנים 2014-2022 בהיקף של כ- 384 מיליוני ₪ עם חברות שונות לצורך אחסנת מלאי חירום מספוא וחיטה. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 122 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2024.

ניקוז

התקשרויות משנים 2013-2022 בהיקף של כ- 473 מיליוני ₪ עם רשויות ניקוז לצורך הגנה מפני שיטפונות ושיקום נחלים. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 340 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

28. משרד החוץ

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0951	משרד החוץ	א	2,112.8	(78.2)	1,895.5	(18.0)	157.1	92.3%	102.9	97.4%
			2,112.8	**(78.2)**	**1,895.5**	**(18.0)**	**157.1**	**92.3%**	**102.9**	**97.4%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
0951	משרד החוץ	א	0.7	0.7	-	100.0%	-	100.0%
			0.7	**0.7**	**-**	**100.0%**	**-**	**100.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
1,571	1,733	1,618	1,483	1,555	1,878	10.3%	(6.6%)	(8.3%)	4.9%	20.8%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
1,759	2,035	587	(311)	276

א. תחום פעולה זה מיועד למימון:

1) הוצאות שוטפות של הנהלת מטה המשרד בארץ ואגף המינהל, לרבות שכר עובדים, הדרכה, דואר וטלפונים, אחזקת מבנה המשרד, תפעול המטה ומיסי עירייה.

2) הוצאות תפעול מטה נציגויות המשרד בחו"ל לרבות שכר ונלוות בחו"ל, אמרכלות נציגויות, בטחון הנציגויות בחו"ל, רכש, בינוי נציגויות ופעילות דיפלומטית בחו"ל הכוללת בין היתר תשלומי מיסים לאו"ם ותשלומים לארגונים בינלאומיים, פרויקטים ופעולות של המערך המדיני, הסברה ועוד.
בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-157 מיליוני ₪, הנובע מתשלומים לספקים אשר בוצעו לקראת סוף שנת הכספים ואשר טרם שולמו בגין פרויקטים ופעולות בארץ ובחו"ל. תקציב הקורונה בסך של כ-1 מיליוני ₪ מיועד לטיסות לצורך קבלת חיסונים, בדיקות קורונה, מתן ציוד רפואי לנציגויות ופינוי שליחים ובני משפחותיהם מחו"ל.

> התקשרויות מהותיות

אין.

29. הכנסת (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0202	חברי הכנסת	א	201.3	-	180.2	-	21.1	89.5%	7.0	93.0%
0203	פעולות הכנסת	ב	727.9	-	501.8	(0.1)	226.2	68.9%	64.8	77.8%
0204	רזרבה	ג	11.5	-	-	-	11.5	0.0%	-	0.0%
0205	תוספת מבנה	ד	168.8	-	22.9	-	145.9	13.6%	5.1	16.6%
0208	גימלאות חברי כנסת	ה	65.0	-	54.0	-	11.0	83.1%	-	83.1%
0209	מוזיאון הכנסת	ו	28.4	-	1.9	-	26.5	6.7%	0.5	8.5%
1410	מימון מפלגות	ז	396.7	-	401.0	-	(4.3)	101.1%	-	101.1%
	אחרים		4.3	-	(4.8)	-	9.1	-111.6%	-	-111.6%
			1,603.9	**-**	**1,157.0**	**(0.1)**	**447.0**	**72.1%**	**77.4**	**77.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
752	828	1,434	1,101	994	1,157	10.1%	73.2%	(23.2%)	(9.7%)	16.4%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
1,047	1,604	634	(77)	557

(*) תקציב הכנסת נקבע ומבוצע על ידי הכנסת ואינו באחריות הממשלה.

א. תחום פעולה זה מיועד למימון שכר חברי הכנסת וכן נושאים נלווים, כגון: יועצים פרלמנטריים, הוצאות רכב, קשר עם הבוחר, הוצאות לינה בבתי מלון, לימוד שפה, אבטחה ומיגון.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון שירותים מקצועיים לוועדות הכנסת, קשרי חוץ, טקסים והנצחה, שכר צוות פרלמנטרי - סיעות, הוצאות עובדי הכנסת, אמרכלות, ביטחון וניהול מערכות מידע. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-226 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות שתמורתן לא שולמה עד סוף שנת 2022 וצפוי שתשולמנה בשנה העוקבת וכן מדחיית יישומם של פרויקטים שתוכננו להתבצע בשנת 2022 ובשנים קודמות, אשר חלקם צפויים להתבצע בשנים הבאות.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון אפשרי של פעילויות שונות ובלתי צפויות, הבאות לידי ביטוי במסגרת תחומי תקציב אחרים.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון עלות ההקמה של אגף המשרדים החדש - "אגף קדמה", הכולל חניון תת קרקעי, מבנה מרכז אנרגיה, הרחבת מבנים קיימים, התקנה ואספקה של מתקנים ומערכות וכן ביצוע עבודות פיתוח והסדרי תנועה חדשים במתחם הכנסת ובסמוך לו. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-146 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות שתמורתן לא שולמה עד סוף שנת 2022 וצפוי שתשולמנה בשנה העוקבת וכן מדחיית יישומם של פרויקטי בינוי ותשלומים נלווים שתוכננו להתבצע בשנת 2022 ובשנים קודמות, אשר חלקם צפויים להתבצע בשנים הבאות.

ה. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי קצבאות (פנסיה) והוצאות נלוות אחרות לחברי כנסת גמלאים.

ו. תחום פעולה זה מיועד למימון פיצוי בעל זכויות או טובות הנאה במקרקעין הידועים כ"בית פרומין" (משכן הכנסת הישן), בשינויים המחויבים, על פי האמור בסעיף 17(ו)(3) לחוק מוזיאון הכנסת, תש"ע-2010. בנוסף, מיועד תחום פעולה זה למימון שיפוץ בית פרומין ותפעולו של מוזיאון הכנסת. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-27 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות שתמורתן לא שולמה עד סוף שנת 2022 וצפוי שתשולמנה בשנה העוקבת וכן מדחיית יישומו של פרויקט בינוי שתוכנן להתבצע בשנת 2022 ובשנים קודמות, אשר צפוי להתבצע בשנים הבאות.

ז. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות שוטפות של המפלגות הנבחרות לכנסת, לרבות מתן הלוואות על חשבון תשלומי מימון עתידיים. התקציב נקבע על פי האמור בחוק מימון מפלגות, תשל"ג-1973, הקובע מדדים לפיהם תתוקצב כל מפלגה אשר נבחרה בבחירות לכנסת הנוכחית. כמו כן, מכוח האמור בחוק מימון מפלגות, בשנים בהן מתקיימות בחירות לכנסת, נכללות גם הוצאות למימון בחירות עבור מפלגות שנבחרו לכנסת הנוכחית. בנוסף, על פי תיקון מספר 24 לחוק המפלגות, תשנ"ב 1992, בשנים בהן מתקיימות בחירות מקדימות (פריימריס) לתפקיד של חבר כנסת, נכללים תשלומים המיועדים למתן הלוואות ומענקים למועמדים לתפקיד, על פי קריטריונים הקבועים בחוק. בתחום פעולה זה קיימת חריגה בתקציב המזומנים בסך של כ-4 מיליוני ₪, הנובעת מפריט התחייבות "הלוואות למפלגות". הפריט תוקצב על ידי משרד הפנים בסכום של 43.5 מיליוני ₪. במהלך שנת 2022 ניתנו למפלגות שמונה הלוואות בסכום כולל של 148 מיליוני ₪. במקביל נעשו החזרים בגין הלוואות אלו, לרבות הלוואות שניתנו בשנים קודמות, בסכום כולל 95.6 מיליוני ₪. כך שבגין מנגנון הקצאת הלוואות למפלגות הכנסת, נוצרה חריגה תקציבית של 8.9 מיליוני ₪. מאידך, פריטי התחייבות אחרים בתחום פעולה זו תוקצבו ביתר על ידי משרד הפנים, בסכום כולל של 4.6 מיליוני ₪.

> התקשרויות מהותיות

בנייה ותחזוקה של אגף חדש "קדמה"

התקשרות משנת 2001 בהיקף של כ- 372 מיליוני ₪ עם חברת שפיר הנדסה אזרחית וימית בע"מ לצורך תכנון, הקמה ותחזוקה של "אגף קדמה" (אגף משרדים חדש במשכן הכנסת), לרבות הקמת חניון תת קרקעי, מבנה מרכז אנרגיה, הרחבת מבנים קיימים, התקנת ואספקת כל המתקנים, המערכות והציוד וכן ביצוע עבודות פיתוח והסדרי תנועה חדשים במתחם הכנסת ובסמוך לו. ההתקשרות כוללת שני מרכיבים עיקריים כמפורט להלן:
1) הקמה - הקמת פרויקט "אגף קדמה". לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי.
2) הפעלה - הפעלה ותחזוקת האגף למשך 25 שנים החל ממועד העברתו לרשותה של הכנסת. התקשרות זו נחתמה ל- 25 שנים, כאשר הכנסת רשאית להשתחרר מההסכם בכל עת לאחר חמש השנים הראשונות שלאחר תחילת תקופת ההפעלה ובהתראה של שלושה חודשים מראש. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 132 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2033.

שירותי שידורים באולפן ערוץ הכנסת

התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 281 מיליוני ₪ עם ערוץ 10 כנסת ישראל בע"מ לצורך שירותי שידורים בערוץ הכנסת. ההתקשרות עם חברת ערוץ 10 כנסת ישראל בע"מ (להלן: "הזכיין") מחולקת למספר מרכיבים:

1) שירותי שידורים באולפן ערוץ הכנסת לתקופה של 10 שנים. מרכיב זה הינו המשמעותי ביותר מבחינת ההיקף הכספי ומסתכם לכ-250 מיליוני ₪. (סכום התמורה השנתית הינו 25.2 מיליוני ₪ כולל מע"מ והינו צמוד למדד המחירים לצרכן המתעדכן ב- 1 בינואר בכל שנה ביחס למדד הבסיס שהינו מדד חודש אוגוסט 2016).

2) שדרוג ורכישת ציוד לאולפן ערוץ הכנסת. הכנסת רשאית להחליט על שדרוג הציוד, כולו או חלקו לפי שיקול דעתה הבלעדי, וכן על רכישת ציוד נוסף ככל שתמצא לנכון. הכנסת רשאית להורות לזכיין לרכוש עבורה את הציוד ולקבל החזר כספי בעד עלויות הרכישה.

3) שירותים ופעולות שונות. מדובר בהוצאות חד פעמיות בגין פרויקטים שונים הקשורים לביצוע השידורים. פעולות אלו כוללות בין היתר: א) אריזה גרפית ומיתוג מחדש של ערוץ הכנסת. ב) אפיון, הקמה ופיתוח אתר אינטרנט, שיהיה בחזקתו של הזכיין.

4) הפצת שידורי הכנסת. על הכנסת מוטלות ההוצאות הכרוכות בהפצת שידורי ערוץ הכנסת, למנוייו של הזכיין, באמצעות רשת כבלים, שידורי לוויין, תחנות שידור ספרתיות, מכוח הוראות חוק הפצת שידורים באמצעות תחנות שידור ספרתיות, תשע"ב 2012. בנוסף, חלה על הכנסת החובה בנשיאת עלויות בעד קווי תמסורת וציוד קצה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 156 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2028.

30. המשרד להגנת הסביבה

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
2611	שכר ותפעול	א	274.8	(0.1)	247.5	-	27.2	24.7	99.1%
2612	פעילות שוטפת	ב	340.1	(88.8)	213.7	(59.7)	97.3	112.0	104.7%
2614	פרויקטים מקק"ל	ג	25.1	-	16.0	-	9.1	45.6	245.4%
5413	רשות הטבע והגנים	ד	343.4	-	343.3	-	0.1	-	100.0%
8304	השקעות שונות	ה	236.0	(235.0)	194.1	(192.3)	(0.8)	-	100.4%
	אחרים		-	-	-	-	-	0.1	***
			1,219.4	**(323.9)**	**1,014.6**	**(252.0)**	**132.9**	**182.4**	**104.3%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
2612	פעולות	ב	27.0	11.1	15.9	41.1%	2.4	50.0%
5413	רשות הטבע והגנים	ד	39.2	39.2	(0.0)	100.0%	-	100.0%
			66.2	**50.3**	**15.9**	**76.0%**	**2.4**	**79.6%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
260	383	593	983	492	410	47.3%	54.8%	65.8%	(49.9%)	(16.7%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
671	2,381	1,991	(281)	1,710

נתוני ביצוע רב שנתי נטו ושינויים בחוק התקציב לשנת 2022 נטו כוללים את נתוני קרנות הגנת הסביבה (ראה ביאור 24 לדוחות ביצוע התקציב).

א. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות שכר, תפעול, מחשוב ודיור של המשרד להגנת הסביבה ומחוזותיו.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות שוטפת של יחידות המשרד, כגון: מניעה ובקרה על זיהום האוויר, מניעת זיהום מקורות מים, קידום תשתיות איכות הסביבה במפעלים וברשויות מקומיות, מערך התכנון הסביבתי, חינוך והסברה ופעילויות מחקר ופיקוח, תקצוב חברות ממשלתיות ורשויות נחל. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-97 מיליוני ₪, הנובע מתקציבים שהתקבלו בימים האחרונים של 2022 (תקציבים אלו חויבו בשנת 2022 אך ישולמו בשנת 2023), תקציבי קורונה ורזרבות אוצר שתוקצבו בתחום ביתר, ותקציבי פעולות מקצועיות שחויבו על פי עיתוי הליכי הרכש. תקציב הקורונה בסך של כ-27 מיליוני ₪ מיועד לפרויקטים בנושא מדבור, שינוי אקלים, טכנולוגיות סביבה, ומעבדה. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-16 מיליוני ₪ נובע מתקצוב גבוה מתכנון המשרד לביצוע בשנת 2022.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון פרויקטים שיבוצעו בהתאם להסכם של המדינה עם קק"ל, לפיו קק"ל תעביר סכומים בסך כולל של 390 מיליוני ₪, חלק מהמיזמים יבוצעו ע"י המדינה (המשרד להגנת הסביבה, רט"ג, שיכון וכו') וחלק על ידי הקרן הקיימת לישראל. החריגה בהתחייבויות נובעת מרישום התחייבויות משנים קודמות והרשאה להתחייב לפירעון בשנת 2022 כאשר ביצוע התחייבויות אלו בפועל נדחה לשנים הבאות .

ד. תחום פעולה זה מיועד לתקציב של רשות הטבע והגנים הממומן בחלקו על ידי הממשלה ובחלקו נובע מהכנסות בגין פעילות הרשות (כגון: דמי כניסה לאתרים), כאשר ביצוע התקציב נעשה באופן עצמאי על ידי הנהלת הרשות. התקציב מיועד להוצאות תפעול, אחזקה ופיקוח בשמורות הטבע והגנים, שימור ופיתוח אתרים, מימון מחקרים, השתתפות במימון מיזמים כלכליים ועוד. תקציב הקורונה בסך של כ-39 מיליוני ₪ מיועד לפיתוח מיזמים כלכליים באתרי רשות הטבע והגנים (קרן חבצלת).

ה. תחום פעולה זה מיועד למימון ההתקשרות עם החברה לשירותי איכות הסביבה בע"מ שהוכרה בהחלטת ממשלה כזרוע ביצוע לניהול שיקום קרקעות במחנות ומתחמי צה"ל ונצר השרון (לשעבר תע"ש).

> התקשרויות מהותיות

הקמת מתקן פסולת אורגנית

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 160 מיליוני ₪ עם מועצה אזורית אשכול לצורך הקמת מתקן ראשון מסוגו בארץ לטיפול בפסולת אורגנית ביתית (יוקם במועצה האזורית אשכול), המתקן יחלוש על שטח של כ- 150 דונם ויוכל לטפל בכ-200,000 טון של חומר אורגני שהופרד מאשפה ביתית. המתקן צפוי לייצר עשרות אלפי טונות לשנה של קומפוסט איכותי, דבר אשר יביא לצמצום ניכר בפליטות של גזי החממה וכן בכמות של הפסולת המוטמנת. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 160 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.

שיקום קרקעות מזוהמות

התקשרות משנת 2016 בהיקף של כ- 762 מיליוני ₪ עם החברה לשירותי איכות הסביבה לצורך ניהול שיקום קרקעות במחנות ומתחמי צה"ל ונצר השרון (לשעבר תע"ש). יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 326 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

סיוע ל"אשכולות" לייעול במשק הפסולת

התקשרות משנת 2016 בהיקף של כ- 250 מיליוני ₪ עם ריכוז של רשויות מקומיות לצורך סיוע לאשכולות בהתייעלות והוזלה של מערכי איסוף ופינוי פסולת והעלאת אחוזי המיחזור ברשויות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 91 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

סיוע למניעת התמוטטות המצוק החופי

התקשרות משנת 2015 בהיקף של כ- 360 מיליוני ₪ עם החברה הממשלתית להגנת מצוקי חוף הים לצורך התמודדות עם התמוטטות המצוק לאורך חופי מדינת ישראל. החברה פועלת להקמת מכשול לכרסום המים במצוק ע"י הזרמת חול, שוברי גלים, והקמת גיאוטיובים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 85 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

תמיכה בהקמה ותפעול של מתקני מיון פסולת

התקשרות משנת 2019 בהיקף של כ- 469 מיליוני ₪ עם חברות פרטיות לצורך סיוע להקמה ותפעול מתקני מיון על מנת להפחית את היקף ההטמנה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 230 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

צמצום פערים במזרח ירושלים

התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 97 מיליוני ₪ עם עיריית ירושלים לצורך תמיכה בביצוע פרויקטים לקידום נושאים שונים בתחום איכות הסביבה: טיפול בפסולת מעורבת, טיפול בפסולת הבנייה וחינוך סביבתי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 57 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

31. מעיין החינוך התורני (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
2063	יסודי וחטיבות ביניים	א	1,144.4	(7.2)	1,059.4	(7.3)	85.1	92.6%	70.6	98.7%
			1,144.4	**(7.2)**	**1,059.4**	**(7.3)**	**85.1**	**92.6%**	**70.6**	**98.7%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
2063	יסודי וחטיבות ביניים	א	2.0	(6.2)	8.2	(310.0%)	8.3	105.0%
			2.0	**(6.2)**	**8.2**	**(310.0%)**	**8.3**	**105.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
701	766	822	884	1,012	1,052	9.3%	7.3%	7.5%	14.5%	4.0%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
868	1,137	297	(28)	269

(*) לפי סעיפים 3א(ט) ו-3א(י) לחוק יסודות התקציב תשמ"ה-1985, סעיף 3א לחוק בדבר תמיכה במוסדות ציבור לא יחול על הוצאות הממשלה לצורך תמיכה בתאגיד מעיין החינוך התורני, תמיכת המדינה בגוף זה תתוקצב בתקציב משרד החינוך והתרבות למטרות חינוך בלבד על פי קריטריונים ענייניים אחידים ושוויוניים כמו לכלל ילדי ישראל.

א. תחום פעולה זה מיועד לתמיכה בעמותה עבור שרתים ומזכירים, רכישת ציוד ואחזקת בתי הספר, הסעות תלמידים והקצאות אחרות. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-85 מיליוני ₪, הנובע מתקציב שהתקבל לקראת סוף השנה ולא ניתן היה לממשו במלואו. תקציב הקורונה בסך של כ-2 מיליוני ₪ מיועד לרכישת ציוד ומיגון ותשלום עוזרי חינוך.

> התקשרויות מהותיות

אין.

32. משרד התיירות

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
3701	מינהל ושירותים כלליים	א	99.7	-	80.3	-	19.4	80.5%	16.9	97.5%
3702	פיתוח המוצר התיירותי	ב	238.8	(1.8)	113.9	-	123.1	48.1%	30.8	61.1%
3703	המינהל לשיווק התיירות	ג	291.1	(3.0)	152.0	(0.7)	136.8	52.6%	132.9	98.6%
3704	פעולות תכנון וכלכלה	ד	42.9	(1.3)	33.1	(0.5)	9.0	78.6%	7.9	97.4%
7801	פיתוח	ה	251.3	-	160.5	-	90.8	63.9%	-	63.9%
7802	השקעות בפיתוח אכסון מלונאי	ו	59.0	-	59.2	-	(0.2)	100.3%	-	100.3%
7803	ים המלח	ז	151.4	(100.9)	80.8	(35.3)	5.0	94.2%	-	94.2%
			1,134.2	**(107.0)**	**679.8**	**(36.5)**	**383.9**	**63.9%**	**188.5**	**81.6%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
3702	פיתוח המוצר התיירותי	ב	208.5	100.4	108.1	48.2%	17.2	56.4%
7801	פיתוח תשתיות	ה	90.0	-	90.0	0.0%	90.0	100.0%
			298.5	**100.4**	**198.1**	**33.6%**	**107.2**	**69.5%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
741	887	807	538	688	643	19.7%	(9.0%)	(33.3%)	27.9%	(6.5%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
448	1,027	715	(136)	579

א. תחום פעולה זה מיועד לתקצוב הפעילות הקשיחה של המשרד הכוללת שכר עובדים, שכר דירה, תפעול, מחשוב ועוד.

ב. תחום פעולה זה מיועד לתקצוב פעולות המשרד לשיפור איכות השירות והחוויה של התיירים בישראל. בשנת 2022, חלק ניכר מתקציב תחום פעולה זה הופנה לפעילויות תמיכה הנוגעות לטיפול במשבר הקורונה. בנוסף, נכללות בתחום פעולה זה פעילויות שגרתיות של המשרד כגון הכשרת כח אדם בתיירות באמצעות קיום השתלמויות למורי דרך ופיתוח המוצר התיירותי באמצעות הגדלת ההתמחות במקצועות התיירות השונים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-123 מיליוני ₪, הנובע ממימוש חלקי של החלטת ממשלה לעניין סיוע קורונה לאור תקציבים שהגיעו למשרד בסוף השנה. תקציב הקורונה בסך של כ-208 מיליוני ₪ מיועד לתמיכה במלונאים בעקבות משבר הקורונה בעיקר, לסיוע למורי דרך שהעסקתם נפגעה בעקבות משבר הקורונה, בשיתוף עם רשות הטבע והגנים וכן לסיוע לעיר אילת ולמועצה אזורית חבל אילות בקידום אירועים תיירותיים רבי משתתפים. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-108 מיליוני ₪ נובע ממימוש חלקי של התמיכות במלונאים וכן מהתחייבויות שטרם מומשו. הצפי למימוש פעולות אלה הינו ברבעון הראשון לשנת 2023.

ג. תחום פעולה זה מיועד לתקצוב פעולות שיווק ופרסום בחו"ל בעיקר באמצעות קמפיינים, תקצוב פעילות לשכות המשרד בחו"ל, אירוח אישים מחו"ל, נוהל עידוד טיסות לארץ ועוד. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-137 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות ללשכת הפרסום הממשלתית בעיקר, עבור קמפיינים שבוצעו בסוף שנת 2022 והתשלום בגינם טרם חויב, וכן עבור קמפיינים לרבעון הראשון של שנת 2023.

ד. תחום פעולה זה מיועד לתקצוב פעילות אגף בכיר תכנון, אסטרטגיה ומדיניות, אגף תכנון ומקרקעין, וכן של מערך חממות התיירות, אשר במסגרתן ניתנו שעות ייעוץ ליזמים ולרשויות מקומיות לצורך פיתוח תכנית עסקית תיירותית. כמו כן, בתחום פעולה זה קיים תקצוב לצורך מימוש ההסכם בין ממשלת ישראל למרכז הבהאי העולמי. בנוסף, תקצוב עבור בדיקות הנדסיות, אדריכליות וכלכליות של תכניות, הן לצורך קבלת אישור במסגרת חוק עידוד השקעות הון, והן לצורך עמידה בתקנים פיסיים.

ה. תחום פעולה זה מיועד לתקצוב בגין פיתוח תשתיות תיירותיות המבוצע באמצעות חברות ממשלתיות שהוגדרו כזרוע ביצוע של משרד התיירות ו/או באמצעות רשויות מקומיות וגופים ציבוריים נוספים. פעילות זו כוללת פיתוח תשתיות תיירות בערי תיירות ובמוקדי תיירות שונים בארץ. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-91 מיליוני ₪, הנובע מתקציב הקורונה בעיקר. תקציב הקורונה בסך של כ-90 מיליוני ₪ מיועד למימון התחייבויות בגין תמיכות לפיתוח תשתיות תיירותיות. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-90 מיליוני ₪ נובע מכך שתקציבי הקורונה בהרשאה להתחייב תוקצבו גם במזומן.

ו. תחום פעולה זה מיועד לתקצוב מענקים לגופים הנתמכים על-פי חוק עידוד השקעות הון להקמה, שדרוג, הסבה והרחבת בתי מלון וכן סיוע בתיירות כפרית במגזרים השונים ברחבי המדינה.

ז. תחום פעולה זה מיועד לתקצוב עבודות להגנות החוף בים המלח ופיתוח תשתיות תיירותיות.

> התקשרויות מהותיות

פרויקט הרכבל

התקשרויות משנים 2017-2019 בהיקף של כ- 211 מיליוני ₪ עם הרשות לפיתוח ירושלים לצורך פיתוח פרויקט הרכבל בירושלים מתוקף החלטות ממשלה. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 197 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2026.

פיתוח תשתיות באילת

התקשרויות משנים 2018-2022 בהיקף של כ- 184 מיליוני ₪ עם החברה להגנות ים המלח לצורך פיתוח רצועת החוף בעיר אילת. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 161 מיליוני ₪.

טבריה טיילת אלון

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 54 מיליוני ₪ עם החברה הממשלתית לתיירות לצורך שדרוג ופיתוח טיילת אלון וצירי התיירות המרכזיים המובילים לטיילת, כחלק מהחלטת ממשלה 1688 משנת 2022. הפרויקט המלא צפוי לעלות כ- 200 מיליוני ₪ והוא יבוצע בשלבים. כאשר, עיקר התכנון יבוצע במחצית הראשונה של 2023 ותחילת ביצוע במחצית השניה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 54 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

< חוק עידוד השקעות הון

מנהלת ההשקעות במשרד התיירות פועלת לעידוד יוזמות כלכליות להשקעות הון פיזיות בתעשיית התיירות בישראל במסגרת החוק לעידוד השקעות הון. במהלך השנים, אושרו מענקים לחברות שונות, להקמת/הרחבת/השבת/הסבת מבנים לתפעול מלונאי על מנת שיהיו בני תחרות בינלאומית ובעלי תרומה למשק הישראלי.
במסגרת נוהל זה, ניתן כתב אישור כמפורט להלן:

חוק עידוד השקעות הון - הקמת בית מלון בירושלים

התקשרות משנת 2013 בהיקף של כ- 90 מיליוני ₪ עם חברת נצבא החזקות 1995 בע"מ לצורך הקמת מלון בירושלים וזאת בהתאם לכתב אישור שאושר במנהלת ההשקעות במסגרת חוק עידוד השקעות הון בתיירות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 74 מיליוני ₪.

חוק עידוד השקעות הון - הקמת בית מלון באילת

התקשרות משנת 2019 בהיקף של כ- 53 מיליוני ₪ עם חברת מלונות אסטרל בע"מ לצורך הקמת מלון באילת וזאת בהתאם לכתב אישור שאושר במנהלת ההשקעות במסגרת חוק עידוד השקעות הון בתיירות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 53 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2027.

33. רשות האוכלוסין וההגירה

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	נטו הפרש	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
6811	מטה, לשכות אוכלוסין ותפעול	א	723.2	(47.4)	589.9	(35.8)	121.7	82.9%	167.0	106.4%
6812	טיפול בזרים ומעסיקים	ב	245.1	(10.1)	205.1	(6.3)	36.2	85.0%	37.1	100.4%
6813	ביקורת גבולות	ג	149.8	(48.0)	104.5	(10.9)	8.2	92.7%	7.9	99.7%
			1,118.1	**(105.5)**	**899.5**	**(53.0)**	**166.1**	**84.4%**	**212.0**	**104.3%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
647	800	836	670	689	847	23.6%	4.5%	(19.9%)	2.8%	22.9%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
877	1,013	299	(163)	136

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעולות מטה רשות האוכלוסין וההגירה ומינהל האוכלוסין. תחום זה כולל שכר ופעולות הנהלה, הדרכה, רווחה, פרסום, משאבי אנוש ותפעול שוטף. כמו כן, כולל שכר דירה ותפעול של לשכות מינהל האוכלוסין האחראיות על מרשם האוכלוסין של מדינת ישראל, בנוסף בתוכנית זו מתוקצבת פעילות המחשוב והביומטריה, רכישת חומרי גלם להנפקת דרכונים ותעודות זהות חכמות (תיעוד ביומטרי), ניהול ופיתוח קבצי מרשם אוכלוסין ופיתוח ותחזוקת מערכות מחשוב. חלק מהתקנות התקציביות בתחום פעולה זה הינן תקנות שהיו בעבר תקנות הרשאה להתחייב והוסבו לתקנות מזומן, עם ביצוע הסבה זו יתרת ההתחייבויות העתידיות בתקנות אלו מקבלת ביטוי בדוח התקציבי לשנה השוטפת, דבר שמביא לכאורה לביצוע, כולל התחייבויות, של למעלה מ- 100 אחוז. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-122 מיליוני ₪, הנובע מעודפים השייכים ליחידת המחשוב ולפרויקטי מחשוב גדולים הנמשכים יותר משנה, וכן פרויקטים בתחומי רכש ושיפוץ לשכות.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון שכר ותפעול שוטף של מינהל האכיפה בביצוע פעולות אכיפה שוטפות, העסקה כדין של זרים ומסתננים, שוהים בלתי חוקיים ומסתננים בעת שהייתם בישראל, הסדרת הרישומים, קביעת מעמדם של פליטים וביצוע פעולות להוצאתם של מסתננים מישראל.
כמו כן, תחום פעולה זה מיועד למימון שכר ותפעול של מינהל שירות למעסיקים ולעובדים זרים, האמון על מתן השירות בכל הנוגע להעסקתם של עובדים זרים כחוק בישראל, העסקת פלסטינאים וחתירה להסכמים בי-ליטרליים להבאת עובדים זרים.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון שכר ופעולות של מינהל מעברי הגבול האמון על אכיפת חוק הכניסה לישראל והפעלת מעברי הגבול הבינלאומיים ומימוש מדיניות הרשות ושר הפנים בנושא ביקורת ובקרת הגבולות. מינהל זה מהווה גוף מקצועי ומנחה לבקרי הגבול, מייעץ למנכ"ל הרשות ומתכלל את עבודת המטה מול גורמי חוץ בנושא ביקורת הגבולות.

< התקשרויות מהותיות

פיתוח מערכת "איתן"

התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 840 מיליוני ₪ עם חברת IBM לצורך פיתוח מערכת מחשובית לניהול מרשם האוכלוסין תוך כדי שילוב טכנולוגיות חדשות הקיימות בשוק, לשיפור השירות, הרחבה והטמעת מערכות נוספות לניהול יעיל ותקין של מרשם האוכלוסין. בסוף שנת 2022, יב"מ סיימה את הפיתוח לנושא אכיפה, ערבויות ותשתיות. מפאת שינוי בתחומי העיסוק של החברה, הוחלט לסיים איתה את נושא הפיתוח ולהמשיך את ההתקשרות רק בנושא תחזוקת מערכות אביב ואיתן-אכיפה ושושי"ם. המשך פיתוח מערכת איתן ייעשה על ידי עובדי מיקור חוץ שיגויסו ויועסקו תחת אגף מערכות מידע ברשות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 509 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2035.

תחזוקה ותפעול מערכת ביקורת גבולות

התקשרות משנת 2020 בהיקף של כ- 145 מיליוני ₪ עם אלביט מערכות תקשוב וסייבר בע"מ לצורך תחזוקה ותפעול מערכת ביקורת גבולות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 104 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2029.

34. המשרד לשירותי דת

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע				התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
2201	המשרד לשירותי דת	א	720.3	(7.4)	613.7	(5.7)	104.9	85.4%	93.5	98.4%
2202	הרבנות הראשית	ב	53.7	(5.1)	39.7	(4.6)	13.5	74.6%	8.3	90.2%
			774.0	**(12.5)**	**653.4**	**(10.3)**	**118.4**	**84.7%**	**101.8**	**97.8%**

< נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
2201	המשרד לשירותי דת	א	5.0	4.5	0.5	90.0%	0.5	100.0%
			5.0	**4.5**	**0.5**	**90.0%**	**0.5**	**100.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
529	566	666	543	575	643	7.0%	17.7%	(18.5%)	5.9%	11.8%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
504	762	401	(143)	258

א. תחום פעולה זה מיועד למימון התחומים הבאים, בין היתר:

1) השתתפות בתקציב המועצות הדתיות למימון פעילותן השוטפת ושכר עובדיהן.
2) פיקוח ובקרה במועצות הדתיות.
3) תפעול מועצות בתי העלמין.
4) טיפול במקומות הקדושים לרבות קבר הרשב"י והילולת ל"ג בעומר.
5) שיפוץ ופיתוח מבני דת, כגון: בתי כנסת ומקוואות.
6) תמיכה בעמותות במסגרת תמיכות 3 א' בתחומי הדת.
7) הוצאות תפעול המשרד והוצאות שכר עובדים.
8) הזהות היהודית.

בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-105 מיליוני ₪, הנובע מכך שהתחייבויות המשרד הינן חוצות שנות תקציב. במהלך שנת 2022 ישנן התחייבויות שמועד מימושן תקף לשנת 2023. תקציב הקורונה בסך של כ-5 מיליוני ₪ מיועד למערך הטיפול בנפטרי קורונה, מדובר במערך שהוקם בהתאם לנוהל משרד הבריאות.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון הרבנות הראשית לישראל. תחומי פעילותה הינם הרבנים הראשיים לישראל, בחינות ההסמכה לרבנות ודיינות, תחום הכשרות והפיקוח עליו, בריתות למתגיירים ועוד. הרבנות הראשית לישראל מהווה יחידת סמך של המשרד החל משנת 2014, בהתאם להחלטת ממשלה מספר 104 מיום 5 במאי 2013.

< התקשרויות מהותיות

תמיכות בגין שיפוץ ובניית מבני דת

התקשרויות משנים 2015-2022 בהיקף של כ- 331 מיליוני ₪ עם רשויות מקומיות ומועצות דתיות לצורך בנייה ושיפוץ מבני דת במדינת ישראל בהתמקדות על בניית בתי כנסת ומקוואות, זאת בנוסף לפרויקטים נלווים כגון: שיפוץ משרדי מועצות דתיות, מערכות חימום, עירובין והנגשה. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 159 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

35. משרד האוצר (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0551	משרד האוצר ראשי	א	608.5	(26.6)	380.3	(5.7)	207.3	64.7%	171.4	93.9%
1302	הוצאות ממשלתיות כללי	ב	15.8	-	3.7	-	12.1	23.4%	9.1	81.0%
8302	פיתוח משרד האוצר	ג	124.8	-	119.5	-	5.3	95.8%	-	95.8%
	אחרים		0.1	-	0.7	-	(0.6)	700.0%	-	700.0%
			749.2	**(26.6)**	**504.2**	**(5.7)**	**224.1**	**69.2%**	**180.5**	**94.0%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
0551	משרד האוצר ראשי	א	2.8	-	2.8	0.0%	0.1	3.6%
			2.8	**-**	**2.8**	**0.0%**	**0.1**	**3.6%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
447	646	582	604	598	499	44.5%	(9.9%)	3.8%	(1.0%)	(16.6%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
669	723	344	(290)	54

(*) תקציב משרד האוצר לא כולל את מינהל הדיור, מינהל הרכב, מינהל התכנון, המדפיס הממשלתי, רשות שוק ההון, רשות המיסים, הרשות לאכיפה במקרקעין וחשבות מטה החשב הכללי המוצגים בביאורים נפרדים.

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות מטה משרד האוצר, אגף תקציבים, אגף החשב הכללי, אגף שכר והסכמי עבודה, אגף מחקר כלכלה והכנסות, פעולות בחו"ל, הלשכה לפיצויים אישיים, ורשות החברות הממשלתיות. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-207 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות שבוצעו בסוף שנת 2022 שהתשלום בגינן יחול בשנה העוקבת. תקציב הקורונה בסך של כ-3 מיליוני ₪ מיועד לטובת סיוע לעמותות שנפגעו ממשבר הקורונה. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-3 מיליוני ₪ נובע מעודפים שהועברו משנת 2021 בגין תמיכות שלא שולמו לזכאים מסיבות שונות בעיקר בשל עיקולים.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון רכישת שירותי ייעוץ. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-12 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות שבוצעו בסוף שנת 2022 שהתשלום בגינן יחול בשנה העוקבת.

ג. תחום פעולה זה מיועד לתשלום הוצאות שכר ונלוות עבור הרשות לניצולי שואה.

> התקשרויות מהותיות

אין.

36. הרשות הממשלתית למים ולביוב

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
4130	תקציב הרשות הממשלתית למים וביוב	א	129.1	-	92.0	-	37.1	71.3%	32.0	96.0%
7330	פעולות במשק המים	ב	617.8	-	612.3	-	5.5	99.1%	-	99.1%
			746.9	**-**	**704.3**	**-**	**42.6**	**94.3%**	**32.0**	**98.6%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
639	718	741	795	739	704	12.4%	3.2%	7.3%	(7.0%)	(4.7%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
783	747	222	(258)	(36)

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילותה השוטפת של הרשות הממשלתית למים ולביוב הכוללת בין היתר, הוצאות שכר ונלוות, הוצאות תפעוליות והוצאות ייעוץ בקרה וליווי.

ב. תחום פעולה זה מיועד ל:

א. סיוע קידום פרויקטים להשבת קולחין בחקלאות על ידי ליווי ומתן סיוע ליזמות פרטית.
ב. סיוע לתאגידי מים וביוב ולמועצות אזוריות, בדרך של מתן הלוואות ומענקים, לצורך פיתוח תשתיות ביוב ביישובים שונים.
ג. מענקי סיוע לרשויות מקומיות אשר מקימות תאגיד מים וביוב, במטרה לעודד את הקמת תאגידי המים והביוב ברשויות ולכיסוי הוצאות הקמת התאגיד.
ד. תמיכות בתחום התשתיות לתאגידים ואגודות המים ותכנון פעולות משק המים.
ה. פעולות ניטור איכות המים.

> התקשרויות מהותיות

מפעלי השבת קולחין

התקשרות משנת 2004 בהיקף של כ- 3,008 מיליוני ₪ עם יזמים מהמגזר הפרטי לצורך בניית מפעלי השבת קולחין המספקים מים מושבים לחקלאות וזאת כנגד ויתור על מכסות של מים שפירים. משך הקמת הפרויקט נאמד בשלוש שנים, כאשר היזם מקבל מענק מהמשרד בגובה של עד 60% מעלות הפרויקט (למעט פרויקט בין-מפעלי הממומן ב- 100%). יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,148 מיליוני ₪.

ביוב ארצי

התקשרות משנת 2004 בהיקף של כ- 4,025 מיליוני ₪ עם תאגידי מים וביוב או רשויות מקומיות לצורך פיתוח תשתיות ביוב ארצי. ההסכמים נחתמים בין הקבלנים ובין תאגידי המים והביוב או הרשויות המקומיות, כאשר התשלום מבוצע על ידי הרשות הממשלתית למים ולביוב ישירות לקבלנים, או לתאגידים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 1,974 מיליוני ₪.

תאגידי מים וביוב

התקשרות משנת 2009 בהיקף של כ- 728 מיליוני ₪ עם תאגידי מים וביוב ורשויות מקומיות לצורך מתן מענקי סיוע לתאגידי מים וביוב ולרשויות מקומיות לצורך הקמת התאגיד, ביצוע פרויקטים, הרחבת הפעילות לרשויות נוספות ועוד. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 208 מיליוני ₪.

37. הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
5440	השקעה בתשתיות מיעוטים	א	140.9	(1.0)	92.8	(0.2)	47.3	66.2%	10.6	73.8%
8304	השקעות שונות	ב	300.0	(300.0)	168.1	(168.1)	-	100.0%	-	100.0%
9826	הרשות להסדרת הבדואים	ג	240.0	-	-	-	240.0	0.0%	-	0.0%
			680.9	**(301.0)**	**260.9**	**(168.3)**	**287.3**	**47.6%**	**10.6**	**49.5%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
70	68	69	46	48	93	(2.9%)	1.5%	(33.3%)	4.3%	93.8%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו) (*)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
97	140	88	(45)	43

(*) תקציב מקורי ותקציב על שינוייו לא כוללים סך של כ-240 מיליוני ₪ שנרשמו ברשות מקרקעי ישראל, לפירוט נוסף *ראה תחום פעולה ג.*

א. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות שכר, תפעול, פרסום, סבסוד מגרשים, תשתיות על, מנהל הרכב והדיור והשתתפויות במשרדי ממשלה.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילויות (תכנון, מיפוי ומדידות) באגפי הביצוע, ביצוע פרויקטים בתחום פיתוח תשתיות באמצעות חברות מנהלות וביצוע עבודות תכנון סטטוטורי באמצעות יועצים וחברות מתכננות, לצד הכנסות מיועדות של תקבולי פיתוח מרשות מקרקעי ישראל המתקבלות בהתאם להיקף ההוצאה בפועל.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון באמצעות רשות מקרקעי ישראל עבור הסכמי הסדרה ופרויקטים של תכנון ופיתוח. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-240 מיליוני ₪, הנובע מאי יכולת לבצע התחשבנות בין המשרדים (התקנות בתקציב מזומנים הועברו לרשות הבדואים) ולכן, הביצוע נרשם ברשות מקרקעי ישראל באופן הבא: בתקנת תכנון ופיתוח - ניצול 104 מיליוני ₪ מתוך תקציב של 130 מיליוני ₪. בתקנת הסדרה - ניצול של 101 מיליוני ₪ מתוך תקציב של 110 מיליוני ₪.

> התקשרויות מהותיות

פיתוח ותשתיות של ישובים למגזר הבדואי בנגב

התקשרויות משנים 2013-2022 בהיקף של כ- 2,312 מיליוני ₪ עם ספקים שונים לצורך ביצוע עבודות פיתוח ותשתיות של ישובים למגזר הבדואי בנגב. ההתקשרות מורכבת מהתקשרויות שהוסבו ממשרד השיכון לרשות, בעת הקמתה בשנת 2013, וכן מהתקשרויות חדשות שלאחר ההסבה. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 962 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2027.

תכנון, מיפוי ומדידות של

התקשרויות משנים 2013-2022 בהיקף של כ- 433 מיליוני ₪ עם ספקים שונים לצורך עבודות תכנון, מיפוי ומדידות בהקמת ישובים. ההתקשרות מורכבת מהתקשרויות שהוסבו ממשרד

מגרשים למגזר הבדואי בנגב

השיכון לרשות, בעת הקמתה בשנת 2013, וכן מהתקשרויות חדשות שלאחר ההסבה. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 113 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנת 2025.

38. משרד האנרגיה

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
3430	מטה המשרד	א	578.3	(0.2)	456.0	(0.2)	122.3	78.9%	160.1	106.5%
5431	רשות הגז הטבעי	ב	102.0	-	42.9	-	59.1	42.1%	14.1	55.9%
			680.3	**(0.2)**	**498.9**	**(0.2)**	**181.4**	**73.3%**	**174.2**	**98.9%**

< נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
5431	רשות הגז הטבעי	ב	44.4	-	44.4	0.0%	37.1	83.6%
			44.4	**-**	**44.4**	**0.0%**	**37.1**	**83.6%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
450	663	469	512	530	499	47.3%	(29.3%)	9.2%	3.5%	(5.8%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
545	680	346	(211)	135

א. תחום פעולה זה מיועד למימון מספר פעילויות ובעיקרן:

1) ההוצאות השוטפות של המשרד, לרבות שכר עובדים, אמרכלות והוצאות תפעוליות אחרות.
2) המדען הראשי - הכנת תשתיות טכנולוגיות ואנושיות למימוש מדיניות ארוכת טווח מוטת טכנולוגיה בתחומי העיסוק של המשרד, רכישת ידע ויצירת קשרים עם גופים בינלאומיים במטרה לשמור את מדינת ישראל בחזית הידע העולמי בתחומי פעילות המשרד.
3) שימור אנרגיה - פעילות לשיפור מאזן האנרגיה של ישראל על ידי ייעול השימוש באנרגיה וניצולה בצורה המיטבית, באמצעות קידום יישום השימוש במקורות אנרגיה חלופיים וכן מתן הסברה והדרכה בתחום שימור משאבי האנרגיה.
4) רישוי אוצרות טבע - פעילות המנהל לרישוי אוצרות טבע במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים. המנהל עוסק ברגולציה של חיפוש, רישוי והפקה של אוצרות טבע, כגון: חומרי גלם לבנייה ולסלילה, מינרלים תעשייתיים, נפט, גז, פצלי שמן וכבול. כמו כן, אחראי המנהל על גביית תמלוגים בנושאים שבתחום אחריותו.
5) היערכות לשעת חירום ומשברי אספקת דלק מסיבות שונות, מימון הוצאות ביטוח, אחזקה וריענון של מלאי הדלקים בחירום (אזרחי וצבאי) הנמצאים החל מ- 2014 בהחזקה של המדינה וצמצום תופעת מכירות דלקים לא חוקיות.

בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-122 מיליוני ₪, הנובע מתקצוב תקנות במזומן לפעולות אשר נמשכות מעבר לשנת תקציב אחת.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות רשות הגז הטבעי אשר הוקמה מכוח חוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002, ותפקידה הסדרת הפעילות במשק הגז הטבעי ושמירה על הבטיחות בפעילויות במשק הגז הטבעי. רשות הגז הטבעי פועלת לקידום מטרותיו של חוק משק הגז הטבעי, מפקחת על מילוי הוראותיו, הוראות הרישיונות וממלאת את התפקידים שנקבעו לה בחוק. הרשות אחראית על קביעת התעריפים ואמות המידה, בטיחות, פיקוח ובקרה על המערכת.
בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-59 מיליוני ₪, הנובע מתקצוב תקנות במזומן לפעולות אשר נמשכות מעבר לשנת תקציב אחת.

> התקשרויות מהותיות

חלוקת גז באזור ירושלים

התקשרות משנת 2015 בהיקף של כ- 60 מיליוני ₪ עם רתם גז טבעי בע"מ לצורך חלוקת גז באזור ירושלים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 55 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2029.

חלוקת גז באזור הצפון

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 68 מיליוני ₪ עם חברת מרימון גז טבעי צפון בע"מ לצורך חלוקת גז באזור חיפה, נהריה, צפת, כרמיאל והקריות. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 68 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2026.

עידוד מאגרים קטנים

התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 100 מיליוני ₪ עם נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ לצורך עידוד מאגרים קטנים. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 50 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

39. מינהל הדיור הממשלתי

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0551	משרד האוצר ראשי	א	44.4	(4.7)	33.1	(1.4)	8.0	80.5%	6.8	97.1%
5107	בינוי משרדי ממשלה ובתי משפט	ב	529.1	(305.4)	214.6	(43.9)	53.0	80.2%	-	80.2%
5108	פעולות מרכזיות	ג	88.1	(26.0)	(3.1)	(0.4)	65.6	(5.0%)	-	-5.0%
			661.6	**(336.1)**	**244.6**	**(45.7)**	**126.6**	**65.9%**	**6.8**	**67.7%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
197	60	177	180	210	199	(69.5%)	195.0%	1.7%	16.7%	(5.2%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
210	326	439	(323)	116

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות מינהל הרכש הממשלתי שתפקידו להתוות ולבצע את מדיניות הרכש והלוגיסטיקה הממשלתית. מינהל הרכש מתמחה בביצוע רכש מרכזי, בגיבוש מדיניות לביצוע רכש במגזר הממשלתי ובסיוע לגופים ממשלתיים בביצוע ויישום מדיניות הרכש במשרדים.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות ניהול נכסי המדינה, בהתאם לחוק נכסי המדינה תשי"א-1951, וכולל תכנון, ניהול והקמה של בתי משפט ברחבי הארץ, תכנון, ניהול והקמת קריות ממשלתיות ומשרדי ממשלה, וכן למימון פעילות הנגשת משרדי ממשלה בהתאם לפרק הנגישות בחוק שיוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, עריכת פרוגרמות, שמאות ועוד. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-53 מיליוני ₪, הנובע מתשלומים שטרם שולמו מאחר והתשלום מבוצע בהתאם לקצב התקדמות הפרויקטים.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות שכר דירה של משרדי הממשלה, וכן לטובת תשלומי ארנונה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-66 מיליוני ₪, הנובע מאי תשלום בגין חוזי שכירות שנחתמו אולם טרם מומשו בשל עיכוב במועד האכלוס.

> התקשרויות מהותיות

תכנון,בניה, מימון (חלקי) של מבנה ג'נרי 2, ניהול התפעול והתחזוקה של בניין וחניון ג'נרי 1 ובניין מרכז אנרגיה בקריית בן גוריון, ירושלים

התקשרות משנת 2013 בהיקף של כ- 1,053 מיליוני ₪ עם חברת שיכון ובינוי בע"מ לצורך הקמה, ניהול ותחזוקה של בניין ג'נרי 2 בקריית הממשלה בירושלים. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 670 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2040.

השכרת משרדים עבור משרדי הממשלה

התקשרות עם בעלי נכסים שונים המשכירים מבנים לשימוש משרדי הממשלה לצורך תשלום דמי שכירות לבעלי הנכסים. מנהל הדיור מחייב את משרדי הממשלה בגין עלויות אלו. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 7,189 מיליוני ₪.

תכנון הקמה ותחזוקה של בית המשפט בלוד

התקשרות משנת 2009 בהיקף של כ- 175 מיליוני ₪ עם קבוצת אשטרום לצורך תכנון, הקמה ותחזוקה של בית משפט בלוד. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 95 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2032.

תכנון הקמה ותחזוקה של בית המשפט בתל אביב

התקשרות משנת 2009 בהיקף של כ- 418 מיליוני ₪ עם חברת שיכון ובינוי-סולל בונה תשתיות בע"מ לצורך הרחבת בית המשפט בתל אביב. הפרויקט כולל תכנון והקמה של מגדל חדש, חניון תת קרקעי ועבודות נוספות במתחם היכל המשפט ברחוב ויצמן 1 בתל אביב וכן תחזוקת המבנה לתקופה של 20 שנה. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 187 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2034.

תכנון הקמה ותחזוקה של משרד המשפטים בקרית הממשלה בירושלים

התקשרות משנת 2016 בהיקף של כ- 781 מיליוני ₪ עם אפי נכסים זכיינות ירושלים בע"מ לצורך מימון חלקי בהקמה ותחזוקה של מבנה משרד המשפטים בקרית הממשלה בירושלים. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 554 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2045.

תכנון הקמה ותחזוקה של הקריה המחוזית בירושלים

התקשרות משנת 2016 בהיקף של כ- 860 מיליוני ₪ עם אפי נכסים זכיינות ירושלים בע"מ לצורך מימון חלקי, תכנון, הקמה ותחזוקה של הקריה המחוזית בירושלים. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 803 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2042.

תכנון הקמה ותחזוקה של בית המשפט בבת-ים

התקשרות משנת 2016 בהיקף של כ- 419 מיליוני ₪ עם קבוצת אשטרום לצורך תכנון, הקמה ותחזוקה של בית המשפט בבת-ים. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 292 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2041.

תכנון הקמה ותחזוקה של הקריה המחוזית בנוף הגליל

התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 527 מיליוני ₪ עם שיכון ובינוי לצורך תכנון, הקמה ותחזוקה של הקריה המחוזית בנוף הגליל. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 421 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2046.

תכנון הקמה ותחזוקה של בית המשפט בחדרה

התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 274 מיליוני ₪ עם שיכון ובינוי לצורך תכנון, הקמה ותחזוקה של בית המשפט בחדרה. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 209 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2042.

תכנון הקמה ותחזוקה של בית המשפט בטבריה

התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 83 מיליוני ₪ עם אפקון לצורך תכנון, הקמה ותחזוקה של בית משפט בטבריה. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 72 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2044.

תכנון הקמה ותחזוקה של בית משפט צפת

התקשרות משנת 2018 בהיקף של כ- 60 מיליוני ₪ עם אפקון לצורך תכנון, הקמה ותחזוקה של בית משפט בצפת. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 56 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2045.

40. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0453	סטטיסטיקה ממלכתית	א	629.0	(6.1)	449.6	(5.9)	179.2	71.5%	64.9	81.8%
			629.0	**(6.1)**	**449.6**	**(5.9)**	**179.2**	**71.5%**	**64.9**	**81.8%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
248	244	258	283	289	444	(1.6%)	5.7%	9.7%	2.1%	53.6%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
509	623	284	(170)	114

א. תחום פעולה זה מיועד למימון עריכת דוחות סטטיסטיקה שוטפים ופעולות מיוחדות הדרושות לקיום המערכת הסטטיסטית וכן למימון פעולות ייחודיות של הלמ"ס כגון: הכנות למפקד האוכלוסין 2022, פעולות איסוף הנתונים ותכנון העיבוד של נתוני המפקד, פיתוח מערכת לאיסוף נתונים מקוונים, השלמת היערכות לסקר מיומנות בוגרים (PIAAC) ויציאה לאיסוף החל מספטמבר 2022, תכנון ועריכת ניסוי לקביעת אמצעי טכנולוגי לחישוב אגרות גודש, המשך העמקת השימוש באומדני הבזק במספר סקרים כלכליים ובאומדני אוכלוסייה, סדרת פרסומים ראשונה של אומדני הבזק במדדי שכר ותעסוקה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-179 מיליוני ₪, הנובע מתת ביצוע של כ-63 מיליוני ₪ עקב התמשכותו של מפקד האוכלוסין אל שנת 2023 שאמור להסתיים ולהשתלם בשנה זו, תת ביצוע של כ- 50 מיליוני ₪ עקב פרויקט "אגם מידע" שישולם בהתאם לאבני הדרך כפי שנקבע בהסכם (עבור יתרות אלו קיימות התחייבויות לשנים הבאות אולם הן לא נכללו ביתרת ההתחייבויות בביאור זה היות ותוקצבו בתקנה מסוג הרשאה להתחייב) ותת ביצוע של 30 מיליוני ₪ מורכב מעודפים ועדכוני תקציב שהגיעו במהלך החודשים נובמבר-דצמבר 2022 ומפאת קוצר זמן לא ניתן היה לממשם.

> התקשרויות מהותיות

אגם מידע

התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 65 מיליוני ₪, עם חברת מטריקס אי.טי בע"מ לצורך אספקה ותפעול מערכת אחסון מרכזית בתצורת DATA-LAKE, הנגשת המידע וניהול תהליכי עבודה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 50 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2031.

41. רשות האכיפה והגבייה

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0855	רשות האכיפה והגבייה	א	616.5	(231.6)	523.6	(231.6)	92.9	84.9%	86.8	99.0%
			616.5	**(231.6)**	**523.6**	**(231.6)**	**92.9**	**84.9%**	**86.8**	**99.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
223	221	232	221	239	292	(0.9%)	5.0%	(4.7%)	8.1%	22.2%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
301	385	110	(26)	84

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילותה השוטפת של הרשות, הכוללת את מערכת ההוצאה לפועל ואת המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, לרבות מערכת מיחשוב ותחזוקת מבנים בהם פועלות יחידות הרשות (שכירות, ארנונה, חשמל, מים, תחזוקה ובטחון) ופעולות גביה (עיקולים, מסירות, חקירות, מוקד מידע, דפוס ודיור וכו'). בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-93 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות והתקשרויות שטרם בוצע תשלום בגינן, וכן בגין הזמנות והתחייבויות אשר יבוצעו בשנת 2023.

> התקשרויות מהותיות

אין.

42. לשכת הפרסום הממשלתית (*)

תחום פעולה	תיאור	תקציב על שינוייו		ביצוע			התחייבויות	
		ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
8902	לשכת הפרסום הממשלתית	601.4	-	387.8	-	213.6	3.7	64.5%
8990	הכנסות לשכת הפרסום הממשלתית	-	(601.4)	-	(392.4)	(209.0)	-	***
		601.4	**(601.4)**	**387.8**	**(392.4)**	**4.6**	**3.7**	**98.8%**

(*) ביצוע תקציב ההוצאה במפעלים עסקיים נרשם לפי ס' 8 לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985, קרי על בסיס מצטבר.

לשכת הפרסום הממשלתית פועלת כ"מפעל עסקי", על פי סעיף 8 לחוק יסודות התקציב. כפועל יוצא, תקציב הלשכה מותנה במלואו בהכנסותיה. תחום פעולה זה יועד למימון מתן שירותים בתחום הפרסום למשרדי ממשלה, תאגידים סטטוטוריים, חברות ממשלתיות וגופים ציבוריים, ולמתן שירותים מקצועיים ובכללם פיתוח אסטרטגיה פרסומית-שיווקית, הכנת מסרים והפקתם בצורות שונות: מודעות, תשדירי רדיו וטלוויזיה, שיתופי פעולה עם ערוצי תקשורת, פרסומים באינטרנט ובשלטי חוצות והעברת המסרים לאמצעי התקשורת.

< התקשרויות מהותיות

אין.

43. ועדת הבחירות המרכזית לכנסת (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויים		ביצוע		התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
1420	הוצאות הבחירות לכנסת	א	481.7	-	482.6	-	(0.9)	100.2%	90.8	119.0%
	אחרים		1.4	-	-	-	1.4	0.0%	-	0.0%
			483.1	**-**	**482.6**	**-**	**0.5**	**99.9%**	**90.8**	**118.7%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
19	20	566	354	533	483	5.3%	2730.0%	(37.5%)	50.6%	(9.4%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויים	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
35	483	448	-	448

(*) ועדת הכספים של הכנסת קובעת את תקציב ועדות הבחירות על פי הצעת ועדת הבחירות (עפ"י סעיף 134 לחוק הבחירות לכנסת).

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילותה השוטפת של ועדת הבחירות המרכזית, הנדרשת להיות ערוכה ומוכנה לבחירות בכל עת. התקציב מיועד למימון רכישת ציוד לבחירות, שדרוג ופיתוח המערכות הממוחשבות, הוצאות אחזקת המרכז הלוגיסטי, תשלומי שכר לעובדי הבחירות ולעובדי שבוע הבחירות, תשלום לצה"ל על קיום בחירות בצבא, תשלום למשטרה עבור אבטחת הבחירות ותשלום למשרד החוץ על קיום בחירות בנציגויות ישראל בחו"ל ועוד.
בתקופת הבחירות שתחילתה כ-3 חודשים לפני מועד הבחירות, מקימה הוועדה 20 ועדות אזוריות ו-6 ועדות משנה ברחבי הארץ, מגייסת כ-1,100 עובדים לתקופה של כ- 3-4 חודשים ומקימה כ-15,000 קלפיות ברחבי הארץ שמתופעלות באמצעות למעלה מ-75,000 בעלי תפקידים שונים ולמעלה מ-60,000 חברי ועדות קלפי המגוייסים על ידי סיעות הכנסת היוצאת.

> התקשרויות מהותיות

אין.

44. המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל והמשרד לשיתוף פעולה אזורי

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0456	המשרד לשיתוף פעולה אזורי	א	73.8	-	31.6	-	42.2	42.8%	41.1	98.5%
0463	המשרד לפיתוח הנגב	ב	403.4	(4.0)	285.9	-	113.5	71.6%	73.0	89.9%
			477.2	**(4.0)**	**317.5**	**-**	**155.7**	**67.1%**	**114.1**	**91.2%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
274	345	431	436	347	318	25.9%	24.9%	1.2%	(20.4%)	(8.4%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
365	473	296	(188)	108

א. תחום פעולה זה מיועד למשרד לשיתוף פעולה אזורי, הפועל לקידום פרויקטים שונים של שיתוף פעולה אזורי בין ישראל לרשות הפלסטינית, ירדן, מצרים, טורקיה ומדינות אחרות באזור בתחומים של תעשיה והיי-טק, חקלאות יבשתית וימית, תיירות, איכות הסביבה ועוד. תחום הפעולה כולל תקציב לפעולות, שכר ותפעול.

ב. תחום פעולה זה מיועד למשרד לפיתוח הנגב והגליל, הפועל לעידוד הגירה והתיישבות ביישובי הנגב והגליל, וכן לפיתוח הנגב והגליל כמרחב לצעירים בתחומי ההשכלה, התעסוקה, התרבות והקהילה, ובנוסף, פועל לשילוב בני המיעוטים במרחבי התעסוקה. תחום הפעולה כולל תקציב לפעולות, שכר ותפעול. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-114 מיליוני ₪, הנובע ממעבר של משרדי המשרד מתל-אביב לירושלים. כחלק מהחלטת הממשלה על מעבר של כלל משרדי הממשלה לירושלים, עובדים רבים עזבו את המשרד במהלך שנת 2022 ובמקביל חלק מפעילות החשבות עבר לביצוע על-ידי חשבות רוה"מ. כתוצאה מכך חלה ירידה בביצוע תשלומים על-ידי המשרד.

> התקשרויות מהותיות

מטרופולין באר שבע

התחייבות משנת 2015 בהיקף של כ- 180 מיליוני ₪ לעיריית באר שבע לצורך הקמה ושיפוץ של מבני ציבור ומתקני תשתית, בהיקפים משמעותיים, שיש בהם כדי לתרום להפיכת באר שבע למטרופולין של צפון הנגב, ולסייע לקליטת אוכלוסייה בהיקף רחב. יתרת ההתחייבות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 87 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

עלה נגב

התחייבות משנת 2016 בהיקף של כ- 239 מיליוני ₪ לרשות לפיתוח הנגב לצורך פיתוח הכפר השיקומי "עלה נגב" לילדים, נוער ובוגרים, והפעלת תוכניות במגוון תחומים על-פי החלטות ממשלה. יתרת ההתחייבות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 78 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

פרויקטים הרשות לפיתוח הנגב

התחייבות משנת 2016 בהיקף של כ- 491 מיליוני ₪ לרשות לפיתוח הנגב לצורך ביצוע פרויקטים לפיתוח הנגב. בתחילת שנת 2023 נסגרו התחייבויות ביתרת היקף של 14 מיליוני ₪. יתרת ההתחייבות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 58 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

45. משרד התקשורת

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויים		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
3911	מנהל	א	452.9	(322.3)	305.2	(210.2)	35.6	89.6%	38.3	100.8%
			452.9	**(322.3)**	**305.2**	**(210.2)**	**35.6**	**89.6%**	**38.3**	**100.8%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
64	76	76	79	88	95	18.8%	0.0%	3.9%	11.4%	8.0%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויים	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
85	131	57	(11)	46

א. תחום פעולה זה מיועד למימון שכר לעובדים, ביצוע שירותי ייעוץ בתחומים שונים, פעולות פיקוח על חברות התקשורת, תמיכה בשידורים לציבור וניהול ספקטרום התדרים של מדינת ישראל.

> התקשרויות מהותיות

אין.

46. מינהל התכנון

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
5433	יחידת סמך מינהל התכנון	א	438.3	(18.0)	352.2	(17.8)	85.9	80.4%	117.9	107.3%
			438.3	**(18.0)**	**352.2**	**(17.8)**	**85.9**	**80.4%**	**117.9**	**107.3%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
292	331	343	366	320	334	13.4%	3.6%	6.7%	(12.6%)	4.4%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
361	420	113	(54)	59

א. תחום פעולה זה מיועד למימון תקציבו הכולל של מנהל התכנון, לרבות: שכר, ייעוץ, תפעול, שירותי תכנון ותמיכות בהתאם לכללי מנהל התכנון. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-86 מיליוני ₪, הנובע מקבלת תקציב לקראת סוף השנה שמימושו צפוי בשנה העוקבת.

> התקשרויות מהותיות

ביצוע תכניות מתאר

התקשרויות משנים 2015-2022 בהיקף של כ- 279 מיליוני ₪, עם חברות שונות לצורך ביצוע תכניות מתאר כוללניות ליישובים על פי תכנית העבודה של מינהל התכנון. יתרת ההתקשרויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 143 מיליוני ₪, והן צפויות להסתיים בשנים 2024-2026.

47. תיאום פעולות הממשלה בשטחים

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
1731	המנהל האזרחי באיו"ש	א	342.1	(226.1)	247.0	(195.2)	56.2	97.4%
1732	מנהלת תיאום הפעולות בשטחים	ב	58.0	(0.3)	53.9	(0.3)	1.5	95.5%
1733	מפקדת תיאום וקישור חבל עזה	ג	17.9	(0.7)	13.9	(0.7)	2.1	89.4%
1750	מחצבות	ד	10.5	(10.0)	0.6	(6.4)	0.7	18.8%
	אחרים		-	-	0.1	-	-	***
			428.5	**(237.1)**	**315.5**	**(202.6)**	**60.5**	**95.4%**

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
1731	המנהל האזרחי	א	3.7	3.5	0.2	94.6%	0.2	100.0%
			3.7	**3.5**	**0.2**	**94.6%**	**0.2**	**100.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
165	121	114	109	147	113	(26.7%)	(5.8%)	(4.4%)	34.9%	(23.1%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
111	191	111	(31)	80

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות מפקדת המנהל האזרחי באזור יהודה ושומרון (איו"ש) ומפקדות תיאום וקישור גזרתיות. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-64 מיליוני ₪, הנובע מהתחייבויות שטרם שולמו בשנת 2022 אשר ישולמו בתחילת שנת 2023. תקציב הקורונה בסך של כ-4 מיליוני ₪ מיועד להאצת המשק.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון מפקדת תיאום הממשלה בשטחים ובית הספר לתיאום וקישור.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון מפקדת התיאום והקישור לאזור חבל עזה.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון קרן שיקום מחצבות ביהודה ושומרון. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-6 מיליוני ₪, הנובע מכך שמדובר בקרן חדשה אשר החלה את פעילותה בסוף שנת 2020 וטרם נכנסה לפעילות מלאה בשטח. לכן ביצוע הפרויקטים המיועדים טרם החל.

> התקשרויות מהותיות

אין.

48. מינהל המחקר החקלאי - מרכז וולקני

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו ברוטו	תקציב על שינוייו הכנסה מיועדת	ביצוע ברוטו	ביצוע הכנסה מיועדת	הפרש נטו	התחייבויות אחוז ביצוע	התחייבויות לשנים הבאות	אחוז ביצוע
3302	מנהל המחקר החקלאי	א	426.8	(144.0)	358.2	(101.5)	26.1	93.2%	77.1	113.3%
			426.8	**(144.0)**	**358.2**	**(101.5)**	**26.1**	**93.2%**	**77.1**	**113.3%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
3302	מנהל המחקר החקלאי	א	0.3	-	0.3	0.0%	-	0.0%
			0.3	**-**	**0.3**	**0.0%**	**-**	**0.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
225	265	276	257	235	257	17.8%	4.2%	(6.9%)	(8.6%)	9.4%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
268	283	66	(51)	15

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילויות מחקר ופיתוח בכל ענפי החקלאות, לרבות מטעים, בעלי חיים, קרקע ומים, הגנת הצומח, הנדסה חקלאית, טכנולוגיה של מזון, אחסון תוצרת חקלאית וגידולי שדה. הפעילויות מתבצעות במרכז וולקני בבית דגן ובשתי חוות חקלאיות אזוריות - חוות נווה יער בצפון וחוות גילת בדרום. תקציב הקורונה בסך של כ-0.3 מיליוני ₪ מיועד להשקעות בטכנולוגיות חקלאיות בהתאם להחלטת ממשלה 326 מיום 16.8.2020.

> התקשרויות מהותיות

אין.

49. משרד מבקר המדינה (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו(**)		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
1101	ניהול ומטה	א	46.1	-	37.6	-	8.5	81.6%	6.2	95.0%
1102	ביצוע ביקורת	א	163.9	-	149.1	-	14.8	91.0%	4.0	93.4%
1103	נציבות תלונות הציבור	א	48.4	-	47.8	-	0.6	98.8%	0.4	99.6%
1104	הוצאות חד פעמיות	ב	71.9	-	14.2	-	57.7	19.7%	45.7	83.3%
1106	אמרכלות	א	188.0	-	119.0	-	69.0	63.3%	59.1	94.7%
	אחרים		7.8	-	-	-	7.8	0.0%	-	0.0%
			526.1	**-**	**367.7**	**-**	**158.4**	**69.9%**	**115.4**	**91.8%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
301	318	339	323	344	368	5.6%	6.6%	(4.7%)	6.5%	7.0%

(*) תקציב משרד מבקר המדינה נקבע על פי סעיף 10 לחוק יסוד מבקר המדינה, לפי הצעת מבקר המדינה ואישורו בידי ועדת הכספים של הכנסת, ואינו באחריות הממשלה. דין וחשבון כספי של המשרד מוגש מידי שנה על ידי מבקר המדינה לאישור ועדת הכנסת לענייני ביקורת המדינה, זאת לפי סעיף 25 לחוק מבקר המדינה. המחוקק קבע דרך זו בקביעת התקציב, בכדי לשמור על עצמאותו של משרד מבקר המדינה ואי תלותו ברשות המבצעת.

(**) נתוני התקציב, הביצוע ויתרת ההתחייבויות, כפי שמוצגים בביאור תקציבי זה, מתבססים על דיווח משרד מבקר המדינה לשנת 2022, וכוללים עודפים משנת 2021 בסך של כ-132.1 מיליוני ₪. צוין ע"י משרד מבקר המדינה כי עודפים אלו דווחו על ידו לוועדת הכספים בכנסת בחודש יולי 2022. דוחות התקציב הראשיים בחלק זה של הדוחות הכספיים מתבססים על נתוני מערכות התקציב וסכום התקציב שמוצג בהם עבור משרד מבקר המדינה אינו תואם באופן מלא לנתוני ביאור תקציבי זה, זאת בעיקר בשל העודפים האמורים שאינם מקבלים ביטוי במערכות התקציב.

א. תחומי פעולה אלו מיועדים למימון משכורות עובדים העוסקים בביצוע ביקורת שוטפת במשרדי הממשלה, במערכת הביטחון וברשויות המקומיות, למימון משכורות עובדים העוסקים בבירור תלונות מאת הציבור שהוגשו למבקר המדינה, המכהן גם כנציב תלונות הציבור, וכן למימון הוצאות תפעוליות שוטפות של המשרד. בתחום פעולה 1106 – אמרכלות המיועד בעיקר למימון הוצאות תפעוליות השוטפות של המשרד, קיים תת ביצוע בסך של כ-69 מיליוני ₪, הנובע ברובו מהתחייבויות שהתשלום בגינן יתבצע בשנה העוקבת.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון פעולות חד פעמיות, בעיקר בתחום המחשוב במשרד. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-58 מיליוני ₪, הנובע מפרויקטים רב שנתיים שטרם מומשו ומהתחייבויות שהתשלום בגינן יתבצע בשנה העוקבת.

> התקשרויות מהותיות

אין.

50. משרד ההתיישבות

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0452	משרדי ממשלה ולשכות שרים	א	338.8	-	198.4	-	140.4	58.6%	159.8	105.7%
			338.8	**-**	**198.4**	**-**	**140.4**	**58.6%**	**159.8**	**105.7%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
-	-	-	-	168	198	***	***	***	***	17.9%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
131	339	233	(25)	208

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילותו השוטפת של משרד ההתיישבות וכן שירותים מקצועיים, שכר, פעולות, פרויקטים ועוד.

> התקשרויות מהותיות

הסדרת יחסי מדינה עם החטיבה להתיישבות התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 170 מיליוני ₪ עם החטיבה להתיישבות לצורך שמירת זמינותה של החטיבה להתיישבות לרשות הממשלה וקיום רצף בפעילותה, בהתאם להחלטות ממשלה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 143 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2027.

חטיבה להתיישבות תכנית עבודה 2022 התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 109 מיליוני ₪ עם החטיבה להתיישבות לצורך פעילות החטיבה להתיישבות בתחום תכנון, חברה וקליטה, מבנים יבילים ותשתיות, סיוע כלכלי, התיישבות צעירה ועוד.

51. שירות התעסוקה הישראלי

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
3643	שירות התעסוקה	א	288.0	(5.0)	273.5	(5.0)	95.0%	14.4	100.0%
	אחרים		0.1	-	0.1	-	100.0%	-	100.0%
			288.1	**(5.0)**	**273.6**	**(5.0)**	**95.0%**	**14.4**	**100.0%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
3643	שירות התעסוקה	א	38.8	35.1	3.7	90.5%	3.3	99.0%
			38.8	**35.1**	**3.7**	**90.5%**	**3.3**	**99.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
260	258	254	285	354	269	(0.8%)	(1.6%)	12.2%	24.2%	(24.0%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
222	283	96	(35)	61

א. תחום פעולה זה מיועד למימון הכשרה מקצועית לדורשי עבודה ופעולות תומכות השמה וכן הוצאות שכר לעובדים, הוצאות הנהלה ותפעול כגון: שכירות וארנונה, חשמל, מים, דואר, טלפון, דמי ניהול וניקיון, אבטחה, ציוד משרדי, משפטיות, פרסום, יעוץ, ביקורת וועדות רפואיות, ועדות ערר, מחשוב ומערכות מידע, הדרכה, רווחה, הסברה, דוברות, מחקרים ואחזקת רכב ממשלתי. תקציב הקורונה בסך של כ-39 מיליוני ₪ מיועד לפעילות תמיכה בהשמה, שוברים למעסיקים, מוקד טלפוני, השלמת תחזוקה ותפעול מערכות מידע מתקופת הקורונה ותשלום שכר עובדים שגויסו בתקופת הקורונה.

> התקשרויות מהותיות

אין.

52. רשות השירות הלאומי אזרחי

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
3660	מנהלת השירות	א	245.9	-	191.4	-	54.5	77.8%	53.4	99.6%
			245.9	**-**	**191.4**	**-**	**54.5**	**77.8%**	**53.4**	**99.6%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
3660	מנהלת השירות	א	3.4	3.4	-	100.0%	0.1	102.9%
			3.4	**3.4**	**-**	**100.0%**	**0.1**	**102.9%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
115	109	134	120	130	191	(5.2%)	22.9%	(10.4%)	8.3%	46.9%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
129	246	132	(15)	117

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילותה של רשות השירות הלאומי-אזרחי, אשר הוקמה כיחידת סמך במשרד ראש הממשלה ועברה למשרד החקלאות. בהתאם להחלטת הממשלה ה- 35, עברה למשרד ההתיישבות בתחילת שנת 2021 וכיום מהווה יחידת סמך במשרד ההתיישבות. רשות השירות הלאומי אזרחי מהווה את הגוף הממשלתי המרכז תחתיו את כלל הטיפול בנושא השירות הלאומי-אזרחי במדינת ישראל ואת הצורך במימון תקנים של מתנדבי השירות מכלל המגזרים והקבוצות בחברה: יהודים ובני מיעוטים, דתיים, חילוניים וחרדים, בנות ובנים, נוער בסיכון ובעלי צרכים מיוחדים ותקנים במשרדי ממשלה שונים, הפועלים באמצעות מכרז הרשות. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-55 מיליוני ₪, הנובע מיתרה המשקפת, בין היתר, יתרות מחויבות בגין הסכמים עם עמותות השירות הלאומי (חלקן בתוקף עד 09/2023), יתרה מהסכם הפעלת מינהלת הכשרות למתנדבים (עד 12/2023) ויתרות נוספות שוטפות. תקציב הקורונה בסך של כ-3 מיליוני ₪ מיועד לפעילויות בני/בנות שירות לאומי בגין משבר הקורונה.

> התקשרויות מהותיות

אין.

53. הנהלת בתי הדין הרבניים

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות			
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
2203	בתי הדין הרבניים	א	237.7	(1.0)	200.2	(1.0)	37.5	84.2%	37.5	100.0%
			237.7	**(1.0)**	**200.2**	**(1.0)**	**37.5**	**84.2%**	**37.5**	**100.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)						שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
166	190	193	201	198	199	14.5%	1.6%	4.1%	(1.5%)	0.5%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
191	237	57	(11)	46

א. תחום פעולה זה מיועד למימון:

1) תשלומי שכר עבור רבנים ראשיים, דיינים, עובדים קבועים ועוד.
2) תפעול שוטף, כגון: תשלומי שכר דירה, אבטחה והוצאות משרדיות, הוצאות מחשוב ועוד.
3) טיפול בענייני נשים עגונות.
4) ועדת בוחנים האחראית על עריכת מבחני הסמכה לטוענים רבניים.
5) טיפול בהקדשות דתיים.

> התקשרויות מהותיות

אין.

54. מטה החשכ"ל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויים		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0551	משרד האוצר ראשי	א	375.2	(18.1)	216.4	(18.0)	158.7	145.0	96.3%
1301	הוצאות שונות	ב	96.5	-	42.2	-	54.3	2.5	46.3%
1302	הוצאות ממשלתיות כללי	ג	174.4	-	162.6	-	11.8	1.9	94.3%
1613	מיגון אוכלוסיה - סופת חול	ד	98.9	-	80.8	-	18.1	-	81.7%
1616	מרכיבי ביטחון	ה	1,050.5	(133.5)	504.1	(57.1)	470.0	-	51.8%
1617	רשות חירום לאומית		144.2	-	99.2	-	45.0	-	68.8%
2711	השתתפות אוצר המדינה לפי חוק	ו	42,764.2	-	42,764.2	-	-	-	100.0%
2712	תשלומי העברה במימון אוצר המדינה	ז	10,504.3	-	10,417.0	-	87.3	-	99.2%
2713	השתתפות בהוצאות מינהל	ח	402.2	-	402.2	-	-	-	100.0%
3101	הוצאות ביטחון שונות		9,535.7	(278.0)	9,535.7	(207.6)	(70.4)	-	100.7%
3501	הועדה לאנרגיה אטומית		147.9	-	145.9	-	2.0	-	98.6%
3840	עידוד המגזר העסקי	ט	754.9	-	311.3	-	443.6	80.6	51.9%
4505	מלוות פנים	י	35,384.7	-	35,423.8	-	(39.1)	-	100.1%
4506	מלוות חוץ	יא	6,695.0	-	6,628.0	-	67.0	19.9	99.3%
4601	חוק חיילים משוחררים	יב	2,471.2	-	2,401.2	-	70.0	-	97.2%
4701	רזרבה כללית	יג	4,240.0	-	-	-	4,240.0	-	0.0%
5107	בינוי משרדי ממשלה ובתי משפט	יד	12.5	-	13.1	-	(0.6)	-	104.8%
5110	פרוייקטי משרד הביטחון	טו	2,750.3	(2,317.0)	1,201.3	(781.0)	13.0	-	98.9%
7803	ים המלח	טז	23.0	-	27.9	-	(4.9)	-	121.3%

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
8301	השקעות במפעלי הממשלה	יז	619.0	(600.0)	501.4	(482.4)	-	100.0%	-	100.0%
8302	פיתוח משרד האוצר	יח	108.0	-	100.7	-	7.3	93.2%	-	93.2%
8304	השקעות שונות	יט	1,173.6	-	1,169.2	-	4.4	99.6%	-	99.6%
8306	השקעות בחברות	כ	724.0	-	701.9	-	22.1	96.9%	-	96.9%
8405	מלוות פנים	כא	106,892.1	-	111,708.6	-	(4,816.5)	104.5%	-	104.5%
8406	מלוות חוץ	כב	19,077.8	-	14,856.7	-	4,221.1	77.9%	-	77.9%
	אחרים		369.6	-	25.2	-	344.4	6.8%	3.9	7.9%
			246,589.7	**(3,346.6)**	**239,440.6**	**(1,546.1)**	**5,348.6**	**97.8%**	**253.8**	**97.9%**

> נתוני הקורונה מתוך פירוט הנתונים שלעיל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב קורונה	ביצוע קורונה	הפרש	אחוז ביצוע	יתרת התחייבויות קורונה	אחוז ביצוע כולל
1616	מרכיבי ביטחון	ה	190.1	142.5	47.6	75.0%	-	75.0%
2712	תשלומי העברה במימון	ז	-	(87.3)	87.3	**	-	**
3840	עידוד המגזר העסקי	ט	497.5	57.8	439.7	11.6%	76.8	27.1%
8306	השקעות	כ	258.1	255.1	3.0	98.8%	-	98.8%
			945.7	**368.1**	**577.6**	**38.9%**	**76.8**	**47.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
189,869	173,010	202,679	219,960	242,825	237,894	(8.9%)	17.1%	8.5%	10.4%	(2.0%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
252,331	243,243	49,714	(58,802)	(9,088)

א. תחום פעולה זה מיועד לתפעול שרותי מטה שונים של החשב הכללי. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-159 מיליוני ₪, הנובע מביצוע פעילות מתמשכת שתקופת ביצוע המזומן שלה היא מעבר לשנת התקציב.

ב. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי פיצויים בגין ילדי תימן ונפגעי אסון מירון.

ג. תחום פעולה זה מיועד למימון נושאים ייחודיים, כגון: מימון הכוח הרב לאומי בסיני, מימון פעילות חברת נכסים מ.י בע"מ, הוצאות מס הכנסה וביטוח לאומי בגין שווי ההטבות הגלומות בהלוואות מסובסדות לעובדי המדינה, הוצאות בגין ניהול ותפעול מערך הלוואות המדינה.

ד. תחום פעולה זה מיועד למימון הפעילות של פיקוד העורף וההגנה האזרחית.

ה. תחום פעולה זה מיועד למימון מרכיבי ביטחון שונים במסגרת פיקוד העורף וההגנה האזרחית וכן התמודדות עם נגיף הקורונה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-470 מיליוני ₪, הנובע ממספר סיבות: פרויקט "מגן העורף", שהותנע בשנת 2022 והביצוע בתקציב המזומנים בגינו צפוי בשנת 2023; משימות שתוקצבו ע"ח עודפי התקציב, שהתקבלו בשלבים מאוחרים של השנה ותת-ביצוע ע"י הרשויות המקומיות בפעילויות להתמודדות עם נגיף הקורונה ("כיתה ירוקה", "גן ירוק", נאמן רשותי). תקציב הקורונה בסך של כ-190 מיליוני ₪ מיועד לסיוע לעורף בנושאי רווחה, הבראה, משמרות זהב, מזון ועוד.

ו. תחום פעולה זה מיועד למימון חלקה של המדינה בתשלומים למוסד לביטוח לאומי עבור פעולות המבוצעות בהתאם לסעיף 32 לחוק הביטוח הלאומי.

ז. תחום פעולה זה מיועד למימון העברות המדינה למוסד לביטוח לאומי עבור פעולות המחויבות מכוח חוקים שאינם חוק הביטוח הלאומי ואשר מבוצעות על ידי המוסד לביטוח לאומי במימון המדינה, כגון: חוק הפוליו, תשלום הבטחת הכנסה, תשלום לנפגעי פעולות איבה ומענקי לימוד למשפחות ברוכות ילדים. בנוסף, התחום יועד למימון הסכמים של הממשלה עם המוסד לביטוח לאומי, כגון: תשלום קצבת ניידות, תשלומי גמלאות סיעוד, נכות וזקנה לאוכלוסיות שאינן זכאיות מתוקף חוק הביטוח הלאומי ומימון הקמת מצבות לגלמודים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-87 מיליוני ₪, הנובע מביצוע נמוך מהצפי בתכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה.

ח. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות הממשלה בגין עלויות המינהל והתפעול של המוסד לביטוח הלאומי.

ט. תחום פעולה זה מיועד למימון סיוע בערבות מדינה לעסקים קטנים ובינוניים באמצעות העמדת אשראי, ולהעמדת הלוואות לסיוע להקמת עסקים חדשים או להרחבת עסקים קיימים. מרבית הפעילות מתבצעת באמצעות הסכמים עם המערכת הבנקאית. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-444 מיליוני ₪, הנובע מתת ביצוע בתקציב הקורונה. תקציב הקורונה בסך של כ-498 מיליוני ₪ מיועד לסיוע לעסקים באמצעות הלוואות הערבות המדינה. תת הביצוע בתקציב הקורונה בסך של כ-440 מיליוני ₪ נובע מתקציב התכנית הכלכלית להתמודדות עם משבר הקורונה שצפוי לשמש לביצוע גם בשנים הבאות.

י. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי ריבית והצמדה בגין הלוואות שהמדינה נטלה או גיוסי הון שהמדינה ביצעה בשוק המקומי בשקלים. בתחום פעולה זה קיימת חריגה בתקציב המזומנים בסך של כ-39 מיליוני ₪, הנובעת מגידול באינפלציה ביחס לתחזית.

יא. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי ריבית והפרשי שער בגין הלוואות שהמדינה נטלה או גיוסי הון שהמדינה ביצעה במטבע חוץ. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-67 מיליוני ₪, הנובע מפיחות בשיעור נמוך יותר של השקל אל מול המטבעות הרלוונטיים ביחס לתחזית.

יב. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי מענק שחרור, תשלומי פיקדון, מענקים וקרן לסיוע נוסף (קרן לכיסוי מלגות לימודים ומכינות קדם אקדמיות) לחיילים משוחררים. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-70 מיליוני ₪, הנובע מהיקף משיכות פיקדונות נמוך מהצפוי על ידי חיילים משוחררים.

יג. תחום פעולה זה מיועד למימון פרויקטים שסוכם עליהם במסגרת ההסכם הקואליציוני. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-4,240 מיליוני ₪, הנובע מכך שעדיין לא התקבלה בגין פרויקטים אלה חוות דעת משפטית לאופן השימוש בכספים.

יד. תחום פעולה זה מיועד לתכנון, ניהול והקמה של בתי משפט ברחבי הארץ, תכנון, ניהול והקמת קריות ממשלתיות ומשרדי ממשלה, וכן מימון פעילות פרויקטים שונים.

טו. תחום פעולה זה מיועד למימון העברות למשרד הביטחון ומשרדים נוספים בגין פרויקטי שוה"מ 3, מעבר מחנות צה"ל לנגב, אמ"ן ותקשוב ופרויקטי פינוי כלכלי נוספים.

טז. תחום פעולה זה מיועד למימון פרויקט של קציר ים המלח על ידי חברת מפעלי ים המלח לצורך עצירת מפלס ים המלח. בתחום פעולה זה קיימת חריגה בתקציב המזומנים בסך של כ-5 מיליוני ₪, הנובעת מכך שיתרת התקציב קיימת במשרד התיירות.

יז. תחום פעולה זה מיועד להשתתפות המדינה בהלוואות לעובדי המדינה ולעובדי ההוראה באמצעות הבנקים.

יח. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי מענק להקמת שירותי מחשוב בנקאיים ומימון פרויקט להחלפת מערכת השכר במשרדי הממשלה.

יט. תחום פעולה זה מיועד למימון הפרטת חברת דואר ישראל טיפול בהעברת נכסים מהחברה למדינה, הזרמת הון בעלים ומתן הלוואות.

כ. תחום פעולה זה מיועד להסכמי מימון הנובעים מהפרטת תע"ש מערכות עבור חברות נצר השרון ותומר. תקציב הקורונה בסך של כ-258 מיליוני ₪ מיועד לסיוע לחברות התעופה.

כא. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי קרן של הלוואות שהמדינה נטלה או גיוסי הון שהמדינה ביצעה בשוק המקומי בשקלים. בתחום פעולה זה קיימת חריגה בתקציב המזומנים בסך של כ-4,817 מיליוני ₪, הנובעת מגידול באינפלציה ביחס לתחזית וכן מפירעונות של אגרות חוב (buy back) בסכום גבוה יותר מהתחזית.

כב. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי קרן הלוואות שהמדינה נטלה או גיוסי הון שהמדינה ביצעה במטבע חוץ. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-4,221 מיליוני ₪, הנובע מפיחות בשיעור נמוך יותר של השקל אל מול המטבעות הרלוונטיים ביחס לתחזית.

> התקשרויות מהותיות

קציר ים המלח

התקשרות משנת 2012 בהיקף של כ- 760 מיליוני ₪ עם מפעלי ים המלח לצורך עצירת עליית מפלס ים המלח. כתוצאה משקיעת המלח כחלק מתהליך הייצור של מפעלי ים המלח, מפלס מי הים בבריכה הדרומית (בריכה 5) באזור עין בוקק עולה בכל שנה בכ- 20 ס"מ ומאיים להציף את בתי המלון וכביש 90. על מנת לעצור את עליית המפלס הוחלט על ביצוע פרויקט של קציר המלח על ידי חברת מפעלי ים המלח. ההחלטה על ביצוע הפרויקט עוגנה בהסכם שנחתם בין אגף החשב הכללי לבין חברת מפעלי ים המלח בהמשך להחלטת ממשלה 4060 מיום 1 בינואר 2012. בהתאם להסכם הקציר חברת מפעלי ים המלח, מלבד ביצוע הפרויקט, תממן לפחות 80% מעלותו אשר נאמדה על כ- 3.8 מיליארדי ₪ מהוון בריבית של 7% וצמוד למדד חודש אוקטובר 2010. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 שילמה המדינה סכום של כ-93 מיליוני ₪ בגין הסכם זה. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 667 מיליוני ₪ מהוון בריבית של 7% וצמוד למדד חודש אוקטובר 2010 (החל מ-1 בינואר 2012).

יישום חוק השידור הציבורי

התקשרות משנת 2015 בהיקף של כ- 1,945 מיליוני ₪ לצורך התקשרות עם רשות השידור ותאגיד השידור הישראלי לצורך מימון עלויות כונס הנכסים הרשמי לפירוק רשות השידור והעברת תקצוב להקמת תאגיד השידור הישראלי. ביום 11 באוגוסט 2014 פורסם חוק השידור הציבורי התשע"ד-2014. בהתאם לחוק, תיסגר רשות השידור במתכונתה הנוכחית, ובמקומה יוקם תאגיד שידור ציבורי חדש. בהתאם לחוק ביום 15 במאי 2017 חל יום התחילה שבו הופסקו השידורים על ידי רשות השידור הקיימת, הסתיימה העסקת עובדי רשות השידור והחלו שידורים על ידי תאגיד השידור הישראלי "כאן".

בהתאם לחוק, משרד האוצר נדרש לממן את עלויות הפירוק של רשות השידור. עד כה הועברו כ-1.8 מיליארדי ₪ לצורך כיסוי הגירעונות השוטפים, מימון עלויות הפירוק ופרישת עובדי רשות השידור.

בנוסף לכך, התחייב משרד האוצר להעביר לתאגיד השידור הישראלי "כאן" סכום של עד 390 מיליוני ₪ לצורך הקמתו. משרד האוצר עמד בכל התחייבויותיו לתאגיד השידור הציבורי נכון לתאריך 31 בדצמבר 2022.

כמו כן, בהתאם לסעיף 108 לחוק, האחריות על ארכיון רשות השידור הועברה לתאגיד השידור הישראלי. לאור מצבו הפיסי של הארכיון והצורך בשימור חומרי הארכיון לשימוש התאגיד והציבור הרחב, סוכם כי תאגיד השידור הישראלי יבצע דיגיטציה והנגשה לציבור של חומרי הארכיון כחלק מפעילות ההקמה. לצורך כך, ביום 17 באפריל 2018 נחתם הסכם בין המדינה לבין תאגיד השידור הישראלי "כאן" במסגרתו התחייב משרד האוצר להעביר לתאגיד השידור הישראלי סכום של עד 190 מיליוני ₪ למימון פרויקט הדיגיטציה. ביום 8 ביולי 2021 נחתמה תוספת להסכם המימון מיום 29 ביולי 2015 להנגשת תכני הטלוויזיה החינוכית והגבלת סכום הפרויקט הכללי לסך של כ-185 מיליוני ₪. במהלך השנים הועבר סך של כ-89 מיליוני ₪ למימון עלויות הפרויקט.

יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 96 מיליוני ₪.

הסכם למימון פרישת עובדים במכון התקנים

התקשרות משנת 2017 בהיקף של כ- 300 מיליוני ₪ לצורך מימון הוצאות פרישה. במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו- 2018), התשע"ז- 2016, נעשו שינויים מבניים בענף התקינה בישראל אשר כתוצאה מהם אמור להיפתח שוק התקינה בהדרגה לתחרות במהלך השנים 2017-2021. לנוכח פתיחת שוק התקינה לתחרות והצפי לפגיעה בהכנסות של מכון התקנים בשנים הבאות, סוכם כי המכון יבצע מהלכי התייעלות וצמצום מצבת כוח האדם החל משנת 2017. כתנאי לפתיחת שוק התקינה לתחרות הסכימה הממשלה להשתתף בעלויות הפרישה של עד 300 עובדים במכון התקנים, כאשר מספר העובדים יקבע בהתאם להיקף הירידה בהכנסות של המכון בפועל. לצורך כך נחתם ביום 3 בדצמבר 2017 בין החשב הכללי לבין מכון התקנים הסכם למימון הוצאות הפרישה עד ליום 30 באוקטובר 2022. העלות הכוללת של ההסכם הייתה תלויה בהיקף פרישת העובדים במכון והוערכה בסכום של כ-300 מיליוני ₪. עד ליום 30 באוקטובר 2022 הועברו כ-235 מיליוני ₪ למימון עלויות הפרישה של 152 עובדים. מספר העובדים שפרשו במסגרת ההסכם (152 עובדים) לא הגיע ל-300 פורשים כאמור בהסכם, מאחר ולא הייתה ירידה בהיקף ההכנסות של המכון בפועל, כפי שנקבע בהסכם כתנאי להפרשת העובדים.
במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"ב-2021, הוסדרו שינויים מבניים בענף התקינה בישראל אשר כתוצאה מהם צפויה להצטמצם באופן משמעותי פעילות המעבדות של מכון התקנים. בהתאם לכך, נדרש המכון לבצע מהלכי התייעלות ולהמשיך לצמצם את מצבת כוח האדם שעומדת לרשותו. לאור זאת, ביום 24 באוקטובר 2022 נחתמה תוספת להסכם המימון משנת 2017, במסגרתה הוארכה תקופת פרישת העובדים עד ליום 31 במרץ 2023. המכון התחייב לצמצם במהלך תקופת הפרישה הנוספת את מכסת העובדים הקבועים במכון, ב-150 משרות, ומשרד האוצר התחייב לממן את עלות תשלומי הפרישה בסכום שלא יעלה על 200 מיליוני ₪.
סכום המימון הועבר לחשבון הייעודי בשנת 2022, אשר ממנו יועברו הכספים לפורשים, לאחר בדיקה ואישור של משרד האוצר.
יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 200 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

נציגות האוצר בניו יורק - ארגון הבונדס

התקשרות משנת 1951 בהיקף של כ- 134 מיליוני ₪ עם ארגון הבונדס לצורך התקשרות משנת 1951 בהיקף של כ-134 מיליוני ₪ עם DEVELOPMENT CORP ISRAEL - DCI לצורך סיוע בגיוס מט"ח. מדי שנה מדינת ישראל מגייסת באמצעות ארגון הבונדס על שלוחותיו, ערך מט"ח (דולר ארה"ב, דולר קנדי, אירו ולירה שטרלינג) באמצעות שיווק אגרות חוב של מדינת ישראל בעיקר בקרב יהדות התפוצות, בשווי מעל 1 מיליארד דולר ארה"ב, על פי צרכיה ודרישותיה של מדינת ישראל כפי שמועברים ממשרד האוצר והחשב הכללי. הסכמי החיתום קובעים תשלום של עמלת חיתום שנתית בהתאם להסכמי חיתום מול ארגוני הבונדס השונים (DCI, CISL, ו- DCI INTERNATIONAL). הנציגות נדרשת להעביר בכל שנה עמלת ברוקר דילר (עמלת חיתום) בהתאם להחלטת החשב הכללי לאותה השנה. במהלך שנת 2022, שילמה הנציגות עמלה לארגון הבונדס על שלוחותיו, בסך כולל של כ-40 מיליוני דולר ארה"ב.
יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 94 מיליוני ₪.

האיגוד הבינלאומי לפיתוח (IDA)

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 93 מיליוני ₪ לצורך סיוע למדינות העניות ביותר מטעם הבנק העולמי, באמצעות הלוואות בריבית נמוכה (או אפסית) ומענקים לתוכניות התורמות לצמיחה כלכלית, צמצום אי השוויון ומסייעות לשפר את תנאי החיים של האזרחים. בשנת 1960 נוסד האיגוד הבינלאומי לפיתוח (IDA). הארגון הוא אחד ממקורות הסיוע הגדולים בעולם ל- 74 המדינות העניות ביותר (39 מהן באפריקה). המימון מגיע באמצעות העברת כספים מהבנק העולמי ובאמצעות תרומות מהמדינות החברות בו. העברת התרומות מתבצעת באמצעות סבבי גיוס כספים מדי שלוש שנים. כוח ההצבעה של ישראל בארגון הוא 0.3% ובין השנים 2000-2015 העבירה ישראל תרומות ל- IDA בסדר גודל של כ- 280 מיליוני ₪. בתאריך 27 בדצמבר 2015, חתמו מנכ"ל משרד האוצר והחשבת הכללית דאז על מסמך ההצטרפות לסבב גיוס הכספים השבעה-עשר (IDA-17). במסגרת סבב זה, סוכם כי ישראל תתרום כ- 93.2 מיליוני ₪, על פני השנים 2015-2023. בתאריך 20 בדצמבר 2017 הודיעה ישראל באופן רשמי על הצטרפותה לסבב גיוס הכספים השמונה-עשר (IDA-18). במסגרת סבב זה, סוכם כי ישראל תתרום כ-93.2 מיליוני ₪ על פני השנים 2018-2026. בתאריך 3 במרץ 2021 הודיעה ישראל באופן רשמי על הצטרפותה לסבב גיוס הכספים התשעה-עשר (IDA-19). במסגרת סבב זה, סוכם כי ישראל תתרום כ-93.2 מיליוני ₪ על פני השנים 2021-2029. בתאריך 21 ביוני 2022 חתם שר האוצר דאז על מסמך ההצטרפות לסבב גיוס הכספים העשרים (IDA-20). במסגרת סבב זה, סוכם כי ישראל תתרום כ-93.2 מיליוני ₪ על פני השנים 2022-2030.
יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 89 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2030.

חברת דואר ישראל בע"מ

התקשרות משנת 2022 בהיקף של כ- 1,700 מיליוני ₪ לצורך החלטת הפרטה:
בהמשך להחלטת שרים לענייני הפרטה מס' מח/7 מיום 2 ביולי 2018 אשר תוקנה בהחלטה מס' מח/10 מיום 21 בינואר 2020 ובהחלטה מס' מח/1 מיום 12 באפריל 2022, אשר הורתה על הפרטה של 100% מאחזקות המדינה בחברת דואר ישראל בדרך של הנפקה בבורסה של 40% ממניות חברת הדואר בבורסה לניירות ערך בתל אביב ומכירה פרטית של יתרת 60% אחזקות המדינה, כמקשה אחת למשקיע פרטי או קבוצת משקיעים, התקבלה הנחייה של שרי האוצר והתקשורת ביום 21 בספטמבר 2022 לבצע מכירה פרטית של 100% ממניות חברת הדואר ישראל כמקשה אחת למשקיע פרטי, ולא בדרך דו שלבית (40% מכירה בבורסה ו-60% למשקיע פרטי), וזאת משיקולים שהועלו במכתב השרים למנכ"לי משרד האוצר והתקשורת ומנהלת רשות החברות הממשלתיות. השרים הנחו את הגורמים המקצועיים במכתבם כי יש לעשות את כל הנדרש על מנת ליישם את המכירה הפרטית המלאה בהקדם האפשרי.
הסכם הבראה ומימון:
לאור המצב הכספי הקשה אליו נקלעה חברת דואר ישראל, אשר התבטא בהפסדים כספיים של מאות מיליוני ₪ בשנה ובאתגרים תזרימיים משמעותיים, נחתם הסכם מימון והבראה שבמסגרתו חתם החשכ"ל על הסכם למכירת חלק מנכסי הנדל"ן של הדואר למדינה וכן הסכם קיבוצי מול ההסתדרות וארגון העובדים שנועד לייצב את מצבה הקשה של החברה, המצויה בחדלות-פירעון. במקביל נחתם מול ההסתדרות וארגון העובדים הסכם קיבוצי שנועד לאפשר את פרישתם של 1,050 עובדים, וכן להבטיח את הגמישות הניהולית הנדרשת לחברה המצויה בסביבה תחרותית ועומדת לקראת הפרטה של 100% ממניות החברה.
יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 650 מיליוני ₪.

פרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי

ממשלת ישראל, באמצעות החשב הכללי, מובילה פרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי אשר הביאו לשיפור ולצמיחה משמעותית בפיתוח תשתיות במדינת ישראל ובתחומים נוספים. במסגרת זו, ניתן למנות פרויקטים של מתקני התפלה, פרויקטי תחבורה שונים ופרויקטים בתחום האנרגיה הסולארית. לפירוט נוסף ראה חלק ב' פרק 1 - דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי.

55. רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
5436	רשות שוק ההון	א	163.1	(20.5)	77.4	(22.6)	87.8	46.9%	56.6	81.1%
			163.1	**(20.5)**	**77.4**	**(22.6)**	**87.8**	**46.9%**	**56.6**	**81.1%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
32	37	51	58	59	55	15.6%	37.8%	13.7%	1.7%	(6.8%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
74	143	72	(3)	69

א. תחום פעולה זה מיועד למימון תקציבה הכולל של רשות שוק ההון ומכיל תקציב שכר ותקציב הוצאות לביצוע רכש, שירותים ותפעול (תקציב קניות). בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-88 מיליוני ₪, הנובע מקבלת תוספת תקציבית לקראת סוף שנת התקציב, מה שהקשה על ביצוע תהליכי רכש ומימוש התקשרויות.

> התקשרויות מהותיות

אין.

56. המרכז למיפוי ישראל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
4302	שכר ותפעול	א	84.8	-	74.1	-	10.7	87.3%	9.4	98.4%
4303	פעולות מיפוי	ב	75.5	(20.9)	22.9	(11.6)	43.3	34.6%	38.6	92.9%
	אחרים		1.7	-	0.5	-	1.2	29.4%	1.0	88.2%
			162.0	**(20.9)**	**97.5**	**(11.6)**	**55.2**	**63.9%**	**49.0**	**95.9%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
100	109	102	105	87	86	9.0%	(6.4%)	2.9%	(17.1%)	(1.1%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
111	141	55	(25)	30

א. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות שכר עבור עובדי מפ"י על כל מרכיביו, הוצאות שוטפות המיועדות לאחזקת המשרד והוצאות עבור מערכות מחשוב.

ב. תחום פעולה זה מיועד להכנת תשתיות לאומיות, לרבות חלוקת הקרקע לגושים וחלקות לצורך רישום מקרקעין, קביעת מוצרי המיפוי הנדרשים לתמיכה בצרכים הממלכתיים, לתכנון, ביצוע ותחזוק מערכת המידע הגיאוגרפית הלאומית וכן מחקר ופיתוח בתחומים אלה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-43 מיליוני ₪, הנובע מכך שחלק מהתקציב התקבל לקראת סוף השנה, המשרד הספיק להתחייב על רובו אך המימוש בפועל צפוי בשנה העוקבת.

> התקשרויות מהותיות

אין.

57. הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויים		ביצוע		התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
4053	בטיחות בדרכים	א	141.5	(0.2)	76.4	(0.6)	65.5	53.8%	56.5	93.7%
			141.5	**(0.2)**	**76.4**	**(0.6)**	**65.5**	**53.8%**	**56.5**	**93.7%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
84	107	84	76	70	76	27.4%	(21.5%)	(9.5%)	(7.9%)	8.6%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויים	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
191	141	95	(145)	(50)

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילויות הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, לרבות תשלום שכר עובדים ומימון פעולות בטיחות שונות כגון: מידע, סקרים ומחקרים, פעולות בטיחות ברשויות המקומיות, פעולות הסברה ותגבור שופטי תעבורה. יצוין כי פעילות הרשות לבטיחות בדרכים כוללת גם השתתפות במימון פעילות במשטרת ישראל בתחום אכיפת התנועה, במשרד החינוך בתחום החינוך התעבורתי ובהנהלת בתי המשפט בתקצוב שופטי תעבורה. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-66 מיליוני ₪, הנובע מאישור תוספת תקציב בסך 36 מיליוני ₪ במהלך חודש דצמבר 2022, אשר תמומש בשנה העוקבת. יחד עם זאת התוספת חויבה ונכללה במסגרת העודפים המחויבים.

> התקשרויות מהותיות

אין.

58. מינהל הרכב הממשלתי

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0551	משרד האוצר ראשי	א	140.8	(50.0)	34.0	(141.9)	198.7	14.6%	199.2	100.2%
			140.8	**(50.0)**	**34.0**	**(141.9)**	**198.7**	**14.6%**	**199.2**	**100.2%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
(127)	4	(31)	91	(53)	(108)	(103.1%)	(875.0%)	(393.5%)	(158.2%)	103.8%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
-	91	90	1	91

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות מינהל הרכב הממשלתי, תקציב מינהל הרכב ממומן כולו כנגד השתתפות ממשרדי הממשלה. התקציב משמש לטובת רכישת כלי רכב, חידוש כלי רכב, הוצאות ביטוח, תחזוקה ותפעול. בתחום פעולה זה קיים תת ביצוע בתקציב המזומנים בסך של כ-199 מיליוני ₪, הנובע מבעיות בשרשרת האספקה העולמית שהובילו לזמן המתנה ארוך בין הזמנת הרכבים לקבלתם בפועל. לאחר אישור התקציב בשנת 2022 נרכשו כלי רכב לחידוש צי הרכב הממשלתי זאת עקב צמצום משמעותי ברכישות כלי רכב חדשים לאחר תקופה של שנתיים ללא תקציב מאושר. על כן, מימוש התקציב צפוי רק בשנת 2023.

> התקשרויות מהותיות

רכישת כלי רכב עבור משרדי הממשלה

התקשרות משנת 2021 בהיקף של כ- 187 מיליוני ₪, עם ספקים שונים לצורך רכישה והחלפת כלי רכב עבור כל משרדי הממשלה ויחידות הסמך. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ- 182 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2023.

59. המכון הגיאולוגי (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
3431	מינהל האדמה והים	א	106.8	(12.8)	73.6	(4.7)	25.1	74.6%	21.3	96.1%
			106.8	**(12.8)**	**73.6**	**(4.7)**	**25.1**	**74.6%**	**21.3**	**96.1%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
84	66	74	61	66	69	(21.4%)	12.1%	(17.6%)	8.2%	4.5%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
75	94	33	(14)	19

(*) על פי תיקון להחלטת ממשלה 4494 שפורסם ביום 2 במרץ 2017, פורק מינהל מדעי האדמה והים, הוסדר מעמד החברה לחקר ימים ואגמים כזרוע ביצוע של הממשלה והוסדר מעמד המכון הגיאולוגי כיחידת סמך של משרד האנרגיה. כמו כן, נקבע בתיקון להחלטת הממשלה כי האגף לסיסמולוגיה יועבר מהמכון הגיאופיסי אל המכון הגיאולוגי. תהליך זה הושלם במהלך שנת 2020.

א. תחום פעולה זה מיועד למימון פעילות מינהל המחקר למדעי האדמה והים (להלן: "המינהל") שהוקם בשנת 2009 על פי החלטת ממשלה להסדרת פעילות שני מכונים ואגף במסגרת המינהל: מכון חקר הימים והאגמים, המכון למדעי האדמה (המכון הגיאולוגי) והאגף הסיסמולוגי של המכון הגיאופיסי שעתיד להיות חלק מהמכון הגיאולוגי.

> התקשרויות מהותיות

אין.

60. נתיב

תחום פעולה	תיאור	תקציב על שינויין		ביצוע		התחייבויות			
		ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0459	לשכת הקשר נתיב	93.1	(0.2)	74.6	(0.5)	18.8	79.9%	19.0	100.2%
		93.1	**(0.2)**	**74.6**	**(0.5)**	**18.8**	**79.9%**	**19.0**	**100.2%**

ביצוע רב שנתי (נטו)						שיעור שינוי			
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
66	69	67	58	58	74	4.5%	(2.9%)	(13.4%)	0.0%	27.6%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
67	93	38	(12)	26

נתיב מהווה יחידת סמך של משרד ראש הממשלה, שייעודה העיקרי הוא לפעול בקרב יהודים וזכאי עלייה במדינות ברית המועצות לשעבר, על מנת לעודד ולסייע לעלייתם למדינת ישראל ולחזק את זיקתם לישראל, לציונות וליהדות.

< התקשרויות מהותיות

אין.

61. בית נשיא המדינה

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויין		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0151	נשיא המדינה ומוסדותיו	א	84.2	(1.8)	78.4	(1.8)	5.8	93.1%	6.3	100.6%
			84.2	**(1.8)**	**78.4**	**(1.8)**	**5.8**	**93.1%**	**6.3**	**100.6%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
57	56	56	69	64	76	(1.8%)	0.0%	23.2%	(7.2%)	18.8%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינויין	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
60	82	28	(6)	22

א. תחום פעולה זה מיועד למימון מקום מושבו ופעולותיו של נשיא המדינה במשכן הנשיא בירושלים, אירוח טקסים ממלכתיים רשמיים ואחרים בארץ, ביקורים ממלכתיים רשמיים ואחרים בחו"ל ופעילות מגוונת וענפה במשכן הנשיא ומחוצה לו המבטאת את הקשר המיוחד של הנשיא, עם מוסדות ואזרחי מדינת ישראל, בהתאם להשקפת עולמו. נתח השכר מהווה כ-40 מיליוני ₪ מסך התקציב.

> התקשרויות מהותיות

אין.

62. המדפים הממשלתי (*)

תחום פעולה	תיאור	תקציב על שינויין		ביצוע			התחייבויות	
		ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
8901	המדפים הממשלתי	83.2	-	59.0	-	24.2	70.9%	23.3	98.9%
8989	הכנסות המדפים	-	(83.2)	-	(87.6)	4.4	***	-	0.0%
		83.2	**(83.2)**	**59.0**	**(87.6)**	**28.6**	**67.4%**	**23.3**	**93.9%**

(*) ביצוע תקציב ההוצאה במפעלים עסקיים נרשם לפי ס' 8 לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985, קרי על בסיס מצטבר.

המדפים הממשלתי הינו גוף המהווה יחידת סמך במשרד האוצר, הפועל כ"מפעל עסקי", על פי סעיף 8 לחוק יסודות התקציב. יעדיו הינם ביצוע הדפסות עבור משרדי הממשלה וייעוץ מקצועי בנושא דפוס. המדפים אינו מתוקצב ומאזן את הוצאותיו מהכנסות הנובעות מייצור והפקת עבודות דפוס עבור משרדי הממשלה בשני תחומים:

א. פעילות יצרנית – ביצוע עבודות שירותי דפוס, כגון: הנפקת דרכונים, תעודות זהות, הדפסת בחינות בגרות, מבחני משרד העבודה וכן שירותי הדפסות כלליות שונות עבור משרדי הממשלה השונים.

ב. פעילות לא יצרנית – מכרזים לביצוע עבודות עבור משרדי הממשלה השונים באמצעות גורמים פרטיים ותיאום ביניהם, במטרה לנצל את היתרונות לגודל של הממשלה בביצוע עבודות הדפוס על-ידי השוק הפרטי, ייעוץ ובקרה מקצועית בתחום הדפוס למשרדים על העבודות המופקות בבתי הדפוס הפרטיים עבור משרדי הממשלה.

> התקשרויות מהותיות

אין.

63. רשות התחרות

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
5410	רשות התחרות	א	73.9	(0.4)	60.9	-	12.6	82.9%	10.3	96.9%
			73.9	**(0.4)**	**60.9**	**-**	**12.6**	**82.9%**	**10.3**	**96.9%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
-	-	-	59	58	61	***	***	***	(1.7%)	5.2%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
67	74	11	(4)	7

א. תחום פעולה זה מיועד למימון תשלומי שכר עובדי רשות התחרות הכלכלית והוצאות שוטפות של הרשות.

> התקשרויות מהותיות

אין.

64. הרשות לאכיפה במקרקעין

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
5434	היחידה הארצית לפיקוח על הבניה	א	73.4	(2.0)	60.1	(0.4)	11.7	83.7%	9.2	96.5%
			73.4	**(2.0)**	**60.1**	**(0.4)**	**11.7**	**83.7%**	**9.2**	**96.5%**

ביצוע רב שנתי (נטו)						שיעור שינוי			
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
-	-	-	-	54	60	***	***	***	***	11.1%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
56	71	20	(5)	15

א. תחום פעולה זה מיועד למימון שכר ופעילות הרשות לאכיפה במקרקעין בתחומי אכיפת דיני התכנון והבנייה.

> התקשרויות מהותיות

אין.

65. הרשות לשירותים ציבוריים חשמל

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע		התחייבויות		
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
5430	רשות החשמל	א	45.8	-	37.4	-	8.4	81.7%	7.6	98.3%
			45.8	**-**	**37.4**	**-**	**8.4**	**81.7%**	**7.6**	**98.3%**

ביצוע רב שנתי (נטו)						שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
33	40	40	34	33	37	21.2%	0.0%	(15.0%)	(2.9%)	12.1%

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
46	46	58	(58)	-

מטרת הרשות לשירותים ציבוריים חשמל הינה להסדיר ולפקח על מתן שירותים ציבוריים בתחום החשמל. תפקידי הרשות מוגדרים בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (סעיף 30), וכוללים שלושה תחומי פעילות עיקריים: קביעת תעריפים ודרכי עדכונם, קביעת אמות מידה לרמה, לטיב ולאיכות השירות שנותן בעל רישיון ספק שירות חיוני (להלן: "אמות המידה") ופיקוח על מילוי חובותיו על פי אמות המידה וכן מתן רישיונות ופיקוח על מילוי הוראות שנקבעו ברישיונות. רשות החשמל פועלת באמצעות מליאת הרשות, המורכבת מיו"ר הרשות, משני נציגי משרדי הממשלה ומשני נציגי הציבור, כולם בעלי מומחיות בתחומי מקצוע שונים הנוגעים למשק החשמל.

א. תחום פעולה זה מיועד למימון הוצאות שכר, תפעול ותשלום ליועצים.

> התקשרויות מהותיות

אין.

66. המשרד לחיזוק וקידום קהילתי (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינוייו		ביצוע			התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
0750	משרד לביטחון לאומי	א	44.6	-	38.7	-	5.9	86.8%	5.9	100.0%
	אחרים		1.1	-	1.1	-	-	100.0%	-	100.0%
			45.7	**-**	**39.8**	**-**	**5.9**	**87.1%**	**5.9**	**100.0%**

ביצוע רב שנתי (נטו)					שיעור שינוי				
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
-	-	-	-	95	40	***	***	***	***	(57.9%)

שינויים בחוק התקציב לשנת 2022 (נטו)				
תקציב מקורי	תקציב על שינוייו	הגדלה	הפחתה	השינוי נטו
75	46	19	(48)	(29)

(*) בחודש יולי 2021 התקבלה החלטת ממשלה מספר 137 להעברת סמכויות המשרד לחיזוק וקידום קהילתי שבוטל, למשרד לביטחון פנים ותיקון חוק הרשות הלאומית לביטחון קהילתי כך שתפעל במשרד לביטחון פנים.

א. תחום פעולה זה מיועד למימון חלק מפעילותו השוטפת של המשרד לחיזוק וקידום קהילתי וכן למימון שירותים מקצועיים, פעולות, פרויקטים ועוד.

< התקשרויות מהותיות

אין.

67. נמל חדרה (*)

תחום פעולה	תיאור	ביאור	תקציב על שינויים		ביצוע				התחייבויות	
			ברוטו	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש נטו	אחוז ביצוע	לשנים הבאות	אחוז ביצוע
9510	הוצאות	א	42.0	-	18.2	-	23.8	43.3%	8.6	64%
9572	הכנסות נמל חדרה		-	(42.0)	-	(17.3)	(24.7)	***	-	0%
			42.0	**(42.0)**	**18.2**	**(17.3)**	**(0.9)**	**105.2%**	**8.6**	**154.9%**

נתוני ביצוע רב שנתיים מוצגים במסגרת משרד התחבורה והבטיחות בדרכים (ראה ביאור 4 לדוחות ביצוע התקציב).

(*) נמל חדרה הינו יחידת סמך ממשלתית באחריות משרד התחבורה והבטיחות בדרכים הפועלת כ"מפעל עסקי", על פי סעיף 8 לחוק יסודות התקציב.

א. תחום פעולה זה מיועד למימון הפעלת גוררות, הוצאות תפעוליות והוצאות משרדיות של הנמל. עיקר הכנסותיו של הנמל מקורן באגרות רציף ואגרות נוספות עבור שירותים שונים לאוניות.

< התקשרויות מהותיות

אין.

חלק ד'

מדינת ישראל

מידע נוסף

31 בדצמבר 2022

כללי

ממשלת ישראל מפרסמת נתונים כספיים על פעילויותיה במספר רבדים וזאת במטרה לאפשר לקוראי הדוחות הכספיים לבחון טוב יותר את פעילות הממשלה. מטרת חלק זה היא לספק לציבור קוראי הדוחות מידע שימושי נוסף, הכולל גם מידע כלכלי ואקטוארי, במטרה להגביר את שקיפות ונאותות הדיווח ולספק נקודות מבט נוספות ומעמיקות יותר על סוגיות משמעותיות הנוגעות לניהול הדיווח הכספי. הדוחות הכספיים של המדינה (הכוללים נתונים של ממשלת ישראל, רשויות המדינה, חברות ממשלתיות מאוחדות ותאגידים סטטוטוריים מאוחדים), הנערכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים שחלק זה מצורף אליהם, משקפים את המצב הכספי ואת הביצוע הכספי למועד הדיווח ולתקופה שהסתיימה באותו מועד. מידע שוטף בנוגע לפעילות הממשלה מפורסם במסגרת הצעת תקציב המאושרת על ידי הכנסת, בדיווחים על ביצוע התקציב ובמידע נוסף שנכלל בפרסומים הנמסרים לציבור ולמקבלי ההחלטות מעת לעת.

בעקבות אימוץ דוח הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות פרופסור מנואל טרכטנברג, החליטה הממשלה ביום 25 בדצמבר 2011[26] על הקמת צוות לגיבוש תוכנית אופרטיבית לשיפור עבודת המטה ויכולות תכנון וביצוע של משרדי הממשלה - "ועדת המשילות" (להלן "הוועדה").

במסגרת עבודת הוועדה, שהמלצותיה התקבלו על ידי הממשלה בתאריך 30 ביוני 2013[27] ניתנה התייחסות לאחד הנושאים המהותיים - מעקב אחר התחייבויות תקציביות עתידיות. על פי הוועדה, "במנגנון הקיים כיום, סדרי העדיפויות התקציביים של הממשלה נקבעים פעם אחת במהלך השנה, וזאת בעת העברת תקציב המדינה. עם זאת, נכון להיום, אין מנגנון המסכם ומשקף את ההתחייבויות העתידיות, כך שלהתחייבויות שמעבר לשנת התקציב אין "מחיר" מוחשי. דהיינו, אין דרישה למצוא מקורות באופן מיידי לתקצוב החלטות בעלות השפעה על התקציב בשנים הבאות."

> "לראשונה, הגירעון המצטבר מתחילת השנה נמוך מהתקופה המקבילה אשתקד"

הצעת הוועדה: "...לפיכך נדרש מנגנון יוצר שקיפות במנגנון התקציב השוטף הנוכחי, באופן שיאפשר למקבלי ההחלטות להביא בחשבון את ההשלכות העתידיות על התקציב, וזאת בשים לב למספר עקרונות מהותיים:

אחריות פיסקלית

בהינתן מידע זה, תינתן למקבלי ההחלטות תמונת המסגרת המוגדרת מראש במגבלת ההוצאה כך שהממשלה תוכל להחליט על סדרי עדיפויות במקרה והיא מבקשת לקבל החלטה שהשלכותיה התקציביות חורגות ממגבלות התקציב בשנים הבאות.

שקיפות

הגברת השקיפות בכל הנוגע לצבר ההתחייבויות העתידיות בכל עת, תאפשר למשרדים ולממשלה להטמיע כראוי את עלות הדרישות התקציביות שהם מחליטים. משרד האוצר יהיה אחראי לספק נתונים מדויקים וארוכי טווח ככל הניתן אודות ההתחייבויות התקציביות של הממשלה, וזאת בכל מועד שבו מתקבלת החלטה תקציבית.

פיקוח ובקרה

על מנת שהתהליך כולו יתכנס וייהנה מאמינות גבוהה, יש למסד את מנגנוני הפיקוח והבקרה על השחקנים השונים.

קביעת מסגרת תקציב רב-שנתית

אשר תשמש לבקרה על התחייבויות תקציביות עתידיות בממשלה ובכנסת במסגרת זו, תוגדר מסגרת תקציבית לשלוש שנים נוספות מעבר לתקציב בהתאם לכללי ההוצאה והגירעון, ובהתחשב בתחזיות צמיחה ומדיניות מס (צפי הכנסות).

עדכון תמונה תקציבית מלאה לאורך השנה ('נומרטור'), על ידי אגף התקציבים במשרד האוצר

הנוגעת לטייסים האוטומטיים בשלוש השנים הקרובות. הנתונים יכללו את כלל ההתחייבויות הנובעות מהחלטות ממשלה, חקיקה פרטית, פסיקה, הסכמי שכר, סיכומים תקציבים והתחייבויות אחרות. מטבע הדברים מובן כי "איכות" התמונה תרד עם ההתקדמות בשנים שכן היא תלויה במשתנים רבים שהאפשרות לחזותם מוגבלת[28]."

[26] החלטת ממשלה מס. 4028 משנת 2011.

[27] מתוך החלטת ממשלה מס. 482 משנת 2013.

[28] מתוך דוח הצוות לשיפור עבודת המטה ויכולות הביצוע של משרדי הממשלה.

<< תחזית לשנת 2023[29]

ביום 20 ביוני 2022, הוגשה הצעת חוק להתפזרות הכנסת העשרים וארבע. הבחירות לכנסת ה-25 התקיימו ביום 01 בנובמבר 2022. ביום 29 בדצמבר 2022 הושבעה הממשלה ה-37.
ביום 24 במאי 2023 אושר תקציב המדינה לשנים 2023 ו-2024.

חוק התקציב השנתי הוגש בהתאם להוראות "חוק יסוד: משק המדינה", שלפיהן ייקבע תקציב המדינה בחוק והוא יכלול את ההוצאות הצפויות והמתוכננות של הממשלה. בהתאם להוראות החוק, תקציבי המדינה לשנות הכספים 2023 ו-2024 הוגשו במתכונת חד-שנתית זה לצד זה. לצד הצעת חוק התקציב השנתי לשנות הכספים 2023 ו-2024 הגישה הממשלה לאישור הכנסת את הצעות החוקים הבאות, אשר אושרו יחד עם אישור התקציב:

הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית
תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2023 ו-2024, הכוללת את שינויי המדיניות בתקציב המדינה הדורשים שינויי חקיקה, לרבות צעדי התאמה פיסקליים בהוצאה ובהכנסה.

הצעת חוק התכנית הכלכלית
תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024 הכוללים את שינויי החקיקה הנדרשים ליישום הרפורמות המרכזיות של הממשלה לשנים 2023 - ו 2024.

לפירוט נוסף בדבר תוכנם של החוקים והרפורמות השונות עליהם הוחלט במסגרתם, ראה באתר האינטרנט של משרד האוצר, https://www.gov.il/he/departments/units/department_budget/ .

<< תוכן המידע הנלווה

1 הדוחות הכספיים כוללים מידע בנוגע להתחייבויות הממשלה בראייה ארוכת טווח. המידע המוצג בחלק זה מתייחס, בין היתר, להתחייבויות בתחום החברתי מכוח חוק המוסד לביטוח לאומי, למחויבות כלפי ניצולי שואה, להתחייבויות הנוגעות לפנסיה תקציבית בחלוקה לפי מגזרים, להתחייבויות הנובעות מהתקשרויות מהותיות של משרדי ממשלה, להתחייבויות הנובעות מהחוב הממשלתי וכיוצ"ב.

2 בדומה לשנה שעברה, הדיווח בחלק זה כולל פרק העוסק בנושאי קיימות ואקלים תוך הבנה לחשיבות הנושא ובראיה צופה פני עתיד, יצויין כי הדיווח מהווה השלמה למידע הנלווה בפרק זה אשר משקף בכללותו תמונה רחבה בראייה ארוכת טווח, כאמור לעיל, ובדגש על קיימות פיסקלית, להרחבה בנושא ראה פרק 1 לחלק זה בנושא אקלים וקיימות.

חלק מהמידע הנוסף הינו מידע שהופק בסיוע אקטוארים, והמטרה המרכזית הינה להציג תזרים מזומנים עתידי ארוך טווח בגין חלק מההתחייבויות העיקריות של הממשלה. דיווח זה מבוסס על ההנחה הבסיסית כי מדיניות הממשלה הקיימת לא תשתנה בצורה משמעותית בטווח הארוך. יש לציין כי מידע אקטוארי מבוסס על מידע שהתקבל מהגורמים המטפלים בכל תחום וכן על הנחות אקטואריות אשר כל שינוי באחד מהפרמטרים בכוחו להשפיע על המידע המוצג.

3 יחד עם זאת, המידע החזוי הנ"ל עשוי להוות, בעבור מקבלי ההחלטות וקובעי המדיניות, תשתית אמפירית לצורך קבלת החלטות פרוספקטיביות להן תהיינה השלכות אורך ורוחב על המדיניות הפיסקלית של מדינת ישראל. המידע יאפשר מתן ביטוי כספי או "מחיר" להחלטות הממשלה והשפעתן על כלל אזרחי המדינה בהווה ובעתיד, בטווח הקצר ובטווח הארוך.

[29] למידע נוסף בנושא ראה אתר משרד האוצר.

1. דיווח בנושא אקלים וקיימות (Sustainability)

<<תוכן עניינים

הקדמה לפרק הדיווח לשנת 2022

המימון לעמידה ביעדי הממשלה

אקלים ופליטות גזי חממה

אנרגיה, אנרגיות מתחדשות, מים וכלכלה מעגלית

נושאים נוספים

<< הקדמה

< מבוא

החל מהדוחות הכספיים לשנת 2021 הוחלט ע"י אגף החשב הכללי לשלב בדוחות הכספיים של מדינת ישראל פרק נוסף המתייחס לנושאי קיימות, סביבה, אקלים וחברה. מטרת הדיווח היא לשקף לקוראי הדוחות הכספיים חלק מהפעולות העיקריות שנעשות בתקופת הדיווח בנושאים אלו וזאת לצורך מעקב אחר שינויים ומגמות עיקריים במדינת ישראל ובעולם, והצגת השינויים שנעשו במהלך תקופת הדוחות הכספיים ואשר תרמו להשגת יעדי הממשלה בתחומים אלו. דיווחים בנושאים אלו מטעם מדינות בדוחותיהם הכספיים, הינם בתחילת דרכם והסטנדרטים לכך בשלבי בניה גיבוש והתהוות.

נושאי הקיימות, הסביבה, האקלים, החברה, והאחריות התאגידית (ה-Environmental, Social - ESG Governance) מתפתחים באופן משמעותי בכל שנה ושנה ומצויים כבר כיום בקדמת פעילותן של מדינות, תאגידים וארגונים רבים בכל העולם. בכל הקשור להתנהלות פיננסית של מדינות ומשקיעים ציבוריים נושא זה אף מקבל משנה תוקף בחשיבותו מתוך החשיבה כי הכלכלה היא זו שמניעה לעשייה וגם כי הסיכונים השזורים במסגרת נושאים אלו, כגון סיכוני אקלים, חושפים את המשקיעים המוסדיים והפרטיים לפוטנציאל כשלים תפעוליים, אסטרטגיים, לאומיים ופיננסיים. ממשלות ישראל לדורותיהן קידמו סוגיות הנוגעות לסביבה ואקלים על ידי פרסום תוכניות אסטרטגיות, קביעת יעדים, קידום החלטות ממשלה וקידום חקיקה (ראו תרשים תמציתי להלן). כבר בשנת 2009, הועברה החלטת הממשלה הראשונה, החלטה מס' 474, שדנה בהיערכות ומוכנות ישראל לשינוי האקלים והצורך בהפחתת פליטות גזי חממה[30]. לאחר מכן ובהתאם ליעדים שנקבעו בוועידת פריז וועידת האקלים בגלזגו והתפתחויות גלובליות אחרות בנושא, התקבלו בממשלות ישראל מספר החלטות לצמצום פליטות הפחמן עד לשנים 2025 ו-2030, וכן יעדים נוספים של התייעלות אנרגטית, שימוש במקורות אנרגיה מתחדשים, העמדת תקציב להתמודדות עם שינויי האקלים ועוד. כתוצאה מכך משרדי הממשלה השונים פועלים במגוון פעילויות לעמידה בהנחיות אלו.

לקראת הדיווח הנוכחי ולאחר הדיווח הראשוני שפורסם בדוחות הכספיים של המדינה לשנת 2021, פעל החשב הכללי לאיסוף ומיפוי הנושאים הרלוונטיים וכן בחן את מוקדי הדיווח השונים הקיימים בידי גורמי הממשלה הרבים בתחומי הסביבה, החברה והממשל ולרבות מעקב אחר התקינה המתגבשת בארץ ובעולם. תהליך הלימוד והבחינה של כלל מיפוי רחב של פעילויות משרדי הממשלה במוקדי דיווח ומוקדי העשייה, מיידעים מפורסמים, סקירות בינלאומיות להשוואה עם מדינות מתקדמות ועוד. החשב הכללי משקיע משאבים ניכרים בנושא זה ופועל ללא ליאות להרחבתם ועדכונם בהתאם לצורך.

יודגש כי במהלך תקופת הדוח הנוכחית, בחודש נובמבר 2022, פרסם אגף החשב הכללי לראשונה מסגרת להנפקת איגרות חוב ירוקות ממשלתיות המתארת כיצד הממשלה מתכננת להשתמש בתקבולים שיגויסו מאיגרות חוב אלו. מיד לאחר מכן, בינואר 2023 הונפקה לראשונה אג"ח ירוקה בסכום גיוס העומד על 2 מיליארד דולר (ראה פירוט בנושא זה בהמשך הדיווח).

[30] היערכות ישראל לשינוי אקלים - היערכות ומוכנות לשינוי אקלים והפחתת פליטות גזי חממה | מספר החלטה 474 | משרד ראש הממשלה (www.gov.il)

יצוין כי פרק זה נלווה לדוחות הכספיים והתקינה הדיווחית בקשר לנושאים אלו ובשלבי התפתחות. עם התפתחות פעילות משרדי הממשלה בנושאי ESG, אגף החשב הכללי פועל לבחון את היבטי הדיווח תוך קידום הנושא והעמקת העשייה לצד התפתחות הרגולציה, התקינה והוראות נוספות של ארגון ה- IPSASB והתקינה המתגבשת (IFRS ואחרים), ובהתאם לכך יעודכנו הביאורים הבאים.

< רקע כללי להתפתחות נושא הקיימות (Sustainability)

ניסיונות גלובליים להסדרת כללים ויעדים בינלאומיים בנושאי קיימות החלו כבר בשנות ה-90 במסגרת התוכנית לשותפות גלובאלית משנת 1992, הנקראת גם אג'נדה 21, שהתקיימה במפגש פסגת "כדור הארץ"[31] בריו דה ז'נרו, במסגרתה אומצו והוכרזו יעדים ומסמכי עקרונות כגון Millennium Development Goals (MDGs) שהיוו את הבסיס ליצירת יעדי פיתוח בר קיימא של האו"ם[32] לשנת 2030 (נקראים בקיצור ה- SDG's).

לצד זאת, שינוי האקלים הציב אתגר נוסף שדרש תיאום בזירה הגלובאלית וכבר בשנת 1987 נחתמה אמנת מונטריאול לקידום פעולות שיקום להידלדלות האוזון הסטרטוספרי[33] . לאחר מכן התקיימה ועידת "פסגת כדור הארץ" כאמור. בשנת 1997 נחתם עדכון ראשון לאמנת האקלים בוועידת האו"ם לשינוי אקלים בקיוטו, יפן בהסכם שכונה "פרוטוקול קיוטו"[34]. העדכון השני לאמנת האקלים התבצע בשנת 2015 בוועידת האו"ם לשינוי אקלים ה-21 במספר שהתקיימה בפריז, צרפת, עדכון שכונה "הסכמי פריז"[35]. בשנת 2022, התקיימה ועידה אקלים ה-27 שכונסה בשארם א-שייח, מצרים, התמקדה בפעילויות אדפטציה (הִסְתַּגְלוּת) ובקידום מנגנונים וכלים להיערכות לשינויי האקלים – מיטיגציה (אִפְחוּת), כגון שיתופי פעולה בין-לאומיים, קידום טכנולוגיות ועוד. נציין כי במסגרת ועידה זו, הצטרפה ישראל ל- 18 ממשלות נוספות בעולם שהתחייבו לאיפוס פליטות גזי החממה בפעילות התפעול הממשלתית עד שנת 2050, במסגרת מהלך Net Zero Government Initiative שמובילה ממשלת ארה"ב ושהושק בועידה זו. חטיבת הנכסים והלוגיסטיקה בחשב הכללי משלימה כעת את הכנת תכנית העבודה, במסגרת ועדת היגוי רב משרדית, לקראת ועידת האקלים הקרובה COP 28 בדובאי.

מדינת ישראל רואה חשיבות רבה בקידום הצעדים והמשאבים המושקעים בהיבטי קיימות, סביבה ואקלים, הן כחלק מפעילות המגזר הציבורי ומשרדי הממשלה והן על ידי המגזר הפרטי והעסקי. בשנים האחרונות נושאים אלו קודמו באמצעות פרסום תוכניות אסטרטגיות, קביעת יעדים, קידום החלטות ממשלה וקידום חקיקה[36].

---

[31] United Nations Framework Convention on Climate Change - UNFCCC United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, Brazil, 3-14 June 1992 | United Nations

[32] בחודש ספטמבר 2015 אימצו מדינות העולם, ובהן ישראל, את "אג'נדה 2030 לפיתוח בר קיימא" של האו"ם. האג'נדה כוללת תוכנית פעולה המורכבת מ-17 יעדים ו-169 מטרות משנה ו-230 פרמטרים שאותן נדרש להטמיע במדינות החברות, במטרה להוביל להתפתחות עולמית בת קיימא עד 2030. מטרות ויעדים אלה מכונים ה- SDG's – Sustainable Development Goals, מתחילת 2016 מדינות מדווחות על יישום יעדים אלה בכדי לקבוע מדיניות משופרת ביחסי הגומלין המורכבים בין כלכלה, חברה וסביבה ובכדי להעלות את המודעות לתוכנית, ראו להלן - https://sdgs.un.org/goals. בחודש יוני 2018 מינה ראש הממשלה לשעבר, צוות עבודה בראשות משרד החוץ והמשרד להגנת הסביבה, בכדי לקדם את הטמעת ה- SDG's בישראל. בחודש יולי 2019 אישרה הממשלה החלטה להטמיע את מדדי פיתוח בר-קיימא העולמיים בתוכניותיה. לאחר העברת החלטת הממשלה הציג השר להגנת הסביבה לשעבר באו"ם את דוח הטמעת היעדים - Voluntary National Review-VNR. מאז טרם הוגש דוח התקדמות חדש. נכון להיום, ניתן לראות יותר ויותר חברות וארגונים שונים בישראל מדווחים ומשלבים את יעדי ומטרות המשנה של האו"ם.

[33] About Montreal Protocol (unep.org)

[34] What is the Kyoto Protocol? | UNFCCC

[35] נכון לשנת 2022, על אמנת פריז חתומות 197 מדינות, ביניהן מדינת ישראל, במטרה להפחית פליטת גזי חממה, מזעור הנזק הקיים ומימון הטיפול בפליטת גזי חממה על ידי מדינות העולם. לינק להלן - The Paris Agreement | UNFCCC

[36] פירוט נרחב יותר למגמות בנושאי קיימות קיים בדיווח של שנה קודמת

תרשים המציג מבט-על לעיקרי החלטות הממשלה בעשור האחרון:

תמצית החלטות ממשלה (מקור הנתונים: עיבוד החלטות ממשלה מרכזיות ע"י אגף החשב הכללי)

> תקינה בינלאומית ומעורבות אגף החשב הכללי

כידוע ממשלת ישראל נמצאת בשנים האחרונות בשלב של השלמת רפורמה מקיפה בחשבונאות הממשלתית, שעיקרה אימוץ הדרגתי של התקינה החשבונאית הבינלאומית למגזר הציבורי (IPSAS) וזאת במסגרת החלטת ממשלה מס' 2375 שהתקבלה בשנת 2004 ביוזמת אגף החשב הכללי.

ה-IPSASB (International Public Sector Accounting Standards Board) פרסם מסמך היוועצות בדבר קידום דיווח קיימות במגזר הציבורי לתגובת הציבור (עד ליום 09.09.2022) וזאת לנוכח דרישת מחזיקי העניין. אגף החשב הכללי היה שותף לתהליך זה והגיש תגובה והערות בנושא להסדרת התקינה בנושאי קיימות ואקלים. במהלך חודש דצמבר 2022 הוכרז על שלושה פרויקטים פוטנציאליים לדיווח בנושא קיימות במגזר הציבורי, ועל הקמת צוות שיעסוק בבחינת שלושה תחומים עיקריים כדלהלן: דרישות גילוי כלליות של מידע כספי הקשור לקיימות; גילויים בקשר לנושאי אקלים; וכן גילויים לא פיננסיים בקשר למשאבי טבע.

במהלך חודש מאי 2023, פרסם ה - IPSASB תיקון ל – RPG 1, ו- RPG 3, שתכליתו תוספת הנחיות שנועדו להקל על דיווח המידע בדבר תוכניות קיימות. במסגרת העדכון, נוספו למסמכים הנחיות יישום המדגימות את אופן היישום של עקרונות המסמכים בעת דיווח. התיקון ניתן ליישום מיד עם פרסומו, עבור ממשלות וגופים אחרים במגזר הציבורי, אולם בדומה לכלל הוראות RPG 1 ו – RPG 3, יישומו אינו מחייב. עדכוני תקינה אלו ייבחנו לקראת הדוחות הכספיים הבאים.

ה-ISSB (גוף שהוקדם בהכרזתו של ה- IFRS[37]) פרסם בחודש מרץ 2022 טיוטה בנושא Sustainability Disclosure Standard לשני תקנים מוצעים: IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information ו- IFRS S2 Climate-related Disclosures. ביום ה-26.6.2023 פורסמו התקנים ואימוצם המנדטורי בכפוף לרגולציות מקומיות צפוי לחול מינואר 2024. בשלב זה טרם הוחלט על אימוץ התקנים למגזר הציבורי.

חשוב לציין כי נכון להיום אין סטנדרטיזציה אחידה בין דיווחי מדינות וגם רגולציה הנוגעת ליצירת דיווח ושקיפות בעשיה של תאגידים אינה אחידה ובחלק מהמקרים הגילוי שניתן על מדינות ותאגידים הינו וולונטרי. אנו כן עדים להתפתחות ניכרת ברגולציות שונות הנוגעות לסוגיות קיימות, אקלים ואחריות תאגידית במהלך השנים האחרונות, אשר בחלקן מקדימות את התקינות הבינלאומיות באשר לדיווחי מדינות. כחלק מכך, גופים רגולטורים במדינות שונות בעולם בעיקר באירופה וארה"ב דורשים מתן של גילוי אודות היבטי וסיכוני ה- ESG של התאגידים ומשקיעים מוסדיים. השינויים ברגולציה נובעים מאותן מגמות מתפתחות בתחומי הקיימות, שינויים גלובליים ומודעות סביבתית מוגברת, אקטיביזם

[37] בחודש נובמבר 2021 לאור דרישות מחזקי העניין, הכריז ה Foundation IFRS על הקמת ה- Internal Sustainability Standards Board (ISSB). מטרת ה- ISSB לפתח בסיס עולמי, מקיף ואחיד של תקני גילוי בנושא קיימות אשר יאפשרו לחברות לספק מידע מקיף עבור השווקים הפיננסיים העולמיים. המטרה היא שהתקנים יהוו בסיס לקידום ודיווח היבטיESG ויאפשרו למחזיקי העניין להבין את ההשלכות על הדוחות הכספיים ואת הסיכונים הנגזרים מכך. גוף זה החל את פעילותו במהלך שנת 2022, ופועל במקביל למוסד הבינלאומי לתקינה בחשבונאות, ה – IASB.

חברתי ודרישה של ציבור המשקיעים. ההיבטים הרלוונטיים הנוגעים לרגולציה בתחום ה- ESG מתרכזים לרוב בשני מישורים: גילוי אופן ההתחשבות בשיקולי ESG בפעילות תאגידים וגילוי של משקיעים וגופים פיננסיים בדבר שקלול היבטי ESG במדיניות ההשקעה.

כפי שפורט בהרחבה בדיווח לשנת 2021, קיימים מס' ארגונים מרכזיים שגיבשו מתודולוגיות דיווח מקובלות בעולם כאשר אנו רואים הן לצד התקינה המתפתחת והן לצד הרגולציה מעבר לדיווח של נושאי הקיימות/ESG כנושאים שלובים בדוחות כספיים.

>> הדיווח בנושאי קיימות, סביבה ואקלים וחברה לשנת הדוח 2022

> מימון לתשתיות סביבה וחברה

> גיוס חוב – אגרת חוב ירוקה

בחודש נובמבר 2022 פרסם אגף החשב הכללי לראשונה מסגרת להנפקת איגרות חוב ירוקות ממשלתיות. המסגרת הירוקה (להלן "**המסגרת**") מתארת כיצד הממשלה מתכננת להשתמש בתקבולים שיגויסו מאיגרות חוב אלו. קבוצת עבודה בין משרדית למימון בר קיימא, בראשות נציג החשב הכללי, בחרה פרויקטים סביבתיים אליהם יוקצו תקבולי איגרות החוב הירוקות לפי קריטריונים ברורים שנקבעו במסגרת. בחוות הדעת שניתנה על ידי חברת Cicero Shades of Green המהווה גורם מומחה בלתי תלוי בנושא, אשר ניתחה והעריכה את המסגרת הירוקה של מדינת ישראל, הוענק לישראל דירוג גבוה ביותר. ציון זה משקף את איכות הקריטריונים שנקבעו והפרויקטים שנבחרו. ניתוח זה מקובל ומחייב בהתאם לסטנדרטים הבינלאומיים בתחום.

המסגרת נכתבה בהתאם לשני תקנים בינלאומיים: (1) העקרונות לאיגרות חוב ירוקות של איגוד שוק ההון הבינלאומי גרסה 2021. עקרונות אלו מורכבים מארבעה מרכיבים: השימוש בתקבולים, תהליך ההערכה והבחירה של הפרויקטים, ניהול חלוקת התקבולים ודיווח. (2) טיוטת הטקסונומיה הישראלית[38] הלוקחת בחשבון את הקריטריונים לתרומה משמעותית כפי שנקבעו בטקסונומיה האירופאית. יצוין כי מטרתה המרכזית של הטקסונומיה היא לעודד השקעות בפעילויות כלכליות שיש להן השפעות סביבתיות חיוביות, כמו גם למנוע מצבים של Greenwash[39]. בנוסף, המסגרת קובעת את הסטנדרטים לדיווח בפני משקיעים ובעלי עניין רלוונטיים בדבר התחייבויותיה של ישראל בהתאם לסטנדרטים שנקבעו במסגרת. המסגרת צפויה להתעדכן מעת לעת בכדי להבטיח התאמה מתמשכת לפרקטיות השוק הרלוונטיות מתוך מטרה לשמר ולשפר את רמות השקיפות, הדיווח והגילוי תוך כפיפות לסטנדרטים בינלאומיים.

בינואר 2023 לאחר פרסום המסגרת ולאחר קיום רוד-שואו (Road-show) גלובלי למשקיעים, השלים החשב הכללי את ההנפקה הראשונה של איגרת ירוקה בסכום גיוס שעמד על כ-2 מיליארד דולר כאשר הביקושים להנפקה הסתכמו בלמעלה מ-12 מיליארד דולר (ביקוש יתר של פי שש מהסכום המנופק) מיותר משלוש מאות משקיעים מארבעים מדינות, לרבות איחוד האמירויות, יפן וקוריאה. איגרת החוב הונפקה לתקופה של עשר שנים, בריבית של 4.5 אחוזים, עם מרווח של 95 נקודות בסיס.

מלבד היתרונות הרבים להנפקה זו ובהם מימון של פרויקטים ירוקים וגיוון בסיס המשקיעים הבינלאומיים של מדינת ישראל, פרסום המסגרת הירוקה וביצוע ההנפקה הירוקה מהווים כלי פיננסי ירוק באמצעותו פעלה המדינה למימוש יעדיה הסביבתיים.

---

[38] במסגרת עבודת המשרד להגנת הסביבה בתחום קיימות ופיננסים, פורסמה טיוטת טקסונומיה לסיווג פעילויות כלכליות לפי השפעתן על מטרות סביבתיות מוגדרות. הטקסונומיה משמשת כלי מדיניות, ומטרתה המרכזית לעודד השקעות בפעילויות כלכליות שיש להן השפעות סביבתיות חיוביות, כמו גם למנוע מצבים של התיירקקות (greenwash) . טיוטת הטקסונומיה הישראלית מבוססת על הטקסונומיה של האיחוד האירופי המעוגנת בדיני האיחוד. במסגרת הטקסונומיה מוצעת בחינה הוליסטית של פעילויות כלכליות לפי תרומתן לקידום מטרות אקלים והשפעתן על מטרות סביבתיות אחרות. בחינה זו נעשית לפי אמות מידה מוגדרות. הטקסונומיה יכולה לשמש בין השאר גופים מממנים בבואם לבחון את ההשפעות והביצועים הסביבתיים של הפעילויות הממומנות. לינק לטיוטה:
https://www.gov.il/he/departments/publications/Call_for_bids/taxonomy.

[39] Greenwash הינו מונח אשר בא לבטא ביצוע פעולות בתחום הקיימות אשר בעיקרן הינן לשם הנראות בלבד ואין בהם ממש.

> מימון פרויקטים אסטרטגיים רוחביים – פרויקטי PPP בתחום הסביבה

במדינת ישראל מבוצעים פרויקטים עתירי השקעה ומימון באמצעות מודל ה- PPP (פרויקטי PPP - Public Private Partnership), אשר מבוססים על שיתוף פעולה בין המגזר הממשלתי והמגזר הפרטי ועיקרו התקשרות (הסכם זיכיון) בין המדינה לזכיין הפרטי לטובת הקמת תשתית ציבורית ותפעולה. חטיבת הפרויקטים באגף החשב הכללי אחראית על ייזום וקידום פרויקטים לצד גורמים נוספים. מטרת הפרויקטים להניע השקעות בנושאי תחבורה, מים, אנרגיה, בינוי, סביבה ואקלים ולתמוך ביזמויות פרטיות בנושא. השילוב של תמיכת המדינה ויזמות פרטית מייצר לא רק הנעה של עשייה אלא גם תשתית כלכלית המשכית ליוזמות חדשניות וייחודיות כגון בנושאי האנרגיה המתחדשת, תחבורה חשמלית ועוד, אלו הביאו לתנופה בפיתוח התשתיות במדינת ישראל בהיקף של עשרות מיליארדי ₪. קידום הפרויקטים מבוצע בהתאם למדיניות הממשלה להשקעה בתשתיות ומתואם עם התכנית האסטרטגית הרב שנתית שמקדם החשב הכללי לביצוע פרויקטי תשתיות לאומיים אשר חלקם יבוצע בשיתוף עם המגזר הפרטי.

להלן תמצית לפרויקטים בתחום התחבורה, האנרגיה, המים והפסולת המבוצעים בשיתוף המגזר הפרטי (פרויקטים מסוג P.P.P. - Public Private Partnership). *ראו הרחבה בפרק ד' וביאור 12*:

אנרגיה: המדינה תומכת ומלווה את המשק במספר פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת ובניהם ניתן למנות את פרויקט אשלים, שהינו פרויקט ראשון מסוגו לניצול אנרגית השמש באמצעות תחנות כוח המשלבות שלושה סוגי תהליכי הפקת חשמל: תחנת כוח תרמו־סולארית, תחנת כוח פוטו־וולטאית ותחנת כוח בגז טבעי. כמפורט בפרק ד' ובביאור 12, קידמה ועדת מכרזים בין-משרדית המשותפת למשרד האוצר, למשרד האנרגיה ולרשות החשמל, מכרזים להקמת תחנות כוח סולאריות באזור אשלים שבנגב במסגרת זו פרסמה הועדה מכרזים להקמתן של ארבע תחנות כוח מאנרגיית השמש באזור אשלים שבנגב (שתי תחנות כוח בטכנולוגיה תרמו-סולארית ושתי תחנות כוח בטכנולוגיה פוטו-וולטאית על גבי שטח המשתרע על כ-10,000 דונם. בנוסף, הוועדה עתידה לפרסם מכרז להקמתה של תחנת כוח פוטו-וולטאית נוספת באזור אשלים וכן מכרז להקמת תחנת כוח קונבנציונלית המופעלת באמצעות גז) סך עלות ההקמה של כל הפרויקטים באשלים עד כה הינה כ-7.5 מיליארד ₪.

מים: מדינת ישראל נחשבת למובילה בינלאומית בתחום המים והתפלתו וזאת גם עצם היותה מדינה השוכנת בסביבה גאוגרפית המאופיינת בחוסר מובנה במקורות מים לשתייה והשקיה. נכון למועד הדוח הכספי הוקמו ופועלים חמישה מתקני התפלה בעלי כושר ייצור חוזי של 596 מיליון קוב מים בשנה (מלמ"ש), בעלות הקמה כוללת של כ-9 מיליארד ₪, לצורך התמודדות עם התייבשות מקורות המים הטבעיים והגידול הטבעי באוכלוסייה, ראו פירוט בביאור 12.

תחבורה: בתחום התחבורה מקודמים פרויקטים משמעותיים של רכבות קלות ותחבורת המונים, לצורך צמצום הנסועה ברכב הפרטי, הפחתת הזיהום הנלווה לכך וההשלכות השליליות על המשק. בשנים הקרובות צפויים להתקדם מספר פרויקטים משמעותיים בתחום, עד להיקף פיתוח של כ-190 ק"מ (גם בהקמה ועתידי) של רכבות קלות במרכזי הערים הגדולות ורכבות בין הערים הגדולות. פרויקטים רבים בתחום נמצאים בשלבים מתקדמים.

פסולת: בנושא טיפול בפסולת מקודמים שני פרויקטים, האחד יטפל בפסולת אורגנית בשיטת העיכול האנארובי[40], השני יטפל בשאריות מיון בשיטת ההשבה התרמית – שריפה (הפרויקטים הינם מתקן טיפול בפסולת עירונית אורגנית בשיטות מתקדמות – העיכול האנארובי והפקת "אנרגיה ירוקה" באזור השפד"ן ומתקן לטיפול בפסולת באמצעות השבת אנרגיה מפסולת בנאות חובב (*ראה חלק ד', פרק 4 – פרוייקטים בשיתוף המגזר הפרטי*).

[40] עיכול אנאירובי הוא התהליך הביולוגי הטבעי של פירוק חומר אורגני בהעדר חמצן, תוך ייצוב החומר וצמצום תכולת המוצקים. התוצרים של שיטה זו הם בוצה וביוגז המשמש לייצור אנרגיה מתחדשת. ההשבה התרמית מטפלת בפסולת בטמפרטורות גבוהות, וממנה נוצרת אנרגיה המשמשת לייצור חשמל וכן קיטור המשמש לחימום ביתי או תעשייתי.

קרן ייעודית להעמדת הלוואות בתחום האנרגיה המתחדשת

מדינת ישראל באמצעות אגף החשב הכללי הקימה קרן ייעודית להעמדת הלוואות לפרויקטים בהתייעלות באנרגיה. הקרן הוקמה במטרה לסייע בהשגת היעד הלאומי להתייעלות אנרגטית וצמצום צריכת החשמל עד לשנת 2030, כפי שנקבע בהחלטות ממשלה 542, 1403 ו- 3269 בשנים 2015-2017, נחתמו במהלך חודש דצמבר 2018 הסכמים מול ארבעה בנקים, אשר זכו במכרז להעמדת הלוואות בערבות מדינה לפרויקטי התייעלות אנרגטית.

נציין כי בתחילת חודש דצמבר 2022, נוכח ביקוש נמוך להלוואות במסגרת הקרן ולאור פתיחת מסלול הלוואות ייעודי בקרן להלוואות בערבות מדינה לעסקים קטנים ובינוניים להשקעה בפרויקטים של אנרגיה מקיימת, ובכלל זה התייעלות אנרגטית, נסגרה הקרן למתן הלוואות לפרויקטי התייעלות אנרגטית להגשת בקשות חדשות, ראו בהרחבה *ביאור 23*.

הטיפול בשינויי אקלים ופליטות גזי חממה

הקדמה

שינוי האקלים מטופל תחת מספר משרדי ממשלה וביניהם המשרד להגנת הסביבה, משרד האנרגיה, משרד הכלכלה, משרד התחבורה וכן על ידי משרדים נוספים אשר להם השפעה סביבתית ישירה או עקיפה (כגון משרד המשפטים, משרד האוצר, ברשויות מקומיות ועוד). לצד אלו, קיימות פעילויות בין משרדיות המקדמות טכנולוגיה וחדשנות כמנוף לצמיחה כלכלית מכילה ובת-קיימא בישראל ואף ככלי סיוע לשימוש המשרדים. אלו מהווים גורם מניע לשינוי סביבתי ועמידה ביעדי הממשלה בנושאים אלו, ובמקביל גורם בקרתי ולעיתים אף רגולטורי לפיקוח ובקרה לאי עמידה בהנחיות הממשלה והחוקים בנושא.

שינויי האקלים המואצים טומנים בחובם סכנות ונזקים רבים המשפיעים על כלל תחומי החיים. השפעת שינויים אלו משתנה בהתאם לתנאים המקומיים הגאוגרפים, ומשכך יש חשיבות בקידום תוכניות מקומיות להיערכות לשינויי האקלים וקידום פעולות אדפטציה. יחד עם זאת נדרשת הסכמה גלובלית לפעילות וקידום פעולות מיטיגציה, מכיוון ששינויי האקלים הינם בבסיסם תופעה גלובלית המושפעת מפעילות אנושית בכל העולם.

כפי שמוזכר בפתח הדברים, כבר בשנת 2009, הועברה החלטת הממשלה הראשונה, החלטה מס' 474, שדנה בהיערכות ומוכנות ישראל לשינוי האקלים והצורך בהפחתת פליטות גזי חממה[41] . לאחר מכן ובהתאם לוועידת פריז וועידת האקלים בגלאזגו והתפתחויות גלובליות אחרות בנושא, נקבעו בממשלות ישראל מספר החלטות לצמצום פליטות הפחמן עד לשנים 2025 ו-2030, וכן יעדים נוספים של תמחור פליטות גזי חממה[42] הגדלת הייצור באנרגיות מתחדשות[43], הפסקת השימוש בפחם לייצור חשמל עד שנת 2026[44], הגבלת כמות פליטות גזי חממה מרכבים חדשים[45], אוטובוסים עירוניים נקיים, קידום תחבורה נקייה ודלת פחמן וצמצום הנסועה הפרטית בשיעור של 15% עד לשנת 2030[46], האצת תשתיות ועידוד חדשנות טכנולוגית במסגרת המאבק בשינוי אקלים[47] ועוד. יעדים אלו עוגנו בין היתר גם בחוק האקלים שנכון להיום טרם אושר.

---

[41] היערכות ישראל לשינוי אקלים - היערכות ומוכנות לשינוי אקלים והפחתת פליטות גזי חממה | מספר החלטה 474 | משרד ראש הממשלה (www.gov.il).

[42] החלטת ממשלה מס' 286 מיום 01.08.2021.

[43] באוקטובר 2020, עודכנו יעדי הייצור באנרגיות מתחדשות ל-20% מסך צריכת החשמל במשק בשנת 2025 ו-30% בשנת 2030, ראו החלטת ממשלה מס' 465 מיום 25.10.2020.

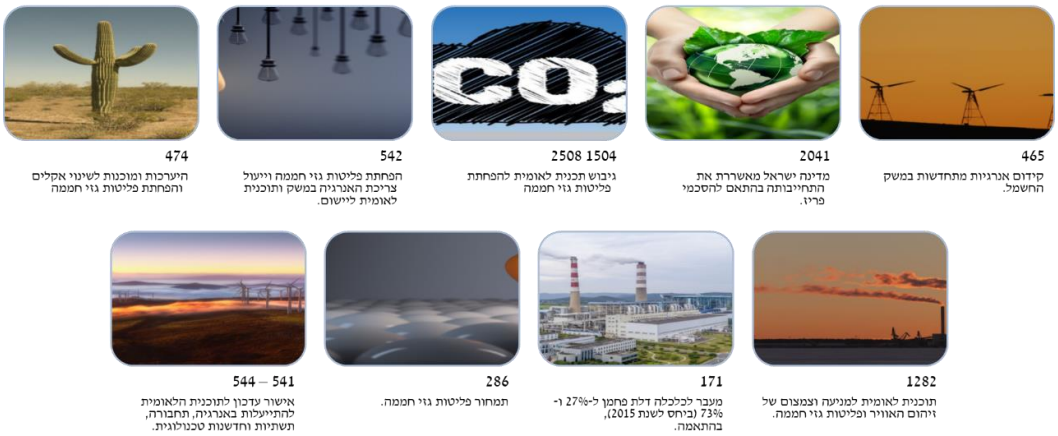
[44] ביצוע פועלות כגון הפעלת היחידות הפחמיות בעומס המזערי המאפשר גמישות ואמינות אספקה למשק, הפסקת הייצור ביחידות 1-4 בתחנת הכוח אורות רבין (החלטת ממשלה מס' 4080 מיום 29.07.2018 ו הסבה הדרגתית עד לשנת 2025 ולא יאוחר משנת 2026, של יחידות הייצור 5 - 6 בתחנת הכוח אורות רבין ויחידות הייצור 1 - 4 בתחנת הכוח רוטנברג, לשימוש בגז טבעי ראו לעניין זה עקרונות מדיניות בנושא הפסקה של השימוש בפחם במקטע הייצור במשק החשמל בשגרה עד לשנת 2026, משרד האנרגיה, 2019.

[45] החלטת ממשלה מס' 171 מיום 25.07.2021.

[46] החלטת ממשלה מס' 542 מיום 20.09.2015.

[47] החלטות ממשלה מס' 543 ו- 544 מיום 24.10.2021.

להלן ריכוז החלטות ממשלה בתחום גזי החממה והאקלים:

תמצית החלטות ממשלה בתחום גזי החממה והאקלים מקור הנתונים לגרף: עיבוד ע"י אגף החשב הכללי

< פליטות גזי חממה בישראל

בנושא שינוי אקלים ופליטות גזי חממה, הוסמך המשרד להגנת הסביבה מכוח החלטות הממשלה, לקידום היערכות ישראל לשינוי אקלים, קידום כלכלה מקיימת ודלת ופחמן וביצוע בקרה ואכיפה על פעולות משרדי הממשלה בנושאי אקלים.

בחודש ספטמבר 2016 פרסם המשרד להגנת הסביבה את התוכנית האסטרטגית הלאומית הראשונה להתמודדות עם שינוי האקלים והפחתת גזי חממה – התוכנית הלאומית ליישום הסכם פריז. תוכנית זו אימצה את יעדי הפליטות שנקבעו בהחלטת ממשלה מס' 542, ופירטה את צעדי המדינה ומשרדי הממשלה לקידום הפחתת פליטות, הערכות מדינת ישראל לשינוי אקלים והקמת צוות ממשלתי שנועד לקדם ולבחון את הפעולות הנדרשות בנושא אקלים[48]. במסגרת החלטה זו, נקבע יעד משקי לשנת 2023 של 7.7 טונות שוות ערך פחמן דו חמצני לנפש ויעד ביניים של 8.8 טונות שוות ערך פחמן דו חמצני לנפש לשנת 2025. כנגזרת להחלטה זו, קבעה הממשלה שלושה יעדים סקטוריאליים לשנת 2030 בתחומי האנרגיות המתחדשות, התייעלות האנרגטית ולהפחתת הנסועה. לצורך יישום יעדים אלו קבעה ממשלת ישראל בחודש אפריל 2016 את התוכנית הלאומית להפחתת פליטות גזי חממה (החלטה מס' 1403), אשר כוללת שורה של צעדים ואמצעים ליישום היעדים הלאומיים. בין השאר נקבע בהחלטה כי המשרד להגנת הסביבה יקים מערך לאומי למעקב, בקרה ודיווח, הנוגע ליישום התוכנית והיעדים הלאומיים להפחתת פליטות גזי חממה. המערך הוקם בשנת 2016 בשיתוף משרדי הממשלה וגופים סטטוטוריים רלוונטיים אחרים, ופועל על בסיס עקרונות מנחים של אמנת האקלים של האו"ם ועל בסיס מתודולוגיות שפותחו בהתאמה למאפיינים של המשק בישראל, ראו Measurement, Reporting and Verification (MRV).

בנוסף לדיווח זה, מפעיל המשרד להגנת הסביבה מערך וולונטרי לדיווח ורישום של פליטות גזי חממה, ארגונים וחברות מכל המגזרים מוזמנים לדווח בכל שנה על פליטות גזי החממה שלהם – פליטות ישירות ועקיפות.

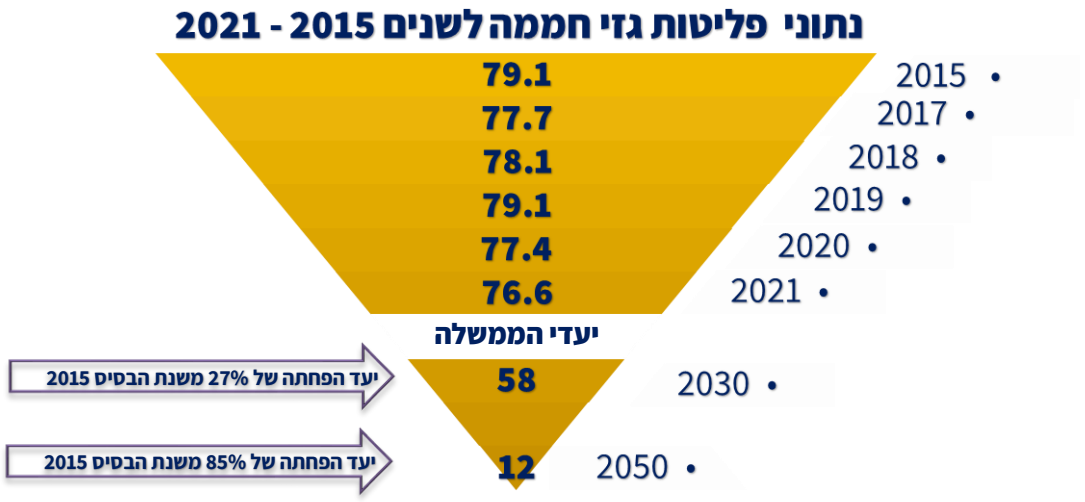
לצד הדיווחים ומערכים לאיסוף הפליטות, מגישה מדינת ישראל דוח לאומי מקיף ועדכון דו שנתי לאו"ם[49]. מדינת ישראל הגישה התחייבות מעודכנת NDC - Nationally Determined Contribution לאמנת המסגרת של האו"ם בנושא שינוי אקלים במסגרתה התחייבה לראשונה על יעד הפחתת פליטות מוחלט של 27% ביחס לרמות 2015 עד 2030 , ראו בגרף להלן יעד של 58 (טון) פליטות גזי חממה ו-85% יחסית לרמות 2015 עד 2050 (ראו בגרף להלן יעד של 12 טון פליטות גזי חממה). היעדים החדשים אושרו על ידי הממשלה ב-25 ביולי 2021 (החלטת ממשלה 171: מעבר לכלכלה דלת פחמן). היעדים מחולקים למגזרי פעילות של ייצור חשמל, פסולת (למעט

[48] התכנית הלאומית ליישום הסכם פריז (www.gov.il)

[49] הדוח האחרון הוגש בחודש מרס 2023 – להלן לינק https://unfccc.int/documents/627150

שפכים), תחבורה, תעשיה ואנרגיה. עוד הצטרפה ישראל בשנת 2021 ל-Global Methane Pledge, יוזמה משותפת של כ-120 מדינות להפחתת פליטות המתאן בלפחות 30% עד שנת 2030, ביחס לשנת 2020.

תרשים א' - נתוני פליטות גזי חממה CO2 (טון) לשנת 2015-2021 ונתונים לעמידה ביעדי ממשלה לשנים 2023 ו-2050:

נתוני פליטות גזי חממה (טון) לאורך השנים ויעדי ממשלה לשנת 2030 ו-2050
(מקור הנתונים לגרף הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה)

הסבר לגרף: נתוני גזי החממה נלקחו מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) המכינה מדי שנה בשנה מצאי פליטות לאומי של גזי חממה בישראל המצאי הלאומי מתפרסם באתר אמנת האקלים של האו"ם[50]. נתוני יעדי הממשלה לשנת 2023 ו- 2050 מהחלטת ממשלה 171 כאמור לעיל.

נציין, כי בהתאם לדוח מעקב שנתי אחר יישום התוכנית והיעדים הלאומיים להפחתת פליטות גזי חממה ומחויבות ישראל לאמנת האקלים שפרסם המשרד להגנת הסביבה בחודש אפריל 2023, ציין המשרד להגנת הסביבה כי "בשנת 2021, השיגה ישראל הפחתת פליטות אבסולוטית ביחס לשנת 2015 (קרי ירידה מ-79.1 טון סך פליטות שנתיות בשנת 2015 ל-76.6 טון בשנת 2021 - המהווה קיטון של 11.5%). עם זאת, הערכה ראשונית ולא מלאה לשנת 2022 מראה שינוי במגמת הפליטות במשק, ובכך השארה כי ישראל אינה צפויה לעמוד ביעד להפחתת גזי חממה ל-2030"[51] יעד שעומד על קיטון של 27% מ 79.1 בשנת הבסיס 2015 ל 58 בשנת 2030, ובכך גם ביעד ההפחתה ל 2050 העומד על קיטון של 85% לשיעור של הפחתה שנתית בסך של 12 טון).

בנוסף, לאחרונה פרסם ה- OECD סקירת הביצועיים הסביבתיים EPRs – Environmental Performance Reviews, הסקירה מספקת ניתוח והערכה מבוססי ראיות של התקדמות המדינה לקראת יעדי המדיניות הסביבתיים שלה (ה- OECD ערך למעלה מ- 100 סקירות של מדינות חברות ומדינות שאינן חברות בארגון). דוח ה- EPR[52] מספק 24 המלצות, שאושרו על ידי ה- WPEP[53] בדצמבר 2022. במסגרת הסקירה צוין כי "טביעת הרגל הפחמנית של ישראל גדלה בהתמדה במהלך השנים 2014-2020 אך החלה לרדת בשנים האחרונות. הן הפליטות הכוללות והפליטות לנפש של גזי חממה והן הפליטות לאוויר של מזהמים מרכזיים התנתקו באיטיות מהתמ"ג, בעיקר בשל ההחלפה המהירה של פחם בגז טבעי בתמהיל האנרגיה."

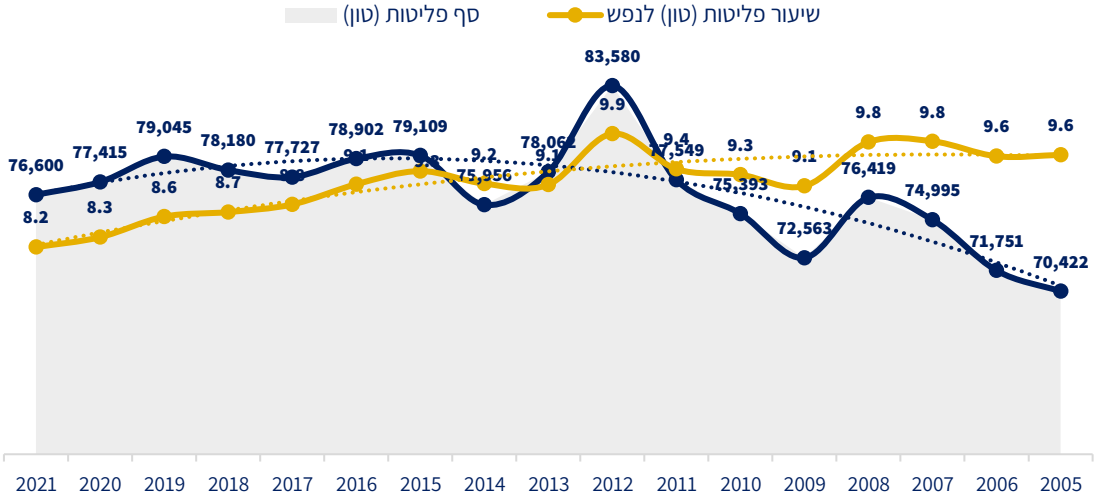
[50] https://unfccc.int/documents/370343
[51] reduction_greenhouse_gas_emissions_2022_report.pdf
[52] https://www.oecd.org/israel/oecd-environmental-performance-reviews-israel-2023-0175ae95-en.htm
[53] Working Party on Environmental Performance

עוד צוין כי "ישראל הגבירה את שאיפות האקלים שלה בשנים האחרונות. המדינה קבעה יעד הפחתת גזי חממה של 85% לשנת 2050, כמו גם יעדים מגזריים לפליטות גזי חממה מייצור חשמל, פסולת מוצקה, תחבורה ותעשייה, לפני שהכריזה על השאיפה הכוללת של ניטרליות פחמן עד 2050. עם זאת, ישראל אינה בדרך להגיע ליעדים אלה באמצעים קיימים".

תרשים ב'

בתרשים המוצג ניתן לראות כי שיעור הפליטות (טון) לנפש מראה מגמת ירידה לאורך השנים (קו בצבע צהוב) אשר הינו שילוב של ירידה אבסולוטית בסך הפליטות (קו כחול) וגידול באוכלוסייה. כאמור להלן, בהתאם לדוח מעקב של המשרד להגנת הסביבה מגמה זו, על אף הירידה, אינה מספקת ליכולת העמידה ביעדי הממשלה.

נתוני פליטות גזי חממה (טון) ושיעור פליטות גזי חממה (טון) לנפש משנת 2005 ועד לשנת 2021:

נתוני פליטות גזי חממה ושיעור הפליטות לנפש (מקור הנתונים לגרף: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבוד הנתונים ע"י אגף החשב הכללי)

הסבר לגרף: נתוני גזי החממה נלקחו מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) המכינה מדי שנה בשנה מצאי פליטות לאומי של גזי חממה בישראל המצאי הלאומי מתפרסם באתר אמנת האקלים של האו"ם[54]. נתוני כמות האוכלוסייה (נפש) בישראל משנת 2005 נשלחו גם הם מפרסומים שוטפים של הלמ"ס.

תוכניות אסטרטגיות לקידום יעדים סביבתיים

המשרד להגנת הסביבה פרסם בין השנים 2016-2022 מסמכי מדיניות שונים העוסקים בקידום מדיניות תמחור פחמן בישראל, זאת לצורך קידום המעבר לשימוש בדלקים לא מזהמים[55], העלאת המיסוי על כלים חד פעמיים על מנת להפחית את צריכת הכלים הללו פר נפש בישראל[56] וקידום טכנולוגיות אגירה ושימוש לוחות סולאריים במקום קידום תחנות כוח פיקריות (הנותנות מענה בזמנים של חוסר וודאות כאשר קיים חוסר התאמה בין הביקוש להיצע) לצורך הפחתת הפליטות ממגזר הפקת האנרגיה בישראל וחסכון של מיליארדי שקלים למשק הישראלי[57] ועוד.

[54] https://unfccc.int/documents/370343
[55] מדיניות תמחור פחמן בישראל | המשרד להגנת הסביבה(www.gov.il)
[56] מיסוי כלי פלסטיק חד-פעמיים בישראל - מסמך מדיניות | המשרד להגנת הסביבה(www.gov.il)
[57] אגירת אנרגיה מתחדשת כתחליף לתחנות כוח פיקריות - יוני 2020(www.gov.il)

בחודש אוקטובר 2021 המשרד להגנת הסביבה פרסם את התוכנית האסטרטגית הלאומית למעבר לכלכלה דלת פחמן לשנת 2050, במסגרתה הוצגו צעדים ויעדים לסקטורים ולתחומים שונים כאמור לעיל לטווח הבינוני והארוך[58], לצד תוכנית אסטרטגית לאומית ליישום פעולות להתמודדות עם משבר האקלים לשנים 2022-2026[59]. התוכנית האסטרטגית מורכבת מתוכניות משנה להפחתת פליטות (בהתאם לסקטורים שונים: תוכניות היערכות במערכת החינוך, קידום מזון מקיים, שמירה על מערכות אקולוגיות, קידום עירוניות מקיימת וצעדי מדיניות רוחביים בדגש על קידום חדשנות ומנגנונים כלכליים, וביצוע מעקב בקרה ותיאום עם ועל כל החוליות בשרשרת)[60]. נציין, כי נכון להיום התוכנית טרם אושרה בממשלה.

< אנרגיה ואנרגיות מתחדשות

משרד האנרגיה והתשתיות פועל במספר מישורים למימוש היעדים בתחום האנרגיה, בין היתר ליישום ההחלטה לסגירה מלאה של כל יחידות הייצור הפחמיות של חברת החשמל עד לשנת 2026[61]; העמקת יעד האנרגיות המתחדשות תוך קביעת יעד של 30% ייצור מאנרגיות מתחדשות לשנת 2030, בהתאם לכך פרסם במהלך שנת 2022 את מפת הדרכים לעמידה ביעד כאמור[62]. מפת הדרכים כוללת כ-50 צעדים לקידום אנרגיות מתחדשות ותכנית אסדרה של רשות החשמל לטובת עמידה ביעד, ושגובשו בין היתר בעקבות עריכת מסע לקוח שמיפה את החסמים והאתגרים במשק.

בנושא יעד האנרגיה המתחדשת, נציין כי משרד האנרגיה והתשתיות גיבש ומיישם צעדים לחיזוק יכולת הממשלה לעמוד ביעדי האנרגיה המתחדשת – במסגרת החלטת ממשלה 1855 מיום 11.9.2022 (כהמשך להחלטות הממשלה מס' 3269 מיום 17.12.2017, מס' 465 מיום 25.10.2020, מס' 171 מיום, מס' 211 מיום 01.08.2021, מס' 208 מיום 01.08.2021 ומס' 541 מיום 24.10.2021) גובשו צעדים לחיזוק יכולת הממשלה לעמוד ביעד הממשלתי של 30% אנרגיה מתחדשת בשנת 2030, תוך הסרת חסמים, תכלול ויצירת שיתופי פעולה בין כלל בעלי העניין, וכן טיוב הליכים רגולטוריים ובירוקרטיים.

בין הפעולות לקידום אנרגיה מתחדשת ניתן למנות את (1) אפיון תהליך הקמה של מתקני אנרגיות מתחדשות אל מול הרגולטורים הרלבנטיים. כמו כן קידום פרויקטים של אנרגיות מתחדשת כגון: אנרגיות מתחדשות בצה"ל, אנרגיות מתחדשות בחברות ממשלתיות ועוד (2) קידום אסדרה לאגירת אנרגיה שתיתן מענה להגדלת הייצור של האנרגיות המתחדשות, כולל השקעה משמעותית בדו שימוש, קידום תמ"א למו"פ של ייצור סולארי מעל גידולים חקלאיים, קידום אסדרות תכנוניות שיסירו חסמים ויקלו על הקמת אנרגיה מתחדשת בדו שימוש בהיתרי בנייה ואף בחלק מהשימושים בפטור מהיתר, בחודש נובמבר 2022 משרד האנרגיה והתשתיות ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר הודיעו על השקעה של 17 מיליון ₪ בלמעלה מ-130 פיילוטים אגרו-וולטאיים (3) תהליכים ברשויות המקומיות במעבר לאנרגיה מקיימת לרבות התייעלות באנרגיה, ייצור אנרגיה מתחדשת ותחבורה חשמלית. בשנת 2022 ניתנו מענקים בסך של כ-76 מלש"ח לפרויקטים של אנרגיה מקיימת ברשויות מקומיות (4) קידום אתרים לייצור סולארי במגה פרויקטים בשיתוף רשויות מקומיות ומשרדי ממשלה נוספים (5) גיבוש ופרסום תכנית לאומית להתייעלות באנרגיה אשר קובעת יעד עצימות של 1.3% לשנה[63] (6) עוד נציין כי במסגרת תעריף החשמל לצרכן לשנת 2023 הוכרה עלות עודפת של 2.2 מיליארד ₪ לטובת אנרגיות מתחדשות (7% מסך העלות המוכרת), המצטרפת לעלויות עודפות של כ-1.5 מיליארד ₪ כל שנה בשנים האחרונות.

נזכיר כי מדינת ישראל באמצעות אגף החשב הכללי הקימה קרן ייעודית להעמדת הלוואות לפרויקטים בהתייעלות באנרגיה, כמפורט בהמשך ובביאור 23[64].

---

[58] תקציר מנהלים - עיקרי האסטרטגיה הלאומית לישראל דלת פחמן ומשגשגת - אוקטובר 2021(www.gov.il)

[59] תכנית יישום לאומית להתמודדות עם משבר האקלים(www.gov.il)

[60] תכנית יישום לאומית להתמודדות עם משבר האקלים(www.gov.il)

[61] ראו לעניין זה החלטת ממשלה מס' 465 לקידום אנרגיה מתחדשת ותיקון החלטות ממשלה מחודש אוקטובר 2020 והחלטת ממשלה 1282 תוכנית לאומית
למניעה וצמצום של זיהום האוויר ופליטות גזי חממה בישראל – תוכנית יישום מחודש מרץ 2022

[62] https://www.gov.il/BlobFolder/news/re_290522/he/roadmap_reference_2030.pdf .

[63] https://www.gov.il/he/departments/publications/reports/national_plan_energy_efficiency

[64] https://www.gov.il/he/departments/guides/loan_fund

בחודש מאי 2023, פורסמה להערות הציבור תכנית אסטרטגית לשילוב מימן במשק האנרגיה במטרה להפחית פליטות גזי חממה[65].

< משק המים ניהול ההיצע והביקוש

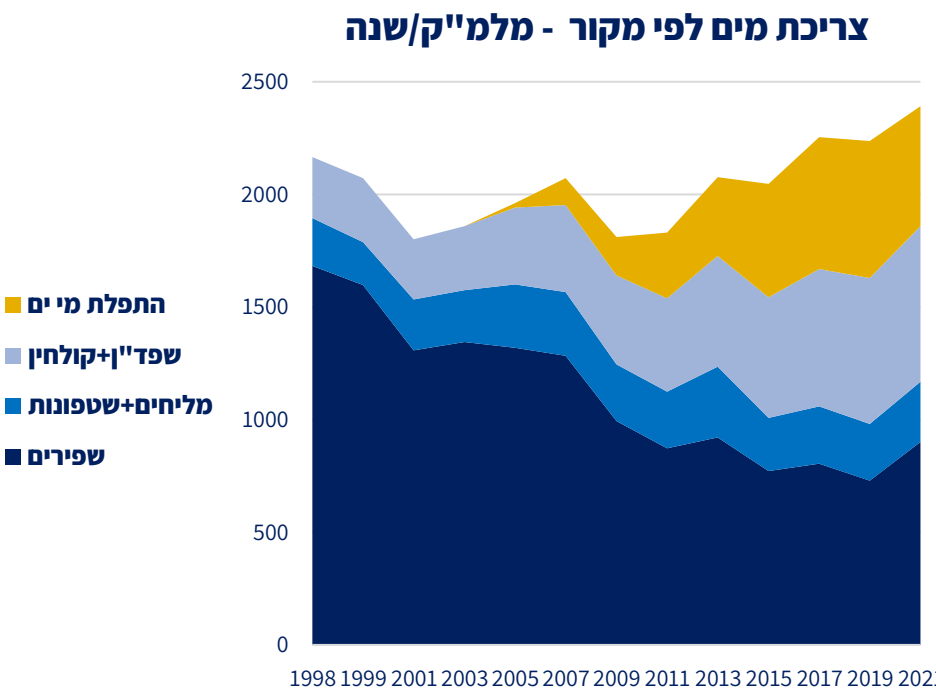
משק המים בישראל הוא אחד ממשקי המים המתקדמים בעולם בזכות השימוש בטכנולוגיה מתקדמות ויעילות להתפלת מים וניהול המבוסס דאטה וסיכונים הכולל תרחישי אקלים ומזג אוויר קיצונים. צריך לזכור, כי מדינת ישראל נמצאת באזור סמי-ארידי דהיינו אזור אקלימי המאופיין במשאבי מים מוגבלים. בעיקר חלקה המרכזי והדרומי של המדינה (עיקר שטחה) אשר שייך לסף המדבר ולתחום המדברי. כמות המשקעים באזורים אלו קטנה ונדירה. כתוצאה משינויי אקלים גלובליים ורצף שנות בצורת במדינה, כמות זו נמצאת בדעיכה.

משאבי מים בישראל הם משאב שמדינת ישראל מגנה עליו ומפתחת אותו כחלק ממשק המים והשפכים בישראל. זאת, מאחר שחלק גדול משטחה הוא מדברי וכמות המשקעים הממוצעת נמוכה ומספקת רק בקושי את צורכי האוכלוסייה ההולכים וגדלים. מקורות המים העיקריים הם: ים כנרת, ים תיכון, ים סוף מספר מאגרים של מי תהום, אקוויפר ההר ואקוויפר החוף[66] והתפלות מים מלוחים[67].

תפקידה של רשות המים, בין היתר הינו להבטיח פיתוח מקורות מים חדשים כקולחים ומים מותפלים, קביעת היקף ההפקה של המים ממקורותיהם, השימוש במים שפירים, מליחים וקולחים והספקת מים לטבע ובתוך כך גם לשמור על איכות המים במאגרים והמסופקים, ניהול הביקוש וכן עידוד שימוש יעיל ומושכל במשאב המים.

◀ תרשים ג'

נתוני צריכת מים (מלמ"ק) לפי מקורות משנת 1998 ועד לשנת 2021:

מקורות צריכת המים לאורך השנים (מקור הנתונים והגרף הרשות הממשלתית למים ולביוב)

[65] https://www.gov.il/he/departments/publications/Call_for_bids/hydrogen-160523

[66] אקוויפרים הם שכבות סלע נקבוביות תת-קרקעיות האוגרות מי תהום בנקבוביותיהם ומהוות כעין אגני היקוות טבעיים תת-קרקעיים. האקוויפרים עשויים בעיקר מסלעי גיר ודולומיט. אקוויפר החוף עשוי בעיקר מחול וכורכר. האקוויפרים מתמלאים ממי גשמים שמחלחלים דרך הקרקע או ממקורות אחרים (כגון מים שמוחדרים במיוחד לתת-הקרקע).

[67] מקור מים נוסף הוא מים מליחים, לרבות מי-ים (המצויים בכמות בלתי מוגבלת). בתהליכים (פיזיקליים בעיקרם) מסוגים שנים, תחת הכינוי הכולל "התפלה", מופרדים המים מהמלחים המומסים בהם (או מרובם) ומתקבלים מים בעלי תכולת מלחים נמוכה באיכות מספקת לשתייה.

כלכלה מעגלית וטיפול בפסולת

במדינת ישראל כ-5.8 מיליון טונות של פסולת עירונית מיוצרות בכל שנה, עם צפי גידול של כ-2.5% בכל שנה, אך כ-80% מפסולת זו מוטמנת בקרקע[68] , הטמנת הפסולת גורמת לזיהום אוויר בגזי מטמנות (מתאן), זיהום קרקע ומים בתשטיפים, מטרדי ריחות וניצול לא יעיל של משאב הקרקע במדינת ישראל. מציאות זו מהווה כלכלה ליניארית שבה חומרים מיוצרים מקבלים שימוש פעם אחת ומיד לאחר מכן הם מוטמנים. כלכלה ליניארית, צורכת משאבים בהיקף גדול ומזהמת לעומת כלכלה מעגלית, השואפת למינימום פסולת ולהתייעלות מקסימלית בשימוש במשאבים.

בחודש דצמבר 2020 פרסם המשרד להגנת הסביבה אסטרטגיה למשק פסולת בר קיימא 2021 – 2030 ומעבר לכלכלה מעגלית בשנת 2050[68] במסגרת זו מוצע כי מדינת ישראל תצמצם את היקפי ההטמנה, תגביר את שאר שיטות הטיפול בפסולת ותהפוך את השימוש בחומרים לכלכלה מעגלית.

במסגרת דוח ה- EPR המוזכר לעיל, ארגון ה-OECD התייחס לכלכלה המעגלית ולמדיניות הטיפול בפסולת במדינת ישראל. בתחום ניהול הפסולת והכלכלה המעגלית, המליץ ה-OECD לממשלת ישראל ליישם את האסטרטגיה באמצעות חקיקה, ליצור מפת דרכים לקידום כלכלה מעגלית, לבנות מערכי מחזור, לשתף את הרשויות המקומיות ובעלי עניין נוספים כשחקני מפתח, ליצור תמריצים לאיסוף נפרד של זרמי פסולת ולשלב אמות מידה של כלכלה מעגלית ברכש ציבורי.

בכל הקשור להקמת מתקני קצה לטיפול בפסולת, נציין כי כמקובל בעולם הדרך למעבר לכלכלה מעגלית וצמצום ההטמנה היא הקמת מתקני קצה לטיפול בפסולת שיהוו כתובת חלופית להטמנה במקטע החוץ-עירוני. מתקנים אלו ממיינים את הפסולת המעורבת לסוגי חומר שונים ומעבירים כל זרם לטיפול מתאים. הטכנולוגיות המקובלות לטיפול בפסולת ממוינת הן השבה תרמית, טיפול בפסולת אורגנית באמצעות עיכול אנאירובי וקומפוסטציה.

בנוסף, פועלת הממשלה לקדם כלכלה מעגלית בפסולת הבניין על מנת לצמצם מפגעים סביבתיים, לחסוך במשאבי טבע בתוליים ולפנות קרקעות מדינה לפיתוח ולדיור, זאת בשלושה אפיקים מרכזיים: הסדרה, חובת שימוש ואכיפה, בין יתר פעולות ההסדרה נציין כי החשב הכללי פרסם את הוראת תכ"ם מספר 7.11.5 בנושא "העדפת שימוש בחומרי בנייה ממוחזרים" זאת בהתאם להחלטת ממשלה מס' 2927 משנת 2003 בנושא הסדרת הטיפול בפסולת בניין. לפי הוראה זו, יש חובת שימוש בשיעור של 20% במכרזים ממשלתיים בתחום הפיתוח והבינוי.

בשנים האחרונות חוקקו מספר חוקים המקדמים את הכלכלה המעגלית והטיפול בפסולת[69] בנוסף וכמפורט להלן בנושא חוק ההסדרים, החליטה הממשלה על שורה של צעדים להסרת חסמים וקידום הקמה של מתקני קצה לטיפול בפסולת ראו החלטה מספר 179 מיום 24 בפברואר 2023, במסגרתה הוחלט על הקמת וועדת מכרזים לקידום פרויקטי BOT בתחום הטיפול בפסולת, בחינת הקמת מתקנים בשיתוף השלטון המקומי, הקמת צוות להגברת התחרותיות בתחום הפסולת, הקצאת קרקעות למתקני טיפול בפסולת ובניית מנגנון לסבסוד ייצור חשמל מפסולת.

[68] נתונים שפורסמו ע"י המשרד להגנת הסביבה
https://www.gov.il/he/departments/guides/waste_strategy_2030_circular_economy_2050

[69] כגון החוקים: חוק שמירת הניקיון, חוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999, החוק לסילוק ולמחזור צמיגים, התשס"ז-2007, החוק להסדרת הטיפול באריזות, התשע"א-2011, החוק לטיפול סביבתי בציוד חשמלי ואלקטרוני ובסוללות, התשע"ב-2012 והחוק לצמצום השימוש בשקיות נשיאה חד-פעמיות, התשע"ו-2016, חוקים אלו הינם חוקי אחריות יצרן מורחבת המטילים על יצרני הפסולת חובה לממן את העלויות החיצוניות שכרוכות בטיפול בפסולת, כגון איסוף, מיון ומחזור שלה. היישום והפיקוח על ביצוע החוקים מוטל על המשרד להגנת הסביבה.

< הטיפול המשפטי – תביעות אזרחיות כספיות בנושאים סביבתיים

קיימות יוזמות ממשלתיות שונות לקידום נושאים סביבתיים, להלן בפרק זה מפורטות יוזמות של משרד המשפטים דרך היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות המדינה, הפועלת בהתאם לתשתית משפטית עיונית לתביעות אזרחיות בגין זיהומי סביבה, המבוססות על דיני הנזיקין הכלליים, על עקרונות כלליים בשיטת המשפט וכן על דוקטרינות מן המשפט המשווה, המעגנים את מעמד המדינה כתובעת בשם כלל הציבור בגין נזקי הסביבה. מדובר בתביעות בגין נזקים סביבתיים שנגרמו לכלל תושבי מדינת ישראל, כגון פגיעה בשמורת טבע שמהווה נזק אקולוגי, בערכי הטבע, או זיהום אוויר עודף בכלל שטחי המדינה, להבדיל מתביעות בגין נזקים אישיים שנגרמו ליחידים או קבוצות מהציבור בשל מפגעים סביבתיים (כגון תושבים בסביבה הסמוכה למקור זיהום שנפגעו ממנו, וכיוצ"ב). התפיסה לפיה המדינה היא הגורם הנכון להגיש תביעות בשל נזקי סביבה המשותפים לכלל הציבור הוצגה בהרחבה במסגרת עמדת היועץ המשפטי לממשלה (דאז) שהוגשה בתיק דיזלגייט (ת"צ 15-10-756, ת"צ 15-10-768, ת"צ 10-4780 15 שלמה גולן ואח' נגד VOLKSWAGEN AG ואח'). כפי שהוסבר בעמדה, זכות התביעה לתבוע בגין נזקים סביבתיים שנגרמו לכלל ציבור (כגון פגיעה במשאב הטבע עצמו) נתונה למדינה מכוח מעמדה כנאמנת הציבור, וכפי המקובל במשפט המשווה, בו משמשות דוקטרינות כגון "דוקטרינת אבי האומה" ודוקטרינת נאמן הציבור" לביסוס זכות עמידה של מדינות בתביעות על נזקים שנגרמו לציבור בכללותו.

בהתאם לעמדה זו, ולאישור שהתקבל עוד קודם לכן להגשת תביעות סביבתיות על ידי המדינה, ננקטו הליכים יזומים על ידי פרקליטויות המחוז והיחידה לאכיפה אזרחית בשיתוף המשרד להגנת הסביבה, רשות הטבע והגנים וגורמים נוספים, בגין פגיעה במשאבי טבע והסביבה. כדוגמא ראשונה ניתן למנות את מקרה זיהום שמורת נחל אשלים, בשל קריסת בריכת ענק נוצרה פריצה של כ-250,000 מ"ק של נוזלים חומציים, אשר זרמו והציפו את כל תוואי נחל אשלים המצוי בשמורת יהודה. במקרה זה, הגישה המדינה תביעה יזומה בבית המשפט, בשיתוף פעולה של פרקליטות המדינה, המשרד להגנת הסביבה, ורשות הטבע והגנים, ראו ת"צ (מחוזי, ב"ש) 18-05-2338 הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים נ' רותם אמפרט נגב בע"מ ואח'. בהתאם להסכם הגישור והמסיים גם תביעות נוספות שהוגשו, הנתבעת התחייבה לשלם 100 מיליון ₪. ההסכם אושר על ידי בית המשפט המחוזי.

פרשה נוספת הינה הפרשה במסגרתה הוגשה עמדת היועץ דלעיל, המכונה פרשת דיזלגייט. היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות המדינה ופרקליטות מחוז ת"א, בשיתוף המשרד להגנת הסביבה ומשרד התחבורה, הגישו תביעה יזומה בשל פרשת תרמית של חברת פולקסווגן, שמסגרתה התקינה החברה תוכנה תרמיתית שמטרתה זיוף נתוני פליטת גזים במנועי דיזל, ת"א 20-07-10672 מד"י נ' VOLKSWAGEN AG ואח'. עוד קודם לתביעת המדינה, הוגשו מספר תובענות ייצוגיות בגין נזקי התחלואה העודפת. במסגרת תובענות ייצוגיות אלו הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה האמורה, ולאחריה הוגשה גם התביעה האזרחית מטעם המדינה. בתביעה נתבעו העלויות החיצוניות שנגרמו לכלל הציבור, למשק, ולקופת המדינה, כתוצאה מהפליטה העודפת של גזים מזהמים בשל התרמית, וזאת על פי ספר העלויות החיצוניות של המשרד להגנת הסביבה, הנוקב במחיר בש"ח של המזהמים השונים, לפי יחידת פליטה. התביעה הועמדה בהתאם, על סך של כ-523 מלש"ח המגלמים את העלויות החיצוניות של פליטת הגזים העודפת כתוצאה מהתרמית. יש לציין, כי עמדת היועץ שהוגשה על ידי המדינה, מצויה כעת במוקדו של הליך ערעור בבית המשפט העליון.

תיק תביעה יזומה נוסף בתחום המפגעים הסביבתיים, נוגע לזיהום שמורת עין ציז ועין עקרבים. מפעל ציז פעל משך עשרות שנים, תוך שממאגרי הבוצה המשמשים אותו, חלחלו שפכים מזוהמים לתת הקרקע ולאקוויפר, ומשם הגיעו עד לעין ציז ועין עקרבים, זיהמו את שמורת הטבע וגרמו להחרבתה הניכרת לעין. ראו ת"צ (מחוזי ב"ש) 09-8375 20 רועי גלילי ואח' נ' רותם אמפרט נגב בע"מ ואח'. נקבע כי המדינה תצטרף כתובעת להליך, בצד התובעים הפרטיים. בשלב זה הצדדים פנו להליך גישור, בו המדינה תובעת בשם כלל הציבור, פיצוי כספי וחיוב בתוכנית שיקום. הצדדים הסכימו כי במידה והגישור לא יצליח וההליך ישוב לבית המשפט, המדינה תגיש תביעה מטעמה.

נושאים ופעילויות נוספות

בנושאים נוספים, חשוב לציין כי קיימים היבטים סביבתיים מרכזיים נוספים המטופלים ומנוהלים על ידי משרדי ממשלה שהוזכרו ואחרים ואין באמור לעיל, למצות ולמפות את מלוא הנושאים הסביבתיים והחברתיים המתוכללים במשרדים ובכלל וכאלו הנכללים תחת המינוח קיימות בהתאם לתקינה המתגבשת כאמור.

לצד פעילויות המשרדים, נכון לציין כי קיימות ועדות, פורומים וצוותי עבודה כגון "פורום האקלים הישראלי"[70], "הסנדבוקס הירוק" צוות משימה להאצת טכנולוגיות אקלים, צוות מעקב אנרגיות מתחדשות, פורום חופים[71], פורום פסולת[72] ועוד. בנוסף, נציין את מנהלת האקלים שהוקמה מתוקף החלטת ממשלה מס' 4079 שפרסמה בחודש אפריל 2021 דו"ח ראשון הבוחן את היערכות מדינת ישראל לשינוי האקלים, יחד עם פרסום המלצות לעתיד. מטרת המנהלת היא לנטר את התקדמות פעילות משרדי הממשלה בנושאי אקלים וגיבוש המלצות לאסטרטגיה בנושאי אקלים. המנהלת מצאה כי יש להכיר בשינוי האקלים כאיום אסטרטגי לאומי וכי יש להקצות לנושא זה תקציב לקידום תוכנית חומש וכי יש להעניק כלים וחופש פעולה לרשויות מקומיות כגורם מוביל ומשמעותי בנושא[73].

כמו כן, מתבצעים תהליכי בקרה על ידי מבקר המדינה בנושאי אקלים ואיכות סביבה, בחודש אוקטובר 2021 פרסם דו"חות הסוקרים את פעולות ממשלת ישראל והיערכותה לשינויי האקלים. הדוחות פורסמו לאחר פעילות ביקורת שהמבקר ביצע בין חודש פברואר 2020 עד חודש יוני 2021 בנוגע לפעילות משרדי הממשלה והגופים הממשלתיים והציבוריים בסוגיית ההיערכות הלאומית למשבר האקלים. המבקר פרסם ארבעה דוחות ומבוא שחולקו לנושאים הבאים: אִפְחוּת (מיטיגציה - פעולות מנע), הִסְתַּגְּלוּת (אדפטציה - פעולות היערכות), סקירת היבטים כלכליים של משבר האקלים ובחינת ההיערכות הארגונית, תפקודית ומקצועית של הממשלה והגופים השונים לטיפול במשבר האקלים. דוח המבקר מצא כי למרות כינון תוכניות וקביעת החלטות ממשלה, מדינת ישראל לא עמדה ביעדים שקבעה ולא קידמה פעולות היערכות מספקות לקראת שינוי האקלים[74].

קידום היבטי קיימות במשרדי ממשלה

לצד נושא הסביבה והאקלים, פועלים משרדי ממשלה בתחומי החברה והממשל לרבות משרד ראש הממשלה, משרד הכלכלה והתעשייה, משרד המשפטים, משרד האוצר, משרד לשיוויון חברתי, משרד הבריאות, משרד החינוך, משרד החדשנות ועוד, בכך לכל משרד קיימת השפעה סביבתית, חברתית וממשלתיים ישירה או עקיפה (הן פנימית במשרדים והן חיצונית). **בראיה פנים ארגונית פועלים משרדי הממשלה לקידום רפורמות פנימיות של התייעלות בצי הרכבים ומעבר לרכבים ירוקים יותר, מעבר לתלושי שכר ירוקים (לחסוך בנייר והדפסות), קידום אנרגיה סולרית בגגות מבני הממשלה, בדיקת היתכנות לאיפוס אנרגיה ולדירוג 3 כוכבים בתקן הבניה הירוקה, נגישות במשרדים ועוד.**

צי הרכב הממשלתי מנהל כ- 15,000 רכבים, בשנת 2022 קבע החשב הכללי כי החל משנה זו לחדול, ככל הניתן, מרכישת רכבי בנזין לצי רכבי איגום שנרכשים יהיו רק רכבים חשמליים, וכי תינתן לעובדים הזכאים לרכב צמוד

---

[70] פורום האקלים הישראלי

[71] פורום חופים עוסק בתופעת ההשתלטות על חופי הים על ידי גורמים פרטיים ובפגיעה בחופי הים כמשאב טבע ציבורי מתכלה. מטרת הפורום לשמור על החופים פתוחים ונגישים לציבור באמצעות "אכיפה משולבת" המתבצעת על ידי רשויות המדינה הרלבנטיות: פרקליטות המדינה, המשרד להגנת הסביבה, רשות מקרקעי ישראל, הרשות לאכיפה במקרקעין ומנהל התכנון. הפורום מגיש תביעות אזרחיות יזומות (לאורך השנים הוגשו עשרות תביעות, בפריסה ארצית, לסילוק יד ודמי שימוש נגד מחזיקים שלא כדין), עושה שימוש בכלים מנהליים (כגון הוצאת צווים להסרת הפגיעה בסביבה החופית מכוח חוק שמירת הסביבה החופית), פועל לאכיפת דיני התכנון והבניה, ועוד.

[72] פורום פסולת נועד להתמודד עם תופעה הולכת ומתרחבת, חוצה מחוזות ומגזרים, של השלכת פסולת בלתי חוקית בהיקפים ניכרים ברחבי המדינה. חלק מאפייני הפעילות כוללים הפעלת מטמנות ותחנות מעבר פיראטיות הפועלות ללא היתרים ורישיונות כדין. מעבר להיבטים הסביבתיים החמורים הקשורים בזיהום הסביבה, מי התהום, מפגעי ריח וזיהום האוויר, לתופעה זו השלכות קשות גם בכל הנוגע לפלישות והשתלטות על מקרקעי ציבור, בנייה בלתי חוקית והיא אף מהווה מנוע כלכלי לגורמים עבריינים. מטרת הפורום לאגד את גורמי הממשלה הרבים אשר נושא הפסולת מצוי בתחומי אחריותם - המשרד להגנת הסביבה, רשויות מקומיות, משרד הפנים, רשות מקרקעי ישראל, הרשות לאכיפה במקרקעין, משטרת ישראל, משרד המשפטים ועוד גופים רבים נוספים העוסקים בהיבטים שונים ומגוונים של התופעה; וליצור תכלול ותיאום בין הגורמים השונים על מנת להביא לכך שהתחום יטופל בצורה אפקטיבית.

[73] היערכות מדינת ישראל לשינוי אקלים - דוחות המנהלת | המשרד להגנת הסביבה, נציין כי מנהלת זו מורכבת מנציגי ממשלה, גופים אזרחיים וארגוני סביבה ובראשה עומדת מנכ"לית המשרד להגנת הסביבה

[74] פרסום דוח מיוחד: פעולות ממשלת ישראל והיערכותה למשבר האקלים(mevaker.gov.il)

אפשרות לבחור חלופה חשמלית. בנוסף, החל מנהל הדיור בפריסת עמדות טעינה בעשרות דיורי ממשלה ומינהל הרכב החל בהתקנת עמדות טעינה בבתי עובדים הבוחרים ברכב צמוד חשמלי.

מנהל הרכש הממשלתי והמשרד להגנת הסביבה מכנסים זה מספר פעמים (לאחרונה כונס המפגש השמיני) פורום רכש ירוק, פורום בו חברים 45 נציגים ממשרדי ממשלה שונים, שתפקידו להכווין ולתת כלים לאנשי רכש במשרדי ממשלה לבצע רכש ירוק עצמאי. המפגשים מתקיימים בנושאים שונים לצד גורמים רלוונטיים ונוספים מאגף החשב הכללי במשרד האוצר ומהמשרד להגנת הסביבה.

נציין כי מקודמות רפורמות במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו–2024), התשפ"ג- 2023 (להלן:" חוק ההסדרים"), אותו אישרה מליאת הכנסת בחודש מאי 2022. במסגרת זו אושרו רפורמות שכוללות בין היתר היבטי קיימות, סביבה וחברה, שכן הוא עוסק בחיזוק ההון אנושי, תשתיות ציבוריות ותנאים סביבתיים להאצת הצמיחה.

חוק ההסדרים המובא לאישור כל שנה בצד התקציב מאגד תיקוני חקיקה רבים שהממשלה רואה צורך באישורם בכנסת כדי ליישם את מדיניותה ותוכניותיה הכלכליות לשיפור החברה בישראל. מדובר בתכנית רחבה ומקיפה שנוגעת לכלל חלקי המשק, וכוללת צעדים משמעותיים שיאיצו את הצמיחה במשק ויסייעו להעלאת רמת החיים של אזרחי ישראל. התכנית מחזקת את יסודות הכלכלה הישראלית והשנה היא מתמקדת בשישה יעדים מרכזיים: האצת פרויקטי תשתית לאומיים בתחום התחבורה והאנרגיה וטיפול בשוק הדיור, הגברת התחרות והפחתת הריכוזיות במשק, חיזוק ההון האנושי והמובילות הטכנולוגית, הפחתת הבירוקרטיה והרגולציה למגזר העסקי ולאזרח, ייעול המגזר הציבורי ומלחמה בהון השחור.

מרכיבי התכנית כוללים נושאים כגון:

- **האצת פרויקטי תשתית לאומיים בתחום התחבורה והאנרגיה וטיפול בשוק הדיור:** הסרת חסמי בירוקרטיה ורגולציה המקשים על הקמת פרויקטי תשתית, נקיטת פעולות לטווח קצר ולטווח ארוך אשר יאפשרו להגדיל את ייצור החשמל ולאפשר את אספקתו לאזורי הביקוש, וכן יאפשרו לשמר את הבטחון האנרגטי לטווח הארוך.
- **טיפול בשוק הדיור**: שותפות הממשלה והשלטון המקומי בתמרוץ דיור והגדלת ההשקעה בתושב, רפורמה בוועדות המחוזיות לתכנון ובנייה, קידום הליכי התחדשות עירונית ועוד.
- **הגברת התחרות והפחתת הריכוזיות במשק:** צמצום כוח השוק של המפיצים הגדולים והגדלת את רמת התחרות, צמצום הנטל הרגולטורי במוצרי מזון במטרה להפחית את יוקר המחייה.
- **שילוב אוכלוסיות בתעסוקה, חיזוק ההון האנושי והמובילות הטכנולוגית:** תכנית לחיזוק ההשכלה הטכנולוגית בישראל, תכנית לשיפור המיומנויות של העובדים העתידיים במשק, הילדים ובני הנוער, לחזק את מובילותה של ישראל בזירת החדשנות העולמית.
- **ייעול שוק התשלומים והאשראי למגזר העסקי ולאזרח**: הגברת התחרות בשוק התשלומים, הגברת התחרות בענף התיווך לביטוח ולחיסכון הפנסיוני.
- **ייעול המגזר הציבורי**: שיפור השירותים הסיעודיים בדגש על דחיקת תלות ומניעת הדרדרות.
- **מלחמה בהון השחור:** צמצום השימוש בחשבוניות פיקטיביות.

בנוסף לאמור לעיל, ניתן לציין את קידום הגיוון מגדרי ואתני, בנושא זה פועל משרד הכלכלה והתעשייה באמצעות נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה המטפלת באכיפה של חוקי העבודה ברמה האזרחית, פועלת להפנמת הנורמות הראויות של שוויון הזדמנויות בעבודה ושואפת להוביל רפורמה מקיפה וכוללת בהטמעת שוויון הזדמנויות בשוק העבודה. הנציבות מקדמת הכרה בזכויות עבודה המעוגנות בחוק ואת מימושן ושואפת למנוע מצבים בהם מכלול הקשיים גורם לעובדים/ות לוותר על זכויותיהם והם נמנעים מלפנות לערכאות המשפטיות. הנציבות נועדה לתת מענה של ממש לקשיים המתגלים בשטח, בכל הנוגע לאכיפה של חוקי השוויון. הנציבות פועלת לפרסם מדד גיוון שהושק לראשונה בשנת 2016 והוא מספק תמונת מצב על האי שוויון בייצוג במקומות העבודה ובשכר של נשים, ערבים, חרדים, יוצאי אתיופיה ובני 45 ומעלה.

נציין גם את אגף לגיוון תעסוקתי בנציבות שירות המדינה הפועל לכך שההון האנושי בשירות המדינה יהיה מגוון וייתן ביטוי לכל חלקי החברה הישראלית אותם הוא משרת בין מאמצי הנציבות ומתוך החשיבות שבשקיפות נתוני הגיוון לציבור, האגף מפרסם דוחות גיוון תעסוקתי בשירות המדינה[75].

אין באמור לעיל, לפרט את כל פעולות והנושאים המקודמים והמטופלים בנושאי קיימות/ESG במשרדי הממשלה.

> קידום רגולציית ESG במגזר הפיננסי בישראל

ESG הינו מונח כולל המשלב היבטי סביבה, חברה וממשל תאגידי מתוך הבנה שאלו מייצרים ניהול טוב יותר של הסיכונים וההזדמנויות ובכך נחשבים כמהותיים בקבלת החלטות של משקיעים[76]. בצידו השני, ברמת התאגידים, תחום האחריות התאגידית, שהתגבש למונחים של ESG, במסגרתו תאגידים מדווחים על השפעותיהם בהיבטים כאמור ובהתאם למתודולוגיות דיווח מקובלות כגון ה-GRI[77], SASB[78], TCFD[79] ועוד.

כאמור בדיווח בדוחות הכספיים לשנת 2021, על אף שנכון להיום אין סטנדרטיזציה אחידה בין המדינות לגבי רגולציה הנוגעת ליצירת דיווח ושקיפות בעשיה של התאגידים ובחלק מהמקרים הגילוי שניתן על תאגידים הינו וולונטרי, אנו כן עדים להתפתחות ניכרת ברגולציות שונות הנוגעות לסוגיות קיימות, אקלים ואחריות תאגידית במהלך השנים האחרונות.

הרגולציה בישראל החלה לעודד עשיה בנושא במס' ערוצים בעיקר במגזר הפיננסי:

רשות ניירות ערך החלה במהלכים שונים שתפקידם לעודד שקיפות של מנפיקים בנושא ה- ESG. רשות ניירות הערך פרסמה קול קורא בנושא דרישות הדיווח ולאחר מכן מסמך המלצות המיועד בעיקר לחברות ציבוריות [18]. בחודש דצמבר 2022 הרשות לניירות ערך פרסמה הוראות למנהלי תיקים גדולים וקרנות נאמנות בדבר אימוץ היבטי ESG בפעילותם. בהתאם לכך עד חודש יולי 2023 צפויים כל מנהלי התיקים הגדולים, קרנות הנאמנות, ומערכי הייעוץ בבנקים לאמץ היבטי ESG בפעילותם.

רשות שוק ההון פרסמה בשנת 2017 חוזר שעסק בנושא אחריות תאגידית ברמת אמץ או גלה, ובחודש נובמבר 2021 פרסמה תיקון לחוזר העוסק בשילוב מדיניות ESG כחלק ממדיניות ההשקעה של גופים מוסדיים[19]. במסגרת התיקון לחוזר, הגופים המוסדיים יידרשו לפרסם בתחילת חודש יולי 2022 מדיניות המצהירה על שיקולי השקעה הנוגעים לסיכונים סביבתיים, חברתיים ממשל תאגידיים (ESG) ולסיכונים מתפתחים, כגון סייבר וטכנולוגיה העשויים להשפיע על ביצועי תיק ההשקעות.

הפיקוח על הבנקים, פרסם בדצמבר 2021, תיקונים להוראת הדיווח בנושאי ESG שפורסמה באוקטובר 2011 [20] בנוסף, פרסם כי במהלך שנת 2022 יפעל להשלמת גיבוש מדד 'בנקאות משפיעה' במטרה להניע שינוי בגופים המפוקחים[21]. עוד פרסם, בחודש אפריל 2022 תיקון להוראה בנושא ייצוג הולם בהרכב הדירקטוריון.

---

[75] https://www.gov.il/BlobFolder/reports/diversity-report-2021/he/diversity-report-2021.pdf

[76] הנושא צבר תאוצה כאשר קבוצה של משקיעים מוסדיים - קרנות פנסיה וחברות ביטוח בעולם חברו יחד כדי לנסח עקרונות להשקעה אחראית- כזו הלוקחת בחשבון גורמים מהותיים לביצועי החברה שהם מעבר למידע הפיננסי שמדווח. המשקיעים המוסדיים התאגדו תחת יוזמה המגובה על ידי האו"ם שנקראת United Nations backed Principles for Responsible Investments (UNPRI) במסגרתה הם מנסחים פרקטיקות וכלים לניהול הסיכונים וההזדמנויות העולים מגורמי ESG. המסמך כולל שישה עקרונות להשקעות אחראיות שנועדו להתוות את המסגרת עבור מנהלי השקעות וגופים מוסדיים לניהול נכסי הציבור שתחת אחריותם בצורה אחראית, תוך התייחסות לשיקולי ESG. נכון להיום כ- 4,000 גופים וחברות חתומים על מסמך העקרונות. חשוב בהקשר זה לציין תוכנית נוספת של האו"ם בהקשר דומה שנקראת Sustainability stock Exchange המאורגנת על ידי UNCTAD, ה- UN Global Compact, UNEP FI וה-PRI. חיבור הגופים כאמור נוצר במטרה לספק פלטפורמה גלובלית לבחינה כיצד בורסות, בשיתוף משקיעים, חברות (מנפיקים), רגולטורים, קובעי מדיניות וארגונים בינלאומיים רלוונטיים, יכולות לשפר את הביצועים בנושאי ESG ולעודד השקעות בר קיימא, לרבות מימון יעדי ה- SDG's.

[77] https://www.globalreporting.org/

[78] https://www.sasb.org/

[79] https://www.fsb-tcfd.org/

2. התחייבויות בתחום החברתי

התחייבויות המדינה בתחום החברתי הן רבות ומקיפות, וכוללות התחייבויות על פי חוק המוסד לביטוח לאומי, התחייבויות במסגרת שירותי הבריאות, הרווחה הקליטה ועוד. להלן דוגמאות מהמוסד לביטוח לאומי ומהרשות לזכויות ניצולי השואה למחויבויות המדינה בתחום החברתי:

א. המוסד לביטוח לאומי

(1) כללי

בחודש יוני 2020 פרסם המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"), "דוח אקטוארי מלא" (להלן: "הדוח") ליום 31 בדצמבר 2016. דוח זה מוגש אחת לשלוש שנים בהתאם לסעיף 24 ב' לחוק הביטוח הלאומי. הדוח הבא צפוי להתפרסם בסוף שנת 2023.

נתוני פרק זה יכולים להשתנות, עם פרסום עדכני של הדוח על ידי המוסד לביטוח לאומי, זאת לאור התמורות שחלו בין שנת פרסום הדוח הקודם (2020) לבין שנת הדיווח הנוכחית, ואולם, לאור חשיבות הדוח, מובאים נתוני הדוח האחרון להלן, במסגרת הדוחות הכספיים הנוכחיים של מדינת ישראל.

הדוח הנערך והמפורסם על ידי המל"ל מספק הערכה של המל"ל למצבו הפיננסי ארוך הטווח וליכולתו להמשיך ולשלם בצורה יציבה ועקבית את הקצבאות בעתיד, וזאת בהינתן מערכת הכללים לגבי התקבולים והתשלומים כפי שמוגדרים בחוק כיום, ובהתחשב בסביבה הדמוגרפית והכלכלית הצפויה.

הדוח בוחן וצופה האם לדעת המל"ל תתאפשר היכולת לממן את תשלומי הקצבאות תחת תנאי החוק הקיימים, ועוסק בענפי הביטוח בלבד ואינו עוסק בפעילות המל"ל לפי סעיף 9 לחוק המל"ל או בפעילות המל"ל בנושא דמי ביטוח בריאות.

הדוח התבסס על מספר הנחות עבודה דמוגרפיות וכלכליות:

>> הנחות דמוגרפיות:

תחזית גידול האוכלוסייה. הדוח מבוסס על אוכלוסיית מדינת ישראל ביום 31 בדצמבר 2016 ותחזית התפתחות אוכלוסיית המדינה לשנים הבאות. התחזית מבוססת על הנחות הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) לגבי ילודה, תמותה והגירה.

>> הנחות כלכליות:

א. התפלגות ההכנסות מעבודה (להלן: "השכר") – התפלגות השכר במודל נתונה לפי: עיסוק (שכירים/עצמאים), 3 מגזרים (יהודים לא חרדים, חרדים וערבים), מין וגיל. ההתפלגות נלקחה ממסד הנתונים של המל"ל כפי שדווחו באמצעות המעסיקים והעצמאים עבור שנת 2016. תחזית השכר לאורך שנות התחזית נגזרת מהתפלגות השכר בשנת 2016 ומוצמדת להנחת גידול ריאלי בשכר.

ב. גידול ריאלי שנתי בשכר – מינהל המחקר והתכנון במל"ל בנה מודל המחשב הנחה זו לכל אחת מ- 72 תתי אוכלוסיות המורכבות מ- 3 מגזרים, שבהם גברים ונשים מחולקים ל- 12 קבוצות גיל.

ג. שיעורי משלמי דמי ביטוח – שיעורי משלמי דמי ביטוח מעבודה לפי מעמד תעסוקתי (שכירים/עצמאים), ומשלמי דמי ביטוח שאינם שכירים או עצמאים (כגון סטודנטים ותלמידי ישיבה). החלוקה בוצעה גם לפי מגזר, מין וגיל ונלקחה ממסד הנתונים של המל"ל כפי שדווחו באמצעות המעסיקים והעצמאים עבור שנת 2017.

ד. תחזית לגידול בשיעורי משלמי דמי ביטוח – תחזית השינויים בשיעורי משלמי דמי ביטוח מסתמכת על מחקר שנערך במינהל המחקר והתכנון במל"ל לגבי תחזית שיעורי התעסוקה בשנים הבאות. לצורך הדוח, הניח המל"ל שניתן לגזור את השינויים בשיעורי משלמי דמי ביטוח בשנים העתידיות מהשינויים בשיעורי התעסוקה.

ה. תחזית שיעורי הריבית שיקבל המל"ל על השקעותיו באג"ח.

ו. תחזית בנק ישראל לשינויים בשיעורי אבטלה.

הדוח שפורסם הינו דוח אקטוארי ולא דוח חשבונאי הערוך בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים. כמו כן, הדוח ערוך ומחושב בעבור המל"ל ולא בראיית ממשלת ישראל בכללותה ועל כן אינו מתייחס ואינו מציג את הנתונים הבאים:

1. מקורות מימון נוספים חיצוניים לממשלה בכללותה, מעבר לדמי הביטוח הלאומי.
2. השפעה אפשרית על הגרעון החשבונאי של המל"ל ושל מדינת ישראל בכללותה.
3. סכומים בגין ענפי פעילות בהם המל"ל משמש להעברת תשלומים בלבד, כגון תשלומי מילואים הממומנים על ידי משרד הביטחון, גביית דמי ביטוח בריאות והעברתם למערכת הבריאות (בגין קופות החולים), השלמת הכנסה וגמלאות המשולמות על ידי משרד האוצר בהתאם לסעיף 9א לחוק המל"ל.

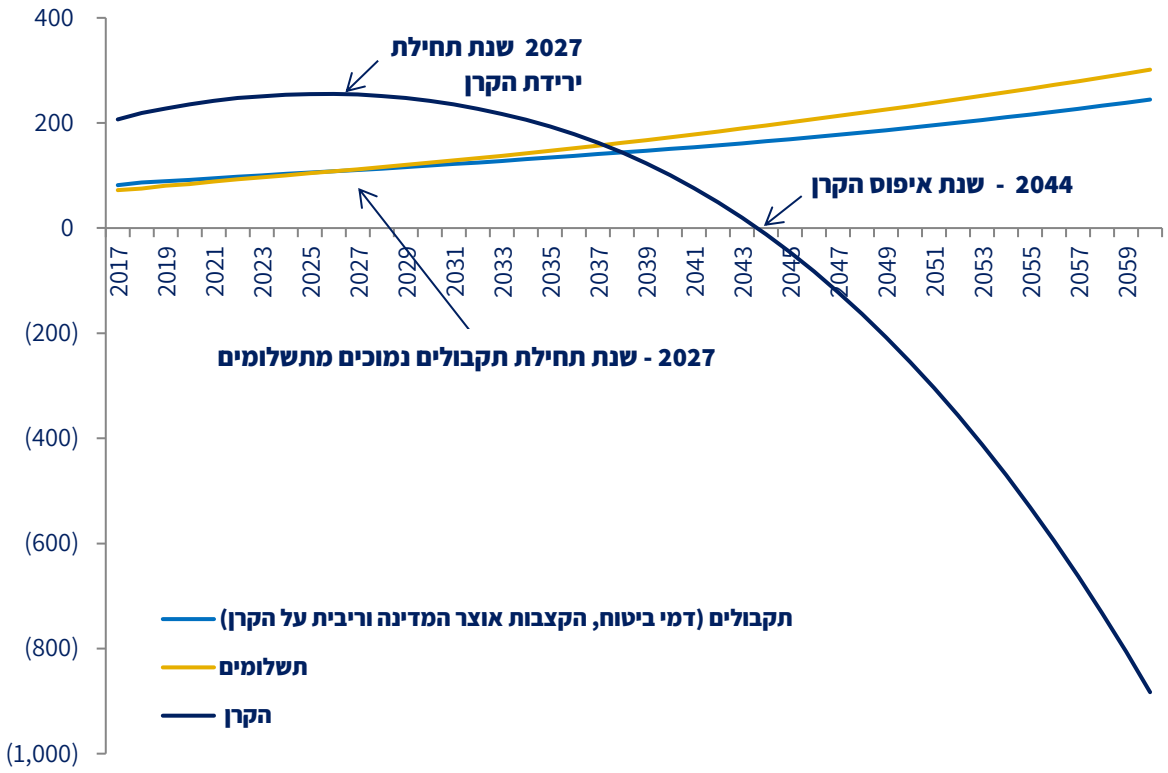
(2) תמצית סיכום ומסקנות הדוח

על פי תחזית הדוח של המל"ל:

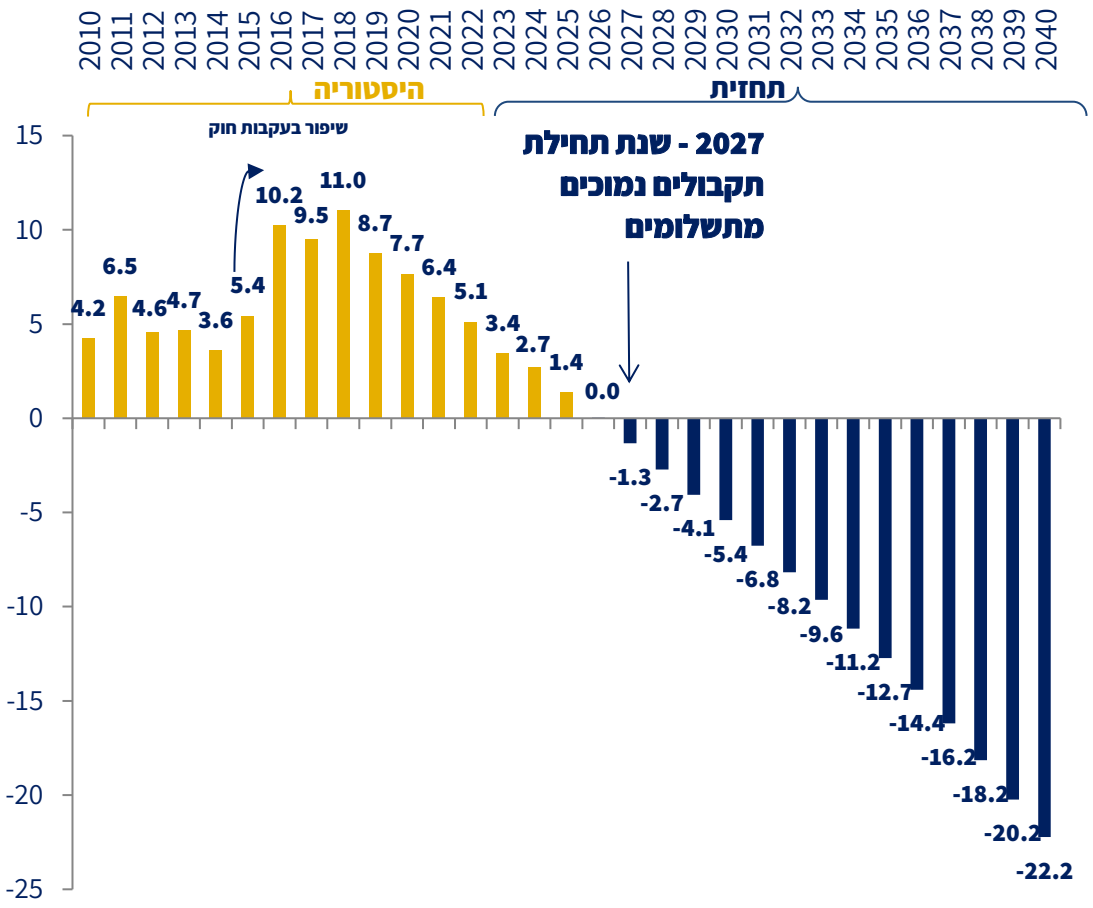
- **בשנת 2027** התקבולים של המל"ל יהפכו להיות נמוכים מהתשלומים.
- **בשנת 2044** הקרן תתרוקן וללא מימון נוסף המל"ל לא יהיה מסוגל לשלם את מלוא התחייבויותיו על פי החוק.

(3) להלן מידע מתוך הדוח התלת - שנתי

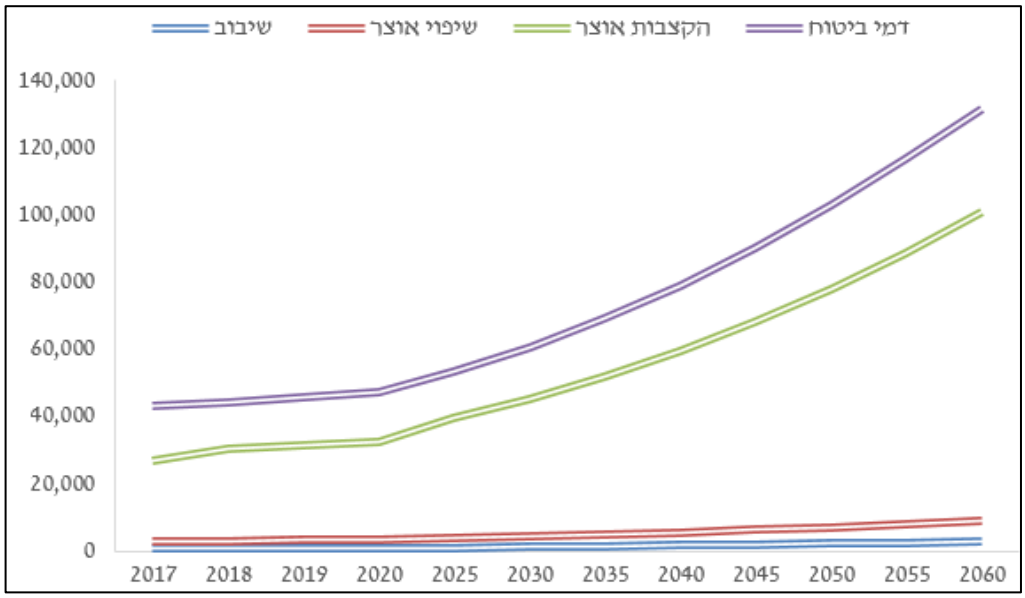
א. תחזית התקבולים, התשלומים והקרן של המל"ל במיליארדי ₪ (מחירי סוף 2016):

ב. תחזית תקבולים (דמי ביטוח, הקצבות האוצר וריבית על הקרן) פחות תשלומים (קצבאות והוצאות הנהלה וכלליות) במיליארדי ₪ (מחירי סוף 2016):

ג. התפלגות ותחזית תקבולים שוטפים של מל"ל מדמי ביטוח ומימון האוצר (במיליוני ₪) :

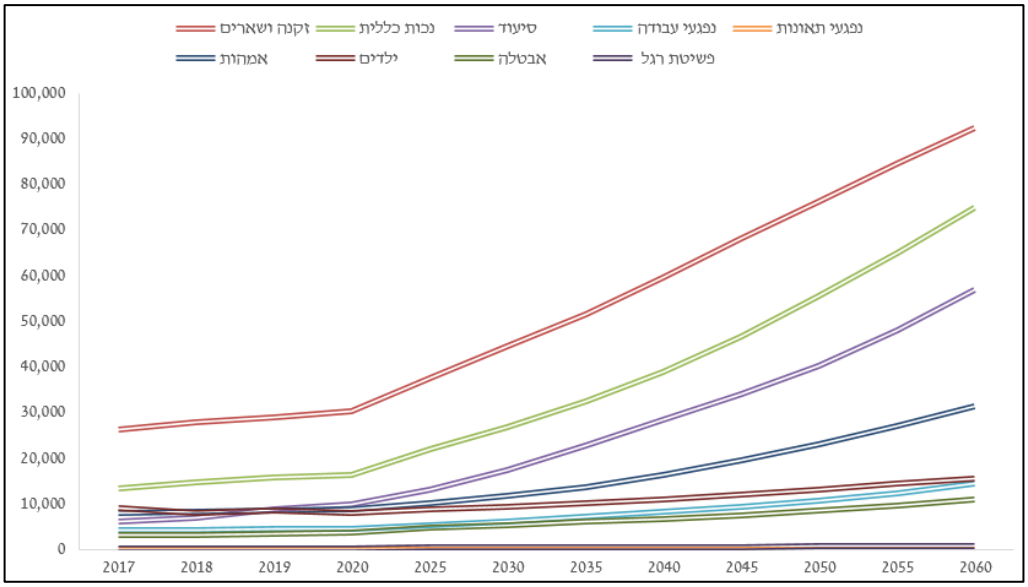

סכומים שמשרד האוצר מעביר באופן שוטף מתקציב המדינה למל"ל (בגין השתתפות בענפים, שיפוי ללא תשלומי ריבית על הקרן), הינם לפני מתן ביטוי לסכומים נוספים שיידרשו לפי דוח המל"ל לכיסוי הגירעון התזרימי הצפוי ללכת ולגדול עם השנים. בשנת 2019, כ- 56% מהתקבולים (ללא תשלומי ריבית על הקרן) מבוססים על דמי ביטוח הנגבים מתושבי המדינה וממעסיקים, וכ- 43% ממומן על ידי משרד האוצר (הכנסה נוספת לא מהותית – שיבובים מול חברות ביטוח וגורמים אחרים).

ד. תשלומי המל"ל

אומדן תשלומי המל"ל העיקריים הינם בגין קצבאות ומענקי זקנה ושארים, נכות כללית, נפגעי עבודה, סיעוד, אימהות וילדים, נפגעי תאונות, פשיטת רגל ואבטלה. למל"ל תשלומים נוספים מכוח סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי וכן הוצאות מנהליות, תפעוליות ועלויות פנסיה בגין עובדי המל"ל.

< התפלגות ותחזית תשלומים לפי ענפים (במיליוני ₪):

חלוקת סך כל התשלומים בין הענפים משתנה בין השנים 2017 ו-2060. חלקם של התשלומים בענפי נכות כללית וענף הסיעוד, גדלים על חשבון שאר הענפים. חלקו של ענף סיעוד בסך התשלומים צפוי לגדול מ- 9% בשנת 2017 ל- 19% בשנת 2060.

שנה	זקנה ושארים	נכות כללית	סיעוד	נפגעי עבודה	אמהות	ילדים	אחר	סה"כ
2017	37%	19%	9%	6%	11%	13%	5%	100%
2060	31%	25%	19%	5%	11%	5%	4%	100%

ב. אקטואריה ברשות לזכויות ניצולי השואה

1. כללי

הרשות לזכויות ניצולי השואה (להלן: "הרשות"), משמשת כזרוע של מדינת ישראל לתשלום תגמולים והטבות עבור ניצולי השואה והזכאים השונים. נכון לסוף שנת 2022 הרשות משרתת כ- 185 אלף ניצולים (בשנת 2021 כ- 200 אלף ניצולים) העומדים בתנאים (להלן: "הזכאים") של החוקים הבאים:

(א) חוק נכי רדיפות הנאצים תשי"ז - 1957;
(ב) חוק נכי המלחמה בנאצים תשי"ד - 1954;
(ג) חוק ההטבות לניצולי שואה, תשס"ז - 2007.

2. אוכלוסיית הזכאים

האוכלוסיות העיקריות שאותן משרתת הרשות מתוקף החקיקה שלעיל הן אלה:

(א) **נכי רדיפות הנאצים** - מי שלקה בנכות מחמת מחלה, החמרת מחלה או חבלה, ואשר אילולא הנאמר בהסכם השילומים בין מדינת ישראל לבין הרפובליקה הפדראלית של גרמניה מיום כ' באלול תשי"ב (10 בספטמבר 1952) ובמכתב מס' 1א' שבו היה זכאי בגלל נכותו לתגמול, קצבה או פיצוי אחר מאת הרפובליקה הפדראלית של גרמניה וזאת בלבד שעלה לישראל לפני 1 באוקטובר 1953, וביום 1 באפריל 1957 היה, ולאחר מכן נשאר, אזרח ותושב ישראל, ודרגת נכותו אינה פחותה מ- 25%. ניצולים אלה זכאים לתגמול חודשי בהתאם לדרגת נכותם, וכן לשורה של הטבות נלוות נוספות ובכלל זה זכאות לקצבת שארים לאחר פטירה.

(ב) **נכי המלחמה בנאצים** - מי שהוכרו לפי חוק נכי המלחמה בנאצים, התשי"ד-1954. בהתאם ללשון החוק, נכה המלחמה בנאצים הוא מי שלקה בנכות (המוגדרת בחוק כחבלה, מחלה או החמרת מחלה) בתקופת שירות מלחמתי בצבא אחת ממעצמות הברית או באחת היחידות שלחמו במחתרת (פרטיזנים), במלחמת העולם השנייה, בתקופת השירות ועקב אותו שירות. נכים אלה זכאים לתגמול חודשי בהתאם לדרגת נכותם ולהטבות נוספות ובכלל זה זכאות לקצבת שארים לאחר פטירה.

(ג) **חוק ההטבות לניצולי שואה**- חוק ההטבות מקנה קצבה ו/או הטבות לשתי קבוצות עיקריות:

1) ניצולי שואה שזכאים לקצבה חודשית - ניצולי שואה יוצאי מחנות וגטאות או מי שהוכרו על ידי קרן סעיף 2 של ועידת התביעות, שלא הוכרו כנכי חוק רדיפות הנאצים (בכלל זה מדובר בניצולי שואה שעלו לישראל לאחר 1 באוקטובר 1953, כך שבהסכם השילומים לא שללו את זכותם לתבוע בשל נכותם את הרפובליקה של גרמניה). ניצולים אלה זכאים לקצבה חודשית ולהטבות נוספות, ורואים אותם כאילו הם נכים הזכאים לתגמולים לפי חוק נכי רדיפות הנאצים, לכל דבר ועניין.

2) ניצולי שואה שאינם מקבלים קצבה חודשית בשל רדיפות הנאצים מישראל או מכל גורם אחר (מגרמניה, ממדינת חוץ אחרת או מוועידת התביעות). ניצולים אלה זכאים למענק הטבות שנתי, אשר החל מינואר 2023 עומד על סך של 6,987 ש"ח ולהטבות נוספות.

(ד) **נפגעי התנכלויות אנטישמיות בתקופת מלחמת העולם השנייה** - ביום 31 בדצמבר 2015 הכיר שר האוצר דאז בסבלן של קבוצות אשר חוו התנכלויות אנטישמיות וגזעניות בתקופת מלחמת העולם השנייה, ואשר אינן זכאיות לתגמולים חודשיים ולהטבות לפי חוק נכי רדיפות הנאצים או חוק הטבות לניצולי שואה או לקצבה ממדינה אחרת מקרב, יוצאי מרוקו, עירק ואלג'יר. ניצולים אלו זכאים למענק הטבות שנתי, אשר החל מינואר 2023 עומד על סך של 6,987 ש"ח ולהטבות נוספות.

(ה) **מקבלי קצבאות מגרמניה מכוח חוק הפיצויים הגרמני (BEG)** –ניצולי שואה שהוכרו כזכאים לקצבה חודשית ישירות מגרמניה בהתאם לחוק הפיצויים הגרמני, ומשכך אינם זכאים לתגמול חודשי מהרשות לזכויות ניצולי השואה. ניצולים אלו זכאים למענק רבעוני המשולם מהמדינה בסך 2,719 ₪ ולהטבות נוספות אשר חלקן משולם על ידי המדינה במימון ממשלת גרמניה.

3. פירוט הזכאות

מקבלי התגמולים החודשיים מקרב הזכאים מקבלים החזרים וסיוע באופן ישיר או דרך ספק בתחומים הבאים: ציוד רפואי, טיפול רפואי על סוגיו השונים במחלות שהוכרו כקשורות לרדיפת השואה, הבראה רגילה ו/או עם טיפולים במרחצאות מרפא, הטבות ומענקים במסגרת שיקום ורווחה, תשלום לרופאים אשר ישנה התקשרות עימם, תמיכה במוסדות ציבור ולגופים המעניקים סיוע פרטני והנגשה עבור ניצולי השואה, קצבת שארים המשולמת לאחר פטירה ועוד.

4. ההתחייבות

ההתחייבות האקטוארית מתייחסת לאוכלוסייה סגורה של ניצולי השואה הקיימים או שאיריהם המקבלים תגמול, בלי להביא בחשבון מצטרפים חדשים עתידיים אפשריים. כמו כן, החישוב האקטוארי התבסס על הנחות אקטואריות, שתואמות הדדית ולא מוטות[80], בכפוף למגבלות הנתונים שעל בסיסן בוצע התחשיב.

ההתחייבויות האקטואריות של ממשלת ישראל, הנובעות מתשלומי הגמלאות על פי החוקים שצוינו לעיל בגין תשלומי תגמולים לאוכלוסיית ניצולי השואה הזכאים ליום 31 בדצמבר 2022, מסתכמות בכ-41 מיליארדי ש"ח (כ- 52.4 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021).

5. תיאור הנתונים שהתקבלו

החישוב האקטוארי בוצע על נתונים פרטניים של אוכלוסיית ניצולי השואה ליום 31 בדצמבר 2022 (להלן: "מועד החתך"). החישוב הביא בחשבון פרמטרים אישיים כגון מצב משפחתי, משך התשלום (חד- פעמי או מתמשך), אחוז הקצבה, סוג הגמלה: נכות, נכות מיוחדת, תוספות למיניהן, ניכויים וקיזוזים, מענק, טיפולים רפואיים ואחזקת טלפון.

6. עיקרי שיטת חישוב ההתחייבות

6.1. החישוב נערך לכל ניצול/ה ואלמן/ה באופן פרטני כשהוא מהוון.

6.2. ריבית ההיוון והנחות אקטואריות.

בחישוב ההתחייבות הובאו בחשבון הפרמטרים וההנחות האלה:

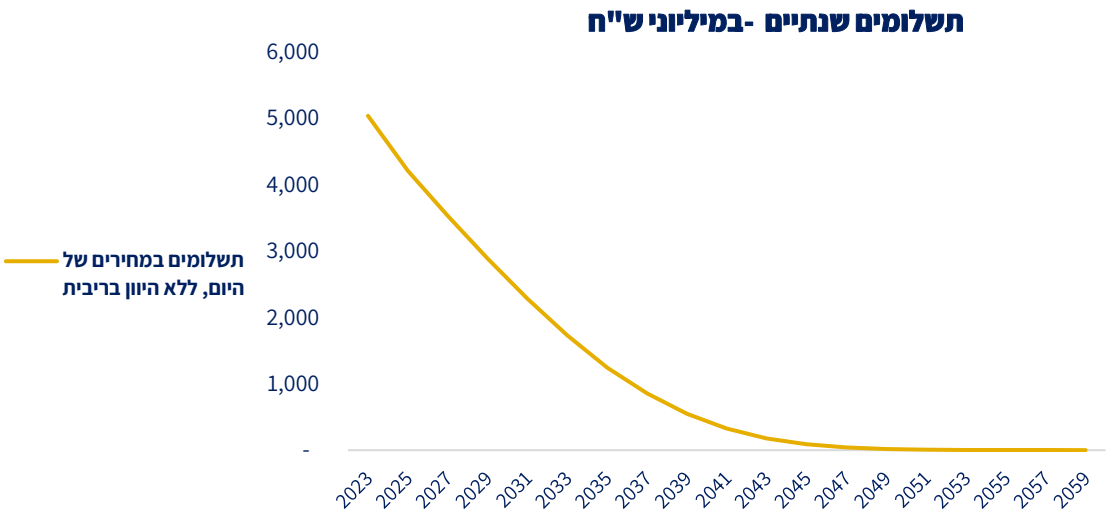
(א) ריבית ההיוון: שיעורי ריבית להיוון מתבססים על עקום תשואה של אג"ח ממשלתיות צמודות מדד המחירים לצרכן נכון לסוף חודש דצמבר 2022.

(ב) הנחות פיננסיות: שיעורי אינפלציה חזויים, שיעור הגידול השנתי בתשלומים בגין הטבות אחרות (שאינן תגמולים), שיעור השינוי השנתי במדד הסקטור הציבורי הקהילתי, שיעור השינוי השנתי בסכומי המינימום של תגמולים חודשיים, תוספת עתידית שנתית באחוז הנכות.

(ג) הנחות דמוגרפיות: שיעור התמותה (לוחות תמותה), מצב משפחתי.

[80] Mutually compatible and unbiased

7. תחזית טווח ארוך לשנים 2022 - 2058 של ההתחייבות האקטוארית:

<< לוח - תחזית תשלומים שנתיים לא מהוון (במיליוני ₪):

שנה	תשלום חזוי	שנה	תשלום חזוי
2023	5,036	2042	243
2024	4,578	2043	178
2025	4,205	2044	127
2026	3,866	2045	89
2027	3,531	2046	61
2028	3,201	2047	40
2029	2,886	2048	26
2030	2,584	2049	17
2031	2,285	2050	11
2032	1,977	2051	7
2033	1,726	2052	4
2034	1,475	2053	3
2035	1,244	2054	2
2036	1,043	2055	1
2037	856	2056	1
2038	691	2057	1
2039	548	2058	1
2040	427	2059	1
2041	326	2060 והלאה	2

3. פנסיה תקציבית

בהמשך לפירוט שניתן *בחלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים ובחלק ב'3 - דוחות כספיים סולו ממשלת ישראל מידע נוסף 8 - התחייבויות בגין זכויות עובדים*, מצורף בזאת פירוט נוסף של החבות לתשלומי הקצבה במסגרת הסדרי הפנסיה התקציבית.

להלן יפורט מידע נוסף[81] עבור גמלאי מערכת הביטחון (ללא פנסיית גישור); גמלאי הוראה; גמלאי מדינה (מערכת הבריאות, שופטים ודיינים, נבחרי ציבור, ביקורת המדינה והיתר); גמלאי משטרה ושב"ס.

- שכר חציוני וממוצע (למעט מערכת הביטחון).
- התפלגות מקבלי הקצבה (למעט מערכת הביטחון).
- רשימת עשרים מקבלי הקצבאות הגבוהות[82].

המידע מבוסס על תשלומי הקצבה ברוטו לחודש דצמבר 2022, כולל קצבאות ששולמו לשארים.

החבות האמורה **אינה כוללת** את החבויות הבאות:

(א) **פנסיית גישור בצה"ל** - בסעיפים 67ו(א) ו-(ב) לחוק שירות הקבע בצבא-הגנה-לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985 (בסעיף זה: "החוק" או "חוק שירות הקבע"), נקבעו תנאי זכאות לתשלום קצבת גישור לחיילים חדשים, כהגדרתם בחוק. בהתאם להוראות סעיף 67ו(ו) לחוק, אופן החישוב של קצבת הגישור ייקבע בתקנות. בשלב זה לא ניתן להציג בדוחות הכספיים אומדן אקטוארי אמין של החבות בגין פנסיית הגישור של משרתי הקבע, בין היתר, בשל הסיבות שלהלן:

1. בחוק שירות הקבע נקבע כי שר הביטחון ושר האוצר יתקינו תקנות, רק לאחר התקנת תקנות כאמור, ניתן יהיה להגדיר את המידע הנדרש לצורך הערכה אקטוארית של החבות בגין פנסיית הגישור של משרתי הקבע. עד מועד פרסום הדוח הכספי, טרם הותקנו תקנות לחישוב פנסיית הגישור של משרתי הקבע בפנסיה צוברת.
2. בהתאם לאמור בסעיף 9 להסכם העקרונות לאופן יישום סיכום הביטחון לשנים 2015-2020 מיום 9 במאי 2016, (להלן: "הסכם העקרונות") צה"ל נדרש לאשר אצל החשב הכללי את גובה מקדמות פנסיית הצל התקציבית. על אף האמור, צה"ל אינו מעביר את הנתונים לאישור החשכ"ל כפי שנדרש ומעבירם בדיעבד, לאחר ששולמו לפורשים בפועל.
3. בהתאם להחלטת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה מיום 4 במרץ 2019, יש לשלם בשלב זה לפורשים מקדמות בלבד, עד להתקנת תקנות בנושא.
4. ביום 24/11/2015 נחתם הסכם עקרונות בין משרד האוצר לבין צה"ל בו נקבע אופן התשלום של פנסיית הגישור למשרתי קבע הפורשים מצה"ל בפנסיה צוברת (להלן: "סיכום כחלון-יעלון"). בסיכום זה נקבעו הקריטריונים הבאים לזכאות פנסיית הגישור:

(א) כל משרת קבע בצה"ל בפנסיה צוברת, אשר שירת 10 שנים ויותר ופרש מעל גיל 42 לקצינים או מעל גיל 47 לנגדים, זכאי לתשלום פנסיית גישור ממועד פרישתו ועד גיל פרישת חובה. תיקון 31 לחוק שירות הקבע הטמיע בחוק את העקרונות שבסיכום (פרק ד'1 לחוק).

(ב) גובה פנסיית הגישור תחושב לפי הנמוך מבין:

(1) הקצבה שהייתה משתלמת אלמלא היה "חייל חדש" כהגדרתו בחוק שירות הקבע.

(2) פנסיה צוברת רעיונית – קצבה שקרן הפנסיה הייתה יכולה לשלם אילו היתרה הצבורה בקרן הפנסיה במועד הפרישה הייתה משיגה תשואה ריאלית בהתאם

[81] הנתונים אינם כוללים תשלומים שנתיים במידה והיו (לדוגמה: הבראה).

[82] במקרים בהם הגמלאי היוון חלק מהקצבה, נעשה שימוש בקצבה המלאה ללא הפחתת היוון. הנתונים כוללים גמלאים בעלי מאפיינים זהים.

לתשואה התחשיבית האמורה בתקנון קרן הפנסיה עד לגיל פרישת חובה כהגדרתו בחוק גיל פרישה, תשס"ד-2004.

(ג) מודל הקבע שהוגדר בסיכום כחלון-יעלון מורכב משני שערים ארגוניים בהם צה"ל יכול לשחרר את משרת הקבע ללא זכאות לפנסיית גישור. קצין אשר עובר את השער הארגוני השני ונגד אשר עובר את השער הארגוני הראשון, ובתנאי שיעמוד בגיל הפרישה המזכה ובמספר שנות שירות מינימליים, יהיה זכאי לפנסיית גישור.

5. ביום 22/06/2023 הוחלט על המסגרת הכוללת של התכנית הרב שנתית של צבא הגנה לישראל לשנים 2023-2027 בין משרד האוצר לבין צה"ל ומשרד הביטחון. במסגרת התכנית הוסדרו מגוון רחב של נושאים, וביניהם את נושא כוח האדם ופנסיות הגישור למשרתי הקבע.

להלן רשימה חלקית של הנושאים שסוכמו בתוכנית הרב-שנתית:

א. יקודמו תיקוני חקיקה בנושא הגדלות תקופות שירות של משרתי הקבע הפעילים בצה"ל.

ב. תבוצע הפחתה חד-פעמית של גובה הפנסיה התקציבית של משרתי הקבע שכבר פרשו לגמלאות אשר תבוצע בפעימות כנגד הקפאת ההצמדה למדד (עד לגובה שיעור ההפחתה שנקבע).

ג. ההסדר הצפוי של פנסיות הגישור משמר את המצב הקיים והכללים שנקבעו בסיכום כחלון-יעלון מיום 24/11/2015 למעט מספר התאמות כדוגמת חישוב הגדלות הרמטכ"ל בפנסיית הצל התקציבית וקביעה כי הפנסיה תשולם עד גיל 60.

ד. תינתן תוספת שכר ייעודית למשרתי הקבע בצה"ל אשר תינתן באופן דיפרנציאלי בהתאם לתפקידם ואופי פעילותם של המשרתים.

ה. תינתן אפשרות למשרת הקבע במערכים שונים לבחור לשרת במסלול עם תגמול מיוחד, אשר יזכה אותו בשכר גבוה יותר בשוטף אך ללא זכאות לפנסיית גישור עם פרישתו מצה"ל.

ו. כמו כן, על פי הסיכום תוקם מינהלת שכר וגמלאות בצה"ל בראשות חשב מטעם החשב הכללי, שתקבל לידיה את כל הסמכויות של יחידת מופת על מכלול הפעולות הקשורות בניהול, ביצוע ובקרת כלל תשלומי השכר והגמלאות בצה"ל.

המשמעויות האקטואריות והכספיות של גובה החבות האקטוארית בנושא זה נמצאות בבחינה ויתבררו בהמשך, כאשר יש לקחת בחשבון את הסיכומים שהושגו כמפורט לעיל המשנים את תנאי ההסכם הנוכחי.

(ב) **פנסיית גישור לעובדים נוספים בגופי ביטחון אחרים** - בסעיף 108ז לחוק שירות המדינה (גימלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970, נקבע כי יקבעו תקנות לעניין תשלום גמלאות לעובד ביטחון חדש כהגדרתו בחוק שפרש לגמלאות לפני גיל הפרישה כהגדרתו בחוק גיל פרישה, התשס"ד-2004. עד מועד פרסום הדוח הכספי, טרם הותקנו תקנות לחישוב פנסיית גישור של עובדים המבוטחים בפנסיה צוברת בגופי הביטחון. בהתאם להחלטת היועץ המשפטי לממשלה, משולמות לפורשים מקדמות עד להתקנת תקנות לחישוב פנסיית הגישור. רק לאחר התקנת תקנות כאמור, ניתן יהיה להגדיר את המידע הנדרש לצורך הערכה אקטוארית של החבות בגין פנסיית הגישור של עובדי שירותי הביטחון האחרים. ביום 21 באוגוסט 2022, חתמו משרד האוצר ואחד מגופי הביטחון האחרים על סיכום במסגרתו הוסכמו תנאי פנסיית הגישור לעובדי הגוף הביטחוני, וקידום משותף של תקנות שיעגנו הסכמות אלו בחקיקה, ויאפשרו את מימוש הסיכום. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, מתנהל משא ומתן מתקדם עם גוף נוסף.

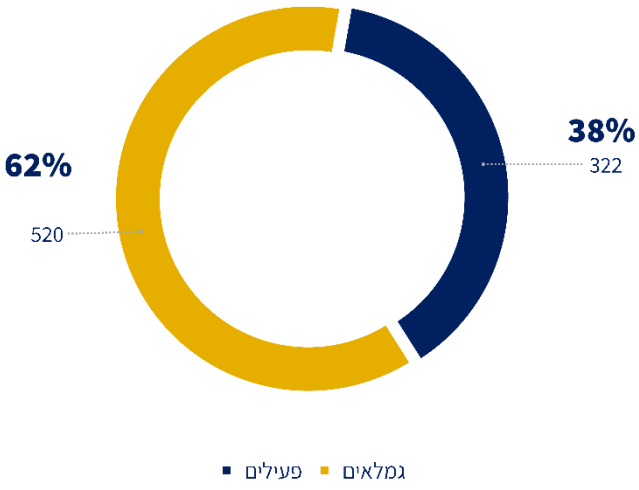
(ג) **מענק יובל** - פרק 25.5 לתקשי"ר מסדיר את ההנחיות לתשלום מענק יובל לעובדים פעילים ולגמלאים, ופרק 13.3.3 להוראות התכ"ם מפרט את כללי הזכאות והתשלום עפ"י הדירוגים המזכים במענק יובל. ככלל, הזכאות למענק יובל מתגבשת בעת צבירת וותק של 25 שנים. המחויבות בגין מענק יובל עבור אוכלוסיית העובדים הפעילים שטרם התגבשה זכאותם למענק, אינה כלולה בחישוב המחויבות לפנסיה תקציבית ובשלב זה לא ניתן להציג בדוחות הכספיים אומדן אקטוארי אמין בגינה.

(ד) **שי לחג** - הזכאות לשי לחג אינה זכאות הנובעת מהוראות חוק אלא מעוגנת בנהלים פנימיים של נציבות שירות המדינה וטרם נערכה בחינה משפטית בדבר הגדרתה כזכות מוקנית שיש להכלילה במסגרת המחויבות לפנסיה תקציבית. לאור האמור, הזכאות לשי לחג אינה כלולה בחישוב המחויבות לפנסיה תקציבית ובשלב זה לא ניתן להציג בדוחות הכספיים אומדן אקטוארי אמין בגינה.

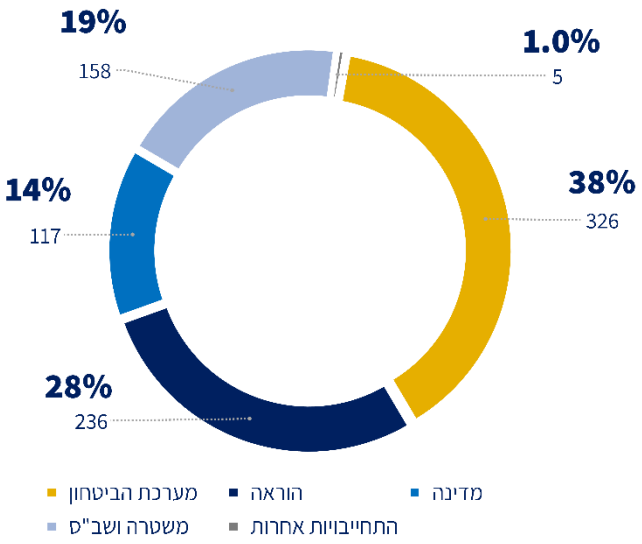
(ה) **היוון עתידי אפשרי** - קבלת חלק מהקצבה במועד הפרישה כסכום הוני.

להלן התפלגות החבות האקטוארית **המלאה**[83] לפי חתך של עובדים פעילים וגמלאים של המדינה ושל מערכת הביטחון (כולל שאירים הזכאים לגמלה על פי חוק):

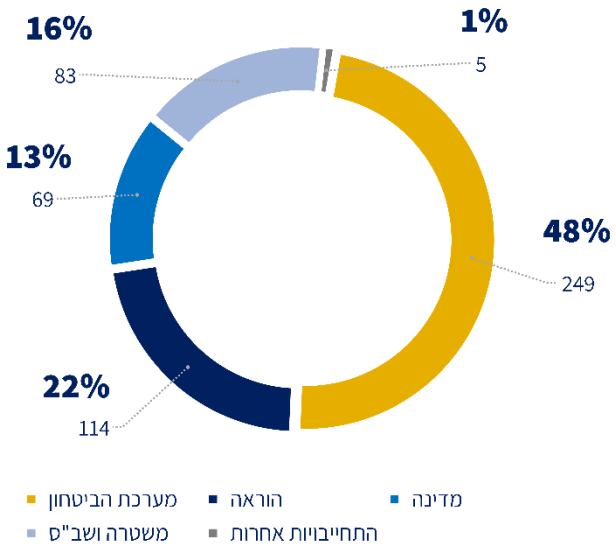
החבות האקטוארית המלאה
כ-842 מיליארדי ₪:

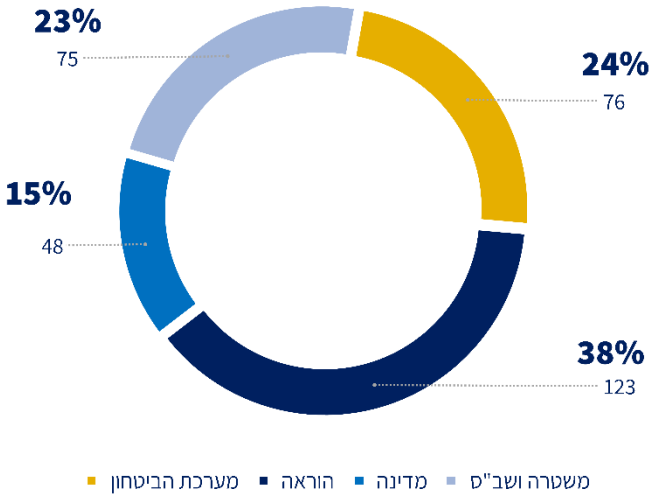
החבות האקטוארית המלאה
כ-842 מיליארדי ₪:

החבות האקטוארית המלאה בגין גמלאים
כ-520 מיליארדי ₪:

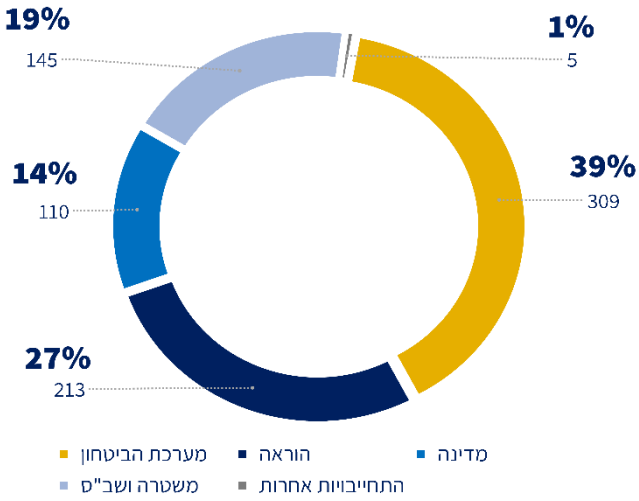
החבות האקטוארית המלאה בגין פעילים
כ-322 מיליארדי ₪:

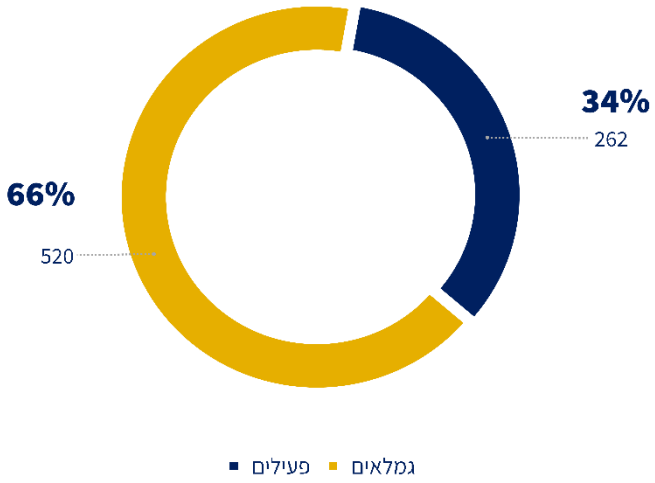
[83] חבות מלאה הינה החבות היחסית בתוספת החבות העתידית שתיווצר בגין עובדים פעילים במהלך שנות עבודתם הצפויות.

להלן התפלגות החבות האקטוארית **היחסית**[84] לפי חתך של עובדים פעילים וגמלאים של המדינה ושל מערכת הביטחון (כולל שאירים הזכאים לגמלה על פי חוק):

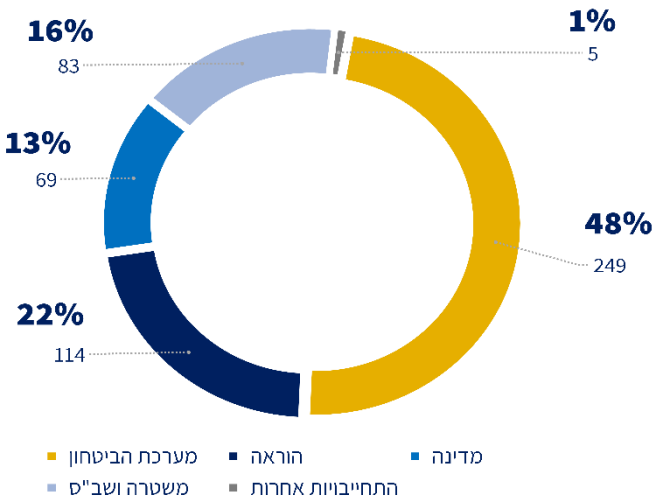
החבות האקטוארית היחסית
כ-782 מיליארדי ₪:

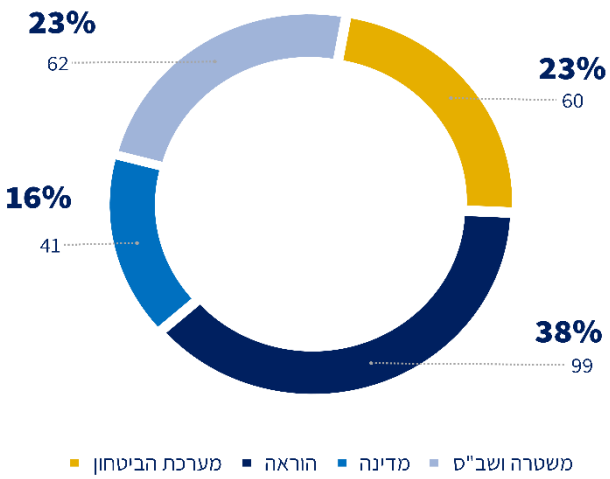
החבות האקטוארית היחסית
כ-782 מיליארדי ₪:

החבות האקטוארית היחסית בגין גמלאים
כ-520 מיליארדי ₪:

החבות האקטוארית היחסית בגין פעילים
כ-262 מיליארדי ₪:

[84] חבות יחסית מוגדרת כחבות הקיימת כלפי העובדים הזכאים, בהתבסס על הוותק הפנסיוני שנצבר לעובד עד מועד הדיווח.

א. גמלאי מערכת הביטחון*

31 בדצמבר			
חבות במיליוני ₪		מספר זכאים	
2022	2021	2022	2021
249,141	284,912	(*)	(*)

(*) נתון מסווג.

- **נתוני קצבאות כולל שארים ונכות ששולמו בחודש דצמבר 2022 לגמלאי מערכת הביטחון**

מאחר שלא ניתן להציג את ממוצע מקבלי הגמלה, מובא הפירוט הבא:

אחוז הגמלאים הזכאים מסך כלל הגמלאים	נתוני דצמבר 2022 ב- ₪
25% מהגמלאים מקבלים מתחת	9,022
50% מהגמלאים מקבלים מעל	13,147
25% מהגמלאים מקבלים מעל	18,114

טווחי הקצבה	סכום ששולם בחודש דצמבר 2022 באלפי ₪	עלות חודשית בכל טווח ב-%
10,000-0	162,327	19.0%
20,000-10,000	446,660	52.4%
30,000-20,000	178,466	20.9%
40,000-30,000	50,326	5.9%
50,000-40,000	12,775	1.5%
60,000-50,000	1,825	0.2%
70,000-60,000	487	0.1%
90,000-70,000	183	0.0%
סך הכל		**100%**

- **20 גמלאי מערכת הביטחון בעלי הקצבאות הגבוהות ששולמו בדצמבר 2022**

	דירוג שכר	קצבה ₪		דירוג שכר	קצבה ₪
1	מערכת הביטחון	94,158	**11**	מערכת הביטחון	65,657
2	מערכת הביטחון	88,868	**12**	מערכת הביטחון	65,155
3	מערכת הביטחון	72,740	**13**	מערכת הביטחון	64,968
4	מערכת הביטחון	71,007	**14**	מערכת הביטחון	64,543
5	מערכת הביטחון	69,779	**15**	מערכת הביטחון	64,503
6	מערכת הביטחון	69,362	**16**	מערכת הביטחון	64,285
7	מערכת הביטחון	69,145	**17**	מערכת הביטחון	64,081
8	מערכת הביטחון	67,691	**18**	מערכת הביטחון	63,305
9	מערכת הביטחון	67,547	**19**	מערכת הביטחון	62,995
10	מערכת הביטחון	66,167	**20**	מערכת הביטחון	61,283

***ראה הערות שוליים מספר 81 ו-82**

ב. גמלאי הוראה*

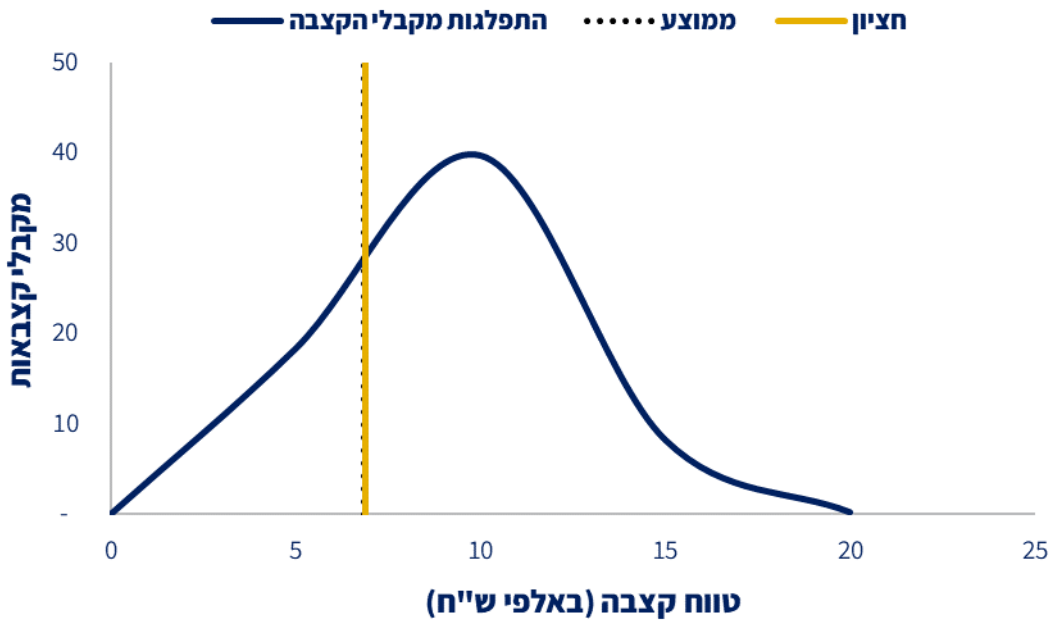
31 בדצמבר			
חבות במיליוני ₪		מספר זכאים	
2022	2021	2022	2021
113,538	122,046	66,708	64,327

- **נתוני קצבאות ששולמו בחודש דצמבר 2022 לגמלאי הוראה ב- ₪:**

	2022	2021
ממוצע	6,839	6,610
חציון	6,884	6,644

- **התפלגות מקבלי הקצבה בחודש דצמבר 2022:**

טווחי הקצבה	אחוז מקבלי קצבאות	סכום ששולם (באלפי ₪)
5,000-0	27.5%	62,084
10,000-5,000	59.7%	294,982
15,000-10,000	12.4%	94,964
20,000-15,000	0.4%	4,219
סה"כ	**100%**	**456,249**

- **20 הקצבאות הגבוהות ששולמו בדצמבר 2022**

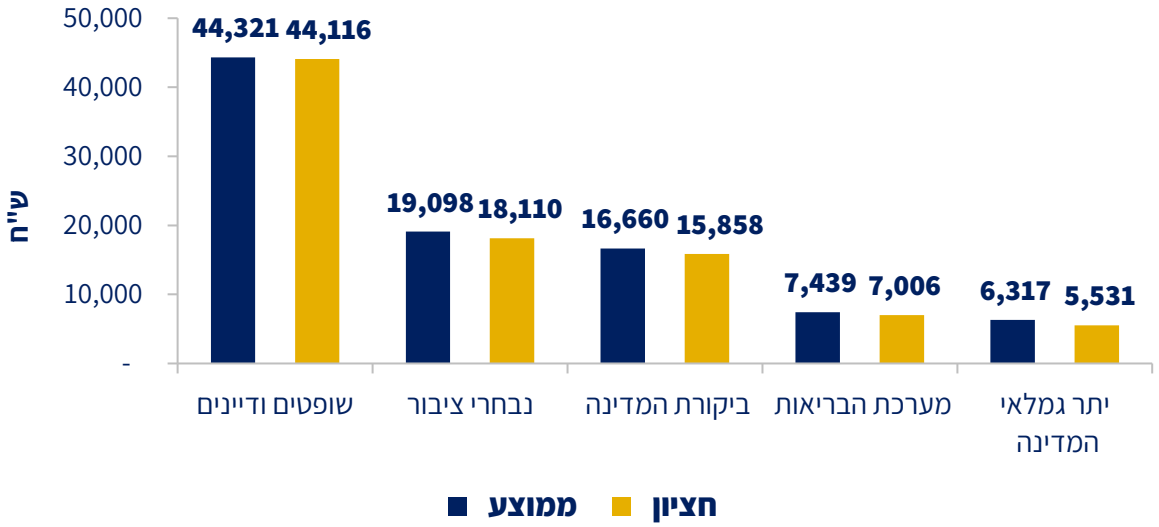
	דירוג שכר	קצבה ₪		דירוג שכר	קצבה ₪
1	עובדי הוראה	18,583	11	עובדי הוראה	17,270
2	עובדי הוראה	18,160	12	עובדי הוראה	17,239
3	עובדי הוראה	18,073	13	עובדי הוראה	17,197
4	עובדי הוראה	17,872	14	עובדי הוראה	17,181
5	עובדי הוראה	17,810	15	עובדי הוראה	17,175
6	עובדי הוראה	17,752	16	עובדי הוראה	17,172
7	עובדי הוראה	17,426	17	עובדי הוראה	17,146
8	עובדי הוראה	17,329	18	עובדי הוראה	17,146
9	עובדי הוראה	17,291	19	עובדי הוראה	17,146
10	עובדי הוראה	17,291	20	עובדי הוראה	17,146

***ראה הערות שוליים מספר 81 ו-82**

ג. גמלאי המדינה*

31 בדצמבר			
חבות במיליוני ₪		מספר זכאים	
2022	2021	2022	2021
68,880	76,207	44,661	44,633

> להלן נתוני ממוצע וחציון הקצבאות ב-₪ ששולמו בחודש דצמבר 2022, ברמת תתי הקבוצות הכלולות תחת אוכלוסיית גמלאי המדינה:

***ראה הערות שוליים מספר 81 ו-82**

> להלן פירוט בגין חמש תתי הקבוצות שנכללות תחת אוכלוסיית גמלאי המדינה:

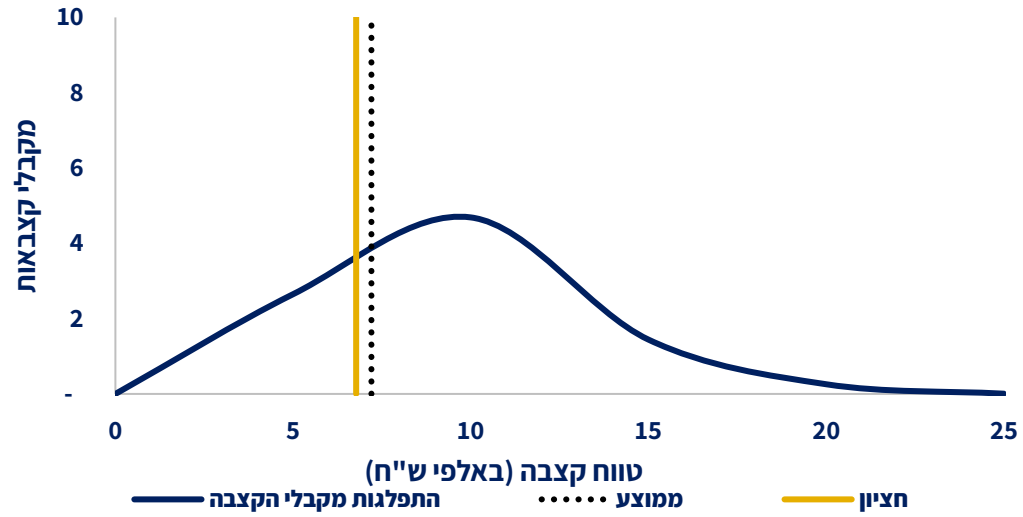
(1) גמלאי מערכת הבריאות ללא מנהל ומשק

- **נתוני קצבאות ששולמו בחודש דצמבר 2022 לגמלאים – רופאים, אחיות ופרא-רפואיים ב- ₪:**

	2022	2021
ממוצע	7,439	7,204
חציון	7,006	6,775

- **התפלגות מקבלי הקצבה בחודש דצמבר 2022:**

טווחי הקצבה	אחוז מקבלי קצבאות	סכום ששולם (באלפי ₪)
5,000-0	27.1%	8,836
10,000-5,000	52.7%	36,000
15,000-10,000	16.7%	18,708
20,000-15,000	3.4%	5,303
25,000-20,000	0.1%	187
	100%	**69,034**

- **20 גמלאי מערכת הבריאות בעלי הקצבאות הגבוהות ששולמו בדצמבר 2022**

	דירוג שכר	קצבה ₪		דירוג שכר	קצבה ₪
1	רופאים	21,658	**11**	אחים ואחיות	19,769
2	רופאים	21,251	**12**	אחים ואחיות	19,752
3	אחים ואחיות	20,933	**13**	רופאים	19,752
4	אחים ואחיות	20,787	**14**	אחים ואחיות	19,630
5	רופאים	20,726	**15**	רופאים	19,517
6	רופאים	20,684	**16**	אחים ואחיות	19,349
7	רופאים	20,562	**17**	אחים ואחיות	19,277
8	רופאים	20,091	**18**	רופאים	19,238
9	אחים ואחיות	20,051	**19**	רופאים	19,229
10	רופאים	19,773	**20**	אחים ואחיות	19,166

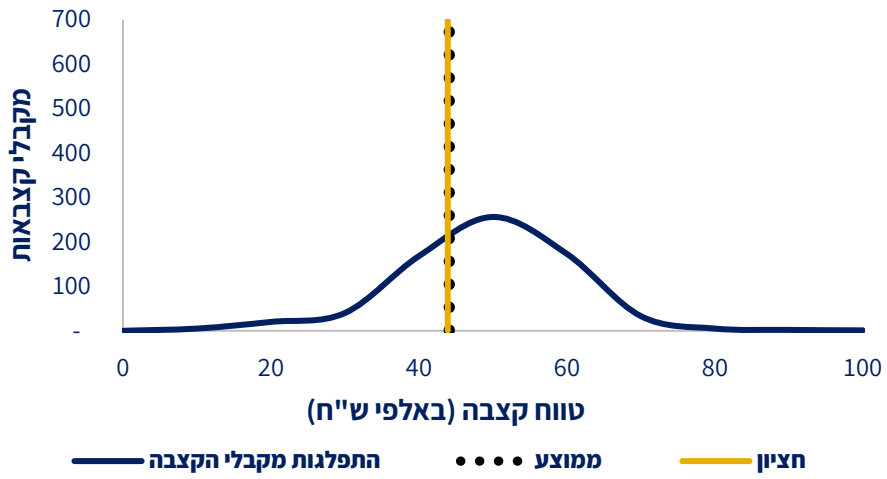
(2) גמלאי השופטים והדיינים

- **נתוני קצבאות ששולמו בחודש דצמבר 2022 לגמלאי השופטים והדיינים ב-₪:**

	2022	2021
ממוצע	44,321	44,106
חציון	44,116	43,898

- **התפלגות מקבלי הקצבה בחודש דצמבר 2021:**

טווחי הקצבה	אחוז מקבלי קצבאות	סכום ששולם (באלפי ₪)
10,000-0	1.0%	40
20,000-10,000	2.8%	304
30,000-20,000	5.3%	921
40,000-30,000	22.5%	5,765
50,000-40,000	37.8%	11,777
60,000-50,000	24.2%	9,196
70,000-60,000	5.3%	2,347
80,000-70,000	0.7%	368
90,000-80,000	0.3%	170
90,000-100,000	0.1%	92
סה"כ	**100%**	**30,980**

- **20 הקצבאות הגבוהות ששולמו בדצמבר 2022**

	דירוג שכר	קצבה ₪		דירוג שכר	קצבה ₪
1	דיינים	92,426	**11**	שופטים	69,592
2	שופטים	84,972	**12**	שופטים	69,520
3	שופטים	84,947	**13**	שופטים	69,512
4	שופטים*	81,900	**14**	שופטים	69,316
5	שופטים	78,234	**15**	קאדים	69,091
6	שופטים	74,433	**16**	דיינים	68,067
7	שופטים	73,245	**17**	שופטים	66,346
8	שופטים	71,048	**18**	שופטים	65,663
9	שופטים	71,048	**19**	שופטים	65,298
10	שופטים	69,960	**20**	שופטים	65,076

* שופט הזכאי למספר קצבאות או צבירת זכויות מוגדלת בגין מספר תפקידים בשירות הציבורי (בחלק מהמקרים הוצגה סכימה של קצבאות, ובחלק מהמקרים הזכויות לקצבה נובעות מרצף זכויות או מזכאות לקצבה הגבוהה מבין השתיים).

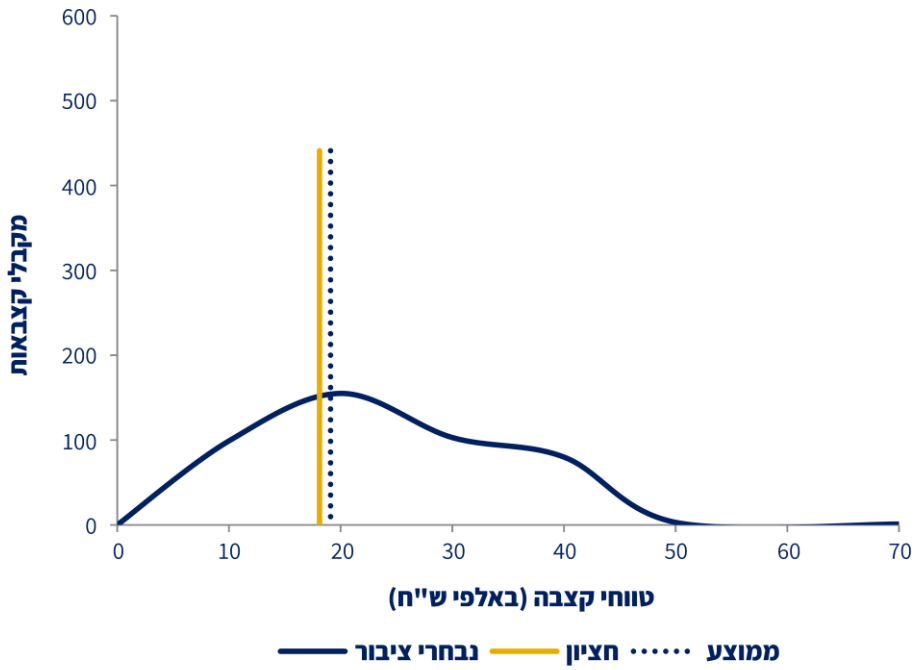
(3) גמלאי נבחרי ציבור

- **נתוני קצבאות ששולמו בחודש דצמבר 2022 לגמלאים נבחרי ציבור ב-₪:**

	2022	2021
ממוצע	19,098	19,363
חציון	18,110	18,110

- **התפלגות מקבלי הקצבה בחודש דצמבר 2022 :**

טווחי הקצבה	אחוז מקבלי קצבאות	סכום ששולם (באלפי ₪)
10,000-0	22.5%	663
20,000-10,000	35.1%	2,386
30,000-20,000	23.4%	2,570
40,000-30,000	18.1%	2,611
50,000-40,000	0.7%	128
70,000-50,000	0.2%	63
סה"כ	**100%**	**8,421**

- **20 גמלאי נבחרי ציבור בעלי הקצבאות הגבוהות ששולמו בדצמבר 2022**

	דירוג שכר	קצבה ₪		דירוג שכר	קצבה ₪
1	נבחרי ציבור *	65,114	**11**	נבחרי ציבור *	50,140
2	נבחרי ציבור *	62,881	**12**	נבחרי ציבור *	50,140
3	נבחרי ציבור	62,881	**13**	נבחרי ציבור *	49,579
4	נבחרי ציבור *	53,581	**14**	נבחרי ציבור *	47,996
5	נבחרי ציבור *	51,233	**15**	נבחרי ציבור *	47,562
6	נבחרי ציבור *	50,735	**16**	נבחרי ציבור *	47,465
7	נבחרי ציבור *	50,735	**17**	נבחרי ציבור *	47,210
8	נבחרי ציבור *	50,735	**18**	נבחרי ציבור *	46,971
9	נבחרי ציבור *	50,569	**19**	נבחרי ציבור	46,052
10	נבחרי ציבור *	50,321	**20**	נבחרי ציבור *	45,274

* נבחר ציבור הזכאי למספר קצבאות או צבירת זכויות מוגדלת בגין מספר תפקידים, במקרים אלו הוצגה סכימת הקצבאות.

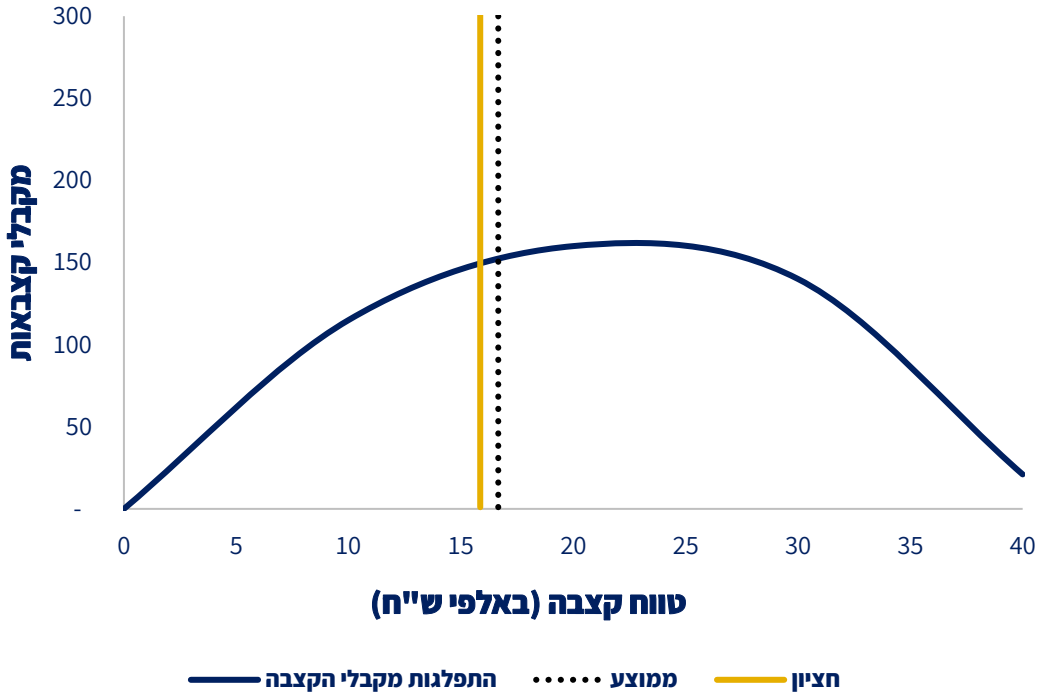
(4) גמלאי ביקורת המדינה*

- **נתוני קצבאות ששולמו בחודש דצמבר 2022 לגמלאי ביקורת המדינה ב-₪:**

	2022	2021
ממוצע	16,660	15,935
חציון	15,858	14,815

- **התפלגות מקבלי הקצבה בחודש דצמבר 2022:**

טווחי הקצבה	אחוז מקבלי קצבאות	סכום ששולם (באלפי ₪)
10,000-0	26.4%	824
20,000-10,000	36.7%	2,318
30,000-20,000	32.1%	3,454
40,000-30,000	4.8%	668
סה"כ	**100%**	**7,264**

- **20 גמלאי ביקורת המדינה בעלי הקצבאות הגבוהות ששולמו בדצמבר 2022**

	דירוג שכר	קצבה ₪		דירוג שכר	קצבה ₪
1	ביקורת מדינה	33,051	11	ביקורת מדינה	31,911
2	ביקורת מדינה	32,766	12	ביקורת מדינה	31,613
3	ביקורת מדינה	32,766	13	ביקורת מדינה	31,596
4	ביקורת מדינה	32,766	14	ביקורת מדינה	31,556
5	ביקורת מדינה	32,766	15	ביקורת מדינה	31,556
6	ביקורת מדינה	32,766	16	ביקורת מדינה	31,141
7	ביקורת מדינה	32,766	17	ביקורת מדינה	30,865
8	ביקורת מדינה	32,468	18	ביקורת מדינה	30,803
9	ביקורת מדינה	32,466	19	ביקורת מדינה	30,413
10	ביקורת מדינה	32,178	20	ביקורת מדינה	30,122

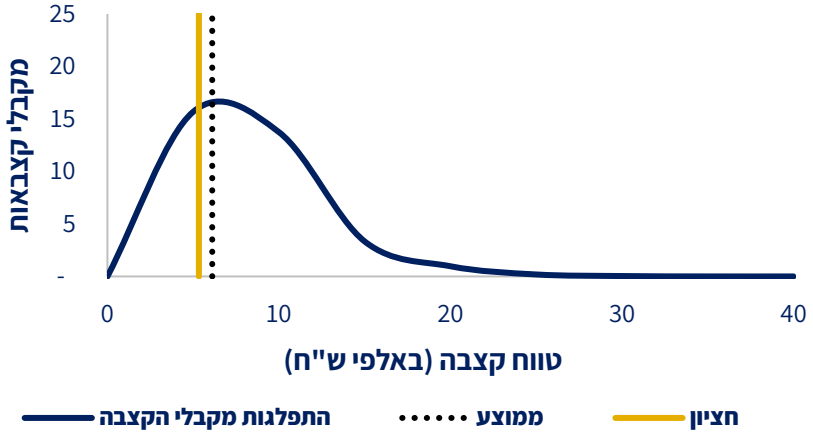
*** ראה הערות שוליים מספר 81 ו-82**

(5) יתר גמלאי המדינה*

- **נתוני קצבאות ששולמו בחודש דצמבר 2022 ליתר גמלאי המדינה ב-₪:**

טווחי הקצבה	אחוז מקבלי קצבאות	סכום ששולם (באלפי ₪)
5,000-0	44.0%	47,094
10,000-5,000	41.3%	98,700
15,000-10,000	10.8%	42,964
20,000-15,000	3.1%	17,471
25,000-20,000	0.7%	4,919
30,000-25,000	0.1%	1,342
35,000-30,000	0.0%	31
סה"כ	**100%**	**212,521**

- **התפלגות מקבלי הקצבה בחודש דצמבר 2022:**

- **20 גמלאי יתר שירות המדינה בעלי הקצבאות הגבוהות ששולמו בדצמבר 2022**

	דירוג שכר	קצבה ₪		דירוג שכר	קצבה ₪
1	עובדים בכירים	31,328	11	עובדים בכירים	27,963
2	משפטנים	29,654	12	מנהלים כלליים ומקביליהם	27,804
3	עובדי מחקר	29,319	13	מנהלים כלליים ומקביליהם	27,668
4	עובדי מחקר	29,113	14	עובדים בכירים	27,612
5	עובדי מחקר	29,029	15	עובדי מחקר	27,608
6	עובדים בכירים	28,523	16	עובדים בכירים	27,581
7	מנהלים כלליים ומקביליהם	28,138	17	עובדי מחקר	27,489
8	מנהלים כלליים ומקביליהם	28,138	18	עובדי מחקר	27,280
9	מנהלים כלליים ומקביליהם	28,138	19	עובדי מחקר	27,197
10	עובדי מחקר	28,072	20	עובדים בכירים	27,174

*** ראה הערות שוליים מספר 81 ו-82**

ד. גמלאי משטרה ושב"ס*

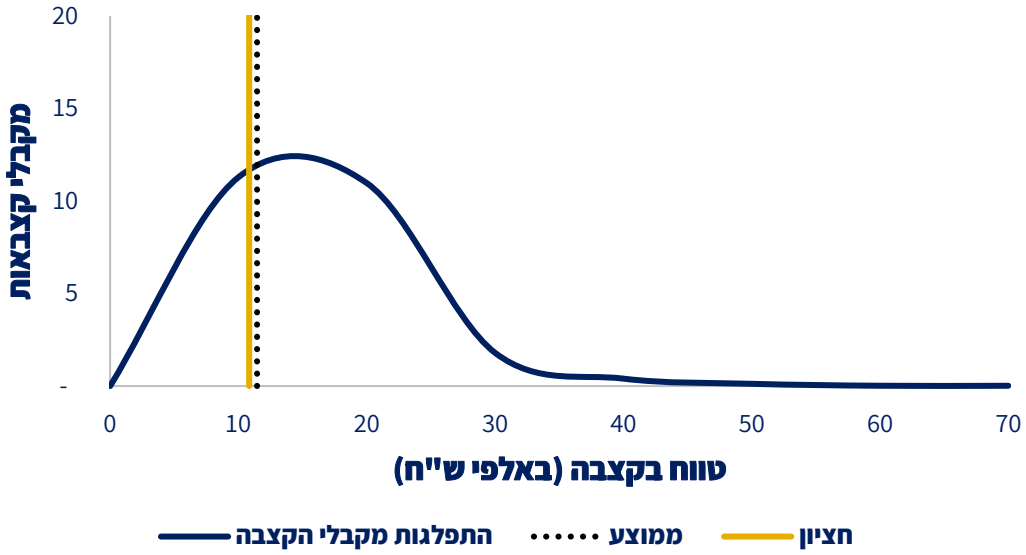
31 בדצמבר			
חבות במיליוני ₪		מספר זכאים	
2022	2021	2022	2021
83,030	90,118	24,384	23,478

- **נתוני קצבאות ששולמו בחודש דצמבר 2022 לשוטרים וסוהרים בגמלאות ב-₪:**

	2022	2021
ממוצע	11,454	11,051
חציון	10,836	10,384

- **התפלגות מקבלי הקצבה בחודש דצמבר 2022:**

טווחי הקצבה	אחוז מקבלי קצבאות	סכום ששולם (באלפי ₪)
10,000-0	45.8%	61,065
20,000-10,000	44.6%	157,866
30,000-20,000	7.3%	41,921
40,000-30,000	1.6%	13,827
50,000-40,000	0.5%	5,305
60,000-50,000	0.1%	870
70,000-60,000	0.1%	960
סה"כ	**100%**	**281,814**

20 גמלאי משטרה ושב"ס בעלי הקצבאות הגבוהות ששולמו בדצמבר 2022

	דירוג שכר	קצבה ₪		דירוג שכר	קצבה ₪
1	ניצב משנה	69,792	**11**	רס"ר	61,357
2	רב ניצב	69,216	**12**	רב ניצב	61,345
3	רב ניצב	67,908	**13**	רס"ר	60,711
4	רס"ר	66,219	**14**	רב ניצב	60,323
5	רס"ר	65,764	**15**	רב ניצב	60,254
6	רב ניצב	64,467	**16**	רס"ר	59,353
7	רס"ר	64,353	**17**	ניצב	58,487
8	רב ניצב	63,915	**18**	ניצב	58,200
9	רס"ר	63,414	**19**	ניצב	57,805
10	חוזה אישי	61,388	**20**	ניצב	57,418

***ראה הערות שוליים מספר 81 ו-82**

< אחריות הגורמים המעורבים בתהליך קביעת קצבת הפנסיה התקציבית באוכלוסיות השונות:

תהליך אישור הקצבה (פנסיה תקציבית)			
אוכלוסייה	**גוף מאשר תנאי הפרישה**	**הממונה על הגמלאות***	**גוף משלם**
עובדי הוראה	נציבות שירות המדינה	אגף החשב הכללי**	אגף החשב הכללי**
עובדי מדינה לרבות מערכת הבריאות וביקורת המדינה	נציבות שירות המדינה	אגף החשב הכללי**	אגף החשב הכללי**
נושאי משרה שיפוטית	הנהלת בתי המשפט	הנהלת בתי המשפט	אגף החשב הכללי**
ח"כים***	כנסת	כנסת	כנסת
שרי ממשלה* [1]**	אגף החשב הכללי**	אגף החשב הכללי**	אגף החשב הכללי**
נשיא***	אגף החשב הכללי**	אגף החשב הכללי**	אגף החשב הכללי**
גופי הביטחון (למעט צה"ל)	נציבות שירות המדינה	אגף החשב הכללי**	גופי הביטחון
צה"ל	צה"ל	צה"ל	צה"ל
משטרה ושב"ס	משטרה / שב"ס	אגף החשב הכללי**	משטרה / שב"ס

[1] שר שכיהן גם כח"כ, מקבל שתי קצבאות משני גופים. קצבתו כשר נקבעת ומשולמת באגף החשב הכללי וקצבתו כח"כ נקבעת ומשולמת בכנסת.

*"הממונה על הגמלאות" – מופקד על בחינת תנאי הפרישה, בחינת זכויות הפורש ואישור הגמלה.

**מנהלת הגמלאות במשרד האוצר.

***ח"כים, שרי ממשלה ונשיא – תנאי הפרישה מעוגנים בקובץ חיקוקים והחלטות בדבר משכורות וגמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון.

- בגופים שבהם אגף החשב הכללי הוא הממונה על הגמלאות ו/או הגוף המשלם את תשלום הקצבה, קיימים תהליכי עבודה המאפשרים בקרה ושקיפות על תשלומי הקצבה.
- החלטת ממשלה 4088 קבעה כי תתבצע שקיפות ובקרה על השכר והגמלאות של צה"ל באמצעות מטה השכר שבאגף החשב הכללי. בעקבות החלטת הממשלה, נחתם הסכם עם צה"ל לצורך הסדרת מערך בקרה אפקטיבי בפיקוח מטה השכר באגף החשב הכללי. בשלב זה, מערך הבקרה טרם השיג את יעדו.

< פירוט הזכויות לחישוב האחוז מהשכר הקובע המשמש לקביעת קצבת הפנסיה התקציבית באוכלוסיות השונות:

אוכלוסייה	צבירת זכויות פנסיוניות לתשלום קצבה (פנסיה תקציבית)			
	% צבירה לשנה (משרה מלאה)	תוספות פרישה		% צבירה מקסימלי מהמשכורת הקובעת לקצבה
		תוספת אחוזית לקצבה	דרגה אישית בפרישה	
עובדי הוראה	2% לשנה	בהתאם לתקשי"ר**	במקרה חריג בהתאם לתקשי"ר**	70%
עובדי מדינה לרבות בריאות וביקורת המדינה	2% לשנה	בהתאם לתקשי"ר**	לפי הסכם קיבוצי ובהתאם לתקשי"ר**	70%
נושאי משרה שיפוטית	עד 7% לשנה [1]	-	-	70%
ח"כים*	2% לשנה	-	-	70%
שרי ממשלה*	2% לשנה	-	-	70%
נשיא*	70%	-	-	70%
גופי ביטחון	2% לשנה	לפי הסכם עם אגף הממונה על השכר ונש"מ	-	70%+2% לכל שנה בשירות חובה
צה"ל***	2% לשנה	נוהל הגדלות רמטכ"ל	החלטת רמטכ"ל	70%+2% לכל שנה בשירות חובה
משטרה ושב"ס	2% לשנה	פקודת משטרה / שב"ס	-	70%+2% לכל שנה בשירות חובה

[1] בהתאם לכללים הבאים:

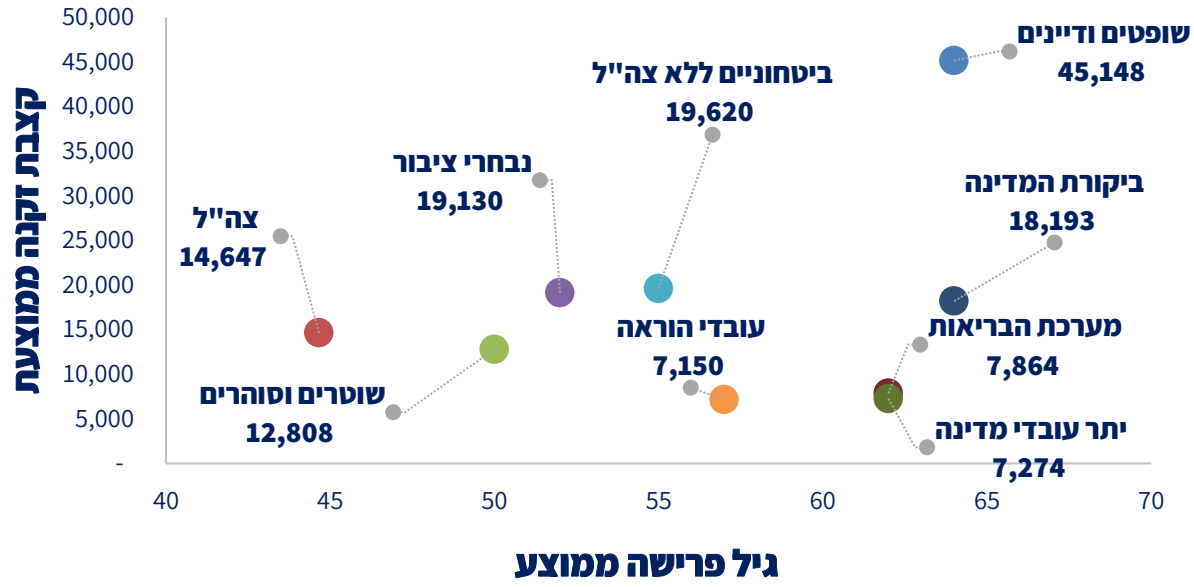
1. אם כיהן לא יותר מ-5 שנים – 7% לשנה.
2. אם כיהן למעלה מ-5 שנים אך לא יותר מ-8 שנים – 50% מהמשכורת הקובעת.
3. אם כיהן למעלה מ-8 שנים – 50% מהמשכורת הקובעת ועוד 3% לכל שנת כהונה שכיהן בה למעלה מ-8 שנים.

*ח"כים, שרי ממשלה ונשיא – תנאי הפרישה מעוגנים בקובץ חיקוקים והחלטות בדבר משכורות וגמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון.

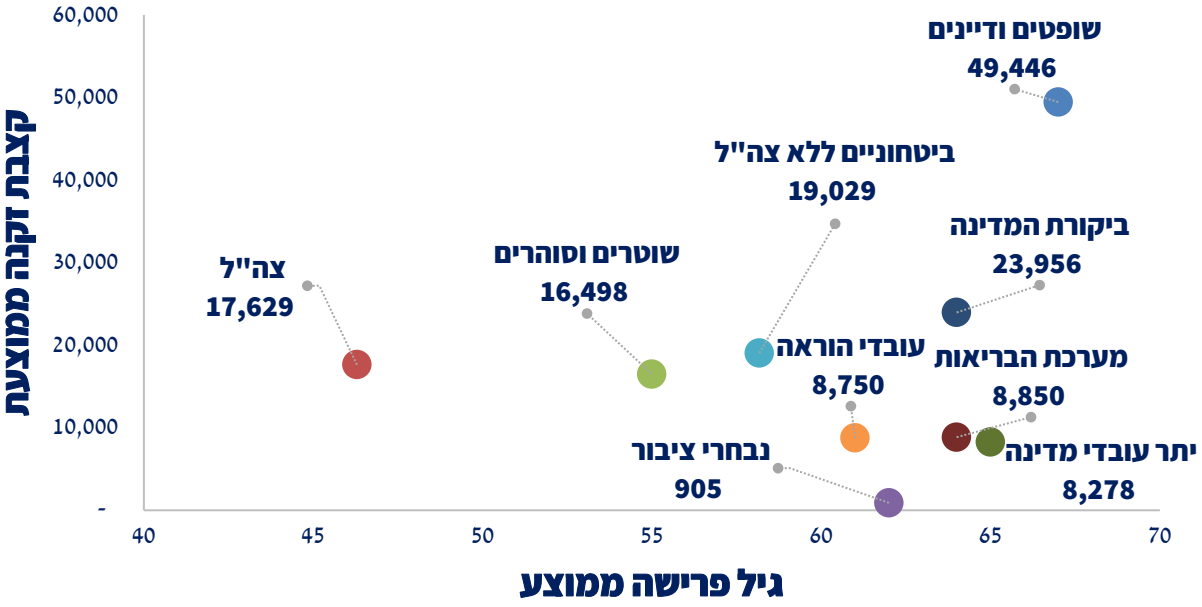
**קיימים קריטריונים מפורטים בסעיף 85 לתקשי"ר.

***ביום 28 בפברואר 2022, מליאת הכנסת אישרה בקריאה ראשונה את הצעת חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) (תיקון מס' 33), התשפ"ב-2022. במסגרת התיקון, מוצע לקבוע את הכללים לזכאותו של החייל להגדלות בגין תקופות שירות. עם חתימת התוכנית הרב-שנתית לצה"ל לשנים 2023-2027, תיקון זה ימשיך את הליכי החקיקה עם השינויים הנדרשים. לפירוט נוסף ראה ביאור 19.

> ממוצע קצבאות הפרישה לגמלאים (ללא שאירים ונכות) בחלוקה לאוכלוסיות השונות שפרשו עד ליום 31 בדצמבר 2021:

> ממוצע קצבאות הפרישה לגמלאים (ללא שאירים ונכות) בחלוקה לאוכלוסיות השונות שפרשו לגמלאות בשנת 2022:

< התזרים הנומינלי הצפוי בגין ההתחייבות המלאה לפנסיה תקציבית* (במיליארדי ₪)

שנה	גמלאים מקבלי קצבה	פעילים שיפרשו	סה"כ
2023	27.58	1.78	29.36
2024	27.99	2.84	30.83
2025	28.19	3.97	32.16
2026	28.35	5.11	33.46
2027	28.47	6.26	34.73
2028	28.56	7.37	35.93
2029	28.61	8.46	37.07
2030	28.61	9.56	38.17
2031	28.55	10.69	39.24
2032	28.46	11.77	40.24
2033	28.32	12.75	41.08
2034	28.14	13.67	41.81
2035	27.91	14.50	42.41
2036	27.62	15.29	42.90
2037	27.27	16.01	43.28
2038	26.87	16.65	43.52
2039	26.40	17.20	43.60
2040	25.87	17.70	43.57
2041	25.28	18.12	43.39
2042	24.62	18.51	43.13
2043	23.90	18.87	42.77
2044	23.12	19.18	42.29
2045	22.28	19.43	41.72
2046	21.40	19.66	41.07
2047	20.48	19.85	40.33
2048	19.52	20.00	39.52
2049	18.54	20.10	38.65
2050	17.55	20.16	37.71
2051	16.54	20.18	36.72
2052	15.53	20.15	35.68
2053	14.53	20.05	34.59
2054	13.55	19.89	33.44
2055	12.59	19.67	32.26
2056	11.65	19.38	31.03
2057	10.74	19.02	29.76
2058	9.87	18.59	28.46
2059	9.04	18.08	27.12
2060	8.24	17.50	25.74
2061	7.49	16.85	24.33
2062	6.77	16.13	22.90
2063	6.10	15.35	21.45
2064	5.46	14.52	19.98
2065	4.86	13.64	18.51
2066	4.31	12.73	17.04
2067	3.79	11.80	15.59
2068	3.31	10.85	14.16
2069	2.87	9.89	12.76
2070	2.46	8.95	11.41
2071	2.09	8.03	10.13
2072	1.76	7.14	8.90
2073	1.47	6.29	7.76
2074	1.21	5.49	6.70
2075	0.98	4.75	5.73
2076	0.79	4.06	4.85
2077	0.62	3.44	4.06
2078	0.48	2.88	3.37
2079	0.37	2.39	2.76
2080	0.28	1.95	2.23
2081	0.20	1.58	1.78
2082	0.15	1.26	1.41
2083	0.10	0.99	1.09
2084	0.07	0.76	0.84
2085	0.05	0.58	0.63
2086	0.03	0.43	0.46
2087	0.02	0.32	0.34
2088	0.01	0.23	0.24
2089	0.01	0.16	0.17
2090	0.01	0.11	0.11
2091	-	0.07	0.07
2092	-	0.05	0.05
2093	-	0.03	0.03
2094	-	0.02	0.02
2095	-	0.01	0.01
2096	-	0.01	0.01
2097	-	-	-
2098	-	-	-
2099	-	-	-
2100	-	-	-
2101	-	-	-
2102	-	-	-
2103	-	-	-
2104	-	-	-

* בניכוי 2% דמי ניהול משכר הפעילים הזכאים לפנסיה תקציבית.

** נתונים אלו אינם כוללים את מלוא רכיבי ההתחייבות, כמפורט לעיל בפתיח של פרק זה.

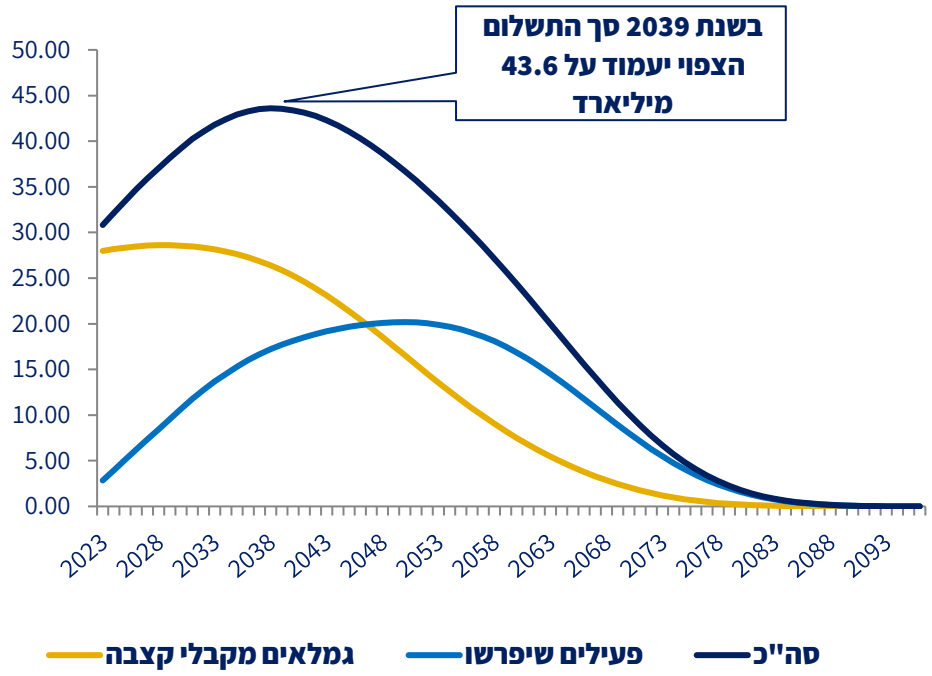
> התזרים הנומינלי הצפוי בגין ההתחייבות המלאה לפנסיה תקציבית* (במיליארדי ₪)

שנה	מדינה	הוראה	שוטרים וסוהרים	מערכת ביטחון
2023	4.96	7.47	4.48	12.45
2024	5.19	8.07	4.92	12.66
2025	5.33	8.57	5.21	13.05
2026	5.46	9.06	5.50	13.44
2027	5.59	9.55	5.80	13.80
2028	5.72	10.03	6.09	14.10
2029	5.84	10.50	6.37	14.37
2030	5.95	10.93	6.65	14.65
2031	6.05	11.33	6.91	14.94
2032	6.16	11.71	7.17	15.20
2033	6.25	12.03	7.40	15.40
2034	6.33	12.31	7.60	15.57
2035	6.38	12.53	7.78	15.71
2036	6.42	12.71	7.93	15.84
2037	6.44	12.84	8.06	15.94
2038	6.43	12.93	8.16	16.01
2039	6.39	12.97	8.22	16.03
2040	6.33	12.96	8.25	16.03
2041	6.23	12.91	8.26	16.00
2042	6.12	12.83	8.25	15.93
2043	5.99	12.71	8.23	15.84
2044	5.83	12.55	8.20	15.72
2045	5.66	12.36	8.15	15.55
2046	5.47	12.14	8.09	15.37
2047	5.28	11.89	8.02	15.15
2048	5.08	11.61	7.93	14.91
2049	4.87	11.31	7.83	14.64
2050	4.65	11.00	7.71	14.34
2051	4.43	10.67	7.59	14.04
2052	4.21	10.31	7.45	13.71
2053	3.98	9.94	7.29	13.37
2054	3.75	9.55	7.13	13.01
2055	3.52	9.15	6.95	12.64
2056	3.29	8.73	6.75	12.26
2057	3.06	8.30	6.54	11.86
2058	2.83	7.85	6.32	11.46
2059	2.60	7.39	6.09	11.04
2060	2.38	6.92	5.84	10.60
2061	2.15	6.43	5.58	10.16
2062	1.94	5.94	5.31	9.70
2063	1.73	5.45	5.03	9.24
2064	1.53	4.96	4.73	8.76
2065	1.34	4.47	4.43	8.27
2066	1.16	3.98	4.12	7.78
2067	0.99	3.51	3.81	7.27
2068	0.84	3.06	3.49	6.76
2069	0.70	2.63	3.17	6.25
2070	0.58	2.23	2.86	5.75
2071	0.47	1.86	2.56	5.24
2072	0.37	1.52	2.26	4.74
2073	0.29	1.23	1.98	4.26
2074	0.23	0.97	1.71	3.79
2075	0.17	0.75	1.46	3.34
2076	0.13	0.57	1.23	2.92
2077	0.09	0.42	1.03	2.52
2078	0.07	0.31	0.84	2.15
2079	0.05	0.22	0.68	1.81
2080	0.03	0.15	0.54	1.51
2081	0.02	0.10	0.42	1.24
2082	0.02	0.06	0.32	1.00
2083	0.01	0.04	0.24	0.80
2084	0.01	0.03	0.18	0.63
2085	-	0.02	0.13	0.48
2086	-	0.01	0.09	0.36
2087	-	-	0.06	0.27
2088	-	-	0.04	0.20
2089	-	-	0.03	0.14
2090	-	-	0.02	0.10
2091	-	-	0.01	0.06
2092	-	-	0.01	0.04
2093	-	-	-	0.03
2094	-	-	-	0.02
2095	-	-	-	0.01
2096	-	-	-	0.01
2097	-	-	-	-
2098	-	-	-	-
2099	-	-	-	-
2100	-	-	-	-
2101	-	-	-	-
2102	-	-	-	-
2103	-	-	-	-
2104	-	-	-	-

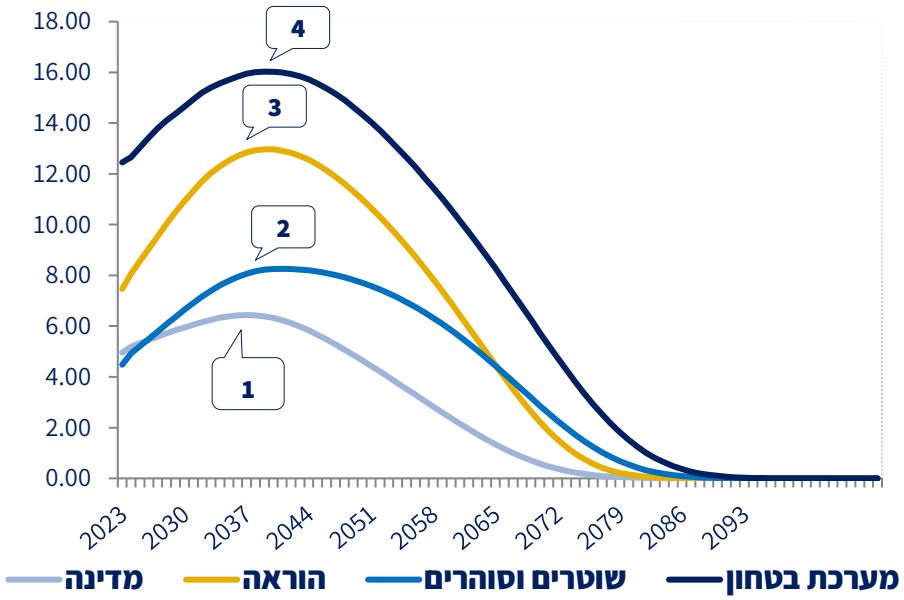
* בניכוי 2% דמי ניהול משכר הפעילים הזכאים לפנסיה תקציבית.

** נתונים אלו אינם כוללים את מלוא רכיבי ההתחייבות, כמפורט לעיל בפתיח של פרק זה.

תזרים צפוי לתשלום פנסיה תקציבית (במיליארדי ש"ח)

תזרים צפוי לתשלום פנסיה תקציבית לפי קבוצות אוכלוסיה (במיליארדי ש"ח)

1. בשנת 2037 סך התשלום הצפוי בעבור עובדי המדינה יעמוד על 6.44 מיליארדי ₪.
2. בשנת 2041 סך התשלום הצפוי בעבור אוכלוסיית המשטרה ושירות בתי הסוהר יעמוד על 8.26 מיליארדי ₪.
3. בשנת 2039 סך התשלום הצפוי בעבור עובדי ההוראה יעמוד על 12.97 מיליארדי ₪.
4. בשנת 2039 סך התשלום הצפוי בעבור אוכלוסיית מערכת הביטחון יעמוד על 16.03 מיליארדי ₪.

> התזרים הנומינלי הצפוי בגין ההתחייבות המלאה לפנסיה תקציבית ביחס לתוצר החזוי*

> הנחות העבודה שנלקחו במסגרת ביצוע הבדיקה הן אלה:

1. תחזית תוצר[85]- צמיחה נומינלית בשנת 2022 - 11.1% (6.5% צמיחה ריאלית ו-4.4% מחירי תוצר), צמיחה נומינלית בשנת 2023 – 6.6% (2.7% צמיחה ריאלית ו-3.8% מחירי תוצר), צמיחה נומינלית בשנת 2024 – 5.4% (3.1% צמיחה ריאלית ו-2.2% מחירי תוצר), צמיחה נומינלית בשנת 2025 - 5.6% (3.7% צמיחה ריאלית ו-1.8% מחירי תוצר). צמיחה נומינלית בשנת 2026 - 5.3% (3.7% צמיחה ריאלית ו-1.6% מחירי תוצר).
2. ההצמדה למדד בוצעה בהתאם לתחזית שנתית[85] בשינוי מדד המחירים לצרכן לפיה השינוי בשנים 2023 ו- 2024 יעמדו על 3.2% ו 2.9% בהתאמה. החל משנת 2025 ואילך הונח כי השינוי במדד המחירים לצרכן יעמוד על 2% בהתאם לממוצע יעד האינפלציה השנתי של בנק ישראל העומד על 1% - 3%.

עיקר התחייבויות המדינה לפנסיה, כולל ארבע קבוצות עיקריות שהשינוי העתידי הצפוי בהן פועל בכיוונים מנוגדים:

1. תשלומי הפנסיה התקציבית.
2. תמיכה בקרנות הפנסיה הוותיקות.
3. פנסיית הגישור.
4. סבסוד הריבית באג"ח מיועדות[86].

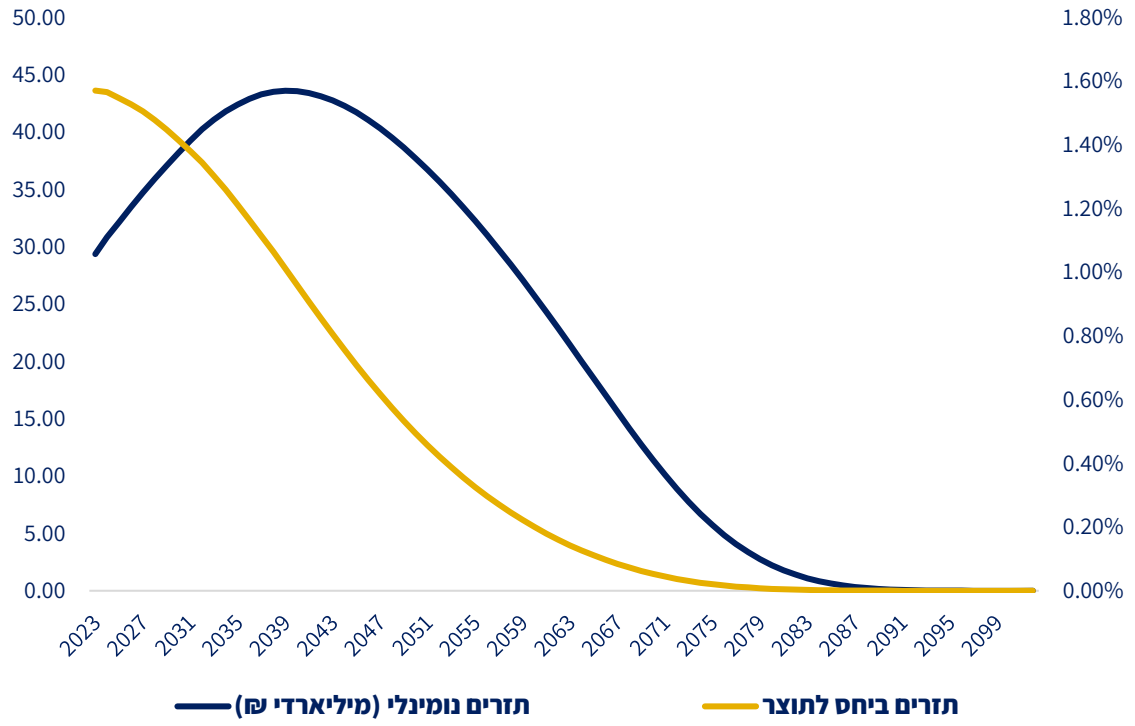
מבדיקת היחס בין התזרים הנומינלי של חבות הפנסיה התקציבית לבין התוצר הנומינלי, עולה כי שיאו של היחס נמצא בשנת 2023 ועומד על כ-1.57% תוצר. יחס זה צפוי לקטון לאור הגידול בתוצר הנומינלי הגבוה מהגידול הנומינלי בתשלום הפנסיה התקציבית. בשנת 2039 בו התזרים הנומינלי הינו מקסימלי, היחס בין התזרים הנומינלי של חבות הפנסיה התקציבית לבין התוצר הנומינלי צפוי לעמוד על כ-1.01%.

יחד עם זאת יש לזכור כי מדובר בהתחייבות חלקית בלבד שאיננה כוללת את פנסיית הגישור ועל כן לא ניתן להסיק מסקנות ממספרים אלה.

חישובים אלו אינם כוללים את התמיכה הישירה בקרנות הפנסיה הוותיקות והנפקת אגרות חוב מיועדות לחברות הביטוח. לכן, מדובר באומדנים חלקיים בלבד.

[85] מקור הנתונים: תחזית של אגף הכלכלנית הראשית במשרד האוצר כחלק מעדכון תוכנית התקציב לשנים 2024-2027 ("נומרטור"), כפי שהוצג לממשלה ביום 15.6.2023

[86] לעניין הרפורמה באגרות החוב המיועדות, ראה פירוט בחלק ד' לדוחות הכספיים – החוב הממשלתי

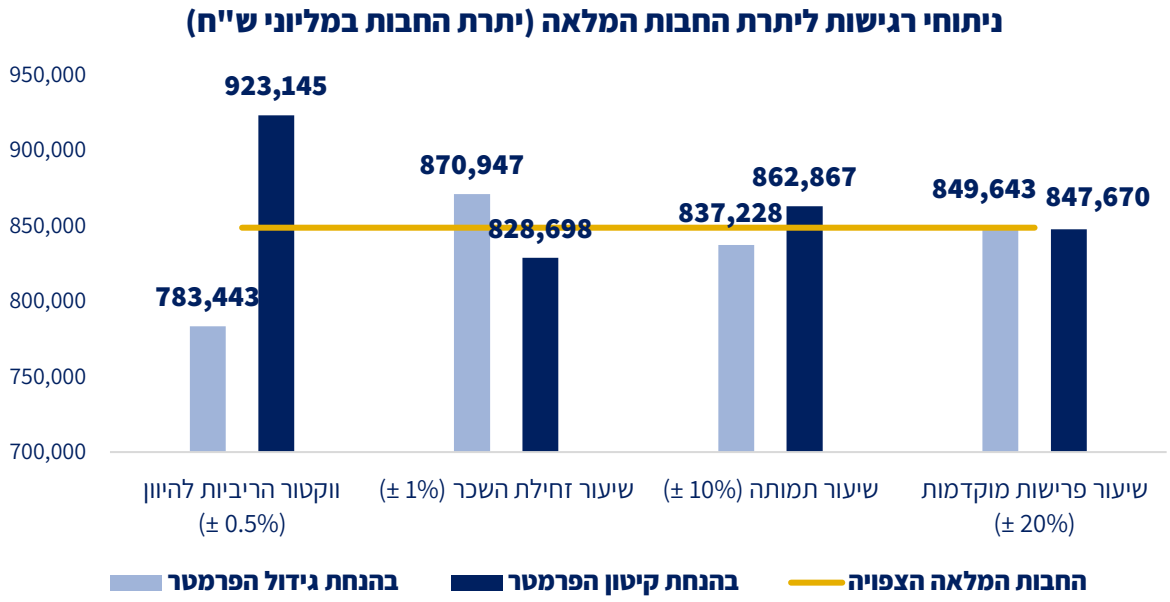
> ניתוחי רגישות

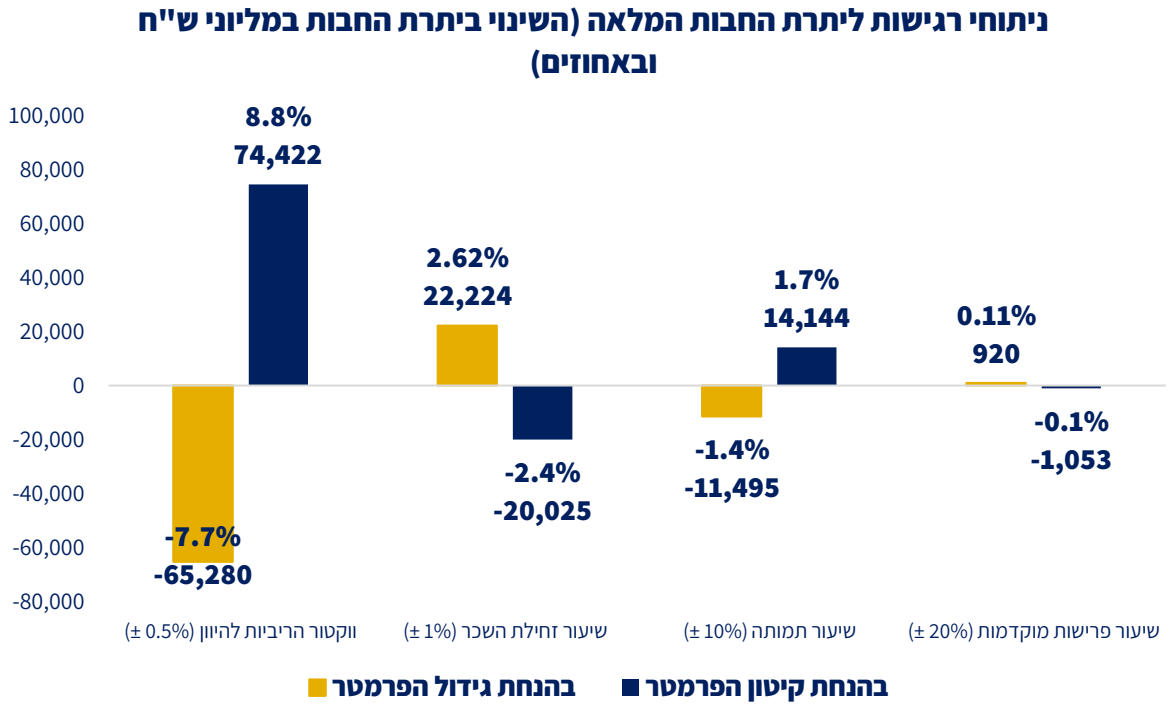
להלן מידע השוואתי בדבר ניתוחי רגישות של החבות המלאה בגין פנסיה תקציבית, בהתבסס על שינויים אפשריים בהנחות האקטואריות המשמעותיות לתום תקופת הדיווח. ניתוח הרגישות המוצג להלן, חושב עבור כל אחד מהפרמטרים ללא תלות הדדית כלשהי ביתר ההנחות (כאשר שאר הנחות היסוד ללא שינוי). למידע נוסף בדבר ניתוח רגישות של החבות המלאה ראה *חלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים*. כאמור בביאור, יתרת החבות המלאה ליום 31 בדצמבר 2022 הינה 849 מיליארדי ₪.

> טבלת ניתוח הרגישות כפי שמופיעה חלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל ביאור 19 - התחייבויות בגין זכויות עובדים:

	31 בדצמבר 2022		
	חבות מלאה (במיליוני ₪)		
פרמטרים לרגישות	**החבות המלאה הצפויה**	**בהנחת גידול הפרמטר**	**בהנחת קיטון הפרמטר**
ווקטור הריביות להיוון		783,443	923,145
(± 0.5%)		(7.7%)	8.8%
שיעור זחילת השכר (*)		870,947	828,698
(± 1%)		2.6%	(2.4%)
שיעור תמותה	848,723	837,228	862,867
(± 10%)		(1.4%)	1.7%
שיעור פרישות מוקדמות (**)		849,643	847,670
(± 20%)		0.1%	(0.1%)

(*) ניתוח הרגישות חושב עבור עובדים פעילים בלבד (ללא גמלאים).
(**) ניתוח הרגישות חושב עבור עובדים פעילים ללא עובדי מערכת הביטחון.

ניתוחי רגישות ליתרת החבות המלאה (יתרת החבות במליוני ש"ח)
950,000
900,000
850,000
800,000
750,000
700,000
923,145
870,947
862,867
849,643
847,670
837,228
828,698
783,443
ווקטור הריביות להיוון (± 0.5%)
שיעור זחילת השכר (± 1%)
שיעור תמותה (± 10%)
שיעור פרישות מוקדמות (± 20%)
בהנחת גידול הפרמטר
בהנחת קיטון הפרמטר
החבות המלאה הצפויה

ניתוחי רגישות ליתרת החבות המלאה (השינוי ביתרת החבות במליוני ש"ח ובאחוזים)
100,000
80,000
60,000
40,000
20,000
0
-20,000
-40,000
-60,000
-80,000
8.8%
74,422
2.62%
22,224
1.7%
14,144
0.11%
920
-7.7%
-65,280
-2.4%
-20,025
-1.4%
-11,495
-0.1%
-1,053
ווקטור הריביות להיוון (± 0.5%)
שיעור זחילת השכר (± 1%)
שיעור תמותה (± 10%)
שיעור פרישות מוקדמות (± 20%)
בהנחת גידול הפרמטר
בהנחת קיטון הפרמטר

4. פרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי

מזה כשני עשורים מבוצעים במדינת ישראל פרויקטים עתירי השקעה ומימון באמצעות מודל ה- PPP אשר מבוססים על שיתוף פעולה בין המגזר הממשלתי והמגזר הפרטי ועיקרו התקשרות (הסכם זיכיון) בין המדינה לזכיין הפרטי לטובת הקמת תשתית ציבורית ותפעולה. הנכסים ונשוא השירות הינם בבחינת שירות ציבורי עם תועלות משקיות והזכיין אחראי על תכנון, מימון, הקמה, תפעול ותחזוקה של הפרויקטים לתקופה ארוכת טווח וקצובה (לרוב 25 - 30 שנים) תחת הסכם זיכיון. הגדרת התפוקות ורמת השירותים מוכתבים ו על ידי המדינה. בתום הסכם הזיכיון, מועברים הפרויקטים למדינה ללא תמורה וברמה תפעולית טובה (למעט פרויקטי BOO בהם הנכס נשאר בבעלות הזכיין בסיום תקופת ההסכם). הבסיס לשיטה זו הינו בחלוקת סיכונים נכונה בין המגזר הפרטי למגזר הציבורי המאפשרת לכל צד לקבל על עצמו את הסיכונים שביכולתו לנהל בצורה הטובה ביותר, ובנוסף הינו גם בסינרגיה הקיימת בין תהליכי ההקמה וההפעלה שמבוצעים על ידי אותו הזכיין בפרויקט ומתמרצים אותו לעמוד במדדי ביצוע גבוהים בשלבי ההקמה כדי להפיק את הרווח המקסימלי בתקופת התפעול.

ביצוע הפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי (להלן: פרויקטי PPP - Public Private Partnership) מגלם בחובו יתרונות רבים וביניהם: שיפור רמת השירות למדינה ולאזרח לאור חלוקת הסיכונים והמומחיות שבביצוע; קיצור לוחות הזמנים; סינרגיה בין תכנון והקמת הפרויקט להפעלתו; פתרון מימון אלטרנטיבי באמצעות גופי מימון שונים; חיסכון בעלויות על פני חיי הפרויקט; יצירת צמיחה ללא גידול בגירעון הממשלתי לטווח הקצר; הגברת התחרות במשק; אופטימיזציה בחלוקת הסיכונים; יישום שיטות וטכנולוגיות מתקדמות (בין-לאומית ו/או מקומיות) ומקסום יתרונות הסקטור הפרטי בהקמת פרויקטים ותפעולם תוך השגת "Value for Money" ועמידה ביעדים לאומיים.
קריטריונים מובילים לבחירת פרויקטים לביצוע בשיטת PPP כוללים, בין השאר, קיומה של כדאיות כלכלית למשק; היכולת להעביר סיכונים מרכזיים למגזר הפרטי; קיום מרכיבי הפעלה ותחזוקה משמעותיים; גמישות בתכנון ומקום לחדשנות על פי מתודולוגיה מובנית.

קידום הפרויקטים מבוצע בהתאם למדיניות הממשלה להשקעה בתשתיות ומתואם עם התכנית האסטרטגית הרב שנתית שמקדם החשב הכללי לביצוע פרויקטי תשתיות לאומיים אשר חלקם יבוצע בשיתוף עם המגזר הפרטי.

חטיבת הפרויקטים באגף החשב הכללי במשרד האוצר ובענבל חברה לביטוח בע"מ - חברה ממשלתית, אחראית על ייזום וקידום פרויקטים המבוצעים בשיתוף המגזר הפרטי (PPP). הפרויקטים המבוצעים כיום בחטיבה הם בעיקר בתחומי התחבורה, המים, האנרגיה, הבינוי והסביבה וקידומם נעשה באמצעות ועדות מכרזים בין-משרדיות ביחד עם המשרדים והגורמים הממשלתיים בהתאם לתחום הרלוונטי. ועדות המכרזים אמונות על בדיקות התכנות למימוש הפרויקט בשיטת ה-PPP, גיבוש מסמכי המכרז תוך חלוקה נכונה של סיכוני הפרויקט בין מזמין העבודה לזכיין, ניהול ההליך המכרזי, ליווי הסגירה הפיננסית מול הזכיין והגופים המממנים וליווי ובקרה על יישום הסכמי הזיכיון. היקף ההשקעה הכולל בפרויקטי PPP בישראל המקודמים באמצעות חטיבת תשתיות ופרויקטים, אשר מצויים בשלב ההקמה או התפעול עומד עד כה על למעלה מ- 41 מיליארדי ₪ (עלויות הקמה בלבד).

בנוסף, מקודמים פרויקטי PPP נוספים בתחומי הבינוי והתחבורה על ידי מטה הבינוי הממשלתי באגף החשב הכללי במשרד האוצר, על ידי משרד הביטחון ועל ידי חברות ממשלתיות, כפי שיפורט בפרק זה.

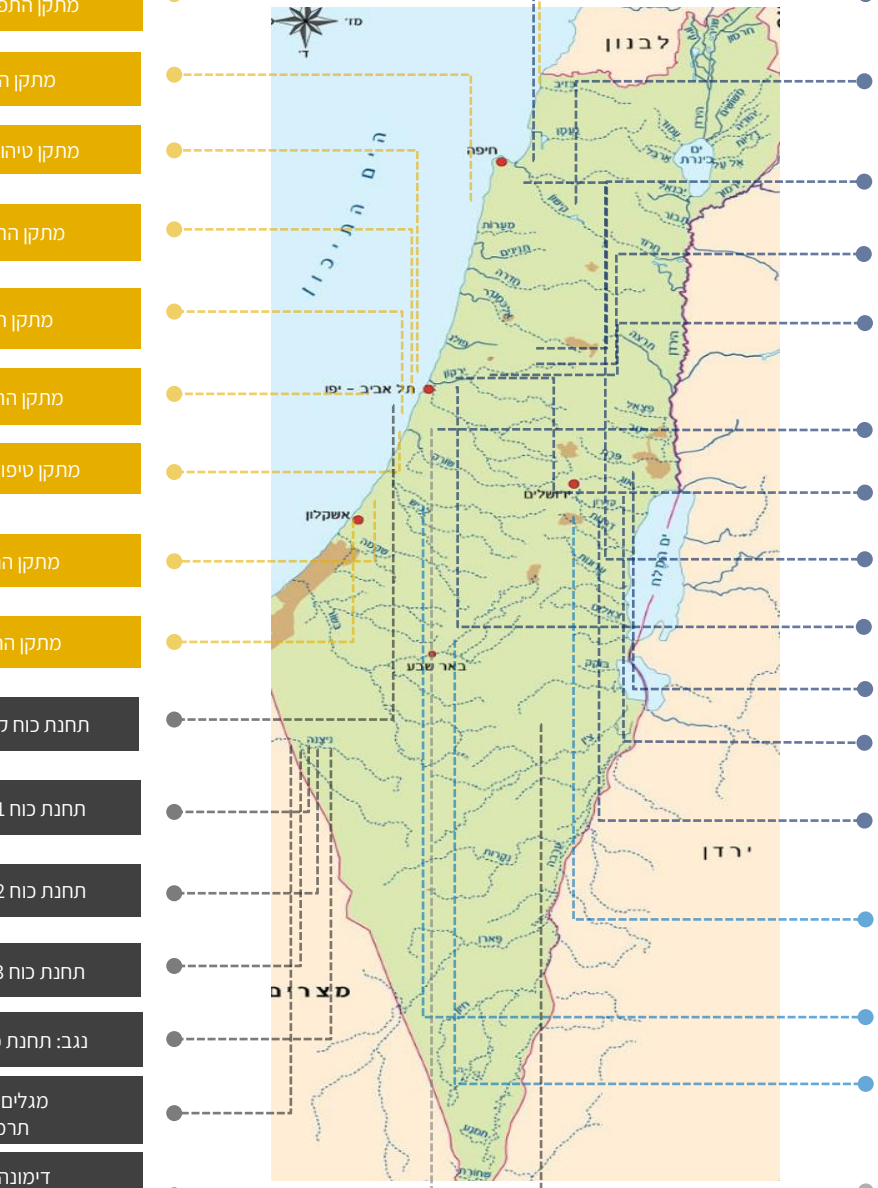
<< מפת פרויקטי P.P.P.*

תחבורה

- מנהרות הכרמל
- כביש 6 – קטעים 3+7
- כביש 6
- נר"ת כביש 6
- נתיבים מהירים
- נתיבים מהירים כביש 5
- נתיב מהיר לת"א
- רק"ל ת"א – קו ירוק וסגול
- רק"ל נופית חיפה-נצרת
- כביש 431
- כביש 16
- רק"ל י-ם קו כחול
- רק"ל י-ם (J-Net) קוים אדום+ירוק
- המכללה הלאומית לשוטרים בית שמש
- בית חולים אשדוד
- בית חולים ב"ש
- מתקן טיפול בפסולת בשפד"ן

מים

- מתקן התפלה גליל מערבי
- מתקן התפלה חדרה
- מתקן טיהור תע"ש רמה"ש
- מתקן התפלה פלמחים
- מתקן התפלה שורק
- מתקן התפלה שורק ב'
- מתקן טיפול בקולחי שפד"ן
- מתקן התפלה אשדוד
- מתקן התפלה אשקלון

סביבה

- תחנת כוח קונבנציונלית שורק
- תחנת כוח PV1 פוטו-ולטאית
- תחנת כוח PV2 פוטו-ולטאית
- תחנת כוח PV3 פוטו-ולטאית
- נגב: תחנת כוח תרמו-סולאר
- מגלים: תחנת כוח תרמו-סולאר
- דימונה: תחנת כוח פוטו-ולטאית

אנרגיה

בינוי

* פרוייקטים בניהול חטיבת פרוייקטים באגף החשב הכללי

>> הפרויקטים והיקפי ההשקעה המקודמים כיום במודל PPP

בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, הכרה בנכס מתבצעת כאשר צפוי שהטבות כלכליות עתידיות הקשורות לנכס יזרמו אל הישות, וכן כאשר עלות הנכס או שוויו ההוגן ניתנים למדידה באופן מהימן. ההכרה בנכס בדוח הכספי מתבצעת לאורך תקופת ההקמה לפי עלויות שנצברו בפועל.
בהתאם לכך, ביאור 12 - השקעה בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי בחלק ב פרק 1 לדוחות הכספיים מציג פרויקטים שהחלה הקמתם ונצברו עבורם עלויות הקמה, וכן פרויקטים פעילים שהקמתם הסתיימה. בחלק זה של הדוח הכספי יוצגו בנוסף לפרויקטים שבביאור 12, גם פרויקטים בשלבים מקדמיים יותר- בתקופת קידום, הקמה, מכרז וסגירה פיננסית.

פרק זה מחולק לפרויקטים משקיים ופרויקטים פנים ממשלתיים:

א. פרויקטים משקיים

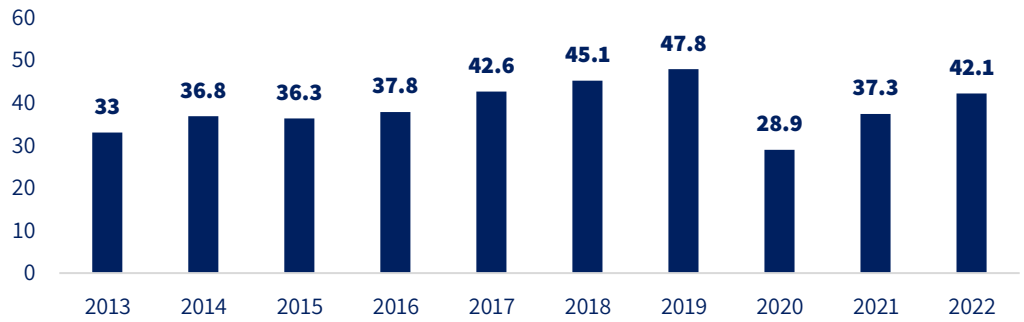
> תחבורה

תחום התחבורה כולל את הפרויקטים הבאים: רכבת קלה י-ם – JNET וקו כחול; נתיב מהיר בכניסה לת"א; כביש חוצה ישראל; חוצה ישראל הצפוני (קטעים 3 ו-7 וקטעים 8 ו-9); כביש 431; מנהרות הכרמל; שדה תעופה בין לאומי משלים לנתב"ג; כביש 16 ונתיבים מהירים נוספים בגוש דן.

> פרויקטים בתקופת קידום/הקמה/מכרז/סגירה פיננסית:

- הרחבת כביש 6 בנתיב נוסף ממחלף קסם ועד מחלף עין תות, ובנוסף הקמת מחלף בית נחמיה. הנתיב הנוסף ישמש כנתיב רב תפוסה לשלושה נוסעים ויותר ברכב. הפרויקט מנוהל על ידי הזכיין (חברת דרך ארץ) ומבוקר ע"י הרשות הממונה – חברת חוצה ישראל ונציגי המדינה. המכרז פורסם בפברואר 2023, ועתיד להסתיים ברבעון הרביעי של 2023.
- רכבת קלה ירושלים - הרחבת הקו הקיים (הקו האדום) ובניית קווים נוספים - הקו הירוק הוא הקו השני ברשת התחבורה הציבורית בירושלים המבוססת על רכבת קלה. הקו יאריך את הקו הקיים עד לנווה יעקב בצפון ובי"ח הדסה בדרום, יחבר בין שני הקמפוסים של האוניברסיטה העברית ויגיע עד למלחה, גילה והר נוף. עם סיום ההקמה, אורך הרשת, כולל הקו הקיים יעמוד על כ-42 ק"מ והיא תכלול מעל 70 תחנות. שתי הצעות למכרז התקבלו ברבעון שני 2019, והסכם הזיכיון נחתם בספטמבר 2019. הזכיין החל בעבודות ההקמה בנובמבר 2020. כמו כן, באפריל 2020 פורסם מיון מוקדם לקו נוסף של הרכבת הקלה בירושלים- הקו הכחול, באורך 31 ק"מ, אשר יחבר בין שכונת רמות בצפון העיר לשכונת גילה בדרום העיר ירושלים. מסמכי המכרז פורסמו במהלך רבעון שלישי 2021 ובאוגוסט 2022 הוגשו הצעות למכרז.

כמות נסיעות שנתית לפי שנים - רק"ל ירושלים (במליונים)

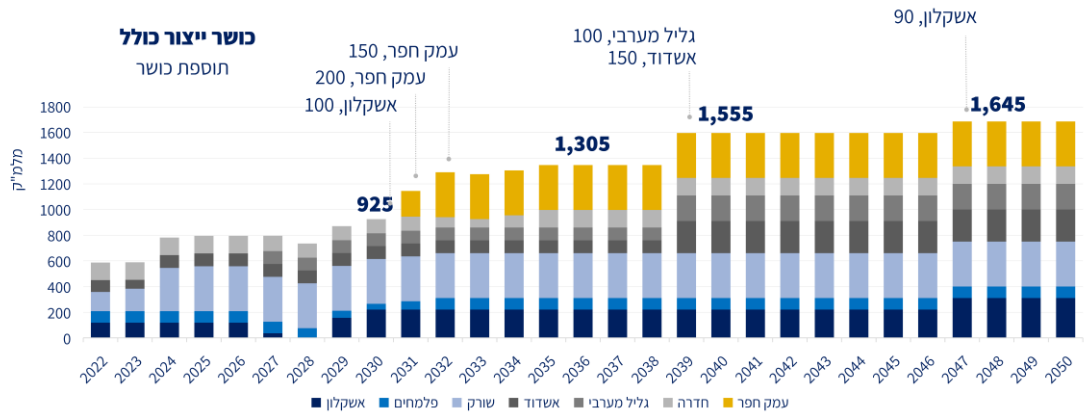

ניתן לראות שלאורך השנים הייתה עלייה בכמות הנסיעות בקו האדום של הרכבת הקלה בירושלים עד לשנת 2020. בשנת 2020 בעקבות מגפת הקורונה חלה ירידה בכמות הנסיעות. בשנים 2021 ו2022 חלה עליה בכמות הנסיעות לעומת שנת 2020 אך היא לא הגיעה לכמות הנסיעות טרם המגפה.

- רכבת קלה (Tram-Train) חיפה-נצרת – חברת חוצה ישראל מקדמת פרויקט לתכנון, מימון, הקמה, הפעלה ותחזוקה של קו הרכבת הקלה שיעבור בין העיר חיפה לעיר נצרת. המכרז פורסם והכרזה על זוכה צפויה להיות במחצית השניה של שנת 2023.
- רכבת קלה-קו ירוק וקו סגול במטרופולין תל אביב – חברת נתיבי תחבורה עירוניים (להלן – נת"ע) פרסמה מכרז פומבי בינלאומי לבחירת שני זכיינים לקו הירוק והקו הסגול במטרופולין תל אביב. הקווים יתווספו לקו האדום של הרכבת הקלה במטרופולין תל אביב הנמצא כיום בשלבי הקמה מתקדמים. כל פרויקט להקמת כל קו, יבוצע על ידי זכיין מהמגזר הפרטי, בשיטת P.F.I, במסגרתה יידרש הזכיין לממן, לתכנן ולהקים את קווי הרכבת הקלה, לרבות ביצוע עבודות הנדסה אזרחית, אספקת קרונות ומערכות ותחזוקתם, ולהעבירם לנת"ע, בתום תקופת ההסכם, בתמורה למענק ולתשלומים עתידיים קבועים. הסכמי הזיכיון בפרוייקטים אלו נחתמו במאי 2022, וההקמה צפויה להימשך בין 5 ל-6 שנים.

> מים

מתקני התפלת מי- ים פעילים – תחום התפלת מי הים כולל חמישה מתקני התפלת מי- ים פעילים. אשקלון, פלמחים, חדרה, שורק א' ואשדוד, בהיקף השקעה כולל של מעל 9 מיליארדי ₪. תפוקת ההתפלה החוזית המצטברת במתקנים הינה כ-596 מיליוני קוב מים בשנה – כ-65% מסך הצריכה הביתית והתעשייתית של מים שפירים במשק בשנה.

תפוקת מתקני ההתפלה לפי שנים, במיליוני ק"ב. ניתן לראות כיצד כיום פועלים בישראל 5 מתקני התפלה בתפוקה כוללת של כ-600 מלמ"ק, ובעוד שנים ספורות, עם כניסת שורק 2 וגליל מערבי להפעלה, נעמוד על כ-900 מלמ"ק, כאשר הצפי לצורך העתידי ב-2050 הינו כ-1,700 מלמ"ק (לכל הפחות).

> פרויקטים בתקופת קידום/הקמה/מכרז/סגירה פיננסית:

- מתקן התפלה גליל מערבי – מתקן התפלת מי-ים שיוקם בגליל המערבי בעל תפוקה של 100 מיליון קוב מים בשנה. המיון המוקדם פורסם בחודש ינואר 2020 ומסמכי המכרז פורסמו בחודש דצמבר 2020. ביולי 2021 הוגשו 3 הצעות למכרז, שתיים מתוכן נבחרו להגיש הצעה בשלב ה- BAFO, במסגרתו קודמה הסגירה הפיננסית, שהושלמה ביולי 2022. ובחודש נובמבר 2022, נבחרה חברת IDE ש.מ.ש גליל מערבי כזוכה במכרז.
- פרויקט תע"ש רמת השרון – פרויקט להקמת מתקן לטיפול במי תהום מזוהמים במתחם תע"ש רמה"ש. מסמכי המיון המוקדם פורסמו במרץ 2020, ומסמכי המכרז פורסמו בספטמבר 2021. בחודש מרץ 2023 התקבלו ההצעות במכרז.

< אנרגיה

ועדת המכרזים הבין - משרדית המשותפת למשרד האוצר, משרד האנרגיה, רשות החשמל והחברה הממשלתית ענבל, פרסמה מכרזים להקמתן של ארבע תחנות כוח מאנרגיית השמש באזור אשלים שבנגב: שתי תחנות כוח בטכנולוגיה תרמו-סולארית בהיקף של עד 121 מגה-ואט כל אחת ושתי תחנות כוח בטכנולוגיה פוטו-וולטאית בהיקף של עד 30 ו- 40 מגה-ואט, על גבי שטח המשתרע על כ-10,000 דונם.

הוועדה עתידה לפרסם מכרז להקמתה של תחנת כוח פוטו-וולטאית נוספת באזור אשלים. בהיקף של עד 100 מגה-ואט נוספים, וכן מכרז להקמת תחנת כוח קונבנציונלית המופעלת באמצעות גז טבעי בהספק של 600- 900 מגה-ואט.

תחנות כוח סולאריות פעילות באזור אשלים: תחנת כוח תרמו-סולארית "PLOT A", תחנת כוח תרמו-סולארית "PLOT B" ותחנת כוח פוטו-וולטאית – "PV1".

פרויקטים קרקעיים סולאריים בהפעלה
ליום 31 בדצמבר 2022
במקטע ההולכה (מעל 30 מ"ו), לפי הספק מותקן (AC)

שיעור ההספק המותקן בפרויקטי PPP בהפעלה שקודמו על ידי החשכ"ל לאנרגיות מתחדשות ביחס לסך פרויקטים סולאריים בישראל במקטע ההולכה, נכון לסוף שנת 2022.

פרויקטים קרקעיים סולאריים בהפעלה
תחזית לשנת 2026
במקטע ההולכה (מעל 30 מ"ו), לפי הספק מותקן (AC)

שיעור ההספק המותקן בפרויקטי PPP בהפעלה שקודמו על ידי החשכ"ל לאנרגיות מתחדשות ביחס לסך פרויקטים סולאריים בישראל במקטע ההולכה, אשר צפויה הפעלתם עד לסוף שנת 2026.

< פרויקטים בתקופת קידום/הקמה/מכרז/סגירה פיננסית:

- תחנת כוח פוטו-וולטאית באזור אשלים – "PV3" – מסמכי המיון המוקדם פורסמו באוקטובר 2022. בפברואר 2023 הוגשו 9 הצעות בשלב המיון המוקדם של המכרז. המכרז צפוי להתפרסם ברבעון השני של שנת 2023.
- תחנת כוח פוטו-וולטאית באזור דימונה - מסמכי המיון המוקדם פורסמו במרץ 2023 והמכרז צפוי להתפרסם ברבעון השני של שנת 2023.
- תחנות כוח קונבנציונליות הפועלות באמצעות גז טבעי - מסמכי המיון המוקדם פורסמו ביוני 2022. בנובמבר 2022 התקבלו 11 הצעות בשלב המיון המוקדם. המכרז צפוי להתפרסם ברבעון השני של שנת 2023.
- מתקן אחסון גפ"מ באתר יבור - וועדת המכרזים מונתה בחודש אפריל 2023 והחלה העבודה על כתיבת מסמכי המכרז.

< סביבה

< פרויקטים בתקופת קידום/הקמה/מכרז/סגירה פיננסית:

- מתקן טיפול בפסולת עירונית - מתקן טיפול בפסולת עירונית אורגנית בשיטות מתקדמות והפקת "אנרגיה ירוקה" באזור השפד"ן - בחודש מאי 2018 נחתם הסכם זיכיון עם הזוכה במכרז. בחודש דצמבר 2020 הושלמה הסגירה הפיננסית ע"י הזכיין ובחודש פברואר 2023 החלה הקמת הפרויקט.
- מתקן לטיפול בפסולת – נאות חובב. מתקן להשבת אנרגיה מפסולת, המיון המוקדם פורסם במאי 2023.

ב. פרויקטים פנים ממשלתיים

< מנהל הדיור/מנהל הבינוי/חטיבת נכסים

מנהל הבינוי מבצע פרויקטי בינוי רחבי היקף בפריסה ארצית.

פעילות הליבה של המנהל כוללת בניית קריות ממשלה ובתי משפט (עד כה נבנו באמצעות המנהלת 560,000 מ"ר של בתי משפט וקריות ממשלה).

היקף הבניה המצטבר מסתכם בבניית מאות אלפי מ"ר ובסכום של מיליארדי שקלים המשולמים ליזם על בסיס רבעוני לאורך תקופת ההתקשרות (טווחי ההתקשרות- 20-25 שנה).

כיום המנהל מקדם מספר פרויקטים רחבי היקף הנמצאים בשלבים שונים: תכנון, טרום מכרז/מכרז וביצוע.

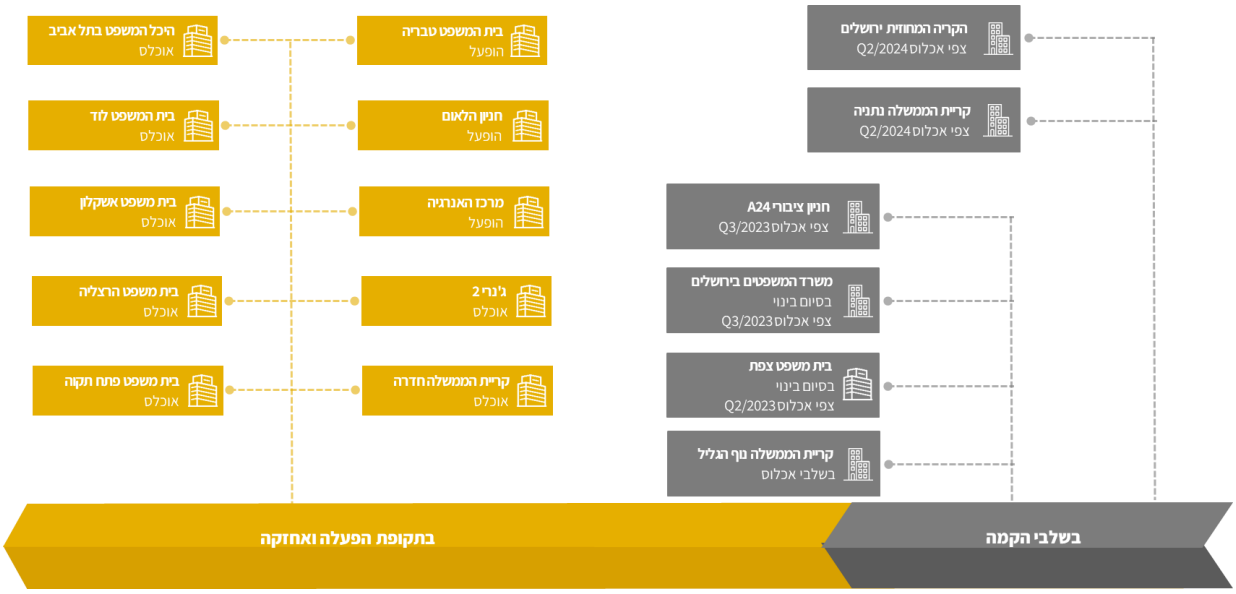
< פרויקטים בביצוע

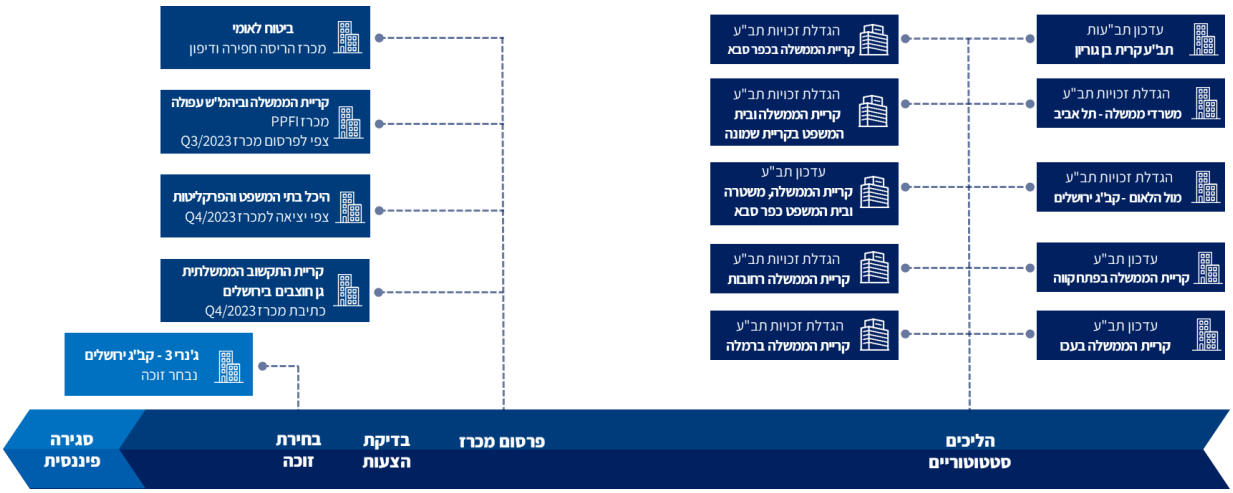
- בניין משרד המשפטים, ירושלים- כ- 62,900 מ"ר;
- קריה מחוזית ירושלים- 76,000 מ"ר;
- קריה מחוזית נוף הגליל- 48,650 מ"ר;
- קריית הממשלה נתניה- 34,600 מ"ר;
- בית משפט צפת- 4,150 מ"ר;
- ג'נרי 3- 82,250 מ"ר.

< פרויקטים לקראת מכרז

- קריה נפתית עפולה ובית המשפט בעפולה- 13,000 מ"ר;
- גן חוצבים – 150,000 מ"ר;
- היכל המשפט ובניין פרקליטות– 85,000 מ"ר;
- מבנה הביטוח הלאומי החדש – 79,000 מ"ר.

> סטטוס פרויקטים – מינהל הבינוי הממשלתי

>> משרד הביטחון

> קריית המודיעין

פרויקט למימון, תכנון, הקמה, הפעלה ואחזקה של קריית המודיעין בנגב, בסמוך לעומר. הפרויקט כולל הקמת מבנים (משרדים, בתי מלאכה, מחסנים, מתקנים מנהלתיים, מערך הסעדה) ליחידות חיל המודיעין, ומתן שירותי אחזקה ותפעול למשך תקופת הזיכיון. מסמכי המכרז של הפרויקט פורסמו ברבעון השני של שנת 2018. ברבעון השלישי של שנת 2020 הוכרז זוכה, אך טרם נחתם הסכם זיכיון.

> אופק רחב

פרויקט להקמה של מחנה רב זרועי ברמלה, בצמוד לפיקוד העורף, אשר צפוי להכיל מפקדות חיל ראשיות, לשכת גיוס, בקו"ם, מרפאה אזורית ועוד. מסמכי המכרז פורסמו ברבעון השלישי של שנת 2019. ברבעון הרביעי של שנת 2022 הוכרז על זוכה.

5. התקשרויות מהותיות

תקציב המדינה משקף את תוכנית העבודה של משרדי הממשלה ונחשב לאחד מהתהליכים המשפיעים והחשובים ביותר בעבודת הממשלה, שכן במסגרתו מפורטות משימותיה של הממשלה באופן תכליתי ומחייב, כפי שנגזר ממדיניותה ומטרותיה. התקשרויות הממשלה לטווח ארוך עם גורמי חוץ (שיתרתן למועד הדיווח עולה על 50 מיליוני ₪, או 100 מיליוני ₪ במערכת הביטחון או שנדרש לפרסמן בכפוף לקריטריונים אחרים) מהוות מרכיב משמעותי בעבודת המשרדים. להלן מידע בדבר התקשרויות מהותיות כפי שדווחו על ידי משרדי הממשלה וכלולות במסגרת *חלק ג' - דוחות על ביצוע התקציב לשנת 2022* נכון ליום 31 בדצמבר 2022 (במיליוני ₪):

משרד	סכום התקשרויות	יתרת התקשרויות
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	311,014	161,721
משרד הביטחון (התקשרויות שאינן מסווגות)	128,136	99,790
משרד הבינוי והשיכון	39,534	21,586
מינהל הדיור הממשלתי	11,839	10,548
רשות מקרקעי ישראל	10,784	6,214
משרד העלייה והקליטה	9,987	1,340
הרשות הממשלתית למים ולביוב	7,761	3,330
משרד הכלכלה והתעשייה	5,876	5,537
מטה החשכ"ל	4,932	1,796
משרד הבריאות	3,705	3,131
משטרת ישראל	2,822	1,820
הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב	2,745	1,075
משרד ראש הממשלה	2,236	1,058
המשרד להגנת הסביבה	2,098	949
משרד החינוך	1,697	1,303
משרד הכלכלה והתעשייה - זרוע העבודה	1,013	506
רשות האוכלוסין וההגירה	985	613
המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל והמשרד לשיתוף פעולה	910	223
הכנסת	653	288
משרד התיירות	592	539
משרד החקלאות ופיתוח הכפר	473	462
המשרד לשירותי דת	331	159
משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה	307	235
מינהל התכנון	279	143
משרד ההתיישבות	279	252
משרד האנרגיה	228	173
רשות המסים בישראל	191	216
מינהל הרכב הממשלתי	187	182
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה	65	50
סך הכל	**551,659**	**325,239**

(*) לא כולל התקשרויות בגין הסכמי גג. לפירוט בדבר הסכמי הגג *ראה חלק ד' - מידע נוסף - תכניות הממשלה בתחום הדיור*.

6. החוב הממשלתי[87]

> כללי

בהמשך למפורט בדוחות הכספיים של מדינת ישראל לעניין המצב והביצוע הכספי הנוגע לחוב הממשלתי, להלן יפורטו נושאים עיקריים נוספים, כפי שברובם פורטו במסגרת דוח החוב הממשלתי לשנת 2022 המתפרסם אחת לשנה על ידי חטיבת המימון, ביטוח ואשראי באגף החשב הכללי, לפירוט הנוסף ראה:
https://www.gov.il/he/Departments/DynamicCollectors/annual-debt-report?skip=0&item_year=21

> יעדים ומדיניות בניהול החוב

פעילות יחידת ניהול החוב מתרכזת במימון פעילות הממשלה, תוך שירות מטרות ארוכות טווח בניהול החוב.
מדיניות זו, הנקבעת על-ידי החשב הכללי, מתייחסת הן לשיקולי המדינה כריבון - הפועל לתמיכה ולפיתוח שוק איגרות החוב הממשלתיות, והן לשיקולי המדינה כמנפיק - הפועל לניהול תיק יעיל תוך כדי הקטנת עלויות הגיוס בהתחשב בסיכון התיק הרצוי. היקף גיוס החוב והמדיניות לניהולו משפיעים באופן ישיר על שיעור החוב הממשלתי מהתוצר ועל נטל הריבית בתקציב המדינה. תכנון אסטרטגי ארוך טווח ושמירה על מדיניות גיוסים יציבה ועקבית, מסייעים בניהול יעיל של החוב הממשלתי ובהגברת השקיפות והוודאות בניהולו מול שחקנים ופעילים בשוק ההון בארץ ובעולם.

> מדיניות ניהול הסיכונים בחוב הממשלתי

ניהול הסיכונים של החוב הממשלתי מתמקד בניהול הסיכונים הפיננסיים בהתאם לרמת הסיכון הנקבעת באמצעות מדדים כמותיים ותוך התייחסות לעלויות מזעור הסיכונים.

> צמיחה לאחר משבר הקורונה

בשנת 2022 נמשכה הירידה ביחס החוב לתוצר על רקע צרכי מימון נמוכים מהחזוי באופן ניכר – זאת בשל הכנסות גבוהות מהצפוי ממיסים. את הקיטון בחוב קיזזה באופן חלקי עליה בערכו של החוב הצמוד למדד המחירים לצרכן (חוב לא סחיר בתוספת חלק מהחוב הסחיר) על רקע העלייה באינפלציה בישראל, וכן עליית ערכו של החוב הנקוב במט"ח על רקע פיחות השקל אל מול הדולר והיורו. כתוצאה מכך, יחס החוב הציבורי לתוצר ירד מ-68.0% בשנת 2021 ל-60.7% בשנת 2022. גיוס החוב לשנת 2022 הסתכם בכ-63 מיליארדי ₪, מתוכם כ-42 מיליארדי ₪ בחוב המקומי הסחיר, כ-12 מיליארדי ₪ בחוב הלא סחיר וכ-9 מיליארדי ₪ בחוב החיצוני.

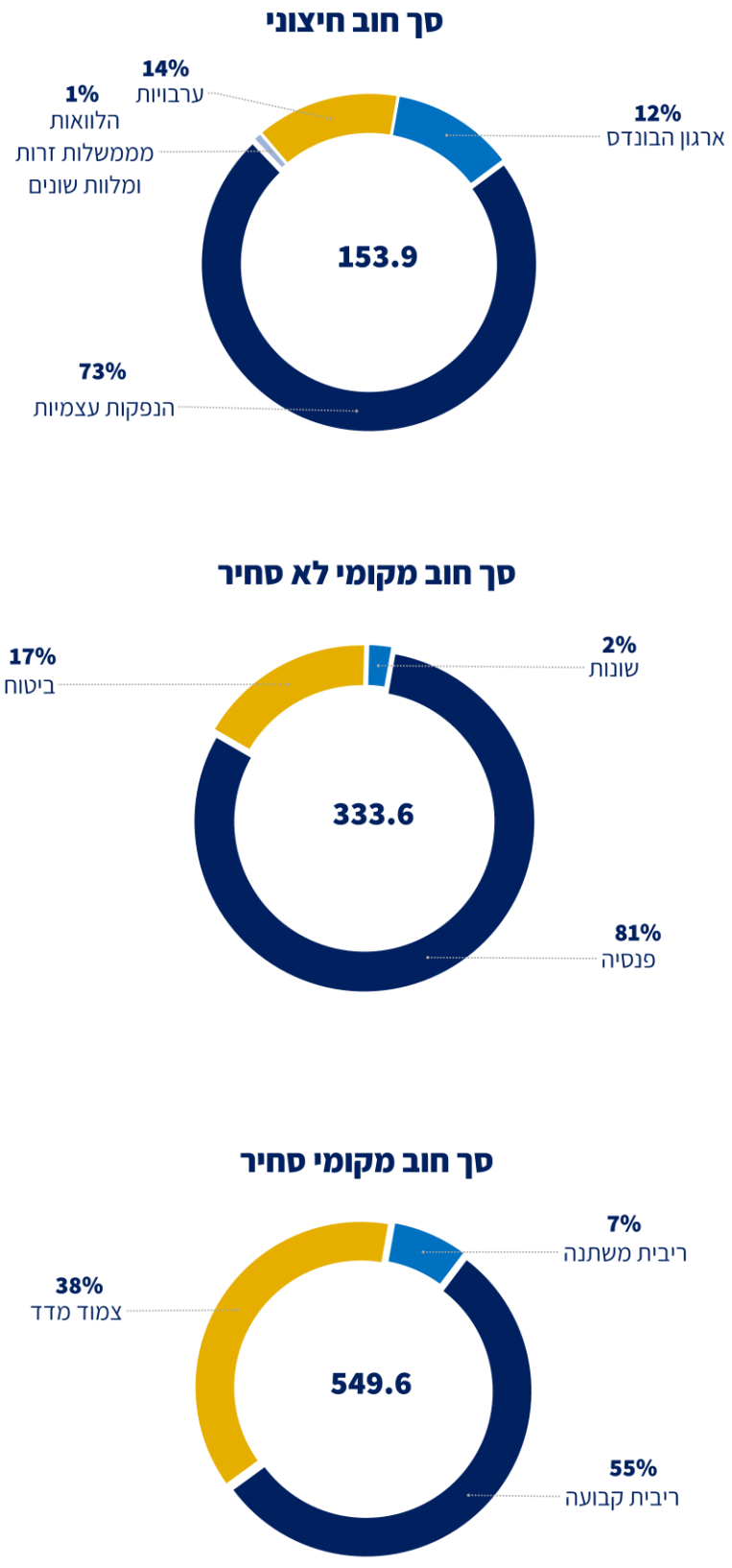
> החוב הממשלתי[88]

החוב הממשלתי לסוף שנת 2022 עמד על כ-1,037 מיליארדי ש"ח, לעומת כ-1,044 מיליארדי ש"ח אשתקד ורשם קיטון של כ-0.7%. עיקר הקיטון הנומינלי בחוב הממשלתי נובע מגיוס נטו שלילי, שנבע מצרכי מימון נמוכים משמעותית ביחס לתחזיות. מנגד, גורמי שוק ובראשם פיחות של השקל אל מול הדולר והאירו תרמו לקיזוז חלקי.

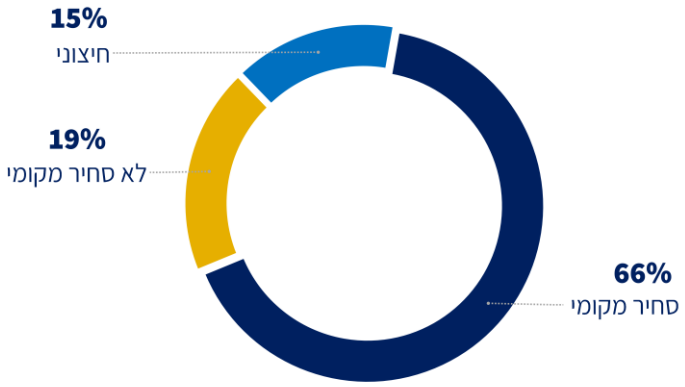
[87] מתוך דוח החוב הממשלתי 2022 תשפ"ב.
[88] החוב הממשלתי המפורט בפרק זה מוצג ללא פרמיה וניכיון וכן אינו כולל את חוב הממשלה למוסד לביטוח לאומי.

תרשים 1

מבנה החוב הממשלתי בסוף שנת 2022 (במיליארדי ₪)

פירוט גיוסים:

> דירוג האשראי של מדינת ישראל

דירוג האשראי הוא ציון שניתן למנפיק חוב ביחס למנפיקים אחרים. ציון יחסי זה, משקף את יכולתו של המנפיק לפרוע את חובו בסכום ובמועד אליהם התחייב.

בתהליך של קביעת דירוג האשראי של מדינה, חברות הדירוג בוחנות פרמטרים רבים לפי כמה קטגוריות, ובהן סיכון פוליטי, יציבות פיסקאלית, גמישות פיסקאלית, יציבות מוניטרית ויציבות חיצונית. כל פרמטר נמדד באופן השוואתי למדינות בעלות דירוג דומה – "קבוצת הייחוס". קיימת שונות של מדינות הייחוס בין חברות הדירוג השונות, אך ניתן לציין בהקשר של קבוצת הייחוס של ישראל, בין היתר, את סלובניה, צ'ילה, סלובקיה, קוריאה, פולין וצ'כיה.

ביום 1 במרץ 2023, חברת דירוג האשראי הבינלאומית Fitch הודיעה על אישור מחדש של דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+ עם תחזית יציבה. בהודעתה מדגישה החברה את האלמנטים החזקים בכלכלת ישראל וביניהם: כלכלה מגוונת ואיתנה, בעלת ערך מוסף גבוה וחשבונות חיצוניים חזקים. על פי החברה, החולשות העיקריות על דירוג האשראי הן נטל חוב גבוה באופן יחסי, סיכונים ביטחוניים וחוסר יציבות פוליטית.

ביום 14 באפריל 2023, חברת הדירוג Moody's אישרה מחדש את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A1 אך הורידה את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל ל"יציבה". שינוי תחזית דירוג האשראי ליציבה נבעה מהערכה של Moody's כי הסנטימנט הנוצר סביב מתווה הממשלה לשינויים במערכת המשפט משקף הרעה בחוסן המוסדות והממשל בישראל. סוכנויות הדירוג מצפות לוודאות כמה שיותר גבוהה ורואות בה חשיבות רבה. מבחינת סוכנויות הדירוג, ודאות כלכלית מתבססת, בין היתר, על הסכמה רחבה בישראל לשינויים המשפטיים ולעוצמת המוסדות בישראל. האישור מחדש של דירוג האשראי ברמה של A1 משקף את הצמיחה הכלכלית החזקה של ישראל ואת השיפור בחוסן הפיסקאלי, אשר Moody's צופה שימשיכו בתרחיש הבסיס שלה. הכלכלה הוכיחה איתנות בפני זעזועים כלכליים וגיאופוליטיים רבים בעשורים האחרונים וצמחה בקצב מהיר, בסיוע יכולת התחרות הגלובלית של תעשיית ההיי-טק הישראלית. תחזיות הבסיס של Moody's מניחות המשך צמיחה איתנה בטווח הבינוני.

ביום 12 במאי 2023, חברת הדירוג S&P אישרה מחדש את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של AA- והותירה את התחזית על "יציבה". התחזית היציבה מאזנת בין סיכונים פוליטיים אזוריים ומקומיים מוגברים מול כלכלה איתנה, מאזן תשלומים חזק ורמת חוב ציבורי מתונה. חוזקות פרופיל האשראי של ישראל כוללות כלכלה עשירה ומגוונת, חשבונות חיצוניים חזקים, ואת היתרונות ממסגרת מוניטרית גמישה וחיסכון מקומי עמוק יחסית.

חברת דירוג	דירוג איגרות חוב בחו"ל	תחזית
Fitch	A+	יציבה
Moody's	A1	יציבה
S&P	AA-	יציבה

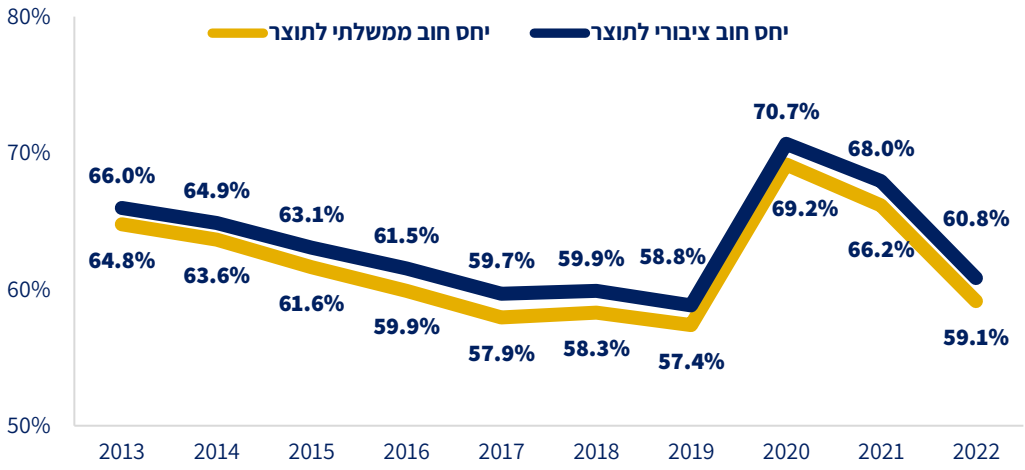
> יחס החוב לתוצר

יחס החוב לתוצר הוא סמן מרכזי בקביעת דירוג האשראי וביציבותה הפיננסית של המדינה.

המשך המגמה של הקטנת יחס החוב לתוצר בעשור החולף הינה תוצאה ישירה של המדיניות הכלכלית, ומעידה על חוסנה הפיננסי של המדינה, בייחוד לאור העלייה המשמעותית ביחס זה במדינות המפותחות, כפי שמשתקף בתרשימים 2 ו- 3 שלהלן.

תרשים 2◀

יחס החוב הממשלתי והציבורי מהתוצר בשנים 2013-2022 (באחוזים)[89]

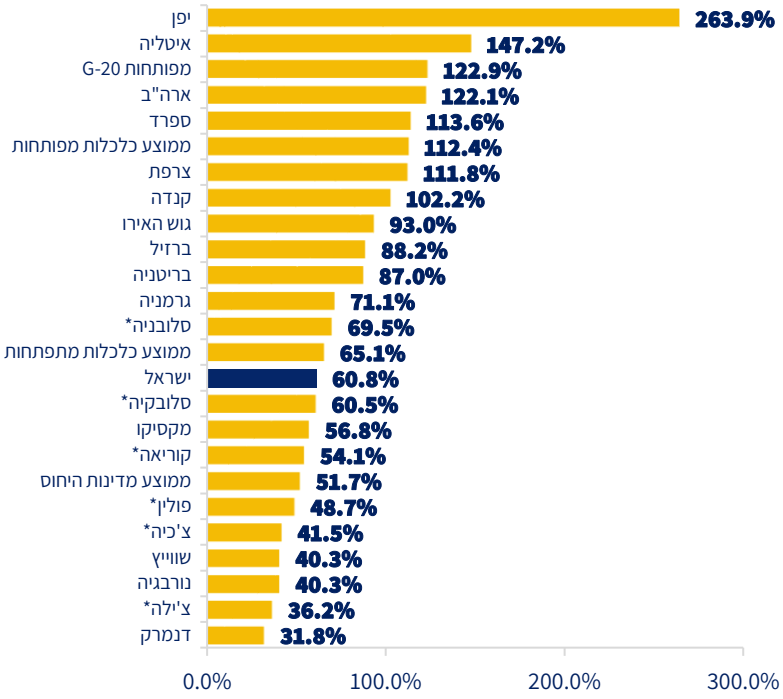

יחס החוב הציבורי לתוצר (כולל חובות הרשויות המקומיות) ירד בשנת 2022 ב-7.2% ועמד על 60.8% לעומת 68.0% אשתקד, יחס החוב הממשלתי לתוצר ירד בשנת 2022 ב-7.1% ועמד על 59.1% לעומת 66.2% אשתקד.

[89] מקור: משרד האוצר ובנק ישראל, תוצר מקומי גולמי בשנת 2022 בהתאם לחשבונות לאומים של הלמ"ס, מחודש אפריל 2023.

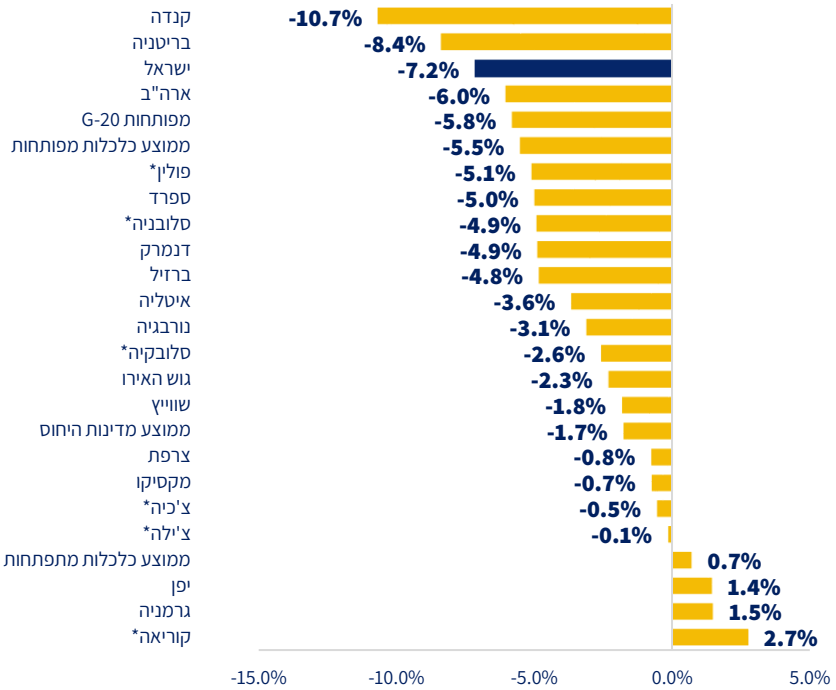
◀ תרשים 3

יחס החוב הציבורי מהתמ"ג בשנת 2022[90]

◀ תרשים 4

שינוי ביחס החוב הציבורי לתוצר בין השנים 2021 ו-2022

* מדינות ייחוס.

[90] מקור: ישראל – משרד האוצר ובנק ישראל, תוצר גולמי בשנת 2022 בהתאם לחשבונות לאומיים של הלמ"ס מחודש אפריל 2023.
יתר המדינות – Fiscal Monitor, October 2022.

> החוב הלא סחיר – מגמות מרכזיות ואומדן תקציבי להיקף הסבסוד

אפיק החוב הלא סחיר מורכב בעיקר משלושת המכשירים הבאים:

- איגרות חוב מיועדות לקרנות הפנסיה - אגרות מסוג "ערד", בעלות ריבית קבועה והצמדה למדד. איגרות חוב אלו השיאו תשואה גבוהה מהתשואה המקבילה בשוק הסחיר בשנים האחרונות אשר היוותה סבסוד בפועל של המדינה לקרנות הפנסיה. היקף ההנפקות באפיק זה בשנת 2022 עמד על כ-8 מיליארדי ש"ח, ירידה של כ -78%- לעומת כ-37.3 מיליארדי ש"ח בשנת 2021. סכום הגיוס נטו באיגרות חוב מיועדות לקרנות הפנסיה הסתכם בשנת 2022 בכ-4.9 מיליארדי ש"ח.

- איגרות חוב מיועדות לחברות הביטוח - משנת 1965 ועד לשנת 1990 הונפקו איגרות חוב בלתי סחירות עבור ביטוחי חיים בשם ח"ץ (חיים-צמוד) עבור פוליסות בעלות תשואה מובטחת. איגרות אלו נשאו ריבית קבועה, צמודה למדד של 4%-6.2%. בתחילת שנות ה-90 בוטלה אפשרות ההצטרפות למסלול זה. היקף ההנפקות באפיק זה בשנת 2022 עמד על כ-3.7 מיליארדי ש"ח, ירידה של כ-12% לעומת 4.1 מיליארדי ש"ח בשנת 2021. סכום גיוס הנטו באפיק בשנת 2022 הסתכם בגיוס שלילי בסך כ-558 מיליוני ש"ח.

- אמיסיות ופיקדונות שונים - הלוואות שנוצרו כתוצאה מהסכמים היסטוריים עם קופות הגמל. מדובר בהלוואות צמודות למדד בעלות ריבית קבועה של 4.95%-5.95%. הגיוס באמצעות אמיסיות הסתכם בשנת 2022 בסך של כ-528 מיליון ש"ח, כאשר גיוס הנטו הינו שלילי - בהיקף של כ-147 מיליוני ש"ח.

> גיוס החוב הלא סחיר

היקף הגיוס הלא סחיר לשנת 2022 הסתכם בכ-12 מיליארדי ₪, מתוכו הגיוס בקרנות הפנסיה עמד על כ-8 מיליארדי ש"ח, ירידה של כ-78% לעומת כ-37 מיליארדי ש"ח בשנת 2021.

> סיכום נתוני הגיוס באפיק הלא סחיר

◀ לוח 1

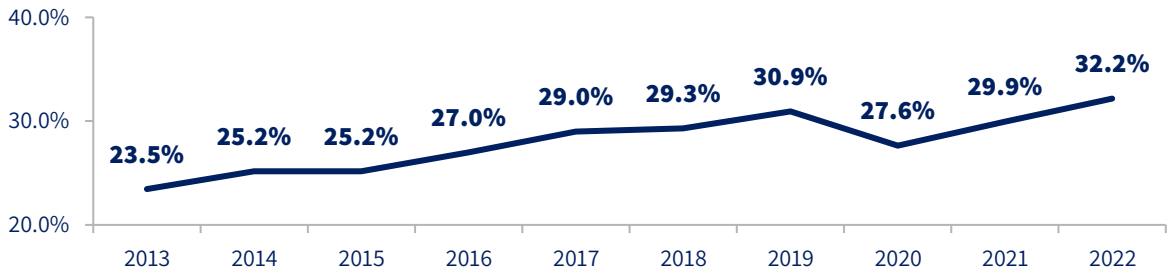
היקף הגיוס הלא סחיר לשנת 2022 בחלוקה לסקטורים (מיליוני ₪)

אפיק גיוס	גיוסי קרן	פדיונות קרן	גיוס נטו
פנסיה	7,968	3,045	4,923
ביטוח	3,676	4,234	(558)
אמיסיות ומלוות שונים	528	675	(147)
סה"כ	**12,172**	**7,954**	**4,218**

תרשים 5

שיעור החוב הלא סחיר מסך החוב הממשלתי

מלאי החוב המקומי הלא-סחיר בסוף שנת 2022 גדל בכ-7% ועמד על כ-333.6 מיליארדי ש"ח המהווה כ-32.2% מסך החוב, לעומת שיעור של 29.9% בשנת 2021.

רפורמת האג"ח המיועדות

המדינה רואה חשיבות גבוהה בהבטחת יציבות התשואות בקרנות הפנסיה ובפרישת רשת בטחון לציבור החוסכים לפנסיה. עם זאת, לאורך השנים מנגנון זה ייצר אתגרים משמעותיים הן לתקציב המדינה והן לניהול החוב הממשלתי. בהתאם לכך, במסגרת פרק ג' לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2021 ו-2022), התשפ"א 2021 - נקבע כי הבטחת היציבות בתשואות קרנות הפנסיה תיושם באמצעות מנגנון הבטחת תשואה אשר יחליף את המנגנון הקיים של הנפקת איגרות חוב מסוג "ערד".

המנגנון החדש נכנס לתוקף ביום 01 באוקטובר 2022 כלומר, המועד האחרון בו הונפקו איגרות חוב מסוג "ערד" היה ביום 01 בספטמבר 2022. החל מיום 01 באוקטובר 2022 הוחל מנגנון הבטחת תשואה. מנגנון הבטחת התשואה קובע כי במקום שקרנות הפנסיה יבקשו להנפיק איגרות חוב מסוג "ערד" בשיעור המשלים ל-30% מנכסי הקרן, הן ישקיעו את אותם כספים בשוק ההון וישיאו בגינם תשואה. על כספים אלו תעניק המדינה הבטחת תשואה שנתית בשיעור שנתי של 5.15% בתוספת הצמדה למדד (להלן - תשואת היעד). לאחר 5 שנים מיום הבטחת התשואה תתבצע התחשבנות עם קרנות הפנסיה בגין הפער בין התשואה שהשיאו בשוק החופשי לבין תשואת היעד. במידה ותשואה שהשיאה קרן פנסיה על הנכסים המובטחים בתשואה תהיה מתחת לתשואת היעד, אזי תשלים המדינה את הפער בין תשואת היעד לתשואה שהשיאה קרן הפנסיה. במידה ותשואה שהשיאה קרן פנסיה על הנכסים המובטחים בתשואה תהיה מעל לתשואת היעד, אזי קרן הפנסיה תעביר את הפער בין תשואת היעד לתשואה שהשיאה קרן הפנסיה לחשבון ייעודי בבנק ישראל. הכספים שיצברו בבנק ישראל וכן כספים נוספים שהמדינה תפריש לצורך זה בהתאם למוגדר בחוק, ישמשו את המדינה לצורך מימון השלמת התשואה ככל שתידרש.
על מנת להבטיח כי הנכסים המובטחים בתשואה ינוהלו בצורה מיטבית על ידי קרנות הפנסיה וכדי למנוע "סיכון מוסרי",נקבע כי הנכסים המובטחים בתשואה ינוהלו בנפרד משאר נכסי הקרן באפיק השקעה ייעודי (להלן- "אפיק מובטח תשואה"). הנכסים באפיק מובטח תשואה ינוהלו באופן זהה ככל הניתן למסלול הגדול ביותר באותה קרן פנסיה.

תיאור ההשפעות הצפויות

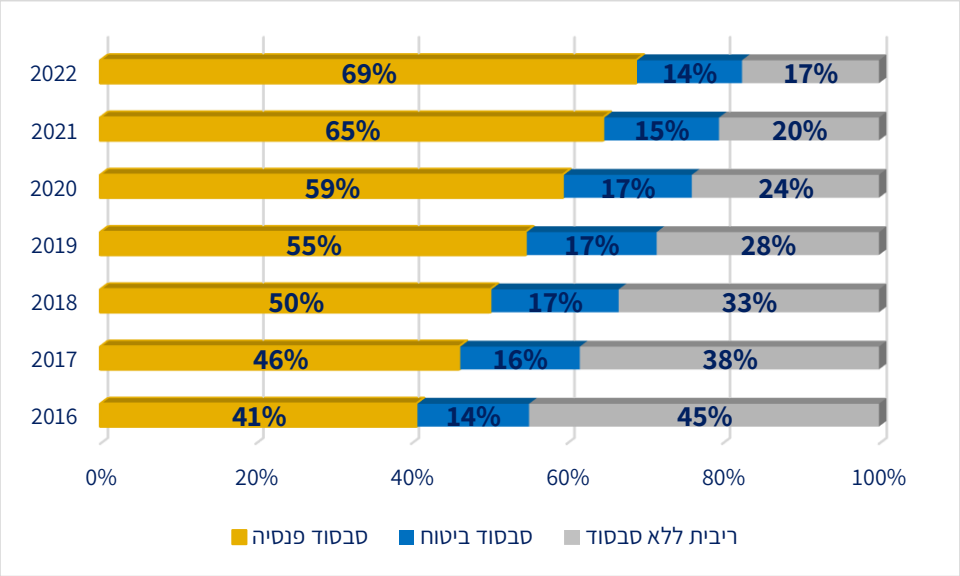
תמהיל הנכסים ומדיניות ההשקעה של הגופים המוסדיים - קרנות הפנסיה יאלצו להגדיל השקעתם בשוק ההון. מדובר במגמת עלייה בהיקף השקעות שקרנות הפנסיה יבצעו בשוק ביחס לשנים בהם הונפקו איגרות חוב מסוג "ערד".

השפעה על אסטרטגיית ניהול החוב הממשלתי - הרפורמה תאפשר ליחידת החוב הממשלתי להתאים בצורה טובה יותר הן את מלאי החוב והן את הגיוסים השוטפים לאסטרטגיה ארוכת הטווח.

השפעה על תשואות איגרות החוב הממשלתיות הסחירות - בשל סיום הנפקות איגרות חוב מסוג "ערד", יחידת החוב תגדיל את היקף הגיוסים הן באפיק המקומי הסחיר והן באפיק החיצוני בהתאם לצורכי המימון של הממשלה וכן לשיקולים נוספים. הדבר צפוי להעמיק את השוק המקומי ולשפר את הגישה לשווקים בינלאומיים.

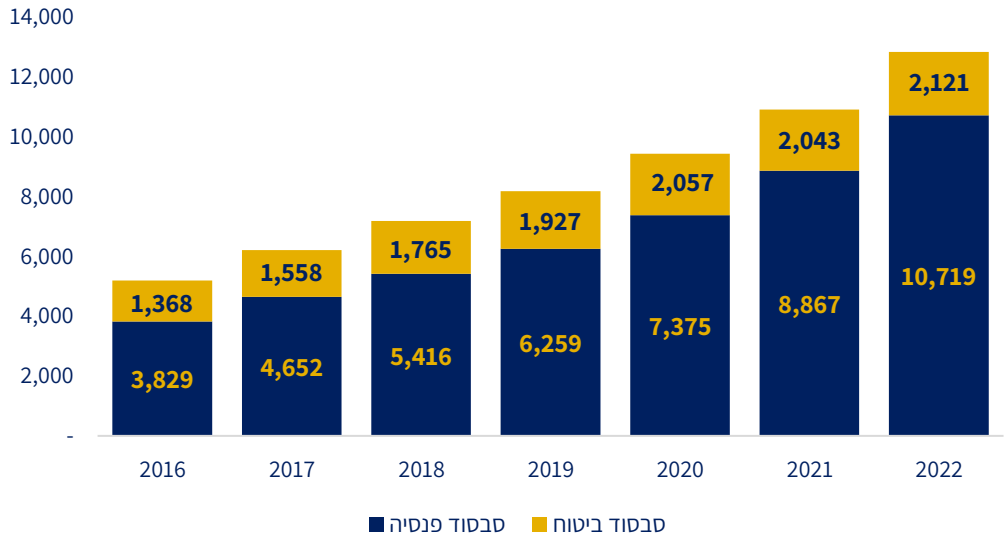
תרשים 6

שיעור הסבסוד התקציבי מתוך הוצאות הריבית לחוב הלא סחיר בשנים 2016 ועד 2022

תרשים 7

היקף הסבסוד התקציבי לחוב הלא סחיר בחלוקה לביטוח ופנסיה בשנים 2016 ועד 2022

תרשים 7 מציג פריסה של האומדן התקציבי לסבסוד לפי שנים. ניתן לראות כי גם בהנפקת איגרות חוב מיועדות לחברות הביטוח ישנה עלייה בהיקף הסבסוד בשנים האחרונות, זאת בעיקר לאור הירידה בתשואות איגרות חוב ממשלתיות סחירות.

< אג"ח ירוקה

בחודש נובמבר 2022 פרסם אגף החשב הכללי לראשונה מסגרת להנפקת איגרות חוב ירוקות ממשלתיות. המסגרת הירוקה (להלן "המסגרת") מתארת כיצד הממשלה מתכננת להשתמש בתקבולים שיגויסו מאיגרות חוב אלו. קבוצת עבודה בין משרדית למימון בר קיימא, בראשות נציג החשב הכללי, בחרה פרויקטים סביבתיים אליהם יוקצו תקבולי איגרות החוב הירוקות לפי קריטריונים ברורים שנקבעו במסגרת. בחוות הדעת שניתנה על ידי חברת Cicero Shades of Green, המהווה גורם מומחה בלתי תלוי בנושא, אשר ניתחה והעריכה את המסגרת הירוקה של מדינת ישראל, הוענק לישראל דירוג גבוה ביותר. ציון זה משקף את איכות הקריטריונים שנקבעו והפרויקטים שנבחרו. ניתוח זה מקובל ומחייב בהתאם לסטנדרטים הבינלאומיים בתחום.

המסגרת נכתבה בהתאם לשני תקנים בינלאומיים: (1) העקרונות לאיגרות חוב ירוקות של איגוד שוק ההון הבינלאומי גרסה 2021. עקרונות אלו מורכבים מארבעה מרכיבים: השימוש בתקבולים, תהליך ההערכה והבחירה של הפרויקטים, ניהול חלוקת התקבולים ודיווח. (2) טיוטת הטקסונומיה הישראלית הלוקחת בחשבון את הקריטריונים לתרומה משמעותית כפי שנקבעו בטקסונומיה האירופאית. יצוין כי מטרתה המרכזית של הטקסונומיה היא לעודד השקעות בפעילויות כלכליות שיש להן השפעות סביבתיות חיוביות, כמו גם למנוע מצבים של Greenwash. בנוסף, המסגרת קובעת את הסטנדרטים לדיווח בפני משקיעים ובעלי עניין רלוונטיים בדבר התחייבויותיה של ישראל בהתאם לסטנדרטים שנקבעו במסגרת. המסגרת צפויה להתעדכן מעת לעת בכדי להבטיח התאמה מתמשכת לפרקטיות השוק הרלוונטיות מתוך מטרה לשמר ולשפר את רמות השקיפות, הדיווח והגילוי תוך כפיפות לסטנדרטים בינלאומיים.

בינואר 2023, לאחר פרסום המסגרת ולאחר קיום רוד-שואו (Road-show) גלובלי למשקיעים, השלים החשב הכללי את ההנפקה הראשונה של איגרת ירוקה בסכום גיוס שעמד על כ-2 מיליארדי דולר, כאשר הביקושים להנפקה הסתכמו בלמעלה מ-12 מיליארדי דולר (ביקוש יתר של פי שש מהסכום המנופק) מיותר משלוש מאות משקיעים מארבעים מדינות, לרבות איחוד האמירויות, יפן וקוריאה. איגרת החוב הונפקה לתקופה של עשר שנים, בריבית של 4.5 אחוזים, עם מרווח של 95 נקודות בסיס.

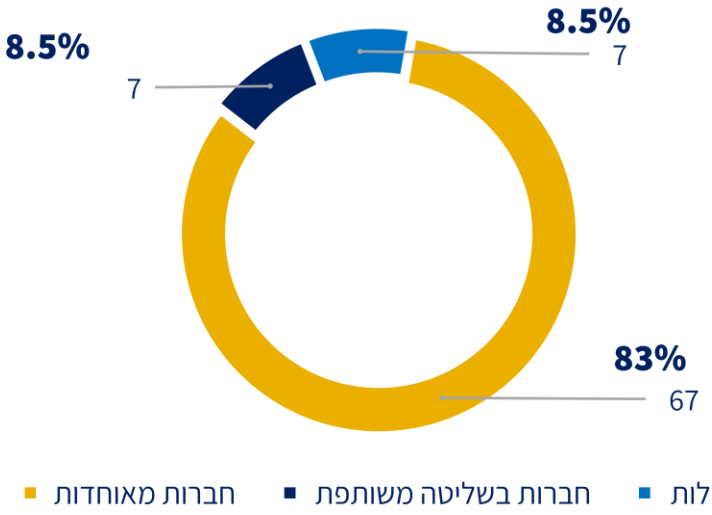
7. החברות הממשלתיות

< השקעה בחברות ממשלתיות

ממשלת ישראל פועלת לקידום מדיניותה הכלכלית-חברתית גם בדרך של השקעה בחברות ממשלתיות וחברות מעורבות, כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן: "החברות ממשלתיות"). לפעילות החברות הממשלתיות השפעה משמעותית על המשק ועל אספקת השירותים השונים הניתנים לציבור בתחומי התשתית, הבינוי, החשמל, המים ועוד. הפיקוח על החברות הממשלתיות נתון בידי רשות החברות הממשלתיות (להלן: "רשות החברות") אשר נוסף על כך מייעצת לחברות, לוועדות שרים ולמשרדי הממשלה בניהול עסקי החברות, ועוסקת בכל הקשור להפרטות, פירוקים והקמת חברות ממשלתיות חדשות. רשות החברות העבירה מידע לגבי החברות הממשלתיות הפעילות אשר המהותיות שבהן: חברת החשמל לישראל בע"מ, התעשייה האווירית לישראל בע"מ, מקורות חברת המים בע"מ, רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ, חברות הנמל ורכבת ישראל בע"מ.

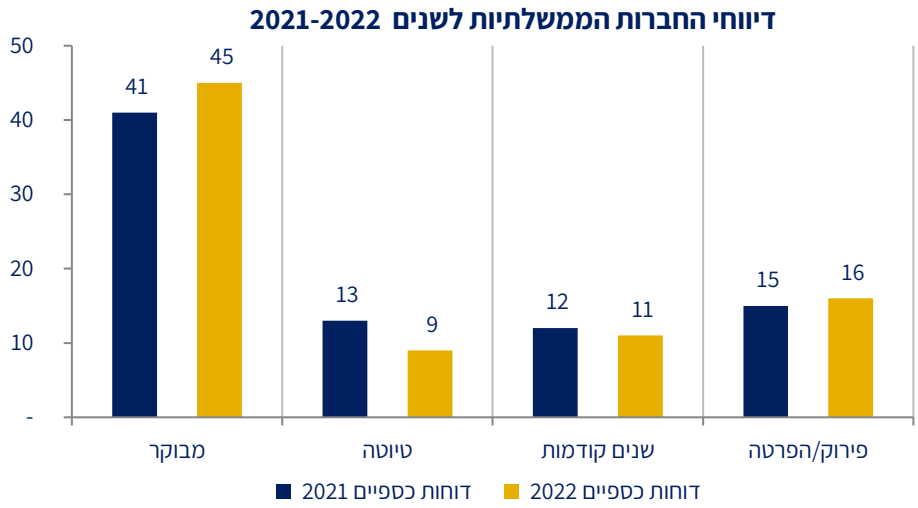
להלן חלוקת החברות הממשלתיות לפי הטיפול החשבונאי בהן:

טיפול חשבונאי בחברות ממשלתיות לשנת 2022

הנתונים הכספיים של החברות הממשלתיות שנכללו בדוחות הכספיים מתבססים על דוחותיהן הכספיים המבוקרים של החברות הממשלתיות לאותו מועד. במקרים שבהם לא התקבלו דוחות כספיים מבוקרים במועד, מתבססים דוחות אלה על טיוטות דוחות כספיים לאותו מועד או על דוחות כספיים מבוקרים/טיוטות לתקופות מוקדמות יותר, לפירוט *ראה נספח ב - רשימת החברות המוחזקות על-ידי מדינת ישראל.*

להלן דיווחי החברות הממשלתיות לשנים 2021-2022:

< להלן התנועה בהשקעת ממשלת ישראל בחברות הממשלתיות בשנת 2022 (במיליוני ₪)

סעיף	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	שינוי בהיקף ההשקעה א	חלק ברווח (הפסד) ב	דיבידנד ב	שינויים הוניים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
תשתיות	54,711	214	1,730	(365)	2,154	**58,444**
ביטחון וביטחון פנים	8,767	19	791	(864)	629	**9,342**
חינוך, בריאות, חברה ורווחה	2,157	-	8	-	25	**2,190**
ממשל ומנהל	(8,632)	-	(1,045)	(2)	10,027	**348**
סך הכל	**57,003**	**233**	**1,484**	**(1,231)**	**12,835**	**70,324**

א. תשתיות - השינוי מורכב מהשקעת המדינה בחברת הדואר.

ביטחון וביטחון פנים - השינוי מורכב מהשקעת המדינה בחברת תומר בע"מ.

ב. להלן פירוט נתוני חלק המדינה ברווח/הפסד של החברות הממשלתיות ודיבידנדים שהוכרזו על ידן בשנת 2022:

סעיף	חלק ברווח (הפסד)	דיבידנד
תשתיות		
רכבת ישראל בע"מ	(133)	-
חברת החשמל לישראל בע"מ	1,771	-
חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ	415	-
נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ	254	80
חברת נמל אשדוד בע"מ	(251)	
תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ	64	200
מקורות חברת המים בע"מ	448	-
חברת נמל חיפה בע"מ	23	-
חברת דואר ישראל בע"מ	(1,054)	-
אחרות	193	85
סך הכל תשתיות	**1,730**	**365**
ביטחון וביטחון פנים		
רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ	53	206
התעשייה האווירית לישראל בע"מ	715	655
אחרות	23	3
סך הכל ביטחון וביטחון פנים	**791**	**864**
חינוך, בריאות, חברה ורווחה		
אחרות	8	-
סך הכל חינוך, בריאות, חברה ורווחה	**8**	**-**
ממשל ומנהל		
בנק החקלאות לישראל בע"מ	(1,006)	-
אחרות	(39)	2
סך הכל ממשל ומנהל	**(1,045)**	**2**
סך הכל	**1,484**	**1,231**

> חברות ממשלתיות – הפרטות והנפקות הון

א. כללי

כאמור, הפיקוח על החברות הממשלתיות נתון בידי רשות החברות אשר מייעצת לחברות, לוועדות שרים ולמשרדי הממשלה בניהול עסקי החברות, ועוסקת בכל הקשור להפרטות, פירוקים והקמת חברות ממשלתיות חדשות. מטרת פרק זה היא לספק לציבור קוראי הדוחות הכספיים סקירה על פעולות ההפרטה, הפירוקים והשינויים המבניים (להלן: "פעולות ההפרטה/הליכי הפרטה") שרשות החברות הגישה לממשלה, פעולות הפרטה אותן ביצעה במהלך שנת 2022 ושעתידה לבצע בהתאם להחלטות הממשלה השונות. מידע שוטף נוסף הנוגע לפעילות הממשלה מפורסם במסגרת פרסומים הנמסרים לציבור ולמקבלי ההחלטות מעת לעת.

הדוחות הכספיים המאוחדים של המדינה, שחלק זה מצורף אליהם, משקפים את מצבה הכספי ואת הביצוע הכספי של המדינה והישויות המאוחדות על ידה, למועד הדיווח ולתקופה שהסתיימה באותו מועד. לפעולות ההפרטה השפעה על נכסי המדינה כפי שמוצגים בדוחות. לאור התמשכות הליכי ההפרטה על- פני שנים לא ניתן ביטוי בדוחות הכספיים להליכים אלו על פי תקן דיווח כספי בין-לאומי IFRS 5 בנושא נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה. הביטוי בדוח הכספי להפרטות ניתן בשנת הדיווח שבה מבוצעות ההפרטות בפועל.

תהליכי ההפרטה כוללים מספר החלטות ממשלה שהמרכזית שבהן (במהלך השנים האחרונות) הינה החלטת ממשלה מספר חכ/42 של ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה (קבינט חברתי-כלכלי), אשר התקבלה ביום 5 באוקטובר 2014. עיקר ההחלטה הינו תוכנית רב-שנתית להנפקת מיעוט של חברות ממשלתיות (להלן: "תוכנית ההנפקות"). ההחלטה קיבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 19 באוקטובר 2014. בהתאם להחלטה זו, החלה רשות החברות בבניית תשתית להנפקות וההערכות לביצוע תוכנית הנפקות, לרבות גיבוש תוכנית עבודה מפורטת, תיקוף התוכניות האסטרטגיות של החברות ומיפוי פרטני של החברות המיועדות להנפקה בשנים 2015 - 2017.

תוכנית ההנפקות כוללת שתי דרכי פעולה כמפורט להלן:

(1) בחברות ממשלתיות שבהן למדינה אינטרס בשמירה על שליטה ממשלתית לטווח הארוך, יימכרו חלק מאחזקות המדינה באמצעות הצעה לציבור, לבד או בשילוב עם גיוס הון לחברה, בדרך של הנפקת ניירות ערך לציבור על פי תשקיף בבורסה לניירות ערך בתל אביב, בשיעור כולל שבין 49% - 25% בדילול מלא מהון המניות של החברות (להלן: "הנפקת מיעוט"), כך שגרעין השליטה יישאר בידי מדינת ישראל.

(2) בחברות ממשלתיות שבהן למדינה לא קיים אינטרס בשמירה על שליטה ממשלתית לטווח הארוך, תיערך הפרטה באמצעות הנפקה או בדרך של מכירה פרטית או בשילוב של כל אחת מהדרכים כאמור.

> להלן רשימת החברות אשר נכללות במסגרת תוכנית ההנפקות והליכי ההפרטה לגביהן טרם הסתיימו נכון לתחילת שנת הדוח:

(א) חברת נמל אשדוד בע"מ
(ב) נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ
(ג) חברת דואר ישראל בע"מ
(ד) חלמיש חברה ממשלתית עירונית לדיור לשיקום ולהתחדשות שכונות בת"א יפו בע"מ
(ה) התעשייה האווירית לישראל בע"מ
(ו) מקורות חברת המים בע"מ
(ז) החברה לשירותי איכות הסביבה בע"מ
(ח) חברת נמל חיפה בע"מ*[91]
(ט) רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ
(י) חברת החשמל לישראל בע"מ

[91] הליך ההפרטה הושלם בינואר 2023

כמו כן החלטת ממשלה מספר חכ/42 כוללת התייחסות לעניין חברת רכבת ישראל בע"מ שלגביה הוחלט כי יוקם צוות בין-משרדי בהשתתפות גורמי המדינה הנוגעים בדבר, אשר יבחן את מבנה הענף ואת היתכנות ביצוע ההנפקה.

ב. תמצית הליך ההפרטה בחברות הממשלתיות:

(1) התעשייה הצבאית לישראל

ביום 25 בנובמבר 2018 נחתם הסכם מכירת מלוא אחזקות המדינה בחברת התעשייה הצבאית לישראל (להלן: "החברה" או "תעש" או "נצר השרון בע"מ") לאלביט מערכות בע"מ.

ביום 28 באוגוסט 2005 קיבלה ועדת השרים לענייני הפרטה (להלן: "הוועדה") החלטה בדבר הפרטת התעשייה הצבאית לישראל.

ביום 23 בדצמבר 2013 התקבלה החלטת הוועדה מספר מח/2, אשר עודכנה ביום 16 במאי 2014, לפיה הוחלט בשלב ראשון, על פיצול והעברת הפעילות העסקית של החברה לחברה ממשלתית חדשה בשם תעש מערכות בע"מ ועל הקמת חברה ממשלתית חדשה נוספת בשם תומר בע"מ (להלן: "תומר") ובשלב שני, הפרטת חברת תעש מערכות בע"מ.

> פינוי מקרקעין החברה ואיכות הסביבה

במסגרת ההפרטה הוחלט על פינוי וטיהור מתחמי תעש ברמת השרון, במטרה לשחרר את הקרקע לטובת בנייה למגורים ולשימושים נוספים.

לצורך עמידה ביעדים אלה נחתם בשנת 2015 הסכם תקציבי בהיקף של כ- 1,700 מיליוני ₪ בין אגף התקציבים במשרד האוצר לבין רשות מקרקעי ישראל, בהתאם להחלטה מס' מח/2 של ועדת שרים לענייני הפרטה מיום 23 בדצמבר 2013, בדבר אבני דרך לתשלום עלויות הבינוי, ההעתקה והפינוי של מפעלי תעש מרמת השרון לרמת בקע. יתרת ההתקשרות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ-1,407 מיליוני ₪, והיא צפויה להסתיים בשנת 2025.

> תביעות עתידיות

בהתאם להסכמות בין המדינה והחברה, ישמשו חלק מכספי התמורה של הפרטת חברת תעש מערכות בע"מ, את חברת נצר השרון בע"מ (תעש השיורית) לטובת התחייבויות העומדות כנגדה.

> מימון החברה לאחר מועד ההפרטה

בהתאם להסכמות בין המדינה והחברה, נקבע כי המדינה תישא בעלויות התפעול של נצר השרון בע"מ (תעש השיורית) בשנים הבאות.

> תמורה למדינה

תעש מערכות בע"מ נמכרה תמורת סכום של כ- 1,800 מיליוני ₪ ועוד 100 מיליוני ₪ שיועברו למדינה בהתאם לביצועי תעש מערכות בע"מ עד לשנת 2025.

(2) חברת נמל אשדוד בע"מ

ביום 9 בספטמבר 2009 קבעה הוועדה מתווה לתוכנית ההפרטה של חברת נמל אשדוד בע"מ (להלן: "החברה") וחברות הנמל האחרות. בהתאם למתווה זה, השלב הראשון יבוצע החל מיום 17 בפברואר 2010, בדרך של הצעת מכר לציבור של מניות המדינה בחברות, לחוד או בשילוב עם גיוס הון לחברות, עד לשיעור של 15% מהון המניות המונפק של כל חברה.

השלב השני יבוצע לאחר 17 בפברואר 2011, בדרך של הצעת מכר לציבור של מניות המדינה בחברות, לחוד או בשילוב עם גיוס הון לחברות ו/או הנפקות למשקיעים מוסדיים, ובלבד שאחזקות המדינה בכל חברה לא יפחתו מ- 51% מהון המניות המונפק של החברות.

בשלב השלישי, תימכר יתרת אחזקות המדינה בכל אחת מהחברות או תדולל במכירה פרטית באחת הדרכים המפורטות בשלב השני, החל מיום 17 בפברואר 2020. בהתאם לתוכנית הרב-שנתית שאושרה בממשלה, נקבע כי במהלך שנת 2015 יקודם מהלך ההפרטה של החברה, תוך בחינת האפשרות להקדים את לוחות הזמנים למכירת יתרת אחזקות המדינה בחברה (השלב השלישי כמפורט לעיל).

נכון למועד פרסום הדוח, תוכנית ההנפקות בנוגע לחברת נמל אשדוד טרם הגיעה לכדי מימוש.

במהלך שנת 2015 הכריזה חברת נמלי ישראל על בחירת שתי חברות לבניית נמלים חדשים באשדוד (נמל הדרום) ובחיפה (נמל המפרץ). נמל הדרום החל את פעילותו בינואר 2022.

במהלך שנת 2017 הונחו החברות על ידי שר התחבורה והבטיחות בדרכים לגבש תוכנית התייעלות וכן תוכנית פרישה.

בחודש פברואר 2021 חתמה חברת נמל אשדוד על הסכם קיבוצי עם ועד עובדי החברה הכולל תוכנית פרישה מרצון ותכנית התייעלות לפעילות הנמלית.

(3) נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ

במסגרת התוכנית הרב-שנתית, נקבע כי בשנת 2015 יקודם המהלך להנפקת המיעוט של נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ (להלן: "החברה").

נכון למועד פרסום הדוח, תוכנית ההנפקות בנוגע לחברה טרם הגיעה לכדי מימוש.

(4) חברת דואר ישראל בע"מ

בשנת 2013 הציגה הנהלת חברת דואר ישראל בע"מ (להלן: "החברה") תכנית הבראה. לאחר משא ומתן מתמשך בין מדינת ישראל, החברה והסתדרות העובדים הכללית החדשה, נחתם במרס 2015 הסכם קיבוצי בין החברה, המדינה והסתדרות העובדים הכללית החדשה. במסגרת ההסכם הקיבוצי הוסכם, בין היתר, על מכירה של עד ל- 40% מאחזקות המדינה בחברת דואר ישראל בע"מ כאמור לעיל.

ביום 2 ביולי 2018 החליטה ועדת שרים לענייני הפרטה כי הנפקת המיעוט של חברת דואר ישראל בע"מ תתבצע בשני שלבים:

(א) בשלב הראשון יוצעו 20% ממניות החברה למשקיע אסטרטגי ("הליך מכירה פרטית").

(ב) בשלב השני תפעל הרשות למכירה של מניות נוספות בחברה, כך ששיעור החזקותיה של המדינה בחברה לא יפחת מ- 60%. המכירה תתבצע תוך שנתיים לאחר השלמת המכירה הפרטית כאמור, בדרך של הצעה/הצעות לציבור על פי תשקיף, אחת או יותר, שתכלול הצעת מכר של המדינה ו/או גיוס הון לחברה בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ביום 14 ביולי 2020 פורסם נוהל למכירת מניות החברה, והליך המכירה הפרטית החל. בשל שינוי במצבה הפיננסי של החברה ונוכח שינוי מדיניות ביחס למבנה הבעלות העתידי של החברה, התקיימו בסוף שנת 2021 דיונים בנוגע למתווה ההפרטה, בעקבותיהם הוסכם על ידי הגורמים הרלוונטיים כי אין זה נכון להמשיך במתווה הקיים של מכירת 20% ממניות החברה למשקיע פרטי.

ביום 12 באפריל 2022 אישרה ועדת שרים לענייני הפרטה תיקון של החלטת ההפרטה המתוארת לעיל, לפיו תבוצע מכירת 40% (בדילול מלא) מהון המניות של החברה, בדרך של הצעה לציבור על פי תשקיף, אחת או יותר, בבורסה לניירות ערך בתל אביב, שתכלול הצעת מכר של המדינה, הקצאת מניות עם גיוס הון לחברה, או כל שילוב בינן ("הנפקה בבורסה"). יתרת אחזקות המדינה בחברה (60%) תימכר, כמקשה אחת, בדרך של מכירה למשקיע פרטי או לקבוצת משקיעים, מהארץ או מחו"ל ("מכירה פרטית"), שיכולה להתבצע בשילוב גיוס הון לחברה באמצעות הקצאת מניות החברה לרוכש. בהתאם להחלטת ההפרטה, ב-29 בספטמבר 2022 עודכן מתווה ההפרטה על ידי השרים להליך של מכירה למשקיע פרטי-אסטרטגי של 100% ממניות החברה.

בחודש ספטמבר 2022 נחתם הסכם הבראה בין המדינה לחברה הכולל הסדרה פיננסית לתכנית פרישה של 1,050 עובדי החברה בשתי פעימות. ההסכם קובע מכסת תקני כח אדם מקסימלית לחברה. תכנית הפרישה תמומן על ידי מכירת נכסים למדינה והזרמה של הון לחברה.

(5) התעשייה האווירית לישראל בע"מ

במסגרת תוכנית ההנפקות, נקבע כי בשנת 2016 יקודם המהלך להנפקת המיעוט של התעשייה האווירית לישראל בע"מ (להלן: "החברה").

ביום 19 בנובמבר 2020 הובאה לאישור הועדה לענייני שרים החלטה מח/5 לפיה, בין היתר, ימכרו עד 49% מהון המניות של החברה בדרך של הצעה לציבור על פי תשקיף בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ביום 15 בדצמבר 2020 התכנסה הוועדה למכירת מניות המדינה בעניין הנפקת התע"א ונתנה אישור להתקדם בכלל המישורים לצורך ההנפקה.

הרשות המשיכה גם השנה לקדם ביתר שאת את תהליך ההנפקה ופעלה מול גורמים ברשויות המדינה (ובראשם משרדי המשפטים, האוצר והביטחון), רשות לניירות ערך ואל מול תע"א וזאת על מנת לקדם בצורה הטובה ביותר את ההנפקה.

(6) מקורות חברת המים בע"מ

במסגרת תוכנית ההנפקות, נקבע כי בשנת 2016 יקודם המהלך להנפקת המיעוט של מקורות חברת המים בע"מ (להלן: "החברה").

התקיימו דיונים בדבר מבנה הענף, רגולציה ואופן ביצוע ההפרטה על ידי הצוותים המקצועיים במשרד האוצר ומשרד האנרגיה. לאחר הסדרת מבנה הענף והרגולציה החלה על החברה, ניתן יהיה ליישם את הנפקת החברה בהתאם להחלטת הממשלה. נכון למועד עריכת הדוח, מהלך הנפקת המיעוט של החברה טרם בוצע.

(7) החברה לשירותי איכות הסביבה בע"מ

במסגרת תוכנית ההנפקות, נקבע כי בשנת 2016 יקודם המהלך להנפקת המיעוט של ההחברה לשירותי איכות הסביבה בע"מ (להלן: "החברה") בשיעור של עד 49% מהון המניות של החברה.

ביום 1 באוקטובר 2020 הובאה לאישור הועדה לענייני שרים החלטה מח/2 לפיה, בין היתר, עד 49% ממניות החברה לשירותי איכות הסביבה יימכרו בדרך של הצעת מניות לציבור בבורסה לניירות ערך בתל אביב. עם אישור החלטת ההפרטה בוועדת השרים לענייני הפרטה החלה הרשות לפעול בשיתוף פעולה עם המשרד להגנת הסביבה, במטרה להסדיר סוגיות הנדרשות להסדרה לקראת ההנפקה, לרבות בעניין התחרות בשוק הפסולת המסוכנת, הסכם זרוע הביצוע לשיקום קרקעות מזוהמות וגיבוש צו אינטרסים חיוניים, בהתאם להחלטת ההפרטה.

(8) חברת נמל חיפה בע"מ

במסגרת תוכנית ההנפקות, נקבע כי הפרטת חברת נמל חיפה בע"מ תתבצע במהלך שנת 2016 בהתאם להחלטת ועדת השרים לענייני הפרטה מס' מח/4 מיום 9 בספטמבר 2009 (ראה פירוט בפסקה ב' (2) לעיל). לקראת סוף שנת 2015 הנחתה רשות החברות הממשלתיות את חברת נמל חיפה להיערך להליך הנפקה דומה לזה של נמל אשדוד.

במהלך שנת 2017 הונחו החברות על ידי שר התחבורה והבטיחות בדרכים לגבש תוכנית התייעלות וכן תוכנית פרישה.

בחודש דצמבר 2018, לאחר מו"מ ממושך ואינטנסיבי, הגיעה המדינה להסכמות עם הסתדרות העובדים של חברת נמל חיפה בנוגע לתנאי פרישה של עובדים, התייעלות וביצוע פרויקטים תשתיתיים בנמל, העברת הפעילות של מחלקת הים מחברת נמל חיפה לחברת בת של חנ"י והסכמה על הפרטת החברה באמצעות מכירת 100% ממניותיה למשקיע אסטרטגי.

בשנת 2019 פעלה המדינה לגיבוש מדיניות ההפרטה. ביום 21 בינואר 2020 התקבלה החלטה מספר מח/11 של הוועדה בדבר מכירת חברת נמל חיפה בע"מ. בהחלטה נקבע כי יש למכור את כל אחזקות המדינה בחברה בדרך של מכירה פרטית, כמקשה אחת, לרוכש אסטרטגי, בשילוב עם גיוס הון לחברה באמצעות הקצאת מניות החברה לרוכש והכל לפי התנאים המפורטים בהחלטה.

ביום 21 ביולי 2020 פורסמה מודעה בעיתונות בדבר הזמנה להגשת פניות בהליך מכירת מניות החברה. ביום 29 לאוקטובר 2020 התקיים מועד הגשת הפניות בהליך במסגרתו הוגשו פניות מגופים מקומיים ובינלאומיים, הליך המכירה נמצא בהתקדמות.

בחודש נובמבר 2021 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את נוסח הצו לשמירה על האינטרסים החיוניים של המדינה בחברת נמל חיפה בע"מ שעיקריו הם: (1) הבטחת קיום פעילות חיונית לביטחון המדינה או יחסי החוץ שלה (2) שמירת אופייה של החברה כחברה ישראלית שמרכז עסקיה וניהולה בישראל (3) קידום התחרות בתחבורה נמלית ומניעת ריכוזיות במשק ועוד.

בחודש דצמבר 2022 שר האוצר ושרת התחבורה והבטיחות בדרכים חתמו על היתר שליטה ובכך נתנו את אישורם לפי צו אינטרסים חיוניים למכירת מניות המדינה בחברת נמל חיפה בע"מ לקבוצה המורכבת מחברת גדות מסופים לכימיקלים (1985) בע"מ וחברת Adani Ports and Special Economic Zone

Ltd ההודית, תמורת סכום של 3.9 מיליארד ₪ , כאשר כ-1 מיליארד ₪ מתוכם מיועדים להשאר בחברה ולשמש לשיפור תשתית וצרכים עסקיים.

העברת השליטה לרוכש האסטרטגי הושלמה ב-10 בינואר 2023 ובכך חברת נמל חיפה בע"מ הפכה לחברה פרטית.

(9) רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ

במסגרת התוכנית הרב-שנתית, נקבע כי בשנת 2017 יקודם המהלך להנפקת המיעוט של רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ (להלן: "החברה").

נכון למועד עריכת הדוח, מהלך הנפקת המיעוט של החברה טרם בוצע.

(10) חברת החשמל לישראל בע"מ

במסגרת התוכנית הרב-שנתית, נקבע כי בשנת 2017 יקודם המהלך להנפקת המיעוט של חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה").

בכפוף להחלטת הממשלה על ביצוע שינוי מבני בחברה, תבוצע הנפקת מיעוט בשיעור כולל של עד 25% מהון המניות של החברה בדילול מלא.

נכון למועד עריכת הדוח, מהלך הנפקת המיעוט של החברה טרם בוצע.

(11) רכבת ישראל בע"מ

כאמור לעיל, במסגרת החלטת ממשלה מספר חכ/42, נקבע כי יוקם צוות בין-משרדי בהשתתפות גורמי המדינה הנוגעים בדבר, אשר יבחן את מבנה הענף והיתכנות ביצוע ההנפקה. המלצות הצוות יוגשו לממשלה והצעת הממשלה, אם תידרש, תוגש לוועדת השרים לענייני הפרטה.

ג. תקבולי הפרטות

בשנת 2022 לא התקבלו תקבולים בגין הפרטות למעט תקבול מחברת אלביט בגין הפרטת תע"ש על סך כ-156 מיליוני ₪ בדצמבר 2022 .

הקמה, פירוק ושינויים מבניים בחברות

משרדי הממשלה השונים יחד עם רשות החברות פועלים להקמה, פירוק ושינויים מבנים בחברות הממשלתיות כדוגמת פירוק מתימו"פ וחלד, פי גלילות מסופי נפט וצינורות בע"מ, המכון הישראלי ליין בע"מ ושביט בע"מ, שינויים מבניים בחברת החשמל, מקורות, תשתיות נפט ואנרגיה ונמל אשדוד. לאור התמשכות הליכים אלו על-פני שנים לא ניתן ביטוי בדוחות הכספיים לחלק מהליכים אלו על פי תקני הדיווח הכספי. מידע נוסף ניתן למצוא בדוח הכספי של רשות החברות הממשלתיות באתר האינטרנט של רשות החברות הממשלתיות שכתובתו https://mof.gov.il/GCA.

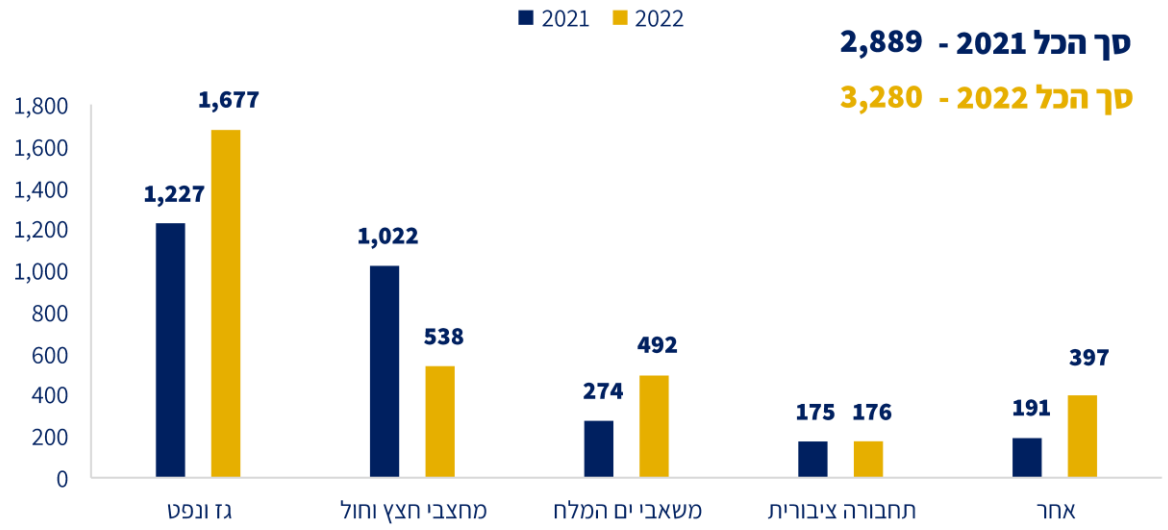
8. הכנסות מתמלוגים

למדינה קיימת זכות לתקבולים או להטבות כלכליות אחרות בגין תמלוגים, הנובעת הן ממתן זיכיונות ורישיונות לזכיינים והן מסיוע בתוכניות מו"פ שנתמכות על ידי המדען הראשי ברשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית (להלן: "הסדרי תמלוגים"). הסדרי תמלוגים אלה יכולים להיות מכוח חוק, תקנות, החלטות מנהליות, הסכמים, הסדרים וכו' היכולים להשתנות מעת לעת. ההכנסות מתמלוגים נובעות בעיקרן ממתן זיכיונות בגין הפקת משאבי טבע (כדוגמת הפקת נפט וגז טבעי, כריית אשלג, פוספטים, חצץ וחול) ומתוכניות מו"פ שנתמכו על ידי המדען הראשי. התמלוגים שלהם זכאית הממשלה נגזרים בעיקר מנוסחת תמלוגים הקבועה בהסדר ספציפי, או מתמלוגים הנגזרים כאחוז מההכנסות (לעיתים בניכוי הוצאות מסוימות), בגין מכירות של המשאבים או מוצרי הפיתוח על ידי הישויות הנתמכות לצדדים שלישיים. לרוב, ההכנסות מתמלוגים במשרדי הממשלה השונים אינן נפרסות ליניארית, ואחוז התמלוגים המשולם על ידי הישויות השונות, נגזר מרווחי או ממכירותיה של הישות לתקופה מסוימת .

במסגרת הפיקוח על כספי התמלוגים פורסמה בשנת 2014 הוראת תכ"ם בדבר "הכנסות מתמלוגים – רישום דיווח ובקרה."

יש לציין, כי בהתאם למדיניות החשבונאית של ממשלת ישראל, תמלוגים הנובעים מסיוע בתכניות מו"פ, אינם נכללים בדוחות הכספיים במסגרת הכנסות מעסקאות חליפין אלא במסגרת סעיף חייבים בגין תמלוגים, כהקטנת הנכס (*ראה חלק ב' פרק 1- דוחות כספיים מאוחדים מדינת ישראל בדוחות הכספיים*).

< פירוט מקורות התמלוגים - הכנסות הממשלה מתמלוגים בשנים 2021 - 2022 במיליוני ₪

9. הרחבה בנושא הפעילות וההשקעה הממשלתית בענף הדיור

<< רקע

מחירי הדירות בישראל מצויים במגמת עלייה מתמשכת, שהחלה בשנת 2008. לאור זאת, ממשלת ישראל נוקטת בצעדים שונים שתכליתם היא לבלום את עליית מחירי הדיור, ולהגביר את מידת הנשיגות הכלכלית של שירותי הדיור לציבור. עיקר מאמצי הממשלה מכוונים לצעדים שמטרתם להגדיל את היצע הדיור, בין אם בבנייה חדשה ובין אם בהתחדשות עירונית. זאת במטרה לתת מענה לצרכים הדמוגרפיים, תוך נקיטה באמצעים ופעולות שונים, בכל שלבי שרשרת הייצור של יחידת הדיור, לרבות הסרת חסמים, תכנון, פיתוח, שיווק ועסקאות, רישוי ובנייה. צעדים אלו כוללים, בין השאר, את קיצור לוחות הזמנים לתכנון למגורים, את הסכמי הגג עם הרשויות המקומיות, פינויים כלכליים לשחרור שטחים לבנייה, תמריצים להתחדשות עירונית, רפורמות וסובסידיות להאצת הרישוי ועוד.

לצד זאת, הממשלה פועלת להוזיל באופן ייעודי את מחירי הדירות או את העלויות הנלוות לכך לאוכלוסיית חסרי הדירה, בין השאר באמצעות שיווק יח"ד שתימכרנה לזכאים במחירים הנמוכים ממחירי השוק במסגרת תכניות דירה בהנחה, או את סבסוד המשכנתאות לזכאים. צעדי הממשלה אינם מוגבלים לתחום הדיור בבעלות, וכוללים גם את ההשקעה בפיתוחו של שוק שכירות מוסדית ארוכת טווח, לרבות במחיר מוזל, וכן את מערך הסיוע בדיור לזכאים, בעיקר באמצעות סיוע בשכר דירה וסיוע בדיור ציבורי, וכן פעולות נוספות.

לצעדים אלו משמעויות פיסקאליות ניכרות, בפרט בכל הקשור בהוצאה תקציבית מסוגים שונים, בהשפעה על התקבולים מהפרטת מקרקעי ישראל, בחשיפות כספיות עתידיות ובהשפעה על נכסי המדינה. נוכח ההשקעה הכספית המשמעותית של הממשלה בתחום הדיור, כמו גם ההשפעות הכספיות המשמעותיות של ענף הדיור על פעילות הממשלה, מאז שנת 2015 הוחלט לכלול בדוחות הכספיים פרק לא מבוקר הסוקר נושאים וצעדים מרכזיים של פעילות הממשלה בתחום (להלן- "פרק הדיור"). במסגרת דו"ח זה, לשנת 2022, בוצע שינוי מקיף במבנה פרק הדיור ובתוכנו, במטרה לשקף לקורא את המידע המשמעותי בצורה נהירה ורלוונטית יותר. להלן פירוט הנושאים הכלולים בפרק זה. תחילה מוצגים חלק מהנושאים על בסיס יסוד כרונולוגי ביחס למקומם בשרשרת הפעולות לייצור יחידת דיור בבנייה חדשה, ולאחר מכן צעדים בעולמות תוכן משלימים (התחדשות עירונית וסיוע בדיור):

1. תכנון סטטוטורי למגורים
2. פיתוח תשתיות תומכות דיור והסכמי גג
   - 2.1. הוצאה ממשלתית בגין עבודות פיתוח למגורים
   - 2.2. הסכמי גג
   - 2.3. תקציבים ייעודים לתשתיות ומוסדות ציבור תומכי דיור במשרדים נוספים:
     - 2.3.1. תשתיות תחבורתיות תומכות דיור במשרד התחבורה
     - 2.3.2. תעדוף הקצאת כיתות לימוד תומכות דיור ברשויות מקומיות
     - 2.3.3. מימון תשתיות ניקוז תומכות דיור
     - 2.3.4. חסמי מט"שים (מתקני טיהור שפכים)
   - 2.4. טיהור קרקעות באמצעות החברה לשירותי איכות סביבה
   - 2.5. השתתפות במימון פרויקט המטרו
   - 2.6. מכרזי "תכנן ובנה"
3. סיכומים והסכמים מהותיים בנושא פינויים כלכליים
   - 3.1. פינוי מחנות צה"ל מאזורי ביקוש
   - 3.2. פינויים כלכליים תומכי דיור נוספים

4. רישוי – היתרי בנייה
4.1. תמריץ הדיור – תמרוץ רשויות מקומיות למתן היתרי בנייה
4.2. סיוע מנהל התכנון לצעדים להאצת הליכי הרישוי
5. שיווק והקצאת מקרקעין למטרת מגורים
5.1. נתוני עסקות למגורים ברשות מקרקעי ישראל
5.2. תוכניות דירה בהנחה(מחיר למשתכן, מחיר מופחת ומחיר מטרה)
5.2.1. נתוני שיווקים, עסקאות, הכנסות והנחות
5.2.2. הרחבה לגבי כללי התוכניות ולגבי עלויות תוספת סבסוד פיתוח ומענקי רוכשים במסגרתן
5.2.3. נתוני הגרלת הדירות לזכאים
5.3. שכירות ארוכת טווח
6. התחדשות עירונית
6.1. היתרי בנייה במסגרת התחדשות עירונית
6.2. הסכמי מסגרת להתחדשות עירונית
6.3. התחדשות עירונית בפריפריה
6.4. פיילוט מענקים להשלמת כדאיות כלכלית
6.5. הסכם התחדשות עירונית עם חברת עמידר
7. סיוע בדיור
7.1. הלוואות לדיור לזכאים
7.2. סיוע בשכר דירה
7.3. דיור ציבורי
7.4. דירות בבתי גיל זהב לזכאים
8. קרן המע"מ הממשלתית להחזר סכום בגובה מע"מ לרוכשי דירות

מקור הנתונים שיוצגו בפרק זה:

הנתונים המפורטים בפרק זה, העוסקים בהיבטים כספיים ותקציביים, הופקו ממערכות המידע של היחידות המקצועיות והכספיות הרלוונטיות, וביניהן: אגף החשב הכללי במשרד האוצר, רשות מקרקעי ישראל (להלן-רמ"י), משרד הבינוי והשיכון (להלן-משב"ש), משרד הפנים, מינהל התכנון, המשרד להגנת הסביבה, משרד התחבורה, משרד החינוך, הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב (להלן – רשות הבדואים), דירה להשכיר החברה הממשלתית לדיור להשכרה בע"מ (להלן- חברת דירה להשכיר) וערים חברה לפיתוח עירוני בע"מ (להלן- חברת ערים: להלן יחד- היחידות המקצועיות). הנתונים הכמותיים על היקפי יחידות הדיור ונתוני הביצוע המפורטים בפרק זה התקבלו מדיווחי היחידות המקצועיות, מנתונים שהופקו ממערכותיהן ומדוחות נוספים אשר מפורסמים על ידי היחידות המקצועיות.

יודגש כי הנתונים אינם מבוקרים, וכי מעת לעת נעשות פעולות שונות לשיפור וטיוב הבקרה הכספית וכן רישום ושמירת המידע הכספי לגבי הפעילויות המפורטות בפרק זה, המאפשרות לתת מידע נוסף או מידע מדויק יותר לעומת זה שהוצג בעבר, לרבות בגין שנים קודמות.

1. תכנון סטטוטורי למגורים

תכנון הוא השלב העיקרי הראשון בשרשרת ייצור יחידת דיור (מידע בנושא מיפוי, מדידות וקדסטר אינו מפורט בפרק זה, ומידע בנושא הסרת חסמים הקודמים לתכנון מובא בין השאר תחת פרק משנה 3 שעניינו העוסק בפינויים כלכליים). קיומה של תכנית מפורטת בייעוד מגורים נדרש לצורך האפשרות להוציא מכוחה היתר בנייה. על אף שתכנון למטרת מגורים (להלן – התכנון) מקודם גם ע"י השלטון המקומי או ביוזמה פרטית, עיקר התכנון מקודם ביוזמה ממשלתית, בפרט במקרקעי ישראל (מקרקעין בבעלות המדינה, רשות הפיתוח וקרן קיימת לישראל), כמו גם תכנון להתחדשות עירונית או בקרקע פרטית מרובת בעלים. יזמי התכנון העיקריים, ביוזמה ממשלתית, הם רשות מקרקעי ישראל, משרד הבינוי והשיכון, מנהל התכנון, הרשות להתחדשות עירונית וחברת דירה להשכיר.

א. יח"ד מאושרות

יח"ד שאושרו בתוכניות מפורטות ע"י מוסדות התכנון

שנה		2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
יעד ממשלה*		125,000	104,000	105,000	105,000	120,000	105,000	100,000	82,000	-	-
מס' יח"ד שאושרו		158,407	108,100	95,399	140,608	151,613	127,162	110,920	99,537	62,199	73,610
מתוך יח"ד שאושרו:**	אושרו בותמ"ל***	43,362	21,678	32,108	39,979	59,311	41,802	37,630	25,316	-	-
	התחדשות עירונית****	39,903 *****	18,482	26,941	27,977	12,785	7,725	8,219	6,214	3,052	2,944

* בשנים 2019-2021 לא נקבעו יעדים בהחלטת ממשלה, ומנהל התכנון קבע יעדים שנתיים.

** יח"ד שאושרו כוללות את כלל יחידות הדיור שנכללו בתכניות מפורטות שאושרו ללא תלות במוסד התכנון. הן יח"ד שאושרו בותמ"ל והן יח"ד שאושרו למטרת התחדשות עירונית כלולות במספר זה. כמו כן, ייתכן וקיימות יחידות שאושרו במתחמי פינוי-בינוי להתחדשות עירונית במסגרת הותמ"ל, ולכן קיימת חפיפה חלקית בשתי הקטגוריות.

*** הותמ"ל - ועדה שהוקמה מכוח החוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים לדיור (הוראת שעה), תשע"ד- 2014, כחלק מארגז הכלים התכנוני להגדלת היצע הדיור. מטרת הוועדה היא להאיץ את הליכי התכנון למגורים ביוזמה ממשלתית של מתחמים גדולים בכלל, ובפרט של דיור להשכרה לטווח ארוך, התחדשות עירונית, קרקעות פרטיות מרובות בעלים ותכניות יישובי המיעוטים.

**** בהתאם לנתוני הרשות להתחדשות עירונית. ייתכנו פערים למול נתוני מינהל התכנון, משום שנתוני הרשות להתחדשות עירונית אינם כוללים תוכניות שאושרו לבנייה ב"אינפילים" שאין עליהם בנייה קיימת, וכן בשל תכנית כלל עירונית להתחדשות עירונית בחולון (ח/619) שאושרה בשנת 2022 בהיקף של 30,000 יח"ד, אולם אומדן המימוש שלה בטווח הנראה לעין מוערך בכ-10,000 יח"ד.

***** נתוני 2022 כוללים גם יחידות דיור חדשות בתכניות להתחדשות בניינית.

ב. השקעה ממשלתית בתכנון למטרת מגורים:

הנתונים שלהלן משקפים את היקף ההשקעה התקציבית הממשלתית במזומן בתכנון למגורים בשנת הדו"ח, ע"י יזמי התכנון הממשלתיים העיקריים למטרת מגורים. מדובר הן בתכנון סטטוטורי, והן בפעולות תכנוניות אחרות שאינן סטטוטוריות, כגון תכניות שלד או תכניות אב. עם זאת, יובהר כי הנתונים אינם כוללים תכנון מפורט לפיתוח, המהווה חלק מעלויות הפיתוח.

כמו כן, הנתונים כוללים השקעה משלימה ייעודית בתכנון למגורים, כגון תקציבי הותמ"ל שהוקמה בשנת 2014 הפועלת מכח חוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים (הוראת שעה), תשע"ד-2014, וכן חלק מן הפעולות התומכות ביישום תיקון 101 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה-1965, שהרחיבו את סמכויות הוועדות המקומיות, במטרה להאיץ את הליכי התכנון למגורים.

משרד ממשלתי	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
רשות מקרקעי ישראל*	102.5	100.4	92.4	104.7	100.7	91.0	81.7
משרד הבינוי והשיכון**	193.5	206.9	232.7	222.1	224.6	219.0	176.0
מנהל התכנון*	128.3	120.3	129.8	128.9	111.9	110.8	84.9
הרשות להתחדשות עירונית	47.2	39.5	40.6	28.4	21.6	16.0	-
רשות הבדואים**	28.9	29.9	36.8	50.0	28.60	20.0	18.7
חברת דירה להשכיר	8.9	5.6	4.5	6.6	13.8	-	-
סה"כ	**509.3**	**502.6**	**536.8**	**540.7**	**501.2**	**456.8**	**361.3**

* נתוני מנהל התכנון ורמ"י כוללים נתונים מתקנות הוצאה שחלקן משמשות גם לפעילויות נוספות. במקרים אלו, בוצעה הערכה לעניין החלק היחסי של ההוצאה הרלוונטית אשר יש לייחס לתכנון למגורים לעניין ההצגה בפרק זה.
** מקור תקציבי רשות הבדואים וחלק מתקציבי משב"ש לתכנון הוא מהעברות מרמ"י.
*** נתוני חברת דירה להשכיר- מדובר על הוצאות במזומן שהתקבלו ממשב"ש בגין פעילות זו ובהתאם להתקדמות החברה באבני דרך לביצוע, ולא בסכומים ששולמו לצדדים שלישיים.

הערות והבהרות כלליות לגבי הטבלה שלעיל:

- למען הסר ספק יודגש כי לרוב הליכי תכנון סטטוטורי אורכים מספר שנים ממועד הגשת תכנית למוסדות התכנון ועד לאישורה הסופי, ועל כן אין להשליך במישרין מהיקף ההשקעה בשנה מסוימת על מספר יחידות הדיור שאושרו באותה השנה. כמו כן, ההוצאות בגין תכנית מסוימת נפרסות על מספר שנים.
- על אף שמספר יחידות הדיור הכלולות בתכנית הוא פרמטר בעל השפעה ניכרת על עלויות התכנון, ישנם פרמטרים רבים נוספים המשפיעים על מורכבות התכנית ועלותה, ועל כן קיימת שונות רבה בעלות הוצאות התכנון, ולא ניתן להשליך במישרין מעלות התכנון על כמות יחידות הדיור הכלולות.
- כפי שצויין לעיל, לא כל התכנון נעשה ביוזמת, באמצעות או במימון הממשלה.

2. פיתוח תשתיות תומכות דיור והסכמי גג

2.1. הוצאה ממשלתית בגין עבודות פיתוח למגורים

ממשלת ישראל פועלת להגדיל את היצע הדיור במקרקעי ישראל, באמצעות תכנון, שיווק ופיתוח מתחמים המיועדים לבנייה למגורים.

הבעלות והאחריות על התשתיות הציבוריות במרחב העירוני היא לרוב של גופים ציבוריים, ובראשם הרשות המקומית, כמו גם תאגיד המים והביוב, חברת החשמל ומספר גופים נוספים, לפי העניין. ברירת המחדל למימון עבודות פיתוח אלו, היא באמצעות אגרות והיטלי פיתוח המושתים על בעלי הזכויות במקרקעין או על היזמים. לרוב גם האחריות לביצוע העבודות היא של הרשות המקומית.

כאשר ממשלת ישראל מתקשרת עם הרשויות המקומיות בהסכמי פיתוח או בהסכמי גג לצורך הקמת שכונות מגורים חדשות, גם אם הקמת התשתיות במסגרת הסכמים אלו נעשית ע"י הרשות המקומית , לרוב נוהגת הממשלה לממן את עלות הקמת התשתיות ולשלם אותה לרשות המקומית. המנגנון העיקרי המשמש את ממשלת ישראל לגביית ותשלום הוצאות הפיתוח, אינו תשלום אגרות והיטלים לרשויות המקומיות, אלא מנגנון חליפי.

במנגנון החליפי, עלויות הפיתוח משולמות ע"י רוכשי הזכויות במקרקעין (לרוב היזמים) באמצעות שובר פיתוח ייעודי לרמ"י, משב"ש או חברת ערים, בהתאם לזהות הגורם האחראי, אשר משלמים כספים אלו לגורם המפתח את האתר בפועל, כגון הרשות המקומית, החברה המנהלת או קבלני הביצוע. כנגד זאת, הרשות המקומית מוציאה מכתבי קיזוז ומתחייבת שלא לגבות אגרות והיטלים מהיזמים, כדי להימנע מכפל גבייה.

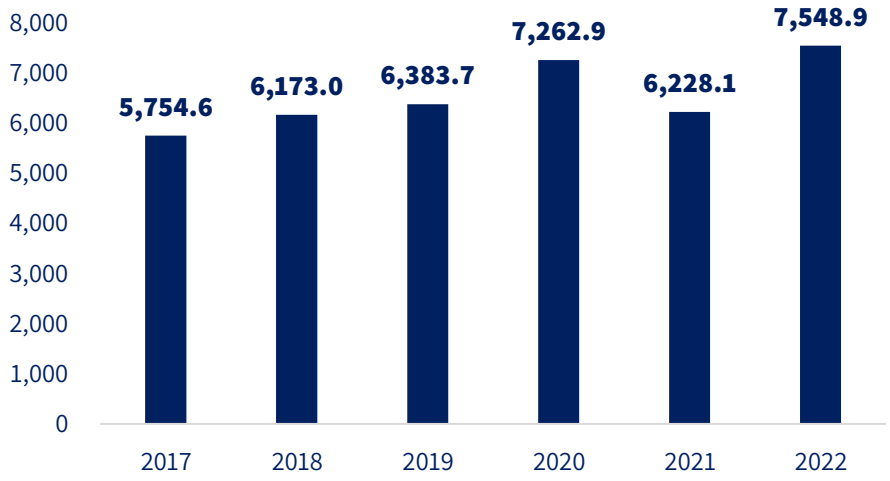
מנגנון זה מאפשר, בין השאר, לגבות הוצאות ריאליות, להקנות למדינה שליטה ובקרה על הוצאת הכספים, להבטיח ביצוע בפועל של עבודות הפיתוח (לרבות כאשר לא ניתן לבצע את עבודות הפיתוח באמצעות הרשות המקומית באופן מיטבי), להקדים את מועד גביית הכספים ממועד ההיתר למועד השיווק, מה שמקל תזרימית על הביצוע, ובמידת הצורך להעמיד קדמי מימון על חשבון גבייה עתידית.

חיוב היזם בגין תשלום הוצאות הפיתוח במכרזים לשיווק מקרקעי ישראל מביא להפחתת התמורה הנגבת ע"י רמ"י בגין הפרטת הזכויות במקרקעי ישראל באופן ישיר ובסכום כמעט זהה. יצוין כי מנקודת ראותו של יזם ובהתאם לכללים השמאיים המקובלים, לרוב ערכה של קרקע לבנייה מחולץ לאחור ממחיר הדירה, בניכוי הוצאות היזם כגון עלויות בנייה, רווח יזמי, מסים, עלויות מימון וכיוב'. כך מתקבל ערכה של קרקע מפותחת (זמינה לבנייה לאחר ביצוע עבודות הפיתוח), ועל כן, שווי הקרקע הנקי והתשלום בגינה, מתקבל באמצעות הפחתת גובה התשלום בגין עלויות הפיתוח מערכה של קרקע מפותחת.

הכספים הנגבים מרוכשי הזכויות במקרקעין, משמשים למימון הוצאות הפיתוח, לרוב בדרך של הוצאה מותנית בהכנסה. לצד זאת, בעיקר ביישובים בעלי ערכי קרקע נמוכים או באזורי עדיפות לאומית, והכל כפי שנקבע בהחלטות הממשלה לעניין זה, ממשלת ישראל מסבסדת חלק מהוצאות הפיתוח כהוצאה ממקורות תקציביים, והסכום הנגבה מרוכשי הזכויות במקרקעין בגין הפיתוח מגלם הפחתה בגין רכיב הסבסוד התקציבי האמור.

להלן פירוט עיקרי הפעילות הכספית בתחום הפיתוח, מידי שנה, בהתאם לנתונים שהועברו ע"י הגופים שביצעו את הפעילות. יודגש כי נתונים אלו **אינם כוללים את מלוא ההשקעה הממשלתית בפיתוח תשתיות תומכות דיור,** ובפרט לא כוללים הוצאה שתוקצבה במשרדי ממשלה אחרים (שאינם רמ"י, משב"ש, רשות הבדואים או חברת ערים), ואינם כוללים השקעה בפיתוח שלא כלל פעילות כספית ממשלתית, אלא מומן באמצעות אגרות והיטלים או כמטלת יזם:

ביצוע מזומנים בגין עבודות פיתוח למגורים (מיליוני ₪)

א. באמצעות רשות מקרקעי ישראל (במילוני ₪):

שנה	התחייבויות בגין פיתוח שנפתחו במהלך השנה	גבייה מיזמים בגין פיתוח במזומן במהלך השנה כולל מוס"צ וימ"ח	ביצוע מזומנים בגין פיתוח שנגבה מיזמים *	ביצוע מזומנים בגין סבסוד פיתוח תקציבי**	ביצוע מזומנים בגין ישן מול חדש**	ביצוע מזומנים בגין מוסדות ציבור
2017	4,613.6	3,618.1	1,813.6	200.0	170.2	170.1
2018	3,850.5	2,589.9	2,290.2	116.8	56.4	156.1
2019	2,815.4	3,118.9	2,388.2	138.0	88.3	111.5
2020	2,749.6	1,446.8	3,046.0	115.6	47.4	125.8
2021	2,887.8	3,840.9	2,283.5	295.8	70.7	122.3
2022	2,590.6	5,289.9	2,788.2	657.0	122.6	265.3***

* כולל ביצוע מזומנים כנגד קדמי מימון ע"ח גבייה עתידית מיזמים.
** ביצוע מזומנים בגין סבסוד ברמ"י, בשונה ממשב"ש, נגזר מרישום הביצוע התקציבי בפועל בתקנות סבסוד הפיתוח, בהתאם לסכום שתוקצב ולכן שונה מהסכום שהיה נרשם בהתאם לשיטת העבודה במשהב"ש לעניין מועדי רישום הוצאות אלו. בשנת 2022 בוצע תיקון חלקי.
*** כולל אומדן תשלום צפוי של 30,000 ₪ ליח"ד בהתאם להחלטת מועצת מקרקעי ישראל שאושרה ביום 12.06.2022. ראו הרחבה בפרק המשנה בנושא תוספת מימון בסך 30,000 ₪ לפי פרק 3.3 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל.

ב. באמצעות משרד הבינוי והשיכון (במיליוני ₪):

שנה	התחייבויות בגין פיתוח שנפתחו במהלך השנה	גבייה מיזמים בגין פיתוח במזומן במהלך השנה כולל מוס"צ וימ"ח	ביצוע מזומנים בגין פיתוח שנגבה מיזמים *	ביצוע מזומנים בגין סבסוד פיתוח תקציבי**	ביצוע מזומנים בגין ישן מול חדש**	ביצוע מזומנים בגין מוסדות ציבור
2017	2,627.2	2,135.1	2,160.1	609.8	54.8	223.4
2018	3,482.6	1,872.6	2,105.5	549.1	100.3	282.7
2019	2,234.4	2,347.5	2,269.6	529.2	93.7	262.9
2020	2,988.6	2,412.9	2,273.3	780.9	98.9	309.1
2021	2,367.0	2,997.5	1,850.3	675.5	108.0	308.1
2022	4,487.2	4,674.3	1,922.2	783.1	134.1	402.3***

* כולל ביצוע מזומנים כנגד קדמי מימון ע"ח גבייה עתידית מיזמים.
** הנתונים בגין ביצוע מזומנים בגין ישן מול חדש ומוסדות ציבור כוללים גם את אתרי חברת ערים. בעניין זה, ראו הרחבה בהבהרה שבסעיף הבא.
*** כולל אומדן תשלום צפוי של 30,000 ₪ ליח"ד בהתאם להחלטת מועצת מקרקעי ישראל שאושרה ביום 12.06.2022. ראו הרחבה בפרק המשנה בנושא תוספת מימון בסך 30,000 ₪ לפי פרק 3.3 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל.

ג. באמצעות חברת ערים (במיליוני ₪):

חברת ערים הינה חברה ממשלתית המהווה זרוע ביצוע של משב"ש בתחום ניהול והפעלה של עבודות תכנון ופיתוח אתרים לבניה חדשה במסגרת הקמת שכונות חדשות. באתרים שבאחריות חברת ערים, הוצאות הפיתוח נגבות מהיזמים ישירות לפקודת חברת ערים, ולא דרך תקנות תקציביות.

בפרויקטי פיתוח שמבוצעים באמצעות חברת ערים, גביית עלויות הפיתוח הנוספות המוטלות על היזם המיועדות לשדרוג התשתיות הקיימות בשכונות ותיקות ("ישן מול חדש") ולהשתתפות במימון בניית מוסדות ציבור, נגבות ומשולמות באמצעות משב"ש. על כן, מידע בדבר נתוני ביצוע המזומנים בגין ישן מול חדש ומוסדות ציבור באתרים שבאחריות החברה, נכללים בנתוני הוצאות הפיתוח של משב"ש.

שנה	גבייה מיזמים בגין פיתוח	ביצוע מזומנים בגין פיתוח שנגבה מיזמים	ביצוע מזומנים בגין סבסוד פיתוח תקציבי
2017	277.7	175	52.7
2018	227.5	261.1	123.4
2019	127.7	247.2	54.1
2020	157.9	221.6	64.6
2021	573	268.7	128.7
2022	354.6	278.3	41.5

ד. באמצעות רשות הבדואים (במילוני ₪):

הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב היא רשות ממשלתית שהוקמה בעקבות החלטת ממשלה ה- 31 על מנת לקדם מספר מטרות בינהם הסדרת היישובים בפזורה הבדואית בנגב וקידום ופיתוח תשתיות מקומיות. ונמצאת תחת סמכות המשרד לשוויון חברתי.

פרויקטי התכנון והפיתוח המבוצעים על ידי רשות הבדואים ממומנים על ידי כספים שמתקבלים מרמ"י, מגביה המבוצעת במישרין על ידה או ממקורות תקציביים.

שנה	ביצוע בגין פיתוח מסובסד (הוצאה תקציבית)	ביצוע בגין גביה מיזמים/העברה מרמ"י
2017	42.9	82.0
2018	38.8	92.6
2019	39.5	161.5
2020	13.7	166.0
2021	14.0	102.5
2022	59.8	94.5

הבהרה בעניין תוספת מימון בסך 30,000 ₪ לפי פרק 3.3 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל:

ביום 12.06.2022 אושרה החלטת מועצת מקרקעי ישראל לעניין תשלום נוסף בסך 30,000 ₪ כתמריץ וכתוספת סבסוד לרשויות המקומיות, עבור מוסדות ציבור, לפי פרק 3.3 לקובץ החלטות המועצה, וסכום נוסף כאמור נגבה מהיזמים כחלק משוברי הפיתוח. בהתאם לכללים הפיסקאליים ולכללי החשבונאות הלאומית, משרד האוצר קבע כי ניתן להכיר רק בחלק מפעילות זו כהוצאה מותנית בהכנסה, ואת עיקרה יש לסווג כהוצאה תקציבית רגילה. בגין יח"ד במכרזים שנסגרו עם זוכה עד ליום 31 בדצמבר 2022, נרשמו התחייבויות בסך של כ- 580.1 מיליוני ₪ בגין פעילות זו, כאשר חלק מההתחייבויות נרשמו לאחר תאריך המאזן. מתוך התחייבויות אלו בוצעו במזומן 146.8 מיליוני ₪ בשנת הדו"ח.

הנתונים שפורטו לעיל כוללים את עיקר ההוצאה הממשלתית בגין עבודות פיתוח למגורים, מידי שנה. בפרקי המשנה הבאים ובפרט לאחר פרק המשנה בנושא הסכמי גג, מובא מידע נוסף בדבר ההוצאות הממשלתיות בגין השקעה בפיתוח תשתיות תומכות דיור ופעולות דומות נוספות במספר תחומים נבחרים. יצוין כי קיימת חפיפה חלקית בין נתוני הביצוע במזומן בגין פיתוח שפורטו לעיל לבין חלק מהנתונים המפורטים בפרקי המשנה הבאים העוסקים בהסכמי גג ובהשקעה בתשתיות תומכות דיור.

2.2. הסכמי גג

הסכמי גג הינם הסכמי פיתוח מורחבים בגין מספר רב של יח"ד הנחתמים בין המדינה, באמצעות רשות מקרקעי ישראל או באמצעות משרד הבינוי והשיכון, לבין רשויות מקומיות. הסכמי גג נועדו להתמודד עם מגוון חסמי שיווק ופיתוח, המקשים על הגדלה מהירה של ההיצע ובניית יחידות דיור חדשות, ועם קשיי הרשויות המקומיות הקולטות בהתמודדות עם גידול ניכר במספר תושביהן תוך זמן קצר.

במסגרת ההסכמים, תקציבי הפיתוח הנגבים בעת שיווק יחידות הדיור נותנים מענה רחב לפיתוח תשתיות, השתתפות מוגדלת בבינוי מוסדות ציבור ובשיקום התשתיות במרקם הוותיק. כמו כן, המדינה מסייעת בהעמדת מימון מוקדם ומתחייבת לפעול להסרת חסמים תכנוניים נלווים, וכן מסייעת בכלים תומכים, כגון השתתפות במימון מערך הרישוי ובודקי ההיתרים המקומי. הרשות המקומית, מצידה, מחויבת לשיתוף פעולה, אחראית לפיתוח התשתיות, ונדרשת לפעול לזירוז הבנייה, בין השאר באמצעות התחייבות למתן היתרי בנייה בזמן קצוב ומהיר.

להלן נתוני הסכמי הגג מצטברים, ממועד חתימת כל הסכם ועד ליום 31 בדצמבר 2022:

הסכמים
- 40 הסכמים חתומים - 22 מול רמ"י, 18 מול משב"ש
- 496,734 יח"ד בהסכמים (לא כולל מסחר, תעסוקה ומלונאות)

אישור אומדנים
- 55,135 מיליוני ש"ח - אומדני עלויות פיתוח תשתיות מאושרים, ועוד כ-6,515 מיליוני ש"ח בגין מוסדות ציבור וישן מול חדש, בגין:
- 274,414 יח"ד (ללא אקוויולנט בגין מסחר ומלונאות)
- 16,155,438 מ"ר למסחר, משרדים ותעסוקה וכ-38,673 יחידות למלונאות

התחייבויות ותשלומים
- 26,516 מיליוני ש"ח בהתחייבויות שנפתחו בגין פיתוח תשתיות
- 16,720 מיליוני ש"ח שולמו במזומן בגין פיתוח תשתיות
- לא כולל התחייבויות ותשלומים בגין מוסדות ציבור וישן מול חדש

שיווקים
- 165,102 יח"ד שווקו בהצלחה
- כ-33.2% מתכולת ההסכמים

במסגרת החלטות הממשלה בנושא[92] נקבע כי המכסה הכוללת של יחידות הדיור שייכללו בהסכמים שייחתמו בין השנים 2013-2024 תעמוד על סך של 675,000 יחידות דיור במצטבר. מתוך מכסה זו, נוצלו במצטבר כ-74% נכון ליום 31 בדצמבר 2022.

יצוין כי בעקבות שינויים בתכניות החלות על המתחמים הנכללים בהסכמי הגג, או עדכונים ותוספות לתכולת ההסכמים כתוצאה מאישורי הות"פ או מסיבות אחרות, מעת לעת חלים עדכונים בתכולת הסכמי הגג לעניין מספר יחידות הדיור ויתר השימושים ביחס לתכולת ההסכם המקורי. כמו כן, יצוין כי מעת לעת נעשות ברמ"י או במשב"ש פעולות שונות לשיפור וטיוב הבקרה הכספית, הרישום ושמירת המידע הכספי לגבי עלויות הפיתוח, המאפשרות לתת מידע נוסף או מפורט יותר לעומת זה שהוצג בעבר, לרבות בגין שנים קודמות.

[92] החלטות ממשלה מס' 768(דר/29) מיום 9 באוקטובר 2013, מס' 1535(דר/46) מיום 3 באפריל 2014, מס' 1028(דר/45) מיום 21 בינואר 2016, מס' 2337(דר/129) מיום 26 בינואר 2017, מס' 2997(דר/146) מיום 31 באוגוסט 2017, מס' 3260(דר/167) מיום 15 בדצמבר 2017, מס' 4846 מיום 30 בינואר 2020 ומס' 1578 מיום 9 ביוני 2022.

להלן תכולת כל אחד מהסכמי הגג, וכן נתוני ביצוע ונתונים כספיים עיקריים **מצטברים ממועד חתימת כל הסכם ועד לתאריך המאזן.**

יצוין כי חלק ניכר מפעילות הפיתוח, שהיקף ביצוע המזומנים השנתי בגינה מדווח בפרק המשנה הקודם, נעשית במסגרת הסכמי גג. אי לכך, קיימת חפיפה בין הנתונים לגבי ביצוע המזומנים הכלולים בפרק משנה זה, לבין נתוני ביצוע המזומנים בפרק המשנה הקודם.

כמו כן, יצוין כי בגין חלק מיחידות הדיור אושרו עד כה אומדני עלויות פיתוח בגין תשתיות צמודות בלבד או תשתיות על בלבד, וכן כי במספר מצומצם של אתרים, ביצוע העבודות ממומן במנגנון של אגרות והיטלים הנגבים ישירות ע"י הרשויות המקומיות.

הסכמי גג שנחתמו למול רשויות מקומיות באמצעות רשות מקרקעי ישראל:

רשות מקומית	שנת חתימה על הסכם הגג (כולל הרחבות בנפרד)	מס' יח"ד למגורים הנכללות בהסכם הגג (לאחר ות"פ) – במקרקעי ישראל בלבד* (לא כולל יח"ד אקו')	מס' יח"ד אקוויולנטיות – מ"ר למסחר ותעסוקה ויחידות מלונאות ודיור מוגן/מיוחד**	סה"כ יח"ד בהסכם (כולל יחידות אקו')**	מספר יח"ד שאושרו בגינן עלויות פיתוח בות"פ (כולל יחידות אקו')	אומדן תקציבי עלויות פיתוח שאושרו בות"פ בגין יח"ד אלו (ללא מוס"צ וימ"ח; במליוני ₪)*	אומדן עלות השתתפות בישן מול חדש + מוס"צ בגין יח"ד אלו (במליוני ₪)***	התחייבויות שנפתחו עד כה בגין פיתוח תשתיות בלבד (לא כולל ימ"ח ומוס"צ במיליוני ₪)	מספר יח"ד ששווקו בהצלחה (נבחר זוכה) מתוך ההסכם (ללא אקו')	אחוז יח"ד ששווקו בהצלחה מתוך כלל יח"ד למגורים בהסכם (ללא אקו')	ביצוע תשלומים בפועל במזומן – בגין קדמי מימון וקופה (גבייה מיזמים וסבסוד פיתוח, לא כולל ימ"ח מוס"צ; במליוני ₪)
קריית גת*****	2013	6,442	-	6,442	6,355	916.2	139.3	794.5	6,355.0	98.65%	788.1
	2018	8,218	8,224	16,442	15,025	1022.3	22.1	305.4	621.0	7.56%	24.8
	2022	9,360	283	9,643	9,643	1440.6	-	53.8	-	-	10.5
מודיעין מכבים רעות	2014	12,514	3,354	15,868	11,226	1683.9	123.2	1655.7	7,889.0	63.04%	1429.2
קריית ביאליק	2014	7,888	1,299	9,187	6,178	1006.2	110.1	919.8	4,966.0	62.96%	771.3
ראשון לציון	2014	18,136	4,915	23,051	15,046	1841.5	123.7	1094.7	8,454.0	46.61%	726.4
רמלה	2015	9,145	2,149	11,294	7,679	966.6	80.4	284.6	4,570.0	49.97%	177.6
אשקלון	2015	18,305	6,002	24,307	25,657	3673.0	288.3	1944.5	12,970.0	70.85%	740.7
	2022	13,976	633	14,609	4,609	725.5	-	31.2	-	-	552.2
הרצליה	2016	7,021	3,735	10,756	7,306	1054.3	19.3	350.7	2,201.0	31.35%	173.3
	2022	1,675	-	1,675	1,675	137.1	-	-	-	-	114.5
נתניה	2016	12,285	17,413	29,698	16,935	1360.9	54.3	325.2	4,380.0	35.65%	258.0
יבנה	2016	15,199	3,738	18,937	17,988	3440.0	60.8	825.5	4,806.0	31.62%	600.5
עפולה	2016	11,872	2,408	14,280	2,620	287.8	87.0	223.8	2,366.0	19.93%	157.6
אור יהודה	2017	5,815	8,617	14,432	11,548	1428.8	85.1	607.9	4,738.0	84.48%	516.7
אופקים	2017	9,321	6,042	15,363	17,181	1670.0	419.0	583.1	9,130.0	97.95%	398.1
אילת*****	2017	17,433	4,319	21,752	6,851	1134.8	20.3	274.4	1,851.0	10.62%	129.1
באר יעקב	2017	13,358	7,309	20,667	9,963	939.1	76.7	483.3	7,025.0	52.59%	329.6

רשות מקומית	שנת חתימה על הסכם הגג (כולל הרחבות בנפרד)	מס' יח"ד למגורים הנכללות בהסכם הגג (לאחר ות"פ) – במקרקעי ישראל בלבד* (לא כולל יח"ד אקו')	מס' יח"ד אקוויולנטיות – מ"ר למסחר ותעסוקה ויחידות מלונאות ודיור מוגן/מיוחד**	סה"כ יח"ד בהסכם (כולל יחידות אקו')**	מספר יח"ד שאושרו בגינן עלויות פיתוח בות"פ (כולל יחידות אקו')	אומדן תקציבי עלויות פיתוח שאושרו בות"פ בגין יח"ד אלו (ללא מוס"צ וימ"ח; במליוני ₪)*	אומדן עלות השתתפות בישן מול חדש + מוס"צ בגין יח"ד אלו (במליוני ₪)***	התחייבויות שנפתחו עד כה בגין פיתוח תשתיות בלבד (לא כולל ימ"ח ומוס"צ במיליוני ₪)	מספר יח"ד ששווקו בהצלחה (נבחר זוכה) מתוך ההסכם (ללא אקו')	אחוז יח"ד ששווקו בהצלחה מתוך כלל יח"ד למגורים בהסכם (ללא אקו')	ביצוע תשלומים בפועל במזומן – בגין קדמי מימון וקופה (גבייה מיזמים וסבסוד פיתוח, לא כולל ימ"ח מוס"צ; במליוני ₪)
נתיבות	2017	15,004	2,098	17,102	15,982	2415.8	377.7	967.9	12,356.0	82.35%	619.8
חיפה******	2018	15,695	1,246	16,941	1,470	116.5	187.5	149.5	5,873.0	37.42%	38.3
ירושלים******	2019	14,741	1,896	16,637	16,637	606.3	69.3	512.8	3,443.0	23.36%	280.4
יהוד	2019	7,317	5,825	13,142	7,742	695.9	32.6	150.7	1,194.0	16.32%	99.0
רמת גן	2019	9,694	6,678	16,372	13,659	838.8	45.2	297.0	3,075.0	31.72%	115.8
קריית אתא	2020	16,549	11,634	28,183	24,728	2956.5	20.4	250.7	781.0	4.72%	140.5
תל אביב (שדה דב)	2021	16,000	16,600	32,600	19,284	446.3	49.2	349.9	2,650.0	16.56%	48.2
אום אל פאחם	2021	5,295	1,677	6,972	180	32.3	-	39.5	-	-	3.8
סה"כ רמ"י 22 הסכמי גג		**298,258**	**128,094**	**426,352**	**293,167**	**32,837**	**2491.50**	**13,476**	**111,694**	37.45%	**9,244**

*חלק מהמתחמים הכלולים בהסכמי הגג כוללים גם קרקעות שאינן במקרקעי ישראל (בעיקר קרקעות פרטיות). הנתונים המדווחים לגבי מספר יחידות הדיור שהסכם הגג חל עליהן אינם כוללים יח"ד אלו, אולם אומדני עלויות הפיתוח שאושרו הם לכל המתחם, לרבות יח"ד בקרקעות פרטיות, ומימון חלקן היחסי בעבודות הפיתוח הוא באחריות הרשות המקומית.

**מפתח ההמרה של שטחי מסחר ליח"ד אקווויולנטיות ברמ"י הוא 120 מ"ר ליח"ד, ומלונאות ליח"ד ביחס של 1 ל-2.

***כולל אומדן תשלום צפוי של 30,000 ₪ ליח"ד בהתאם להחלטת מועצת מקרקעי ישראל שאושרה ביום 12.06.2022. ראו הרחבה בפרק המשנה בנושא תוספת מימון בסך 30,000 ₪ לפי פרק 3.3 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל.

****קדמי המימון המועמדים מוחזרים בשוטף מהשיווקים העוכבים, והאמור נכון לגבי חלק ניכר מקדמי המימון שהועמדו לאורך שנות כל אחד מההסכמים ונגבו בחזרה. הנתון המדווח בטבלה זו הוא סך קדמי המימון שהועמדו, ללא קיזוז בגין קדמי מימון שהוחזרו.

*****נתוני הסכמי הגג כוללים את האתרים שבאחריות רמ"י בלבד, בהתאם לכך, נתוני הסכם גג קרית גת לא כוללים כ-283 יח"ד, נתוני הסכם גג אופקים לא כוללים כ-1,818 יח"ד ונתוני הסכם גג אילת לא כוללים כ-975 יח"ד (במקור, לפני רה-תכנון להגדלת מספר היח"ד) במקרקעי ישראל, המהווה חלק מהסכמי הגג באתרים שבאחריות משב"ש.

******חלק ניכר מפיתוח התשתיות במתחמים הכלולים בהסכם גג חיפה ממומן באמצעות גביית אגרות והיטלי פיתוח ולא על בסיס אומדני עלויות פיתוח שאושרו בות"פ ותשלום לרמ"י. לכן, מספר יחידות הדיור ששווקו עולה על מספר יחידות הדיור שאושרו בגינן אומדני עלויות פיתוח.

*******חלק ניכר מפיתוח התשתיות במתחמים הכלולים בהסכם גג ירושלים ממומן באמצעות גביית אגרות והיטלי פיתוח ולא על בסיס אומדני עלויות פיתוח שאושרו בות"פ ותשלום לרמ"י. אי לכך, אומדני עלויות הפיתוח שאושרו בות"פ אינם כוללים את מרבית רכיבי עלויות הפיתוח, הממומנות באמצעות אגרות והיטלים.

רשות מקומית	שנת חתימה על הסכם הגג	מס' יח"ד למגורים הנכללות בהסכם הגג (לאחר ות"פ) – במקרקעי ישראל בלבד* (לא כולל יח"ד אקו')	מס' יח"ד אקוויולנטיות – מ"ר למסחר ותעסוקה ויח' מלונאות ודיור מוגן/מיוחד**	סה"כ יח"ד בהסכם (כולל יחידות אקו')**	מספר יח"ד שאושרו בגינן עלויות פיתוח בות"פ (כולל יח"ד אקו')	אומדן תקציבי עלויות פיתוח שאושרו בות"פ בגין יח"ד אלו (ללא מוס"צ וימ"ח; במליוני ₪)*,**	אומדן עלות השתתפות בישן + מול חדש + מוס"צ בגין יח"ד אלו (במליוני ₪)****	התחייבויות שנפתחו עד כה בגין פיתוח תשתיות בלבד (לא כולל ימ"ח ומוס"צ במליוני ש"ח)	מספר יח"ד ששווקו בהצלחה (נבחר זוכה) מתוך ההסכם (ללא אקו')	אחוז יח"ד ששווקו בהצלחה מתוך כלל יח"ד למגורים בהסכם	ביצוע תשלומים בפועל במזומן – בגין קדמי מימון וקופה (גבייה מיזמים וסבסוד פיתוח, לא כולל ימ"ח מוס"צ במיליוני ש"ח)
ראש העין	2014	13,636	1,888	15,524	4,672	2,015	85	1,922	3,241	24%	1,458
באר שבע	2015	17,432	1,832	19,264	21,479	4,380	754	2,913	7,929	45%	1,574
בית שמש	2016	14,422	5,823	20,245	13,007	4,060	429	2,908	11,136	77%	2,175
טירת כרמל	2016	8,259	2,136	10,395	2,697	467	95	414	1,114	13%	247
אשדוד	2017	30,153	6,743	36,896	5,306	597	111	294	3,647	12%	89
דימונה	2017	21,111	5,111	26,222	7,345	751	246	773	3,552	17%	438
לוד	2017	17,237	10,659	27,896	15,962	2,348	502	1,367	8,179	47%	399
מגדל העמק	2017	5,457	337	5,794	4,779	931	217	431	1,256	23%	326
נהריה	2017	8,063	2,047	10,110	3,018	529	119	378	2,483	31%	175
עכו	2017	11,986	5,632	17,618	9,263	1,605	466	472	3,159	26%	202
אלעד	2018	5,222	13,559	18,781	4,689	735	116	144	2,037	39%	90
שדרות	2018	6,537	3,786	10,323	6,849	1,214	369	640	2,754	42%	246
בני עי"ש	2022	5,207	3,364	8,571	4,957	1,290	124	34	0	0%	2
ערד	2022	5,000	39	5,039	387	57	14	28	36	1%	0
רכסים	2022	5,000	1,779	6,779	2,549	415	92	6	0	0%	4
טבריה	2022	7,418	417	7,835	2,466	545	93	64	356	5%	15
נוף הגליל	2022	6,898	0	6,898	1,693	247	114	210	1,511	22%	36
רחובות	2022	9,438	308	9,746	4,757	112	77	40	1,018	11%	0
סה"כ משב"ש 18 הסכמי גג		**198,476**	**65,460**	**263,936**	**115,875**	**22,298**	**4,023**	**13,038**	**53,408**	**26.90%**	**7,476**

* חלק מהמתחמים הכלולים בהסכמי הגג כוללים גם קרקעות שאינן במקרקעי ישראל (בעיקר קרקעות פרטיות). הנתונים המדווחים לגבי מספר יחידות הדיור שהסכם הגג חל עליהן אינם כוללים יח"ד אלו, אולם אומדני עלויות הפיתוח שאושרו הם לכל המתחם, לרבות יח"ד בקרקעות פרטיות, ומימון חלקן היחסי בעבודות הפיתוח הוא באחריות הרשות המקומית.

** מפתח ההמרה של שטחי מסחר ליח"ד אקוויולנטיות במשב"ש הוא 120 מ"ר ליח"ד, ומלונאות ליח"ד ביחס של 1 ל-3.

*** בחלק מהאתרים עלות תשתיות המים והביוב לא נכללת באומדני עלויות הפיתוח המאושרים או בסכומים המשולמים בפועל, אלא נגבית בתוספת לסכום של הפיתוח, באמצעות תשלום דמי הקמה לתאגיד המים והביוב (מנגנון אגרות והיטלים).

**** כולל אומדן תשלום צפוי של 30,000 ₪ ליח"ד בהתאם להחלטת מועצת מקרקעי ישראל שאושרה ביום 12.06.2022. ראו הרחבה בפרק המשנה בנושא תוספת מימון בסך 30,000 ₪ לפי פרק 3.3 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל.

2.3. תקציבים ייעודים לתשתיות ומוסדות ציבור תומכי דיור במשרדים נוספים:

2.3.1. תשתיות תחבורתיות תומכות דיור במשרד התחבורה:

מעבר להשקעה הממשלתית הרגילה בפיתוח תשתיות תחבורה לטובת המשק, על מנת לאפשר את הגדלת היצע הדיור, ממשלת ישראל, באמצעות משרד התחבורה, מבצעת השקעה ייעודית בפיתוח תשתיות תחבורה תומכות דיור.
מדובר למשל בפיתוח תשתיות תחבורתיות עירוניות ובינעירוניות משמעותיות, שאינן כלולות בעלויות פיתוח האתר המאושרות הנגבות מהיזמים. הפרויקטים מבוצעים ברובם המוחלט באמצעות חברת נתיבי ישראל – החברה הלאומית לתשתיות תחבורה בע"מ, ומיעוטם באמצעות גורמים אחרים.
חלק מהפרויקטים, העומדים בכללים המתודולוגיים לעניין מימון הוצאות פיתוח באמצעות גבייה מיזמים על חשבון הפחתת התקבולים מהפרטת מקרקעי ישראל, ממומנים במלואם או בחלקם באמצעות העברת השתתפות שמקורה בגבייה מיזמים באמצעות רשות מקרקעי ישראל או משרד הבינוי והשיכון. לעניין כספים אלו, תיתכן חפיפה בין המדווח בפרק משנה זה לבין לגבי המדווח לעיל בפרק המשנה בנושא ההוצאה הממשלתית בגין עבודות פיתוח למגורים. כמו כן, חלק מן הפרויקטים כלולים כ"תשתיות על" בהסכמי גג.

מעבר לכך, תקציבי משרד התחבורה, כוללים תקציבים ייעודיים נפרדים לתשתיות תחבורה תומכות דיור, על בסיס סדרי עדיפויות הנגזרים מצורכי השיווק והפיתוח של יחידות דיור חדשות ע"י רמ"י ומשב"ש, וזאת כחלק מתכניות החומש לתחבורה או מכח סיכומים תקציביים כדוגמת "נתיב לדירה".

להלן פירוט ההשקעה בתשתיות תחבורה תומכות דיור שנכללו בסיכומים התקציביים המיועדים לעניין זה:

	ביצוע מזומנים ע"י משרד התחבורה (מיליוני ₪)*
2017	381
2018	561.2
2019	646.3
2020	1,071.8
2021	716.5
2022	625.6

* סכומים אלו כוללים הן הוצאה תקציבית רגילה והן הוצאה שהועברה ממשב"ש או מרמ"י למימון עבודות אלו בדרך של הוצאה מותנית בהכנסה, על כן תיתכן חפיפה בין המדווח כאן לבין המדווח לעיל בנושא ההוצאה הממשלתית בגין עבודות פיתוח למגורים.

2.3.2. תעדוף הקצאת כיתות לימוד תומכות דיור ברשויות מקומיות:

במסגרת החלטות ממשלה בנושא[93], נקבע כי לצורך מימוש הסכמי הגג, יערכו הרשויות המקומיות תחזית להיקף בינוי מוסדות החינוך שנגזרים מקצב שיווק יחידות הדיור כמפורט בהסכם הגג שנחתם עם הרשות. תחזית היקף בינוי המוסדות מועברת לבחינה ולאישור של משרד החינוך, ומוטמעת בתוכנית החומש של המשרד לבניית כיתות לימוד, כך שתקצוב כיתות לימוד אלו יזכה לעדיפות גבוהה בסדרי העדיפויות. כמו כן, ניתן גם תעדוף תקציבי לכיתות לימוד תומכות שיווקים שלא במסגרת הסכמי גג.

להלן פירוט היקף ההשקעה הממשלתית, באמצעות משרד החינוך, בתקצוב מתועדף לטובת כיתות לימוד תומכות שיווק למגורים:

שנה	סך התחייבויות שנפתחו ברשויות איתן נחתמו הסכמי גג (במיליוני ₪)	סך התחייבויות שנפתחו ברשויות איתן לא נחתם הסכמי גג (במיליוני ₪)	ביצוע במזומן ששולם בפועל ברשויות איתן נחתמו הסכמי גג (במיליוני ₪)	ביצוע במזומן ששולם בפועל ברשויות איתן לא נחתם הסכמי גג (במיליוני ₪)	מספר כיתות לימוד וגני ילדים שקיבלו "הכרה בצורך" ברשויות איתן נחתמו הסכמי גג	מספר כיתות לימוד וגני ילדים שקיבלו "הכרה בצורך" רשויות איתן לא נחתם הסכמי גג
2017	464	47	411	42	586	64
2018	604	149	507	99	830	139
2019	971	194	834	160	1,183	251
2020	1,171	156	900	134	1,432	203
2021	977	16	490	8	1,266	21
2022	551	45	86	1	739	65

2.3.3. מימון תשתיות ניקוז תומכות דיור:

בחודש מרץ 2022 נחתם סיכום תקציבי להסדרת תשתיות ניקוז תומכות דיור, בין רמ"י, משרד החקלאות ומשרד האוצר, במסגרתו נבחנו חסמי הניקוז למימוש תוכניות לדיור המקודמות ע"י רמ"י. במסגרת הסיכום הוסכם כי בשנים 2022-2026 יועמד תקציב למימון, תכנון והקמה של תשתיות ניקוז אגניות בסכום כולל של 1.2 מיליארד ₪. מתוכם 400 מיליוני ₪ יתוקצבו על ידי משרד האוצר ו-800 מיליוני ₪ ימומנו באמצעות רמ"י*, בהתאם לחובות המוטלות עליה בגין מקרקעי ישראל המנוהלים על ידה, לפי חוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות, תשי"ח-1957. יישום הסיכום לעניין השתתפות רמ"י כפוף לכללים הפיסקאליים ולכללי החשבונאות הלאומית לעניין מימון תשתיות על חשבון הפחתת התקבולים מהפרטת מקרקעין, בתור הוצאה מותנית בהכנסה.

* יצוין כי הכספים בגין השתתפות רמ"י, נכללים בשוברי עלויות הפיתוח הנגבים מהיזמים. על כן, תיתכן חפיפה בין המדווח כאן לבין המדווח לעיל בנושא ההוצאה הממשלתית בגין עבודות פיתוח למגורים. כמו כן, חלק מפרויקטי הניקוז כלולים כ"תשתיות על" בהסכמי הגג המפורטים לעיל.

[93] החלטות ממשלה מס' 1393(דר/38) מיום 26 בפברואר 2014 ומס' 1848 מיום 11 באוגוסט 2016.

2.3.4. חסמי מט"שים (מתקני טיהור שפכים):

בחודש ספטמבר 2022 סוכם על איגום משאבים לביצוע ומימון פרויקטי ביוב באזור צור הדסה, בין משב"ש, תאגיד מי שמש, רשות המים ומשרד האוצר. מטרת הסיכום היא לאפשר לשווק ולפתח למעלה מ-40 אלף יחידות דיור ביישובים במרחב מועצה אזורית מטה יהודה, אבו גוש, ביתר עילית, צור הדסה, הר אדר, קרית יערים, אפרת, מועצה אזורית גוש עציון ובית שמש, וכן מספר יחידות דיור נוספות בשטחי הרשות הפלסטינית, אשר בגינם נדרש לתת מענה לאיסוף שפכים ופתרונות ביוב היקפיים.

להלן טבלה המפרטת את מקורות המימון לביצוע הפרויקטים:

מקור המימון	גובה המימון (מלש"ח) כולל מע"מ
תאגיד מי שמש	536
הוצאה תקציבית	135
מימון במסגרת עלויות פיתוח שנגבו מיזמים ע"י משב"ש	307
סה"כ כולל מע"מ	**978**

יצוין כי הכספים בגין השתתפות משב"ש, נכללים בשוברי עלויות הפיתוח הנגבים מהיזמים. על כן, תיתכן חפיפה בין המדווח כאן לבין המדווח לעיל בנושא ההוצאה הממשלתית בגין עבודות פיתוח למגורים.

2.4. טיהור קרקעות באמצעות החברה לשירותי איכות הסביבה:

בהמשך למדיניות הממשלה להגדלת היצע הדיור, הכריז קבינט הדיור על החברה לשירותי איכות הסביבה (בסעיף זה – החברה) כזרוע ביצוע בתחומי הניהול, לצורך ניהול פרויקטי שיקום קרקעות באתרים המיועדים לפיתוח ובנייה, בפרט לצורכי מגורים.
במסגרת זו החברה מנהלת פרויקטים של שיקום קרקעות שפונו או יפונו ממחנות צה"ל וממפעלי תע"ש, וכן כל אתר אחר הסובל מזיהום קרקע, ששיקומו אושר ע"י הגורמים המוסמכים לאשר פעילות זו.
לשם כך, ביום 12 באפריל 2016 נערך הסכם מסגרת בין המשרד להגנת הסביבה (בסעיף זה – המשרד) לבין החברה. בשנת 2018 הורחב ההסכם עם החברה, גם לצורך שיקום אתרי מטמנות.

עלויות שיקום הקרקעות משולמות על ידי המשרד להגנת הסביבה, במימון רמ"י, ובחלקן במסגרת עלויות הטיהור הנלוות לפינוי מחנות צה"ל כחלק מהסיכומים למול משרד הביטחון, וזאת כחלק מעלויות הפיתוח של כל אתר ואתר, לרוב כקדם מימון. עלויות השיקום של כל אתר משתנות בהתאם לרמת הזיהום ורמת השיקום הנדרשת.

להלן סיכום עיקרי פעילות החברה בתחום טיהור הקרקעות בין השנים 2016-2022:

שנה	אתרים שאושרו לביצוע	אתרים שפרויקט הטיהור שאושר בהם הושלם	שטח כולל שטיהורו הושלם נכון לסוף שנה (בדונם)	תקציב שאושר (במצטבר לסוף שנה במליוני ₪)	התחייבויות שנפתחו במהלך השנה (במליוני ₪)	הוצאה במזומן (במליוני ₪)
2016 עד 2019 במצטבר	21	9	1830	223	225	70
2020	6	9	1786	89	112	48
2021	9	4	2384	286	217	116
2022	8	2	900	156	195	194
סה"כ	44	24	6,900	*754	749	428

* מתוכם כ-180 מיליוני ₪ עבור פרויקט טיהור "המזבלה" בנתניה.

יצויין כי האומדן העדכני של רמ"י לעניין פוטנציאל יחידות הדיור בשטחים שטיהורם הושלם נכון לתאריך המאזן מוערך ב- 49,438 יח"ד. מדובר בהערכה בלבד, שאינה מבוססת על נתונים סטטוטוריים.

2.5. השתתפות במימון פרויקט המטרו

מיזם המטרו הוא תכנית ממשלתית לבניית מערכת רכבת תחתית בת שלושה קווים במטרופולין גוש דן רבתי. המיזם נועד להיות, עמוד השדרה של המערכת להסעת המונים במטרופולין גוש דן, ולהרחיב את רשת התחבורה הציבורית לאזורים מרוחקים יותר.
פיתוח המטרו יספק מענה תחבורתי לאוכלוסייה רבה, ויאפשר העצמת זכויות בנייה של השטחים המשורתים על ידי המטרו, בד בבד עם השבחת שווי המקרקעין וצמצום הצורך במרתפי חניה. תמ"א 70, תכנית המתאר ארצית העוסקת במרחב האורבני של מערכת המטרו, ובפרט בסביבת התחנות, משרטטת את גבול "מתחם ההשפעה" (או "מרחב ההשפעה") הסובב את כל אחת מתחנות המטרו.
מתחמי השפעה אלו מיועדים לפיתוח אינטנסיבי מאוד, ותינתן בהם תוספת זכויות בנייה משמעותית, המתאפשרת בזכות המטרו. אי לכך, נקבעו בחקיקה מנגנונים כגון מס השבחת המטרו, לפיו בעלי מקרקעין פרטיים הנהנים מתוספת זכויות בנייה בהיקף במשמעותי בזכות פרויקט המטרו, יחויבו במיסוי מיוחד (נוסף על היטל השבחה), המיועד לטובת השתתפות בעלויות הקמת פרויקט המטרו, וכן במקביל מועברת השתתפות מרמ"י על חשבון תקבולי שיווקים במתחמי ההשפעה.
עד מועד פרסום הדוח בוצעה העברה מרמ"י, בשנת 2022, עבור השנים 2021 ו-2022 בסך של 1 מיליארד ₪, בגין פעילות זו.
לפירוט נוסף ראה ביאור 34 – קרנות הון ממשלתיות חוץ תקציביות.

2.6. מכרזי "תכנן ובנה"

בהתאם להחלטת ממשלה מספר 1320 מיום 24 במרס 2016 ולפרק 4.11 בקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל, מעת לעת משב"ש ורמ"י מפרסמים מכרזים למכירת זכויות במקרקעין במתחמים גדולים (לרוב שכונות), לצורך בנייה למגורים, אשר במסגרתם יחויבו הזוכים, נוסף על הקמת מבני המגורים ומכירת הדירות גם באחריות ביחס, לעבודות הציבוריות במתחם. בפרט הזוכים יהיו אחראים על התכנון המפורט לביצוע (שאינו סטטוטורי), וכן על ביצוע כלל עבודות הפיתוח וההקמה של התשתיות הציבוריות במתחם, כמו גם על הקמת חלק ממוסדות הציבור, כמפורט במסמכי המכרז (להלן בפרק משנה זה - מכרזי תכנן ובנה או המכרזים).

יש לציין כי התכנון המפורט לביצוע והפיתוח אינו מבוצע על ידי המדינה, אלא על ידי היזם. בהתאם, כספים אלו גם לא נגבים מהיזמים ולא מקבלים ביטוי בספרי התקציב. על כן במכרזים מסוג תכנן ובנה מגולמת ההשקעה העקיפה של המדינה במימון עלויות הפיתוח וחלק ממוסדות הציבור, דרך הפחתת התקבול על הקרקע המשולם ע"י הזוכה במכרז. אי לכך, עלויות פיתוח אלו לא כלולות או משוקפות בפירוט עלויות הפיתוח שבפרק המשנה העוסק בהוצאה הממשלתית בגין עבודות פיתוח למגורים לעיל.

להלן פירוט בדבר שיווקים במכרזים במסגרת תוכנית "תכנן ובנה":

שנה	עיר	שם המתחם	מספר מכרז	סך יח"ד	מתוכם: יח"ד בתוכניות דירה בהנחה	סטטוס נכון ליום 31.12.22	שיטת שיווק
12.12.2017	חריש	אור המזרח	287/2016	1,196	598 (50%)	הסתיים	מחיר למשתכן
30.12.2020	שדרות	שכונה צפונית, פלח ז'	286/2018	1,010	505 (50%)	בביצוע	מחיר מופחת
30.12.2020	בית שמש	רמת בית שמש ד'5	284/2018	1,036	492 (47%)	בביצוע	מחיר מופחת
30.12.2022	קצרין	אתר 12	477/2021	1,560	702 (45%)	טרם החל ביצוע	מחיר מטרה

3. סיכומים והסכמים מהותיים להסרת חסמים ופינויים כלכליים

כחלק ממאמצי המדינה להגדלת היקף יחידות הדיור במשק ולצורך ייעול השימוש במקרקעין, נערכים סיכומים תקציביים או הסכמים מול גורמים שונים לצורך הסרת חסמים ופינוי קרקע אשר השימוש הנוכחי בה אינו היעיל או המיטבי ביותר, אשר מטרתם פינוי או העתקת השימוש הקיים והגדלת השטחים הפנויים והזמינים לשיווק לצורך דיור באזורי הביקוש. לשם כך, רמ"י עורכת עסקות עם גורמים המחזיקים בשטחי מקרקעי ישראל הדרושים לצורך בניה על פי תוכנית, או לצורך יצירת עתודות קרקע לתכנון ובניה עתידית, על מנת לפנות שטחים אלה. בתמורה לכך, משתתפת רמ"י בעלות הפינוי, וזאת בהתאם להחלטות מועצת מקרקעי ישראל וממשלת ישראל, להוראות ההסכמים או הסיכומים, ולכללים הפיסקאליים וכללי החשבונאות הלאומית.

יצוין כי בשרשרת הייצור של יחידות דיור במקרקעי ישראל, ניתן לראות בפינוי כלכלי פעילות הקודמת לכאורה לתכנון ופיתוח השטח (שמכונה לעתים "ייזום תכנון"). עם זאת, מכיוון שמדובר גם "בסילוק מטרד" או "הסרת חסם" העומד בפני פיתוח ושיווק, ובעלות הממומנת כהוצאה מותנית בהכנסה בדומה להוצאות הפיתוח ועל חשבון התקבולים מהפרטת מקרקעי ישראל, היא מוצגת במקום זה בפרק.

3.1. פינוי מחנות צה"ל מאזורי ביקוש

חלק ממחנות צה"ל הוקמו היסטורית בשטחים שכיום מצויים בלב אזורי הביקוש למגורים או בסמוך להם. מלבד הקצאה לא יעילה של מקרקעין, לעתים כתוצאה מכך מתקיימות גם הגבלות בנייה או גובה, או מטרדים, המפריעים לבנייה בסביבתם. אי לכך, לצורך שחרור שטחים לפיתוח, מתן מענה חדש ומודרני לצרכים הנוכחיים של מערכת הביטחון, וכן לצורך פיתוח והעצמה חברתית וכלכלית של מרחב הנגב בכלל והפריפריה בפרט, החליטה ממשלת ישראל במספר החלטות ממשלה לקדם העתקה של רבים ממחנות צה"ל מאזורי ביקוש, בעיקר לאזור הדרום.

להלן נתוני הסיכומים העיקריים בנושא. הנתונים התקבלו מרמ"י, והנתונים הכספיים כוללים את השתתפות רמ"י בלבד:

שם הפרויקט	מועד חתימה או אישור	עלות השתתפות רמ"י בפינוי (במיליוני ₪)	הוצאה במזומן בשנת הדוח (במיליוני ₪)	יתרת ההתקשרות של רמ"י ליום 31.12.2022 (במיליוני ₪)
בסיס חיל האויר בלוד (בח"א 27)	2008	559.3	-	60
העתקת מחנות אמ"ן ותקשוב לנגב	2012	7,830	744.2	3,121.40
קדם מימון בגין פינוי מחנות אמ"ן ותקשוב לנגב (לפי סעיף 5א' להחלטת ממשלה 3161)	2012	1,960	17.2	214
שוה"ם 1 – שטחים בקרייה, צריפין ופלנורד (חיפה)	2013	650	70.5	422.6
שוה"ם 2 – פינוי שדה דוב בת"א*	2014	700	-	-
שוה"ם 3**	2015	18,578	128	9,598.30
טיהור קרקעות בפינוי מחנות צה"ל***	2016	400	115.4	114.5
פינוי בח"א 21 בחיפה ומוזיאון צה"ל בתל אביב	2017	775	-	612.3
בניית שדה תעופה אזרחי לאחר פינוי בי"ס הטכני ובח"א 21	2017	134.1	-	89.1
בסיס חיל הים זי"ס אילת	2021	304.5	-	304.5

* השתתפות רמ"י בעלות שוה"ם 2 הסתיימה.

** שוה"ם 3 הינה התכנית הגדולה ביותר לפינוי מחנות צה"ל מאזורי ביקוש, וכוללת פינוי חלקים ניכרים ממחנות סירקין, צריפין, תל השומר, השלישות הראשית, טירה ושדה דב. פוטנציאל יחידות הדיור שבנייתן תתאפשר בזכות פינוי מחנות אלו נאמד בכ-70,000 יח"ד.

*** מדובר בהשתתפות בעלות טיהור הקרקע המשולמת לחברה לשירותי איכות סבבה. ראו הרחבה בפרק המשנה בעניין זה.

3.2. פינויים כלכליים תומכי דיור נוספים

להלן נתוני פינויים כלכליים משמעותיים נוספים תומכי דיור, שאינם כוללים את פינוי מחנות צה"ל. הנתונים התקבלו מרמ"י, כוללים את השתתפות רמ"י בלבד:

שם ההסכם	מועד חתימה	עלות השתתפות רמ"י בפינוי (במיליוני ₪)	הוצאה במזומן בשנת הדוח (במיליוני ₪)	יתרת ההתקשרות של רמ"י ליום 31.12.2022 (במיליוני ₪)
פינוי שדה דב (אזרחי)	2013	230	-	-
שער העיר ירושלים	2014	574	-	-
הסכם תע"ש (עלויות תכנון	2014	80	-	-
תע"ש מערכות (רמה"ש)	2015	1,735	-	1,407.30
הסכם חזית הים חיפה	2015	800	-	800
שדה תעופה אילת	2016	395	-	-
פינוי מט"ש הרצליה	2017	234.5	52.3	141.8
פינוי שטחים בביה"ח תל השומר	2017	1,212	108.8	827.9
הסדרה ופינוי נכסי חברת חשמל	2018	999.6	188.6	510.6
פינוי אתר פסולת נתניה*	2018	222.8	63	95.9
פינוי שטחים באוניברסיטה העברית	2022	563.5	170.4	393.1

* נתוני אתר פסולת נתניה מאוזכרים גם בפרק המשנה העוסק בטיהור קרקעות באמצעות החברה לשירותי איכות סביבה.

4. רישוי – היתרי בנייה

הסמכות לאשר מתן היתרי בנייה לדיור מסורה בידי מוסדות הרישוי המוסמכים, ובעיקר הוועדות המקומיות. ממשלת ישראל פועלת לרתום את השלטון המקומי ולעודד מתן היתרי בנייה בקצב מהיר, בין השאר באמצעות חתימה על הסכמי גג עם הרשויות המקומיות. הסכמים אלה כוללים מימון של תגבור מערך הרישוי המונציפלי, השקעה בפיתוח תשתיות ומוסדות ציבור (ראו בפרקי משנה קודמים) וחתימה על הסכמי מסגרת עם רשויות מקומיות לעידוד התחדשות עירונית כמפורט בהמשך פרק זה.

4.1. תמריץ הדיור – תמרוץ רשויות מקומיות למתן היתרי בנייה:

בשנת 2014 אימצה הממשלה תוכנית שמטרתה לתמרץ רשויות מקומיות להוציא היתרי בנייה ליחידות דיור חדשות באמצעות מענקים[94]. החלטת הממשלה עודכנה בספטמבר 2017, בהתאם לסיכום בין משרד הפנים ומשרד האוצר. במסגרת העדכון שונו גובה המענקים והתקרה המקסימאלית השנתית למענקים וכן נוסף מנגנון הפחתה לרשויות בדירוג גבוה יותר הזכאיות למענק. הקריטריונים לקבלת המענקים מתמרצים, בין השאר כמות גדולה יותר של היתרי בנייה וקצב הוצאת היתרים מהיר יותר, תוך התחשבות במדדים סוציו-אקונומיים ופריפריאליים.

[94] החלטת ממשלה מס' 1533(דר/44) מיום 03.04.2014 שעניינה מנגנון תמרוץ רשויות מקומיות למתן היתרי בניה.

להלן טבלה המפרטת את סך המענקים שניתנו בגין יח"ד חדשות:

	סה"כ	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
מספר הרשויות המקומיות שקיבלו מענק בשנה נתונה	*329	44	40	42	54	47	38	36	28
סך יח"ד דיור חדשות**	187,611	23,174	19,165	52,762	21,847	22,495	19,201	17,381	11,586
סך מענקים ששולמו (במליוני ש"ח)***	1,135.90	160	167	135	186	154	116.5	112.1	105.3

* לא מדובר ב-329 רשויות שונות – חלק מהרשויות קיבלו מענק ביותר מאשר שנה אחת.

** בהתאם להחלטת הממשלה משנת 2014, עד לשנת 2017 בוצעה הבחנה בין היתרים ליח"ד שנכללו בהסכמי גג לבין יח"ד שלא, המספרים המוצגים לעיל הם כוללים, אינם ללא ההבחנה האמורה.

*** סכומי המענקים ששולמו מידי שנה במזומן, הם עבור היתרים שניתנו בשנה הקודמת. מכיוון שתכנית התמרוץ היא עבור עד 20,000 יח"ד שקיבלו היתר בנייה בשנה, בשנים 2016-2020, כתוצאה מחריגה ממכסה זו, בוצע נרמול לצורך התכנסות למסגרות שנקבעו.

4.2. סיוע מנהל התכנון לצעדים נוספים להאצת הליכי הרישוי

במרוצת השנים ביצעה הממשלה מספר צעדים שנועדו להקל על ועדות התכנון ובניה, לייעל את העבודה ולקצר את זמני מתן היתרים על ידם, לצורך הגדלת היצע הדיור. בין אלו ניתן למנות את תיקון 101 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 שהפחית את העומס הרולטורי באמצעות צמצום הצורך בקבלת היתרים, את העצמת הוועדות המקומיות והעברת הסמכויות אליהן, רפורמת מכוני הבקרה האמונים על בדיקות התכן למתן היתרים, הקמת מערכת רישוי זמין, קידום רפורמת "רישוי עצמי" ועוד. להלן פירוט סכום עיקר ההשקעות הממשלתיות בתמיכה וקידום של תהליכי ורפורמות בתחומי הרישוי למגורים במינהל התכנון:

שנה	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
הוצאה בגין פעילות תומכת רישוי למגורים (במיליוני ₪)*	76.2	99.1	99.8	71.3	63.9	38.2	25.2

* הנתונים לקוחים מתקנות הוצאה שחלקן משמשות גם לפעילויות נוספות. במקרים אלו, בוצעה הערכה לעניין החלק היחסי של ההוצאה הרלוונטית אשר יש לייחס לפעילויות רישוי למגורים לעניין ההצגה בפרק זה.

5. שיווק הקצאת מקרקעין למטרת מגורים

5.1. נתוני עסקות למגורים ברשות מקרקעי ישראל

רמ"י מנהלת את המקרקעין שבבעלות מדינת ישראל, רשות הפיתוח והקרן הקיימת לישראל (להלן – **מקרקעי ישראל**). הקצאת מקרקעי ישראל מבוצעת ע"י רמ"י הן באתרים שבאחריותה, והן באתרים שבאחריות משב"ש או חברת ערים, וכן מכרזי דיור להשכרה ארוכת טווח ביחד עם חב' דירה להשכיר.

בחלק זה יוצגו נתוני העסקות למגורים במקרקעי ישראל. הקצאת מקרקעי ישראל היא נדבך מרכזי בשרשרת הייצור של יחידות דיור חדשות במקרקעי ישראל. לצד זאת, יצויין כי רמ"י מקצה מקרקעין גם למטרות ושימושים אחרים, כגון מסחר, תעסוקה ותשתיות וכיוב'.

פעילות זו, בפרט כשהיא נעשית בהליכים תחרותיים כגון מכרז פומבי, בהתאם לחוק חובת המכרזים ותקנותיו, מכונה "שיווק". שיווק "מוצלח", קרי מכרז המסתיים בחתימה על הסכם עם זוכה מכונה "עסקה". קיימים גם מסלולי הקצאה בפטור ממכרז, בהתאם לתקנות חובת המכרזים, תשנ"ג-1993.

לצורך הצגת הנתונים, להלן פירוט שיטות ההקצאה העיקריות של מקרקעי ישראל למטרת מגורים. לגבי חלקן (מכרזי דירה בהנחה ושכירות ארוכת טווח), קיימת הרחבה בהמשך דו"ח זה:

1. שיווק בשוק החופשי במכרז פומבי לכל המרבה במחיר, לרבות בבנייה רוויה או מרוכזת ליזמים, או במכרז למגרש בלתי מסוים בבנייה צמודת קרקע. לצורך פילוח הנתונים המוצגים בפרק משנה זה, יח"ד המיועדות למכירה בשוק החופשי, שנכללו בשיווק במסגרת מכרז באחת מתכניות דירה בהנחה או במכרז להשכרה לטווח ארוך, נספרו יחד עם יחידות הדיור המיועדות למכירה בשוק החופשי במכרזים רגילים למרבה במחיר. כמו כן, נכללו יח"ד במכרזים לשוק החופשי שיועדו לדיור מוגן.

2. מכרזי דירה בהנחה (מחיר למשתכן, מחיר מופחת, מחיר מטרה) – ראו הרחבה בפרק המשנה הרלוונטי בדו"ח לעניין דירה בהנחה. בפילוח הנתונים המוצג בפרק משנה זה נכללו רק הדירות המיועדות למכירה בהנחה לזוכים בהגרלות.

3. מכרזי שכירות ארוכת טווח – ראו הרחבה בפרק המשנה הרלוונטי בדו"ח לעניין שכירות ארוכת טווח. בפילוח הנתונים המוצג בפרק משנה זה נכללו רק הדירות המיועדות להשכרה.

4. הקצאה בפטור ממכרז – על פי תקנות חובת המכרזים, הקצאה זו מגלמת במקרים רבים הנחה על הקרקע. הנתונים כוללים הקצאת מגרשים לבנייה עצמית בהתיישבות הכפרית, זכות ייזום, הקצאות למינהלת המגורים של צה"ל, הקצאות להסדרת התיישבות הבדואים וכיוב'.

5. הרשמה והגרלה – יח"ד אלו מוצגות בנפרד, משום שלא מדובר בהקצאה לגורם ספציפי בפטור ממכרז, ולצד זאת מחיר הקרקע נקבע על בסיס שומה ולא באופן תחרותי, וכן ברוב המקרים מגלם הנחה משומה, כגון הנחות אזור.

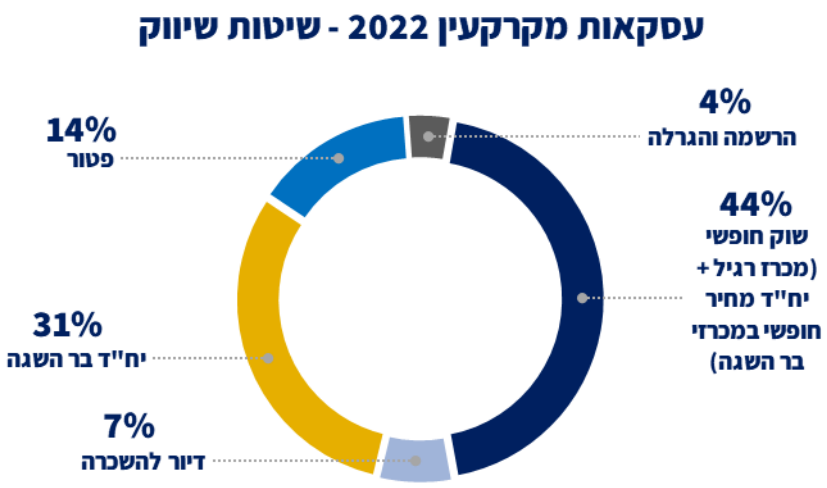
6. מלבד זאת, ישנן פעולות עסקיות למתן זכויות במקרקעין שאינן מגדילות היצע, כגון עסקאות לשיוך מגרשים לחברי קיבוץ בקיבוצים בהליך הפרטה. הקצאות אלו נוטרלו, ויחידות הדיור הכלולות בהן אינן נכללות בנתונים המוצגים בפרק זה. יצוין כי הנתונים אינם כוללים הקצאת מקרקעין להקמת כ-1,500 יח"ד עבור מעונות סטודנטים.

להלן פילוח יחידות הדיור שנכללו בעסקות במקרקעי ישראל בשנת 2022, בהתאם לקטגוריות 1-5 שפורטו לעיל:

שיטת מכירה	מספר יח"ד*
שוק חופשי	29,277
השכרה	4,402
דירה בהנחה	20,250
פטור ממכרז	9,521
הרשמה והגרלה	2,624
סה"כ	66,074

* לרבות ביהודה ושומרון.

להלן פילוח באחוזים, בחלוקה לפי שיטות השיווק השונות:

5.2. תוכניות דירה בהנחה

ככלל, ברירת המחדל בשיווק מקרקעין המיועדים ע"פ תכנית לבנייה רוויה לדיור במקרקעי ישראל, היא מכרז פומבי למרבה במחיר, כאשר היזם הזוכה במכרז ובונה את הדירות, רשאי למכור אותן בשוק החופשי, במחירי שוק (להלן – שיווק לשוק החופשי).

מאז שנת 2015, חלק ניכר מהמגרשים המיועדים לבנייה רוויה למגורים בישראל אינם משווקים לשוק החופשי, אלא בשיטות מכרזים אחרות, כגון מחיר למשתכן, מחיר מופחת ומחיר מטרה, המכונות כיום יחד "דירה בהנחה". יצוין כי תכניות דומות ובעלות שמות דומים, לרבות מחיר למשתכן ומחיר מטרה, פעלו גם קודם לשנת 2015, אולם בהיקף מצומצם יותר.

במכרזים אלו, רוב הדירות מיועדות למכירה לזכאים בלבד (חסרי דירה ולעתים גם משפרי דיור), והן נמכרות במחיר מוזל בהשוואה למחירי השוק. עיקר ההנחה נובעת מכך שהתשלום שמשלם היזם בגין הקרקע הוא מופחת, וכן מחיסכון בעלויות שונות הנלוות לבנייה. כמו כן, בחלק מהמכרזים, כתלות בערכי הקרקע ביישוב, ניתנת גם תוספת סבסוד פיתוח ליזמים ומענקי רכישה לרוכשי הדירות, כמפורט בהמשך.

כמו כן, על מנת להבטיח כי ההנחה תקבל ביטוי במחיר הדירה לרוכש, היזם נדרש לבנות את הדירות בהתאם למפרט אחיד מינימאלי קבוע מראש, וישנן מגבלות על שינויים במפרט או על תשלום ליזם בגין שינויים. בכל אחת משיטות השיווק השונות של תוכניות דירה בהנחה, נקבע תעריף אחיד כלשהו למ"ר דירתי, המגלם הנחה. ממחיר זה נגזר, בהתאם למנגנון חישוב קבוע מראש, מחיר הדירה הסופי לרוכש, וזאת כמכפלה של הצעת היזם הזוכה בגודלה של הדירה במ"ר, עם משקולות שונות לשטח דירה עיקרי, מרפסת/גינה, מחסן

וחניה. יודגש כי חלו שינויים בשיטות המכרז ובמנגנוני קביעת המחיר למ"ר דירתי ומחיר הדירה הסופי, אולם הרציונל שבפסקה זו משותף לכל התוכניות.

לצורך הבטחת מטרת ההטבה, זכאי הרוכש דירה במסגרת תוכניות דירה בהנחה אינו רשאי למכור או להעביר את זכויותיו בדירה לצד ג' עד לאחר תום חמש שנים ממועד קבלת החזקה בדירה, או עד לאחר תום 7 שנים ממועד עריכת ההגרלה, אולם הוא רשאי להשכירה למטרת מגורים. הפרת מגבלה זו צפויה להיות כרוכה בתשלום פיצוי למדינה ובהחזר המענקים המותנים, אם ניתנו.

כללי תכניות אלו השתנו מספר פעמים לאורך השנים, הן מתכנית לתכנית, והן בעדכונים ושינויים שחלו בכל תכנית לאורך תקופת הפעלתה. בפרק משנה זה כלולים עיקרי הכללים בלבד, והמשמעויות הכספיות של התכניות.

5.2.1. נתוני שיווקים, עסקאות, הכנסות והנחות

להלן טבלה מסכמת המציגה את היקפי הפעילות ואת נתוני העסקות, התקבולים וההנחות שנרשמו בספרים בכל אחת משלוש תכניות דירה בהנחה. בהמשך פרק משנה זה מובא פירוט לגבי נתונים ועלויות נוספים של תכניות אלו. מספר הבהרות כלליות לגבי הנתונים המוצגים בטבלה:

1. נתוני השיווקים והעסקאות כוללים דירות למכירה בהנחה לזכאים בלבד. לא נספרו דירות למכירה בשוק החופשי שנכללו במכרזים אלו.
2. נתוני העסקאות במרחב יו"ש מצויינים בנפרד בכל אחת מהתכניות. נתוני השיווקים ביו"ש מצויינים בנפרד לגבי תכניות מחיר מופחת ומחיר מטרה.
3. בעת עריכת דו"ח זה לא בוצעה בדיקה חוזרת לגבי נתוני השיווקים והעסקאות בתכנית מחיר למשתכן משנים קודמות, לאור סיום התכנית. נתון מספר יח"ד שנכללו בשיווקים בתכנית נלקח מנתוני שנה קודמת. לגבי נתון מספר יח"ד שנכללו בעסקאות בתכנית, לנתוני השנה הקודמת נוספו נתוני העסקאות ביו"ש, ועוד 138 יח"ד שאותרו בהשוואה לנתוני ההגרלות.
4. נתוני השיווקים כוללים מכרזים שנכשלו, בניכוי כפילות בגין מכרזים שהצליחו בשיווק חוזר, וללא מכרזים שבוטלו.
5. נתוני התקבולים מעסקאות ונתוני אובדן ההכנסות מערך קרקע, אינם כוללים שיווקים או עסקאות ביו"ש, המנוהלים בהתאם לדין לעניין קופת האזור.

שנות פעילות	מחיר למשתכן 2015-2020		מחיר מופחת 2020-2021		מחיר מטרה ואילך-2021	
נתון:	מצטבר עד לסוף 2021	בשנת הדוח 2022	מצטבר עד לסוף 2021	בשנת הדוח 2022	מצטבר עד לסוף 2021	בשנת הדוח 2022
היקף יח"ד שנכללו בעסקאות בתוכנית (ביח"ד)	80,849 (מתוכן 1,483 ביו"ש, ראו הבהרה 3 לעיל)	0	12,141 (מתוכן 18 ביו"ש)	349 (מתוכן 160 ביו"ש)	0	20,298 (מתוכן 673 ביו"ש)
היקף יח"ד שנכללו בשיווקים שפורסמו בתוכנית (ביח"ד)	133,115 (ראו הבהרה 3 לעיל)	0	12,640 (מתוכן 95 ביו"ש)	**166 (מתוכן 131 ביו"ש)	0	27,260 (מתוכן 711 ביו"ש)
תקבולים מעסקאות (ללא יו"ש) (במיליוני ₪)*	12,665	*107	7,902	2,932	0	3,945
אובדן הכנסות מערך קרקע בגין ההנחות בקרקע (ללא יו"ש) (מיליוני ₪)*	7,592 נתון חסר – ראו הבהרה להלן	*39	2,306 נתון חסר – ראו הבהרה להלן	755	0	5,560

* ראו הערות לגבי מתודולוגיית החישוב ולגבי מועד רישום התקבולים וההנחות.

** נתון העסקאות גבוה מנתון השיווקים, משום שהשיווק נספר במועד פרסום המכרז בעוד שהעסקה נספרת רק לאחר השלמתה, ובין לבין ייתכן מעבר בין שנות דיווח.

הבהרה בנושא מתודולוגיית אומדן התקבולים וההנחות מקרקע ורישומן:

נוכח השינויים שחלו, בין השאר במחירי הדירות בשוק, בשיטות המכרזים, בתנאי התכניות, במנגנוני השומה, בתשומות הבנייה ובסבסודים הנלווים, יש שונות רבה בין העלויות של התכניות השונות ובין עלויות כל מכרז ומכרז. זאת ועוד, לאורך השנים שיטת מדידת עלות תכניות אלו עודכנה מספר פעמים, בפרט במעבר בין מחיר למשתכן למחיר מופחת, ובמעבר ממחיר מופחת למחיר מטרה. יודגש כי בשנת 2022 חל עדכון נוסף בשיטת המדידה, על מנת לשקף טוב יותר את העלות הריאלית. אומדן אובדן ההכנסות מערך קרקע המצויין לעיל הוא בהתאם להנחות שנרשמו בספרי רמ"י. לאור האמור, יובהר כי בעיקר בגין תוכנית מחיר למשתכן, ובמידה פחותה ביחס לתוכנית מחיר מופחת, הסכום הנקוב מהווה אומדן חסר ביחס לאומדן שהיה מתקבל משיטת האומדן הנהוגה לצורך חישוב ההנחות בשיווקי מחיר מטרה מאז אמצע שנת 2021 ועד היום.

כמו כן, ולאור האמור, יובהר כי אין לראות בנתונים המדווחים משום אינדיקציה לעלות כלכלית גבוהה יותר של תוכנית מחיר מטרה או מחיר מופחת בהשוואה למחיר למשתכן.

שיטת חישוב אובדן ההכנסות מערך קרקע במחיר למשתכן:

שווי אובדן ההכנסות מערך קרקע חושב כהפרש שבין 91% ממחיר הקרקע לפי שומה של השמאי הממשלתי לבין התשלום ששילם היזם בפועל כפי שנקבע בחוברת המכרז. החל מיום תחילת התוכנית, מועד השומה עבור הקרקעות ששווקו נקבע ליום 1 ביוני 2015. בהמשך, ביום 12 במרץ 2020, התקבלה החלטת מועצת מקרקעי ישראל לפיה מועד השומה יהיה יום מתן השומה על ידי השמאי.

מכיוון שבהתאם לכללי התכנית תקרת ההנחה על רכיב הקרקע של דירה עמדה על עד 80% ולא יותר מ-120,000 ₪ ליח"ד ממחיר השומה כאמור, סכומי ההנחות שנרשמו לא עלו על מכפלת סכום זה במספר יחידות הדיור. בפועל הדירות נמכרו לזכאים במחירים המגלמים הנחה של מאות אלפי ₪ ממחיר דירה. לכן, העלות הכלכלית הריאלית ואומדן ההנחות המצרפי בקרקע הנם גבוהים יותר מהסכום שנרשם בספרים ומדווח לעיל, ככל הנראה במידה ניכרת. לאור זאת, במסגרת השיווקים שנעשו במסלולי "מחיר מופחת" ו"מחיר מטרה", עודכן אופן חישוב ההנחות, כמפורט להלן.

שיטת חישוב אובדן ההכנסות מערך קרקע במחיר מופחת:

שווי אובדן ההכנסות מערך קרקע חושב כמכפלה של מספר יחידות הדיור בכל מתחם אשר שווקו במסלול "מחיר מופחת", בגובה ההנחה בקרקע ביחס ליח"ד ממוצעת במתחם. לאור שיטת המכרז, גובה ההנחה בקרקע ביחס ליח"ד ממוצעת במתחם נאמד ב-60% מגובה ההנחה ממחיר הדירה לפי שומה. נתון זה, מקורו בניתוח אגף השמאות ברמ"י שהתבצע לאחר כל סגירה של מכרז, בשיתוף עם חשבות רמ"י.

שיטת חישוב אובדן ההכנסות מערך קרקע במחיר מטרה:

שווי אובדן ההכנסות מערך קרקע חושב כמכפלה של מספר יחידות הדיור בכל מתחם אשר שווקו במסלול "מחיר מטרה" בגובה ההנחה בקרקע ביחס ליח"ד ממוצעת במתחם. ההנחה ליח"ד ממוצעת במתחם חושבה כהפרש שבין מחיר דירה בהנחה, המגלם הנחה בשיעור של 20% ממחיר הדירה לפי שומה לשנת 2020 ועד לתקרה של 300,000 ₪, לבין מחיר הדירה לפי שומה כאמור ללא הנחה, כשהוא מוצמד עד לתאריך הזכיה. ההצמדה היא לשיעור עליית המחירים הממוצע במרחב הגיאוגרפי הרלוונטי. הנתון חושב ע"י חשבות רמ"י.

הבהרה רוחבית – מועד רישום התקבולים וההנחות:

מיד לאחר הזכיה במכרז, היזם נדרש לשלם מקדמה בגובה הערבות שהופקדה במכרז, ויתרת דמי החכירה הינה לתשלום עד 90 ימים ממועד הזכייה, ללא הצמדה. בהתאם למתודולוגיית הרישום הכספי של רמ"י, מלוא גובה ההנחה בקרקע נרשם כהוצאה וכהכנסה בתקציב רמ"י כבר במועד קבלת התשלום הראשון מן הזוכה. בשונה, כל תקבול מקרקע נרשם כהכנסה בשנה בה התקבלו הכספים, ולכן במקרים בהם התשלום הראשון התקבל בשנה מסוימת ויתרת התשלום בשנה העוקבת, כל תשלום מדווח כהכנסה בשנה בה התקבל, בעוד שההנחה נרשמה במלואה בשנה בה התקבל התקבול הראשון.

יצוין כי לגבי חלק מן המכרזים שבגינם התקבל תקבול ראשון בשנת הדוח ומלוא ההנחה נרשמה בשנת הדוח, התקבלו חלק מן ההכנסות לאחר תאריך המאזן והן לא נכללות בנתוני ההכנסות המדווחים לעיל בגין שנת הדוח.

5.2.2. הרחבה לגבי כללי התכניות ולגבי עלויות תוספת סבסוד פיתוח ומענקי רוכשים במסגרתן

בחודש יולי 2015 אישרה הממשלה בהחלטותיה[95] את תוכנית מחיר למשתכן במתכונתה בין השנים 2015-2020 (בשנים עברו פעלו תכניות אחרות בעלות אותו שם), בהמשך לכך, תוקנה גם החלטת מועצת מקרקעי ישראל הרלוונטית, ומאז איגוד החלטות מועצת מקרקעי ישראל לכדי קובץ אחד, כללי התכנית, על שינויים, מפורטים בפרק 4.7 לקובץ. כללי התכנית עודכנו מספר פעמים, ובראשית שנת 2020 חל שינוי משמעותי. בספטמבר 2020 החליפה תכנית "מחיר מופחת" את תכנית מחיר למשתכן. בספטמבר 2021 החליפה תכנית מחיר מטרה (בשנים 2013-2014 פעלה בהיקף מצומצם תכנית בעלת אותו שם) את תכנית מחיר מופחת. כללי תכנית מחיר מטרה עודכנו מספר פעמים, ועדכון משמעותי בוצע במרץ 2022.

מלבד שיטת המכרז השונה והמנגנון השונה לקביעת מחיר הדירה המוזל לרוכש, התכניות כללו גם סבסוד פיתוח ומענקים לרוכשים הדירות.

[95] החלטות ממשלה מס' 203(דר/13) מיום 9 ביולי 2015 ומס' 315(דר/23) מיום 30 ביולי 2015.

להלן טבלה מרכזת של שיטות התמחור ושל הכללים לעניין תוספת סבסוד הפיתוח ומענקי הרוכשים בתכניות השונות:

	ערך קרקע ממוצע ליחידת דיור בעיר (ללא פיתוח) בהתאם לשומת השמאי הממשלתי	פחות מ- 50,000 ₪	100,000- 50,001 ₪	150,000- 100,001 ₪	150,001 ₪ ומעלה
מחיר למשתכן*	שיטת המכרז והפרמטר הקבוע מראש (מחיר הדירה/הקרקע)	מחיר מ"ר דירתי לרוכש (למשתכן) הוא מושא התחרות במכרז, בעוד מחיר הקרקע קבוע מראש ומגלם הנחה משומה.			
	הנחה ממחיר הדירה/הקרקע בהתאם לשיטת המכרז	80% הנחה משומת קרקע ל-01.06.15	80% הנחה משומת קרקע ל-01.06.15	80% הנחה משומת קרקע ל-01.06.15	120,000 ₪ הנחה משומת קרקע ל-01.06.15
	תוספת סבסוד פיתוח (מעבר לסבסוד הניתן לפי אזורי עדיפות לאומית)	40,000 ₪	40,000 ₪	-	-
	מענק מותנה לרוכשים	60,000 ₪	40,000 ₪	-	-
מחיר מופחת	שיטת המכרז והפרמטר הקבוע מראש (מחיר הדירה/הקרקע)	נקבע מראש טווח של מחיר מ"ר דירתי מקסימאלי ומינימאלי המגלמים הנחה ממחירי השוק. יזם המעוניין להציע הצעה תחרותית יותר לא יכול להציע הצעה הנמוכה ממחיר המינימום למ"ר דירתי, ובמקום זאת יכול להציע תשלום נוסף על הקרקע מעבר לתמורה על הקרקע שנקבעה במסמכי המכרז.			
	הנחה ממחיר הדירה/הקרקע בהתאם לשיטת המכרז	מחיר מ"ר דירתי מרבי מגלם הנחה ממחיר דירה סופי לרוכש בטווח של 250,000 ₪ עד 450,000 ₪ משומות עדכניות למחיר הדירה. לא יבוצעו שיווקים בשיטה זו במקום בו מחיר השוק עולה על 20,000 ₪ למ"ר בתוספת מע"מ. סיווג היישובים לקטגוריות לעניין תוספת סבסוד הפיתוח ומענקי הרוכשים היא בהתאם לערכי יוני 2020.			
	תוספת סבסוד פיתוח (מעבר לסבסוד הניתן לפי אזורי עדיפות לאומית)	60,000 ₪ ולאחר מכן 50,000 ₪	40,000 ₪ ולאחר מכן 30,000 ₪	-	-
	מענק מותנה לרוכשים	40,000 ₪	40,000 ₪	-	-
מחיר מטרה	שיטת המכרז והפרמטר הקבוע מראש (מחיר הדירה/הקרקע)	מחיר מ"ר דירתי קבוע מראש ומגלם הנחה משומה ממחיר הדירה. מחיר הקרקע נקבע באופן תחרותי במסגרת המכרז.			
	הנחה ממחיר הדירה/הקרקע בהתאם לשיטת המכרז	עד מרץ 2022 (בקירוב): הדירות יימכרו בהנחה של 20% ועד 300,000 ₪, לפי שומות ליום 31.12.2020, כשערכי שומת הדירה במכרזים חדשים מתעדכנים מידי שנה בהתאם לשינוי במדד המחירים לצרכן בתוספת 1%.			
		החל מאפריל 2022 (בקירוב): בנוסף, ההנחה ממחיר הדירה לרוכש לא תעלה על 500,000 ₪ ממחיר הדירה המעודכן.			
	תוספת סבסוד פיתוח (מעבר לסבסוד הניתן לפי אזורי עדיפות לאומית)	50,000 ₪	30,000 ₪	-	-
	מענק מותנה לרוכשים	40,000 ₪	40,000 ₪	-	-

* לגבי מחיר למשתכן, הכתוב לעיל אינו מתייחס לשינוי שחל בכללי התכנית ב-1.1.2020, כשנקבע מנגנון של הנחה מרבית ותוספת תמורה על הקרקע בדומה לתוכנית מחיר מופחת.

נתוני סבסוד ופיתוח ומענקי רוכשים:

להלן נתוני הזכאות לסבסוד פיתוח ומענקי רוכשים במסגרת תוכניות דירה בהנחה נכון למועד המאזן (הנתונים במצטבר במיליוני ₪), בגין מכרזים ששווקו בהצלחה, בחלוקה לפי השנה שבה נסגר המכרז ונבחר יזם זוכה. **יובהר כי כל הנתונים שבטבלה שלהלן משקפים אומדני התחייבויות בגין מכרזים שנסגרו בהתאם לכללי תוכניות דירה בהנחה, ולא נתוני ביצוע מזומן בפועל**:

שנות פעילות	מחיר למשתכן		מחיר מופחת		מחיר מטרה	
	2015-2020		2020-2021		2021-הווה	
	מצטבר עד לסוף 2021	בשנת הדוח 2022	מצטבר עד לסוף 2021**	בשנת הדוח 2022**	מצטבר עד לסוף 2021	בשנת הדוח 2022***
תוספת סבסוד פיתוח (במיליוני ₪)*	1,135	0	275	5	0	236
מענקים לרוכשים (במיליוני ₪)	1,132	0	219	4	0	219.4

* יובהר כי מעבר לסבסוד המוצג לעיל, חלק מהיישובים מקבלים סבסוד נוסף בגין השתייכות לאזור עדיפות לאומית על פי התנאים המפורטים בהחלטת ממשלה מספר 1527 מיום 13 ביוני 2016 ובהחלטת ממשלה מספר 4302 מיום 25 בנובמבר 2018.

** במסגרת תכנית דיור במחיר מופחת, מס' יח"ד ששווקו בישובים בהם ערך הקרקע הסטטיסטי עומד על סך של 0-50,000 ₪ ומזכות בתוספת סבסוד פיתוח של 60,000 ₪ (או 50,000 ₪ בשיווקים בהם חוברות המכרז פורסמו החל מיום ה-01.07.2021) הינו 2,913 יח"ד. כמו כן, מס' יח"ד ששווקו ביישובים בהם ערך הקרקע הסטטיסטי עומד על סך של 50,001-100,000 ₪ ומזכות בתוספת סבסוד פיתוח של 40,000 ₪ (או 30,000 ₪ בשיווקים בהם חוברות המכרז פורסמו החל מיום ה-01.07.2021) הינו 2,657 יח"ד.

*** במסגרת תכניות דיור במחיר מטרה, מס' יח"ד ששווקו בישובים בהם ערך הקרקע הסטטיסטי עומד על סך של 0-50,000 ₪ ומזכות בתוספת סבסוד פיתוח של 50,000 ₪ הינו 3,575 יח"ד. כמו כן, מס' יח"ד ששווקו ביישובים בהם ערך הקרקע הסטטיסטי עומד על סך של 50,001-100,000 ₪ ומזכות בתוספת סבסוד פיתוח של 30,000 ₪ הינו 1,909 יח"ד (מתוכן 577 ביו"ש).

5.2.3. נתוני הגרלת הדירות לזכאים:

הליך בחירת הזכאים מתבצע על ידי משב"ש ובאחריותו, באמצעות מערכת ממוחשבת מאובטחת ייעודית לרישום והגרלה ובפיקוח רואה חשבון חיצוני. לאחר סיום הליך בחירת הזכאים, מופנים הזוכים ליזמים לצורך בחירת דירתם. יצוין כי בחלק מהמקרים מתקיימות הגרלות המשך בגין דירות שלא נמכרו, שחלקן פתוחות גם בפני משפרי דיור.

עד לסוף שנת הדו"ח נרשמו להגרלה כלשהי במסגרת תוכניות דירה בהנחה **כ-326,026 זכאים כחסרי דיור*, וכ-29,057 זכאים כמשפרי דיור**. להלן נתוני תוצאות ההגרלות מאת משב"ש:

שנות פעילות	מחיר למשתכן 2015-2020	מחיר מופחת 2020-2021	מחיר מטרה 2021-הווה
מס' הגרלות לזכאים (לא כולל הגרלות המשך)	762	188	106
מס' הגרלות לזכאים (כולל הגרלות המשך)	1,736	188	106
זכו בדירה בהגרלה	80,849	12,129	10,844
מתוכם – זכו כחסרי דיור	77,388	12,129	10,844
מתוכם – זכו כמשפרי דיור	3,461	0	0
נרשמו להגרלות	295,676*	149,898	114,023

* מבין נרשמים אלו, ישנם 1,137 נרשמים שזכו בהגרלות שנערכו בשנים 2016-2018 עבור דירות ששווקו במסגרת תכנית "מחיר מטרה" במתכונתה הישנה שפעלה בשנים 2013-2015, במסגרתה שווקו מכרזים בראש העין (747 דירות לזכאים) ומודיעין (390 דירות לזכאים).

5.3. שכירות ארוכת טווח

ממשלת ישראל פועלת לפתח שוק של דיור להשכרה ארוכת טווח בישראל, בדרך של עידוד יצירת מקבצי דירות או בניינים שלמים בבעלות אחודה, כאשר הדירות מושכרות לשוכרים בחוזים ארוכי טווח, לעתים בפיקוח במחירים הנמוכים ממחירי השוק (להלן – שכירות מוסדית). הממשלה והמחוקק נוקטים באמצעים שונים לעידוד שוק השכירות המוסדית, לרבות באמצעות אסדרה רגולטורית, הטבות ותמריצי מס ליזמים ולקרנות ריט, כלים ותמריצים תכנוניים, שיווק מגרשים במקרקעי ישראל ועוד.

כחלק ממאמצים אלו, באוקטובר 2013 התקבלו החלטות ממשלה מס' 770 ו-796, במסגרתן הוחלט על הקמת החברה הממשלתית "דירה להשכיר" (בפרק זה – החברה), במטרה לסייע למאמצי הממשלה בפיתוח שוק השכירות המוסדית. החברה באה בנעלי ועדת המכרזים הבין-משרדית לדיור להשכרה לטווח ארוך בחשכ"ל שקדמה לה, ומשווקת מגרשים לשכירות מוסדית באמצעות מכרזים הנערכים ביחד עם רמ"י, במודל ייעודי. החברה אחראית גם לפיקוח ולבקרה על הזוכים במכרזים אלה לאורך כל תקופת ההשכרה. בנוסף, החברה פועלת להאצת השיווק להשכרה ארוכת טווח בין השאר באמצעות תכנית "השכר ומהר", המוצגת בהמשך.

להלן עיקרי המודל לשיווק מגרשים לשכירות מוסדית במקרקעי ישראל:

1. איתור ושיווק מתחמים מתאימים שישווקו במכרז קרקע ללא מחיר מינימום (בפרק זה – המכרזים). יצוין כי בחלק מהפרויקטים הראשונים ששווקו נתנה המדינה ליזמים רשתות הגנה פיננסיות.
2. המכרזים נערכים בהתאם להוראות פרק משנה 4.8 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל, הקובע מסלול ייחודי להקצאת קרקע לבניית דירות להשכרה.
3. 25% מהדירות מושכרות לזכאים במחיר מוזל של 80% ממחיר השוק (לפי שומה למ"ר), ויתר הדירות מושכרות במחירי שוק. משך השכירות ע"י שוכר מסוים, לרבות אופציות, מוגבל לעשר שנים, ולאחריהן באפשרות השוכר לחתום מחדש על חוזה להשכרת הדירה, וניתנת לו זכות ליציאה מדי שנה. על אף האמור, בשיווק מתחמים הנכללים בתוכניות סטטוטוריות שאושרו על ידי הותמ"ל (הוועדה לתכנון מתחמים מועדפים לדיור) עומד שיעור הדירות במחיר מוזל המיועדות להשכרה לזכאים על 50% מסך יחידות הדיור במתחם.
4. לאחר עשרים שנות השכרה יוכל היזם למכור את הדירות בשוק החופשי. בחלק מהמכרזים ובהתאם למודל ולהיתכנות הכלכלית של כל פרויקט, נקבעת תקופת השכרה קצרה יותר או שנכללות גם יחידות דיור המיועדות למכירה, המרוכזות בבניינים נפרדים.
5. כל הדירות נבנות לפי מפרט טכני מינימלי אחיד. גודל הדירות המושכרות במחיר מוזל לרוב לא עולה על 100 מ"ר, והן מחולקות בשיעור זהה בין כל בנייני הפרויקט. במסגרת המכרז נקבע מפרט תחזוקה ושירות מחייב, והיזם אחראי לקיים אותו לכל אורך תקופת ההשכרה, תוך הפקדת ערבויות להבטחת התחייבויותיו.

להלן נתוני שיווקי קרקע במתכונת מכרזי דיור להשכרה לטווח ארוך שבהם נבחרו זוכים בשנת הדוח:

מיקום ושם הפרויקט		היזם הזוכה	מועד הזכייה	סכום זכייה (במיליוני ₪)	מספר יחידות דיור במכרז	מספר יחידות דיור להשכרה במכרז	מספר יחידות דיור להשכרה אחרי הקלה
קרית גת	כרמי גת	ליאם נחמיאס חברה לבניין בע"מ	05.01.2022	103	246	246	295
אשדוד	לכיש	רמי שבירו הנדסה בנין והשקעות בע"מ	13.01.2022	136	179	179	214
אשדוד	צעירים	דונה דום	26.01.2022	298	440	440	
לוד	ניר צבי ב'	אזורים ליווינג	24.02.2022	175	244	244	
לוד	ניר צבי ג'	דונה דום	03.03.2022	206	344	344	
לוד	ניר צבי ד'	דונה דום	24.03.2022	123	220	220	
תל אביב	שדה דב ב'	ריט ש.ב נדל"ן (נכסים) בע"מ	10.04.2022	1,118.1	511	511	
ירושלים	צומת פת	אזורים ליווינג	25.05.2022	290	296	296	
לוד	ניר צבי ה'	עץ השקד	13.06.2022	146	375	375	
אור יהודה	פארק אילון ב	עץ השקד	13.06.2022	319	250	250	
אור יהודה	פארק אילון ג	רוגובין	07.07.2022	120	159	159	
נוף הגליל	מול התבור	שגראווי	25.07.2022	18	276	184	
רמת גן	תל השומר דרום ג'	אקרו	20.12.2022	175	209	209	
כרמיאל	רבין	שגראווי	20.12.2022	8	91	91	
רמת גן	תל השומר דרום ד'	אשטרום רנט	29.12.2022	128	125	125	
באר יעקב	מתחם יב	פרשקובסקי	29.12.2022	138	273	273	
באר יעקב	מתחם יג	אשטרום רנט	29.12.2022	111	256	256	
סה"כ				**3,612.1**	**4,494**	**4,402**	**509**

* לא כל המתחמים קיבלו היתר בנייה, וכן לא בגין כולם קיימים נתונים בגין יח"ד שנוספו במסגרת הליך הקלה.

להלן פירוט מכרזים שהזוכה בהם נבחר לאחר תאריך המאזן:

שם הפרויקט	מיקום הפרויקט	מספר יח"ד במכרז	מתוכן יח"ד להשכרה	מועד פרסום מכרז	תאריך סגירת המכרז
אשדוד	**סיטי הצעירים**	191	85	Q2	09.01.2023
אשדוד	**לכיש**	106	106	Q2	16.01.2023
פתח תקווה	**סירקין - מתחם ז, י (200)**	228	228	Q4	06.02.2023
פתח תקווה	**סירקין - מתחם ג, ד (202)**	174	174	Q4	06.02.2023
פתח תקווה	**סירקין - מתחם ב, ה, יד (204)**	339	339	Q4	06.02.2023
ראש העין	**מתחם E**	243	243	Q3	20.02.2023
ירושלים	**עמק רפאים - מקב"ת**	50	50	Q2	29.03.2023
ירושלים	**יפה נוף**	100	100	Q3	29.03.2023

להלן נתונים מצטברים אודות מכרזים במתכונת מכרזי דיור להשכרה לטווח ארוך שבהם נבחרו זוכים****:

שנה – לפי מועד ההכרזה על זוכה במכרז	מספר מכרזים	סה"כ יח"ד במכרזים	מתוכן יח"ד להשכרה לטווח ארוך	סה"כ יח"ד להשכרה כולל יח"ד שנוספו במסגרת הליכי הקלה*	אומדן לאובדן הכנסות מקרקע (במיליוני ₪)**
עד לשנת 2015	3	729	645	738	355.9
2016	3	809	809	919	192
2017	4	912	800	929	56
2018	6	1,031	893	941	195
2019	4	755	578	629	103
2020	5	982	686	730	136
2021	18	5,679	4,902	5,653	***61
2022	17	4,494	4,402	4,486	***146
סה"כ	**60**	**15,391**	**13,715**	**15,025**	**1,244.9**

* נתוני מספר יחידות הדיור להשכרה כולל דירות שנוספו במסגרת הליכי הקלה לקוחים מהדיווחים בגין שנים קודמות, כאשר מידי שנה במועד פרסום הדו"ח, הנתון היה ידוע רק בגין חלק מהמתחמים, ולא התקבלו נתונים עדכניים לגבי מכרזים שנתון זה היה חסר לגביהם בשנים קודמות.

** עד לשנת 2020, אומדני אובדן ההכנסות מערך קרקע חושבו על ידי נציג רשות מקרקעי ישראל בוועדת המכרזים, כהפרש שבין שווי הקרקע למכירה למגורים בשוק חופשי על פי שומה לבין סכום הזכייה במכרז.

*** בשנים 2021 ו-2022, לאור הקושי לבצע השוואה על בסיס נתוני שיווק חופשי מקבילים, ומגמת צמצום הפער בין תוצאות מכרזי שוק חופשי ודיור להשכרה בשנים הקודמות וזאת עד לתחילת/אמצע שנת 2022 (לרבות מקרים בהם תוצאות המכרז היו גבוהות מנתוני השומה שנערכה לאותו האתר), ולאחר מכן היווצרות פער מחדש על רקע עליית הריבית שהשפיעה באופן משמעותי יותר על פרויקטי דיור להשכרה לעומת מכירה, אומדני אובדן ההכנסות מקרקע שנרשמו בספרים חושבו כמכפלה של תוצאת המכרז בפועל ב-3% מגובה התקבול. ב-2023 מתודולוגיית חישוב אובדן ההכנסות מקרקע תיבחן מחדש.

**** יצויין כי נתוני המכרזים התקבלו מחברת דירה להשכיר ולא בוצעה בדיקה חוזרת בעניינם.

בהתאם למתודולוגיית הרישום הכספי של רמ"י, מלוא גובה ההנחה בקרקע נרשם כהוצאה וכהכנסה בתקציב רמ"י במועד קבלת התשלום הראשון מן הזוכה. בשונה, כל תקבול מקרקע נרשם כהכנסה בשנה בה התקבלו הכספים, ולכן במקרים בהם התשלום הראשון התקבל בשנה מסוימת ויתרת התשלום בשנה העוקבת, כל תשלום מדווח כהכנסה בשנה בה התקבל, בעוד שההנחה נרשמה במלואה במועד קבלת התקבול הראשון.

תוכנית "השכר ומהר":

ביום 13 בנובמבר 2014 התקבלה החלטת ממשלה מספר 2196, המאשרת את החלטת קבינט הדיור מספר דר/57 מיום 03 בנובמבר 2014, שעניינה פיתוח שוק מוסדי להשכרה ארוכת טווח. בהחלטתה קבעה הממשלה להעמיד לחברת דירה להשכיר הלוואה בסך של עד 400 מיליון ₪, כאשר מחצית מההלוואה תועמד בשנת 2014 ומחציתה השנייה תועמד לחברה בשנת 2015, בכפוף להתקדמות הביצוע.

במסגרת התוכנית פועלת החברה לרכישת פרויקטים שלמים למגורים בשלבי תכנון ובנייה שונים. החברה פועלת להשלמת הפרויקטים, לאכלוס בשוכרים, ולאחר השלמת אכלוס הפרויקט פועלת למכירת הפרויקטים כנכסים מניבים לגופים מוסדיים וקרנות ריט. מכירת הנכס מתבצעת באופן שמחייב את רוכש הנכס להשכיר את הפרויקט לתקופה של חמש עשרה שנים לפחות.

הרכישה מבוצעת באמצעות הלוואת בעלים ממדינת ישראל בשיעור של עד 35%, ויתרת עלות הפרויקט ממומנת באמצעות מלוות מגורמים מממנים חיצוניים.

התכנית נועדה, בין השאר, להאיץ את יציאתן לשוק של דירות בשכירות מוסדית באמצעות רכישת פרויקטים בשלבי בנייה, להרחיב את פיתוח השוק גם לקרקעות פרטיות, ולעודד את כניסת הגופים המוסדיים לענף את השקעתם בו.

עד כה רכשה החברה במסגרת התכנית 3 פרויקטים, כדלקמן:

יישוב	שם הפרוייקט	סה"כ יחידות	מחיר העסקה (במליוני ₪)	גובה הלוואת המדינה (במליוני ₪)	סטטוס	שנה
חיפה	נווה שאנן	109	131.3	40	מאוכלס	2017
נהריה	קרן היסוד – "סלע בינוי"	61	69.7	21.8	מאוכלס	2019
כפר יונה	"צמרות השרון UP בכפר יונה"	58	90.1	31.7	מאוכלס	2019

6. התחדשות עירונית

ממשלת ישראל פועלת לעודד ולתמרץ התחדשות עירונית, על מנת לייעל את השימוש בקרקע, שהנה משאב מוגבל ובמחסור, לשמור על עתודות קרקע למען הציבור, הסביבה והדורות הבאים, לשקם ולשפר את איכות החיים במרקם הוותיק, וכן לתת מענה לאתגרי החיזוק והמיגון. בתוך כך, נעשים פעולות וצעדים שונים לרבות קידום תכנון סטטוטורי, הסדרה משפטית ורגולציה תומכת ומאפשרת ועוד. במישור הפיסקאלי, בין השאר מבוצעים הצעדים שיפורטו להלן.

6.1. היתרי בניה במסגרת התחדשות עירונית

לעניין נתוני היתרי בניה שאושרו במהלך השנים 2016-2022: בפרויקטי חיזוק מדובר ביח"ד תוספתיות ויח"ד קיימות שעברו חיזוק, ובפרויקטים הכוללים הריסה ובנייה מחדש, מדובר ביח"ד תוספתיות וכן ביח"ד שהוקמו תחת אלו שנהרסו. בהמשך פרק זה יוצגו הצעדים השונים לעידוד התממשות פרויקטים אלו.

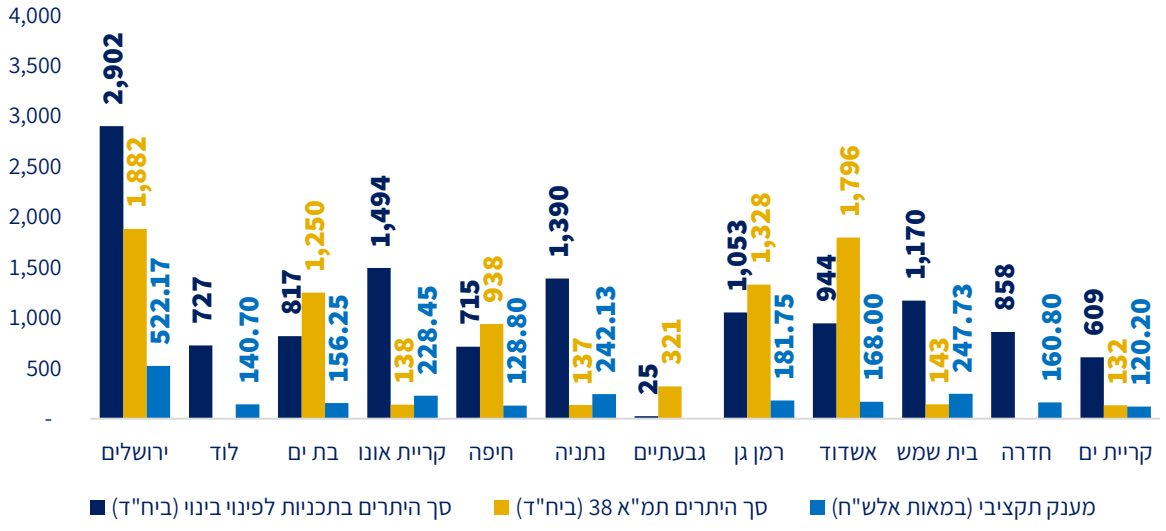
שנה	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
פינוי-בינוי	11,867	7,174	2,197	3,139	2,934	2,892	2,162
תמ"א 38*	16,763	13,191	10,756	14,714	11,580	10,726	10,476
סה"כ	28,630	20,365	12,953	17,853	14,514	13,618	12,638

* כולל תמ"א 38 הן במסלול הריסה ובנייה מחדש והן במסלול של חיזוק המבנה הקיים ותוספת קומות ויח"ד.

6.2. הסכמי מסגרת להתחדשות עירונית

החלטת ממשלה מספר 203 מיום 01 באוגוסט 2021 בנושא עידוד הליכי התחדשות עירונית קבעה כי ייערכו הסכמי מסגרת למול רשויות מקומיות בהן צפויים להיות מאושרים מספר רב של היתרי בניה להתחדשות עירונית. ביום 10 באפריל 2022 הרשות להתחדשות עירונית חתמה עם 12 רשויות מקומיות על הסכמי מסגרת לחמש שנים לפיתוח תשתיות להתחדשות עירונית בתקציב של 440 מיליוני ₪.

בשלב הראשון, גובה המענקים שיחולקו לכלל הרשויות עמן נחתמו הסכמים עומד על כ-230 מיליוני ₪, וזאת בגין היתרי בנייה שניתנו מיום 01 באוגוסט 2021 ועד ליום 31 באוגוסט 2022, וההתחייבות הכספית תצא בשנת 2023. כספים נוספים יחולקו לרשויות עמן נחתמו ההסכמים על בסיס הוצאת היתרי בנייה בשנים העוקבות. יצוין כי נכון לתאריך המאזן, טרם בוצע תשלום במזומן בגין התחייבויות אלו. נתונים לגבי פילוח המענקים ומספר ההיתרים ניתן לראות בגרף הבא:

6.3. התחדשות עירונית בפריפריה

בהחלטת ממשלה מיום 30 בדצמבר 2021 שעניינה קידום התחדשות עירונית בפריפריה נקבע כי יש להקצות סך של 110 מיליוני ₪ לסבסוד פרויקטי התחדשות עירונית בפריפריה (פינוי-בינוי), הנעדרים כדאיות כלכלית. בשנת 2022 הרשות להתחדשות עירונית פירסמה קול קורא שזכו בו ארבעה פרויקטים בארבע ערים – קרית שמונה, מגדל העמק, שלומי ושדרות. כמו כן, על מנת להביא את הפרויקטים בשלומי וקרית שמונה לידי כדאיות כלכלית, בוצע איגום משאבים עם תקציבי משרד הביטחון שניתנו לתכנית מיגון צפון ונוספו 40 מיליוני ₪ נוספים. יצוין כי נכון לתאריך המאזן, טרם בוצעו מזומנים בגין התחייבויות אלו.

יישוב	שם המתחם	מ"ס יח"ד במצב נכנס	מ"ס יח"ד במצב יוצא
שלומי	בן גוריון	174	747
קרית שמונה	יעקב מלול	60	216
מגדל העמק	הראשונים	84	320
שדרות	הפלמ"ח	128	450

יצוין כי קיימות פעולות נוספות בתחום ההתחדשות העירונית בפריפריה, כדוגמת חיזוק מבנים בשכונות שיכון ביישובים בסיכון סייסמי מוגבר, אשר אינן מוצגות בנתוני פרק זה.

6.4. פיילוט מענקים להשלמת כדאיות כלכלית

קרקע משלימה היא מנגנון שנועד לסבסד פרויקטי התחדשות עירונית מסוג הריסה ובנייה מחדש, במטרה להביאם לכדאיות כלכלית, ע"י סבסוד הפרויקט ליזם באמצעות הקצאת קרקע נוספת מתחת לשוויה. ביוני 2021 התקבלה החלטת מועצת מקרקעי ישראל המסדירה מנגנון חלופי לסיוע לפרויקטי התחדשות עירונית ללא כדאיות כלכלית, בדרך של סבסוד כספי ישיר ליזם במקום הקצאת מגרשים, באמצעות העברת התקבולים מהפרטת מגרשים המיועדים לכך, כפיילוט. יודגש כי בהחלטת המועצה נכתב כי *"המועצה רשמה בפניה את הודעת החשב הכללי כי טרם הוחלט האם ניתן לייעד הכנסות משיווק מגרשי השלמה לסבסוד מתחמי התחדשות עירונית, לרבות בדרך של ויתור על הכנסות בעין, וההחלטה תתקבל בהתאם לכללים הפיסקאליים ולכללי החשבונאות הלאומית".*

באוגוסט 2022 פורסמו קולות קוראים לקבלת מימון לסיוע, בשני אזורים: בשכונת קרית משה בעיר רחובות אושרה העמדת סיוע בסך של כ-208 מיליוני ₪, שמקורם בתקבולים משיווק מגרשים אחרים בשכונה בהתאם לכללים, ולפרויקטים בשכונות הוותיקות בלוד אושרה העמדת סיוע בסך של כ-40 מיליוני ₪, אולם טרם הוחלט האם יתאפשר להכיר בהוצאה זו כנגד תקבול. יצוין כי נכון לתאריך המאזן, טרם בוצעו מזומנים בגין התחייבויות אלו.

6.5. הסכם התחדשות עירונית עם חברת עמידר

בשנת 2016 נחתם הסכם עם חברת עמידר על מנת שתקדם התחדשות עירונית במבנים הכוללים דיור ציבורי בפריפריה הגיאוגרפית והחברתית, גם כאשר לא קיימת לפרויקטים כדאיות כלכלית לביצוע. הדבר מתאפשר באמצעות הקמת קרן התחדשות עירונית הפועלת במתכונת של משק סגור, כך שהרווחים מביצוע פרויקטים רווחיים משמשים לתחזוקת הדיור הציבורי, לביצוע פרויקטים של חיזוק מבנים בפריפריה שאינם בעלי כדאיות כלכלית, או לרכש דירות למלאי הדיור הציבורי (בסעיף זה – שימושי הדיור הציבורי).

בשנת 2022 בוצע טיוב להסכם, והוכנסו שינויים כך שעמידר תוכל למכור במרכזים ליזמים פרויקטי התחדשות עירונית בבניינים שמרבית הדירות בהם שייכות למלאי הדיור הציבורי. למען הסר ספק, יובהר כי, הדירות החדשות שנבנות במקום הדירות שנהרסו, חוזרות למלאי הדיור הציבורי. להלן פרטי הפרויקטים שנמכרו ליזמים עד כה:

	פרויקט	מס' יח"ד דיור ציבורי	סכום הזכייה* (במליוני ₪)	שם היזם הזוכה
1	יהושפט, רמת גן	7	5.6	צליח רוטשילד מימון והשקעות בע"מ
2	יסוד המעלה, הוד השרון	8	6.7	מצלאוי חברה לבנין בע"מ
3	מגדל, רעננה	33	13.6	בית וגג יזמות ונדל"ן בע"מ
4	יוגוסלבים, חדרה**	22	106.3	מאה קשיטה בע"מ

* סכום הזכייה – מסכום זה חברת עמידר מקבלת החזר הוצאות ועמלה, והיתרה מועברת לשימושי הדיור הציבורי כמצויין לעיל ובהתאם להוראות ההסכם.

** מתחם ייחודי הכולל דיור ציבורי רק בחלקו, שרמ"י שיווקה בחוזה הרשאה לתכנון. התמורה בגין חלקם של הדיור הציבורי ופעילות עמידר היא 19,136,520 ₪. סכום זה, בניכוי הוצאות הפרויקט ועמלה, מועבר לשימושי הדיור הציבורי.

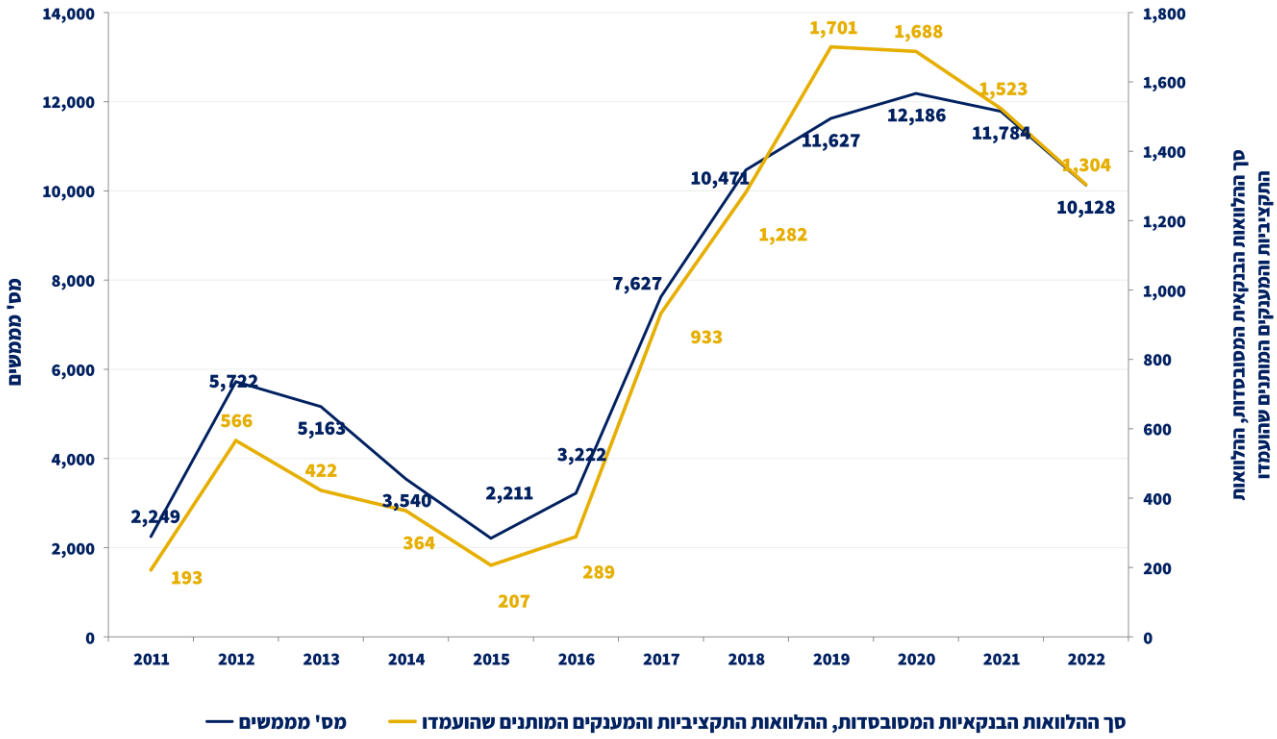
7. סיוע בדיור

משרד הבינוי והשיכון מפעיל שלושה מסלולים עיקריים לסיוע בדיור לחסרי דירה - הלוואות לדיור, סיוע בשכר דירה ודיור ציבורי. כל סיוע ניתן לפי קריטריונים שנקבעו בנהלי משב"ש והוא מותאם למצב הכלכלי, בריאותי או משפחתי של מבקש הסיוע. להלן פירוט מסלולי הסיוע בדיור:

7.1. הלוואות לדיור לזכאים:

מדינת ישראל מעמידה לזכאים חסרי דיור הלוואות ומענקים לרכישת דירה, בהתאם לחוק הלוואות לדיור, תשנ"ב 1992- והחלטות הממשלה (בסעיף זה – החוק). ההלוואות ניתנות לפי מנגנון ניקוד וקריטריונים קבועים. גובה ההלוואה בתוכניות הרגילות (זכאות לפי ניקוד ותוספות סיוע) נע בין 60 ל-220 אלפי ₪, וממוצע עומד על כ-93 אלפי ₪, כאשר לצידן פועלות תכניות ייעודיות בתנאים שונים לאוכלוסיות או למטרות ספציפיות (כגון סיוע לאנשים הרתוקים לכסא גלגלים, סיוע עולים מאתיופיה וכיוב'). כל ההלוואות נושאות ריבית קבועה הצמודה למדד המחירים לצרכן.

בסוף שנת 2015 נערכו בחוק מספר שינויים משמעותיים, אשר יחד עם תוכניות דירה בהנחה, הביאו לגידול בביקוש להלוואות הזכאות בשנים שלאחר מכן. בשנת 2022 מימשו 10,128 זכאים את זכאותם לקבלת הלוואות זכאות בהיקף כספי של 1,304 מיליוני ₪. נתוני ביצוע הלוואות הזכאות כוללים הן הלוואות תקציביות והן הלוואות בנק מסובסדות ומענקים מותנים (להלן יחדיו – הלוואות הזכאות). להלן פירוט של סך הלוואות הזכאות שהועמדו במיליוני ₪ ושל מספר מקבלי הסיוע, מידי שנה החל בשנת 2011:

14,000
12,000
10,000
8,000
6,000
4,000
2,000
0
1,800
1,600
1,400
1,200
1,000
800
600
400
200
0
מס' ממשים
סך ההלוואות הבנקאיות המסובסדות, ההלוואות התקציביות והמענקים המותנים שהועמדו
2,249
5,722
5,163
3,540
2,211
3,222
7,627
10,471
11,627
12,186
11,784
10,128
193
566
422
364
207
289
933
1,282
1,701
1,688
1,523
1,304
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
מס' ממשים
סך ההלוואות הבנקאיות המסובסדות, ההלוואות התקציביות והמענקים המותנים שהועמדו

7.2. סיוע בשכר דירה

משב"ש מסייע למשקי בית חסרי דירה, הזכאים בהתאם לנוהלי משב"ש או משרד העלייה והקליטה, לשכור דירה בשוק החופשי, וזאת באמצעות סיוע כספי בתשלומי שכר הדירה השוטפים. כמו כן, ישנם מי שהוכרו כזכאים לדירה בדיור הציבורי, וממתינים לאכלוס בדירה פנויה בהתאם לזכאותם, זכאים לקבל סיוע מוגדל בשכר דירה במהלך תקופת ההמתנה (בסעיף זה – ממתינים).

מכיוון שהסיוע הוא חודשי, ובאופן שוטף מצטרפים ונגרעים מקבלי סיוע ממעגל הזכאים, ישנם זכאים אשר קיבלו את הסיוע רק במהלך חלק מהשנה. אי לכך, מספר הכולל אשר קיבלו סיוע במהלך השנה גדול מהממוצע החודשי. להלן נתונים לגבי מספר מקבלי הסיוע וסכומי הסיוע הכוללים כלל הזכאים ולממתינים:

שנה	מספר מקבלי סיוע כולל	מספר מקבלי סיוע ממוצע	סכום הסיוע השנתי לכלל מקבלי הסיוע (במליוני ₪)	מספר מקבלי סיוע מוגדל בשכר דירה כממתינים לדיור הציבורי* מתוך כלל מקבלי הסיוע	סכום הסיוע השנתי ששולם לממתינים (במליוני ₪)
2012	163,064	138,665	1,386.8	1,074	4.4
2013	164,470	142,029	1,495.2	2,327	22.0
2014	167,282	143,570	1,691.4	2,618	30.2
2015	174,950	147,727	1,953.0	2,881	45.6
2016	184,935	156,520	1,715.6	3,621	49.8
2017	196,926	166,391	1,902.3	4,191	58.7
2018	201,053	170,826	1,956.6	4,483	61.9
2019	206,086	173,107	2,364.6	5,060	78.0
2020	206,058	174,999	2,085.9	5,185	101.8
2021	214,878	179,177	2,136.9	5,443	109.5
2022	216,618	181,239	2,290.6	5,684	110.7

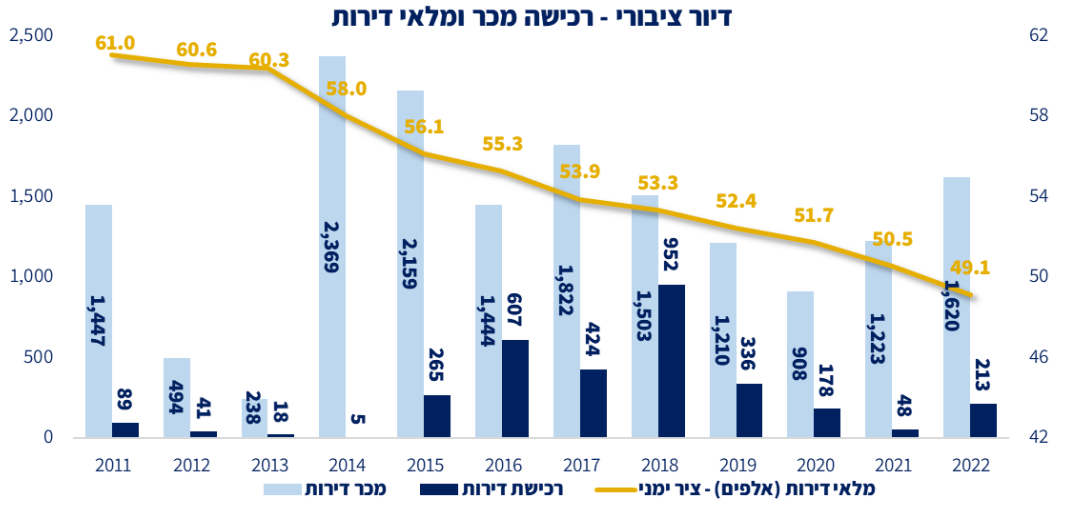
*מספר ממתיני הדיור הציבורי המקבלים סיוע מוגדל בשכר דירה הינו מתוך רשימת הממתינים מקרב זכאי משרד הבינוי והשיכון, ללא משרד העלייה והקליטה.

7.3. דיור ציבורי

דירות הדיור הציבורי הן ככלל, דירות בבעלות ציבורית, המשמשות למגורי חסרי דירה בעלי זכאות למגורים בדיור הציבורי מאת משב"ש או משרד העלייה והקליטה, בהתאם לקריטריונים לזכאות של המשרדים. הדירות מנוהלות על ידי החברות המאכלסות – החברה הממשלתית עמידר, חברת עמיגור השייכת לסוכנות היהודית וחברות בבעלות ממשלתית-עירונית מעורבת שקמונה (חיפה), חל"ד (פתח תקווה) וחלמיש (תל אביב-יפו). כפי שצויין לעיל, מי שהוכרו כזכאים אך ממתינים לקבלת דירה בדיור הציבורי, מקבלים סיוע מוגדל בשכר דירה. כיום ברשימות ההמתנה של משב"ש ושל משרד העלייה והקליטה ישנם כ- 30,000 ממתינים (ההפרש בין נתון זה לבין הטבלה שלעיל נובע מאומדן זכאי משרד העלייה והקליטה שעומד על כ-24,100).

חוק הדיור הציבורי (זכויות רכישה), התשנ"ט-1998 נכנס לתוקף בשנת 2013, לתקופה של 5 שנים. החוק אפשר לזכאי לרכוש את הדירה הציבורית שבה הוא מתגורר במחיר ובתנאים טובים מתנאי השוק, וזאת בהתאם לקריטריונים המפורטים בחוק. כמו כן, התקבולים ממכר הדירות הדיור הציבורי הועברו לקרן הדיור הציבורי (להלן – הקרן), ושימשו לרכישת דירות חליפיות למלאי.

יצוין כי תוקף החוק הוארך בחמש שנים נוספות, וביום 14 בפברואר 2023 תוקפו פג. בגרף הבא ניתן לראות את נתוני הרכישה ומכירה בדירות הדיור הציבורי משנת 2013 ועד 2022, ואת השפעת המכר והרכש על מלאי הדיור הציבורי. נתוני המלאי הם נכון ל- 31 בדצמבר בכל שנה, ונתוני הרכש והמכר הם משתני זרם שנתיים:

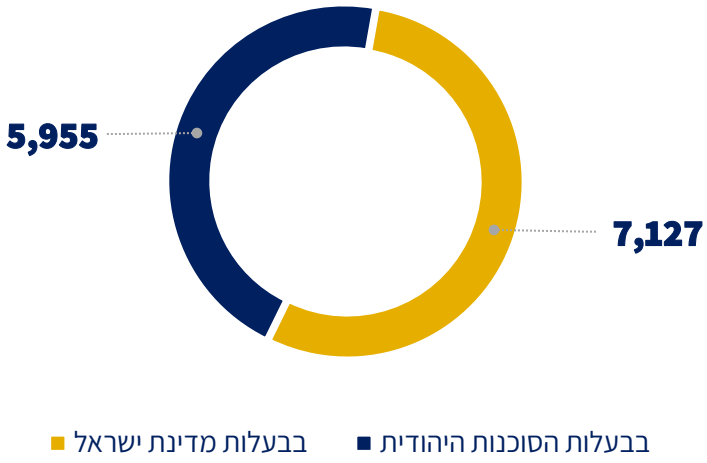
מקור: אגף נכסים ודיור, עיבוד: אגף כלכלה, משרד הבינוי והשכון

- יובהר כי המלאי בגרף מורכב ברובו המוחלט מדירות דיור ציבורי בבעלות המדינה והחברות המאכלסות.
- בשונה, נתוני הרכש והמכר מתייחסים רק לשינויים במלאי הנכסים שבבעלות המדינה.
- נתוני המלאי שלעיל אינם כוללים דירות בבתי גיל זהב לזכאים וכן נכסים שאינם נכסי קבע.

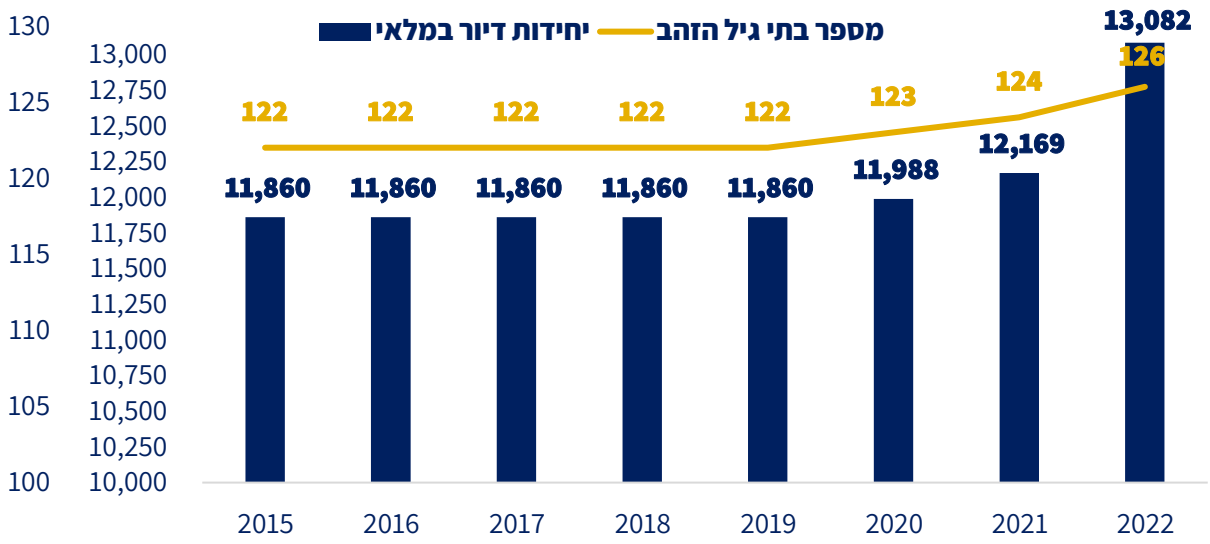
7.4. דירות בבתי גיל הזהב לזכאים

בתי גיל זהב לזכאים מהווים חלק ממלאי הדיור ציבורי, אולם נוכח מאפייניהם השונים, לרבות אוכלוסיית היעד ואופן הניהול, הם מוצגים בנפרד מהנתונים לגבי שאר מלאי הדיור הציבורי.

כיום ישנם 126 בתי גיל זהב הכוללים 13,082 יחידות דיור, המשמשים למגורי אזרחים בגיל פרישה הזכאים לדיור ציבורי לפי הקריטריונים של משב"ש או משרד העלייה והקליטה. מתוך 13,082 יחידות דיור בבתי גיל זהב לזכאים, 5,955 יחידות דיור הן בעלות הסוכנות היהודית (46%) ו-7,127 יחידות דיור בבעלות המדינה (54%).

בשנת 2015 נחתם הסכם בין משב"ש ומשרד האוצר לבין הסוכנות היהודית להקמת 2,650 יחידות דיור בבתי גיל הזהב (להלן – הסכם הסוכנות 2015), יחידות הדיור יוקמו באמצעות חברת עמיגור, לרוב על גבי או בסמוך לבתי גיל זהב קיימים השייכים לסוכנות היהודית. לפי ההסכם, המדינה והסוכנות היהודית יישאו בעלויות ההקמה בחלקים שווים, ובלבד שחלקה של המדינה לא יעלה על 200,000 ₪ ליחידת דיור, וכן ישולם תשלום חודשי שוטף. בגרף הבא ניתן לראות כי מאז החתימה על הסכם הסוכנות נוספו 1,222 יחידות דיור למלאי בתי גיל הזהב:

לאור הצלחת הסכם הסוכנות 2015, בסוף שנת 2022 משב"ש ומשרד האוצר חתמו על הסכם נוסף למול הסוכנות היהודית לבניית יחידות דיור נוספות לזכאים בבתי גיל זהב. ההסכם כולל בניית 1,500 יחידות דיור, וזכות ברירה להרחבתו לצורך בניית 1,500 יחידות דיור נוספות (ובסה"כ 3,000 יח"ד נוספות). בשינוי להסכם הסוכנות 2015, חלקה של המדינה לא יעלה על 236,000 ₪ ליחידת דיור.

8. קרן המע"מ הממשלתית להחזר סכום בגובה מע"מ לרוכשי דירות

ביום 30 במרץ 2017 פורסם ברשומות תיקון מס' 9 לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974 (להלן: החוק). לפי סעיף 3ג2.(ג) לחוק, הוטל על החשב הכללי להקים קרן שמטרתה השבת סכומים בגובה רכיב המע"מ לקוני דירות בעת מימוש בטוחות כאמור בהוראות החוק (להלן – קרן המע"מ).

קרן המע"מ הינה קרן ממשלתית שמטרתה השבת הסכומים בגובה מרכיב המע"מ (מס הערך המוסף הנכלל במחיר הדירה, בשיעור החל לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975) לקוני הדירות, עם מימוש בטוחות אשר הועמדו על ידי תאגיד בנקאי או מבטח לבקשת מוכר, בהתקיים נסיבות מימוש בטוחות.

במרבית פרויקטי הבנייה החדשה למגורים, היזם מוכר את הדירות לקונים עוד בטרם הושלם תהליך הבנייה, וגובה את תמורת הרכישה לשיעורין. על מנת להגן על רוכשי דירות מפני אירוע של כשל כלשהוא, שעלול להביא לכך שהיזם לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו להשלים את הבנייה ולמסור את הדירה לרוכש, בעוד שזה עלול לאבד את חסכונותיו ולהיוותר ללא דירה או לחלופין לספוג נזק כלכלי רב, קבע המחוקק כי המוכר מחוייב להעניק לקונה אחד מתוך חמישה סוגים של בטוחות, וכן הטיל מגבלות על קצב שחרור הכספים למוכר.

שתיים מן הבטוחות שקבע המחוקק הן בטוחות פיננסיות – ערבות בנקאית ע"י תאגיד בנקאי לפי סעיף 2(1) לחוק, או פוליסת ביטוח ע"י מבטח לפי סעיף 2(2) לחוק (להלן: הבטוחה הפיננסית או הבטוחות הפיננסיות). בגין רובן המכריע של העסקאות לרכישת דירה מקבלן, ניתנת לרוכש בטוחה פיננסית. במצב הקיים, גובה הבטוחה הינו כגובה מלוא הסכומים ששילם הקונה עד אותה עת.

לאחר התיקון האמור לחוק, בהתקיים הנסיבות המוגדרות בחוק כאירוע של מימוש בטוחה, התאגיד הבנקאי או המבטח (להלן – תאגיד מלווה) נדרש להשיב לקונה את הכספים ששילם ללא רכיב המע"מ (מכוח הבטוחה הפיננסית), בעוד שהמדינה נדרשת להשיב את רכיב המע"מ לקונה, באמצעות קרן ייעודית שתוקם לשם כך. השבת רכיב המע"מ לקונה תיעשה באמצעות התאגיד המלווה שהעמיד את הבטוחה הפיננסית.

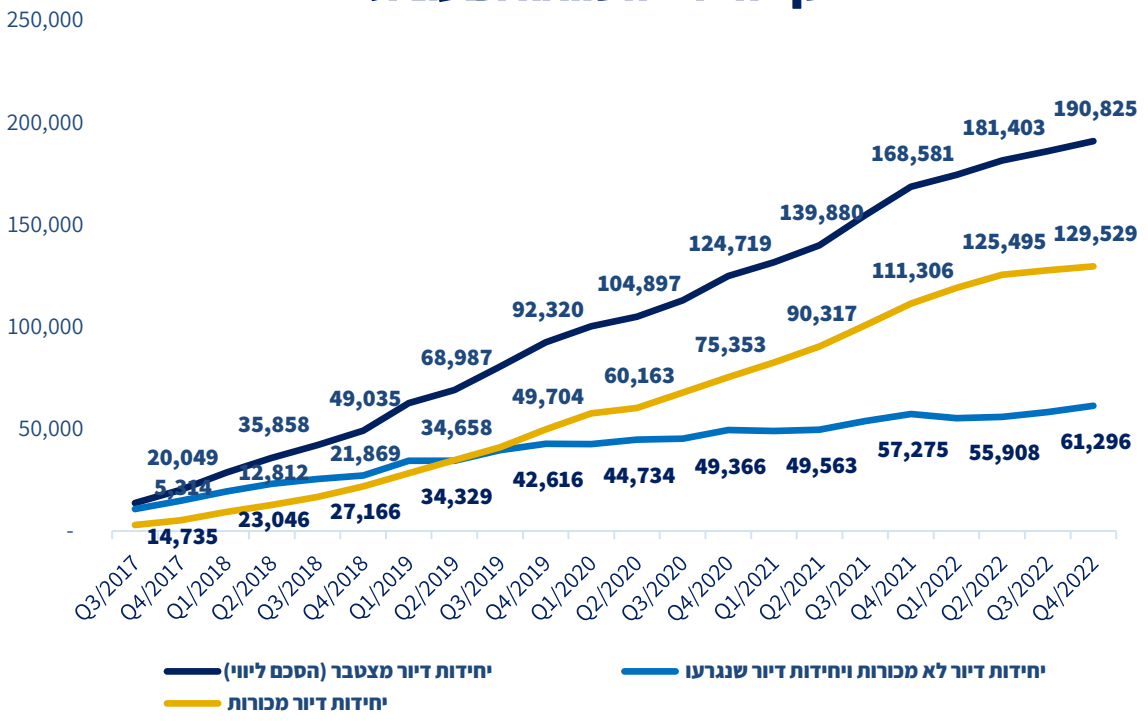
הקרן הוקמה ביום 30 באפריל 2017 והוראותיה חלות לגבי פרויקט בנייה או בניין שחוזי המכר לגבי כל הדירות הכלולות בו נכרתו החל מיום 14 במאי 2017 ואילך.

נכון לתאריך המאזן צבורים בחשבון הקרן כ-67 מיליוני ₪ במזומן לצורך תשלום התחייבויותיה השוטפות. יצוין כי בד בבד עם השבת רכיב המע"מ לרוכש, הקרן פונה לרשות המסים לקבלת החזר.

שנה	סה"כ יח"ד הכלולות בהסכם ליווי חתום ופעיל למול תאגיד מלווה וקיימות בטוחות פעילות בפרויקט - יתרות ליום 31.12*	יח"ד מכורות בגינן קיימת בטוחה וחשיפה פעילה – יתרות ליום 31.12	סכום הכספים (רכיב המע"מ) בגיו קיימת חשיפה בגין בטוחות פעילות ליח"ד מכורות – יתרות ליום 31.12 (במיליוני ₪)	חילוט ערבויות שבגינן הועבר תשלום מקרן המע"מ (במונחי יח"ד)	סך חילוט ערבויות חוק מכר באמצעות קרן המע"מ (במיליוני ₪)
2017	20,049	5,314	363	-	-
2018	49,035	21,869	2,385	-	-
2019	92,320	49,704	5,969	-	-
2020	124,719	75,353	8,773	-	-
2021	168,581	111,306	15,347	9	0.6
2022	190,825	129,529	21,156	1	0.2

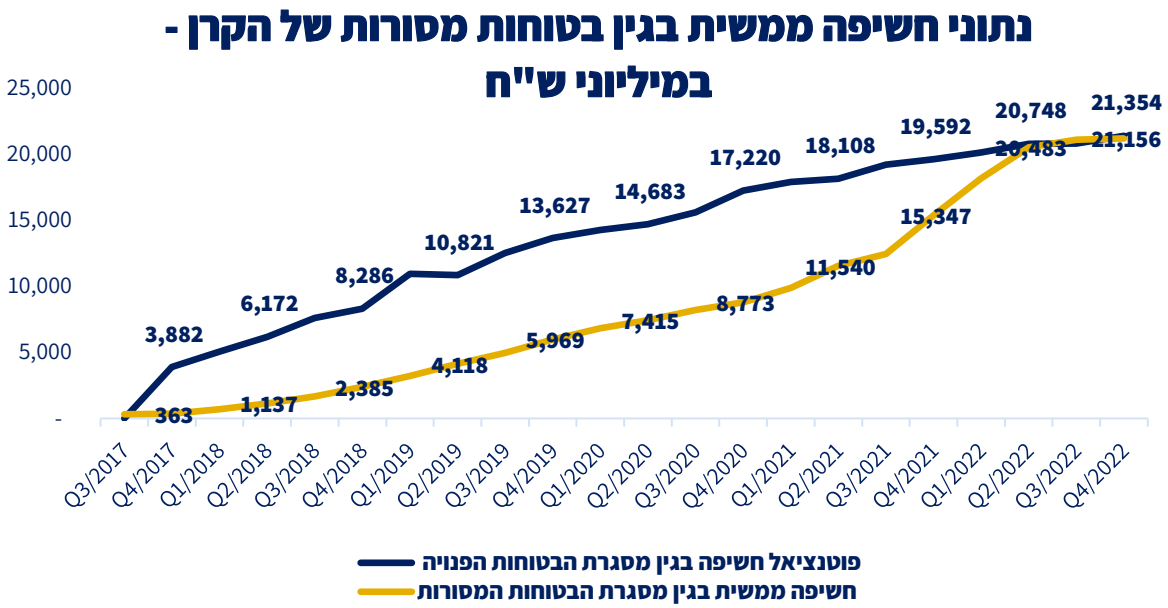
* יחידות הדיור הכלולות בהסכם כוללות, מלבד יחידות הדיור המכורות, גם יחידות דיור שטרם נמכרו או שטרם הועמדה בגינן בטוחה כנגד תשלומים, וגם יחידות דיור שכבר נמסרו לרוכש והערבות בגינן פקעה (אולם עדיין קיימות דירות עם בטחונות פעילים בפרויקט).

סך יח"ד – השוואה רבעונית

הבהרות לגבי משמעות הנתונים:

1. יחידות דיור מכורות: יח"ד שנמכרו, שולמו למעלה מ-7% מתמורתן ובגינן קיימת בטוחה וחשיפה פעילה.
2. יחידות דיור לא מכורות ויחידות דיור שנגרעו: יח"ד בפרויקט שקיימות בגינם ערבויות חוק מכר פעילות בגין דירות אחרות, אולם לא בגין יח"ד אלו, בשל אחת הסיבות הבאות: מדובר ביח"ד שטרם נמכרו, יח"ד שנמכרו אולם טרם שולמו 7% על חשבון תמורתן, יח"ד שכבר נמסרו לרוכש והבטוחה בגינן הושבה ולכן נגרעו או יח"ד שנכללו בהסכם המקורי אולם אינן רלוונטיות לביצוע מכל סיבה אחרת.
3. יחידות דיור מצטבר (הסכם ליווי): סכימת שתי הקבוצות שלעיל – סך כל יחידות הדיור הכלולות במסגרת הסכם ליווי שקיימות במסגרתו ערבויות חוק מכר פעילות.

* ליתרת הבטוחות המסורות ב-Q1/22 נוספו 4 מיליארד ₪ בגין יח"ד שנמסרו לרוכשים, כתוצאה מטיוב נתוני הדיווח של חלק מהתאגידים המלווים.

הבהרות לגבי משמעות הנתונים:

1. חשיפה בגין מסגרת הבטוחות המסורות: חשיפה פעילה של קרן המע"מ בגין רכיב המע"מ על ערבויות חוק מכר או פוליסות ביטוח חוק מכר פעילות שנמסרו לרוכשים, כנגד תשלומים שכבר שילמו.
2. פוטנציאל חשיפה בגין מסגרת הבטוחות הפנויה: מסגרת חשיפה נוספת בגין אחד מהבאים – תשלומים שטרם שולמו בגין דירות שנמכרו לרוכשים, פוטנציאל תשלומים בגין דירות שטרם נמכרו בפרויקט שבתכולת הקרן משום שכבר קיימות בו בטוחות פעילות בגין דירות אחרות, או תשלומים בשיעור של עד 7% ממחיר הדירה בדירות שכבר נמכרו וטרם הועמדה בגינם בטוחה.